

॥ नमोऽस्तु नं समणस्स भगवओ महावीरस्स ॥

श्रेष्ठि-देवचन्दलालभाई-जैनपुस्तकोद्वारे ग्रन्थाङ्कः १०१॥

आगमोद्धारक-आचार्यश्रीआनन्दसागरसूरीमङ्गलितः—

अल्पपरिचितसैद्धान्तिकशब्दकोषः ।

(प्रथमः स्वरपर्यन्तो विभागः)

सम्पादकी—भागमोद्धारक—आचार्यश्रीआनन्दसागरसूरीभवरान्तेवासिनी
कञ्चनविजय-शेखरसागरी ।

संप्राप्तकः—भागमोद्धारकान्तेवासी गुणसागर ।

प्रकाशकः—सुरतवास्तव्य-श्रेष्ठि-देवचन्दलालभाई-जैनपुस्तकोद्वारकोशस्याधेनिक-
कार्यपादकः—चोकमी मोतीचंद भगनभाई ।

वीराब्दः २४८० । धर्ममाब्दः २०१० । शाकाब्दः १८७६ । विस्ताब्दः १९५४

प्रथमं संस्करणम्]

निष्क्रयः रुप्यपदकम् ।

[प्रतयः ५००

इदं पुस्तकं सूर्यपुरे श्रेष्ठि-देवचन्दलालभाई जैनपुस्तकोद्धारसंस्थाया
अवैतनिकार्यगृहक-मोतीचंद-मगनभाई चोकसी इत्यनेन सरस्वतीमुद्रणालये,
गोपीपुरा, मुद्रणमन्दिरे बालुभाई-हीरालाल-लालनडारा मुद्रापितम् ।

अथ पुनर्मुद्रणायाः सर्वेऽधिकारा एतर्द्धाण्डागारकार्यवाहकैरायसीकृताः ।

All Rights Reserved By The Trustees of the Fund,

Printed By :-

Balubhai Hiralal Lalan at the 'Sarasvati Mudranlaya' Gopipura, Surat.

Published By Sheth :- Devchand Lalbhai Jain Pustakoddhar
Fund, At Sheth Devchand Lalbhai Jain Boarding House for
Shri Ratansagarji Jain Boarding, Badekhan Chakla, Gopipura,
Surat, By the Hon: Managing Trustee, Motichand Maganbhai
Choksi.

THE LATE SHETH DEVCHAND LALBHAI JAVERI.

BORN 1853 A. D. SURAT

DIED 13TH JANUARY 1906 A. D. BOMBAY

श्रेष्ठी देवचन्द लालभाई जहवेरी.

जन्म १९०९ घनमालदे
कार्मिक नुस्खे कादशा (देवडीपायलीदिने)
मुर्यपुटे.

नियोग १९६० प्रभाणे
पारकान्तर्यायाम (मकरसप्तमिदिने)
महमयानगवांम

इदं पुस्तकं सूर्यपुरे श्रेष्ठि-देवचन्दलालभाई जै.
 अथैतनिककार्यसाहक-मोतीचंद मगनभाई चोकसी नेमस
 गोपीपुरा, मुद्रणमन्दिरे बालुभाई-हीरालाल लालनद्वारा ८

अस्य पुनर्मुद्रणायाः सर्वेऽधिकारा एतद्भाण्डागारकार्यवाह-

All Rights Reserved By The Trustees of

Printed By -

Balubhai Hiralal Lalan at the 'Saraswati Mudran'ly

Published By Sheth -Devchand Lalbhai Jain
 Fund, At Sheth Devchand Lalbhai Jain Board
 Shri Ratansagarji Jain Boarding Bilekhari C
Surat. By the Hon. Managing Trustee, Mot
 Choksi

Sheth Devchand Lalbhai Pustakoddhar Fund Series No 101

Shree Alpaparichit Saidhantik Shabda - Kosh

FIRST PART

[A To AUL]

—: Author :—

Agmoddharak Acharya Shree Anandsagarsurishwarji

: Editor —

Agmoddharak Shree Anandsagarsurishwarji 's Sishyo

Muni Kanchanvijay and Muni Kshemankarsagar

Collected:-

SHREE GUNSAGARJI

SHREE ANANDSAGARSURISHWARJI'S ANTEWASI

— Publisher :—

Motichand Maganbhai Choksi

Managing Trustee For :-

Sheth DEVCHAND LALBHAJAIN PUSTAKODDHAR FUND

First Edition

Copies 500

Vikram Samvat 2010.

Christation Era 1954.

The Board of Trustees:

Nemchand Gulabchand Devchand Zaveri

Talakechand Motichand „

Babubhai Premchand „

Amichand Zaverchand „

Keshrichand Hirachand „

Motichand Maganbhai Choksi

Hon. Managing Trustee.

संस्थानुं ट्रस्टी मंडळः—

श्री नेमचंद गुलाबचंद देवचंद झवेरी

„ तलकचंद मोतीचंद „

„ बाबुभाई प्रेमचंद „

„ अमीचंद झवेरचंद „

„ केशरीचंद हीराचंद „

„ मोतीचंद मगनभाई चोक्सी

होन. मैनेजिंग ट्रस्टी

अल्पपरिचितसैद्धान्तिकशब्दकोषः

प्रथमो विभागः

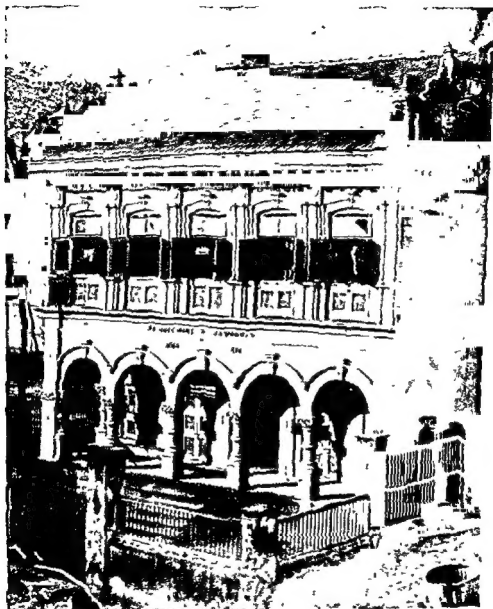

सदलक्षिता
आमोदर आचार्य
ध्यानान्दसामरमृतीश्वरी

प्रकाशक —
श्री गेवराद लालभाई त्रिभुवनराव
कान्दुब
सदस्य —
श्री राम मोहन गान्ध्याड मन्त्र

विषय परिचय —
हिन्दुधर्मात्मा पञ्चगान भावना विवेकी
(१) श्री विद्यानाथ
(२) श्री लालाजीवि विनायक
(३) श्री विद्यानाथ विविध

शेठ-देवचंद-लालभाई-जैनविद्यार्थी भुवन

जमां

शेठ देवचंद लालभाई जैन पुस्तकोध्धार फंड तरफयी

पुस्तकालय अर्धने

प्रागिन्धवां पुस्तकानो संघट अर्धने वेचामु थाय हं.

गोपीपुरा. वट्टेगानो प्कलो. मुरन.

પ્રકાશકીય

૬

આ અવસરિણી કાલના દૃષ્ટિ આરામા ચરમમાનવતિ ધ્રમજ અગત્યા મળાઈ રવામીના શાસનમા શાસનના પુણ્ય પ્રતાપ તે ને સમયે આચાર્ય અગત્યા અગમ મમેરે સાદિયો ઉદાર, પુનરુદ્ધાર કરીને આ કલિકાલમા વીસમી સદીમા જ વિચિત્ર રાખ્યું છે તે આચાર્ય અગમોદાર છે તેથી તેવા સાદિયને પ્રકાશન કરવા માટે અમારી આ સમ્યા સ ૧૯૬૨મા પૂ આગમોદારક ગુરુદેવધીના ઉપદેશથી રથપાઈ હતી આ સમ્યા માગ્ન અમે આજ સુધી ૧૦૦ પ્રમ્નો પ્રકાશીત કરી ચૂક્યા છીએ અને અમે ૧૦૧મા પ્રમ્નાદુ તરીકે શ્રીઅમ્પગિચિત્રાવશાન્તિકરણદ્વોવા નામે આ પ્રમ્ને સર્પ પ્રગટ કરીએ છીએ

તારક આગમોદારક ગુરુદેવધીવ આ કલિકાલના વિષમ વાતાવરણમા આગમોદો વોષુ સુવંધ ન થઈ જાય તે હેતુએ આગમોદયસમિતિની સ્થાપના કરાઈ અને આગમચારના આચાર્ય કયું તેથી તે સમિતિએ આગમો છપાવવાનું કાર્ય શરૂ કર્યું તેમજ આ સમ્યાવ પળ મનુષ્યોદાર વમેરે આગમો છપાવ્યા તે વગતે અને પછીથી આગમોદારક ગુરુદેવધીવ આગમોના ગુપ્ત જવા વિષયો તારવતા આગમચોવનો પળ અક વિષય તારવો હતો અને કોઈ છપાવો હતો આ વિષયો સ્પષ્ટિ આજથી પાશ્વસ્વ વર્ષ પહેલા થઈ હતિ પ ના ગુરુદેવધીના મદુપદશથી નીચેના મદુગદમ્નો તરફથી નીચેની રકમો અમારી રુસ્થાને મઢી હતી ને આ પ્રમાણે

- ૧ અમદાવાદિનિવાસી શા ડાહ્યામાઈ પીતાવન્દ્યામ રૂ ૧૦૦
- ૨ સુરતનિવાસી શરેતી સામાગચ્ચદ સુરવંદ રૂ ૧૦૦
- ૩ સુરતનિવાસી શરેતી સારુચ્ચદ સુરવંદ રૂ ૦૦

આચાર્ય દેવનો વિહાર માઢયા, વગાઢ તરફ લથાયો નોવાઈ તે કાર્ય વર્ષી મુન્ન સુધી પઢી રહ્યું હતું તે (છપાવવાનું કાર્ય) અમે આગમોદારક ગુરુદેવધીની સમિતિથી શરૂ કર્યું આ નીચલ સ ૨૦૦૬મા થયો

આથી પ ના ગુરુદેવધીની આગ્રા અનુમા પૂ મુગિમહાગવ શ્રીગુણમાગત્તી વામેર્યા શ્રીઅમ્પગિચિત્તિસેદાતિરુશ્ચકોગપુ પ્રમ મેટર અમે મેઢ્યુ તે ધીમરમ્મતીમુદ્રાણાન્ય, સુરતમા છપાવવા માટે આચુ અને તેનુ મપાડન કરવા માટે મુનિમ્પરાત શ્રીઅમ્પગિચિત્તી તથા શ્રીઅમ્પગિચિત્તીને વિનતિ કરી તેઓધીએ આગમોદારક ગુરુદેવધીના અનન્ય પટ્ટર, વિદ્યાયાસતી ધુતસ્થિર આચાર્ય મહાપાવ ધીમાણિક્યમાગત્તીમ્પરતી મળાવનો મયોગ મલ્યો ત્યા સુધિ પ્રૂ ધવાવવા પૂર્વક અન તે પડોથી સ્વત્રપણે (ને મુનિવદધિ) આ મપાડન કાર્ય કયું તેથી અમો આ અઢિતીય આગમત્તમ્પરશીમાતા, યાગામતત્ત પાચ્ચા, આગમચોવનિત્રે શાસનમા ક્ષણરુદ્ધકર તરગિરોમણિ આગમાચુવિનિકર શિખાત્રપ્રમ્નોની ગાંગમત્તમપર ગર્ભીરાનેકપ્રમ્પ્રણેતા અન્યસમયે વચાવધિ અર્ચપ્રામતત્તયાથી ધ્યાનમ્પરગત

આગમોદ્ધારક આચાર્યવર્ચ શ્રીઆનન્દસાગરસૂરિશ્વરજી^૧ મહારાજે 'સંકલિત' કરેલો શ્રી-અલ્પપરિચિતસૈદ્ધાન્તિકશબ્દકોપનો 'સંપૂર્ણ સ્વર' સુધીનો પહેલો ભાગ સહર્ષ પ્રકાશિત કરીય છીય.

આ સંસ્થાના પ્રથમ પુસ્તકના સંપાદક^૨ તરીકે પણ આચાર્યદેવ શ્રીઆનન્દસાગરસૂરિશ્વરજી મ હતા અને યોજા સંકલ્પની શરૂઆતના પ્રથમ પુસ્તક તરીકે પણ તેઓશ્રીને સંકલ્પીત અમૂલ્ય કોપ પ્રસિદ્ધ કરીય છીય.

કોપની વિશિષ્ટતા અંગે સંપાદકિય નિવેદનમાં ઘણુ કહ્યું છે, છતાં અમારી સંસ્થાએ આના પ્રકાશનમાં વધારે રસ લીધો તેનુ મુખ્ય કારણ એ છે, કે આજ સુધી છપાયેલા પ્રાકૃતકોપોમાં અભિધાનરાજેન્દ્રકોપ, પાઠ્યસહમહાગ્ણયો આદિ કેટલાક કોપો છે પણ તેમાં ન્યૂનાધિકરૂપે વિચાર કરતાં ઉપયોગિતામાં વાધ આવે છે—જેમકે અભિધાન રાજેન્દ્ર કોપ પ્રમાણમાં પટલો થયો મોટો છે કે તેમાંથી કોઈ શબ્દ શોધવા માટે વધારે પરિશ્રમ પડે અને છપાઈમાં કે સંપાદનમાં ત્રુટી રહેવાને લીધે સૂચો અને તે તે પ્રકરણો ઘણા પરિશ્રમ પછી પણ જડતાં નથી પાઠ્યસહમહાગ્ણયોમાં જૈનસૈદ્ધાન્તિક શબ્દો ઉપર વધારે મૂલ્યો હોય તેમ જણાતું નથી. પણ પ્રસ્તુત ગ્રન્થમાં કોઈ પણ જૈન કે જેનેતર વિદ્વાન્ પ્રચલિત જન પારિભાસિક શબ્દોનો યથાર્થ પરિચય ટૂંકમાં અને સહેલાઈથી પ્રાપ્ત કરી શકે એવી તક છે, તથા મુનિરાજો પણ ગ્રન્થ સંપાદનના કાર્યોમાં સહાયતા લઈ શકે તેમ પણ છે.

અમે ઇચ્છીય છીય કે આના પ્રકાશનને વિદ્વજ્ઞનો યોગ્ય આદર કરશે જ.

આ કોપને અંગે સજ્ઞાઓની સમજણો તથા તે તે ગ્રન્થોનાં પાનાંઓની સૂચી પણ સંપાદક પૂ. મહારાજોએ આપી છે. તે અંગે 'સંપાદકીય' વાંચના વાંચક ધર્મને અમારી વિનંતિ છે

આ ગ્રન્થના સકલનાકાર પ પૂ. આગમોદ્ધારક ગુરુદેવશ્રીનું સ્તોત્ર સુમનોહર ગૃધ્રી પ્રંથને અલંકૃત કરનાર સદા જ્ઞાનોદયમીલ્યાકરણ-સાહિત્ય-ન્યાયવિસારદ × × × × નો ઉપકાર માનીય છીય

અમારા પ્રકાશન કાર્યમાં જે જે મહાશયોએ અમને મદદ કરી છે તે તે મહાશયોના અમે કૃણી છીય.

વિ. સં. ૨૦૧૦
આશો સુદ ૧૫ વિજયાદશમિ
તા ૭-૨-૧૯૫૪

લિ૦ ભવદીય
મોતીચંદ મગનભાઈ ચોકસી
દિનેરે ટ્રસ્ટીઓ

૧ તેઓશ્રીનો સુરત ઉપર તો અનહદ ઉપકાર છે. તેઓશ્રીને સવત ૧૯૫૪ ના વૈશાખ સુદ ૧૦ ના સુ તમા જ 'આચાર્ય' પદથી અગ્રહ હતી. શ્રીજૈનાનન્દપુસ્તકાલય, શ્રીવર્ધમાનજૈનતામ્રાગમમંદિર વગેરે સુરતમા જ છે. અને સ. ૨૦૦૬ ના વૈશાખ વદ ૫ મે 'સ્વર્ગવાસ' પણ સુરતમા જ થયો છે. તઓશ્રીનો અભિવરુદ્ધાર પણ સુરત શહેરની મન્યરર્તી મોપીપુરાના આગમનમંદિરના સામે જૂનીઅદાલતથી ઓછાતાલી જમીનમા થયો હતો. વઢી તેમ જગ્યા ઉપર ગુરુદેશ્રીના સ્મરણ તરીકે સર્પૂં દિશાસને જળાવનાર 'શ્રીઆગમોદ્ધારકગુરુમંદિર' વંધાવધામા આવ્યુ છે.

૨. તેઓશ્રીનુ મુખ્ય કાર્યક્ષેત્ર સુરત જ રહ્યુ હતુ. તેની પ્રતિકૃત્તીકે અનેક જ્ઞાન વિજ્ઞાની સત્પાઓ સ્થગદ હતી.

(૧) શેઠ દેવવંદ લાલભાઈ જૈન પુસ્તકોદ્ધાર પદ.

(૨) શેઠ નગીનભાઈ મનુભાઈ જૈન સાહિત્યોદ્ધાર પદ.

(૩) શ્રીસ્તનાસાગરજીજૈનચીઢલગુરુ (વિશાશાલા) કાયમિ પદ

(૪) શ્રીજૈન ત્વલ્લોધ લોચ પાટશાસ્ત્ર વંશિરે અનેક સત્પાઓ તથાના ઉપદેશનુ જ પરિણામ છે.

સંપાદકીય વક્તવ્ય

卐

“ॐ” નામો ચઢવીસાપ તિથ્યચરાણ ઉસમાઈમહાવીર પઞ્જસાણાળ । નામો ગોયમાઈમહામુળીજં ।
ફકારસ અંગાદ ચારસુર્વંગા પદ્મગા દસ ચ । છેવા છ ચક્ર મૂલા, નંદી અણુઓગા જામંમામિ ॥૧૧॥”

સાહિત્યમાં ઝંડા ઝતરેલા રસિકોને વિવિધ ચિપયોના યોધની આગ્રહ્યકતા રહે છે. જે ચિપયનો યોધ જે મનુષ્યને હોયો જોઈએ તે યોધ સિવાયનો મનુષ્ય તે ચિપયને પ્રદળ કરવા જાય તો અત્તાની વાંદરાની જેમ “મને પકડયો મને પકડયો” જેવી એની દશ થાય તેથી તે ચિપયના યોધ માટે તે ચિપયના શન્દના જ્ઞાનની, અર્થના જ્ઞાનની અને તેના આચાર્યના જ્ઞાનની, અર્થાત્ તે પદાર્થના શબ્દાર્થ, ભાવાર્થ અને શેક્ષણની જરૂર છે. જો તે સમજ્યા સિવાય પ્રકૃતિ કાવ્ય તો મોજન કરવા ઘેટેલો ‘સંધવ’ મંગાવે અને ‘ઘોડો’ લાવે તેના જેવુ થાય.

શન્દના યોધને કરનારું જે સાહિત્ય હોય તેને ‘શબ્દકોષ’ આદિ શન્દથી સંગોષી શકાય. પણ ‘શબ્દકોષ’ની ઉત્પત્તિ કાં તો આગમોમાં આવેલા પર્યાયો રૂપે આપી હોય કાં તો નિષપ્તુ જેવા ‘શબ્દકોષ’ રૂપે હોય, અથવા યીજા ઘણાએ ‘શન્દકોષ’ રૂપે હોય. આથી દરેક ભાષાનાર અનેક ‘શબ્દકોષો’ યોજાયા છે અને યોજાય છે.

જૈન દર્શન માટે તો તે શબ્દોના અર્થ ટીકાકારોળ પ્રકરણના આધારે જે રીતે મજુર કર્યા છે તે રીતે જ લેવા યોગ્ય છે. શન્દો-યોગિક, રૂઢ અને મિશ્ર યમ સાહિત્યકારોળ માન્યા છે, તે યથાર્થ છે. આથી જૈન દર્શનમાં ઝંડા ઝતરવાવાલાને પણ તે યોધની જરૂર તો છે જ, તેથી તેવા પ્રકારના ‘શબ્દકોષ’ની જરૂરિયાત માનવી જ પડે. આ ઉદ્દેશ લક્ષ્યમાં લઈએ તો જૈન દર્શનમાં આવતા શન્દોના અર્થવાલા અનેક કોષો હોવા છતાં પણ આ નવા કોષ માટે સ્થાન છે જ.

સંકલનાકાર—ગ્રન્થકાર સ્વતંત્ર લેખિનીથી જે ગ્રન્થ કરે તેમની જ કૃતિ કહેવાય છે પરંતુ યીજા ગ્રન્થોમાથી એકત્રિત કરેલુ હોય તો આ યુધુ યીજા જ ગ્રન્થોમાલુ છે, યમ જળાગરા માટે યોતે સંકલના કરી છે યમ જળાવે છે તેથી મહત્વપૂર્ણ અનેક જૈન ગ્રન્થોના સંપાદક અને સંશોધક, તેમજ સંસ્કૃત, પાઠ્ય અને ગુજરાતીમાં વિવિધ ચિપયોની કૃતિઓ રચનારા,^૧ આગમોદ્ધારક^૨ આચાર્ય આભાતન્દ્રસાગરસતીશ્વરજી મહારાજે સૈદ્ધાન્તિક શન્દોની આ કોષમાં સંકલના કરી છે, આથી આ ગ્રન્થના ‘સંકલનાકાર’ પ. તા આગમોદ્ધારકગુરુદેવથી છે.

(૧) મળાચરણ તરીકે આપેલુ સમગ્ર વખમાગથી છેલ્લા એક શ્વદને છાંદીને ‘શિલ્પાદર્શન આગમ’ની પીઠિશ્ચાન્દુ હ. જુઓ—આગમસંલક્ષણ શિલા ન ૧,૧.

(૨) જુઓ અમારી સંગદન ચરેલી પુસ્તિકા—(૧) પ્રશ્નરત્ન અને સવયકારિકા, પરિ ૩ થી ૮ ‘આગમોદ્ધારકની સાહિત્યસેવા’, (૨) ઉપદેશત્લાકર (આચાર્ય) પૃ ૧૬-૨૭ ‘આગમોદ્ધારકની સાહિત્યસેવા’, (૩) આચાર્યમ્વ ૪ ૨૫૨-૨૧૬ ‘આગમોદ્ધારકની સાહિત્યસેવા’, (૪) આનંદમુખાલિન્ધુ આ. ૨ પરિ ૪ ‘આગમોદ્ધારકના વ્યંગ્ધાન’ની મૂળો તથા ‘અગમેદ્ધારકના ચૈત્યવદનાદિ’, (૫) અગ્રપનામાર્ગ આ. ૧ પૃ ૨૨-૨૩ ‘આગમોદ્ધારકના ચૈત્યવદનાદિ’.

(૩) આ સવધના જુઓ—‘આગમોદ્ધારકચિદ્ધ’ એ નામના પ્રા. હાંગગ ૨ નાગરિકાનો લખુ લેવ એ લેવ ગુરના ‘પ્રમાત્તરના તા ૧૪-૨-૫૦ના અક્ષા છાંયો હ

આગમોતું મુદ્રણ-વાચના—આ કલિકાલમાં વિક્રમની વીસમો સદીમાં યવો પણ એક સમય આર્યો કે જ્યાં શાસ્ત્રીય યોગ ઓછો થવા લાગ્યો અને હસ્તલિખિત ગ્રંથો વાંચવાની તેમજ વાંચવા માટે પ્રતો મેળવવાની પણ મુશ્કેલીઓ ઊભી થઈ. આથી જો લખાણ છાપેલું મળી જાય અને તેનો જો યોગ અપાય તો તે હિતાવહ નિવડે. આ હેતુથી આગમો^૪ છપાવવા અને તેની વાચનાઓ આપવી પમ પ પૂ. આગમોદ્ધારકગુરુદેવશ્રીની પ્રેરણાથી નક્કી થયું. અને સંપાદનનું કાર્ય અને વાચનાનું કાર્ય આગમજ્યોતિર્ધર, અપ્રમાદી આગમોદ્ધારકશ્રીને જ કરવાનું થયું. આથી જેમ જેમ આગમો છપાતા તેમ તેમ પાટળ^૫ આદિ સ્થલોપ ‘વાચનાઓ’ અપાઈ અને તેનો સેકડો સાહુસાધીયોપ લાભ લીધો.

આગમો રૂપી સાગર અને તેમાં આવતા વિપયો પણ એ સાગરના ઉપસાગરો જેવા છે. પરંતુ તે અજ્ઞાત રૂપે છૂટા છૂટા પડ્યા હોય તો ઉપસાગર રૂપે દેખાય, તેથી ને યથા પ્રવાહો એકત્ર કરી જુદા જુદા ઉપસાગરો ઘનાવવા. આ મુદ્દા પર જેમ આગમો છપાતા ગયા તેમ તેમ વર્તમાન સ્થિતિના જ્ઞાતા આગમોદ્ધારકગુરુદેવશ્રીએ આગમોમાં જુદા જુદા વિપયોને જણાવનારા શ્રેણ (૫૩) અંકી પાઠ્યા અને ‘શબ્દકોષ’ માટેના શબ્દો અંગે પણ ‘ફૂલ’નું એક નિશાન કર્યું. એ નિશાનો પશાં હતાં કે—અંકોમાં થયા શબ્દશ્રી થયાં સુધીનો માગ લેવાનો છે તે જણાવવા માટે આદિમાં અને અંતમાં નિશાનની સાથે અંક મૂકવામાં આવતો હતો. જ્યારે આ કોપના શબ્દોને અંગે ફૂલનું નિશાન મૂકવામાં આવતું હતું તેમાં પણ સૂચી કરવામાં આવતી હતી કે—જો શબ્દ એક અક્ષરનો હોય તો એકની નીચે, બેનો હોય તો બેની વચ્ચે, યાવત્ જેટલા અક્ષરનો હોય તેના મધ્ય વિન્દુએ નિશાન મૂકવામાં આવતું હતું. આવી રીતે શબ્દોની સંકલના થઈ આ યથા વિપયો અને શબ્દો લલિયા ઢારા ઉતારાઈને એકચિત્ત વચ્ચાતા હતા.

નામ—આ કોપનું નામ ‘ધ્રોણપરિચિતસૈદ્ધાન્તિકશબ્દકોષ’ રાખવામાં આવ્યું છે. કારણ એ છે કે—આ કોપમાં આગમોમાં વપરાયેલા તમામ શબ્દો નથી, પરંતુ જે શબ્દો પરિચય અવ

૪ આગમો છપાવવા માટે ઓચળીતીર્થમાં સ ૧૯૭૧ના મહા સુદ ૧૦ ને સોમવાર ૨૫-૧-૧૯૭૫ના દિવસે શ્રીઆગમોદ્ધારકશ્રીની સ્થાપના થઈ આના અંગેનું આગમોદ્ધારકશ્રી ‘આગમસમિતિસ્થાપનાસ્તર’ નામાગ સમાધિત આચારંગમૂળ (માગ ૧) (બા મ) મા છાપા છે

પત્ર	સ્થાન	વિ. સં.	વાવના બાપેલ પ્રત્યેના નામ
૧	પાટળ	૧૯૭૧	શ્રીદશવીરશ્રીક, શ્રીસુત્રજ્ઞાનમૂળ, ૨૫ પૃ. નિશાન ૧.
૨	વપટલગત	૧૯૭૦	શ્રીગિતિરિસિત, શ્રીયોગદિસસુત્રવે, શ્રીઅનુયાયકમૂળ ૧/૦. શ્રીગાવદ્વચનમૂળ ૧/૪, શ્રીઉત્તરાચ્યવનમૂળ ૧/૩.
૩	અમદાવાદ	૧૯૭૩	શ્રીશિષ્યાવચનમૂળ ૮/૪, શ્રીસ્થાનામૂળ ૧/૦.
૪	સુરત	૧૯૭૨	શ્રીશિષ્યાવચનમૂળ ૧/૩, શ્રીસ્થાનામૂળ ૧/૦, શ્રીગીતાતિરમૂળ શ્રીઉત્તરાચ્યવનમૂળ ૨/૩, શ્રીગાવાચનમૂળ ૧/૨.
૫	સુરત	૧૯૭૧	શ્રીગાવાચનમૂળ ૧/૪, ગાવાચનમૂળ ૧/૦, શ્રીઅનુયાયકમૂળ ૧/૦, શ્રીગંધીમૂળ ૧.
૬	પાર્શ્વનાથ	૧૯૭૧	શ્રીગાવાચનમૂળ, શ્રીગિતિરિસિત, શ્રીગાવાચનમૂળ ૮/૪૧ શ્રીગાવાચનમૂળ ૩૩/૩૬.
૭	સ્તગમ (માઝા)	૧૯૭૭	શ્રીમત્રાજીમૂળ ૩૩ ૪૧, શ્રીમત્રાજીમૂળ ૩/૩૬, શ્રીમત્રાજીમૂળ

છે, તેવા ભાગમગત-સૈદ્ધાન્તિક શાસ્ત્રોનો આમાં સંગ્રહ કરવામાં આવેલો છે. આ 'ધોમ્યગરિનિત સૈદ્ધાન્તિકશાસ્ત્રોય' માટે હવે પછી 'અ સે શ' પછી સંગ્રાનો ઉપયોગ કરાશે.

શાસ્ત્ર અને તેના અર્થો—અ. મે શ માં જે શાસ્ત્રો ગણાવ્યા છે તે શાસ્ત્રો અને ભાગે તો જેવા છે તેવા જ રાગવામાં આપ્યા છે. અર્થાન્ અક્ષર અને થોડા આક્ષર મિથાવના થાની કથા શાસ્ત્રો જે મૂલના છે તે અર્ધમાગધીમાં છે અને દીક્ષાકારોય દીક્ષામાં આપેલા જે શાસ્ત્રો જે માગ્યામાં છે તે જ માગ્યામાં મોટે ભાગે કાયમ રાખ્યા છે. પછલે જે અક્ષર અને થોડા આક્ષરમાં આપેલા સંસ્કૃત શાસ્ત્રો અર્ધમાગધીમાં પણ આપ્યા છે.

શાસ્ત્રોના યદુશ્રુત દીક્ષાકારોય મિન્ન મિન્ન દીક્ષાઓમાં મિન્ન મિન્ન અર્થો કર્યા છે, તેમો મિન્ન મિન્ન સ્થાપ્તોમાંથી તે તે અર્થો લઈને તે તે દીક્ષાકારોના અર્થોનિ કાયમ રાખ્યા છે. આ વાગ્યમાં આ અ સે શ માં છેવના ગ્રણના જ શાસ્ત્રો લેવામાં આપ્યા છે તેમજ યદુશ્રુત જેવા કોઈકમાં આગમોદ્ધારવગુરુદેવધીના હાથના ઝનારેલા શાસ્ત્રો છે તેમાં દીક્ષાકારોના માધારે અર્થોનું ટુંકાવથા પણ પળ છે.

૧ તારવેના ૫૨ અક્ષરો નાનો—

(વાવા વાનાની પુત્રનાટ)

૧ વિધવાનુક્રમ *	૧૪ ઉ રાધિચાર	૨૭ મગ્ગમગ્ગા	૪૦ વૈશ્વદમ
૨ અધિકારાનુક્રમ	૧૫ અરજાગ	૨૮ યાદાન્તરણિ	૪૧ મગ
૩ વિવેકોપચારિના વિધવા	૧૬ વ્યાયા	૨૯ પ્રજાવના	૪૨ જાગમગિ
૪ વિશિષ્ટ	૧૭ સાક્ષિમુદ્ગમ્બા	૩૦ મુદ્ધાદકારણિકમ	૪૩ વિધિ
૫ સાક્ષિમુદ્ગમ્બાદિકમ	૧૮ ડાગ્ગાન પ્રજામગ	૩૧ રજામનાપાનાનિ	૪૪ મદા રજામગ
૬ વારા	૧૯ આવાવનામાનિ	૩૨ કારિગ્યય	૪૫ રજામગ્ગમ
૭ સજાગદ્વાનાધિકાર	૨૦ પ્રાચિનમનાનિ	૩૩ મુદ્ધાપિનાનિ	૪૬ અનુમનાનિ
૮ વિજાવનામાનિ	૨૧ મનાની મનાપાનાનિ	૩૪ રિજાનો મગ્ગ	૪૭ મદુવન
૯ હનિદામ	૨૨ મુક્ષાવતિ	૩૫ વાનુરજિ	૪૮ પ્રજાવનુદામાનિ
૧૦ મુક્ષાલ	૨૩ રાજકીરિમાગ	૩૬ સમાનરજાનો વર્ગય	૪૯ વિગજાદા
૧૧ ઉચ્ચનિક	૨૪ પ્રજામગ્	૩૭ મગ્ગા વારામગ	૫૦ મગ્ગમગ્ગા
૧૨ પ્રજામગનાનિ	૨૫ રાજાક્ષિતમગ્	૩૮ રજાનો	૫૧ રજામગ્ગ
૧૩ મગ્ગમગ્ગાવિચાર	૨૬ વ્યાવજાનતરણિ	૩૯ મગ્ગમગ્ગા	૫૨ રજામગ્ગ

૫૨ વિજામગ્ગાનુક્રમ નિશા વમાયગાવાવદનિ વ

* નવી આદિ ૨૭ના વિધવાનુક્રમ અને મુદ્ધાદિ અઠારાદિ રજાને દર્શાવે છે, તેમાં મીન પ્રજામગ્ગા મગ્ગા મુદ્ધાને આપ્યા છે—

૧ નવી, ૨ અનુક્રમગ્ગા, ૩ આરજક, ૪ અધિકૃતિ, ૫ દરવૈદાલિક, ૬ વિજામગ્ગા, ૭ રજામગ્ગા, ૮ આવાવ, ૯ રજામગ્ગા, ૧૦ રજામગ્ગા, ૧૧ મગ્ગા, ૧૨ મગ્ગા, ૧૩ રજામગ્ગા, ૧૪ રજામગ્ગા, ૧૫ અનુક્રમગ્ગા, ૧૬ અનુક્રમગ્ગા, ૧૭ વિજામગ્ગા, ૧૮ પ્રજામગ્ગા, ૧૯ રજામગ્ગા, ૨૦ રજામગ્ગા, ૨૧ રજામગ્ગા, ૨૨ પ્રજામગ્ગા, ૨૩-૨૪ મગ્ગા, ૨૫ રજામગ્ગા, ૨૬ રજામગ્ગા, ૨૭ રજામગ્ગા અને ૨૮ રજામગ્ગા.

(૫૨ મગ્ગામગ્ગા ન. ૨૩, ૨૪, ૨૫ અને ૨૬ અનુક્રમગ્ગાવર્તના નામે દર્શાવે છે)

આ અ. સૈ. શ. માં મિન્ન મિન્ન શબ્દો વ્યાકરણના પ્રયોગો રૂપે, કોઈ તેવાં નામો રૂપે, કોઈ ઇતિહાસ તરીકે, કોઈ ભૂગોળ તરીકે તથા કોઈ પર્યાયો તરીકે પણ આવ્યા છે.

કાવ્યો સરહો—શરૂઆતમાં લઢિયો પૈકેક આગમ લઈને કાપલીમાં તે શબ્દને ઝતારતો અને ટીકાકારનો થતાવેલ અર્થ લક્ષ્યમાં આવે તો તે અર્થ લખતો. આવી રીતે ઝતારેલી છૂટી કાપલીઓને પ. પૂ. આગમોદ્ધારકગુરુદેવશ્રીના વિનયગુણસંપન્ન, તીક્ષ્ણબુદ્ધિ, સ્વર્ગસ્થ મુનિરાજ શ્રીમહેન્દ્રસાગરજીપ અકારાદિ ક્રમમાં ગોઠવી કામલમાં સહેમ ચોટાહીને તૈયાર કરી તે ઉપરથી ૫ લક્ષણ લઢિયા આદિ દ્વારા લખાવીને તેમજ તેઓશ્રી ૫ (શ્રીમહેન્દ્રસાગરજીપ) પોતે પણ લખીને કાવ્યો સરહો તૈયાર કર્યો.

પ્રકાશનની તૈયારી—આ અ. સૈ. શ. ને છપાવવાની પ. તા. આગમોદ્ધારકગુરુદેવશ્રીની ઘણી ઇચ્છા હતી. તેથી લગભગ ત્રણ દશકા ઉપર સદ્ગુરુદેવો પાસેથી અ. સૈ. શ. ના પ્રકાશનને અંગે રૂપિયા ષોઠ દેવચન્દ્ર લાલભાઈ પુસ્તકોદ્ધારકફંડને અપાડ્યા હતા. તે પછી વિ. સં. ૨૦૭૪ માં તે સંસ્થાએ આ અ. સૈ. શ. છપાવવા માટે ઠરાવ કર્યો. આથી મુદ્રણાલયપુસ્તિકા કરવાનું કાર્ય પૂ. સ્થ. મુનિશ્રી મહેન્દ્રસાગરજીના શિષ્ય મુનિશ્રીસૌમ્યસાગરજીને (તેઓશ્રીના લગુચ્છુને) સોંપાયું. તેથી તેઓ દરેક આગમના તે તે પત્રમાં તે તે શબ્દો મેલવતા અને તેના અર્થોને પણ મેલવતા. તેમજ જ્યાં ટીકાકારના શબ્દો લેવાના હતા ત્યાં પ. તા. આગમોદ્ધારકગુરુદેવશ્રી પાસેથી તેના મૂલ શબ્દો લેવાની લેખા અને જે શબ્દોના અર્થ ટીકાકારે ન આપ્યા હોય તેના અર્થો પણ પૂછી લેતા. આથી રીતે તેમણે લગભગ ચાર ફાર્મ સુધીનું મેટર તૈયાર કર્યું.

ઉપર જણાવેલી સંસ્થા (દે + લા) ના ટ્રસ્ટીઓએ પ. તા. આગમોદ્ધારકગુરુદેવશ્રીની જીવન પર્યંત સેવા કરનાર મુનિરાજ શ્રીગુણસાગરજી મહારાજ પાસેથી આ કોપીનું લખાણ મેલવું અને છપાવવા માટે પ્રવંધ કર્યો તેમજ અમને સંપાદન માટે વિશિષ્ટ કરી. તેથી અમે આ સંપાદનનું કાર્ય શરૂ કર્યું. સાધોસાથ મેટર પણ તૈયાર કરવા માંડ્યું.

સંપાદન પદ્ધતિ—દરેકે દરેક શબ્દ તે તે આગમની સાથે મેલવવો અને તેમાં જણાવેલ અર્થ મેલવી લેવો. તે રીતે કાર્ય કરતાં કેટલાક આગમોના અંગે શબ્દોના પ્રશ્નો ઊભા થયા. તેમાં શ્રીધ્વજહારસૂત્રના શ્રીજ્ઞા ઉદ્દેશના શબ્દો હતા પણ તે સિવાયના શ્રીજ્ઞાના ઉદ્દેશના શબ્દો ન હતા. તેથી પ. તા. આગમોદ્ધારકગુરુદેવશ્રીપ વ્યવહારની આશી પ્રતમાં નિશાનો કરી આપ્યાં આથી તેની કાપલીઓ ઝતારી તેના શબ્દોનો ઉમેરો કર્યો આગળ જતાં શ્રીજ્ઞા પણ આગમોના શબ્દો નથી પણ દેવાણું, તેની તપાસ કરતાં-નદી, અતગઢ. અગુતરોવવાદ્ય, ઉપાસકદસા, રાવપસેણીય, અને નિરપ્યાયલિના શબ્દો ન હતા. તેથી તેના શબ્દો પણ ઉતાર્યાં. અને તે શબ્દો ધીરે ધીરે મેલવવામાં આવ્યા. આગળ ચાલતાં નાયાધમ્મકહાના શબ્દો બિલકુલ નથી પણ માલમ પડ્યું. નાયાધમ્મકહાની પ્રત તો પ. તા. આગમોદ્ધારકગુરુદેવશ્રીની નિશાનવાળી પ્રાપ્ત ન થઈ, તેમજ જે સમયે શબ્દો નથી તેવી શંકા થઈ તે સમયે તો અમારુ પુણ્ય પણ ન હતુ કે પૂ. ગુરુદેવશ્રી 'વિદ્યમાન' હોય. આથી અમે અમારી મંદમતિ અનુસારે આ આગમની સટીક પ્રતમાં નિશાનો કર્યો, શબ્દો તારખ્યા અને તે તારવેલા શબ્દોને કોશમાં સ્થાન આપ્યું.

આ અ. સૈ. શ. માં અગાર અગ, વાર ઉપાંગ, ત્રણ (ચૂદરકલ્પ, વ્યવહાર અને નિશીથ) ઉદસૂત્ર, ચાર મૂલ, ઓષનિર્યુત્તિ. વિશેષાવશ્યક, નંદી, અનુયોગદ્વાર, અને દશવૈકાલિકચૂર્ણિના શબ્દોનો સંગ્રહ

૭. વિસ્તારથી ચૂર્ણિ ચંદ્રે જેના પર નથી તેના જીતારણ, પંચજન, દશાધુતરણ, અને મહાનિશીથના

શબ્દો તીરા નથી

કરવામાં આવેલ છે. તેમજ દશાશ્રુતસ્કન્ધ, દશપ્રકીર્ણક, પડમચરિય, ઉપદેશમાલા, અને તત્ત્વાર્થ-સૂત્રના કેટલાક શબ્દો પણ લેવામાં આવેલ છે.

સંજ્ઞા પત્રક—અ. સે. શ. માં જે શબ્દોનો સંગ્રહ કરવામાં આવ્યો છે અને તેમાં આગમો-શાસ્ત્રો વગેરેની જે સંજ્ઞાઓ આપવામાં આવેલી છે, તે સંજ્ઞાઓના સ્પષ્ટીકરણ માટે તેમજ લીધેલી પ્રત-ટીકા વગેરે ફોની છે તે જણાવવા અને તેના સંપાદક તથા પ્રકાશક જણાવવા એક સંજ્ઞાપત્રક નામથી પ્રકરણ રાખ્યું છે. તેમજ યીજી યોજી પ્રતોની સાથે પણ શબ્દો મેળવવાનું શમ્ય બને તે ઉદ્દેશથી પંચાદ્વસૂચા નામથી એક પ્રકરણ આપ્યું છે.

વર્ણક્રમ—અ. સે. શ. માં અનુસ્વારને પહેલું સ્થાન આપવામાં આવ્યું છે. કારણ કે શરૂઆતમાં પ. તા. આગમોદ્ધારક ગુરુદેવશ્રીષ આ રીતે શરૂ કરવાનું જણાવ્યું હતું. આથી પ પદ્ધતિ કાયમ રાખી છે. પણ આનો હેતુ હમે જાણી શક્યા નથી, તેથી અગ્રે હેતુ આપ્યો નથી.

વિદ્વજ્ઞનો પ્રત્યે—સુહૃદ્ વિદ્વજ્ઞનો ! અમો ગૂર્જર ભાષાના સંપાદનના કાર્યમાં અનુભવ મેળવતાં સંપાદનમાં આગળ ઘડ્યા છીએ. તે રીતે સંસ્કૃત અને પ્રાકૃતના સંપાદનમાં પ્રવેશ કરતા થયા પયા સમયમાં પ. તા. ગુરુદેવશ્રીની સેવાના પ્રતાપે અમને ‘અ. સે. શ.’ સંપાદન વ્યૂં. આથી અમે તે કાર્યમાં રસ લીધો ને સંપાદન કાર્ય શરૂ કર્યું. આથી પંડિતોની અપેક્ષા કે વિદ્વાનોની અપેક્ષા અમારા આ સંપાદનના અંગે જે સૂચનાઓ કરવી ઉચિત છે તે અમે વિદ્વજ્ઞનોની સમક્ષ રજૂ કરીએ છીએ.—

- ૧ મૂળ શબ્દો વિભક્તિબાલા તેમ વિભક્તિ ઘગરના એમ ધન્ને પ્રકારના છે. તેથી તે જે લિંગનો જે શબ્દ હોય તે શબ્દ તેથી તેથી વિભક્તિથી તે તે લિંગમાં સમજી લેવો. જેમકે-અંકુર (પૂ. ૧, ૨), અંકુસયં (પૂ. ૧, ૨) इत्यादि (કોઈક શબ્દકોશમાં વિભક્તિ સહિત શબ્દો નથી તેણે પણ પ્રાચ્યે અમારા જાણવામાં છે)
૨. જો કે શબ્દો ઘડ્યા એક જાતના વિભક્તિ વિગર જગર એક વિભક્તિથી મેળા લેવા જોઈએ, પરંતુ આમાં ભિન્ન ભિન્ન લેવાયા છે. જેમકે-અંકાવહ (પૂ. ૧, ૨), અંકાવહો (પૂ. ૧, ૧) इत्यादि.
૩. વૈકલ્પિક શબ્દોના વિકલ્પને સાચવવા માટે અર્થાત્ તેવા પ્રયોગોને સાચવી રાખવા માટે આમાં મિન્ન લેવાયા છે જેમકે-અંકયડેસય (પૂ. ૧, ૧), અંકાવડેસય (પૂ. ૧, ૧) इत्यादि.
૪. ટીકાકાર મહારાજે જે શબ્દોના પ્રયોગો ટીકામાં કર્યા છે તે તે શબ્દો મૂળમાં નથી તેવા શબ્દોનું પ્રાકૃત જે કૌંસમાં અપાયું છે તે પ પૂ. આગમોદ્ધારક ગુરુદેવશ્રીને પૂછીને મુનિશ્રીસૌભાગ્યસાગરજીએ આપેલું છે. ઘઠ્ઠી તેવા શબ્દો કોઈ વચ્ચે શરૂઆતમાં અપાયા છે. અને કોઈ વચ્ચે સંસ્કૃત-શબ્દની પછી પણ અપાયા છે. તેની ધન્ને વાનુએ ધનતાંમુષી કૌંસ આપ્યો છે. જેમકે (અંકીલ)નર્તક: (પૂ. ૧, ૧), અંગાર: (દંગાલ), (પૂ. ૨, ૨) इत्यादि.
૫. શરૂઆતમાં તો શબ્દોના અર્થો અને શબ્દોના સંગ્રહની શૈલિ નિયમિત રહી નથી, પણ જેમ જેમ અનુભવ થતો ગયો અને તેના અભ્યાસમાં વધારો થતો ગયો તેમ તેમ પદ્ધતિમાં સુધારો થતો ગયો છે. છતાં એટલું કહેવાની જરૂર છે કે પહેલા ભાગ કરતાં યોજા ભાગમાં પદ્ધતિ શ્વાદિનો સુધારો મળેલા અનુભવ પ્રમાણે કરી શકીશું એવી આશા છે.
૬. (૧) અષ્ટયત, (૨) ત્રિલોપનામ, (૩) વનસ્પતિના નામના ઝંબે તેની સાથે અર્થના રૂપમાં સંસ્કૃતમાં અપાયું છે જેમકે (૧) અંદે-વિપાકશ્રુતાશ્રુત (પૂ. ૨, ૨), (૨) અંગારવર્ધ-અંગારવર્તી સવેગોદ્ધારણે (પૂ. ૨, ૨), (૩) અંકીલ વૃક્ષવિશેષ: (પૂ. ૨, ૧) इत्यादि.
- ૭ ટીકાકારોએ શબ્દોના જે જગો પર અર્થ નથી કર્યા તેવા શબ્દો પણ અગ્રે અર્થ વગર અપાયા છે. જેમકે ઓહી (પૂ. ૨૨૧, ૨), ઉવટ્ટગા (પૂ. ૨૦૭, ૨) इत्यादि. ઘઠ્ઠી આ શબ્દોના અર્થો જો કદાચ મેળવી શકીશું તો પરિશિષ્ટમાં આપવા વિચાર છે.

૮. દેશી શબ્દોના અંગે 'દેશીય' અગર 'દેશી' एवं कौलमां लखायुं છે. અર્થાત્ ટીકાકારે આપેલું કાયમ રાખ્યું છે. જેમકે-ઉત્તુહ (દેશી) - ગર્વે (પૃ. ૧૮૭, ૧).
૯. ચૂર્ણિકાર મહારાજ ચૂર્ણિની અંદર પ્રાકૃત અને સંસ્કૃત એમ બન્ને ભાષાના પ્રયોગો કરે છે, તેથી ચૂર્ણિના શબ્દોના અર્થોમાં પ્રાકૃતના અને સંસ્કૃતના બન્નેના પ્રયોગો છે. પરંતુ વહુધા તો પ્રાકૃત જ હોય છે.
૧૦. આ 'અ. સૈ. શ. માં' પવા પળ શબ્દો છે કે જે અભિધાનરાજેન્દ્ર કે પાંડ્યસહમહાળયોમાં ન હોય.

અ સં. શ. નું સંપાદન કાર્ય શરૂ થતાં સુરતમાં હતા ત્યાં સુધી એક વખતનું મુક જોઈ આપવા પ. તા. આગમોદ્ધારકગુરુદેવશ્રીના એકેવ પટ્ટધર, શ્રુતવારિધિ, શાસ્ત્રતત્ત્વદર્શી, ગચ્છનાયક, આચાર્યશ્રીમાણિન્યસાગરસૂરીશ્વરજી મહારાજે કૃપા કરી હતી.

પ રીતે સંપાદનનું કાર્ય ચાલતું હતું, તેમાં પ્રથમ ભાગનું પંદર આની કામ થઈ ગયા પછી સુરતથી દક્ષિણ તરફ વિહાર થવાના કારણે અને પ્રેસ આદિના પ્રતિકૂલ સંયોગોમાં અમારી અનિચ્છા પણ નહિ જેવા કાર્યમાં વર્ષોનાં વર્ષો વીતી ગયા બાદ આજે આ શ્રીઅભયપરિચિતસૈદ્ધાન્તિક-શબ્દકોષનો 'પ્રથમ ભાગ' વિદ્વાનોના કરકમલમાં ઉપસ્થિત કરી શક્યા છીય.

આ પ્રથમ ભાગમાં 'સંપૂર્ણ સ્વરો' આપવામાં આવેલા છે સ્વરોમાં તેમજ થીજા રહી ગયેલા 'શબ્દો' તથા દેશનામમાલાના શબ્દો શ્રીઅભયપરિચિતસૈદ્ધાન્તિકશબ્દકોષ પૂર્ણ થતાં 'પરિશિષ્ટ' તરીકે આપવા વિચાર છે.

પ. પૂ. આગમયાચનાદાતા, દેવસૂરતપોગચ્છસામાચારીસંરક્ષણકલ્પિયજી, અનેક પ્રશ્નોના પ્રણેતા, વાદીમાનમર્દક. ચરમશાસનપતિ મહાવીર પરમાત્માના શાસનમાં આગમમંદિરોના સંસ્થાપક, જૈનઆનન્દપુસ્તકાલયાદિ સંસ્થાના સંસ્થાપક, શૈલાનાગરેશપ્રતિવોધક, યુગપ્રધાનસદ્ગુણ, વર્તમાન શ્રુતના જ્ઞાતા, સ્વભારાધનયે આરાધનામાર્ગ કરનારા, મૌનપણે રહી અર્ધપદ્માસને રથગે સંચરનારા, પ. પૂ. આગમોદ્ધારક *આચાર્યવૈયથીઆનન્દસાગરસૂરીશ્વરજી મહારાજનો પુનિત સેવાના પ્રતાપે જે કંઈ બોધ-શક્તિ મેલ્યેલ છે, તે આધારે અમે અમારી શુદ્ધિ કેલ્લ્યોને પાઠકજીપૂર્વક આ શ્રીઅભયપરિચિતસૈદ્ધાન્તિકશબ્દકોષનું સંપાદન કર્યું છે

મુનિરાજ શ્રીઅભયસાગરજી મહારાજે સંતોગ મલ્લતાં આમાં માર્ગ ચતાવ્યો છે. તેઓશ્રીને તેમજ પ્રો. હિરાલાલ ર. વાપરીયાને પણ હમે અન્ન મૂલતા નથી.

આમાં જે અનુબિંબો જણાયો છે તેનું શુદ્ધિકરણ પણ આપ્યું છે, છતાં વિદ્વજનો પ્રતિ અમારી પ્રાર્થના છે કે શ્રુતિ દેશાય હો જણાવવા ઉદારતા દાખવે.

વીરસં. ૨૦૮૦, વિ. સં. ૨૦૧૦
 ઝ્યેષ્ઠ પુર્ણિમા
 હીંગનઘાટ
 (મધ્યપ્રદેશ)

આગમોદ્ધારકપત્રસંપદાપ્રાપ્ત શિષ્યાણુ
 કંચનવિજય
 તથા
 આગમોદ્ધારક શિષ્યવલ્લભ
 ક્ષેત્રમાગર

संज्ञापत्रकम् ।

क्रमा- ङ्क.	संज्ञा	सूत्रनाम	सम्पादकः	प्रकाशकः
१	अनु.	महधाराग्रच्छीयश्रीहेमचन्द्राचार्यविरचितवृत्तियुक्तं श्रीअनुयोगसारसूत्रम् ।	आगमोद्गातकः	दे. ला. जे.
२	अनुत्त.	श्रीचान्द्रकुलीनाचार्याभयदेवसूरिसूत्रितविवरणयुतं श्रीअनुत्तरोपपातिरुद्रशाङ्गम् ।	"	आ. न.
३	अन्त.	श्रीचान्द्रकुलीनाचार्यभयदेवसूरिसूत्रितविवरणयुतं श्रीअन्तरुद्रशाङ्गम् ।	"	आ. न.
४	आउ.	श्रीआतुरप्रहाख्यानप्रकीर्णकम् (गाथा) ।	"	आ. न.
५	आचा.	निर्युक्तिकलितशीलाङ्गाचार्यविहितवृत्तियुतं श्रीआचारा- रसूत्रम् ।	"	आ. स.
६	आध.	निर्युक्तियुतभाष्यकलितश्रीभवविग्रहहरिभद्रसूरिविहित- वृत्तियुतं श्रीआधश्यकसूत्रम् ।	"	आ. स.
७	उत्त.	निर्युक्तियुतानि श्याविधेतालश्रीशान्तिसूरिसूत्रितवृत्ति- युतानि श्रीउत्तराध्ययनानि ।	"	दे. ला. जे.
८	उप मा गा.	श्रीधर्मदासगणिहर्षा श्रीउपदेशमाला (गाथा) ।	"	
९	उपा.	श्रीचान्द्रकुलीनाचार्याभयदेवसूरिसूत्रितविवरणयुतं श्रीउपासकदशाङ्गम् ।	"	आ. न.
१०	ओघ.	भाष्ययुता श्रीओघोपाचार्यसूत्रितवृत्तिविभूषिता श्रीओघनिर्युक्तिः	"	आ. स.
११	ओप	श्रीचान्द्रकुलीनाचार्याभयदेवसूरिसूत्रितविवरणयुतं श्रीओपपातिकोपाङ्गम् ।	"	आ. स.
१२	ग	श्रीगच्छाचारप्रकीर्णकम् (गाथा) ।	"	आ. स.
१३	गणि	श्रीगणिविद्याप्रकीर्णकम् (गाथा) ।	"	आ. न.
१४	चउ.	श्रीचतु शरणप्रकीर्णकम् (गाथा) ।	"	आ. स.
१५	जं प्र.	उपाध्यायश्रीशान्तिचन्द्रविहितवृत्तियुतं श्रीजम्बूदीप- प्रशङ्क्युपाङ्गम् ।	"	दे. ला. जे.
१६	जीवा	श्रीमलगिर्याचार्यसूत्रितविवरणयुतं श्रीजीवाजीवा- भिगमोपाङ्गम् ।	"	दे. ला. जे.
१७	ज्ञाता.	श्रीचान्द्रकुलीनाचार्याभयदेवसूरिसूत्रितविवरणयुतं श्रीज्ञाताधर्मकथाङ्गम् ।	"	आ. स.
१८	ठाणा.	श्रीचान्द्रकुलीनाभयदेवसूरिसूत्रितविवरणयुतं श्रीस्थानाङ्गसूत्रम् ।	"	आ. स.
१९	तं.	श्रीतन्दुलवैचारिकप्रकीर्णकम् (गाथा) ।	"	आ. स.

१ दे. ला. जे. = श्रीदेवचन्द्राभयदेवसूरिसूत्रितविवरणयुतं ।

२ आ. स. = श्रीआगमोद्गातकः ।

२०	तत्त्वा.	भाष्योपेतं श्रीतत्त्वार्थसूत्रम् (अध्यायः, सूत्रम्)।	आगमोद्धारकः	क. के.
२१	दश.	निर्युक्तिभाष्योपेतं श्रीमच्चविरहहरिमद्रसूरिविरचित- विवरणयुतं श्रीदशवैकालिकसूत्रम्।	"	दे. ल. जे.
२२	दशचू.	श्रीदशवैकालिकचूणिः ।	हस्तपोथी	जे. पु. नं. १६७३
२३	दशाध.	श्रीदशाध्वनस्कन्धः	"	
२४	देव.	श्रीदेवेन्द्रस्तवप्रकीर्णकम्।	आगमोद्धारकः	आ. स.
२५	नंदा.	श्रीमलगिरिचार्यविहितवृत्तियुतं श्रीनन्दीसूत्रम्।	"	आ. स.
२६	निरय.	श्रीचन्द्रसूरिविरचितवृत्तियुतं श्रीनिरयावलिकाप्रचक्रम्।	श्रीदानविजयगणी	वीर. ^५
२७	नि. चू. प्र.	भाष्यचूर्ण्युपेतस्य श्रीनिशीथसूत्रस्य प्रथमो विभागः	हस्तपोथी	जे. पु. नं. ४८३
२८	नि. चू. द्वि.	" " द्वितीयो "	"	जे. पु. नं. ४८४
२९	नि. चू. तृ.	" " तृतीयो "	"	ज. पु. नं. ४८५
३०	पड.	श्रीयिमलाचार्यविरचितं 'पडमचरियं' (उल्लासः)	मो. हर्मन जेकोबी	जि. घ.
३१	पिण्ड पिण्ड }	भाष्यश्रीमलप्रगिर्याचार्यविहितवृत्तियुता पिण्डनिर्युक्तिः	आगमोद्धारकः	दे. ला. जे.
३२	प्रज्ञा.	श्रीमलप्रगिरिसूरिविहितविवरणयुतं श्रीप्रज्ञापनोपाङ्गम्।	"	आ. स.
३३	प्रज्ञ.	श्रीचान्द्रकुलीनाचार्यभयदेवसूरिसूत्रितविवरणयुतं श्रीप्रमथ्याकरणोपाङ्गम्।	"	आ. स.
३४	पू. प्र.	निर्युक्तिभाष्यटीकोपेतस्य श्रीबृहत्कण्वसूत्रस्य प्रथमो विभागः	हस्तपोथी	जे. पु. नं. ३०३ जे. पु. नं. ३०४
३५	पू. द्वि.	" " " तृतीयो "	"	ज. पु. नं. ३०५
३६	पू. तृ.	" " " तृतीयो "	"	
३७	भक्त.	श्रीभक्तपरीक्षाप्रकीर्णकम् (गाथा)।	आगमोद्धारकः	आ. स.
३८	भग.	श्रीचान्द्रकुलीनाचार्यभयदेवसूरिसूत्रितविवरणयुतं श्रीभगवत्सूत्रम् (श्रीव्याख्याप्रहन्तिः)।	"	आ. स.
३९	मर. मरण. }	श्रीमरणसमाधिप्रकीर्णकम् (गाथा)।	"	आ. स.
४०	महा. महाप्र.	श्रीमहाप्रत्यारयानप्रकीर्णकम् (गाथा)।	"	आ. स.

३ क. के. = श्रीदेवदेवजीकेशरीमन्त्री, रत्नाम

४ जे. पु. नं. = श्रीदेवानन्दपुस्तकालय, मुरा, हस्तपोथी नम्बर

५ वीर. = श्रीवीरममात्र, अमदावाद.

६ सूत्र, निर्युक्ति अने भाष्यगाथानी माथ प्रतीक छे.

७ जे. ॥ = श्रीजिनप्रमोदगारक गभा, भदवनगर.

४१	राज.	श्रीमलयगिर्याचार्यसूत्रितविवरणयुतं श्रीराजप्रश्रीयोपाङ्गम	आगमोद्धारकः	आ. स.
४२	विपा.	श्रीचान्द्रकुलोनाचार्यामयदेवसूरिसूत्रितविवरणयुतं श्रीविपाकथिताङ्गम ।	"	आ. स.
४३	विशे.	मह्यगारिश्रीहेमचन्द्रसूरिविरचितवृद्धसिधुतं श्रीविशेषावश्यकमाप्यम् ।	पं हरमोचनदासः	१य जं.
४४	व्य. प्र.	निर्युक्तिभाष्यटीकोपेतस्य श्रीव्यवहारसूत्रस्य प्रथमो विभागः	हस्तपोषी	जि. पु. नं. ४८७
४५	व्य. द्वि.	" " " द्वितीयो "	"	जि. पु. नं. २६६
४६	सं.	श्रीसंस्तारकप्रकीर्णकम् (गाथा) ।	आगमोद्धारकः	आ. स.
४७	सम.	श्रीचान्द्रकुलोनाचार्यामयदेवसूरिसूत्रितविवरणयुतं श्रीसमवायाङ्गम ।	"	आ. स.
४८	सूत्र.	निर्युक्तिभाष्यशीलाङ्गाचार्यविरचितविवरण यु श्रीसूत्रकृताङ्गम ।	"	आ. स.
४९	स्य	श्रीमलयगिरिसूरिविहितविवरणयुतं श्रीसूर्यप्रज्ञप्त्युपाङ्गम ।	"	आ. स.

१ य. जै. = श्रीयशोविजयजीजनप्रत्यमाला.

* सूत्रादिनां मात्र प्रतिक ज छे.

पत्राङ्क सूचा

श्रीभाष्याराङ्गम् प्रथम धृतस्कंध अध्यायानि आपन्		अध्ययनानि आपन्		अध्ययनानि आपन्		शतकानि आपन्		श्रीज्ञातावर्मकथाङ्गम् प्रथम धृतस्कंध अध्यायानि आपन्	
१	८१	४	१२१	७	४१५	१६	४१९	१	७७
२	१४८	५	१४१	८	४४३	१७	४३१	२	९०
३	१७४	६	१५३	९	४५९	१८	४६०	३	९६
४	१९५	७	१६५	१०	४७८	१९	४७३	४	९९
५	२३१	८	१७५	श्रीसमवायाङ्गम्		२०	८००	५	११३
६	२५८	९	१८६	आविषय आपन्		२१	८००	६	११४
८	२९६	१०	१९५	सागोवस- कोडाकोटी १०५		२२	८०४	७	१२०
९	३१७	११	२०७	गणितिक १३३		२३	८०५	८	१५५
द्वितीय धृतस्कंध चूला-१		१२	२२९	अवसरपिणि १५२		२४	८५१	९	१६९
		१३	२४०	निगमनम् १६०		२५	९२८	१०	१७०
		१४	२५२	श्रीभगवतीजी		२६	९५७	११	१७३
१	३५८	१५	२५०	शतकानि आपन्		२७	९३८	१२	१७७
२	३७४	१६	२६६	१ १०८		२८	९३९	१३	१८०
३	३८४	द्वितीय धृतस्कंध		२ १०९		२९	९४१	१४	१९२
४	३९१	१	३०३	३ १०९		३०	९४६	१५	१९५
५	३९८	२	३४२	४ १०९		३१	९५०	१६	२३६
६	४०१	३	३६०	५ १०९		३२	९५३	१७	२३४
७	४०६	४	३७०	६ १०९		३३	९५४	१८	२४२
चूला-२	४२७	५	३८५	७ १०९		३४	९७०	१९	२४७
१	४२९	६	४०५	८ १०९		३५	९७१	द्वितीय धृतस्कंध	
४	४३२	७	४२७	९ १०९		३६	९७१	१-१०	२५४
श्रीसूत्ररत्नाङ्गम्		श्रीस्थानङ्गम्		१० १०९		३७	९७१	श्रीउपशरदशाङ्गम्	
प्रथम धृतस्कंध		१	३८	११ १०९		३८	९७१	१-१०	
अध्ययनानि आपन्		२	१७९	१२ १०९		३९	९७०	श्रीअन्तरदशाङ्गम्	
१	५३	४	२८९	१३ १०९		४०	९७०	१-१०	
२	७७	५	३०७	१४ १०९		४१	९८१	१-८	
३	१०१	६	३८०	१५ १०९				१-८	

अनुत्तरोपपातिक दशाङ्गम्		श्रीराजप्रश्रीयं		पदानि	आपत्र	पदानि	आपत्र	श्रीजम्बूद्वीपप्रमन्त्रि कारकारा आपत्र	
वर्ग	आपत्र	आविषय	आपत्र						
१-३	८	सूर्याभ	१७	४	१७८	३७	८३५	१	८८
		यानविमानादि	४४	५	२०३	३३	५४७	२	१७८
श्रीप्रधन्याकरणाङ्गम्		जुगकारणदन्त	५९	६	२१८	३४	५५७	३	३८०
अध्ययनाति	आपत्र	स्नानपूजादि	११३	७	२२०	३५	५५८	४	३८७
१	२५	मोक्षरण	१५०	८	२२३	३६	६११	५	४२४
२	४१			९	२२७			६	४३७
३	६४			१०	२४५			७	५६९
४	९०			११	२६८	श्रीसूर्यप्रमन्त्रि			
५	९८			१२	२८३	१	६४		
६	११३			१३	२८८	२	६७	श्रीनिरयानलिका	
७	१२१			१४	२९२	३	६६	वर्ग	आपत्र
८	१२९		श्रीजीयाजीयाभिगमं	१५	३१६	४	७१	१	१८
९	१४१	प्रतिपत्तय	आपत्र	१६	३२५	५	७८	२	२०
१०	१६१	१	५१	१७	३७३	६	८७	३	३६
		२	८८	१८	३९४	७	८३	४	३८
श्रीविपाकशुलाङ्गम्		३	४०७	१९	३९५	८	९१	५	४३
प्रथम धृतस्व		४	४०९	२०	४०७	९	९९		
१	{ ३३त ४४	५	४२६	२१	४३४	१०	१९६		
२-१०	८८	६	४२८	२२	४५२	११	२०१		
द्वितीय धृतस्व		७	४३१	२३	४९१	१२	२३३		
१-१०	९६	८	४३२	२४	४९३	१३	२४३		
		९	४६७	२५	४९४	१४	२४४		
श्रीभौपपातिकसूत्रम्				२६	४९६	१५	२५५		
आविषय	आपत्र	श्रीप्रशापनोपाङ्गम्		२७	४९७	१६	२५६		
राजघाण्य दि	२४	पदानि	आपत्र	२८	५२४	१७	२५७		
साधुगुणा	४८	१	७०	२९	५७७	१८	२६७		
पवननिर्गम	७७	२	११७	३०	५३१	१९	२८४		
सिद्धवर्णन	११९	३	१६७	३१	५३४	२०	२९७		

श्रीनिशीथसूत्रम् हस्तपोथी लीथोप्रिन्ट					श्रीवृहत्कल्पसूत्रम् हस्तपोथी				श्रीव्यवहारसूत्रम् हस्तपोथी मुद्रितः			
भागः उद्देशकः		भागः आपत्रं		भागः आपत्रं	भागः उद्देशकः		भागः आपत्रं		भागः उद्देशकः		भागः आपत्रं	
१	१	१२९	१	२०२	१	१	७७	५००	१	१	१७४	१ १-६१
	२	१८२	२	३०८			१६६	१०००			०	१-९९
	३	१९४		३३४			२३५	१५००			०	१-३७०
	४	२२२		३०४			३१७	२१३०	२	२१९	२	१-८७
	५	२४७		४४५	२		१११	३०००	३	२५८	३	१-७३
	६	२५३	३	४६३			१५५	३२९२	२	४	११०	४ १-१०४
	७	२५७		४७८		२	२०३	४६४	५	१३५	५	१-३९
	८	२७०		५०५		३	२९३	७२८	६	१९९	६	१-७१
	९	२७७		५३३	३		६४	११९२	७	२८३	७	१-९५
	१०	३६१		६६५		४	१६८	८०५	८	३३६	८	१-६०
२	११	५८	४	७७३		५	२१२	२७५	९	३५५	९	१-३३
	१२	८२		८३२		६	२६७	४३०	१०	४५८	१०	१-११४
	१३	१०३		८७५	—: मुद्रितः :—							
	१४	१२३		९१६								
	१५	२७३	५	१००८	१	१	२५४	८०५				
३	१६	५६		११४१	२		६१०	२१२४				
	१७	६९		११६०	३		९९१	३२८९				
	१८	६५	६	११६७	४	२	१०२२	३६७२				
	१९	८८		१२१२	५	३	१३०६	४८७६				
	२०	१७२		१३३८	५	४	१५०२	५६८१				
				+२		५	१५९९	६०५९				
				+३५	६	६	१७१२	६४९०				

धीमायदयकम्		श्रीदशमस्तोत्रम्				धीउत्तमस्तोत्रम्			
आदिपत्र	आदिपत्र	श्रीक	श्रीक	श्रीक	श्रीक	श्रीक	श्रीक	श्रीक	श्रीक
विष्णु	५०	१	८१	३२	३०	१	१२	१०	८८
प्रथमपत्रिका	१३६	२	९०	८१	८२	२	११०	३०	८८१
द्वितीयपत्रिका	१८८	३	११०	८२	११३	३	१८०	३१	८८२
तृतीयपत्रिका	२०६	४	१६०	८३	१०८	४	२३८	३२	८८६
चतुर्थपत्रिका	३३०	५	१००	८४	२०६	५	३०६	३३	८९३
पञ्चमपत्रिका	४८२	६	२०६	१०१	३३६	६	३७३	३४	९१०
१ मासाधिकनियुक्ति	४८३	७	३३३	११०	३६०	७	३८०	३५	९११
२ मासाधिकनियुक्ति	५१०	८	३३८	१२८	३९६	८	३९३	३६	९१२
३ मासाधिकनियुक्ति	५४०	९	३०८	१४३	३३०	९	३९६	३७	९१३
४ मासाधिकनियुक्ति	५६३	१०	३६८	१०३	३६८	१०	३९९	३८	९१४
५ मासाधिकनियुक्ति	६०१	११	३००	१६०	३६६	११	३०३	३९	९१५
६ मासाधिकनियुक्ति	६६६	१२	३८६	१६६	३८०	१२	३०३	४०	९०६
धीविशेषादयकम्		धीगणितनियुक्ति				धीमनुर्योगद्वाराणि			
पृष्ठ आदिपत्र	आदिपत्र	आदिपत्र	आदिपत्र		आदिपत्र	आदिपत्र	आदिपत्र		
आदिपत्राधिकनियुक्ति	२०६	विष्णु	विष्णु		२८	१०	१११	३३	९१८
विष्णु	२०६	उत्तमपत्रिका	उत्तमपत्रिका		११०	१६	१३०	३४	९१९
उत्तमपत्रिका	१६३	उत्तमपत्रिका	उत्तमपत्रिका		११६	१७	१३६	३५	९२०
तृतीयपत्रिका	६३६	तृतीयपत्रिका	तृतीयपत्रिका		१०८	१८	१४१	३६	९२१
चतुर्थपत्रिका	१०८८	धीनिर्देशकम्				धीमनुर्योगद्वाराणि			
पञ्चमपत्रिका	११८०	आदिपत्र	आदिपत्र		१०१	आदिपत्र	आदिपत्र		
विष्णु	१२३०	पञ्चमपत्रिका	पञ्चमपत्रिका		६६	आदिपत्र	आदिपत्र		
प्रथमपत्रिका	१३६०	आदिपत्र	आदिपत्र		१८	आदिपत्र	आदिपत्र		
धीमोक्षनियुक्ति		मनुर्योगद्वाराणि	मनुर्योगद्वाराणि		१०१	आदिपत्र	आदिपत्र		
आदिपत्र	आदिपत्र	मनुर्योगद्वाराणि	मनुर्योगद्वाराणि		१०१	आदिपत्र	आदिपत्र		
प्रतिवेगनादि	१३७	मनुर्योगद्वाराणि	मनुर्योगद्वाराणि		१०१	आदिपत्र	आदिपत्र		
विष्णु	२०७	मनुर्योगद्वाराणि	मनुर्योगद्वाराणि		१०८	आदिपत्र	आदिपत्र		
विष्णु	२३७	मनुर्योगद्वाराणि	मनुर्योगद्वाराणि		२०७	आदिपत्र	आदिपत्र		

शुद्धि पत्रकम्

पृष्ठ	विभाग	पंक्ति	अशुद्धम्	शुद्धम्	पृष्ठ	विभाग	पंक्ति	अशुद्धम्	शुद्धम्
५	१	९	विपत्रु०	विपत्रु०	८७	३	२९	द्राय	द्राय
५	१	३४	दसाक्ष्य०	दसाक्ष्य०	८९	१	१	अर्द्रा०	अर्द्रा० प्रसन्नार्द्रा
७	१	७	अन्त०	अन्त०					वराणां वा आत्मान
१५	३	३५	शरदो-व०	शरदो-व०					परस्परं बोधकाराय
१८	१	३							हिमाक्षयदण्डः ,
१८	१	१८	०त्	०त्तु	९६	१	२८	०दिशा०	०दिग्मा०
२०	२	७	०नक्षत्र०	०नक्षत्रगान्	११५	१	५	आवाय	आवर्त्य
२१	१	१६	०ष्टयदिप्यु०	०ष्टयदिप्यु०	११९	२	३	०पुष्पमा०	०पुष्पा०
२१	१	३३	०सा	०सा वा	१२१	२	१३	समा०	सम०
२४	१	९	क्षिप्यते	क्षिप्यन्ते	१२८	१	१२	निगुत्ता०	सुप्रव्याख्यानं निगु
२५	२	१७	०त्	०द् भञ्जीवप्राद्विपी					त्यया० हवि-
२७	१	९	आचराम्	न नी -रागद्वैतवक्					धृष्टानम्
				एवमित्यस्य सामा	१३६	१	२६	०हेत्व	०हेतव
				विष्कृतं चम भावो	१३९	१	३	०इति	०इति आदान
				वा आर्जव मर	१३९	१	९	०नति	०नति आदान
				द्वयस्य तस्य स्था	१४०	१	३१	०देवता०	०देवता०
				नाभि-भेदा आन	१४२	१	८	०मदा	०मदा
				संस्थानानि	१६३	१	१	०तीर्थ०	०तीर्थ०
३६	२	२५	प्राप्ता	प्राप्ता	१७१	२	२४	उरु०	उरु०
३९	१	१७	शर०	शर०	१७२	२	७	उरि०	उरि०
४१	१	१९	अभिप्रेतव	अभिप्रेतव	१८९	१	१५	पनाश	पनर
४३	२	५	०न०	०नु०	२०४	२	२२	०वाप	०वाप
५३	१	३३	०मातो	०मातो	२०९	१	२६	०विप०	०विप०
५६	१-	३५, ३	अशुद्धं गम्यते इति अशुद्धं गम्यते इति अशुद्धं		२११	१	२५	मादवा०	मादवा०
५८	१	६	आना०	आना०	२७७	१	२९	अपरा	अपरा
६१	१	१९	द्रोणे	द्रोणे	२७७	१	११	०वचसि	०वचसि
६३	१	३०	आमि	आमि	२८८	२	३५	मद०	मद०
६५	२	५	०धाम	०धाम	२९०	१	२३	आशा०	आशा०
६५	२	२३	०नि-नि०	०नि-नि०	३३१	२	२८	०वरा	०वरा
७२	१	२७	०वर्षा	०वर्षा	३३२	२	१०	अमर्षा	अमर्षा
७८	१	२	०गये	०गये	३३३	३	२७	अमर्षा	अमर्षा

चित्रहारवन्धः

[छन्द - शार्ङ्गलविरचित]

शश्वन्तान्तिप्रयान महामतिमत कन्यङ्करान कर्मठान्,
भव्यापत्तिभरापहान जलजयजन्तुभ्य आनन्ददान ।

दान्तान नीमितमा धिभावितविधीन् व्याख्यानमन्यामनान्,
प्रांडान् सत्यमग्नान सदा ननिधिया ऽऽनन्दान्धिमर्शभरान् ॥ १२८ ॥

समर्पण

आगमोद्धार आचार्य

श्री आनन्दसागरसूरीश्वरजी महाराजना

चरणमलमा समर्पण

जेओए अमारा

शहेर सूर्यपुर अने संस्थाना

सर्वोदय माटे अहोनीश अमोघउपदेशोद्वारा
कृपा वरसावी उत्कर्ष सधाव्यो छे. अमारी संस्थाना
बीजा सेंकडानु प्रथम पुष्प प्रतिक पण तेओने ज
समर्पण करवामां अमो अमारी कर्तव्यता
अनुभवीशुं. आ ग्रन्थ तेओश्रीना आगमोद्धारना
दोहन रूपे जीवनकार्य
गणाशे

— प्रकाशको

મંડલનાકાર

આગમદ્વારક શા આનન્દસાગરમંદીરજી

॥ गीतार्थसूत्रे नमः ॥

५ श्रीआगमोद्धारक-स्तवः ५

[अनुष्टुप्छन्दः]

श्रीमत्पार्थ १ सदापार्थ, नत्वा प्यात्वा च सद्गुणम् ।

प्रकुर्वे भक्तिप्रप्तोऽहमागमोद्धारकस्तवम् ॥ १ ॥

[उषमानिष्ठन्दः]

सद्भिः प्रशस्येन सुधर्मसाजा, जैनागमज्योतिसमर्थनं सत् ।

कृतं २ सदासाधुभुतेन येन, जीयात्स 'मानन्दसूरीभ्वरेन्दु' ॥ २ ॥

[वसन्ततिष्ठकाछन्दः]

शैलानराजमनसि श्रुतधर्मतुष्ट्या,

३ हिसानिषेधविधिना कृतधर्मतुष्टिम् ।

गीतार्थहेमनिकरं श्रुतम्भारमुष्टि-

'मानन्दसागरगुरुं' श्रुतं मुक्ततुष्टिम् ॥ ३ ॥

[मन्दाक्रान्ताछन्दः]

स्वस्तिङ्गाराद्विबुधमद्विताभ्यात्मतत्त्वान्प्रकृते,

४ धर्मार्थधीन्द्रियसुखदरे 'भारते' भारतेऽस्मि ।

५ जैनेन्द्रान्नाऽग्रहणविधया राजमानो वदान्य,

श्रीषीमाज्य प्रथितमद्विन्ना 'गूर्जरशा'क्यदेश ॥ ४ ॥

तन्मयापाऽचेऽपरितधनद्रेष्टिधमिष्टकीर्णं,

शोभाभासे सुगुणबहुले मण्डले खेटकार्ये ।

६ धर्मज्ञप्ती सुविशदमतेर्लघतन्वप्रतिष्ठं,

सर्वोत्कृष्टं 'कपडवणजं' राजते पूर्णरिष्टम् ॥ ५ ॥

गयोत्तुङ्गं नवजिनगृहं 'पाश्वनाथादि'मुप्यं,

यद्वास्त्वयाः बहुभवभयाः टीक्षिताः नैकमन्याः

पट्टावस्था ९ 'अभयमुनिप'-सर्गभूमि-सुगीता,

'वाणिज्या'र्यं 'कपड'सहितं तन्नु चण्यंत केन ? ॥ ६ ॥

१ मथ्यमादलोपि स्यात्तोऽत्र हेतुः । २ सप्त=मथ्यन् आराद् धृतं येनेति निश्चः । ३ अस्मरिपट्टाधिपकोऽयं शब्दः ।

४ सारमयार्थः सोऽयं शब्दः । ५ कोषवानी शब्दोऽयम् । ६ धर्मस्थायी श्री. इन्द्रियाणि सुखमयस्य यस्य (देशस्य) इति

विप्रोऽयं शब्दः । ७ जैनेन्द्रान्ना अग्रहणतत्त्वप्रकरणेन्यर्थः । ८ धर्मबोधोः । ९ नवाष्टीति कार्त्तिकीर्णमभयदेवमूर्तिभूतस्येन्यर्थः ।

तस्योत्तंसे कलिमलहरे वर्य'दालालपाटे,'

'मीडाभ्रातु' भवभयमथोपाश्रयस्योपरुण्डम् ।

एयातं रम्यं जनिततिह्वरं 'वासुपूज्य'स्य चेत्यं,

तत्सन्निध्ये विहितकुशल 'भाइचन्दो'हवात्सीत् ॥ ७ ॥

तस्यासीद्रे सुकृतरुचिरा सुहृ'मन्त्रा'रयपत्नी,

शीलोदात्ता सुगुणसदना धर्मतत्त्वे प्रवीणा ।

धर्माधारं समनुभवतो १ पुण्यसातं तयोर्वं,

'ताराचन्द्रा'नुज'मगनलाला'ल्यपुत्रो यभूय ॥ ८ ॥

० य पूर्वाराधितसुचरणज्ञानवैराग्यसारात्,

१ सारूप्याप्तेवरं'धनगिरेः' कालवैषम्यवारी ।

शास्त्राभ्यासाद् तनुमवरतिस्त्राधुभा'स्पृहालु-

'घञ्जस्यामे'जनक इव यो जानरागावमान ॥ ९ ॥

यदद् भोगान् किल'धनगिरि'मन्यमानो १ विज्ञातार,

० धानदानार्थं सुबहु यतत शुद्धबुद्धिः समावृत् ।

दीक्षां लास्ये सपदि कृतं कार्यमालोच्य कार्य-

मेतच्छ्रुत्वा चकितमनसः श्रेष्ठिनो मौनमासुः ॥ १० ॥

तदद्गाढ शमितमनसा 'मग्नलाले'न कन्या-

८ दानाह्वयेष्टवभवतलया श्रेष्ठिनोऽकारि मोघा ।

किन्तुम्यादेस्समधिकमुदः मानस तोषयन् धं,

औपायंस्नाति'नि'यमुना'न्यां १० कणेहत्य कन्याम् ॥ ११ ॥

मोहाहेते जगति सुतरामुभयनीभूय सम्पदः

ममारीयां वृत्तिदालतां व्यज्य विध्याय नवां १ ।

कालच्छिद्राधिगतिमुदित मविज्ञानोऽप्रदीप्तः

नार्थं दीक्षां सुमुनिमित्रे भावशुद्धिप्रकर्षात् ॥ १२ ॥

किन्त्वज्ञानाहितमतिभराः 'मग्नलाल'स्य स्वीयाः,

दीक्षाच्यावां प्रचुरविधयाऽकार्पुर्जस्विचेष्टाम् ।

अज्ञाचाचैरचलप्रतिमं नैकविघ्नैश्च मत्वा,

राजद्वारेऽसदभियुजनात् कार्यसिद्धिं प्रचक्रुः ॥ १३ ॥

एवं दैयाद् त्वयमभयके चारके ऽवदन्त्यात्,

भोगान् भव्यान् प्रचलविधिना भुञ्जमानादकामम् ।

लेमे पत्युः सुभग'यमुना'देस्तथा पुत्ररत्नं,

शुक्तिमुक्तां लभति हि यथा स्यातिजाद् वारिवर्पात् ॥ १४ ॥

१ ३ १ १

ऊर्ध्वप्रिहसप्रहसशधराब्दे सदापादभासे,

४ दशावशाहे ५ विदितमहसः धुर्यस्वप्नात्सुतस्य ।

६ सञ्चन्द्रार्कशशृगुसहिते कर्कलग्ने सुखये,

जातास्वाधु मुदितपितरो 'हेमचन्द्रे'ति सभाम् ॥ १५ ॥

यो य थास्ये धृतिमतिशुत ७ मार्गदीपस्य भङ्गे

नाभिव्येजे पुलिससधिषे छत्रतां सत्यनिष्ठ ।

धर्माभ्यासं व्यवहृतिफलं द्वाग् समग्रस्य विनं,

वाचां पत्युः सुमतिलघुता स्वीयबुद्ध्या हि व्येजे ॥ १६ ॥

ऊनाचारे स्वधितुरनिशे प्रेरणाहृन्धनिष्ठ-

स्तस्यब्रानाद् यिमलमनसा भोगवैगुण्यमानी ।

आत्मोन्नत्यै प्रगुणमतिक मोहभूर्प जिगीषु

सञ्चारिप्रग्रहणपरतां व्येज उदाहकाले ॥ १७ ॥

६ पुण्यवर्षाणा जन्मकुण्डलिकेयम् ।

१ व्यथहारे ह्यनन्दभावाय 'धमात्र-सोफान'शब्देन न्यय्यत । २ लघनविधान-

(कायदो)स्यासदालम्बनेनासदारोपहेतुकाधिरण (दारो-केस)प्रयोगेनेत्यर्थ । ३

चद्रसदृशादिति भार । ४ अमावास्यायामित्यर्थ । ५ वृषभरवजादिति भाव ।

७ 'मुनिसिप लिटीकानस' इत्येवमन्त्रोऽयमस्ति ।

५	च	३
६	शु ४ बु	२
६	सु	
७ शु-		१
८ म	१० श	११
९		

आगमोद्धारकर्त्रीणा जन्मकुण्डली

किन्तु प्रेम्णा परवशविधां १ कन्धनां विघ्नरूपा

२ सन्निवन्धाचरणमलनाच्छन्दस्सिन्धुमातुः ।

मन्यानो वै परिणयविधि ३ चारकापत्तिरूपां,

'माणिका'स्थां कुलजसुकनी ४ पर्यगैर्पद्धिचेता ॥ १८ ॥

मोहान्ध्यादये जगति वियमं ५ प्रस्तरूपोऽपि दुःखा-

म्युत्तापाद्येः ६ प्रकृतिमजहन् 'हेमचच्चन्द्र'शुद्धः ।

त्येष्टध्रातुः सुमुनिमयनाच्चेरेणाद् भूरि ७ वपुः,

छित्त्वा मोहं समयमिपतः प्रापज'हेमचन्द्रः' ॥ १९ ॥

८ किन्तुमुहच्छब्दगुरजननिस्वीयकैथान्ध्यवृत्तौ-

न्यायागारे १० परिणयविधेः स्थाजतो ११ रावितं वै ।

न्यायाध्यक्षं चकितमममं धैर्यसारैस्सदुक्तैः,

वृत्त्याऽप्याप्तद् दिगुणध्वन्यान्कर्मणा च्यायितोऽसौ ॥ २० ॥

१२ नन्द्याद्वादिप्रकृतिजहनात्कर्मणोऽवृत्तशक्ते-

र्मोहात्प्रज्ञानोऽपि १४ जनरुसुचोद्यात् त्रिव्यो भूषणार्थम् ।

१५ आहम्मये पुरि शुभविजैर्जमुपो जगुरासात्,

दीक्षोक्तोऽग्राज्जनकमहगो 'निम्बपुर्णो' 'सुराण्ये' ॥ २१ ॥

'शन्देरा'च्चि'न् कुप्रततिमिगेऽजासकान् दिव्यधाम्ना,

निम्रयेतिथृतिनिधिधिधी माघशुभेपुण्ये ।

प्रमत्त्या'नन्दयुतजलि'हेमचन्द्रो' यमूष,

तुष्टो वपुः निजसुतहितछेष्टेष्टिनिप्रमेधात् ॥ २२ ॥

१ विनम्रतादयदाप्रदित्यर्थः । २ धर्मिण्यन्धानामभयप्रदिवर्षः । अर्द्धदिना । अर्द्धदिनेषु शेषम् । ३ कतरागमनस्या-
मिवर्थः । ४ विमनस इत्यर्थः । ५ प्रागवस्थाऽर्थाः भावाः । ६ अजगत्प्रविशतां निम्नात्काष्ठस्यानेष्टतादि-
भित्तिवैः । ७ निम्बविवर्णः । ८ अत्रेण कोणादीनां इत्यर्थः । ९ अत्रेण कोणादीनां इत्यर्थः । १० अत्रेण कोणादीनां इत्यर्थः । ११ अत्रेण कोणादीनां इत्यर्थः । १२ अत्रेण कोणादीनां इत्यर्थः । १३ अत्रेण कोणादीनां इत्यर्थः । १४ अत्रेण कोणादीनां इत्यर्थः । १५ अत्रेण कोणादीनां इत्यर्थः । १६ अत्रेण कोणादीनां इत्यर्थः । १७ अत्रेण कोणादीनां इत्यर्थः । १८ अत्रेण कोणादीनां इत्यर्थः । १९ अत्रेण कोणादीनां इत्यर्थः । २० अत्रेण कोणादीनां इत्यर्थः । २१ अत्रेण कोणादीनां इत्यर्थः । २२ अत्रेण कोणादीनां इत्यर्थः ।

वर्षान्ते 'चाग्नर' जननां बोधयित्वा^१ रतत्तय,

'छाणीग्रामे'^२ ऽवसदपिमितं कृष्टिकालं सुधीर ।

मूत्तिन्हावाजिनमतरिपून् दुण्डकान् जोपमाऽऽस्य,

'कल्लोलाख्ये'^३ पुरि विहरता येन दीप्तं मुचा^४ ॥ २२ ॥

शाख्यशालयाचकितसुबुध^५ 'मृतम्भने'^६ यो हाकार्यी-

चचातुमांसं^७ वसुमितमथो^८ कृतधर्मप्रचार^९ ।

प्रजोत्कर्षाजिनमतहितात् पार्श्वचन्द्रान्यतीर्षान्,

कृत्वा चादे^{१०} प्रतिहतधियो भासिता जैनदृष्टि ॥ २० ॥

वर्षान्ते^{११} पङ्क्तिर्युतभयिक^{१२} सहस्रमादाय भनपं,

यात्रां कृत्वा विनलमिरिसत्तीर्थराजस्य सङ्गम् ।

भन्योद्बोध सुविधिविचरन वर्ष साणं^{१३} ('पुरी'),

चातुमांसं नवममवसच्छाखनत्वप्रकाशी ॥ २१ ॥

चातुमांसत्रय^{१४} महमदायाद्^{१५} माधित्य लब्धा.

शान्दे^{१६} न्याये रत्निरपटुता येन विहरसुमान्या ।

कृत्वा रम्यां सुविधिं^{१७} तभसां नोदिकां तीर्थयात्रां,

दुष्कालात्तो सहस्रतिनिधि कारिता^{१८} 'पट्टणे'^{१९} ये ॥ २२ ॥

नागाक्षान्दु^{२०} मितशरदो माघराकाद्विरम्ये.

प्रायच्छडर्मजजरणल्लोडाय दीक्षां सुशिक्षाम् ।

आयं शिष्यं^{२१} विजयसहितं सागरान्न विधाय,

वर्षा^{२२} ग्रहेषुनिधिकुम्भा^{२३} 'भानपुर्या'^{२४} मनात्सीत् ॥ २३ ॥

१ गतमम् । २ मूत्तिन्हावाजिन । ३ अष्टमम् । ४ पुरि हि शब्द आयाया 'छाणीग्रामो सुव'
इत्युच्यते । = व्याकरणे द्रव्यम् । ५ शाखानाकितम् । ६ 'सहस्रकस्ति पट्ट' इति भाव । ७ गृह'देवीयाणहि'पुत्राय
पुत्रे इति भाव । ८ (पेट्टणादन्ने) य मयत्तमिते रण्ड'इदामा'यसीदामा'निकाय भव्यदे'यः ।
१० भासतगरे इत्यर्थः ।

शास्त्रोपयं हितमुपदिशन् भूरिभव्यप्रबोधं,

वर्षाकालं मनुमितमथो 'राजपुर्या'मुवाच ।

मया श्री'नेमिमुनिपति'नोदृष्ट मिद्वान्तयोगान्,

'पन्थासारयं' पद्मलभत ज्येष्ठशुक्ले दशम्याम् ॥ ३४ ॥

वर्षा नीत्वा 'कण्डवणजे' धर्मकृत्यैस्सुरस्यै-

यात'स्तोराष्ट्र'मथ विचरन् देशनादानद्वयः ।

कृत्येतस्नाग्णयरगिरेरम्पर्शनां धर्मवाचा,

प्रीतैः 'पेथापुर'परिपदो योजकेस्तत्कृतोऽभूत् ॥ ३५ ॥

मज्जद्भव्यान् भवजलनिधौ रञ्जिता जैनवाग्भि-

र्विषं नीत्वाऽऽगमविधियुते 'भावराजाग्यपुर्या' ।

'सूर्यद्रुहे' विविधसुमहैस्तत्कृतस्सूरतीये-

आतुमांसी 'सुरतनगरे' यापयास रम्भाम् ॥ ३६ ॥

चेत्यान् सत्रांन् नविधि 'सुरते'आदसद्वेन नत्वा,

गत्वा 'मुम्भापुरि' भविजनैः प्रार्थित, 'लालयामे' ।

गौराङ्गाणां 'समितशिखरे' हर्ष्यसन्निर्मिमीषां,

धैर्यात् सत्ताभियमगणयन् ध्वनवान् यः शृण्वेन ॥ ३७ ॥

'दे'ला. आतु'निधिमपि वरं स्थापयिष्योपदेशा-

दारेभे सङ्घिष्यत्ववितग्रन्थरत्नप्रकाशम् ।

महं नीत्वा'ऽभयविषु'मुप 'चान्तरीआरतीधे',

यात्रां चक्रे रत्नरिनिग्तैः आद्वयैस्सममेतः ॥ ३८ ॥

आष्टर्यं नग्नैस्सुवह्नु विहितं तथ पूजाप्रसङ्गे,

मिथ्याभ्याख्यातमपि च ततो न्यायमेहे प्रयुक्तम् ।

जित्वाऽकार्णुं जगिति सुखस्तत्यतत्त्वप्रयोगा-

दाङ्गलन्यायाधिपतिहृदये जैनधर्मप्रकाशम् ॥ ३९ ॥

१ चतुर्दशममित्यर्थः । २ राजनगरे-अहमदतादपुरे । ३ तारुणीर्येत्यर्थः । ४ पेथापुरीयप्राप्तिरूपरिपदि शुद्धवर्य
जानमत्कृतस्मृत्योऽयपादः । ५ चतुर्मासद्वयमित्यर्थः । ६ भावनगरे-राजनगरे । ७ अभयवंद्रजवेरिणस्मधपतिपदेन
जिनोन्नितमित्यर्थः । ८ 'छरी पावतां सप' इतिभा. । ९ दिग्भवरित्यर्थः ।

५ ६ ९ १ १
 वाणार्थेन्दुमितसमसि प्रावृषं 'येवलायां,'
 स्थित्वोद्वाह्य प्रथममुपधानव्रतं श्रावकाणाम् ।
 'सूर्यद्रङ्गे' जलदसमयो यापितौ धर्मकृत्यै-
 दीक्षित्वैतर्हितनगणं 'भाणिर्कं' चान्यभय्यान् ॥ ४० ॥

धर्मकान्तिच्छलमुपदधन लालनारयो हि विह्वन-
 मयस्सिद्धाचल'भुवि तदाऽपूजयत्यं शिवागैः ।
 पात्रण्डं तत् भृशमपगतं कर्तृकामैर्गणीन्द्रे-
 मन्दधीः कान्तिविजयजुदैस्सहृवाक्षः कृतस्सः ॥ ४१ ॥

५ ६
 स्थित्वा वर्षे विषयजिनमो 'स्तम्भतीर्थे' च 'छाण्यां,'
 ज्येष्ठभ्रात्रे 'विजयमणये' वर्षपण्यासभूषाम् ।
 दत्त्वा तीर्थेण सविधि नमन 'पत्तनं चाणहिलं,'
 मय्यधो दून् जिनमतमुधां पाययन्नाप रम्यम् ॥ ४२ ॥

५
 तत्रायाप्य श्रुतवरमुदाप्यायिनीं भव्यवर्षा,
 १ १० ११
 सहस्थिन्यां तपसि धयले दिकिथी मङ्गितीर्थे ।
 १२
 अज्ञानान्धतमममथनायागमोद्धारकश्रीं.
 श्रीउथां संस्थाप्य समिन्निमयो हर्षयामास भय्यान् ॥ ४३ ॥

आश्रप्ते यस्त्वगुरु'जयवीरा'मिधैरागमाना-
 मुद्धारार्थं चरमसमये' पालितुं तद् यथेष्टम् ।
 यदायासेन च गणिवग्ग्साधुसहोपकृत्यै,
 प्रारमे मुद्रणमय महन् स्वाधयेणागमानाम् ॥ ४४ ॥

१ वर्षे । २ कर्ममानद्वलीनगच्छातिमिति भावः । ३ शिवतीर्थेवसीप्रभृतिभिः । ४ प्रवर्तमानान्ति-
 विजयमहाराजमुख्यै हरिभिरित्यप्याहार्यम् । ५ वातुमांसद्रव्यम् । ६ प्रशोविशक्ति-चतुर्विंशतितमम् । ७ धृतज्ञानस्य
 वरमुद-रूपं पाप्यायिनी-योषिद्या । ८ चतुर्विंशतितमोपस्थितिर्बृहद्विद १६म् । ९ वैशाखमासे । १० दशम्याम् ।
 ११ भोयणीतीर्थे । १२ आगमोदयममितिसूचकोऽयं शब्दः ।

वर्षायां 'पाटण'मुपगतैर्वाचनाऽद्या हकारि,
 निर्ग्रन्थानां चरमतिमतामामाभ्यासवृद्धयै ।
 तस्यां श्री'सूयगडदशवैकालपट'त्रिशिकादी'न,
 व्याख्यायाऽपुः 'कपडवणजे' वाचनायै गणीशः ॥ ४५ ॥

तत्र व्याख्याय पटु 'ललितावदयकादी'न सुयत्नं
 जग्मुर्वर्षार्थे^१ 'महमदपुर्या' स्वधर्मांमिवृद्धयै ।
 तत्र^३ 'स्थानाङ्ग'मथ सविशेषाकरं वाचयित्वा,
 पणोमस्यात् 'सुरननगरे' भासयन् जैनधर्मम् ॥ ४६ ॥

तत्राकार्पुर्णशरमिते वाचने^४ 'चालुयोग-
 श्रीमन्चाचारमुखमहर्षापर्यकाद्या'गमानाम ।
 पर्वकारात्^५ सुयतिसमजे कालदोपात्प्रदीर्णं,
 सच्छास्त्राणां विततपठनं संततं वृद्धिमाप ॥ ४७ ॥

'आनन्दाध्येः' प्रवरगणिनस्तत्पनिष्ठागरिष्ठौ,
 भक्त्युत्साहौ^{(४)(७)(९)(१)} धृतजिनमतस्फीतिकायपु वृष्टौ ।
 वर्षेऽयाभिप्रहतनुमते राधशुक्ले^७ दशम्या-
 माव र्यत्वं 'कमलविजया'स्सूरयः 'सूरते'ऽहुः ॥ ४८ ॥

स्वर्णे प्राणिकयमिष खचितं योग्यसाः च सूरै-
 र्दीक्ष्य प्रीतस्सुमहमकरोत्^८ 'सूर्यपुर्या'स्सुसह ।
 न्यायागारेः^८ ललनविषयानिष्टवादं विजित्य,
 धर्मभ्राजी मुनिपतिरथो 'मोहमय्या' समेतः ॥ ४९ ॥

१ ललिताविस्तरा-भावदयकसूत्र-अनुयोगद्वारसूत्र-योगदृष्टिसमुच्चय-उत्तराध्ययनसूत्र-अभ्यासित्यर्थः । २ अमदावादनगरे ।
 ३ विशेषावदयकमाप्युद्धृतमित्यर्थः । ४ चतुर्थो-पचमो चेति भावः । ५ ललितविस्तरा-योगदृष्टि-अनुयोग-१-भाव-
 दयक-१-उत्तराध्ययन-३-विशेषावदयक-४-स्थानांग-१-सूत्राणामित्यर्थः । ६ साधुसङ्गे इति भावः । ७ वैशाखशुक्ले । ८ लालन-
 शिवजीप्रकरणे न्यायागारेऽपि विजित्येत्यर्थः ।

(२८) १

लब्धद्वैप्रावृषि वृषमहिम्नोऽर्जको नैककार्यै-

तुर्मिक्षार्त्तीयनिधिकरणेऽप्रेरयद् दानशीण्डान् ।

‘कीकाभ्रातु’ भवनमुपितस्सुरिराह् ‘भायखलु’

स्वागन्धान्त्ये विहितचिनयः प्रार्थितो लालनेन ॥ ५० ॥

(५) (७) (९) (१)

चातुर्मासे शरमुनिनवेन्दी श्रुतप्रोक्तरीत्या,

देवस्वोत्सर्पणविषद्वे वाद्गलमान् विजेतुः ।

सुरेस्सङ्घर्षितनिखिलसद्ग्रन्थरत्नानि सङ्गो

‘जैतानन्दश्रुतवरगृहे’^३‘स्थापय’^३‘सुरतीयः’ ॥ ५१ ॥‘सिद्धाद्रेर्जीघणनवलचन्द्रो’^३हि यत्प्रेरणातो,

याशसङ्गं विविधसुमदैः पादचारं निताय ।

कृत्वा यात्रां सह सुभविर्कस्सुरिवर्यक्षकार,

‘पालीताणे’^४ शुद्धमुखमितां वाचनां साधुसङ्गे ॥ ५२ ॥‘पिण्ड-ब्रह्मापन-भगवतीनोघनिर्धुक्तिका’^५ञ्च,‘व्याख्यायो’^५ ह्य शुभमुपधानव्रतं भाविकानाम् ।

विहसि’मालववसिमतां मानयित्वा च सुरि-

दिशष्यै साकं किल ‘रतिललामाख्यपुर्या’^५ समेत ॥ ५३ ॥धर्मान्तरा ‘ग्रामसहितां’^६ केशरीमल्लनाम्नी,‘संस्थां’^६ तत्राखिलजिनमतोद्भासिकां स्थापयित्वा ।

‘ध्याख्याप्रज्ञप्तिसमवयसूत्रादिप्रज्ञापना’नां,

चक्रे व्याख्यां कुलमिरिमितां वाचनां कलकामः ॥ ५४ ॥

‘शैलाणारथं’^७ पुरप्रथ यतीन्द्रो हि सद्वाप्रहेण,

चातुर्मासार्थमुपगमितो धर्ममुद्धान् प्रयोद्धुम् ।

मत्वा धन्यं नृपतिरपि गृच्छास्त्रवाचो निशम्या-

मार्युद्दथो दयितहृदयस्वीपरान्ये चकार ॥ ५५ ॥

१ धनेप्रभावनाया इत्यर्थः । २ उत्सर्पण(शोरी)प्रवाशाश्रीकृताया देवद्वयस्य च नवविचक्रमेतत्पदम् । ३ श्रीजैतानन्द-
पुस्तकालये इत्यर्थः । ४ पट्टीमित्यर्थः । ५ रत्नलामनगरे इत्यर्थः । ६ शिवशब्दो हि विप्रापरपर्ययोऽतोऽत्र निर्विप्रतया
जिनमतस्योद्भासकारिणीमित्यर्थः शेषः । ७ छन्दोगममिया विहितः श्रीधर्मनायाहसूत्राणि एतान्तरदप्रयोगः मर्पणीयः
धीर्मानः विद्वद्भिः । ८ सामीप्यम् ।

पूर्णं^१ शैलाननूपविपये^२ ह्यष्टमीरुद्रदर्श-
 ऽऽख्याताह.पर्युपणदिवसे मारीचारं न्यपेक्षीन् ।
 प्राच्यं वृत्तं ह्यकबरचित्रोद्भू. स्मृतिं 'हीरसूरे'-
 रानीयायाद्विविधनिगमान् पावयन्^३ 'रत्नपुर्याम' ॥ ५६ ॥

प्रेममत्स्या धृतवरतपस्सम्यगुद्वाह्य चान्यैः-
 दुण्यै. कृत्यैर्जलदसभये आजयित्वा सुधर्मम् ।
 'माण्डूतीर्थ'प्रचलितविधौ^४ वाधकं^५ 'धारसूपं,'
 हस्तदेशोन्निरसविधयेऽबोधयत्तत्र गत्वा ॥ ५७ ॥

'माण्डू-मोपायर'लसितसञ्चेत्ययोस्त्वोपदेशा-
 ज्जीर्णोद्धारं प्रवरभवित्रैः कारयित्वा यतीन्द्र ।
 बोधं^६ पञ्चेडपुरपतये^७ 'सेमलीठफुराय,'
 प्रादास्ताभ्यां निजभुवि ततो मारयो वारिता ये ॥ ५८ ॥

वर्षाकाले जिनमतविभां वर्द्धयन्^८ 'रत्नपुर्यां,'
 शाल्वेयदि यतिपवित्रयं त्रिस्तुतीयं व्यजेयीत् ।
 सहस्राभ्यर्धनमथनिशम्योपधानं सुवाह,
 'सम्मेताद्रिब्रजितुमभियङ्गं' प्रतस्थे मुनीन्द्रः ॥ ५९ ॥

मध्ये मार्गं निजप्रतिभया धर्मभासं धितन्वन्,
 लोकं नानाविधमुपदिशान् 'कालिकाता'भयासीत् ।
 (४) (३)
 चातुर्मासे युगगुणमिते तत्र चेत्यादिधर्म्य-

स्थानस्थित्यै यदुत्तरनिधिः कारितो देशनातः ॥ ६० ॥

१ अष्टम्यामेकादश्याममावास्याया पर्युपणसु चेत्यर्थः । २ रतलामनगरे । ३ भाद्रवगर्ग्यपरकमिदं पदम् । ४ धारसंस्थाना-
 पीशमिति भावः । ५ उत्कण्ठेण विरसनार्थमित्यर्थः । ६ हिंसाः । ७ श्रीयनीन्द्रविजयाहमितिभावः ।

(०) (२)

तीर्थेशानां खयमलमितानां मुनिर्वाणभूमे-

'स्सम्मेतद्दे': प्रयितयशसः पुण्ययात्रामकार्षीत् ।

राहो 'दुद्धेडियविज्जसिंह'स्य भक्त्या विहृत्य,

वर्षाहितोस्सुमुनिपत्तयोऽज्जीमगजे' न्यवात्सु ॥ ६१ ॥

चावूलोकं विषयजसुखास्वादलीने विबोधय,

सवेगापूरितसुवचनेधर्ममार्गं न्ययुक्त ।

दीक्षाग्रहणतविधियुतानुत्सवान् कारयित्वा,

पाव पावं विविधनिगमान् 'सादही'ग्राममापु. ॥ ६२ ॥

पावं पावं जिनमतसुर्धर्मव्यलोकं यतीन्द्रः,

ग्रावाटानां मरुजसहजं वैमनस्यं चिरत्नम् ।

कृत्या दूरे श्रुततपविधिं सोत्सवं कारयित्वा,

षोड्ध धम शिथिलकृतिकान् 'मेदपाटं' विज्जे ॥ ६३ ॥

(७) (३)

नीत्वा वर्षा'मुद्घनगरे' सम्मितां धातुस्थै-

जंमुस्सहेन सह गुरयः 'किशरीया'व्यतीर्यम् ।

तत्रोद्घण्ड्यं क्षपणकृतं स्वीयवुद्ध्या व्यपास्या-

ध्वारोप्योच्चैस्सितपटयशोऽवधेयन सद्भजं वै ॥ ६४ ॥

नगनाटीयैः प्रतिहतमयो धर्मतेजो विषद्वर्षः,

न्यागमारोऽधिगतविजया आययुर्गुरैरत्रान् ।

चातुर्मासं सुमुनिसंहिता इम्मदायादपुर्णैः,

तस्थुर्मध्यान् विविधममलं जैनतरं दिशन्तः ॥ ६५ ॥

'माकुध्रातु'विनतिवशमा 'आग्निर्धो' सेद्धचर्री-

मोली' दिव्यां नवपदमहो घोषिकां कारयन्त ।

संस्थां संस्थाय च नवपदाराधिकां स्थोपदेशा-

पंग्मेन्मोमायटिचिनयत्तद्वयुरास्तिवयत्तवम् ॥ ६६ ॥

१ उदयपुरे । २ दिग्विहितम् । ३ धर्मन्यायशास्त्रसमाप्त्यान्त्या । सूत्रक शेष पादः । ४ विद्याशाला (शैलीशाला नी पत्र) मध्ये आग्नि-नामिक चर्चा स्थोपदेशादिगृह्यमाणानामां श्वधोऽयं पादः ।

नद्याप्यानात् शुभितमनिकान् शिक्षितान् शास्त्रपाठे

स्सन्तोष्यार्थं धनयितृर्णोचित्यनरं विरोष्य ।

यानां 'श्रीदेशविरतिसमाज' ततस्स्यापयित्वा,

^३ 'श्रीभोयण्यामतिशुभमरेराद्यतन्मेलनाय ॥ ६७ ॥

(१) (३)

यथायाम् निविगुणमितं यापितुं 'जामपुरां'

यान्तो माणः ^४ 'जामपुरां' 'तीर्थसिद्धाचलम्' ।

रक्षाहेतोरूपदि निधये प्रेरयित्वा सुभयान्,

लक्षाधिकस्य द्रविणचयनं कारयामासुराणु ॥ ६८ ॥

स्थाने स्थाने जिनमतमद् यद्व्यस्तो गणोन्ना-

स्थित्या यथा 'नयलनगर' चान्याग्निस्वरूपीये ।

सत्रचामागलशृङ्गमथ चास्यापयन् छात्रगेह

शान्ता पूज्ये धृतिमनियलात् चालरीक्षाविरुद्धा ॥ ६९ ॥

पञ्चादेना स्मुरतनगरे जैनमाहित्यगुदि

मत्तेशार्थं धनिकं नगिनं मनुपुत्रं व्यरोधन ।

'मुर्शीशारादपविजयसिंह' स्समेतोऽत्र सुरे-

भनियनीकरणपटुको याजतो दर्शनाय ॥ ७० ॥

आमीन्दी 'देशविरतिसमाजस्य' पर्यस्तुरभ्या,

दत्ता तस्या अभिरुहितदा देशना मारगमां ।

रत्नाम्भोषे 'पठनसदनस्थायि' कोश विनन्द्य,

हृत्वा 'तत्प्रसारणकरी' योद्यमालाप्यमस्या ॥ ७१ ॥

१ नमस्त्रिधाप्रमावेताम् नवगुणोक्तिष्व । २ धनस्य चयनं वा यत्र यत्र वचनमिदं, तदिदं तस्मिन् मनस्य मनः प्रबलं नस्तीति भौतिकवादसमर्थकत्वं लीलापञ्चोक्तं हादस्तुल-भातिगादीनां वितादित्करत्वं मया सूचकं पदमस्ति । ३ आदेशविरतिसमाजस्य प्रथमाविवशनादित्यर्थः । ४ जमनगरे । ५ एतन्मध्यस्थि स्थानानां वास्तविकं दत्त्वा तथैवमाहित्यमिदं स्थानाय आनिदाबलमागच्छपण्यपण्यत्तरेतन्नोक्तं प्रदर्शितमिति । ६ जामनगरमिति । ७ सत्र=मोक्षनशाया, नावास्तुतः=आविशताम् । ८ नमस्त्रिधाप्रमावेताम् । ९ निष्पन्नप्रवृत्तमत्तं हृत्वा इत्यर्थः । १० जैनमाहि 'द्वारका-पटमारय' । ११ नगिनमाह मनुपुत्रं व्यरोधनमिति । १२ अभिरुधनमिति । १३ आत्मपण्यमिति गस्याधिकं इति भावः ।

प्रवाभ्यानेकमविकजनान् पावयन्त स्सुराप्सून्^१,

प्रावृट्कालं शुभकृतिभरैस्स्तम्मतीर्थे^२ व्यतीयुः ।

संस्थाप्याहम्मदपुरमितास्तत्रसंस्थाय वर्षां,

श्रुत्वोद्यच्छन् वटपुरनृपाणां सुदीक्षाविरुद्धाय ॥ ७२ ॥

सूरेश्शास्त्राभ्यसनमुदिता जङ्गमज्ञानशाले-

त्येवं चाशंसदतिविदुषो^३ जार्मनी काउशाल्या^४ ।

(१) (४) नैत्राम्मोधिप्रमितजलमुष्णाललाभस्पृहावन-

मुम्बापुर्यांगतमविजनप्रार्थनातो बिजड़े ॥ ७३ ॥

शास्त्रव्याख्याप्रथितयशो 'लालबाबे' हि सूरे

दीक्षापुष्टि प्रयचनविधेः क्षुब्धयूनां प्रचारैः ।

व्यामूढाया ऋजुजनततेमोहहृत्यै^५ समित्या,

पत्रं संस्थाप्रथनजनितं चालितं 'सिद्धचक्रम्' ॥ ७४ ॥

'माणिकाम्भोनिधि'सदुपदेशात्प्रकृतोपधाने,

मालारोपोत्सवमुपगता^६ 'घट्टकाहे पुरे' वै ।

शाल्यानिस्त्वैस्त्वमयसहितैस्त्वमयायोग्यसूचि-

नाद्यं रुद्धा युवजनमतं भासितं शीसने हि ॥ ७५ ॥

पश्चाद्याता^७ 'स्सुरतनगरं' शिष्यवृन्दैस्त्वमेता-

स्संवत्सर्यांस्तिथिगतविसंवाद्मुन्मुद्य शास्त्रैः ।

भाष्युत्सृष्टाध्वगविपमता याज्ञसा व्यञ्जिता सा,

किन्नोऽद्यापि प्रकटविदिता वर्त्तते पर्वतिथ्याः ? ॥ ७६ ॥

१ बहोदराग्यरीक्षाप्रतिबन्धककायदायेपरकमेतत्पदम् । २ बाबुमांसवाची अयं शब्दः । ३ श्रीसिद्धचक्रादित्यप्रवाक-
समितेः स्थापने सिद्धचक्राख्यप्राक्षिकप्रारंभित्यर्थः । ४ पाटकोपरे इत्यर्थः । ५ दीक्षाया अयोग्यताप्रदर्शकं युवकसंप्रेषितं
नाटकमित्यर्थः ।

नानाप्रश्नोत्थितमतिगताभ्रान्तिशान्त्यं मुपपत्^१,
 सहायासात् सितपटमतालम्विनां सद्यतीनाम् ।

• (१)(१)(१)
 'आकाशाद्वाङ्मयशिसद्विते यत्सरे राजपुर्या',
 जाता यस्यां यतिपतिवरास्सम्पन्नामन्त्रिता ये ॥ ७७ ॥

शङ्कापङ्कं भविकमनसो क्षालितुं दत्तचित्ताः,
 गत्या तत्र स्वकमतिभराच्छात्रपाठैश्च सर्वान् ।
 सन्तोष्येता भविकविनयाग्नौरद्वैत्सारुमेया-
 सेक्तं सांसारिकजनगणं सूरयो 'मिहसाणाम्' ॥ ७८ ॥

मध्ये यमं सुबहु विदितदशासनोत्पायिकार्यै-
 रत्नःक्षेत्रे सुभविकनृणां धर्मपीयुषसेक^५ ।
 यूरोपीयः क्षुतिपटपुटं'प्राञ्ज' सूरिशंसां,
 पीत्याऽप्रेतो ह्यमृतवचनैर्यतिदृक् शशंस ॥ ७९ ॥

काले काले पुनरपि पुनः सूरय^५ पालितेभ्य,
 शिक्षा-दीक्षा-वितरणमपि प्रायशो योग्यमेव ।
 तस्मात् पादार्पणकरुणया पावयन्त्येषमोऽस्मा-
 नेयंसहाद्वरभरभृतः संययुः^५ पालिताणाम् ॥ ८० ॥

चातुर्मासे गतवति यथा भ्राजते शारदी श्री,
 पद्मन्याजेस्सरसि सरसा सन्ततं तद्वदेव ।
 सज्ज्ञानधीरपि गुरुवराणां च सन्तन्वमाना,
 नानारूपैर्नवनवमदैर्धर्मकृत्यैश्च रेजे ॥ ८१ ॥

१ संमेलनमित्यर्थः । २ राजनगरे-अहमदाबादे । ३ चातुर्मासमध्ये इत्यर्थः । ४ शास्त्रप्रभावककारिरेति भावः ।
 ५ अन्तःकरणरक्षेत्रे इति भावः । ६ आता नदि ।

१
 'श्रीमाणिन्य' 'कमुदविजय' श्रेत्युपाध्यायवर्गो,
 फन्थासो द्वौ बहुगुणयुतौ 'भक्ति'ते-पद्माभिधौ च ।
 अत्युत्साहैस्सह शुभरूपासिन्धुवद्भ्यो भवद्भ्यो
 लब्धाऽऽचार्याहयमुपदर्शो धर्मभ्राजो विरेजु ॥ ८२ ॥

'शानन्दस्यामुनिधिरिति यद् वर्त्तते नाम सत्यं,
 प्रत्यक्षस्तत् भुवि विदधती किं न जेनी प्रज्ञाऽभूत् ।
 तस्मात् सूरीन इगिति 'नगरे जामपूर्वे'ऽपि सह,
 प्रार्थं प्रार्थं कथमपि चतुर्मासवासाय निन्ये ॥ ८३ ॥

अथ कैश्चित् धुतकथितसिद्धान्तवाचा विन्दे,
 प्रोक्तं वृद्धिश्चयविषयकं पर्वतिध्याः मतं यत् ।
 उग्र तत्तण्डनमथ कृतं शास्त्रदृष्ट्यापि लोकं
 घोषि घाऽरं नवमतवतो लज्जितास्थान् प्रचरु ॥ ८४ ॥

तथैवाग्र जलदसमये स्थापितो 'देवयाग'-
 लक्ष्म्या'नाम्नाऽऽश्रमवर उपादिष्य लोकं सुखेन ।
 पश्चाद् भक्तो 'नगरधनपः' पोपटाह'स्तुभक्त्या,
 सौराष्ट्रीयाखिलजिनपसत्तीर्थसंस्पर्शनाय ॥ ८५ ॥

सहं नीत्याचरणचलनं पटुरिसम्पालनोत्क,
 १
 शानन्दोऽगात्, सकलमपि तद्वर्णनं चाग्रीत्था ।
 ४
 'तीर्थाः' सौराष्ट्रविषयमवा सप्तयात्रा च' नाम्ना-
 ख्याते ग्रन्थे लसति तदिगाऽऽयोनुभावेतयङ्गम् ॥ ८६ ॥
 (मदानितम्)

(८) (४)

यद्यं यत्प्रविधिमितमथ ये वृष्टिवासं जनानां,
पुण्याद्वयानामतिविनयतः^१सिद्धक्षेत्रे हि कृत्वा ।

‘स्वात्तारम्भं चरमजिनपस्याह्वया ह्यागमानां,
रक्षागेहस्य च’ सुभविकै कार्यामासुरत्र ॥ ८७ ॥

अन्यत्तत्र श्रमणनिकरप्रत्यसंप्रादि सङ्गं,
संस्थाप्यारं शुभं महमद्वयाह्वया^२ यतीन्द्रा ।

भक्त‘श्रीमोहन’ इति महच्छ्रेष्ठिना सद्मतानां,
रम्ये ह्युद्यापनविधिमखेऽभ्यर्थ्यमाना- प्रजम्भु ॥ ८८ ॥

सिद्धं शास्त्रैरुपरुतिर्करं लक्षशो कप्यरैस्तं,
सम्पाद्योद्यापनविधिमलं ‘ज्ञाम्पडापोल’ मध्ये ।
(५)(५) १४१)^३
तत्रावात्सु शरनवनवेकाञ्चितेऽब्देऽब्दकाले,
चान्या^४ वीथ्यां सुगुरुचरणा ‘नागजिद् भूचरणां’ ॥ ८९ ॥

पञ्चादेता क्षरणसमयं यापयित्वाऽऽगमाना-
माभारस्य प्रचलितविधिं वीक्षितुं ‘पालीताणाम्’ ।
साङ्गोपाङ्गं त्रुटिविरहितं सत्यमारब्धकृत्य,
त्यक्तव्यं सर्वस्वमपि सततं साधयन्त्येष सप्त ॥ ९० ॥

कृत्वा लोकोत्तरसुचरितं ये तरन्तीह लोकं,
धन्यास्ते वै सफलजनना भूमरा सन्ति चान्ये ।
सत्यामेतां भण्णितीमथ ते कर्तुंकामा यतीन्द्रा-
स्त्राप्रतिष्ठन् धरसलिलदाऽऽसेककालत्रयीं ते ॥ ९१ ॥

१ श्रीवर्धमानजैनागमभट्टिररक्ष स्वातमुहूर्तमिति भावः । २ धमणसवपुस्तकालयाध्ययानालयस्यापनामित्यर्थः । ३ श्रेष्ठिवर्य-
श्रीमोहनलाल छोटालाल इति भावः । ४ रुष्टिकाले । ५ पोल्वाची अथ शब्दो ज्ञेयः । ६ चातुर्मासमिति भावः ।
७ शिलोत्तीर्णागमभट्टिरस्येत्यर्थः । ८ चातुर्मासत्रयमित्यर्थः ।

दीर्घायासैर्गणधरवरप्रोक्तजेनागमानां,

पाठं शुद्धं ह्यपदुदरं शिल्पविद्याप्रवीणैः ।

कारं कारं किमु न कलितं सुरिभिः कर्म चित्रं,

यस्माज्जातो ह्युपलनिकरोऽप्यागमज्ञः (आह) परे के ? ॥ ९२ ॥

रम्योपाध्यायकपदमदुः श्रीक्षमासागरेभ्यः,

श्रीमच्चन्द्रेभ्य उचितपदं चारु पन्थासकाहम् ।

यं चाग्रे गणधरगृहं सिद्धचक्राहपूर्व^१,

संस्थाप्यैव जिनमतविभाभासकं सत्समाजम् ॥ ९३ ॥

(१)(१)(१) १)

अङ्गाङ्गाङ्गाङ्गमितशरदि ह्यागमानां गृहस्य,

सत्तां पूर्त्तावमिनवप्रतिष्ठाविधिं माघमासे ।

पञ्चम्यामञ्जनशुभशलाकोत्सवेनापि सत्तां,

सन्मूर्त्तिनां धृतविधियुतं कारयामासुरत्र ॥ ९४ ॥

सम्पादये 'कपडवणजधेष्टिचीमशलाह-

डाह्याभाईत्यभिधपरमधावरुप्रार्थनातः ।

निध्यायां सुरियरसुगुतेध्याय संयोजिताया

पताञ्जैव्या नवपद्मसमाराधनायाः सुसिद्धये ॥ ९५ ॥

चातुर्मासं भविकदितरुषापि तथैव हन्वा,

श्रीसहस्रानुनयसहितप्रार्थना'न्मोहमप्याः' ।

धर्मोद्गातं विद्वतिममलां कुर्वतां भक्तगृन्द-

स्थाने स्थाने मुदितमनसा स्यागतं सुगु चके ॥ ९६ ॥

शामं शामं चिरसमयज्ञं सद्दिदृक्षा पिपासां,
 व्याप्यानैः स्वैरपि च जनता अभ्यगिञ्चन् प्रकामम ।
 सम्प्राप्ता. 'श्रीसुरतनगरं' यत्र चाभूतपूर्वं,
 भयं भयं कृतमतितामं स्वागतं भासमानम् ॥ ९७ ॥

अर्धमोशादपि ^१चलसमारोह आसीद् दधीयान,
 यस्मिन् ^२केतुप्रथरलसितप्राग्रहस्ताश्च केचित् ।
^३सुमेष्टास्संवरगुणमिता. ^(५७)षेण्डबापीयसङ्गा. (I)
 वादं वादं शुभततधनानन्दयाचान विरेहः ॥ ९८ ॥

लक्षाधिकया नगरजनता राजमार्गेऽभिस्फुरि,
 शीर्षाण्युच्चैर्गुणरतिभरान्नप्रयन्ती बभूव ।
 मार्गे मार्गे वसन-कुसुम-स्वर्ण रुप्यादिपानैः,
 धालं धाराण्यति विरचितान्वार्य सद्भक्तिसावे ॥ ९९ ॥

गिघ्रीमुक्ताप्रभृतिसमुद्घैश्च रत्नैर्गङ्गली,
 षड्वज्रातङ्गुचिगुणलसद् रागदादगद् यतीशे ।
 स्वर्णैः ^४सौवैर्वसुमभरैस्सत्यमुक्तासुलजैः
 प्रोद्यद्गङ्गा विविधसुमहैस्सकृत् 'स्मरतीये' ॥ १०० ॥

^(७) ^(५)साम्बेलानांभयशरमितानां मुदापादिदिति,
 स्मरेर्नानासुगुणमहिमाख्यायकास्तापुवादाः ।
 रीत्या चैव प्रचुरनिरावर्णितुञ्चाप्यक्या,
 ग्रन्थाज्ज्ञेया प्रविशानक्या 'सागरस्वागता'-रयात् ॥ १०१ ॥

वज्रसारीयाकुलजसुजनैः क्षत्रियैः ^५भीलपैव,
 एकादि विंशतिमियसहराधिकं राज्ययित्वा ।
 सूरे पादार्पणमुदितया कारयित्वा सुभक्त्या,
 पायं पायं जिनमतसुधां सृष्टिस्त्राज्जहर्षुः ॥ १०२ ॥

१ स्वागतयात्रा (सामैयु) २ शङ्ख-निशानधारिण । ३ उत्तमाः । ४ धेष्टकुसुममूहैः । ५ सयमुक्ताफलानां वर्णानैरितिभावः ।
 ६ व्यवहारे हि एतज्जन्दाय. "साद्वन बाँडो" इतिप्रदेन कथ्यते । ७ अन्त्यालयातिरिति ।

सत्रा सहेन च विधियुता ^१चैत्ययात्रा सुरम्या-
 ऽकार्यास्ते यद् समविवरणं मुद्रितं ^२पुस्तके वै ।
 सोत्साह विशतिमणमिताम् मोदकान् संवित्तीयं,
 घन्या जाता 'सुरत'-जनता देशनादर्शनाभ्याम् ॥ १०३ ॥

चानुभासं तदनु विहितं ^३'मोहमग्न्या' प्रशस्तं,
 यस्मिन् धर्मोन्नतिततिष्ठती- कारयित्वा सुब्रह्म-
 भूयोऽप्येतास्सुरतनगरं श्रावकाम्यर्थेनात
 स्तत्राभूषणं रचिरचरमाः वृष्टिवासाश्च पञ्च ॥ १०४ ॥

द्वया-काशाभ्रद्विमितशरदो ^४माघवे मासि शुद्धे,
 ऐकादस्या शुभशनिदिने ^५श्रावकेभ्यः सुशस्ता ।
 संस्थाऽस्थापि प्रयतमनसा ताम्रपत्रागमानां,
 मय्यादर्शस्थितिकरमहन्मन्दिस्स्थापनाये ॥ १०५ ॥

यै चाग्रेऽहमद्वरपू ध्रेष्टिनो माकुनाम्न
 हस्ताभ्यामागमवरगृहस्यादिमं रातकर्म ।
 तस्कार्यारं तदनु च शिलारोपण बाजोलाले-
 त्यारयद्वेष्टिप्रवरकरो कारित मोक्षपूर्वम् ॥ १०६ ॥

यै रद्रा क्ष ख ख-मियुने ह्याभिने शुरुपक्षं,
 आशतिथ्या मुजिनप्रतिमा पालिताणात इदा ।
 सद्दिशत्युत्तरशतमिता आगमागारहेतो-
 रानाध्याकारि च सुविधिना तत्र भव्यप्रवेश ॥ १०७ ॥

'तुयोर्दद-द्वयध नयन-मिते हायने माघशुक्ले,
 शुके श्रेष्ठे क्षणतिथियुते सन्मुहूर्ते समासाध ।
 सन्मूर्त्तिनामपरिगणितोत्साहयुक्तेर्जनीयं
 रम्ये तस्मिन् श्रुतवरगृहे कारिता मुप्रतिष्ठा ॥ १०८ ॥

१ चैत्यरिपाटीत्यर्थः । २ 'सुरत' स्वगत' इत्याह इति शेषः । ३ मुभाजनगरे । ४ धर्मस्योन्नतिस्तार-
 काग्निकार्याणीत्यर्थः । ५ वैशाखे इत्यर्थः । ६ श्रावकद्वारेत्यर्थः । ७ १००३ वर्षे इत्यर्थः । ८ समदावादनगराति-
 इत्यर्थः । ९ मोक्षमार्गमिधया प्रसिद्धस्य माणिक्याल-मनमुद्यत्तायाः श्रेष्ठिन इत्यर्थः । १० मुण्डपुरीयस्यातव्यगारि-
 धीवादीनां च त्रमुज्ज्वलप्रेष्ठिकेत इत्यर्थः । ११ दशमीदिने । १२ १२० सप्तम्या । १३ शणशदस्य, कात्यायिचमत्र-
 श्रेय, कालस्य च भूतवतमानमानिष्येण त्रिविध्यस्य विदितत्वात् तृतीयाध्यामिथर्वा बोध्यः ।

संवत्सरास्तिथिवरसमाराधनायाः प्रसङ्गे-

ऽस्मिन्नेवान्दे समुद्रितविसंवादन्यासकार्ये।

नैकैर्धर्मैः प्रचलितविधेयं श्रुतप्रोक्तं वै;

संसाध्यान्यानपि जिनपथः पोषणोत्कान् प्रचक्षुः ॥ १०९ ॥

काले गच्छत्यविरतमितो ह्यग्निमे पोषमासे,

कृष्णे पक्षे शरतिथिगतेऽचिन्तितो वायुरोगः।

वृद्धिं यातो बहुतरचिकित्साविधिभिः सुयत्नात्,

सऽज्ञाः जातास्समुपचरिताः किन्तु शान्तो न जातः ॥ ११० ॥

सैवाऽपूर्वा स्थितिरथ तदाऽऽसीन्नवाल्याप्यशान्ति-

श्रेतोऽप्राप्तीज्जिनपतिपदेऽभूदपूर्वाऽनुरागः।

स्थित्यां तस्यामपि नवनयन्लोकनिर्माणकार्यं,

ज्ञानध्यानादिकमपि मनाद् नावरुदं कदाचित् ॥ १११ ॥

१ ० ० २ २
पङ्क-खा-काश द्वि-मितपरवाणौ पुनर्वायुवेगो

वारंवारं प्रयत्नभक्ता पीडयामास देहम्।

मध्ये यस्य स्थितिपरवशाच्छीनमस्कारमन्त्र-

स्यायातोऽभूददह ! सततं श्रावणस्य प्रसङ्गः ॥ ११२ ॥

आदेः स्वभ्यस्तमथ च तथा देहास्थन्यादि सम्यग्

दादृश्यं येनेतरजनगणासहारोगेऽपि शान्त्या।

ये स्तम्भाद्याधयधिरहिताश्चारु पद्मासनेन,

स्येष्टस्मृत्यामथ निजमनो योजयामासुरारात् ॥ ११३ ॥

एध्वाऽऽश्रये भृशमुपगता डॅन्टरा अप्ययोचन्,

धन्या एते यदिह विपमस्येऽपि रोगे सुशान्ताः।

अन्यः कश्चिद् यदि गदहतोऽस्यां स्थितो स्यात्तदा तु,

स्वान्तर्भूतः स खलु सहस्रान्यां दशमेव यायात् ॥ ११४ ॥

एवं रुग्णां स्थितिमथ निज्ञां वीक्ष्य विज्ञाय चास्या-

१
ऽनित्यत्वं वै सपदि वपुषो माधवे शुक्लपट्टयाम् ।

सर्वाणाह्वय च निजशरीरं ततो व्युत्सृजन्तो-

ऽस्मार्पुर्मक्त्या जिनपतिवरान् ह्यर्धपद्मासनस्था ॥ ११५ ॥

पकादद्यां निशि कविदिनेऽप्येकचारं त्वतीव-

वेगादाक्रान्तिरभवद्वा ! येन सर्वेऽप्यचेष्टा ।

सन्त्यक्ताशाः जिनवरवच. २ थावयामासुराशु,

सत्पुण्यानामतियलतया ३ किन्त्विषतं दुर्दिनं तत् ॥ ११६ ॥

२
वैशाखस्यासितदलगते पञ्चमेऽह्न्यस्तकाले,

सूर्यस्याभूत् त्रिदशनिलये श्रीगुरुणां प्रयाणम् ।

हन्ताकस्माद् सुरतजनताऽचिन्त्यदम्भोलिपाताद्,

भीता व्यग्रा प्रकृतिविभुरा कृत्यशून्या बभूव ॥ ११७ ॥

सङ्केतोच्चैस्तरशिखरिता चारु दोला झकारि,

प्रासादस्यानुकरणकरी सत्कलाभिश्च युक्ता ।

४
विगुत्पन्नैरधिगतसमाचारवन्तश्च भक्ता

५
प्रामादप्रामादरमुपगता अन्त्ययानार्थमाशु ॥ ११८ ॥

दोलोत्थानाय च कृतसहस्राविमुद्रापणा वै,

भक्ताः स्वीयं मनुजजनने सार्धस्तीचतुरेव ।

अन्ये प्रादुर्द्विगुणनिचयं बह्विसंस्कारकायै,

भग्न्या यात्रा निविलनगरे भ्रामिता भक्तिभारै ॥ ११९ ॥

६
पश्चाद्गोपीपुरपरिसरे स्नागमौक्तःसमीप,

संस्थित्यां चापरिमितजनानां गुरुणां सुभज्यम् ।

नानाकाष्ठैर्मलयगिरिजैर्दाहसंस्कारकृत्यं,

नाभूत् पूर्वं न च परमितो भावि तादृग् बभूव ॥ १२० ॥

१ वैशाख मासे । २ विष्णु इल = गतम् इति पदच्छेदोऽयं बोध्यः । ३ गूजरदेशीयपद्मवेद क्षेत्र, पूर्णमा-तमाग (शाश्वती) पदस्या तु ज्येष्ठत्येति बोध्यम् । ४ ता-देतिप्रामाण्यानुनिक्कसीप्रगवेसावहपदैरित्यर्थः । ५ आरम=सीप्रद । ६ गुदरागम्मदिरा^१ ।

शिष्याः पादोत्तरशतमिताः ^{१२५} अष्टत्रिंशत् ^{३८} सुमंस्थाः,
ज्ञानागारा ^{१२} मुनिमित्तमताः सन्ति यत्कीर्त्तिदीपाः ।

येश्चाकारि धृतहितकरीर्चनाः सप्त यासु,
ग्रन्थाः ^१ लक्षद्वयधिकगणितश्लोकमात्रा हवन्ति ॥ १२१ ॥

सप्तत्रिंशत्सुरपनयनाङ्गाधिकाना नवीन-
श्लोकानां ते भुवि रचयितारः कथं स्युर्न नम्या ।

ऊनाशीत्युत्तरगतशतग्रन्थसम्पादकास्ते,
घन्याः ^{१७९} पञ्चाशदधिकशुभग्रन्थसङ्ग्राहकाश्च ॥ १२२ ॥

व्याप्यानानामपि कतिपये ग्रन्थधराः प्रसिद्धाः,
येषां नन्ति प्रथितविभवा ^३ भूमिका प्राथमिभ्यः ।
हयनाशीतिप्रमितरुचिरग्रन्थरत्नेषु ^{७८} येषां,

मार्गं लोकान् जनहितकरं बोधयन्त्यो लसन्ति ॥ १२३ ॥

आदित्याङ्गा ^{१२} सुनतमुपधानयताः कारिता ये,
शोचं शोधं सकलमुजिनोक्तागमानां सुपाठान् ।
सङ्गोक्तानामुपठतिहितं मञ्जु मुद्रापयित्वा,
नैकान् योगदानम्यसकृत्तिनोऽधीतयेऽयूयुञ्ज ॥ १२४ ॥

एवं नानाप्रतजपतपोध्यानदीक्षाप्रतिष्ठा-
यात्रास्नात्रादिकबहुविधोद्यापनैश्चोपधानैः ।

मध्यान् जीवान् जिनपगदिते रम्यमार्गे नियुज्य,
त्यरम्या देहं सुरपतिगृहं संययुः सूरिवर्याः ॥ १२५ ॥

येषां क्रीतिं विमलविमलामश्मताम्रागमाना-

भामारस्था दिशि दिशि दिशन्त्य पताका नितान्तम्

यावच्चन्द्रारणकिरणवन्तो दिवि द्योतमानौ,

गायं गायं तदवधिं मुदा रञ्जयिष्यन्ति लोकाः ॥ १२६ ॥

॥ अन्त्यमंगलम् ॥

(शिपरिणी)

सृष्टं यैलोकानामुपगृहीतं वाचनिकया,

श्रुतानामभ्यासस्तुटिविरहितः सम्प्रचलितः ।

सुपूज्योस्तान् 'श्रीसामर' इति शुभाख्याप्रथितकान्,

नमामः सूरिन्द्रान् श्रुतवरसमुद्धारनिरतान् ॥ १२७ ॥

चित्र-द्वार-बन्ध *

(शार्ङ्गलविक्रीडितम्)

शश्वच्छान्तिमयान् महामतिमतः कल्पङ्कारान् कर्मठान्,
भगवापसिभरापहान् जलजवज्जन्तुभ्य आनन्ददान् ।

दान्तान् नोमितमा विभाजितविधीन् त्याग्यानसन्धासनान्
प्रौढान् सत्यसरान् सदा नतधियाऽऽनन्दाब्धिसूरीश्वरान् ॥ १२८ ॥

(काग्धराछन्दः)

धन्या भान्या वदान्या शुणिगणगणनास्यप्रगण्या महान्तो,

गिद्धगोष्ठीगरिष्ठा जिनपतिचरणेन्दीवरेन्दिन्द्राश्च ।

वादीन्द्रा देशकेन्द्रा अविकलनिगमज्ञाततत्त्वा महिष्ठा,
'आचार्यान्न्दवर्या' प्रथितगुणगणा 'सामरान्ता' जयन्ति ॥ १२९ ॥

॥ आगमपर्यालोचनप्राण आगमोपजीवी च श्रमण
धामण्यसारमगन्तोति लभते च निर्वृतिम् ॥

॥ जीयासुरागमोद्धारकाः सद्गुरुवः ।

१ यावच्चन्द्राकर्मित्वम् । २ कल्पसन्तो हि कल्याणापरपर्यायभद्रावाकस्ततः भद्रहरान्तित्वोऽत्र त्वम् । ३ क्रिया-
पुशठान् । ४ व्याख्यानव्यवप्रतिष्ठातृत्वम् । ५ तीक्ष्णचरणकमग्नप्ररा इत्यर्थः । ६ शास्त्रावरणार्थोऽयम् । ७ पूज्या ।

* नय हि श्लोकः आपुनिकमूलपरिभाषया नेकलेखेनाभ्य स्वर्णमयस्तनदादारेण सदाजिताऽऽदि-अत्र प्रतिष्ठित-
रप्यस्मिन्नेव शेषे मुद्रिताऽऽप्त्यन्त्यम् ।

॥ ॐ अर्हम् ॥

णमोऽस्तु नं समणस्स भगवमो महावीरस्स ।

शेठ देवचन्द्रलालभाइ-जैन-पुस्तकोद्धार-ग्रन्थाङ्क-१०१

आगमोद्धारक-आचार्यश्रीआनन्दसागरसूरिसङ्कलितः-

अल्पपरिचितसैद्धांतिकशब्दकोषः

अकारः

अक-लाञ्छनम् । जीवा० वृष्ट २७० । अङ्क, उत्पन्न । ओष० १४३ । रत्नविशेष । ज० प्र० २३ ।
अकफरेलुग-शाकविशेष । आचा० ३४८ ।
अकण-अङ्गन, तत्ताय शालाकारिना चिह्नकरणम् । प्रथ० २२ ।
लाञ्छनम् शृङ्गालचरणविमि । आच० ५८८ ।
अकधाती-अकधातु, पानीदोषे । मि० चू० द्वि० १३आ ।
(अकपतिता)-दासी । उत्त० २६२ ।
अकमुहसठिया-अङ्गमुलसंस्थिता, पद्मान्नोपमिनोत्सगमुप
वत् अर्धवलाकार । सूर्य० ७१ ।
अकलिषी-लिपिविशेष । प्रज्ञा० ५६ ।
अकवडेसप-ईशानकल्पपूर्वदिगावतमक । भग० २०३ ।
अकविधा-(अकविज्ञा) गणितम् । ज० प्र० १३६ ।
अकहरो-अङ्कधर चन्द्रमा । जीवा० २७० ।
अकावह-अङ्गावती, वधस्कारपर्वण । ज० प्र० ३५७ ।
अकावह-अङ्गावती रम्यविजये रात्रिधानी नाम । ज० प्र०
३१२ । शीतोदादक्षिणपूले वधस्कार । ठाणा० ८० ।
दक्षिणवती वधस्कार । ठाणा० ३२६ ।
अकावह-ओ-महाविशेदे विजयरात्रिधानी । ठाणा० ८० ।
अकावहिसप-अङ्गावतमक, ईशान्य पूर्वस्यामवतमक ।
जीवा० ३९१ ।
अकितो-अङ्गित, चिह्नित । आच० ८२२ ।
(अकिल)-नक्षत्र । औप० ३ ।
(अकुट्टिओ)-लुटिक, नागदन्तव, । ज० प्र० ५० ।
जीवा० २०५ ।

अकुर-अङ्कुर, प्रवाल । ज० प्र० ३०१ ।
अंकुर-अङ्कुर, शाखादिषीअसृचि । भग० ३०१ । ज०
प्र० १६८ ।
अकुल-अङ्कुर । वधविशेष । प्रज्ञा० ३१ ।
अकुस-महाशुके विमानविशेष । सम० ३२ । अङ्गुरी,
येन रजोहरणमङ्कुरवरकरद्वयेन एहीरा वृत्तते तत् ।
कृत्तिकर्मणि पद्यदोष । आच० ५४३ ।
अंकुस-अङ्गुरा सुगि । प्रथ० २३ ।
अकुसपलव-महाशुके विमानविशेष । सम० ३२ ।
अकुसय-अङ्गुराकम्, तत्पलवमहणार्थमङ्गुराहति । भग०
११३ ।
अकुसये-अङ्गुरा, देशार्चनायुक्तपत्रकार्पणार्थम् । औप०
९५ ।
अकुसो-अङ्गुरा । अङ्गुराकारी मुक्तादामावम्बनाभ्रभूत
। जीवा० २१० ।
अङ्को-अरवाण्ड खरकाडे चतुर्दश काण्डम् । जीवा० ८९ ।
अङ्क, । प्रज्ञा० २७ । उत्पत्ति । ज० प्र० ३८ । मणिमेद
उत्त० ६८९ । श्वेतरत्नविशेष । प्रज्ञा० ३६१ । रत्नविशेष
। जीवा० २३ ।
अङ्केलुण-अङ्कण, तर्जनकविशेष । ज० प्र० २३९ ।
अङ्को-अङ्क, पृथिवीमेद । आचा० २९ । रत्नविशेष । भग०
४७९ । एकोरमेतुन । मि० चू० प्र० २५५आ । कृत्तिकर्म,
शस्त्राग्निविशेष । प्रथ० ३६१ । रत्नविशेष । जीवा० १८०,
१९१ । पद्मान्नोपमिप्रस्थी-मङ्कुरा आनन्दकम् । सूर्य० ७१
। ज० प्र० ३५४ ।
अङ्कोल-गुणविशेष । प्रज्ञा० ३२ ।

अंकोल-वृत्तविशेषः । भग० ८०३ ।

अंकोलार्ण-गुल्मविशेषः । भग० ८०३ ।

अंग-अन्नम्, अन्नविषयम् । आब० ६६० । कारणमवयवः । ठाणा० ३ । कारणम् । प्रश्न० १०३ । शरीरावयवप्रमाण-स्पन्दितादिविकारकलोद्भावनं शास्त्रम् । सम० ४९ । समं चतुः । जीवा० २७० । कारणम् । अ० प्र० ९९ । अज्यते व्यक्तीकृत्यतेऽस्मिन्नित्यत्रम् । आचा० ५ । मेदः कार्प वा । दश० ९० । शिरःप्रभृति । दश० २३७ । आर्ग-अक्षिबाहुस्फुरणादिकम् । सूत्र० ३१८ । शिरःस्फुरणादि । ठाणा० ४२७ ।

अंग-अङ्गानि । शिक्षादीनि षट्पञ्चानि । भग० ११४ ।

अंगभो-अङ्कः, भद्रप्रकृतिरुः । आब० ७०४ ।

अंगचुलिया-अंगचुलिका, अंगानामुपासकदशाप्रभृतीनां पंचानां चुलिका-तिरयाचलिका । व्य० द्वि० ४५४आ ।

अंगर्ण-मंडवधार्ण । नि० चू० प्र० १९२अ । अजिरम् । प्रश्न० १३८ । अङ्ग-यस्थशिलभूमिस्थानम् । औष० २०० ।

अंगणेत्रिका-हस्तमालक आभरणविशेषः । औष० ५५ ।

अंगद-बाहुशीर्षाभरणविशेषः । जीवा० १६२ । वैशूरम् । अ० प्र० १०६ ।

अंगद-कैयूरः । ठाणा० ४२१ । अङ्गनिवा । उत० ७८ ।

अंगनाम-शिरःशिरःशृङ्गबाहुदरपादनामानि । तत्त्वा० ८ ।

अंगपट्टहारिणि-अन्तःपुरप्रतिहारिणी । आब० ७०० ।

अंगपविट्ट-गणधरकृतं मातृकापदप्रयप्रभवं वा ध्रुवधृतं वा । ठाणा० ४९ । अङ्गप्रविष्टम् । ठाणा० २०० ।

अंगप्रविष्ट-गणधरदधमाचार्यादि । तत्त्वा० १-२४ ।

अंगघाहिरे-अङ्गबाधम्, स्फुरिकृतं मातृकापदप्रयव्यतिरिक्त-व्यङ्ग्यकृतिषट्कमधुवधृतं वा उत्तराध्वयमादि । ठाणा० ५१ ।

अंगमर्गो-अन्नमङ्गम्, गात्रम् । औष० ११ ।

अंगमर्गो-अन्नमङ्गम्, अङ्गप्रत्यङ्गम् । जीवा० २७७ ।

अंगमर्दिर्मि-धूपावैस्त्राभिधानम् । भग० ६७५ ।

अंगमदियाभो-अंगसत्यमर्दनकारिका । भग० ५४८ ।

अंगय-अन्नदं, बाह्याभरणविशेषः । जीवा० २५३ । प्रश्न० ७१ । बाहुशीर्षाभरणविशेषरूपम् । प्रश्ना० ८८ ।

अंगय-अङ्के, मूर्द्धादी । जे० प्र० २५३ । अन्नदम्, बाह्याभरणविशेषः । भग० १३२ ।

अंगरिस्ती-अन्नवि, आर्जवोदाहरणे अन्नक-वैशिष्ट्यार्थे-

प्रशियः । आब० ७०४ । येनोपशमे सत्यवार्ता सामायिकम् । आब० ३४७ ।

अंगलोअ-अङ्गलोकं, म्लेच्छजातीयजनप्रयुत्थानम् । अ० प्र० २२० ।

अंगवंशो-अङ्गवंशः, अङ्गराजसन्तानस्य सम्बन्धिनः सप्त-सप्ततिराजानः प्रवजिताः । सम० ८५ ।

अंगविहार-अङ्गविकारः, शिरःस्फुरणादिस्तच्छुभाशुभसूचकं शास्त्रमपि । उ० ४१७ ।

अंगयिज्ज-अङ्गविद्याम्, शिरःप्रभृत्यङ्गस्फुरणतः शुभाशुभ-धृत्तिकां विद्याम् । उत० ३९५ ।

अंगविज्ञा-अङ्गविद्या, अङ्ग-पात्र-विद्या-प्रासादपातनात्मिका (सत्कारपुरस्कारपरिपहे ह्येतत्पदम्) । उत० १२५ ।

अंगहारिका-वृत्पक्लाद्वितीयमेदः । सम० ८४ ।

अंगा-अगा, जनपदविशेषः । प्रश्ना० ५५ ।

अंगाई-अगनि, शिरःप्रभृतीनि । प्रश्ना० ४६९ । एकादशानि प्रश्ना० ५६ । अवयवाः । ठाणा० १७० । शिरःप्रभृतीनि । उत० ४२८ ।

अंगार्णो-देशविशेषः । भग० ६८० ।

अंगादार्णो-मेढ्रम् । नि० चू० प्र० ११६अ ।

अंगादार्णो-मेढ्रम् । नि० चू० द्वि० ३०आ ।

अंगारः-(इंगाल), विगतज्वालोदमि, । भग० १२९ ।

विगतधूमज्वालो दहमानेधमात्मकः । उत० ६९४ ।

कृष्णवर्णवस्तु । आचा० २९ ।

अंगारभो-अंगारकः, महाप्रहः । जीवा० ३३६, ३३७ ।

अंगारकारिका-(इंगालकारिका), अमिश्रकटिका । भग० ६९७ ।

अंगारदोषः-(इंगालदोषः), आहाररागादुद्गादपिण्डुजानस्य चारित्र्यांगारत्वापादनाद् । आचा० २५१ ।

अंगारमर्दकः-(अंगारमर्दक) इत्यप्रयोजितः । दश० ११५ । उत० ५६६ । विशेषे १०६४ ।

अंगारय-अंगारकः, मंगलः । औष० ५२ ।

अंगारयई-अंगारवती, सुवेगोदाहरणे शिबुमारपुरपति-पुत्र्युमारद्वितीया भाविका । आब० ७०९ ।

अंगारयई ए०-अंगारवती प्र० । आब० ६७ ।

अंगारशकटिका-(इंगालकारिका) । आचा० २०९ ।

अंगारो-(इंगाल), लघुतराभिका । ठाणा० ४२० ।

अंगारियं-अंगारकित, नियमाभूतम् । आवा० ३४९ ।
 अंगिरसा-गौतमगोत्रोत्तरमेद । ठाण० ३९० ।
 अंगुष्ठे-अंगुष्ठम् । आव० ८४५ ।
 अंगुष्ठपसिणा-विशेषः । नि० चू० प्र० १७७अ ।
 अंगुष्ठि-छानम् । नि० चू० प्र० १९१आ ।
 अंगुष्टी-अंगुष्टी, शिरोऽवगुष्ठनम् । आव० ९५ ।
 अंगुलपुष्टिया-अंगुलपुष्टवम् । जीवा० ३९ ।
 अंगुलभावो-अंगुलभाव, शुभाशुभपदार्थं । नि० ८७६ ।
 अंगुलि-अंगुलि, करसखा । आवा० ३८ ।
 अंगुलिको-वर्मनयोपकरणम् । नि० चू० प्र० १३७अ ।
 नखभंगादिरकलङ्गा । नि० चू० द्वि० १८अ । अंगुलिशोष, धृक्त्रमयो दाहमयो वंशमयो वा येनाङ्गुलिसलमेव तन्नी आह्वयते स । जीवा० १९५ । अंगुलिकोशक, राक्षसदण्डन्तादिमयः । जं० प्र० ४० ।
 अंगुलिजं-अंगुलीयकम्, अगुल्याभरणविशेष । औप० ५५ ।
 अंगुलिजग-अंगुलीयकम्, मुद्रिका । जं० प्र० १०६ ।
 अंगुलिजय-अंगुलीयकम् । आव० १७० ।
 अंगुलिधनुहभो-अंगुलधनु । आव० ४८४ ।
 अंगुलिभमुहा-कार्योत्तरविशेष । आव० ७९८ ।
 अंगुलिस्तथय-शस्त्रकोशविशेष । नि० चू० द्वि० १८अ ।
 अंगुलीयक-अंगुलीयक, भूषणविधिविशेष । जीवा० २६९ ।
 अंगुले-प्रमाणमेद । भग० २७५ । अंगुष्ठ-प्रश्नमेद । ठाण० ३०१ । अंगुष्ठप्रश्न, शुभाशुभसूचक प्रश्न । उत० ४४६ ।
 अंगोवंगार-अंगोपांगानि । प्रज्ञा० ४६९ ।
 अंगोहलि-अंगरक्षणम्, देशस्नानम् । आव० ४१७ ।
 व्य० द्वि० ४०५अ ।
 अंचह-अचति, उत्पाद्यति । जं० प्र० ४२१ । जीवा० ९५५ ।
 अचिर्भ-अचित, नृत्तविशेष । जं० प्र० ४१२ ।
 अचिर्भ-अचिर्भ-उत्पत्तिपत्ता पार्थित कगति । ठाण० ५२२ ।
 अचिभो-अचित, व्याप्त । आव० १६७ । अचितनामा पर्वविशतितमो नाट्यविधि । जीवा० २४७ ।
 अचितरिभित-अचितरिभितनामा सप्तविशतितमो नाट्यविधि । जीवा० २४७ ।
 अचिताचि-ममागम । भग० ६८३ ।
 अञ्जिते-सदृशते । भग० ६८३ ।

अञ्जियं-दुर्मिथ । नि० चू० प्र० १४८आ । दाप्रमनी । नि० चू० प्र० १८३आ । नाट्यमेद । नि० चू० वृ० १अ ।
 अञ्जित, नाट्यम् । जं० प्र० ४१७ । आव० ३९९ ।
 अञ्जेह-आनुययति । औप० २९ ।
 अञ्जति-आकर्षित । नि० ३८३ । आव० ४८ ।
 अञ्जण-पण्डपक्षिणं । नि० चू० प्र० १९१आ । अगुल्या लिप्त्य रणितस्य । औप० १४४ । आरपर्व-ममारणम् । औप० १४४ ।
 अञ्जमाणानं-आकर्षिताम् । आव० ४८ ।
 अञ्जयिर्गच्छि-आरपर्विकर्णम् । आव० ८३० ।
 अञ्जिऊण-आह्वय । आव० ४२७ ।
 अञ्जिता-अपक्षिता माया । व्य० द्वि० ८४आ ।
 अञ्जिय-आह्वयते, प्रगल्भते । वृ० प्र० ८१अ ।
 अञ्जियनयना-आह्वयते । प्रश्न० २१ । (जिम्निन्द्रिय-छिय) आच्छितम्-आह्वयम् (आह्वयजिह्विना) । प्रश्न० ६० ।
 अञ्जिया-आवृण । आव० २०७ ।
 अञ्जण-आगतक-वे विमानविशेष । मम० ३५ । सौवीरा-जनादि । वृ० द्वि० ९२अ । सौवीर्य रत्नं वा । नि० चू० प्र० २९८आ । अञ्जनम्, सौवीरादि । आव० ५३० ।
 अञ्जण-अञ्जन, तत्ताय शलाकया नैनयो स्रक्षणम् वा देहस्य क्षारतैलादिना । मम० १०६ । अञ्जन, सौवीराजनादि । प्रज्ञा० २७ । सौवीरायनम् । जं० प्र० ६० । अञ्जना, अञ्जनरत्नमयस्याम् । जं० प्र० १६३ ।
 अञ्जण-वर्णविशेष । प्रज्ञा० ३० ।
 अञ्जण-अञ्जन, वनस्पतिविशेष । औप० १० ।
 अञ्जणकेसिया-अञ्जनकेसिका, वनस्पतिविशेष । जं० प्र० ३३ ।
 अञ्जणकेसियाकुसुभ-अञ्जनकेसिकाकुसुमम्, वनस्पतिविशेषपुष्पम् । प्रज्ञा० ३६१ ।
 अञ्जण-अञ्जन, पर्वतविशेष । आव० ८२७ ।
 अञ्जणपञ्चय-अञ्जनपर्वत । आव० ३८९ । मम० ९० ।
 अञ्जणगा-अञ्जना, नन्दीधरज्ज्वालमध्यवर्तिन पर्वता । प्रज्ञा० ९६ । ठाण० ४८० ।
 अञ्जणगिरि-अञ्जनागिरि । जं० प्र० १९६ ।
 अञ्जणपञ्चय-अञ्जनपर्वत, नन्दीधरज्ज्वाले पर्वतविशेष । जीवा० ३७८ ।

अंजणपुल्ल-अंजनपुल्लकाण्डम्, एकादशे, अंजनपुल्लकानां विविधो भूभागः । जीवा ८९ ।

अंजणपुल्ल-अंजनप्रभा, पुष्करिणीनाम् । जं० प्र० ३६० ।

अंजणमयो-अंजनमयः, अंजनरसात्मकः । जीवा ३५८ ।

अंजणसमुत्थ-अंजनसमुत्थकम् । जीवा २३४ ।

(अंजणसिद्ध)-अंजनसिद्धः । दम० १२८ ।

अंजणा-पर्वतविशेषः । ठाणा ८० । अंजना, पुष्करिणीनाम् । जं० प्र० ३३५ । जं० प्र० ३६० ।

अंजणागिरि-अंजनागिरिः, दिग्दक्षिणकूटनाम् । जं० प्र० ३६० ।

अंजणि-अंजनिका, कज्जलाधारभूता नलिका । सूत्र० ११७ ।

अंजणे-अंजनमंदलोकपालः । ठाणा १९८ । सीता-

दक्षिणवर्ती तृतीयवक्षस्कारः । ठाणा ३२६ । अंजनः,

वैकुण्ठमिषाणवायुकुमारराजस्य लोकपालः, वरुणस्य पुत्रस्या-

नीयो देवः । भग० ३९८ । राक्षसप्रलापिते कृष्णपुद्गलविशेषाः ।

सूर्ये १८७ । अंजनकाण्डे दशमे, अंजनानां विविधो

भूभागः । जीवा ८९ । कर्मजीवमालिन्ये हेतुत्वात् । जं०

प्र० १४८ । अंजनो वक्षस्कारः । जं० प्र० ३५२ । सीवीरा-

ज्जनं रत्नविशेषो वा । प्रभा० ३६१ । रमाञ्जनानि ।

दश० १७० ।

अंजुगेह-अंजनं, सीवीराज्जनं रत्नविशेषो वा । जं० प्र० ३२ ।

अंजनं, कुण्डलविशेषः । ठाणा २३२ । अंजनं सीवीराज-

नादि । जीवा २३ । कज्जलम् । उत० ६५२ । समीरकम्

उत० ६८९ । रजोमेदः । आचा ३४२ ।

अंजणगपक्षय-अंजनकपक्षयः । सम० ९० ।

अंजलि-अंजलिः, हस्तान्वासविशेषः । सूर्ये ६ । भग० १४ ।

अंजलि, मुकुटितकमलाकारकरद्वयकम् । जं० प्र० १८७ ।

अंजली-अंजलिः, हस्तस्तेहो । द० चू० १२९ । नि० चू०

प्र० ७३ । अंजलिः, द्वयोर्हस्तयोरन्योऽन्यान्निर्वाणुलिक्रियो-

समुत्पन्नपतया यदेकत्रमीकृतं सा । जीवा २४३ । संयुतह-

स्तमुद्राविशेषः । जं० प्र० १७ । प्रमृतिद्वयम् । नि० चू०

दि० १२०आ ।

अंजु-अंजुः, अंजुः-संभ्रमस्यानुष्ठानान् । आचा ३०३ ।

मायाप्रसरहितत्वावचरः । सूत्र० १७७ ।

अंजुया-आन्तिजिनप्रवर्तिनीनाम् । रम० १५२ । अंजुमा,

दाम्पत्येन्द्रस्याग्रमहिषी । जीवा ३६५ ।

अंजुल-वनरस्यतिविशेषः । भग० ८०२ ।

अंजु-प्रगुणोऽव्यभिचारी । सूत्र० ५१ । अंजु, व्यक्तम्, प्रगुणेन

न्यायेन खरसप्रत्यक्षा वा । सूत्र० २९६ । अंजुः, व्यक्तः,

निर्दोषत्वात्प्रत्यक्षः, (कज्जुवा) वरकान्तपरित्यागदुर्दिलः ।

सूत्र० ३९३ । अंजुः, मार्धवाहसुता । विपा० ३५ । अंजुः,

धनदेवमार्धवाहसुता । विपा० २८ । शकस्याग्रमहिषीनाम् ।

जं० प्र० १५९ । भग० ५०५ ।

अंजुप-शकाग्रमहिषीराजपौत्री । ठाणा २३१ ।

अंज-अण्डम्, काष्ठनिधितो जीवविशेषः । आचा ५५ ।

अंज-अण्डजः, हमादिः ममायमित्युद्देशेन वा प्रतिनिध्मः,

अण्डज-पट्टसूत्रजम् । ठाणा ४६५ । हमादिः मयूराण्डकादिः

वा अण्डजः, पक्षी कोशिकारकीण्डकप्रभवं पक्षं वा ।

औप० ३६ ।

अंज-अण्डकः, जन्तुयोनिविशेषः । प्रभ० ३३ ।

अंज-अण्डकम्, आहारः । भग० २९२ । मुखं । ज्य० दि०

३३३आ । अण्डजाः, अण्डाज्जाताः । ठाणा ११४ ।

अंज-अण्डजः, हमादिः । भग० ३०२ । अण्डजाः, पक्षि-

गृहकोशिकादयः । दश० १४१ ।

अंजसुभ-अण्डसूक्ष्मम्, सक्षिकाकीटिकागृहकोशिकाराश्या-

वृकलाशयण्डम् । दश० २३० । अण्डसूक्ष्मम्, सक्षिका-

कीटिकागृहकोशिकाराश्यावृकलाशयण्डकमिति । ठाणा

४३० ।

अंजु-अण्डु, अण्डुकं बाष्पमयं लोहमयं वा हस्तयोः पादयोर्वा ।

औप० ८७ ।

अंज-विषाकथुतायुधतर्कपुत्रीवाच्यवनम् । ठाणा ५०७ ।

ज्ञातायां तृतीयाच्यवनम् । आव० ६५३ । सम० ३६ ।

अण्डम्, पक्षिणे तृतीयं शातम् । उत० ६१४ ।

अन्तःकरणम्-मनः । आव० ५६५ ।

अन्तःशाल्यः-(अंतोसल्यः), अन्तः-मये मनस्येत्यर्थः, शाल्य-

मिव शल्यमपराधपदं यस्य सो अन्तःशाल्यो-लज्जाभि-

मानादिभिरनालोचितानिचारः । सम० ३४ ।

अन्त-अन्तः अन्ते मय्यवचनः । विशेषे १९७ । परिकीर्णम्,

। वृ० दि० १७५आ । वक्षस्य पद्मागतम् । वृ० दि०

२३५आ । अन्त्यम्, अन्ते भवम्, जघन्याध्यायम् । औप०

४० । अन्त्यम्-सुखितम् । प्रभ० ८ । पुष्पापादिनम् ।

वृ० प्र० २२०आ ।

(अंतचरे)-आन्तम्-अन्ते भवे-आन्तम्-मुचावशेषं वज्रादि

(तथरति) । ठाणा २०८ ।

अन्तयो-अचल्यो । भग० ४७७ । भूभाग । भग० १२२ ।
अपराजम् । पञ्च० ३९७ । भूमिभाग । भग० ३२३ ।
ठाणा० १३९ । ममीपम् । जं० प्र० ४५५ । घट्टणवादि ।
प्रभ० १०६ । ममीप । ठाणा० ११७ । अधिकरणप्रधान-
मध्ययम् । उक्त० २६१ । (अन्तरे)-आन्तम्, अन्ते भवे
आन्तम्, भुक्त्याशेषवदादि (तस्मरति) । ठाणा० २९८ ।
अन्तं-पर्युपितं वक्ष्यमाणवादि । औप० १८८ ।

अन्त-अन्त, निधय । भग० २९० । परिच्छेद । ठाणा० १७४ ।
अन्तर्-अन्तक, विप्लवजाया पर्यन्तवती । मूय० २५९ ।
अन्तकम्, पर्यन्तम् । उक्त० ६२८ ।
अन्तकडे-अन्तहृत् । भग० १११ । अन्तो भवस्य हृतो येन
स अन्तहृत् । ठाणा० ३६ ।

अन्तकर्म-अन्तकर्म, अन्तचलकर्म वा न लक्षणम् । औप०
५५ । अन्तकर्मोभि, अन्तचलयोर्वा न लक्षणानि । जं० प्र०
२७५ । अन्तकर्म, अन्तचलयोर्वा न लक्षणम् । जीवा० २५३ ।
अन्तकर्म-अन्तकर्मा, प्राक्त । औप० ११ ।
अन्तकरे-अन्तकर, भवच्छेदकर । भग० २१९ ।

अन्तकरो-अन्तकर, प्रशान्तभावकरविशेष, कर्मण समारम्भ
वा अन्तकर । आव० ४९९ ।

अन्तकिरिभा-अन्तक्रिया, निर्वाणलक्षणा । आव० १३५ ।
अन्तकिरिय-अन्तक्रिया, अन्तक्रिया, अन्तक्रिया च सा पर्यन्त-
गतिनी क्रिया चान्तक्रिया । अन्तक्रिया वा कर्मान्तस्य
क्रिया अन्तक्रिया । हस्तकर्मलक्षणार्थं मोक्षप्राप्तिम् ।
भग० ४९१ ।

अन्तकिरिया-अन्तक्रिया, अन्त-कर्माण्यवगमनं नृत्य
क्रिया-करणम्, कर्मान्तकरण मोक्ष इति । प्रज्ञा० ३९६ ।
निर्वाणम् । भग० ९१ । प्रज्ञापनाया विज्ञानिने पदम् । प्रज्ञा-
६ । मोक्ष । मम० ११८ । अवस्थान्तकरणम् ।
ठाणा० १८० ।

अन्तकुलाणि-अन्तकुलानि-वर्गलक्षणकारिणाम् । ठाणा-
४२० ।

अन्तफल्परिया-लिपिविशेष । प्रज्ञा० ५६ ।

अन्तगड्डसा-अन्तवृद्धा, अन्तो-भवान्त वृत्तो विहितो
यैस्तन्तवृत्ता, तद्वक्तव्यताप्रतिबद्धा दृशा-दृशायथ्यनरूपा
मध्यपद्वत्य इति । अन्त- १ ।

अन्तगड्डो-अन्तहृत्, ज्ञानावरणीयादिभिरन्तहृत् । अन्त-
१६३ । तेनैव भवेति । आर० ११७ । अन्तहृत्-
तीर्थस्त्रादयः । मम० १२१ ।

अन्तगताघटि-(आगतवाही)-आगतगता, गरीगन्त-
नन्, अवशिष्टावगमन (गुर दृष्टांश्च) । प्रज्ञा० ५२३ ।

अन्तगो-अन्तक, विनाशकारी, आमनि वा गन्तव्यं,
आन्तर-आमयो वा । मूय० १७८ । अन्तग, अन्त-
गन्तव्यं, दुष्परिणयः । मूय० १७८ ।

अन्तगारी-अन्तगारी, पार्थिवारिणि । ठाणा० ३४९ ।
अन्तगरी-गर्वेहि अभिगवश्चान्न अमज्जमगामी भवेत्ता ।
दम० चू० १६३ ।

अन्तगरीपकम्-प्रागुत्पन्नवि ममगव । विज्ञे० ३३० ।
अन्तद्वारं-अन्तः । नि० चू० प्र० ७६ अ ।

अन्तद्वारपिंडो-अप्यन्तं अन्तरादि कलेन जो पिंडो गेहदी
नो अन्तद्वारपिंडो भण्यति । नि० चू० द्वि० १०३ अ ।

अन्तरं-उपवायो । नि० चू० प्र० १७४ अ । अन्तरं प्राणि ।
विज्ञे० २४७ । मन्त्रे । नि० चू० मू० ११० अ । मसुडमणम् ।
उक्त० ७८० । उतरम् । आर० ४४२ । विज्ञे० । उक्त०
२१७ । अवगम । आवा० १०७ । अवकाश । प्रज्ञा०
६९ । मय । जीवा० ४६ । अन्तरम्-कन्दराण्यम्,
वनान्तरम् वा आधायकम् । प्रज्ञा० ६९ । अन्तराणम् ।

आवा० ३३ । विशेषा रूपनिर्माणार्थम् । ठाणा०
२०३ । पूर्वयोगापरवत्वादानकाले-प्रतिमाविज्ञेय । नि०
चू० द्वि० १६३ अ । पार्थिवम् । जं० प्र० ३८७ ।
दृष्टव्यम् । जीवा० १३३ । अन्तरायम् । औप०
१७६ । उपवास । आव० २०३ । रात्रिमनभ्यान्तरम् ।

विषा० ५३ । अवगम । विषा० ७३ । अपान्त-
राणम् । मूय० ४९ । अवगम । प्रज्ञा० ४३ ।
प्रागर्थात्मविषय । प्रज्ञा० ५२ । पृष्ठेदरयोरन्तरार्धं
पार्थ इति । जीवा० २०३ । विचारं । मूय० प्र० १२८ अ ।

अन्तरजिया-अन्तर्गता, नगरी यत्र वैरागिकदृष्टिरपेक्षा,
कलशोदावधानी । उक्त० १६८ । पुरी यत्र वैरागिकनिद्रा
दृष्टिरपेक्षा । आव० ३१८ । नगरी । विज्ञे० ९८१ ।

अन्तरंत-अन्तरतो नाम अमश मूषा । मूय० द्वि० १० अ ।
अन्तरंतगो-गिलागो । नि० चू० प्र० १०८ अ ।

अंतर-वक्षेपणभेदः । आचा० २७७ । अन्तरसन्धो मध्य-
मासी । प्रज्ञा० ५० । अन्तरे, पृष्टोदरयोन्तराले, । पाश्चै० ।
ज० प्र० ११७ । अंतराणि-पार्श्वदेशः । प्रश्न० ८३ ।

अंतरकंदे-अन्तरकन्दः । जलजवनस्पतिविशेषकन्दः । प्रज्ञा०
३७ ।

अंतरकरणं-औरगणिककालः । प्रज्ञा० ३८७ ।

अंतरगण-अन्तरगतः, संस्पृष्टी । सूर्य० ७९ ।

अंतरगामग्नि-अपमन्त्राल एव यो आमस्तास्मिन् ।
ओष० ७७ ।

अंतरगिरिपरिरभो-अन्तर्गिरिपरिरयः, गिरेरन्तः परिरक्षेपः ।
जीवा० ३४३ ।

अंतरजातम्-भावभावाजातः तृतीयो भेदः । अन्तरे
भावाद्वयमिधर्मः । आचा० ३८५ ।

अन्तरेतेणो-गामदेसतरेषु हरती । नि० चू० द्वि० ३८ आ ।

अन्तरदीप-अन्तरद्वीपः । भग० ४२५ ।

अन्तरदीपगा-अन्तरद्वीपगा, अन्तरे लवणसमुद्रस्य मध्ये
द्वीपा अन्तरद्वीपाः, सङ्गता अन्तरद्वीपगाः । प्रज्ञा० ५० ।

अन्तरदीपगो-अन्तरद्वीपः, लवणसमुद्रमध्ये अन्तरेऽन्तरे
द्वीपः । जीवा० १४४ ।

अन्तरदीपिगा-आन्तरद्वीपजाः । ठाणा ११५ ।

अन्तरद्वी-अन्तर्दानम्, श्रेवाः । आच० ८२७ ।

अन्तरद्वीप-अन्तरफलेऽर्धसलिलिने देहे । आचा० २९१ ।

अन्तरद्वीपजाः-अन्तरम्, इह समुद्रमध्ये तस्मिन्
द्वीपास्तेषु । खण० ७०० । अन्तरद्वीपजाः, सम० १३५ ।

अन्तरद्वीपा, अन्तरम् । इह समुद्रमध्ये तस्मिन् द्वीपाः ।
उत्त० ७०० ।

अन्तरपल्ली-अन्तरपल्लिकाष्टुपमग्रामयोन्तरालम् । शृ० प्र०
३०५ ।

अन्तरपल्ली-बहि सजिवेशः । नि० चू० प्र० ३३६ अ । मूल-
ग्रामार्धतृतीयगन्त्युत्तान्तर्गतो ग्रामः । चू० चू० १२१ आ ।
तस्माद्ग्रामास्परतो योऽन्व आसन्नग्रामः । ओष० १०४ ।

अन्तरमासिल्ल-अन्तरमासिल्ल, अन्तरमासावाल, गुरुवचना-
पान्तराल एव स्यामिमत्तमायकः । उत्त० ५५२ ।

अन्तरमासा-अन्तरभाषा, आचार्यस्य भाषमाणस्यान्ते
यद्वापते मा । आच० ७९९ ।

अन्तरवीहिर्ज-अन्तरवीणी, अवान्तरमार्गः । ज० प्र० १८८ ।

अन्तरा-अच्छीतवीणा । जीव० १९९ ।

अन्तरास्यदोसो-अन्तरास्यदोषः, अन्तर्भेदो दोषः ।
आच० ८३८ ।

अन्तराण-अन्तरायः, शक्त्यभावः । सूत्र० १८४ । अन्तरा-
यिकः (मध्यमव) । आचा० ३४० ।

अन्तराणि-उत्तरार्धपक्षवर्तितमविशेषरूपाणि निवामभूतानि
वा गिरिकन्दरगिरिवारदीनि । उत्त० ७०१ ।

अन्तराणहे-अन्तराण्थाः, अन्तरात्ममार्गः । भग० ११९ ।

अन्तराय-अन्तरायः, अष्टद्व्यङ्ग्याध्यायदिभिः । आच०
५८० ।

अन्तरालं-अन्तरालं, अन्तरम् । उत्त० ३८१ । आच० ३३ ।

अन्तरायणं-अन्तरायणं । उत्त० २२९ । आचणान्तरम् ।

उत्त० २०९ । राजमार्गमध्यभागवर्तिहृद्म् । सिपा० ५८ ।

अन्तरावासं-द्व्येतरवसरः, वर्षाकालश्च । भग० ९६ ।

अन्तरिण-लघ्वन्तररूपाः । ज० प्र० ४५ ।

अन्तरिओ-अन्तरितः । आच० ४२९ ।

अन्तरिका-अन्तरस्य-विच्छेदस्य करणमन्तरिका । ज० प्र०
१५० ।

अन्तरिफसं-अन्तरिक्षं, आकाशप्रभवमहद्युदभेदादिभावफल-
निवेदकशालम् । सम० ४९ ।

अन्तरिफसो-मेघो । दश० चू० ११४ ।

अन्तरिच्छा-अन्तरेच्छा, अन्तरा-मध्ये इच्छा-अमिमत्त-
वस्तुनिष्ठापः । उत्त० ४७४ ।

अन्तरिजं-अन्तरिजं नाम पात्रणं अथवा जं सिल्लाए
हे'कुल्लपातं । नि० चू० द्वि० १६३ आ ।

अन्तरिया-अन्तरिया । सूर्य० १४१ । लघ्वन्तररूपा ।

जीवा० २०४ । विच्छेदकरणम् । भग० २२० ।

अन्तरीयं-परिधानं । चू० प्र० ९८ अ ।

अन्तरुच्छुर्थं-दुष्पर्वमध्यम् । आचा० ३५४ ।

अन्तरे-पाणि । ओष० ६६ । मध्ये परपरविभागः । ठाणा-
२९७ । अन्तरे, अन्तराले । उत्त० ३८१ । अन्तरे, अवसरः ।

भग० ३८१

अन्तरो-अन्तरः, अवसरः । आच० ४२१ ।

अन्तरोद्गमणं-अन्तरोद्गमणम्, उत्तान्तर्गतमिधेशनिशे-
षणाम् । ज० प्र० ३७७ ।

अंतमुहूर्तम्-सुहृत्स्वान्तरं, सुहृत्तमपि न्यूनम् । उता०
६९७ । मित्रमुहूर्तम् । जीवा० १३० ।

अंतर्हित-(अंतर्दिशे) अदृश्य । ठाणा० ५१३ ।
अंतर्लिप्यन्-अन्तरिक्ष, ग्रहमेवादिविषयम् । आव० ६६० ।
अंतर्लिप्यन्-अन्तरिक्षम्, नभ । दद्या० २२३ । अमोषादिकम् ।
सूत्र० ३१८ ।

अंतर्लिप्यन्-अन्तरिक्षम्-गोपबेनगरादि । ठाणा० ४२७ ।
अंतर्पाले-अन्तर्पाल, अन्त-त्वदादेयदेशसम्बन्धिनं पाल-
यति-रक्षयति उपद्रवादिभ्य इति । जं० प्र० ७०३ ।

अंतर्सो-अन्तश्च, निरक्षयः । सूत्र० १७१ ।

अंताः-अवयवा । उता० ४५९ । उता० ५८५ ।

अता-अन्ते ठिता, न अता अगता । नि० चू० प्र० २५५ आ ।

अंताक्षरिका-(अन्तर्कर्मणा) क्रीडाविशेष । उता० ४७ ।

अंतिप-अन्तिके, समीपे । भग० ९० । उता० २७७ ।

अतिमधनं-अतिमे-अस्तुस्थाने परिमाणं । ब्य० प्र० ७६ ।

अतिमरादयसि-रात्रेरक्षणे । ठाणा० ५०२ । भग० ७११ ।

अतिमसरीर-अतिमसरीरम्, चरमसरीरम् । भग० २१९ ।

अतिथं-समीपम् । भग० ६५९ । अत्यन्तमरणं, मरणस्य
सूतीयो भेद । उता० २३० । अन्तिकं, नामीप्यम् ।
आव० २६७ ।

अतिथ-अन्तिकम्, आमनम् । भग० २१७ । अत्यन्तमरणम् ।
उता० २३० ।

अतिथ्या-आन्तिकी समीपाभ्युपगता । उता० १५ ।

अत्ते-अन्त, पर्यन्त, अतिदूर का । सूत्र० २०४ । अन्ते,
अग्ने । उता० ६०१ । परिसमाप्ति । दृ० हिं० १९९ आ ।

अत्तेउदे-(आत गुरीति), आतुरस्य नाम गृहीत्वा आत्मनोऽयं
प्रमार्जयति-आतुरस्य प्रणो जायते । ब्य० हिं० १३३ आ ।

अतेण-मागण । नि० चू० प्र० ६ आ ।

अतेर्ण-आन्तेण । ठाणा० ५०२ ।

अतेवासि-अर्जुजुका । नि० चू० प्र० २५० अ ।

अतेवामी-शियम् । जं० प्र० १५ । भग० ११ ।

अतेहि-अस्मत्तया सर्वेषामन्यन्तवर्तिमिवैवञ्चणमिदिम् ।
भग० ४८४ । रागद्वेष । आचा० १५८ । आचा० १६६ ।

अंतो-अन्तो, विभाग । भग० ३९३ । विभाग । ठाणा०
३८० । अन्त, परिच्छेद । प्रभा० ५३० । मार्ग । आव०

४०२ । अन्त नियेयानस्या आ२० ७४५ । अन्तो, रोग, भन्त,
विनाश । विभे० १३०७ । अन्न, मध्यभागे । जीवा० २०१ ।
मार्ग । आव० ६८६ । विभाग । जं० प्र० ४५९ । भिन्नम् ।
आव० ५८४ । मार्ग । आव० ४८५ । आ२० १८९ । मन्त्रे ।
प्रभा० ४७ । इन्द्रियाननुत्तल आश्रय । प्रभा० १३८ ।
मन्त्रकरणम् । आव० ५८३ । वतुर्दशमेतान्तरमन्त्र ।
उता० २६१ ।

अंतोजलगयपञ्चय-अलान्तर्गतपञ्च । उता० २६४ ।

अंतोधूम-अन्धन्तरधूमम् । आव० ६६० ।

अंतोनार्य-अन्तोनाद, हृदये गतु स्मारकम् । आव० ६६१ ।

अंतोनिर्घसणी-निर्घस्युपकरणविशेष । ओप० ३०९ ।

अंतोमुहुत्त-अन्तर्मुहूर्तम्, भिन्नमुहूर्तम् । भग० २९ ।
उता० ६९७ ।

अंतोघणीते-आहरणतरोपविशेष । ठाणा० २५३ ।

अंतोवाहिणी-अन्तर्वाहिनी नदी । जं० ३० ३७७ ।
ठाणा ८० ।

अंतोवेद्या-प्रतिष्ठापनविशेष । नि० चू० प्र० १८९ अ ।

अंतोसेतुकावद्धा-गोयरसिद्धिमाणा कर्मणि, तस्य गोप-
रातिमे अभिगमहविशेषनो जागियध्या । नि० चू० तृ० १२ अ ।

अंतोसल्ल-अन्त शाल्यमरणम् । मरणस्य पृथो भेद ।
उता० २३० ।

अंतोसल्लमरणे-अन्त शाल्यमरणम्, अन्त शाल्यस्य द्रव्य-
तोऽनुदूततोमरादे, भावत गान्धिचारम्य यन्मरणे तत् ।
भग० १२० । सम० ३३ ।

अंतोहितो-गृहादेवध्याद्विहिन्यन्त । ठाणा० ३७३ ।

अंत्य-आतुपूर्व्यन्यपक्वता । सूत्र० १० । विभेदम् ।

ठाणा० ३९१ ।

अंदुकम्-हस्तिवन्धनविशेष । उता० ४११ ।

अंदिरे-गुच्छविशेष । प्रभा० ३० ।

अंदोलगा-पक्ष्यन्दोलकाश्च तत्र यत्राण्य २ मनुष्या
आत्मानमन्दोलयन्ति । जं० प्र० ४४ ।

अंदोलगो-आन्दोलक यत्राय गतुष्या आत्मानमन्दो-
ल्यति ॥ जीवा० २०० ।

अंध-अन्य, अज्ञान । भग० ३९२ ।

अंधकण्टकीयम्-अन्तर्हितसम्बन्धो न्यायविशेष । आचा०
१८ ।

अंधकारे-अंधकारम्, तमोरूपम् । भग० २७० ।

अंधकारेति-तमस्कायनाम् । टाणा० २१७ ।

अंधगवण्डणो-अंधिपा-वृक्षास्तेषां बह्व्यस्तदाश्रयत्वेत्ये-
ति पत्रहयो वादस्तेनरकाविक्रः । भग० ७४६ ।

अंधगवण्डी-अन्धकण्ठिः, द्वारवत्यां राजा यादवविशेषः ।

अन्तः २ । दश० ९७ ।

अंधतमसं-अन्यतमसम् । आव० ३६६ ।

अंधपुरं-नगरविशेषः । वृ० तृ० १०८ आ० । नि० चू०
दि० ४२ आ ।

अंधप्रदीप्तपलायनम्-(अंधपलितपलायने) । दश० १५८ ।

अंधमूढि-अविमर्शकारिता । आचा० ६९ ।

अंधयं-अन्धकम्, नयनयोरहित एवाभिषेचः, कुत्सिताग्रम् ।
विपा० ३६ ।

अंधलीभूय-अन्धीभूतः । आव० ६८८ ।

अंधिय-चतुर्दिग्धविशेषः । प्रज्ञा० ४२ ।

अंधिया-चतुर्दिग्धमीशमेदः । उक्त० ६९६ । चतुर्दिग्ध-
जन्तुविशेषः । जीवा० ३२ ।

अंधिहृत्तो-अन्धितः, जालान्धः । प्रज्ञा० १६२ ।

अंधीयताम्-अन्धीमयतु । दश० १०६ ।

अंधो-अन्धः, चिलातदेशनिवासी म्लेच्छविशेषः । प्रज्ञा० १४ ।

अंधोपलः-(अंधोवल), अन्धपापाणः । दश० ४० ।

अंधोपलादिः-छायाहितपापाणः । विशेषे ११८ ।

अंध- (अंध), अंध्रविदेशोद्भवा म्लेच्छप्राजा, आर्यभाषामजा-
नाना । ध्य० द्वि० २८ आ ।

अंधी-(अंधी), अन्ध्रदेशीया स्त्री, लङ्घरूपा । आव० ५८१ ।

अंध-अन्धवचनयोगाद् परपुत्रयनध्वनहारः । ध्य० प्र० २५६ ।

अंध-आम्र । प्रज्ञा० ३१ ।

अंध-आम्रम् । प्रज्ञा० ३२८ । फलविशेषः । प्रज्ञा० ३६४ ।
पौंग ऊर्ध्व अंध भगति । नि० चू० द्वि० १२४ आ ।

अंध-अमरप्रदेशविशेषः । वृ० प्र० १४३ आ ।

अंधकंजिय-मुग्धपिकाशिवम् । औप० १९० ।

अंधकुञ्ज-पादतलमध्यम् । वृ० द्वि० २२३ आ ।

अंधकृणप-आम्रपिपसम् । भग० ६८१ ।

अंधकृणगादरपाय-आम्रपत्ररसजनः । भग० ६८४ ।

अंधकृणलम्-अम्रलतम् । आव० ३५१ ।

अंधकुञ्ज-आम्रकुञ्जः, आम्रफलवत् कुञ्जो वक्रः । भग०

६० । पादतलमध्यम् । वृ० द्वि० २२३ आ । तं०

अंधगपापाणं-पानकविशेषः । आचा० ३४७ ।

अंधगपिडी-आम्रपिपी । आव० ६९७ ।

अंधचोयण-आम्रत्वक् । भग० ६८१ ।

अंधचोयणं- " आम्रछन्डी । आचा० ४०५ ।

अंधजुञ्जं-पादतलमध्यम् । नि० चू० प्र० १३७ अ ।

अंधट्ट-अम्बट्टः, ब्रह्मपुत्रेण वैद्यलिङ्गां जातो वृषः ।
आचा० ८ ।

अंधट्टो-अम्बट्टः, ब्राह्मणेन वैद्ययां जातः । उक्त० १८२ ।

अंधट्टे-अम्बट्टः, माहणपरिमाजकमेदः । औप० ९१ ।

(अम्रडः) परिमाजकविद्यापरधमणोपासकः । टाणा० ४५७ ।
अम्बडः । सम० १५४ ।

अंधट्टो-अम्बडः, अम्रडद्विरोदाहरणे लौकिकप्रतिः ।

दश० १०२ । सुलभावाविकापरीक्षकपरिमाजकः । ध्य०
प्र० १८ आ । म्लेच्छविशेषः । प्रज्ञा० ५५ । अम्बट्टपरि-
माजकः । प्रज्ञा० ६१ ।

अंधपलंयं-फलविशेषः । आचा० ३४८ ।

अंधपेसी-आम्रफाली । आचा० ४०५ ।

अंधप्पहारो-प्रहारार्थः । उक्त० १९३ ।

अंधमिसर्यं-आम्रार्द्रम् । आचा० ४०५ ।

अंधय-आम्रः । आव० ४१७ ।

अंधयदस्थे-अष्टादशजिनचैत्यस्थः । सम० १५२ ।

अम्यरतलम्-(गमनयत्) । सूत्र० २६४ ।

अम्यरतलं-अम्यरतलं, स्वच्छतयाऽऽकाशवम्यतलम् । जै०

प्र० ४०६ । स्वच्छतयाऽऽकाशवम्यतलम् । भग० १७४ ।

अंधरसे-अम्मा-पूर्वाणुश्रुत्या जलं तद्वृषो रमो यरमात् लजि-
कफिनोऽम्बरतम् । भग० ७७६ ।

अंधरिसि-अमरीयः, द्वितीयः परमाधार्मिकः । भग० १९८ ।

अंधरिसि-नारकात् कल्पनिवाहिः राऽऽवाः कल्पविद्या

आम्रप्राययोग्यान् वगेति । सम० २८ । अम्यरिसि, द्वितीयः

परमाधार्मिकः । सूत्र० १२८ । यद्वदन्तु परमाधार्मिके

द्वितीयः । उक्त० ६१४ । नरकं द्वितीयः परमाधार्मिकः ।

आव० ६०० । विनयार्थेण उक्तविशेषः । आचा० ४०८ ।

अंशुप-अक्षपट्टः । वृ० दि० २०१ आ ।

अंशुर्य-वस्त्रम् । नि० वृ० प्र० २५४ आ । दुबल-
विशेषरूपम् । जीवा० २६९ ।

अंशुय-अक्षपट्टः । टाण्० ३३८ ।

अंशुयाणि-अंशुकाणि, वस्त्राणि । आचा० ३९३ ।

अंशो-अंशः, मेदः । विशे० २५१ । अक्षिः, चतुर्दिग्वि-
भागोपलक्षितः । सूर्य० ४ । अक्षिः, पर्यङ्गसन्तोषमिष्टस्य
जातुनोन्तरं १, आसनस्य कलाटोपरिभागस्य चान्तरम् २,
दक्षिणस्कन्धस्य वामजातुनधान्तरम् ३, वामस्कन्धस्य
दक्षिणजातुनधान्तरं ४ । सूर्य० ४ । अंश-मेदः ।
प्रश्ना० ६०१ । अंशः-भागः । उक्त० १८८ । भागः ।
आचा० १७७ ।

अहं-अमुना । वृ० दि० २१३ अ ।

अहंताण-अतियता-आगच्छता । व्य० दि० ३६६ आ ।

अहंति-प्रविशन्ति । ओष० ६७ । आगच्छन्ति । प्रश्न० १२० ।

अहंतु-प्रविशन्तु । ओष० ७९ ।

अहंते-प्रविशति । वृ० दि० ६०अ ।

अहंतो-आगच्छन् । भाष० २६५ ।

अह-अवि, आमन्त्रणे । उक्त० ३५४ ।

अहअश्च-अतिगत्य, अत्येवातिक्रम्य । आचा० २४१ ।
अविगणन्य । आचा० ३०३ ।

अहमारो-अतिचारः, पापम् । भाष० ७७८ । अतिक्रमः ।
भाव० ५७५ । स्फुरता । ओष० ३८ ।

अहकाय-अतिकायः, दक्षिणिकाये सप्तमो ध्यन्तरेन्द्रः ।
भग० १५८ ।

अहकाय-अतिकायः, महोरगेन्द्रः । जीवा० १७४ ।

अहकुं-हियं-अतिवापितम् । भाष० ५७४ ।

अहकोद्गमद्दधत्थं-अतिक्रोषमहमृतम्, अतीवोन्वट-
रोषमहमिभृतम् । भाष० ५८८ ।

अहंरतं-अतिक्रान्तम्, अतिक्रान्तचरणम् । भाष० ८४० ।

अहंरत-अतिक्रान्तम्, अतिक्रान्तचरणदतिव्रान्तम् । भग०
२१९ ।

अहंरता-अतिक्रान्ता, जाता । उक्त० ३१५ । अनीनाः ।
आचा० १७८ ।

अहंरतो-अतिक्रान्तः, पर्यन्तवर्ती । प्रश्ना० ९१ ।

अहकमजो-अतिक्रमः, अनानुपूर्वी भवनम् । विशे० १७४ ।

अहकमे-अतिक्रमेत्, प्रविशेत् । उक्त० ६० ।

अहकमो-अतिक्रमः, आधाकर्मनिमन्त्रणे प्रतिशृण्वति साधु-
किञ्चलज्ञानरूपः दोषविशेषः, यावदुपयोगकरणम् । भाष०
५७६ । अतिलङ्घनम् । भाष० ८२३ । पीडात्मको महा-
प्रवातिक्रमो वा मनोऽवष्टम्भयता परतिस्कारं वा ।
सूत्र० १७३ ।

अहगच्छिहिति-अतिगमिष्यति । भाष० ३६९ ।

अहगतो-पविष्टो । नि० वृ० तु० १३ आ । अतिगतः ।
भाव० ३४९ ।

अहगमणं-अतिगमनम्, अतिगमनकथा, राश आगमन-
सम्बन्धी विचारः, राजकथाया द्वितीयमेदः । भाष० ५८१ ।
उत्तरायणम् । भग० १४७ ।

अहमया-अतियता । ओष० १५८ ।

अहगुविलगच्छरा-अतिगुविलगच्छरा । भाष० ३८४ ।

अहचारो-अतिचारः, स्फुरता । ओष० ३८ । मिथ्यात्व-
मोहनीयकर्मोद्घातमनोऽशुभः परिणामविशेषः । भाष०
८१३ । अतिचरणानि-चारित्रविराधनाविशेषाः । विशे० ५५० ।

अहचिरायिओ-अतिचिरायितः । भाष० ५१२ ।

अहच्छ-अतीच्छ, अदाने सत्यतिगच्छेति वचनम् ।
भाव० ४७८ ।

अहच्छओ-अतिवामन्, भिन्दानः । वृ० प्र० १७ आ ।

अहर्ण-आकीर्णम्, मन्वलो गो आपरदः । नि० वृ० प्र०
२७४ अ ।

अहणा-गोरमिगारिणो । नि० वृ० प्र० २५५ अ ।

अहनिर्द्ध-अतिलिख्यम्, हविः प्रचुरम् । भाष० ५६८ ।

अहपंडुकंवलसिल्ल-अतिपाण्डुकम्बलसिल्ला । भाष० १२४ ।

अहपडागा-अतिपतागा, एका पताकामतिप्रम्य या
पताका सा । भाष० ५ । पताकोपरिचिन्ती । भग० ४७९ ।

अह(णु)परिचट्टिचा-अति(उ)परिचर्य, गामगम्ये परि-
धाम्य । प्रश्ना० ६०० ।

अहपहाय-अतिप्रभाते । भाष० ९४१ ।

अहपर्य-अतिप्रभाते । ओष० ९८ ।

अहपले-मागामिन्स्यै प्रथमो हरिः । भग० १५४ । अतिवत -
अरतमोहानि मूर्खदः । टाण्० ४३० ।

अश्वमेधा-अतिभद्रा, प्रभागमाता । आय० २५५ ।

अद्भारे-अतिभार, प्रभूतपूगपलादे-स्कन्धपृष्ठगारिना-
रोपणम् । आब० ८१८ ।

अद्भुमि-अतिभूमि, गृहस्थैरनुज्ञाता यत्रान्ये भिक्षाचरा न
यान्ति । दश० १६८ ।

अद्भुतं-अतिमात्र, अतिरिक्तम्, अविशान्तमयदिम् ।
उत्ता० ४२९ ।

अहमस्ते-अतिमात्रे, गृह्यप्रमाणे । ओष- १७० ।

भद्रमुक्तग-पुष्पविशेष । नि० घ० प्र० ११८ भा ।

अष्टमुत्तमचन्द्रसंठाणसंठिते-अतिमुत्तमचन्द्रमस्थान
स्थितम्, प्राणेश्वरसंस्थानम् । प्रज्ञा- २५३ ।

अहमुत्तगणः-यत्कीविशेषः । प्रमा० ३२ ।

अश्मुत्तय-लताविशेष । प्रज्ञा० ३८२ ।

अहमुत्ते-अतिमुक्त, महावीरश्यामिन पुमारधमण शिष्य।
भग० २९९। अन्तर्दृष्टानां पट्टयस्य पञ्चदशाध्ययनम्।
अन्त० १८।

अह्यंक्षिय-अतिमम्यः । टाणा० ३०० ।

अध्यायो-अतिचार, यहीवे आपाकर्मणि दोषविशेष, याव-
द्वर्गाति मत्वेर्यापप्रतिग्रमणापुनरकारं तन्मन्वोन्नेय ।
आव० ५५६ । अतिचार०-चाप्रिग्रमन्नाविशेष । आष०
५८ । अपराधम् । उक्त० २३३ ।

अह-अविरा, दान्तिमाता । आय- १६१ ।

अहरत्त-भतिरात्र, अपिइदिने, दिनवृद्धि । टाणा० ३५० ।

भद्रपक्षकयलसिलाधो-मेघमस्तकशिला । ठाणा० ८० ।

अहुरा-अचिरा, दान्तिजिनमाता । आ० १६० ।
सम० १५२ । सम० १५१ ।

अद्वैतसिद्धासिद्धि-अतिरिक्तश्यामनि, चतुर्थम
समाधिस्थानम् । आय० १५३ ।

अहरेगो-अतिरेक, अतिशायिता । जीवा० २७४ । अनि-
शाय । जीवा० २६७ ।

अह्यत्तियं-पातकादतिपातिशं, निर्दोषाम् । आचा० ३०५ ।

अहयाहज्ज-अतिगतयेह, व्ययेत । आचा= १२८ ।

अह्वार्यमि-अतिपाते । ठाणा० ३२९ ।

अध्याय-द्वादशशतके प्राणानिपानाद्विषय एवमोद्दिष्टः ।

મગ૦ ૫૦૨ : અધિવાસ, શિંગાદિશેષ । એવ૦ ૧૬ ।
ઘટ । મગ૦ ૩૮૯ ।

अध्यात्म-भ्रातृत्व, वास्तविक । पृ. १०३ ।

मह्येलं-अनिरेड, स्वाध्यायातिरेकानिरेड । उत ११० ।
अनिरेड अन्यममयातिरेकानिरेड मयात ममात्मा ।
उत ११० ।

अहसंधनपरो-अतिगन्धानपर, परगनाप्राप्त । अ००
५८९ ।

अहसंपन्नो-अतिमन्त्रगोत, शास्त्रम् । सूत्र० ११५ ।

अइसय-अनितय, आमर्षव्यापारि । मय- ११४ । अर्ष
विशेष । पृ० प्र० १९३ आ ।

महसुद्धमं-अभिगुह्यम् । आच० ५३६ ।

अहोरात्र-अविनाश, अविनाश, अहोरात्रिप्रमाणं ज्ञानं ।
 ओप० १४ । अविनाश-अहोरात्रिप्रमाणं । दम० १०१ ।
 सुप्रार्थनामात्रादिप्रमाणं प्राविनाश । नृ० ५०
 १०१ आ ।

अइसेसी—अतिशायिनी, गिनगमपुरइयाणि । वृ० प्र०
२४६ आ ।

अहस्तेसो-अनिज्य, अनियायी । म्या० २११ । इत्यादि-
मयादिपुत्रुर्गनादीनि अनिज्यन्त-मयादिषोषादिभ्यु । मं०दि०-
शेषमनिज्यवकेत्सु । ठा० २११ ।

अङ्ग-अनीति, आगच्छति, प्रविशति । अ० २१२ ।

अईतेभा-अतितेशा-चतुदंशरात्रिनाम । अ० प्र० ४११ ।

अईया-अनीता, अनिकान्ता । आगा० १५८ ।

मई-अनियामी : आर० १७२ ।

प्रउर्भगाति-अपुनागानि, सान्यादिने । टाण० ८९ ।
सूर्य० ९१ । भग० ८८८ ।

मउआति-अयुतानि सङ्ख्याविरेण । टाण० ८९ । सूर्य०
९१ । मग० ८८८ । भग० २९० । मय० २७५ ।

अउज्ज-अयोध्यम्, अनभिभवनीयम् । जे० २० २१२ ।

पञ्चा-अयोध्यानि, पर्यौदमनक्यानि । प्रना० ८६ ।

उज्ज्वाभो-नगरविन्ध्य । अण० ८० ।

ए-अज, बरंग । प्रश्न० ३५२ । उत्तर० ३७५ ।

रघोज्ञा-अयोध्या, रावधानी । जं० प्र० १०७ । अत्रि-
तस्य प्रथमभारतम् । आव० १४६ ।

अकरंदुयं-अविद्यमानपृष्ठिपार्थस्वरूपम् । प्रथ० ८१ ।
 अकरंदुय-अकरण्डक, अनुपलब्धपृष्ठारिण्य । प्रथ० ८४ ।
 अकरणं-मैथुनम् । व्य० प्र० २५१ अ ।
 अकरण-अलेख्यस्य नैवलिन कृत्स्नयोर्जवदययोरर्थयो केवलं
 ज्ञानं दर्शनं चोपयुक्तानस्य योऽसावपरिस्पन्दोऽप्रतिषेधो
 धीर्मविशेषः । टाण० १०६ । भग० ५७ ।
 अकरणतयैव-अक्रियैव मयमातृगानमन्तरेण । आच०
 १४९ ।
 अकरणपाद्-अकरणेन, अपूर्वातुपार्जनेन । उक्त० ५८७ ।
 अकरणपाद-अद्यापारतया । आच० ३०५ ।
 अकरणजं-अकृत्यम्, अक्षयम् मन्दधर्माणः । आय०
 ५३६ ।
 अकरणिजो-अकरणीय । आय० ७७८ ।
 अकरितो-अकृत्यन् । आय० ५०९ ।
 अकलिङ्गता-अज्ञायमाना । ओष० १६० ।
 अकलुप्ते-अकल्प, द्वैपवर्जित । अन्त० २२ ।
 अकलेयरसेणि-अकडेवरधेनि, कलेवरं-क्षीरं अविद्यमानं
 कडवरमेवामकडेवरा सिद्धास्तेषां धेनिरिव धेनि क्षपकधेनि-
 रिति । उक्त० ३४१ ।
 अकल्पम् (अकल्पं)-अममर्थ । आच० १०६ ।
 अकविल-अकपिशा, दयामा । ज० प्र० ११५ ।
 अकसिणपञ्चसो-अकृत्स्नप्रवर्तकः । आय० ४९३ ।
 अकसिण्वा-आचारप्रकल्पस्य अणविरातिरसो मेदः । सम०
 ४७ । अकृत्स्न-यत्र किञ्चिन् शोध्यते । व्य० प्र० १२४ आ ।
 अकसिणो-अकृत्स्न । विशेष० ४२४ ।
 अकस्मान्-(आकस्मिक) निरुक्तिक । आच० २६६ ।
 अकस्मात्-कस्मादिति हेतुर्न कस्माद् अकस्मान् । आच०
 २६७ ।
 अकस्माद्दण्ड-अनभितन्धिना दण्डः । प्रथ० १४३ ।
 अकस्माद्भयम्-बाधनिमित्तानपेक्षम् । प्रथ० १४३ ।
 बाधनिमित्तान्तरेणाहेतुकं भयम् । आच० ४७२ ।
 अकहा-अकथा मिध्यात्वमोहवीर्यं कर्म वेदयन् विषादेन यो
 कश्चिदज्ञानी कथं कथयति सा । दश० ११५ ।
 अकांडे-अकाले । वृ० प्र० १५५ अ ।
 अकाऊण-अकृत्वा, अभगित्वा । ओष० १५५ ।
 अकाम-अकाम, मोक्ष । उक्त० ४१४ । अकाम, उ

रोषशीलता । दश० १७७ । निरभिप्राय । भग० ३६ ।
 निरवयवनमिलायी । भग० ३६ ।
 अकामकामे-अकामकाम, कामान्-इच्छाकाममदनकाम-
 मेदान् कामयते-प्रार्थयते य ग कामकामो न तथा
 अकामकाम, अकामो-मोक्षस्तत्र एकत्रमित्रापरिहृतेन
 कामयते य न तथा । उक्त० ४१४ ।
 अकामणिज्जराप-अकामनिर्जरा । आय० ९७ ।
 अकामतण्डहा-अकामतृणा । औष० ८६ ।
 अकामनिकरणं-अकामनिकरणम्, अकामो वेदानुभावेऽ
 निच्छाडमनस्करवान् न एव निकरणं-कारणं यत्र तत्काम
 निकरणं-अज्ञानप्रययं, अनिच्छाप्रययम् । भग० ३१२ ।
 अकामनिर्जरा-पराधीनतयाऽनुतोषाचातुशलक्षितरादारा
 रितिरौषधः । तरवा० ६-२० ।
 अकाममरणम्-बालमरणाद्यममरणम् । उक्त० २४१ ।
 अकाममरणं-उत्तराध्ययनेषु पञ्चमाध्ययनम् । उक्त० ९ ।
 अकाममरणिजं-उत्तराध्ययनेषु पञ्चमाध्ययनम् । सम० ६४ ।
 अकारण-अकारक, अरोचक । विषा० ४० ।
 अकारकम्-अपच्यम् । ओष० १३९ । ओष० १८३ ।
 शीतलम् । ओष० १७६ ।
 अकारिज्यो-अकारिजन । आय० १७६ ।
 अकारिणो-अकारिण आमोषाधिविधायिन । उक्त० ३१३ ।
 अकाल-अवर्षा । टाण० ३९९ ।
 अकालपट्टिपोषी-रातो चैव पट्टिपुञ्जनि । नि० घृ०
 सू० ४३ अ । एषो न कश्चिदप्येनकाऽ । आच० ३७७ ।
 अकालपरिमोही-रातो मन्वादरेण भुञ्जति । नि० घृ०
 सू० ४३ अ । एषो न कश्चिदमोजनकालः । आच० ३७७ ।
 अकालपरिहीण-अविलम्बेन । भग० ७३६ । निर्विलम्बम् ।
 ज० प्र० ३९७ ।
 अकालसञ्ज्ञायकारण-अकालस्वाध्यायकारकं । सम० ३७ ।
 अकालसञ्ज्ञायकारी-अकालस्वाध्यायकारी, य कालिक
 ध्रुवमुद्घाटयिष्या पठति, चतुर्दशमसमाधिस्थानम् । आय०
 ६५४ । अकालस्वाध्यायकरणम्, पञ्चदशमसमाधिस्थानम् ।
 प्रथ० १४४ ।
 अकालिचरिया-अकालचर्या, रात्रौ पचि यमनम् । व्य०
 प्र० १९ अ ।

अकालियं-आकालिकं, यथास्त्रिंशत्युपरमादवगिष । उता०
६३० ।

अकाले-अकाल, मध्याह्ने । विपा० ६९ ।

अकाल्ल-अममनाक्षरम् । प्रथ० १२० ।

अकिञ्चणे-अकिञ्चन, न विद्यते किमप्यत्येत्येकियं,
'निष्परिग्रह' । आचा० ४०३ । अकिञ्चन-निष्परिग्रहत्वम् ।
उता० ५९० ।

अकिञ्च-अकृत्यम्, अकरणीयम्, प्राणवपस्य पथम
पर्याय । प्रथ० ५ । मेहुण । नि० चू० प्र० ७९ आ ।
अनिर्वर्तनीयम् । भग० १०४ ।

अकिञ्चे-अकृष्ट, अक्षिप्ते वा, अधिस्तित, अबाधितो
'निर्वैकुण्ठि' वा । भग० १८० ।

अकिञ्चिम-अकृत्रिम, कमाह्वानस्वानिसम्भूताद्युत्तसम्भूते
, स्वयमेव । प्र० प्र० ७० ।

अकिञ्चि-अवर्णवाद्यमायणम् । वृ० वृ० ९९ अ ।

अकिञ्चियं-अभिया, नास्तिबाध । आच० ७६२ ।

अकिञ्चिमादी-अभियावादी, क्रिया-जीवादिपदार्थो नास्ती
त्यादिका वदिते काल यस्य स । सूत्र० २०८ ।

अकिञ्चिया-अक्रिया । आच० ३६८ । योगनिरोध । भग०
१४१ । अक्रिया । आच० ४१२ । अवर्ण । आव०
४२९ । आव० ४१२ ।

अकिञ्चिया-बुद्ध्या मिथ्यावाद्युपहृतस्यामोक्षसाधकमनुष्ठा
नम् । ठाणा० १५३ । योगनिरोध । ठाणा० १५७ ।
योगनिरोधलक्षणा नास्तिकत्वं च । सम० ५ । अविद्य
मायानिर्गुण, ब्रह्मपरमेश्वरस्य शुद्धभानवतुर्भेद । उता०
५८६ ।

अकिञ्चियाओ-अकल्पपञ्चिषेण । नि० चू० वृ० २०अ ।

अकिञ्चियावाह-क्रियामाववादिन, आत्माभाववादिन,
चित्तशुद्धिवादिन । भग० ९४४ ।

अकिञ्चियावाती-एकात्मकवाद्यादयोऽप्यौ । ठाणा० ४२५ ।
नास्तिका । ठाणा० २६८ ।

अकीयकड-अकीयकृत, न कीयते-न यत्नेन साध्यं
कृत । प्रथ० १०८ ।

अकिञ्चि-अकीर्ति, एकदिग्भासिप्रसिद्धि । ठाणा० ४१८
भग० ४९० ।

अकुञ्जले-अकुञ्जल, कुङ्कुमादिष्वकौतुकचार । उता०
६५१ ।

अकुञ्जलय-अकुञ्जलय, सयम, अप्यायलोचो वा ।
आचा० ४४ ।

अकुञ्जल-अकुञ्जल, अशिष्टेणारहित । उता० १०९ ।
अकुञ्जल, कुङ्कुमादिबिराधनाभवात्कर्मवन्धरेतत्वेन वृत्तित
हसपादादिभिरस्पन्दमान । उता० १०९ । अकौञ्जल-
मुखविकारादिरहित । आचा० ३१५ ।

अकुञ्जल-अकुञ्जल, अस्पन्दमानम् । उता० ५८ ।
अकुञ्जल-कुञ्जलं वृत्ति-पीडित सञ्चारन्दति कुञ्जो न
तथेत्यकुञ्ज । उता० ४८६ ।

अकुञ्जो-निधल । नि० चू० प्र० १६७ अ ।

अकुञ्जले-अकिञ्चे । दश० चू० १५१ ।

अकुञ्जो (अकुञ्ज) । जारजातोतिवर्णण । नि० चू०
प्र० २९६ अ ।

अकुञ्जल-अकुञ्जल, अनिपुण स्थूलमतिधरकादि । दश०
६४ ।

अकुञ्जलो-अप्रधान बन्धाव सत्ताराय । नि० चू० प्र०
२५ आ ।

अकुञ्जल-कुञ्जल-दृढालावी त न करेति वाह्यादि वा ।
दश० चू० १४० ।

अकुञ्जो-रात्रस्तोत्रपाठका । नि० चू० प्र० २७७ अ ।

अकुञ्जलो-अकण्यो अदृक्प्रणिजोति धृत भवति । नि०
चू० दि० १३२ अ ।

अकुञ्जलो-विकारोभवत् । औप० २० ।

अकुञ्जो-अकीर्ण अघरापिन्धनपराधिनि वा न वधन्ति
कुप्यति । उता० ३४१ ।

अकुञ्जो-अकीर्ण, स्वल्पकोषेण । जै० प्र० १४८ ।

अकुञ्जो-अकाले (आउ०)

अकुञ्जो-आमान्ता । आव० ५०४ । अवष्टब्धा । आचा०
२५७ ।

अकुञ्जो-अउडाए बला हंतो । नि० चू० दि०
३८ आ ।

अकुञ्जो-न कुतोऽपि विन्यति ये स्तेना । वृ० दि०
११८ अ ।

अकंते-अचित्तस्य प्रथमो भेदः । शोध० १३३ । आक्रान्ते-
पादादिना भूतत्वादौ यो भवति सः । ठाणा० ३३६ ।

अकंतो-आक्रान्तः । आव० २२७ ।

अकंदर्प-आकन्दनम्, महता शब्देन विरघणम् । आय०
५८७ ।

अक- (अर्कतुलम्) । नि० चू० द्वि० ६१ अ ।

अकर्वोदी-वल्लीविशेषः । प्रज्ञा० ३३ ।

अकर्वोदीर्ण-वल्लीविशेषः । भग० ८०३ ।

अकम-आकमः, तदुच्छेद इतियावत् । आव० ६० ।

अकमर्ण-आकमणम् । विशेषे ४८६ । आकमर्ण-पादेन
पीडनं । आव० ५७३ ।

अकमद्-आकामति, अवष्टब्नाति । उक्त० १३४ ।

अकमिप्ता-ह्रस्वा । भग० ६३७ । आकम्य-मिश्रीकृत्य ।
ओष० १९५ ।

अकिट्टा-अक्षिप्ता, स्वशरीरोत्थकेशवर्जिता । जं० प्र०
१२६ ।

अकिट्टो-अक्षिप्तः, स्वशरीरोत्थकेशरहितः । जीवा० २८४ ।

अकोडियाओ-प्रवेशिताः । बृ० प्र० ३० आ ।

अकोस-आकोशः, अनिष्टवचनम्, द्वादशः परीपहः ।
आव० ६५६ । यकारादिभिः । दश० २६७ । दुर्वचन-
परीपहः । सम० ४१ ।

अकोसेज्ज-आकोशेज्ज, तिरस्त्रयत् । उक्त० १११ ।

अकोसो-आकोशः, अनन्वभाषणम् । उक्त० ६२ ।
आकोशनं, असंयभाषात्मकं । उक्त० ८३ । भिरस्त्रेयादि
वचनम् । प्रश्न० १६० ।

अक्ख-अक्षम्, यन्दनकम् । जण० ७६४ । अक्खकम् ।
आव० ३४४ । वराट्ठाः । आव० ८८ । आत्मा । ठाणा०
४९ । इन्द्रियम् । प्रज्ञा० ८८ । अशीते नवनीतादिगमिल्य-
क्षो-पूः । उक्त० २४७ ।

अक्ख-अक्षः, अक्षोपादानवचेति साधोऽपमानम् । दश०
१८ । जीवः इन्द्रियं वा । भग० २२२ । संज्ञाविषययोगे
अणतरं इन्द्रियार्थं वा । नि० चू० प्र० २५५-अ । अक्षे-
चक्रनामिष्येयकाष्ठम् । जं० प्र० १७१ ।

अक्खए-अक्षयम्, अविनाशी । भग० ११९ । सदामायेन,
अवयविद्रव्यापेक्षया अक्षतो वा परिपूर्णत्वात् । ठाणा० ३३३ ।

अक्खओदए-अक्षयोदकः, अक्षयसम्यग्ज्ञानोदकः ।

असतोदयः, अक्षत उदयः शत्रुर्भावो वा । उक्त० ३५३ ।

अक्षणिक- (अक्खणिप्) , व्यग्रः । ओष० १७५ ।

अक्खणिओ-अक्षणिकः, निर्व्यागारः । दश० चू० ५८ ।

अक्खति-आख्याति (गणि०) .

अक्खपडिय-अक्षपतितः, अक्षपातनिका । आव० ४५३ ।

अक्खपाडओ-अक्षपाटकः । जीवा० २५७ । चतुरक्षाकारः
पाटकः । जीवा० २९८ ।

अक्खपाद-हेतुसत्त्वं । नि० चू० तृ० ३० आ ।

अक्खमाते-अक्षमाय-अयुक्तवाय । ठाणा० १४९ । अनु-
चितरवाय अममर्थत्वाय वा । ठाणा० २९२ । अममत्तरवाय
अक्षान्त्यै वा । ठाणा० ३५८ ।

अक्खयं-अक्षयम्, साधपर्यवसितस्थितिकत्वात् ततो नाश-
रहितः, महावीरः । भग० ७ । विनाशकारणामावात् ।
जीवा० २५६ । अक्षयाः, अवयविद्रव्यस्यापरिहायोः । जं०
प्र० ३५७ । अपुनराद्युक्तिकः । सम० १२० ।

अनाथं-साधपर्यवसितस्थितिकत्वात्, अक्षतं वा परिपूर्ण-
त्वात् । सम० ५ ।

अक्खयणिहि-अक्षयनिधिः, देवभाण्डागारम् । विपा० ७७ ।

अक्खयणिही-अक्षयनिधिः । आव० ३६० ।

अक्खया-अक्षया, अक्षयत्वात् । जीवा० ९९ । न विद्यते
क्षयो यथोक्तस्वरूपाकारपरिप्रेक्षो यस्याः सा । जं० प्र० २७ ।

अक्खयायारचरितो-अक्षताचारचारिणी, अक्षताचार
एव चारित्रं तद्वान् । आव० ७६३ ।

अक्खरं-अक्षरम्, निरक्तिविधिनाधंकारलोपादक्षरम्, अथवा
क्षीयत इति क्षरे न क्षरप्रक्षरम्, अन्यान्यवर्णसंयोगेऽ-
नन्तानर्थान् प्रतिपादयति, न च स्वयं क्षीयते येन
तेनाक्षरमिति भावः । विशेषे २५५ । अविशुद्धन्याभि-
प्रायेण सर्वमपि ज्ञानमक्षरम्, तथा सर्वेऽपि भावा अक्ष-
रास्त्रयापि रुद्धिदशाद्वेन एवेहाक्षरं भण्यते । विशेषे २५४ ।
“ अक्खरं सो य चेयणामाओ ” अक्षरं, क्षर-संघटने, न
क्षरति न चलति-अनुपयोगेऽपि न प्रच्यवत इत्यक्षरम् ।
विशेषे २५३ । अक्षरम् । आव० ७९३ ।

अक्खर-अक्षरम्, न क्षरति न विनश्यति । विशेषे
१११६ । अक्षराणां ‘ स्त्र ’ शब्दो-पतापयोः अक्षराणां
व्यञ्जनानां स्वरूपेण सशब्देन स्वरा अकारादयः प्रोच्यन्ते,

अथवा अक्षरस्य चैतन्यस्य स्वरणात् संशयनात्स्वराः ।
विशे० २५५ । न शरतीत्यक्षरं, तत्र ज्ञानं चेतनेत्यर्थः ।
आव० २४ ।

अक्षरडियसि-अक्षरवितम् । टाण० ३८६ ।

अक्षरपुट्टिया-लिपिविशेषः । प्रज्ञा० ५६ ।

अक्षरसंनिवाति-अक्षरसंनिवातः, अकारादिसंयोगः ।
टाण० १७५ ।

अक्षरसमं-तत्र दीर्घं अक्षरे दीर्घः स्वरः क्रियते, द्रुत्वे
द्रुत्वं, फुले फुलतः, साधुवासिके साधुवासिकः तदक्षरसमम् ।
टाण० ३९६ ।

अक्षररणि-लिपिज्ञानम् । वृ० दि० १६३ अ ।

अक्षरबाड-अक्षपादः । विशे० ६४९ । विशे० ६४८ ।

अक्षरसोय-अक्षधोतः, चक्रपुरः प्रवेशरन्ध्रम् । भग०
३०५ ।

अक्षरा-अक्षः, बन्धनकाः । नि० पू० प्र० १०६ अ ।

अनुयोगे भग्नचरणोपकरणम् । वृ० दि० २५३ आ ।
आख्या, शब्दप्रकाः । प्रज्ञा० ६०० ।

अक्षराहं-अक्षणि, इन्द्रियाणि । प्रज्ञा० ६०० ।

अक्षराह-आख्याति प्रथमतो धाव्यमात्रवचनेन । जे० प्र०
५४० ।

अक्षराहडयपंखाहया-आख्यायिवोपाख्यायिक । तम०
११९ ।

अक्षराह्यं-आख्यातिकम्, नामिवादिपंचसु पदेषु चतुर्थं ।
आव० ३७९ ।

अक्षराहयाणिस्त्रिमा-आख्यायिकानि.युता, वत्कपाल-
संभाष्याभिधानम् । प्रज्ञा० ३५६ ।

अक्षराहया-आख्यायिका । तम० ११९ ।

अक्षराहो-आख्यदिकर, कथनकर । तम० ११९ ।

अक्षराग-स्तेयविशेषः । प्रज्ञा० ५५ ।

अक्षराहप-अक्षराहपः, महमुदस्थानम् । पिंड० १२९ ।

अक्षराहगा-आध्यायका, प्रेक्षाकारिकनयनभूताः । टाण०
१३० ।

अक्षराहगे-आगादकः, प्रेक्षास्थाने आगमनिक्षेपलक्षणः ।
भग० २७९ ।

अक्षराहगे-चक्रारः । टाण० १४५ ।

अक्षराणं-आख्यानं, स्वामिमुख्येन वाऽऽदरेण वा । विशे०
१३१८ । सम्यक्संरणस्य । आव० २६८ ।

अक्षराणय-आख्यानकम् । नि० पू० दि० ७१ अ ।

अक्षराणयं-आख्यानकं । नि० पू० प्र० ३४६ आ ।

अक्षरातित-आख्यायिकानिधितं तत्प्रतिषेद्धोऽसत्प्रलयः ।
टाण० ४८९ ।

अक्षराये-आख्यातं, सकलजन्तुभाषाभिध्यापया कथितम् ।
वृत्त० ८० ।

अक्षराय-आख्यातम्, केवलज्ञानेनोपलभ्यावेदितम् । दश०
१३६ ।

अक्षरायगे-आध्यायकः, यः शुभाशुभमाख्याति सः ।
औष० २८१ ।

अक्षरायपयं-आख्यातपदम्, साध्यायिकपदम् । प्रभ०
११७ ।

अक्षरासुर्यं-आख्यातपदम्, आख्यानकप्रतिबद्धपदम् ।
प्रभ० १०८ ।

अक्षरसंति-आख्यासन्ति । नि० पू० प्र० ३५० आ ।

अक्षरत्त-आक्षिप्तम्, आवर्तितम् । वृत्त० ११४ ।

अक्षरत्तनिर्यसणा-आक्षिप्तनिवसना, आकृष्टपरिधानप्रति ।
प्रभ० ५६ ।

अक्षरत्ते-ठिता । नि० पू० प्र० १८६ अ ।

अक्षरतो-आक्षिप्तः । आव० १७५ ।

अक्षरवर्ण-आक्षेपणम्, विनाशमत्तापादनम् । प्रभ० ४३ ।

अक्षरीण-अक्षीण, अक्षीणायुष्मन्प्रायुष्कम् । भग० ३७९ ।

अक्षरीणक्षीण-अक्षीणक्षीणः, अक्षीणकलहः । आव० ६९१ ।

अक्षरीणमहाराणसितो-अक्षीणमहाराणिकः । वृत्त० ३३९ ।

अक्षरीणमहाराणसिरे-अक्षीणमहाराणिकम् । आव० २९१ ।

टाण० ३३२ ।

अक्षरीणमहाराणी-अक्षीणमहाराणी, अमुदितनिहासना-
भोजनवान् । औष० २८ ।

अक्षरुडि-आरुणितः, रक्तितः । आव० ५५५ ।

अक्षरुडर-चरितः मुंचति । नि० पू० दि० १२४ अ ।

अक्षरुडर-आधुनि, निरुतितः । वृ० दि० ६९ अ ।

अक्षरुडर-अक्षितः । वृ० दि० ७८ अ ।

अक्षरे-अक्षः, साक्षरपक्षविशेषः । भग० २७७ । भग०
९८ । आम्ना-प्राग्निदि । जे० प्र० ६२ ।

अक्षरे इ-पण्यतिरहमुत्तानि एकोऽक्ष । ज० प्र० १४ ।
अक्षरेय-आक्षेप, प्रश्न । अग० ११४ । आव० १७ ।
उत्त० ५२४ ।

अक्षरेयणि-आक्षेपणी, धर्मकथाया प्रथमो भेद, आक्षि-
प्यन्ते मोहात्तत्त्वं प्रत्यनया भव्यप्राणिन इति । दश० ११० ।
धर्मकथामेद । आचा० १४५ ।

अक्षरेयणी-आक्षिप्यते-मोहात् तत्त्वं प्रत्याह्व्यते श्रोताऽ-
नयेत्याक्षेपणी । ठाणा० २१० । आक्षिप्यते-मोहात्तत्त्वं
प्रत्याह्व्यते श्रोता यकामिरिति । औप० ४६ ।

अक्षरेयी-आक्षेपी, आक्षिपति वक्षीकरणादिना य स ततो
मुष्णाति स । प्रश्न० ४६ ।

अक्षरेयो-आक्षेप, आक्षेपणम्, आसङ्ग । आव० ३७७ ।
पूर्वपक्ष । वृ० तृ० १२५ अ । परद्रव्यस्य, अधर्मद्वारस्वैक्य-
विराजितस्य नाम । प्रश्न० ४३ ।

अक्षरो-अक्ष, द्युतपामक । आव० ५०२ । एकविंशेय,
अनुप० ६ ।

अक्षरोडगा-क्रियाविशेष । नि० वृ० प्र० १८२ अ ।

अक्षरोड्यंगपरिहरणा-आस्त्रोड्यमङ्गपरिहरणा, आस्त्रो
रूपाणां यो भङ्गस्तस्य प्रतिरेखनादिभिर्विधिराधनापरि-
हरणा । आव० ५५२ ।

अक्षरोड्य-अक्षोटकम्, अक्षोटकृष्णम् । प्रश्ना० ३६४ ।

अक्षरोमे-अक्षोभ, अन्तकृद्भागा प्रथमवर्गस्याष्टमा-
ध्वनम् । अन्त० १ । अन्तकृद्भागा द्वितीयवर्गस्य
प्रथमाध्वनम् । अन्त० ३ ।

अक्षरोल्ल-फलविशेष । प्रश्ना० ३२८ ।

अक्षरोद्यर्ग-यर्कोजर्ग । शबि० ।

अक्षरोद्यंजण-अक्षोपाज्जम्, तत्पठध्वंसक्षणम् । अग० २९४ ।
अक्रियायादिन-क्रिया-अस्तीतिरूपा तत्त्वपदार्थगार्भ्या-
पिनी सैवायमावस्तुवियदतया बुद्धिमता, अक्रिया नञ्
बुद्धार्थत्वात्तामक्रियां चदन्तीत्येवंसीत्य अक्रियायादिन,
यथावस्थितं हि वस्तुनेकान्तात्मकं तन्नास्त्येकान्तात्मकमेव
चास्तीति प्रतिपत्तिमन्त इत्यर्थः । ठाणा० ४२५ ।

(अक्रियावार्ह)-नियतकृष्णप्राञ्जिका । दशाधु० १६ ।

अक्षर-विगीतक । प्रश्न० ३१ ।

अक्षर-पोलना स्वरविशेष । मीमा० १९५ ।

अक्षरकुटी-अक्षरगुटेन । विज्ञे० ८३७ ।

अक्षरकोविदपरिपद्-(विदपरिपद्) । भावा० १४६ ।

अक्षरश्रुतम्-शब्द इन्द्रियमनोनिर्मितं धृतप्रभ्यानुगारि तदा-
वरणक्षयोपद्रवो वा । आव० ३४ ।

अक्षि-नेत्रम् । आचा० ३७ ।

अक्षीणमहानसीलक्षि-येनाऽऽनीन मेध बहुनिरत्य-
न्यैर्गुणैर्न क्षीयते किन्तु स्वयमेव भुङ्क्ते निशं शानि ।
विज्ञे० ३८५ ।

अक्षोपाङ्गन्याय-(अक्षपूर्वजण)-चमोप्रन । दश० १८० ।

अक्षुब्ध-अगण्ड, सम्पूर्णवयव । आव० २३९ । अगण्डम्-
अक्षुद्रितम् । दश० १९५ ।

अक्षमे-अक्षमा, परकृतापराधस्यामदनं । मग० ५७२ ।

अक्षिर्ल-इन्द्रवीलादियुतं ब्रह्मादि । वृ० तृ० ३६ अ ।

अक्षुण्णा-अमर्हिता । नि० वृ० प्र० ३१५ अ ।

अक्षेर्ल-अं छिण्मद्व । नि० वृ० प्र० ३४१ आ । मवि-
त्तपुण्यादिमद्वर्यण्डितम् । वृ० द्वि० १४० आ ।

अक्षयिमा-कयलभा मरहृद्वितये पलाग कयलकपमाणाओ
येनीओ एस्मि दाले बहुक्षोभो भवन्ति ताणि पलागि मङ्ग-
लकीरुपाणि । नि० वृ० तृ० ३९ अ ।

अक्षय-अमन्यन, मानी तर्प । दश० ३७ ।

अक्षयणा-अगम्यता, सर्वजतिविशेष । उत्त० ४९५ ।

अक्षयि-दुर्गति । वृ० तृ० ९९ अ ।

अक्षयचरमे-अवतिचरम, न गतिचरम । प्रश्ना० २४५ ।

अक्षय-वृष । वृ० प्र० १०९ आ । अवट तद्गा ।
आव० ६९१ । आव० ३०४ । वृष । अग० ३३८ । ज०
प्र० १२३ ।

अक्षयदसो-अक्षयदत्त, अमोपरपरिपदुत्त । उत्त०
२१३ । रक्षकविशेष । द्य० द्वि० १७० आ ।

अक्षयमहेषु-वृषमहेषु । आषा० ३२८ ।

अक्षयति-अवग-वृषा । ठाणा० ८६ ।

अक्षयेषु-अवटेषु, वृषेषु । प्रश्ना० ७२ ।

अक्षयो-वृष । नि० वृ० प्र० ४३ अ । अवट, वृष ।
प्रश्ना० २६७ ।

अगणि-अग्नि, इन्द्रनस्य प्लोषक्रियाविरिष्टरपस्तथा विद्यु-
उल्कावनिमहर्षसमुत्पित सूर्यमभिधृतादिहृष । भावा०
४९ । आव० ६२१ । अगणितादुगत । दश० २२८ ।
दश० १५४ । अग्निभवात्-प्रदीपनमयान् । औप० ११८ ।

अगणिज्ज्ञामिय-अभिप्यामितम्, बहिना ध्यामिते, द्यामी-
कृतम् । अग० २१३ ।

अगणि-झूसिप-सेवितः, क्षपितः । अग० ६८३ ।

अगणिज्झूसिय-अमिता शोषितः, पूर्ववभावक्षपणात्,
अमिता सेविते वा । अग० २१३ ।

अगणिपरिणामिय-अभिपरिणामितम्, मञ्जातामिपरिण-
मम् । अग० २१३ ।

अगणी-अभिः । ओष० १५६ । चतुर्दशशतके पञ्चमोद्देशकः ।
अग० ६३० ।

अगतं-नकुलाजादि । नि० चू० प्र० ७६ अ ।

अगतो-अगदः, औपधिः । आष० ८२५ ।

अगत्थिओ-गृहविशेषः । अनुत्त० ५ ।

अगत्थिगुम्मा-अगस्त्यगुत्माः । जं० प्र० ९८ ।

अगत्थी-अगस्तिः, ग्रहविशेषः । जं० प्र० ५३५ । ठाणा० ७५ ।

अगदो-अगेगदब्धेहि । नि० चू० द्वि० १८ आ ।

अगमा-गृहः । इ० द्वि० १८३ आ । नि० चू० प्र० १५२
आ, १८३ अ ।

अगमेत्-शाखा, आशाप्येदात्मानमनासेवनयेति । आचा०
२१९ ।

अगम्मगामी-अगम्यगामी, अगम्यापमिगन्ता । प्रश्न० ३६ ।

अगर-अगुरुः-दाहविशेषः । प्रश्न० १६२ ।

अगरला-गुविमकाक्षरता । औष० ७८ ।

अगरिहिअं-अगर्हणीयम्, सामायिकनवमपर्वणः । आष०
४७४ ।

अगलदत्तो-अगदत्तः । उक्त० २१५ ।

अगहणे-अग्रहणं-अकरणे । ओष० १४९ ।

अगा-गृहः । नि० चू० तृ० १४० अ ।

अगामितं-अगामिकं, अकामिक-अनमिलपणीय । ठाणा०
३१४ ।

अगामियं-अगामिकां, अकामिकां वा-अनमिलापविषय-
भूताम् । अग० ६७२ ।

अगारं-अगैः कृतं गृहम् । नि० चू० तृ० १४० अ । नेहम् ।
प्रश्न० ८ । गृहम् । आष० ३२९ । अगारः, गृहस्थः । आष०
३२९ ।

अगार-अगारम्, गृहम् । दश० ६२ ।

अगारंष्टिय-अगारस्थितभाषा-गृहस्थभाषा । व्य० प्र०
५४ आ ।

अगारधम्मं-अगारधर्मम्, गृहाचारं गार्हस्थ्यम् । उक्त० ५७८ ।

अगारबंधणं-गृहपात्रं पुत्रकलत्रधनधान्यादिहपम् । आचा०
४२९ ।

अगारस्थेभ्यः-(गारत्थेहि) अनुमतिवर्जपर्वोत्तमदेशविरति-
प्राप्तेभ्यः । उक्त० २५० ।

अगार-अगाराः, गृहिनः । ठाणा० ५३ ।

अगाराओ-गृहवासात् । जं० प्र० १४५ ।

अगारिसामादयङ्गाई-अगारिणो-गृहिनः सामायिकं-मम्य-
त्वधृतदेशविरतिरूपं तस्याङ्गानि-नि शङ्कताकालाध्ययनागु-
प्रतादिस्थापि अगारिसामायिकाङ्गानि । उक्त० २५१ ।

अगारी-अगारी, क्षत्रियादिकः । सूत्र० १४३ । गृही, अर्ध-
वतः । ठाणा० १८१ । जं० प्र० १४५ ।

अगारो-अगारः, गृहस्थस्वस्वदेमगारिकं, देशचारिसामा-
यिकं देशविरतिसामायिकम् । विशेष० १०६३ ।

अगालिणो-अगारिणः । इ० द्वि० २८२ अ ।

अगाहा-अगाधा, अपरिमितजला । आष० ८१९ । प्रायोगे-
सीरम् । दश० २०० ।

अगिण्हयव्यं-अग्रहीतव्यम्, अनुपादेयं, हेयम् । दश०
८० ।

अगिला-अगलिनिः । नि० चू० प्र० १७ आ । अरलानः-
उचितकर्तव्यसहिष्णुः । आचा० २८१ ।

अगिलाए-अरलान्या, अलिखतया बहुमाननेत्यर्थः । ठाणा०
२९९ । विशेष० ८७५ ।

अगिलायड-अरलान्येव, शरीरभ्रममविचिन्त्येव । उक्त०
५३६ ।

अगीयर्थं-अपरीणामग, अतिपरिणामगाय । नि० चू० प्र०
४५ आ ।

अगीयर्थस्त-अगीतार्थत्वम् । आष० ५२ ।

अगीयर्थो-जेण आवश्यकरीयाण अथो ण सुतो । नि० चू०
तृ० २५ अ ।

अगुण-अगुणः, अविद्यमानगुणः । दश० २६३ ।

अगुणगुणे-वक्ता । आचा० ८६ ।

अगुणरिणं-अगुणा एव अर्गतगुणां अर्णति वा रिणति
वा एगद्वा तं च । दश० चू० ८९ ।

अगुणा-अगुणाः, मिथ्यात्वादयो दोषाः । उक्त० ४३१ ।
अगुत्ती-अगुत्तिः, इच्छाया अगोचरम् । परिग्रहस्य त्रयो-
विंशतितमं नाम । प्रश्न० १२ ।

अगुरु-अगुरुः, सुगन्धिद्रव्यः । आव० १०१ । काष्ठविशेषः ।
जीवा० १३६ ।

अगुरुलघु-अगुरुलघुकम्, अत्यन्तसूक्ष्मं भाषामन-
कर्मद्रव्यादि । ठाणा० ४७५ ।

अगुरुलघु-यदुदयात् प्राणिनां शरीराणि न शुश्रूषि नापि
लघूनि तत् । प्रश्ना० ४७३ । सूक्ष्मपुद्गलद्रव्याणि । जं० प्र०
१३० ।

अगुरुलघुकासपरिणामे-स्पर्शविशेषः । सम० ४१ ।

अगोहि-अगोहिः-भोजनादपि परिभोगकाले अनासक्तिः । भग०
९७ ।

अगो-अगः, विपाककालेऽपि जीवविपाकितया शरीरपुद्गल-
द्विषु बहिःप्रवृत्तिरहितः, अनन्तानुबन्ध्यादिः । उक्त० १११ ।

अगाधे-(गाधे), पदप्रचारात्लङ्घनीये । विशेषे ५७६ ।

अगम-अग्रम्, अपरिमुक्तम् । जीवा० २५४ । अग्रम्, प्रधा-
नम् । प्रश्न० १३६ । अन्तः । भग० ३५ । मूर्धः । प्रश्ना०
१०८ । परिणामः । सूर्य० २८० । आलम्बनम्, आश० ।
२६५ । परिमाणम् । भग० ३५ । संयमतपसी मोक्षो वा ।
आचा० १६० । भवोपमाहिकर्मचतुष्टयं । आचा० १६० ।
प्रमाणम् । ठाणा० ४६२ । कोटिः । उक्त० २८३ । अग्रं, वरं
प्रधानं अतएव जै पठ्यते । नि० चू० प्र० १४२ अ ।

अगम-निर्वाणस्थानम् । आव० १४८ । द्रव्यावगाहनाद्यग्रेषु ।
आचा० ३१८ ।

अगमकूर्मन्डी-अग्रकूर्मण्डी, ओदनस्योपरिभागः । आव०
५७५ ।

अगमकोडीर्ण-अग्रकोटयः, प्रकृष्टा विभागाः । जं० प्र० ९५ ।

अगमजायाणि-अग्रजानानि, वनस्पतिविशेषः । आचा०
३४९ ।

अगमजिह्वा-अग्रजिह्वा, जिह्वाधः । ठाणा० ३९५ ।

अगमायसगोले-अग्रतापसगोत्रम् । सूर्य० १५० ।

अगमपल्लय-आभातकफलं । चू० प्र० १४३ आ । तल्यादि-
मलेया । नि० चू० द्वि० १२४ आ ।

अगमपिंडो-जइ दिने २ दाहिनि, अगमपिंडो अगमरू ।
नि० चू० द्वि० १० आ । अग्रपिण्डम्-निर्मलस्य ज्ञानो-
दनदेवाराहारस्य देवतायै स्तोकस्तोत्रोदरं । आचा० ३३६ ।
काकपिण्ड्यां । आचा० ३४० । शाल्योदनानिः प्रथममुद्धरे
मिक्षार्थं व्यवस्थाप्यते । आचा० ३२६ । अग्रपुत्रे परिवेषये
आदावेव यो यच्छते । ठाणा० ५१५ ।

अगमवीथ-अग्रवीथः, अग्रे वीथं वेपामुत्पद्यते ते तलताली-
सहकारादयः शाल्यादयो वा, अग्रपुत्रोत्पत्तौ कारणतां
प्रतिपद्यन्ते वेपान् कोरण्टादीनां ते वा । सूत्र० ३५० ।

अगमवीथ-अग्रवीथः, कोरण्टादयः । दशा० १३९ । आचा०
५८ । श्रीशायः । ठाणा १८६ । जपाकुसुमादि । आचा०
३४९ ।

अगमभावे-अग्रभावम्, पलिष्ठा भोगम् । जं० प्र० ५०० ।

अगमहिस्ती-अग्रमहिषी, पहरात्री । जीवा० १६२ । ठाणा०
११७ ।

अगमरसो-अग्रः रसश्च, प्रधानो मधुरादिकश्च, अग्र्यो
रसः शुभारादिकः । उक्त० ४०५ ।

अगमल-अर्गलम्, शेषपुरकपादादिसम्बन्धि । दशा० १८४ ।

अगमल-अर्गलः, पदक्षतिप्रधाननाम । जं० प्र० ५३५ ।

अगमलपासाया-अर्गलाप्रासादाः, यशार्गला नियम्यन्ते ।
जं० प्र० ४८ । जीवा० २०४ ।

अगमला-गोवादादीहरिषु भवति । दशा० चू० ८५ । अर्गला,
प्रतीता । जीवा० २०४ । जीवा० ३५९ । अधिकः । उक्त०
७, ६६० ।

अगमलापासाय-अर्गलाप्रासादः, प्रासादे यशार्गला प्रविशति
सः । जीवा० ३५९ ।

अगमवपूरयो-परिधानविशेषः । चू० तृ० १०३ अ ।

अगमविह्व-अग्रविह्वम्, शास्त्रामध्यभागाभ्यं, विस्ताराग्रं
वा । प्रश्न० ९२ ।

अग्रशिरः-(अगमिरः), उष्णीषलक्षणम् । जं० प्र० ११३ ।

अगमसिर्ग-अग्रशृङ्गम् । आव० १७४ ।

अगमहर्ष-अनादरः । अश्व० ६४ । चू० प्र० २४५ अ ।

अगमहृत्पा-अग्रहृत्पा, बाह्येष्टमभूताः शय्याः । अनुत्त० ६ ।

अग्रहृत्ती, सुजी । प्रश्ना० ९१ ।

अगमहृत्तो-अग्रहृत्तः, बाह्यभागवती हृत्तः । जीवा० २७५ ।

अगमाई-अग्र्याणि, मयस्कानि । जं० प्र० २१८ ।

अग्गासणे कूरं-अपासनम्, प्रतिग्रहं सदक्षिणं भोजनम् ।

। आव० ६७९ ।

अग्गाहारो-अपासनम् । आव० ३०० ।

अग्गितेण-अभ्यन्तेन, अभिमाणेन । आव० ७१ ।

अग्गि-तीर्थकरविशेषादिबिका । सम० १५१ ।

अग्गिउत्तं-ऐरवतावसर्पिणीतीर्थकरः । सम० १५३ ।

अग्गिओ-अभिकः, उत्तन्मईशजो दारकः । आव० ३९९ ।

अग्गिकुमार-अभिदुमारः, सोमस्याभोपपातवचननिर्देश-
वर्तिनो देवाः । भग० १९५ । अवनपतिवेदविशेषः । प्रज्ञा
६९ ।

अग्गिकुमारीओ-अभिदुमार्यः, सोमस्याभोपपातवचननिर्देश-
वर्तिन्यो देव्यः । भग० १९५ ।

अग्गिघट्ट-अभियुद्धम् । आव० २९५ ।

अग्गिआ-कौशिकगोत्रेदः । ठाण० ३९० । सुप्रतिग्रह-
विमानवाही अद्यमो लोकान्तिकदेवः । भग० २७१ ।
ठाण० ४३२ ।

अग्गिआये-कृष्णराज्यवकाशान्तरे लोकान्तिकविमानम् ।
ठाण० ४३२ । सम० १४ ।

अग्गिआओ-अग्निः, मरुत् । आव० १३५ ।

अग्गिओओ-अभियोतः, पुष्पभिन्नजीवः । आव० १७१ ।

अग्गित्तोगी-अभिकरोगी । आव० २७४ ।

अग्गिभीरु-अग्निभीरुः, प्रयोतस्य रथः, द्वितीयं रत्नम् ।
आव० ६७३ ।

अग्गिभूई-अग्निभूतिः, अभियोतजीवः । आव० १७३ ।
द्वितीयगणधरः । आव० २४० । श्रीवीरस्य द्वितीयगणधरः ।
भग० १५३ । सम० ८४ ।

अग्गिमाणव-अग्निमानवः, उत्तरनिकाये पञ्चम इन्द्रः ।
भग० १५७ ।

अग्गिमाणवे-अग्निमाणवः, उत्तरदिग्वातिनामभिदुमारणा-
मपिपतिः । प्रज्ञा० ९४ । ठाण० ८४ । जीवा० १७० ।

अग्गिमेह-अग्निमेघाः, अभिवह्महकारिजला मेघाः । भग०
३०६ ।

अग्गिमो-प्रथमः । ओप० ३३ ।

अग्गिय-प्याप्तिविशेषः । नि० पृ० द्वि० ६० अ ।

अग्गियप्-अग्निः, तितिक्षोदाहरणे प्रथमो दासचेतः । आव०
७०२ । अभिकः, भस्मकामिधानो वायुविकारः । विपा०
४२ ।

अग्गियओ-अग्निः, दासचेतः । आव० ३४३ ।

अग्गियतो-अभिकः, इन्द्रदत्तराजस्य दासचेतः । उत्त० १४८ ।

अग्गित्त्व-ग्रहविशेषः । ठाण० ७२ ।

अग्गिवेससगोते-श्रुतिकानधननाम । सूर्य० १५० ।

अग्गिवेसाणं-अभिवेशसापत्यं वृद्धं अभिवेद्यो 'गगोदिय'-
मिति यम् प्रत्ययः तस्याप्यपत्यमाभिवेशनामः । मंदी० ४८ ।
अग्गिवेसायणे-गोशालनिशाचरः । भग० ६५९ ।

अग्गिवेसे-अभिवेशः, शास्त्रीयचतुर्दशदिवसनाम । सूर्य०
१४७ । द्वाविंशतिमुद्गतनाम । सूर्य० १४६ । जं० प्र० ४११ ।
अभिवेश-शास्त्रीयचतुर्दशदिवसनाम । जं० प्र० ४१० । अभि-
वेशं-कृतिकागोत्रम् । जं० प्र० ५०० ।

अग्गिसिहा-अभिविषयम्, वनविशेषः । दश० १०३ ।

अग्गिसिहे-अग्निहिहः, दत्तवासुदेवपिता । आव० १६३ ।

अग्गिसिहो-विष्णुविशेषपिता । सम० १५२ ।

अग्गिसिहे-अग्निहिहः, दक्षिणदिग्वातिनामग्निदुमारणा-
मपिपतिः । जीवा० १७० । ठाण० ८४ । प्रज्ञा० ९४ ।
पञ्चमो दक्षिणविकायेन्द्रः । भग० १५७ ।

अग्गिसेणं-ऐरवतावसर्पिणीतीर्थकरः । सम० १५३ ।

अग्गिहोत्त-अग्निहोत्रः, अग्निकारिका । उत्त० ५२५ ।

अग्गिहोत्तसाला-अग्निहोत्रसाला । आव० २२५ ।

अग्गी-अग्निः, ग्रहविशेषः । जं० प्र० ५३५ । बह्विः ।
आवा० ३३ । आव० २७३ ।

अग्गीसेणं-ऐरवतावसर्पिणीतीर्थकरः । सम० १५३ ।

अग्गुज्झाणं-अभेयानम्, अन्त्युपानम् । आव० १९० ।

अग्गे-दक्षिणार्पयन्ते । ओप० २१४ ।

अग्गेई-आग्नेयी, पूर्वदक्षिणपञ्चवर्तिदिक् । आव० २१५ ।

अग्गेज्ज-आग्नेयः, मण्डलकोणः । सूर्य० २२ ।

अग्गेणियं-द्वितीयपूर्वम् । सम० २६ ।

अग्गेणीयं-अप्रावणीयम्, द्वितीयपूर्वनाम । ठाण० १९९ ।

अग्गेया-वत्सगोत्रान्तर्गतं योत्रम् । ठाण० ३९० ।

अग्गेयी-अग्निकोणाः । भग० ४९३ । ठाण० १३३ ।

अग्गेयय्यकरेति । नि० पृ० द्वि० ३५ अ ।

अगोदयं-अगोदयम्, देशोनयोजनार्थजलादुपरि पर्दमान जलम् । जीवा० ३०९ । षोडशमहस्रोत्क्रिताया वेलाया यदुपरि गव्यूतद्वयमाने त्रिद्विहानिस्वभावे तदगोदयम् ।

सम० ७५ ।

अग्न्ये-अर्घ्यम् । आव० ३०० । महार्घ्यम् । आव० ८२७ ।

आव० २९५ । अर्घ्यम्-गृह्यम् । आव० ८२६ ।

अग्न्येति-अर्घ्येति, महार्घ्येति । आव० ८२७ ।

अग्न्यविष्ट-अर्घ्यितम्, हृतमूल्यम् । दश० ६१ ।

अग्न्याह्वय-गुणविशेष । प्रज्ञा० ३२ ।

अग्न्याया-आप्राता, आहूता । विशे० ९६० ।

अग्न्ययं-युग्मोक्ष । नि० चू० प्र० १३९ अ ।

अग्न्ये-अर्घ्येति । उक्त० १४२ ।

अग्न्येऊर्ण-अर्घ्येति । आव० २६१ ।

अग्न्यो-अर्घ्ये, मत्स्यकच्छपविशेष । जीवा० ३२१ ।

अग्निमानघ-भवनपत्नीन्द्रविशेष । ठाणा० २०५ ।

अग्निशर्मो-यो मिथ्याहृष्टपदिष्टपुतपमाऽपि अनन्त काल सत्तरे पर्याप्तम् । सूत्र० ५७ ।

अग्निशिख-भवनपत्नीन्द्रविशेष । ठाणा० २०५ ।

अग्निष्टोम-यागविशेष । दश० २७६ ।

अग्रधुतस्कन्ध-द्वितीयधुतस्कन्ध । आचा० ३१८ ।

अग्राह्य-अग्रमेय । जीवा० १८७ ।

अघा गतां हृदो । वृ० प्र० १०९ अ ।

अघोर-मन्त्रविशेष । उक्त० २६७ ।

अङ्गुसल-अङ्गुशयुक् । (मर०)

अङ्गुमंगो-अंगोपांगानि । (मर०)

अचंड-अचण्ड, सौम्य । उक्त० ४७ ।

अचंडो-अचण्ड, कारणविकलनोपविकल । प्रश्न० ७४ ।

अचक्रिय-अचरिता, अप्राप्तिता । उक्त० ३५३ ।

अचक्षुर्दृष्टाण अचक्षुर्दर्शनम्, चक्षुर्वैज्ञेयेन्द्रियमनोभि दर्शनम् । जीवा० १८ ।

अचक्षुस्ते-अचाक्षुषम्, चक्षुर्निद्राप्राप्यम् । दश० २०२ ।

अचक्षुस्ते-अनिष्टम् । वृ० वृ० ४१ अ ।

अचक्षुषा-चक्षुर्वैज्ञेयचक्षुष्येन मनसा । ठाणा० ४४८ ।

अचरम-अचरम, यत्न चरमो भवो न भविष्यति सोऽचरम । भग० २५९ ।

अचरमसमयनियंठो-अचरमसमयनियम्य, अचरमा-आदिमप्यास्तेषु यो वर्तमानः स । उक्त० २५७ ।

अचरिमं-अचरमम् । प्रज्ञा० २३४ । अप्रान्तं, मध्यरति ।

प्रज्ञा० २२८ ।

अचरिमंतपपत्त-अचरमान्तप्रदेश । भग० ३९६ ।

अचरिमो-अचरम, अभव्य मिदम् । प्रज्ञा० १४३ ।

जीवा० ४४४ ।

अचले-(अयलो) कलाशिक्षायामुदाहरणगत पुष्प । दश० १०९ ।

अचलेन्द्र-मैह । आव० ४७ ।

अचले-अचल, अन्तर्हरणानां द्वितीयवर्गस्य ध्वजमाययनम् । अन्त० ३ ।

अचलचर्यं-चर्यचयेनिकन्दरहितम् । प्रश्न० ११३ । अचलचरम् । अनुकरणस्योऽयम् । भग० २९४ । मन्कमित्र चर्ययत् न चर्यचयवेद् । ओष० १८७ ।

अचलवलं-अचलम्, यानसपायम्परहितम् । भग० १४० ।

अचललो-अचल, कार्यादिचाप्यरहितः । प्रश्न० ७४ ।

नाऽऽरब्धकार्यं प्रत्यक्षर, अथवा अचललो-गतिमान्-आपानावभेदतः चतुर्धा । उक्त० ३४६ ।

अचिअत्ते-अप्रीतिरम् । दश० २२१ ।

अचिअत्तकुलं-अप्रीतिकुलम्, यत्र प्रविशद्भि मायुभिर-प्रीतिरूपयत्वे तत्कुलम् । दश० १६६ ।

अचिअत्ति-य मायुभिरागच्छद्भिर्दुःखेनास्ते । ओष० ९३ ।

अचिणिप्तु-अचित्य, आमप्रदेशे सहोपचित्यम् । प्रश्न० ९८ ।

अचित्ते-आयु धयेयाचित न परसयतार्थम् । वृ० द्वि० १०६ अ । अचित्तम्, दम्पदेशादि । दश० १७८ ।

अचित्तद्रव्यपरिघ्नन-(अचितद्रव्यपरिघ्नयुग्म), जीमेषादि । आचा० ३५ ।

अचित्त-अचित्तमहास्कन्ध । आव० ३५ ।

अचित्तस्कन्ध-द्विप्रदेशिनादिस्कन्ध । विज्ञे० ४२४ ।

अचियत्ते-अचियत्त, स्वचेतसि करोति वाचा न किमपि व्रते एष देशोभाषया । वृ० प्र० २४६ अ ।

अचियत्ते-अदानशील । ओष० १५६ । अप्रीति । ओष० १६९ । अप्रीतिकम् । आव० १९१ । आव० ११८ ।

अचियत्ता-न रोचते । ओष० १९४ ।

अच्युत्ते-अच्युतः, अनभिमतः । सूत्र० ३३७ । अश्री-
तिकरः । उक्त० ३४६ । अश्रीतिकानि-नास्ति श्रीतिः साधुषु
यदुपपद्यतेषु येषां तानि । वृ० प्र० २३५ अ ।

अच्युत्तो-साधुर् प्रत्यश्रीतिमान् । प्रथ० १२४ । अश्री-
त्युत्पादकः । प्रथ० ६४ ।

अच्युत्तोऽगो-अश्रीतिकावग्रहः । आव० ३०४ । आष०
१८९ ।

अचिरं-स्थानम्, स्थण्डिलम् । आचा० २९४ ।

अचिरकालकर्म-अचिरकालकृतम्, द्विमासिकं ऋतौ यद-
ग्न्यादिना प्राशुकृतम् । औष० १२३ ।

अचिरवत्तवीवाह-अचिरवत्तवीवाहः । सूर्य० २९२ ।

अनुष्ठा-नुष्ठीए समीपे । नि० चू० प्र० ३२८ अ ।

अचेल-अचेल, अल्पचेलो जिनकरिपको वा । आचा०
२४२ । अपगतचेलोऽल्पचेलो वा अचलनस्वरूपो वा ।

आचा० २४५ । यः साधुर्नाय चेलं-वत्तमस्तीति अचेलः,
अल्पचेल इत्यर्थः । आचा० २४४ । नाय चेलं-वत्त-
मित्यचेलः । आचा० २४४ । पृष्ठः परीपृष्ठः । आष० ६५६ ।

अचेलकः-अवमानि, असाराणि लघुवशीर्णैवादिना चेलानि-
वक्ष्यामस्येति । उक्त० ३५९ । अविद्यमानचेलकः कुतित-
चेलको वा । उक्त० ५०० ।

अचोक्ष्वं-अचोक्षम्, अपवित्रम् । जीवा० २८२ ।

अचोक्षाः-पिशाचमेतद्विशेषः । प्रज्ञ० ७० ।

अद्यतःथापरा-अद्यतस्थापरा, अनादिबनस्पतिकाया-
दुद्वयः । आष० ४६५ ।

अद्यंतियो-आत्यन्तिकः, सर्वकालावधी । सूत्र० ३९५ ।

अद्यंतिया-तेन गृह तर्पणादितुकायाः । वृ० तृ० १३२ अ ।

अद्यमो-अद्यतः, पीडितः । दृष्ट० ४४ ।

अद्यणिज्जं-अद्यणीयम् । सूर्य० २६७ । चन्दनवन्धादिभिः ।
औष० ५ ।

अद्यणिज्जामो-चन्दनादिना । भग० ५०५ ।

अद्यणिय-अर्चनिका । आय० ३५० ।

अद्यणिययायडा-अर्चनिकाव्यापृता । आय० ८६३ ।

अद्यंतो-विपुद्रोषे न पुष्टं न समरति समरतो वा जगत्पथे
न विपुद्रोषेति नो अद्यंतो । नि० चू० द्वि० ८६ अ । अन्त-
र्मात्रागोऽद्यतः । उक्त० ६२१ । अनदिः । उक्त० ६२१ ।

अतिज्ञानपर्यन्तम् । उक्त० ६३९ ।

अद्यल्लीपो-आसणम् । नि० चू० प्र० १७५ अ ।

अद्यल्लूढो-अतीव प्रवृत्तिः । नि० चू० प्र० १७५ अ ।
अद्यल्लूढो-अत्यशनः, शास्त्रीयद्वादशदिवसनाम । जं० प्र०
४९० ।

अद्या-प्रतिमा । वृ० तृ० २६आ । नि० चू० प्र०
११७ अ । अर्वा, मनुष्यतनुर्भाविनी । औष० ८१ ।
तनुः, शरीरं, पद्मादिका श्रेया वा । सूत्र० २३८ । लेद्या
चित्तवृत्तिः । सूत्र० २३४ ।

अद्यासण्याय-अत्यन्तं सततमासनं-उपवेशनं यस्य सोऽ-
स्यासनसद्भावस्तथा तदा । ठाणा० ४४६ ।

अद्यासणे-अत्यशनः, शास्त्रीयद्वादशदिवसनाम । सूर्य० १४७ ।

अद्यासात्तप-अत्यासात्तपितुम्, छायाया प्रशयितुम् ।
भग० १७५ ।

अद्यासायणा-अत्यासायना, किमेभिः कलहशास्त्रेति ।
आष० ५८० ।

अधि-ब्रह्मलोककरे विमानविशेषः । तम० १४ ।

अधि-अधि, छिन्नज्वालम् । दृष्ट० २२८ । मूलामि-
च्छिन्ना ज्वाला । दृष्ट० १५४ । अनलविच्छिन्ना ज्वाला ।
जीवा० १०७ ।

अच्युक्तं-अचिःकान्तम्, विमानविशेषः । जीवा० १३८ ।

अच्छिक्कूडं-अचिःकूटम्, विमानविशेषः । जीवा० १३८ ।

अच्छिज्ज्वर्यं-अचिःज्वर्यम्, विमानविशेषः । जीवा० १३८ ।

अच्छिप्पभं-अचिःप्रभम्, विमानविशेषः । जीवा० १३८ ।

अच्छिमालि-कृष्णराज्यवकाशान्तरे लोकान्तिकविमानः ।
तम० १४ । भग० २७१ ।

अच्छिमाली-अर्चिर्मात्रिः, अर्चिर्मात्रा । प्रता० १०१ । अ-
र्चिर्मात्री, चन्द्रस्य सृतीयाग्रमहिषी । जं० प्र० ५३९ । दक्षिण-
महिषीरात्रभात्री । ठाणा० २३१ । सूर्यस्य सृतीयाग्रमहिषी ।

ठाणा० २०४, भग० ५०५ । चन्द्रस्याग्रमहिषी । ठाणा०
२०४, भग० ५०५ । दक्षिणपूर्वतिशरपर्वतस्थापरस्य

दक्षिणैन्द्रस्य दक्ष्या अग्रमहिष्या राजभात्री । जीवा० ३६५ ।

अर्चिर्वि-विरणारणेशं माल्यं, गाडम्यासीति विरणमाला-
परिवृत इति । जीवा० ३८० । चन्द्रस्य सूर्यस्य च उदो-
त्तिवेन्द्रस्य सृतीयाग्रमहिषी । जीवा० ३८४ । कृष्णराज्यव-

काशान्तरे लोकान्तिकविमानः । ठाणा० ४३३ । द्वितीयं
लोकान्तिकविमानम् । भग० २७१ ।

अच्चिरावत्तं-अचिरावत्तम्, विमानविशेष । जीवा० १३८ ।

अच्चिरुत्तरावडिंसप-अचिरुत्तरावत्तंसकम्, विमान-
विशेष । जीवा० १३८ ।

अच्चिलेस्सं-अचिरैर्दयम्, विमानविशेषः । जीवा० १३८ ।

अच्चिवध्नं-अचिरवैद्यम्, विमानविशेष । जीवा० १३८ ।

अच्चिसिंघारं-अचिरं शृङ्गारम्, विमानविशेष । जीवा०
१३८ ।

अच्चिस्तिङ्गु-अचिरं तृ(शि)ङ्गम्, विमानविशेष । जीवा०
१३८ ।

अच्चि-अचिरं, अनलाप्रतिबद्धा उज्वाला । प्रज्ञा० २९,
जीवा० २९ । प्रथमं लोकास्तिकविमानम् । भग० २७१ ।
कृष्णराज्यकाशान्तरे लोकान्तिकविमान । ठाणा०
४३२ । अचिरं, शरीरस्थरत्नादितेनोज्वाला । औप० ५०,
भग० १३२ । विमानविशेष । जीवा० १३८ । स्वशरीर-
गतरत्नादितेनोज्वाला । जीवा० १६२ । अचिरं, ऐश्वर्यम् ।
सूत्र० १९० । दाक्षपतिबद्धो उज्वालाविशेषोऽचिरं । आचा०
४५ ।

अच्चिकरणं-गुणवर्णण । नि० सू० प्र० १९५ आ ।

अच्चिसहस्रमालिणीयं - चन्द्रप्रभासिधिराविशेषणम् ।
आचा० ४९३ ।

अच्युतो-अच्युत, देवलोचविशेष । आच० ११७ ।

अच्युत्तचडिंसगं-अच्युतकल्पगतविमानविशेष । सम०
४१ ।

अच्युदयं-अच्युदकम्, महात्तयं । औप० ३१ ।

अच्युपयडिंसप-अच्युतावत्तंसक, अच्युतदेवलोचस्य मध्ये-
ऽवत्तंसक । जीवा० ३९३ ।

अच्युया-अच्युता, कर्णोपयवर्धमानिकभेदविशेषा । प्रज्ञा०
६९ । अच्युत-आयात । औप० ५० ।

अच्युत्वाया-परिधान्ता । सू० द्वि० २११ आ ।

अच्येह-अत्येति, अतिगामति । आचा० १४४ ।

अच्छं-कृष्टम् । आचा० ३३८ । अतिस्वच्छम् । जीवा०
१६० । स्फटिकच्छद्मम् । जीवा० १२३ । आकाशस्फटिक-
वदतिस्वच्छम् । प्रज्ञा० ८७ ।

अच्छन्द-अच्छन्द, अश्वस । दश० ९१ ।

अच्छन्दो-यथाछन्द, पावणस्य । आच० १९३ ।

अच्छ-कृष्ट, प्रसिद्ध । भग० १९०, नि० सू० प्र०
१३८ आ । कृष्ट । भग० ३०१ । कृष्टा, मच्छमा ।
ज० प्र० १२४ ।

अच्छउ-तिष्ठतु । दश० ३७ ।

अच्छणं-अवस्थानम् । सू० प्र० २३६ अ । गभिर्धो आग-
नम् । आच० ५२४ ।

अच्छण-उपविद्यावस्थानम् । सू० प्र० ११० अ ।

अच्छणय-यत्र स्वाभ्यर्थं कुर्वन्निरास्यते । औप० ९४ ।

अच्छणघरं-अवस्थानगृहकम्, यत्र यदा तदा वाऽऽगच्छ-
वहव सुपातिकाऽवतिष्ठन्ते । जीवा० २०० ।

अच्छणघरगा-अवस्थानगृहकाणि । ज० प्र० ४५ ।

अच्छणओप-अक्षणयौय, अहिमाक्यापार । दश० २२८ ।

अच्छणिउपूरे-सख्याविशेष । भग० ८८८ ।

अच्छणिउरति-सख्याविशेष । ठाणा० ८६ ।

अच्छणिउरे-सख्याविशेष । भग० २१० । भग० ७७५ ।

अच्छणिकुरंगाति-सख्याविशेष । ठाणा० ८६ ।

अच्छणे-आसने, प्रकमादाचार्यान्तरादिमसिधौ अवस्थाने ।
उत्त० ५५५ ।

अच्छणपसिच्छणो-आच्छादितप्रयाच्छादित । जीवा०
१४५ ।

अच्छते-तिष्ठति । आच० ८३० ।

अच्छमह-कृष्ट । नि० सू० द्वि० ५८ अ । वनजीवा ।
(मर०)

अच्छमहो-कृष्ट । नि० सू० द्वि० १२९ अ ।

अच्छरं-आहारकम्, आच्छादनम् । जीवा० २१० ।

अच्छरसा-अच्छरसा, अतिनिर्मला । ज० प्र० १९२ ।

अच्छरा-अप्सरा, चण्डिका । सूत्र० ३२५ । शक्रस्याप्रमहि-
धीनाम् । भग० ५०५ ।

अच्छराणिवातो-अप्सरानिपात, चण्डिका । प्रज्ञा० ६०० ।

अच्छराते-नामस्याप्रमहित्या राजधानीविशेष । ठाणा०
३३१ ।

अच्छरानियाय-अप्सरानिपात, तिघश्चण्डिका । औप०
१०९ । चण्डिका । भग० २६९ । जीवा० १०९ ।

अच्छरीयं-आश्रयम् । आच० ३९५ ।

अच्छवि-अक्षपि, अशरीर, अव्ययक । भग० ८९३ ।

अच्छवी-अच्छवि, अव्ययक । उत्त० २५७, ठाणा० ३३६ ।

अच्छह-तिष्ठत। ओष० १५८।
 अच्छा-अच्छाः, आकाशस्थितिकवत्। ठाणा० २३२।
 अच्छा-अच्छापुरी, वरणजनपदे आर्यक्षेत्रम्। प्रज्ञा० ५५।
 सनत्पदविशेषः। प्रज्ञा० ४५। आकाशस्थितिकवदति-
 .स्वच्छा। जं० प्र० २०।
 अच्छाडेह-आच्छादयति। आव० ४३४।
 अच्छारियभस्त्रं-लावकभकम्। आव० २०७।
 अच्छारिया-लावकम्। आव० २०७। मूल्यप्रदानेन वालि-
 , लवनाय कर्मकराः, अत्तारिका-क्षेत्रे क्षिप्येते ते। व्य० द्वि०
 १६९ आ।
 अच्छाखिज्जह-स्थाप्यते। आव० ६३३।
 अच्छाखिसो-स्थापितः। आव० ३५२।
 अच्छावेह-स्थापयति। आव० ६३१।
 अच्छि-(रोडए), चतुरिन्द्रियजीवभेदः। उता० ६९६।
 अच्छि-अक्षी। आव० १९२। भीमप्रदेशस्थानानि यस्याः
 सा निविता। ओष० २१८।
 अच्छिउं-स्थानुम्। उता० १५३।
 अच्छिओ-अस्पृष्टः। व्य० प्र० १८६ आ।
 अच्छिचमढणं-चक्षुषोर्मालनम्। वृ० द्वि० २०७ आ।
 अच्छिउजं-आच्छेद्यम्। आवा० ३२९।
 अच्छिहोक्कणियं-अक्षिछादनम्। आव० ५६१।
 अच्छिण्डिउपूरने-संख्याविशेषः। भग० ८८८।
 अच्छिण्णे-अच्छिन्नः, अव्यवहितः, मान्यैः शब्दान्तरैर्वर्तादि-
 कैर्वाऽप्रतिवृत्तशक्तिः। प्रज्ञा० २९९।
 अच्छिह-अच्छिद्रम्, अविरलम्, निर्दूषणं वा। भग०
 १३६।
 अच्छिहजालो-अच्छिद्रजालः, अङ्गुल्यन्तरालसमूहरहितः।
 जीवा० २७२।
 अच्छिह-गोशालकदिशावरः। भग० ६५९।
 अच्छिद्रपाणि-प्रतिमापन्नो जिनकल्पिके वा। आवा०
 २७४।
 अच्छिद्र-अच्छिन्नः, अपृथग्भूतः। ठाणा० ४७२।
 अच्छिपत्ताहं-अक्षिपत्राणि, नेत्ररोमाणि। जं० प्र० ८१।
 जीवा० २३४।
 अच्छिफुल्लयं-अक्षिपुष्पिका। नि० चू० प्र० ७ अ।
 अच्छियं-श्लेषविशेषकम्। आवा० ३४९।

अच्छियाहो-स्थितवान्। आव० ६८३।
 अच्छिरे-चतुरिन्द्रियजीवभेदः। उता० ६९६।
 अच्छिरोडा-चतुरिन्द्रियजन्तुविशेषः। जीवा० ३२। चतुरि-
 द्रियविशेषः। प्रज्ञा० ४२।
 अच्छिवेयणा-अक्षिवेदना, नेत्रपीडा। भग० १९७।
 अच्छिवेहप-चतुरिन्द्रियजीवभेदः। उता० ६९६।
 अच्छिवेहा-चतुरिन्द्रियविशेषः। प्रज्ञा० ४२।
 अच्छिवेहो-अक्षिवेषः, चतुरिन्द्रियजन्तुविशेषः। जीवा० ३२।
 अच्छुत्ता-उद्भूतः। नि० चू० द्वि० १४ आ।
 अच्छुरंति-आस्तुगन्ति। ओष० ८३।
 अच्छुरलमे-प्रचुरलमे। नि० चू० द्वि० १४ आ।
 अच्छुदं-अक्षिम्। ओष० १६५।
 अच्छे-अच्छः, सुनिर्मलः, जाम्बूनद्वारनवहुलपात मेरुनाम।
 जं० प्र० ३७५। ऋक्षः-अच्छभातः। प्रज्ञा० २५३।
 अच्छेओ-अच्छेकः, अविकलः। आव० ५५७।
 अच्छेज्ज-आसीत। भग० २९०। अच्छेय-यष्टदावलक्षोः।
 प्रज्ञा० १४४।
 अच्छेज्जे-आच्छेद्य-बलाद् भूर्यादिसत्कनाच्छिद्य यस्त्वामी
 साधये ददाति। ठाणा० ४६०।
 अच्छेज्जे-भोजनक्षोषः। भग० ४६६।
 अच्छेण्णं-आच्छेद्यं, यदाच्छिद्य भूर्यादिभ्यः स्वामी ददाति।
 प्रज्ञा० १५५।
 अच्छेरे-आधर्यम्। जीवा० २७७।
 अच्छेरया-आधर्याणि, अङ्गुतानि। ठाणा० ५२३।
 अच्छेरियं-आधर्यम्, आधर्यवस्तु। दश० ५५।
 अच्छो-अच्छः, स्वच्छः। सूर्य० ७८। ऋक्षः। जीवा०
 ३८। नाहरविशेषः। प्रज्ञा० ७।
 अच्छोड-आच्छेदनम्। ओष० १३३।
 अच्छिन्नेयनयाहं-अच्छिन्नच्छेदनयिका-सूत्रविशेषः। सम०
 १२८।
 अजगर-अजगरः, शयुषयायः, उरःपरिमर्षविशेषः। प्रज्ञा०
 ७। सम० १३५।
 अजज्जो-अजज्यः, जेतुमक्षयः। उता० १६९।
 अजताभासविचञ्जी-अजताभासाविचञ्जी, दुष्टवाक्परि-
 हर्ता। आव० ७७५।

अजयं-अयतम्, अनुपदेशेन । दश० १५६ । अणुवर्णणे ।
 दश० नृ० ७० ।
 अजय-अयतः, अयनपरः । ओष० ३० । तत्तत्पापरचाने-
 भ्योऽनुपरतः । उक्त० १९४ ।
 अजरणं-अजीर्णम् । आव० १३१ ।
 अजवणिज्जोदण-अयापनीयोदका, अयापनीयं-न यापना-
 प्रयोजनमुदकं येषां सै । भग० ३०६ ।
 अजस्रो-छायाघातः । वृ० वृ० १९ अ ।
 अजहणमणुकोसे-अजघ्नोत्कृष्टः, अजघ्नोत्कृष्टस्थितिः ।
 आय० ३३५ ।
 अजाकृपाणीयम्-अवितर्कितमम्मन्त्रे न्यायविशेषः । आचा०
 १८ ।
 अजाणतिपा-अजालती पर्यन्तं जे होइ पण्यमुद्ध । वृ० प्र०
 ५८ अ ।
 अजाणू-अज्ञस्य अज्ञानाद् वा व्यावृत्तिः । ठाणा० १७४ ।
 अजाता-उत्तरगुणैश्चाधकर्मणिभिरमुद्ध । ओष० १९३ ।
 अजायकपिओ-अजातकम्पिको, अगीतार्थः । वृ० प्र०
 ११३ आ ।
 अजाया-अजाता, याऽतिरिक्तनिरवधारपरित्यागविषया ।
 आय० ६४१ ।
 अजिओ-अजितः, परीरहोपमर्गादिभिर्न जितः, द्वितीयजिनः,
 यस्मिन् गर्मे मति माता राक्काइजिनाऽतः । आव० ५०२ ।
 अजिर्ण-अजिनं, चर्म । सूत्र० ३०७, आचा० ७१ ।
 अजिण्णओ-अजीर्णम् । आव० ३५२ ।
 अजिम्ह-अमन्दम् । प्रश्न० ८४ ।
 अजिम्ह-अमन्दे, भद्रभावतया निर्विकारचक्षुः । ज० प्र०
 ११५ ।
 अजियसंतिथयं-अजितशान्तिस्तव । आव० ६३८ ।
 अजियसेणं-ऐरवतावसर्पिणीतीक्ष्णकरः । सम० १५३ ।
 अजियसेणे-अजितसेनः, अज्ञातोदाहरणे कौसाम्बीराजा ।
 आव० ६९९ । अतीतोत्तरादिणीकुलकरः । सम० १५० ।
 अलोभोदाहरणे धावस्तयामाचार्यः । आव० ७०१ ।
 वसतपुरे नृपः खड्गप्रमादिसैनिकसिद्धकः । प्रज्ञा० ४४१ ।
 अजिदं-अपराजिता (आशा) । आय० ५९६ ।
 अजिया-अभिनन्दनजिनप्रवर्तिनीनाम । सम० १५२ ।
 अजिरं-अज्ञम् । प्रश्न० १३८ ।

अजीरं-अजरणम् । ओष० ६३ ।
 अजीरगं-अजीर्णवम् । आव० ६५५ ।
 अजीरय-अजीर्णम् । भग० १९७ ।
 अजीर्णम्-रोगविशेषः । जीवा० २८४ ।
 अजीवा-अजीवाः, जीवविषयीतरवस्थाः । प्रज्ञा० ७ ।
 अजीवअपञ्चयस्वाणकिरिया - यदजीवेषु-मयादिष्व-
 प्रत्याख्यानात् बर्मेवन्धनं, मा अजीवाप्रत्याख्यानादिया ।
 ठाणा० ४११ ।
 अजीवकरणं-अजीवभावकरणं, परप्रयोगमन्तरेणाद्भिर्ना-
 नावर्णान्तरमयम् । आव० ४६४ ।
 अजीवकिरिया-अजीवक्रिया, अजीवस्य-पुद्गलमुदायस्य
 यत्कर्मतया परिणमनं सा अजीवक्रिया । ठाणा० ४० ।
 अजीवणेसन्धिया-अजीवनैद्युष्टिरी, यत्तु कापटादिनां धनुरा-
 दिभिः निवर्तनम् । ठाणा० ४३ ।
 अजीवपाउसिया-अजीवप्राद्वेषिणी, अजीवस्योपरि प्रद्वेषाया
 क्रिया प्रद्वेषकरणमेव वा । भग० १८२ । अजीवे-पापाणादी
 स्मलितस्य प्रद्वेषात् । ठाणा० ४११ ।
 अजीवप्रायोगिअ-अजीवप्रायोगिकम्, अजीवप्रयोगेन नि-
 बृत्तं, जीवप्रायोगिकद्वितीयभेदः । आव० ४५७ ।
 अजीवपारिगहिया-अजीवपारिग्रही, पारिग्रहीक्रियाया
 द्वितीयो भेदः । आव० ६१२ ।
 अजीवमिस्सिया-अजीवमिथिता, प्रभूतेषु मृतेषु स्मोकेषु
 जीवेषु एकत्र राशोद्भूतेषु-अदो महानयं मृतौ जीवराशिरिति
 भाषा । प्रज्ञा० २५६ ।
 अजीयमीसय-अजीवानाधित्य मिथमजीवमिथं । ठाणा० ।
 ४९० ।
 अजीवमीसय-अजीवमिथा, सत्याप्याभाषामेदः । दश०
 २०९ ।
 अजीववेयारणिया - पुत्रपादितप्रतारणयुद्धैव वाऽजीव
 भण्यतेतादृशमेतदिति । ठाणा० ४३ ।
 अजीवसामंतोयणिघाहया - अजीवसामन्तोयणिपातिकी,
 सामन्तोयणिपातिकीक्रियाया द्वितीयो भेदः । आव० ६१३ ।
 अजीवसाहन्धिया-यच्च खहस्तगृहीतेनवाजीवेन-स्रष्टादिना
 जीवं मारयति सा अजीवसाहस्तिकी । ठाणा० ४२ ।
 अजीवारभिया - जीवकडेवरणि पिटादिमवनीवाकृतीध-
 ववादीन् वा आरभमाणस्य वा अजीवारभिकी । ठाणा० ४११ ।

अञ्जुतं-अयुतम्, चतुरशीतिर्युताद्भसतसहस्राणि । जीवा० ३४५ ।

अञ्जुतंगं - अयुताद्भसम्, चतुरशीतिरर्थनिकुरसतसहस्राणि । जीवा० ३४५ ।

अञ्जुत्तं-अयुक्तम्, अनुपपत्तिक्षमम्, सूत्रदोषविशेषः । आव० ३७५ ।

अञ्जुत्तो-अनुपयुक्तः । वृ० तृ० ६ आ ।

अञ्जुरणया-शरीरापचयकारिणोक्तानुपादनेन । भग० ३०५ ।

अञ्जो-अभं, छगलको द्विखुरधतुष्पदः । जीवा० ३८ ।

अञ्जोगर्व-अयोगवम्, वैदयाश्रद्धाभ्यां जातो वर्णः । आचा० ८ ।

अञ्जोगी-अयोगी, निरुद्धयोगः, क्षैतेयं गतो हृत्पञ्चाक्षरो-
द्विरणमात्रकाष्ठं यावत्, भूतप्रामस्य चतुर्दशं गुणस्थानम् ।

आव० ६५० ।

अजोनिभूतम्-(अजोनि ऋण), विष्णुस्मयोनं, शरोहायमर्थम् ।
दृष्टा० १४० ।

अजोसिया-अजुष्टा, असेविता, धर्मं वा अवभायलक्षणम-
तीता । सूत्र० ५० ।

अज्झिज्जो-अज्झर । आव० ७१५ ।

अज्झ-अय, आरब्धः, आर्यः । उक्त० ३६३ । आर्यः-
आराग्यवर्धेयधर्मभ्यो यातः-प्राप्तो युवैरित्यार्यः । प्रज्ञा० ५ ।
आवाराधनयोगादारायातः सर्वहेयधर्मभ्य इत्यार्यः । दृष्टा०
३८४ । आर्यो-प्रज्ञान्तरुपा चण्डिका । भग० १६४ ।
अय-मान्यतम् । ज्ञ० प्र० ३४६, आचा० १५८ । आर्यः-
(गौतमः) । आचा० १५८ । पापकर्मवहिर्भूतत्वेनाय-
(कोनादिभेदेन नवधा) । ठाणा० २०८ ।

अज्जप-हरितमिश्रः । प्रज्ञा० ३३ ।

अज्जकण्ठा-आर्यकण्ठाः, आचार्याः । उक्त० १७८ ।

अज्जकण्ठो-आर्यकण्ठः, आचार्य । आव० ३२३ ।

अज्जकालका-नाम आयसिग । वृ० प्र० ३९ अ ।

अज्जकालगापरिण-चतुषीप्रवर्तको युगप्रधानः । नि० वृ०
प्र० ३३९ आ ।

अज्जकालगो-आर्यकालः । आव० ३६९ ।

अज्जकालय-प्रज्ञादृष्टान्तः । (मर०)

अज्जखण्डो-विशगिद्ध आचार्यः । नि० वृ० प्र० ३-४ अ,
नि० वृ० प्र० २७६ अ, नि० वृ० प्र० १६ अ ।
आर्यगण्डः, विशगिद्ध आचार्यविशेषः । आव० ४११ ।

अज्जगो-आर्यकः, वनस्पतिविशेषः लीके आजओ । जं०
प्र० ४२४ । प्रत्येकवनस्पतिविशेषः । नि० वृ० दि० ६० अ ।

अज्जगोविन्दो-आर्यगोविन्दः, मिथ्योपस्थितायामुदाहरणम् ।
आव० ८६१ ।

अज्जचन्दणा-आर्यचन्दना, आर्याविशेषः, मस्याः पार्वे
मृगावत्याः केवल्यैरपत्तिः । आव० ४८५, नि० वृ० तृ०
१३४ आ ।

अज्जचाण-आर्यतया, पापकर्मवहिर्भूतया अद्यतया वा
अनुनातनतया वर्तमानकालतया । भग० ६५६ ।

अज्जपयं-आर्यपदम्, शुद्धपदम् । दृष्टा० २६९ ।

अज्जप्पभिर्-अयप्रभृति, सम्यक्प्रतिपत्तिकालादारभ्याय
यावत् । आव० ८११ ।

अज्जमवे-आर्यभावः, धाविकादिजानादियुक्तः । ठाणा०
२०९ ।

अज्जमंशू-आर्यमंशू, श्रद्धिरमंसातगौरवदृष्टान्ते मधुराया-
माचार्यः । आव० ५७९ । अवसत्ताचार्यः । नि० वृ०
प्र० ३५९ अ । आचार्यतिथेयकः दुर्वलाऽऽचार्यः । व्य०
दि० १७४ आ ।

अज्जमणय-आर्यमणयः, आर्यभावो मणकभेति विमरः,
वप्पारैर्दसैकस्मिन्स्याधेता । दृष्टा० २८४ ।

अज्जमहागिरि-स्फुलभद्रवत्पणचारकाचार्यः । नि० वृ०
प्र० २४३ अ ।

अज्जमहागिरी-अयसिगो । नि० वृ० तृ० ४४ आ ।

अज्जमूलं-आर्यमूलम्, मानामहपादमूलम् । आव० ६८४ ।

अज्जम-आर्यकः, पिता । उक्त० ९८ । आव० ३०५ ।
भग० ४७० । आव० ३५७ ।

अज्जयमंजरी-आर्यमंजरी । आव० १२५ ।

अज्जखिलतो-आत्कानुसङ्गदत्तचार्यः । नि० वृ० दि०
१०९ अ ।

अज्जखिलय-मोक्षमाहितप्रेषकाचार्यः । नि० वृ० प्र०
३३५ आ, १०३ आ । उक्तमिन्ध्यामयेन्द्रकये । (मर०) ।
'आर्यरहितः' । विज्ञे० १००० । आचार्यविशेषः । व्य० दि०
३१९ अ ।

अज्जव-आर्यवम्, 'अभिभिहिनिपरेऽपि मायापरिणाम ।
दृष्टा० २६३ ।

अञ्जयहरसामि-आर्यक्षितविशेषः । नि० सू० प्र० १०१ आ ।

अञ्जयहरा-आर्यवेरा । विशे० १२८ । आर्यवज्र, वाम-
ल्योदाहरणे आर्य । दश० १०३ ।

अञ्जयहरो-आर्यवर । आच० २८५ । आर्यवज्र, युग-
प्रधान । आच० ३०२ । आर्यवेर, पितृभक्तिद्वारे आचार्य ।
आच० ५३६ ।

अञ्जयद्विषाणा-आर्यगम्, संवरमेदा । ठाणा ३०२ ।

अञ्जयवे-आर्यगम्, ऋजुता योगसत्प्रदे दशमो योग ।
आच० ६६४ ।

अञ्जयसमिधो-आर्यगमित, सुनन्दाध्याता । आच० २८९ ।
आर्यगमित । उत० ३३३ ।

अञ्जयसमिया-आर्यगमिता, वज्रगमिनी मातुला ।
आच० ४१३ ।

अञ्जयसमुदा-आचार्यातिशेयानतिमेवि । व्य० द्वि० १४७
अ । नि० सू० प्र० १५१ अ ।

(अञ्जसा)-अजसा, प्रगुणैः स्वायेन । विशे० ७७९ ।
अञ्जसासस्-आरात्मन्येवधर्मभ्यो यात-आप्तो गुणैरि-
त्यायं स चासौ इयामथ आयइयाम्, नरमे । प्रजा० ५ ।

अञ्जसुमुद्धा-आर्यसुनन्दा । उत० ३२१ ।

अञ्जसुहृद्वी-आर्यसुहृद्वी, योगसत्प्रदेऽभिधितोपधानव्यान्ते
आर्यसुहृद्वस्य लघु दिव्य । आच० ६६८ । भूतमह-
दत्तगणधारकाचाय । नि० सू० प्र० २४३ अ । आचरिओ ।
नि० सू० तु० ४४, वृ० द्वि० १५३ आ ।

अञ्जसुहृद्वे-आर्यसुधर्मा, महावीरव्यान्तेनामी व्याधि ।
प्रध० १ ।

अञ्जहिक्को-अद्य (य) । आच० ६९३ ।

अञ्जा-सुलनीसमो वनस्पतिविशेष । भग० ८०३ । सुवि-
सृप्तजिनप्रवर्तिनीनाम । १५० । आर्या, सत्यवतु कल
गगादिष्ववस्थानिवद्धा माश्राउन्तोऽस्या । ज० प्र० १३८ ।

अञ्जाकक्षं-आर्यानीतम् । (गणि०)

अञ्जाघरे-आर्यागृहे । ठाणा० ३७० ।

अञ्जावेषव्या-आज्ञापयितव्या । आचा० १७८ ।

अञ्जासाढो-आर्यापाठ, स्थिराक्षरोदाहरणे उच्चयि-
न्यामार्यापाठ । दश० १०३ । वसुभूम्यामाचार्यविशेष ।
उत० १३३ । आचार्य । आच० ३१५ ।

अञ्जिष-आर्यिषा, आर्यिषा मातु पित्र्यो माता । दश०
२१६ ।

अञ्जिया-पितामही मातामही वा । वृ० द्वि० ५८ आ ।
माउ पिउ वा जा माता मा । दश० सू० १०० ।

अञ्जिया-आर्यिषा । आच० ७९३ ।

अञ्जियालामो-आर्यिकास्तभ, आर्यिकान्यो लाभ, आच०
५३५ ।

अञ्जुष-अर्जुन, वृक्षविशेष । प्रजा० ३० । अर्जुनाभिगर्भ
यपाण्डुरम्बणम् । ज० प्र० २४३ । बहुवीरविशेष । भग०
८०३ । वीरविशेष । व्य० द्वि० १३० आ । वृक्षविशेष ।
प्रजा० ३३ ।

अञ्जुणय-अर्जुनक, राजगृहे माताकारविशेष । अन्न०
१८ ।

अञ्जुषमो-अर्जुनक, राजगृहे मालाकार । उत० ११३ ।

अञ्जुणगस्-अर्जुनक, गोआनृषराचर्तिस्थानम् । भग०
६७४ ।

अञ्जुणमालार-अर्जुनमालाकार, आश्वीगण्ड । (सर०)

अञ्जुणसुधर्षण-अर्जुनसुधर्षण, श्वेतकायनम् । श्री० ११५ ।

अञ्जुणस्-गीतमगोत्रो गोशानृषीहीतयणशीर । भग०
६७३ ।

अञ्जुणो-अर्जुन, सुषोदनगरवृषति । निपा० ८५ ।

अञ्जुन्ने-गोघालकरिशावर । भग० ६५९ ।

अञ्जे-आर्य । उत० २८९ । अद्य, आर्य, स्वायिन ।
भग० १७६ ।

अञ्जो-आर्य, पितामह, गीर्षकराणाम् प्रथम । आच० १६८ ।
आर्य । आच० ७९३ । धीवर्दमानव्यामी । ज० प्र० ५४१ ।

अञ्जोत्ति-आरापापकर्मभ्यो याता आर्यान्नामन्वर्ष हे
आर्या । ठाणा० १३५ ।

अञ्जोरह-हरितविशेष । प्रजा० ३३ ।

अञ्जस्त-अध्यामम्, वन । दश० १६ ।

अञ्जस्त्ये-अध्यामम्, सुन्दरु ग्रादि । आचा० ७६ । आच-
त्यय । जीवा० २४२ । आचमस्या मिथ्यावाक्य ।
उत० ४०२ । मन्त करणम् । आचा० २९० । अध्यामम् ।
आचा० २०८ । अध्यामक्रिया-यन्त्रेणापि कथयतायन्त्रि-
भूतस्य रीमन्तस्वरूपम् । ठाणा० ३१६ । अध्याम-
परिणामः । व्य० प्र० १८१ आ । अध्यामम्-मन । ठाणा० ५ ।

अज्झत्थदंडे-अप्यात्मदण्डः, सोढावगिभवः । प्रश्न० १४३ ।
अज्झत्थनिष्पन्नं-अप्यात्मनिष्पन्नम्, अध्यवसानोद्भूतम् ।
। वरा० २२६ ।

अज्झत्थवयणं-अप्यात्मवचनम्, अभिप्रेतमर्थं गोपयितु-
कामस्य सहसा तत्सर्वं वचनम् । प्रश्न० ११८ । यदन्यत्वे-
तसि निपाय विप्रतारकबुद्ध्याऽन्यद् विमलियुरपि सहसा
यच्चेतसि तदेव भूते तत् । प्रश्न० २६७, आचा० ३८७ ।

अज्झत्थिण-अप्यात्मिकः, अभ्यर्षितः । विषा० ३८ ।
अप्यात्मिकः-आत्मतन्त्रितः । भग० ४६३ । आद्यात्मिक-
क्रियास्थानविशेषः । सम० २५ ।

अज्झत्थिणो-आप्यात्मिकः, आत्मविवयः, ऋक्ष्यविशेषः ।
जीवा० २४२ ।

अज्झत्थिण्यं-अप्यवसितं, सङ्कल्पम् । आब० ६६९ । अप्या-
। मिकं-अन्तःकरणरूपम् । सूत्र० ३११ ।

अज्झत्थिणो-अप्यात्मस्वः । आब० ६४९ ।

अज्झत्थ्येव-अप्यात्मन्येव, प्रज्ञाचर्मे व्यवस्थितः । आचा०
२०८ ।

अज्झत्थो-आप्यात्मिकः, आत्मन्यप्यात्म-तन्त्रमव-
दण्डविशेषः । सूत्र० ३०१ ।

अज्झत्थं-अप्यात्मं, सद्भावनादृष्टं चित्तमेव । प्रश्न० १३४ ।
आप्यात्मिकं, आत्मन्यधीत्यप्यात्मं तत्र भवम् । आन्तरात्मि-
कमितं सात्त्विकं । सूत्र० १६७ । आत्मानमधिकृत्यात्मा-
सम्बन्धम् । प्रश्न० १२८ । मनः । सूत्र० ६५ । अधि आत्मनि
वर्तत इति अप्यात्म-ध्यानम् । आब० ७७४ । रुढितो मनः ।
उत्त० ७ । आत्मनि । उत्त० ६१८ । चेतः । आब० ५२५ ।
धर्मप्यामादिकम् । सूत्र० २६९ । मनः । आचा० २१९ ।
आत्मनि । उत्त० ४६५ । मनः । उत्त० ५९१ ।

अज्झत्थजोग-अप्यात्मयोगः । (महाप्र०)

अज्झत्थजोगसादणुत्ते - अप्यात्मयोगप्राप्त्यनुक,
अध्यात्म-अनस्तस्य योगा-व्यापार धर्मव्यानादयस्त्वेषां
साधनानि एवाप्रदातीनि तिर्युक्तः । उत्त० ५९१ ।

अज्झत्थज्झाणं-अध्यात्मपदानं, अनुबोद्धं असुखकृते अनु-
गमिस्मि अनुगमपम्पट्टण्णदिग्ग न य तन्निवहाण्येयादिम्पम् ।
प्रश्न० ११८ ।

अज्झत्थत्थ-अध्यात्मरतः, प्रज्ञास्थानापक । दण० २६७ ।

अज्झत्थत्थुदे-अध्यात्मसंभृतः, श्रीमोगादत्तमनाः सुत्रार्थो-
पयुक्तनिष्कर्मनोयोगः । आचा० २९९ ।

अज्झत्थ्ये-अध्यात्मनि, आन्तरम् । सूत्र० २३० ।

अज्झत्थ्यणं-अध्ययनम्, शिक्षार्थं ध्वनिसन्दर्भरूपम् । जीवा०
४ । ठाणा० ६ । पाठः । आब० ७३२, विष्टो ४५० ।

सज्झाओ । दण० चू० १२५ । स्वस्वभावे आनीमते-
ऽनेनेति आनयनं प्रज्ञावादात्मनः, निरुक्तविधिना । उत्त०

६ । निरुक्तविधिनाऽर्थनिर्देशपरत्वाद्वाऽस्य अगतेतेतेर्वाऽधि-
पूर्वस्य । उत्त० ७ । नाम । सूर्य० ९, १४६ । आब० ७१५ ।

अध्यात्मानयनास्तेतो विशुद्धयापदानाद् । दण० १३८ ।
अनेन करणभूतेन साधुबोधसंयममोक्षान् प्रत्यधिकं गच्छति

यस्मादेवं तस्मादध्ययनम् । दण० १६ । अध्यात्मानयनं,
अधिगम्यन्ते परिच्छिन्नन्ते वा अर्था अनेनेत्याधिगमनमेव प्राह-

तस्मात्वा तथाविधार्थप्रदर्शकत्वाच्चास्य वचनोऽध्ययनमिति,
अधिकं नयनमधिकनयनं चाध्ययनम् । दण० १६ । अध्या-

त्मानयनं-अध्ययनभूतनाम । दण० १६ । शालम् । दण०
२८४ ।

अज्झत्थयाछुक्कं-अध्ययनपङ्कः । विशेष० ४१५ ।

अज्झत्थ-स्तेछुक्कविशेषः । प्रश्न० ५५ ।

अज्झत्थत्थाय-अध्ययत्तायः, सूत्रमो मनःपरीणामतमुत्त० ।
आचा० ६८ । सूत्रम् आत्मनः परिणामविशेषः । आचा० ३११ ।

अज्झत्थसायं-अध्ययत्तानं, अन्तःकरणप्रवृत्तिः । सूत्र० ३४० ।
अनोविशेषः । औप० ९९ । जीवा० १३० । अन्तःकरण-

सम्पत्तेरूपम् । आब० १८४ । रागस्नेहमदमोक्षानि अध्यय-
त्तानि । आब० २७२ । अध्ययत्तायाः । प्रश्न० ५४३ ।

ध्वणतिविधियाप्रत्ययविशेषरूपम् । औप० ६० । मन
एकाग्रतासम्बन्धम् । आब० ५८३ । रागस्नेहमदमोक्षोऽय-

वहायः । ठाणा० ४०० । विशेष० ८४२ ।

अज्झत्थसाणावरणिज्जायं-आवचारावधारणीयानि । भग०
४३२ ।

अज्झत्थसाणेहिं-अध्ययवपानैः, मन परिणामैः । जे० प्र०
२७९ ।

अज्झत्थसिण्य-अध्ययसिद्धम्, परिमोगक्रियासंग्रहनिवयम् ।
भग० ८९ । अध्ययवपानैः, प्रयत्नविशेषः । भग० ८९ ।

अज्झत्थसिण्यं-अध्ययनमितं, क्रियासंग्रहादनविषयम् । औप०
६०

अज्जायस्सन्ति-अप्यवयवः । दश० ३५ ।

अज्जाइते-अपीनम् । आच० ३४० ।

अज्जाय-अप्यवयवम् । विशेष० ५०६ । अथायः । अग० ४ ।

अज्जुमीनां मनःपीडानां वा आयः । अग० ४ । पाठः ।

उत्त० ७११ । शान्तेऽप्यविशेषः । आय० ६८ । अप्यव-
यानि । उत्त० ७११ ।

अज्जायहो-अप्यारहः, यथाविशेषेषु यज्ञेषु यमोपादान-
निष्पादितेषु उपयुक्तिरप्यारोहतीति, यथाविज्ञानो यथा,
यथाविज्ञानात्ततः कामश्चाभिधानो वा यथा । सूत्र० ३५३ ।

अज्जायमिह-अप्युपेति । ठाणा० ३५१ ।

अज्जियसं-उपययितव्यं । सू० सू० ७४ आ ।

अज्जिणी-अक्षिणम् । विशेष० ४५० । अक्षिणधुनयः ।

दश० १६ । यहीयमाने न क्षीयते स्मः तद् अक्षिणम् ।

ठाणा० ५ ।

अज्जुययानो-अगमगमनायपणे वि (आमन्त्रितः) । नि०
सू० द्वि० ७१ आ ।

अज्जुसिरे-अग्निरम्-अग्नयिना दक्षिणा नियमा न ।
औष० २१४ ।

अज्जुसिरे-युगादिप्राज्ञे न । औष० १२३ ।

अज्जुमिरो-एहिमीरनिकाकितः प्रविशिममङ्गितो वा ।
सू० द्वि० २५२ आ ।

अज्जोमर-अध्यवहारम्, स्वार्थमूलादहणप्रयोगम् ।
दश० १७४ । नि० सू० प्र० १४० आ ।

अज्जोपरप इ-भोजनदोषः । अग० ४६६ । स्वार्थमू-
लादहणे गत्यर्थं कनयज्ञेऽगमव्यवहारः । ठाणा०
४६० ।

अज्जोयगमियाप-आभ्युपगमिणी, प्रवर्ग्याप्रतिपत्तिनो
प्रवर्ग्यभूमिगमनरक्षणमुत्तरीयमात्राकारेण निर्बन्धा वेदना ।
अग० ६५ ।

अज्जोययज्जन्ति-अधुरागन्ते-तदैकविंशता अज्जन्ति तद-
न्तया धापिरेत्येववयवन्ते उपपन्ना घटमाना । ठाणा० २५२ ।

अज्जोययज्जणं-अधुरागन्तं, कर्त्तव्यविशेषाधुरागन्तम्-
भिन्नतः । ठाणा० १७४ ।

अज्जोयज्जिज्ज-अभ्युपगमेन, अभिप्रेक्षं कुर्यात् । दश०
४५ ।

अज्जोययज्जणं-अधुरागन्तः, विपक्षिर्मानिकशब्दः ।
आतो० ७८१ ।

अज्जोययज्जणी-अधुरागन्तः, अगन्तः । अग० ११४ ।
अधुरागन्तः । आय० ३५१, १२ ।

अज्जोययज्ज-अधुरागन्तः, आगन्तः । दश० १५५ । अज्ज-
यज्जानिन्नामापिरेत्येववयवः । अग० ६५० ।

अज्जोययज्जन्ते-अधुरागन्तः, तदैकविंशता गन् । अग०
२९३ । मुक्तिनः । विता० ३८ ।

अज्जोययज्जो-अधुरागन्तः । अग० ३१५ ।

अज्जोययय-अधुरागन्तः, प्रवर्ग्याप्रतिपत्तिना । अग० १५३ ।

अज्जोयान-अधुरागन्तः-धदा । अग० प्र० २५२ आ ।

अज्जमपसे-अज्जान्तम्, अज्जान्तम्-अज्जान्तम् ।

सूत्र० २१४ । वीनगायः । सूत्र० ३१५ ।

अज्जान्तोऽप्युक्तिः-अज्जान्तोऽप्युक्तिः, कृते कृते भिन्नम् ।
उत्त० ४०४ ।

अज्जान्तम्-अज्जान्तः, अननुमन्तं वा । दश० १७१ ।

अज्ज-अगन्तम्, अग्निरप्यवयवः । दश० सू० १४ । अगन्त-
यज्जित्येव कनयमिति कृत्वा । अगमिज्जान्तं योजनम् ।

अग० ७६ । अग्निरप्यवयवः-अग्निरप्यवयवः-अग्निरप्यवयवः ।
दश० ७६ । अग्निरप्यवयवः-अग्निरप्यवयवः ।

अज्जहदास्ते-अज्जहदास्ते । आय० १११ ।

अज्जहदास्ते-अज्जहदास्ते । आय० ८३० ।

अज्जमाला-अज्जमाला । अग० ५४२ । अज्जमाला ।
औष० ६५ ।

अज्जणे-अज्जन्, योग्यप्रज्ञे आनेनमारयन्ते उज्जिग्या
मन्त्रिणः । आय० ६६४ ।

अज्जणे-अज्जन्, उज्जिग्या मन्त्रिणसमुदायः । दश० ११० ।

अज्जदुहद्वयसट्ठे-आर्तदुःखविनाशः । उत्त० ३३१ ।

अज्जदुहद्वय-आर्तदुःखविनाशः, आर्तदुःखविनाशः । आय० ३५५ ।

अज्जदुहद्वयो-आर्तदुःखविनाशः । आय० २८८ ।

अज्जनियद्वियचित्ता-आर्तनिर्वर्तिनचित्ताः, आर्तं निर्वर्तिनं
चित्ते वेत्ते तथा, आर्तानां निर्वर्तिनं चित्ते वेत्ते । अग०
१०१ ।

अज्जमगा-अज्जिग्याः । नि० सू० द्वि० ११ अ ।

अज्जमहा-अर्द्धविनन्द । उत्त० गा० ४८६ ।

अज्जमहा-आर्तविनाशः । आय० ३८८ ।

अट्टहासं-अट्टहासम् । आच० ६३४ ।

अट्टा-आताः, दुष्टिनः रागद्वेषोद्वेगः । आच० १८३ ।

अट्टाल-प्राकारसम्बन्धिशब्दात् । आच० ४११ ।

अट्टालकं-प्राकारकोष्ठोपरिवर्ति आनोधनस्थानम् । उक्त० ३११ ।

अट्टालक-अट्टालकः, प्राकारस्वोपरि मृत्वाधयविशेषः । जीवा० १५९ ।

अट्टालका-प्राकारस्वोपर्याधयविशेषाः । मय० १३७ ।

अट्टालगं-अट्टालकं । जीवा० १६९ ।

अट्टालग-अट्टालकः, प्राकारोपरिवर्ति आधयविशेषः । प्रश्न० ८ ।

अट्टालकम्, प्राकारोपर्याधयविशेषः । मय० २३८ ।
अट्टालगा-पागास्त अहं अट्टालयो मगो । नि० ५० प्र० २६५ अ ।

अट्टालगो-अट्टालकः, प्राकारस्वोपरि मृत्वाधयविशेषः । जीवा० २५८ ।

अट्टालयं-अट्टालकं । आच० ६७५ ।

अट्टालय-अट्टालकाः, प्राकारस्वोपरिवर्त्याधयविशेषाः । ज० प्र० ७६, १०६ । औप ३ । प्राकारस्वोपरि मृत्वाधयविशेषाः । प्रश्न० ८६ । प्राकारस्वोपर्याधयविशेषः । जीवा० २७९ ।

अट्टालयसंठिमो-अट्टालकसंस्थितः । जीवा० २७९ ।

अट्टे क्षाणे-क्षान्तस्य प्रथमो मेघः । मय० १२३ ।

अट्टो-आर्तः, मनसा । विष्ण० ८१ ।

अट्ट-अर्थः । आप० ७१३ ।

अट्ट-अर्थान्, वर्णादीन् । ज० प्र० ९८ । अर्थान् । उक्त० ३६० ।

अट्टकरो-अर्थकरणं, अपांमिनिर्वर्तकमधिकारण्यादि येन द्रव्यादि निरुपयते । अर्थान् वा करणं, यत्र गहोऽप्यधिक्यन्ते । अर्थ एव वा तेस्तेष्वपार्थः क्रियन् इति । उक्त० १९५ ।

अट्टवर्षममृतसंनिपिद्धा-अष्टौवर्षममृतममृतसंनिपिद्धा, प्रभा विधेयः । आच० ३४३ ।

अट्टव-अट्टकः । औप० १४४ । अट्टकम्-चतुर्विंशत्यधिकतमवर्षमात्रकप्रमाणम् । मय० ३१८ ।

अट्टगुणाप-अट्टगुणा । आच० ६३ ।

अट्टगुणे-अट्टगुणाः । ठाणा० ३९४ ।

अट्टजायं-अर्थकार्या अर्थिकार्या अप्यप्रयोजनं वा । वृ० २० २४२ अ ।

अट्टजुक्तं-अर्थयुक्तं-अर्थने-यम्यत इत्यर्थेनेन युक्तमन्त्रितम् । उक्त० ४६ ।

अट्टुमियं-अट्टाष्टमिका, मिश्रप्रतिमाविशेषः । अन्त० २९ ।

अट्टुमिया-अट्टावष्टमनि । मय० ७७ । अट्टावष्टमम् । ठाणा० ४४० ।

अट्टुपयति-अनुभागसंक्रमस्वरूपनिर्धारणम् । ठाणा० २२३ ।

अट्टुपिट्टुट्टा(निडिया)-अट्टवारपिट्टप्रदाननिष्पन्ना । जीवा० २५१ ।

अट्टुपिट्टुणिट्टिया-अट्टपिट्टनिष्ठिता, अट्टभिः शास्त्रप्रतिषेधे विधेर्निष्ठिता । प्रश्न० ३६४ ।

अट्टुफास-अट्टस्पर्शम्, वादपरिणामम् । मय० ९६ ।

अट्टुभास्या-अष्टमभागायां मानविशेषः । मय० ३१३ ।

अट्टुमंगलय-अष्टमजलकानि, अष्टेति संख्याशब्दः, अष्टमजलकानि चारण्यः संज्ञाशब्दः । ज० प्र० ११२ ।

अट्टममत्तं-अष्टमभक्तम्, त्रिदाशोपवासः । आच० २२८ ।

मयपरिभाषयोग्याशयः, यद्वाऽष्टमभक्तमिति सामर्थ्यं नाम,

तद्येवम्-एकैकस्मिन् दिने द्विवारभोजनोचित्येन कृतप्रत्यस्य

पण्यां भक्तानामुत्तरपारण्यदिनोदकैकस्य भक्तस्य च त्यागे

नाष्टम् अर्कं स्वाज्यं यत्र । ज० प्र० १९७ । उपवास-

प्रत्यस्य संज्ञा । ज० प्र० ११८ ।

अट्टमयसिआ-अट्टमभक्तिका, दिनप्रयमनाहारिणः । ज० प्र० २३९ ।

अट्टमेणं-अट्टमेन, उपवासप्रयत्नशेन । ज० प्र० १९१ ।

अट्टय-तले । आच० ६४३ ।

अट्टरसंनपउत्त-अष्टमी रतः, दृष्टान्तिभिः सम्पद प्र-

येन युक्तम् । ज० प्र० ३९ ।

अट्टसहआदि-अर्थगतानि याग मन्त्रि ता अपेक्षानि-

वास्तानि, अपवा अपांन-इष्टवापानां दानानि वास्तानि

अपेक्षानां गन्तव्यमिति । ज० प्र० १४३, मय० ४८७ ।

अट्टमने-अट्टमने । आच० १४७ ।

अट्टमयं-अट्टाष्टिका दानम् । ज० प्र० १० ।

अट्टमयंमिओ-अट्टमयानि । आच० १४७ ।

अट्टसहस्रं-अष्टमहस्रम्, अष्टोत्तरं महस्रम् । जं० प्र० ४१० ।

अट्टसहस्रस्यरक्तं चणसत्तागा-अष्टौ महस्राणि-अष्टसहस्रस्यरक्ताका वरकामनगलाका-वरकामनमध्यः शब्दाका ये तु तानि । जं० प्र० ५९ ।

अट्टसिरे-अट्टशिराः, अष्टकोणः । औप० १० ।

अट्टसोयणिशब्दे-अष्टमुनर्णा मानमस्तेष्वष्टसोयणिकं, सुवर्णमानमिदम्-यस्मात् मधुरवृणकलान्येकः दैवमवर्णः, योऽस्य दैवमवर्णः एकं धान्यमावर्तते, द्वे धान्यमावर्तते तृतीया, पञ्च गुणा एकः कर्ममापकः, योऽस्य कर्ममापकः एकः सुवर्णः । जं० प्र० २२६ ।

अट्टा-अर्थक्रिया, अर्थाय वारकरणम्, क्रियायाः प्रथमो भेदः । आष० ६४८ ।

अट्टाणं-अस्थानम्, अयुक्तं, असाग्रतः वा । सूत्र० १६० । शब्दप्रतिषेधावसतिः । वृ० सू० १९७ आ ।

अट्टाणकृष्ण-अस्थानस्थापना-पूर्ववप्रहादिके अस्थाने प्रत्युपेक्षितोपधेः स्थापनं-निक्षेपः । ठाणा० ३६२ ।

अट्टादंशे-अर्थाय-वारीरक्षजनयमदिप्रयोजनाय दण्डः-प्रत्यस्थावराहिता । सम० २५ ।

अट्टावय- (अष्टावयः) पर्वतविशेषः । आष० ८२३ ।

अट्टापदं-अर्थापदम् । आष० ३५२ ।

अट्टारस्यको-अष्टादशवहः, अष्टादशमवर्षो द्वारः । आष० ६८१ ।

अट्टारस्यजणाउलं-अष्टादशव्यज्जनाकुलम् । मृग० २९३ । ठाणा० ११७ ।

अट्टावय-अष्टावयम्, युगम्, अर्धदं वा । दण० ११३ ।

अट्टावयो-पर्वतविशेषः । आष० १४८ ।

अट्टावय-अष्टावयम् । जीवा० २७६ । अर्धपदम् । आष० ४१२ । शारिफलकयुतं तद्विषयकलात् । जं० प्र० १३७ । युतफलकम् । प्रथ० ८४ । पर्वतविशेषः । आष० १५१ । युतकोडाविशेषः । सूत्र० १८१ । युतफलकं, कैलासः पर्वतविशेषो वा । प्रथ० ७० । अष्टावयः, पर्वतविशेषः । आष० ८२७ । युतफलकम् । जं० प्र० ११४ ।

अट्टावयसेलमिहसि-अष्टावयसेलमिहसि । जं० प्र० १५८ ।

अट्टाहिअं-अष्टादिहाम्, अष्टानामां-रित्तानां मयाहाः । उच्चादे तद्वति यस्यां मदिमापो वा अष्टादिहानाम् । जं० प्र० १६३ ।

अट्टाहिया-अष्टादिका, महामदिमादिनेयः । जीवा० ३६५ । जं० प्र० ४२३ ।

अट्टि-अग्निः, कीदृगम् । प्रथ० ८, भग० ११५ ।

अट्टिकच्छाम-ने अग्निवहुताः कच्छामने अग्निवहुताः । प्रमा० ४४ ।

अट्टिकच्छमो-अग्निवहुताः, कच्छामनेयः । जीवा० ३६ ।

अट्टिकरकम्-मन्दुनोदकम् । दण० १७७ ।

अट्टिरिहं-अग्निगर्भः । आष० ३६९ ।

अट्टिग-अग्निवहुता-कीदृगम् । भग० ३०८ ।

अट्टिगम्मायणने-अग्निवर्मावर्तनम्, अग्निवर्मावर्तनं-द्वानि यस्याः । भग० १२५ ।

अट्टिगामे-अग्निवर्मायणम्, अग्निं च तद्वर्मां च-अग्निना इयामतीकृतं-आधारितपर्यायानाम् । भग० २१३ ।

अट्टितरगाम-अग्निवर्मायणम्, पूर्वं वर्तमानकनामकम् । आष० १८९ ।

अट्टिमज्जणं-अग्निवर्मायणम्, कीदृगामर्तनम् । प्रथ० २० ।

अट्टिमिज-अग्निवर्मायणम्-अग्निवर्मायणविशेषः । उत० ६९० ।

अट्टिमिजा-अग्निवर्मायणम्, अग्निवर्मायणम् । सूत्र० ४०८ । भग० ५२६ ।

अट्टिय-आयिकः, अर्थेन इत्यर्थः-मोक्षः, स प्रयोजनमर्थेन अर्थः स एव प्रयोजनरूपोऽस्वास्तीति । उत० ६५ ।

अट्टियकट्टुट्टियं-अग्निवर्मायणम् । दण० ३२९ ।

अट्टियगामं-अग्निवर्मायणम्-अग्निवर्मायणम् । भग० ६६१ ।

अट्टिलगो-मुट्टि इत्या । आष० ६९० ।

अट्टिलगो-अग्निः (कीदृगम्) । नि० सू० प्र० ५६ आ ।

अट्टिसरफता-अग्निवर्मायणम्-आपादिकाः । द्य० डि० २७३ आ ।

अट्टिसेणा-वर्मायणान्नर्तनं गोक्षम् । ठाणा० ३५० ।

अट्टि-अग्नि-मग्ना । अनु० ५ । मृदुमग्ना । नि० सू० डि० १७३ अ ।

अट्टुप्पत्ती-ववहायो । नि० सू० नृ० १०१ अ ।

अट्टे-अर्थः, मावः । भग० ३४१ ।

वा मीडा कृतदृश्यस्यापि खलित्रेनाहार्यैः काष्ठकलपुस्तशुभि-
काचमदिघटितप्रजननैर्मोदिदवाच्यप्रदेशामेवमम् । आब०
८२५ । वृचकक्षोरुचदनादिमोहोदयोद्रुतस्तीनो मैथुना-
ध्यवसायाख्यः कामः । आब० ८२५ । मैथुनादावर्षकिया-
मम्प्राप्तकामस्य चतुर्दशो मेदः । दश० १९४ ।

अर्णगपडिसेवणी—मैथुने प्रधानमङ्गं मेरुं भगवत् तत्प्र-
तिषेधोऽनङ्गं तेनानङ्गमाहार्यलिखादिना अनङ्गे धा-मुग्गादौ
प्रतिषेधाऽस्ति यस्याः अनङ्गं धा-काममपरापरपुरुषसंपर्कतो-
ऽतिगयेन प्रतिषेदत इत्येवंशालाऽनङ्गप्रतिषेधिनी । ठाणा०
३१३ ।

अर्णगसेष—सुवर्णमार्गे, मदनिमर्गे मज्जनः । नि० चू०
तु० ५ अ ।

अर्णगसेणा—अनङ्गसेना, गणिकासुख्याः । अन्त० ३ ।

अर्णगसेणो—चम्पाकास्तव्यः स्वर्णकृत्, कामाप्रकाणाष्टव्यः ।
दृ० द्वि० ४४ अ ।

अर्णगरति—अनङ्गकीडाः । वृ० तु० १०७ आ ।

अर्णतं—अनन्तम् । विशे० ३९६ । वैषालमनाऽनन्तराधात ।
जीवा० २५६ । अनन्त, अनन्तार्थविययज्ञानस्वरूपत्वा-
दन्तरहितः । भग० ३, मम० ५ । अपरिमाणम् । भग० ६६ ।
अनन्तकर्मपुत्रलनिर्मुक्तकात्तद्वन्तमिति अनन्तानां वा अर्थानां
हेतुर्गणवन्तम् । ओष० १२८ ।

अर्णतकार्यं—मूलकादिकम् । प्रजा० २५९ ।

अर्णतकिरिया—अनन्तकिषा, परम्परामुक्तिफलः । उक्त०
५८३ ।

अर्णतवृत्तो—अनन्तवृत्तः, अनन्तवारात् । भग० १३० ।

अर्णतर्ग—वम्पलादिवक्ष्यम् । ओष० ३४ ।

अर्णतगमेजुत्त—अनन्ता-अर्षवमिता गम्यते वम्पुत्ररूप
मेमिति गमा-वम्पुपरिच्छेदऽकारा नामादवम्पुर्मुक्तलि-
अम्बितान्धनन्तगमयुक्तानि । उक्त० ३४० ।

अर्णतगुणपरिहाणीय—अनन्तगुणपरिहाणि, अनन्तगु-
णानां परिहाणि । ज० प्र० १२० ।

अर्णतगुणविसिद्धतरा—अनन्तगुणवैशिष्टतरा । मय्य०
२९४ ।

अर्णतघाई—अनन्तघानिन-अनन्तं ज्ञानदर्शने दन्तु शीले येषां
ते । उक्त० ५८० ।

अर्णतजिणेण—रामद्वयेना, ज्ञानां निव्ययः । आब० ४३० ।

अर्णतजीविया—अनेतजीविका-पनकादयः । ठाणा० ११२ ।

अर्णतणाणी—अनन्तनाणी, रेखाः । आब० ६६३ ।

अर्णतते—अनन्तकम्-एरुधेयिकं क्षेत्रम् । ठाणा० १४७ ।

अर्णतमिस्तिथा—अनन्तमिथिता, मूलकादिप्रमनन्तकार्य
तस्यैव सङ्गः परिपाठुपरग्न्येन धा वेनचिप्रत्येकवनगर्गिता
मिथमरालीक्य सर्वोऽप्येवोऽनन्तकार्यिक इति वदनी भाषा ।
प्रजा० २५९ । ठाणा० ४९० ।

अर्णतमीसग—अनन्तमिधा, मर्यादुपमाभाषाभेदः । दश०
२०९ ।

अर्णतयं—अनेतकम्-जिनम् । मम० १५३ ।

अर्णतर्त—अनन्तरम्, बहिर्भूतम् । मय्य० ३४ । मम०
१२८ ।

अर्णतरगद्विया—अनन्तरप्रथिता, अनन्तरं द्वयवस्थापितं
प्रथिमि सह प्रथिता (चादिगः) । भग० २१४ ।

अर्णतरपञ्जता—अनन्तरपर्याप्तका-प्रथममयपर्याप्तका ।
ठाणा० ५१४ ।

अर्णतरपुररफडे—अनन्तरपुरस्कृतः, अनन्तरं-अभ्येवध
नेन पुरस्कृत-अप्रेकृतो य सः । मय्य० ९० ।

अर्णतरस्ये—येषां पुद्गलानां बदनां गतामनन्तरं समयो
वर्तते तेषामनन्तरस्य भग० ७९१ ।

अर्णतरहिता—अने ठिता-अना न अना-अर्णता मयिना ।
नि० चू० प्र० २५७ आ । नि० चू० द्वि० ८३ आ ।

अर्णतरहियाय—अनन्तरि(रहि)तया-अव्यवहितया ।
आबा० ३३७ ।

अर्णतरा—अनन्तरा, एष्यानीती । आब० ७६९ ।

अर्णतरिया—अनन्तरिका, अन्तरस्य विच्छेदस्य कारणम् ।
भग० २२० ।

अर्णतरो—अनन्तर-वर्तमान समयः । ठाणा० ५१४ ।

अर्णतरोगादं—अनन्तरावगाटम्, येषु प्रदेशोऽवामावगाट-
स्तेष्वेव खदवगाटं तदन्तराभ्यानेतावगाटं तदन्तरावगा-
टम् । भग० २३ । अव्यवधानेनावगाटम् । जीवा० २० ।

अर्णतरोगादं—उत्पत्त्यनन्तरमवगाटव्यम् । भग० ९३७ ।

अर्णतरोव्यवणगा—उपपत्त्यव्यवणगा-उपपत्त्यप्रथममयवर्तिनः । प्रजा०
३०४ ।

अर्णतवत्तियाणुपेहा—अनन्तवर्तितानुपेक्षा । ठाणा०
१२० । अवगन्तान्म्यानन्तवर्तितानुचिन्तनम् । औ० ४५ ।

अर्णतविजय-आगामिन्या उत्तरपिण्या भरते चतुर्विंशे जिन-
नाम । सम० १५४ । हरेवते भविष्यजिनः । सम० १५४ ।

अर्णतवीर्य-अनन्तवीर्यः । आच० ३९२ ।

अर्णतसंजय-एकेन्द्रियादिषु सम्पन्न यतः । आच० ४२९ ।

अर्णतसंसार-अपर्यवसितसंसार असंख्याः । अन्त० ७१३ ।

अर्णतसंसारचक्षुषा-अनन्तसंसारवक्षः । उक्त० ३३० ।

अर्णतसेने-अनन्तसेनः, अन्तकृशानां तृतीयवर्गस्य
त्रितीयाध्ययनम् । अन्त० ३ । भरतेऽतीतेतसर्पिणीकृतकरः ।
सम० १५० । ठाणा० ५१८ ।

अर्णतसो-अनन्तसः, अपिच्छेदेव । सूत्र० ३४ ।

अर्णतहिभ-अनन्तहितम्-मोक्षः । दश० २५० ।

अर्णता-तिथकरा । बृ० प्र० २२४ आ ।

अर्णताणुयंधी-अनन्तानुयन्धी, अनन्त संसारमनुबध्नुन्ती-
त्येवंशीलः । प्रज्ञा० ४६८ । पौडशकपात्रे प्रथमो भेदः । सम०
३१, आच० ९१ । अनन्तं भवं अविच्छिन्नं करोति,
अनन्तो षाड्नुबन्धो यत्थ । ठाणा० ११४ ।

अर्णतिर्य-अनन्तिकम्, नजीऽप्यर्थवान्नात्यन्तमन्तिकम्-
द्वारात्समिप्यर्थः । अन्त० २१७ । अनासम् । भग० २१७ ।

अर्णतेहि-अनादिताम् अनन्ताः । भग० ६१० ।

अर्णतो-अनन्तः अनन्तकर्मासयात्, अनन्तानि वा
ज्ञानार्थिन्यस्येते, चतुर्दशो जिनः, रत्नसचित्तमनन्तं दाम-
स्वप्ने जनन्या दृष्टमतः । आच० ५०४ । अपर्यवसितः ।
उक्त० २१३ । अनन्तानामेवैकं शरीरम् । औष० ३४ ।

अर्णथो-राजविशेषः । नि० चू० द्वि० ४२ आ ।

अर्णथिल्ल-अनाम्लम्-स्वस्वादावचलितम् । आच० ३४६ ।

अण-अगाः, अण्णित-अन्वयन्ति अविकरहेतुत्वेनासातवैद्य
नारकायापुष्कमिति, अनन्तानुबन्धिनः कौपादयो वा ।
आच० ८१ । नारकायापुष्कं च शब्दजन्यकारयन्तीत्यणा,
अनाः । विशे० ५६१ ।

अणइकमणाइ-अननियमं, भयमयोगानामनुबध्नुनम् ।
उक्त० ५४३ ।

अणइक्खा-अनाम्यता । (गणि०)

अणइयच्छि-अनित्य-यथापरिगतं वक्ष्याममभिहितं
तथाऽनन्तिप्रम् । आच० २५६ ।

अणइयर-अनन्तवर्, अविरतमानदातृत्वता प्रधानं न विद्यते-
ऽनित्यं यस्मात्तत् । औष० ५४ ।

अणईयपत्तो-अनीतिपत्रः, न विद्यते इति-गङ्गादिहिरूपेति
रहितपत्रः । जीवा० १८८ ।

अणकरो-अणकरः, कर्ण-पापं करोतीति, प्राणवधस्य
चतुर्विगतितमः पर्यायः । प्रश्न० ६ ।

अणको-अणकः, विज्ञातदेशवासी म्लेच्छादिशेषः । प्रश्न०
१४ ।

अणक्खित-परीक्षितः । नि० चू० द्वि० ८१ आ ।

अणगार-अनगारः, सूत्रकृताश्च पञ्चममध्ययनम् । आच०
६५८ । साधुः । दश० ६२ । सूत्रकृताश्चैकविंशमध्ययनम् ।
उक्त० ६१६ । चतुर्दशसक्तं भवमोक्षकः । भग० ६३० ।
द्रव्यतो भावतथाविद्यमानागारः । दश० १५९ । न विद्यते-
ऽगारं गृहमेवमित्यनगारः-यतयः । आच० ३६ । तीर्थिक-
प्रवृत्तिः । आच० ३०९ । अनगारी-यतिः । उक्त० ५७८ ।
साधुः । आच० ३२९ ।

अणगारमग्ने-उत्तराण्यवने पञ्चाग्निसमाध्ययनम् । सम०
६४ ।

अणगारसुयं-सूत्रकृताश्चैकविंशान्तिमाध्ययनम् । सम०
४२ ।

अणगारस्सभिक्ख-अनगारास्सभिक्खः, अस्वेतु भिज्जुरस्व-
भिक्खः-जात्याशनाजीवनादनास्वीकृतत्वेनानास्वीयानेव गृहि-
णोऽसादि भिक्षत इतिकुर्यात्, न च यतिरेव, ततोऽनगा-
रक्षासावस्वभिक्ख । उक्त० १११ ।

अणगारिये-अनगारिके (अनगारिते वा), अनगारेण-भाव-
मिज्जुपु भवे अनुष्ठानम् । उक्त० ३३९ ।

अणगारे-अनगारः, न विद्यते अगारं-गृहं यस्यासौ माधुणी
जीवा० १४२ । आस्थितात्मा सन्धिसामप्याय । भग०
५९६ । न विद्यते अगारं-गृहं द्रव्यतो भावतत्वं यस्यासौ
सयत इति । प्रज्ञा० ३०३ । न विद्यते अगारं-गृहं यस्मै सः ।
सुयं ४ । अगाः-गृहास्तैर्निष्पन्नमगारं तत्र विद्यते त्यक्क-
दपाकः । आच० ४७३ ।

अणगारी-अणगारः, कर्मवि कालान्तरकृमानुभवहेतु-
तया कणम्-अष्टप्रकारं कर्म तत् करोतीति, तथा तथा
गुरुवनविपरीतप्रज्ञेतिभ्यश्चिनोमीति । उक्त० २० ।

अणगाल्लो-दुष्कलः । बृ० तू० २३ अ ।

अणघा-गिरोगा । नि० चू० प्र० ८० अ ।

अणघाविभे-अनार्थिनम् । औष० १०९ ।

अणश्चाधितं-वक्ष्यमात्मा वा यत्र न नर्तितः । ठाणा० ३६१ ।

प्रत्योदनं प्रमाजने वा । उता० ५४० ।

अणश्चासादृणाविणप-आसातना तन्निषेधरूपो विनयो-

ऽनत्यासातनाविनयः । भग० १२२ ।

अणजं - अनार्यम् । अनार्यवचनत्वात् । अर्षमद्वारस्य
तृतीयं नाम । प्रथ० २६ ।

अणज्जघम्मे-अनार्यधर्मः, ब्रह्मकर्माकारि । सूत्र० १५८ ।

अणज्जभावे-अनार्यभावः । बोधादिमान् । ठाणा० ३०९ ।

अणज्जे-अन्याप्यः, न न्यायोपेतः । प्रथ० ५ ।

अणज्जो-अनार्यः, स्त्रियश्चोपेक्षितः । दश० ३७५ । पापकर्मा ।

प्रथ० ४० ।

अणज्जहाप-अकाले, अस्वाग्राधिके वा । नि० सू० प्र०
१० आ ।

अणट्ठा-अनातं - आर्तध्यानविकलः । उता० ४४८ । मकल-

वोपविगमतोऽश्वाधिता । उता० ४४९ ।

अणट्ठा-अनर्थकिया, अनर्थाय वारकणम्, क्रियाया द्वितीयो
भेदः । आष० ६४८ ।

अणट्ठाद्वे-अर्धविलक्षणे दण्डः । सम० २५ ।

अणणुगामी-अननुगामुकः-स्थितप्रतीपवत् । आष० ४२ ।

अणणं-अनन्यः-ज्ञानादिकः । आचा० ११३ ।

अणण्णकर-‘स्तु-प्रभवण’ इति वचनात् आस्तव-
आधवः कर्मोपादानं तत्करणशीलं आस्तवकरस्तन्निषेधा-
दनास्तवकर-प्राणातिशयः प्रभववर्जित इत्यर्थः । ठाणा०
४०९ ।

अणण्हय-अनाधवः । आष० २८० ।

अणण्हयस्सं-अर्धस्वरवम्-अविद्यमानकर्मवत् । उता० ५८९ ।

अणण्हयफले-अनाधवफलः, समयः । भग० १३८ ।

अणति-प्रशाययति । उता० १२८ । दण्डयति । आष०
७८८ । आदत्ते-गृह्णाति । नि० सू० द्वि० ९ आ ।

अणतिक्रमणिज्ज-अनतिक्रमणीयम्, अचालनीयम् । भग०
१३५ ।

अणत्तट्ठिप-अनाहमार्थिकः, नानामार्थ एव यस्यास्यसौ पर-
मार्थकारी । प्रथ० ११३ ।

अणत्तट्ठियं-अस्तीकृतम् । आचा० ३२० ।

अणत्तपम्मे-अनात्मप्रज्ञा-आत्मने हिता प्रज्ञा देया नैः
आचा० ३३४ ।

अणत्ते-आणपीडितः । ठाणा० १६५ ।

अणत्थको-अनर्थकः, परमार्थारथा निरर्थकः, परिग्रह-

स्याष्टाविशतितमं नाम । प्रथ० ९३ ।

अणत्थद्वे-अनर्थदण्डः, अप्रयोजनदण्डः । आष० ८१० ।

अणत्थमियसंकप्पे - त्थानिन्मगमयभोजनसंन्यधान् ।
वृ० सू० १७९ अ ।

अणत्थो-अनर्थ अपावः । प्रथ० ९२ । अनर्पदेतुच्चा-
परिग्रहस्यैवविशतितमं नाम । प्रथ० ९३ ।

अणत्तिट्ठं-अनादिष्टं-अविशेषितम् । वृ० सू० ९९ अ ।

अणत्तद्वेसी-अनन्यदत्ता-यथावस्थितपदार्थगृहा, भगवद्गुण-
देहादन्वय न रमते । आचा० १४५ ।

अणत्तपरमं-अनन्यपरम-संयमः । आचा० १६६ ।

अणत्तारामे - अनन्यारामो-सोक्षमागन्धन्य न रमते ।
आचा० १४५ ।

अणत्तज्जो-अज्ञानमाणो । नि० सू० प्र० ११० अ ।

अणत्तप्पि-अवात्तरस्यन्तरमेदः । जीवा० १७७ ।

अणत्तप्पयो-अनन्यप्रव्य (अनन्यप्रव्य) ब्रह्मगम अवि-
द्यमानो वाऽऽत्मन सम्बन्धी प्रव्यो-हिरम्यादिर्मम स ।

भावधनयुक्तः । औप० ३७ ।

अणत्तप्पज्ज-‘देही’ अनात्मवशः । वृ० द्वि० २०९ अ ।

अणत्तप्पज्जो-अनात्मवशः । वृ० वृ० २५८ अ ।

अणत्तप्पयं-अनर्पितविषयविभागम् । वृ० वृ० ११० अ ।

अविशेषितम् । उता० ४८१ ।

अणत्तप्पिडंतं-अवलम्बः । नि० सू० द्वि० ३३ अ ।

अणत्तप्पलो-आणवत्, बलवानुत्तमणः । प्रथ० ३० ।

अणत्तप्पुससो-अननुपगतः, धूम्रमप्यदाऽनुपगम्यतोऽनि-
वेदितमेत्यर्थः । विशे० ६३० ।

अणत्तप्पुसक-‘अण-देय’ इत्य अणनि-न ददाति य म ।
प्रथ० ४६ ।

अणत्तप्पिन्-अनभिराम्यः, अनर्पितः । आचा० १९३ ।
नाभिराम्यः जीविनादनभिराम्यः गन्धेनयर्थः । आचा०
३३३ ।

अणत्तपिगताणं-अपिगताः । वृ० प्र० १३० अ ।

अणत्तपिगहिभ्यो - अविद्यमानमनीन-आभिव्युत्थेन गृहीतं
महर्षे-ज्ञानसम्बन्धनमभिगृहीतः - अनभिज्ञः । उता० ५६५ ।

अनर्पिकृता । उता० ५६५ ।

अणभिंग्रहिय - न विद्यते अभिमुखेनोपादेयतया एहीत-
ग्रहणमस्तेयमभिहीत । प्रज्ञा० ६० । अनिश्चितमशिव-
दिभिर्निर्गममावात् । ठाणा० ३०९ ।

अणभिंग्रहियमिच्छादंसणवत्तिता - अनभिहीतमि-
च्छादसैनप्रत्ययिकी, जेहि न विवि कृतित्वियमये पठि-
यण । आव० ६१२ ।

अणभिंग्रहिया - अनभिहीता, अनभिग्रहा यत्र न प्रतिवि-
यताधोवधारण सा भाषा । प्रज्ञा० २५६ । असत्वमृपा
भाषामेव । दृष्ट० २१० । अर्थानभिग्रहेण बोध्यते । भग०
५०० ।

अणभिजोग - अनभियोग, उच्छ्र । आव० ६६८ ।

अणभिहिय - अनभिहित, अनुपदिष्ट स्वमिद्वान्ते सूत्रोप-
विशेष । आव० ३७९ ।

अणभिज्जय - अविहरे, अमिज्जे । (मग्ग)

अणराप् - रणो कालमते-ग्भिअ ए वि जाव णो राया ठप्पि-
ज्जति । नि० बृ० मृ० ७१ अ ।

अणराय - राजपुवराजोमयानिपेकरहित राज्यम् । वृ० द्वि०
८० अ । मते रामणे जाव मूलराया पुवराया य एते दोवि
अणभिसिता । नि० बृ० द्वि० १० आ ।

अणलगिरि - अनलगिरि । आव० २९९ ।

अणल्ला - अपर्मात्ता, वीक्षाफाल्मेऽहमर्था । वृ० द्वि०
२८७ आ ।

अणल्लो - अनल, अममय । आव० २५९ । वेयावच्च
प्रति पुते अत्ते अभिगमे परिहरणे । नि० बृ० द्वि०
४९ आ ।

अणल्लिअंता - अनाप्रयन्त । ओग० ९७ ।

अणय - स्वत्वा । उज० ४२० ।

अणयं - प्रणवान् । मृग० १४६ । ज० प्र० ४९१ ।

अणयकंसवत्तिता - अनवकाङ्क्षाप्रत्ययिकी, विगतत्विया
मये पवदशी । आव० ६१३ । अनवकाङ्क्षा - स्वसरीराज-
नपेनैव सैव प्रत्ययो यस्या सा । ठाणा० ४३ । इहोक्-
वरलोपापावानपेनयेति । टा० १३१० ।

अणयगल्ल - अनवक्त्व, जग्मा अनभिभूत । भग० २७६ ।
ज० प्र० १० ।

अणयज - जनयणम्, सामाधिक्यमपयणम् । आव०

४७४ । सामायिकम् । आव० ३६४ । पाषाणुग्ग्रहितम् ।
दृष्ट० ११५ ।

अणवज्जय - अणवज्जयता, पापवज्जयता । आव० ३७३ ।

अणवज्जुत्तो - तज्जय, अप्रयमभूत । आव० ७५८ ।

अणवहृष्णा - अनवस्थाप्य - आवस्थाप्यते-पारिजिते । (आण०
१६४ । कृततपसो वतारोपणम् । भग० ६२० ।

अणवहृष्पादि - कृततपसो वतारोपणम् । भग० ६२० ।

अणवहृष्या - अनवस्थाप्यता, हस्तताळोदिप्रदानयोपाहुष्यता-
परिणामत्वाद् व्रतेषु नावस्थाप्यते इति अनवस्थाप्य, तद्वाच्य ।
आव० ७६४ । ठाणा० ७०० ।

अणवट्ठिभो - अनवस्थित । वृ० प्र० १२५ । अ ।

अणवट्ठिय - अनवस्थित, मन्ततम् । जीवा० ३४५ । अणि-
यतप्रमाणम् । मृग० ८५ ।

अणवट्ठिया - नावस्थामात्र । ठाणा० ३७४ ।

अणवट्ठिया - अनवस्थिता - येन पुन प्रतिस्तितीतोपापना-
या अप्ययोय सन् क्वचित्काल न व्रतेषु स्थाप्यते वाग्रक्षाया
पि विविधं तपयार्थं भवति पश्चाच्च कीर्तनपात्तहोवोपरतो
व्रतेषु स्थाप्यते । भग० प्र० १४ आ ।

अणवर्था - अनवस्था, यच्चरवैगमाचरण-गादभिल न
दीयते कियते वा सा । ओप० २७७ ।

अणवदग्गे - अनवदग्गम्, अनन्तम् । प्रश्न० ६३ । ठाणा०
१२० । औप० ४८ । अपववसानम् । सूत्र० ६५९ ।

अणवयसिय - अणपक्षिका, अन्तरनिकायानामुपविर्तिनो
व्यन्तरजातिसिरोध । प्रश्न० ६९ । बाणमन्तरविशेष ।
प्रज्ञा० २५ ।

अणवयसिक्खत्ता - अवस्था पक्षाङ्गमनवलोप्य । भग०
२१० ।

अणवयवगा - अनवतनाद्य-अवयवम् । ठाणा० ४८ । अनन्त
आपार, अनवतनाद्य-अवयवत-अनामक अग्र-अन्तो यस्य
नाह । अनवगतार्थ-अनवगत-अपरिच्छिन्न अग्र-परिमाण
यस्य नाह । भग० ३० । कालोऽपरिमाणम् । दृष्ट० प्र०
२७५ अ ।

अणवयवग्ग - अनवदग्ग, अणवयवग्ग । उज० ४८५ ।

अणविकखया - अणवण (मणिक)

अणसर्ग - अनघान्, भोजनविशेष । औप० १७ । काशतपो
२५ । उज० ६०० ।

अणस्य-अनशनम्, आहारस्यागः । दश० २६ अंग० ९२१ ।

अणसणा-अनशनम्, व्रतविशेषः, उपवासः । भग० १२८ ।

अणसायणा-अनाघातना, अहीलना । दश० २४१ । मनो-
बाधायैरप्रतीपप्रवर्तनम् । उक्त० १७ ।

अणसिञ्जो-अनशितः, न अशितः-भिक्षाप्रदानानभिज्ञेन
लोकेनाभ्यर्हितः । आब० १४४ ।

अणहं-अनघं, अक्षतम् । सूर्य० २९२ । अणहृष्यदोऽक्षत-
पर्यायो देवस्तेनाणहं-अक्षतं । जं० प्र० २२१ ।

अणहवीया-अविणद्वीया । नि० सू० प्र० ८० अ ।

अणहारण-ऋणधारकः । विषा० ७२ ।

अणहारेण-स्वदेशजहारामावेनेति । ठाणा० ५४ ।

अणहपरमस्था-अनघितपरमार्थाः । (गणि०)

अणहिकञ्जा-अनघिकृता-तद्वक्षणायोगतस्तन्प्रानन्तभाविनी ।
प्रज्ञा० २४८ ।

अणहियासिया-अनघ्यासिनी । आब० ४२८ ।

अणहियासी-अनघिकासिवाः, सङ्गावेगोत्पीडिताः स एवा-
याति सा । ओष० २०० ।

अणहे-अनघः, नास्याघमस्तीति, निरवधानुष्ठायी । सूत्र०
६९१ ।

अणहो-अनघः, अक्षतशरीरः । प्रश्न० ११५ ।

अणहृषणं-वणगपरिहाणीकवेण वणं । नि० सू० दि०
१५७ अ ।

अणहृषणा-अणासेविय । नि० सू० दि० १४४ आ ।

अणहृषणं-अनाकीर्णं-असंकुलं । उक्त० ४२८ ।

अणहृष्य-अणातीतं, अनादिकं, अनातिकं, ऋणातीतं अणा-
तीतं वा, अविद्यमानादिकं, अविद्यमानस्वजनं, ऋणं वाऽ-
तीतं ऋणजन्यदुःखनातिक्रान्तम्, दुःखतानिमित्ततयेन
ऋणातीतं, अणं वा अणकं-पापमतिशयेनेत-गतमणातीतम् ।
भग० ३५ । आ-ममन्तादतीत्यद्वितीया-मनोऽनाद्यनन्ते समारे-
आतीतः, न आतीत अनातीतः, अनादितो वा संगारो येन
न तथा, समारणवपारगामी । आवा० २८६ ।

अणाहस्तो-अनुपयुक्तः । (महाप्र०)

अणाहस्तो-विद्यादानतिक्रान्तम् । ब्र० प्र० १० अ ।

अणाहले-अनाविलः, अदीनस्य चतुर्थं नाम । अन्न० २० ।

अकलुषः । प्रश्न० १११ । अकलुषः, शुद्धस्वभावः । प्रश्न०
१३६ ।

अणाहसेसि-अनतिशयी, अनघ्यायतिशयरहितः । आब०
२४० ।

अणाहं-अनादिः, नास्यादिरस्तीति संसारः । सूत्र० ३४१ ।

अणाउट्टी-अनाकुटिः । आब० ३७३ ।

अणाउत्तं-अनावधानता । औप० ४२ । अनुपयुक्तः ।
ठाणा० ४३ ।

अणाउत्तआहयणया-अनायुक्तवक्रादिप्रवृत्तता । ठाणा०
४३ ।

अणाउत्तपमज्जणया-अनायुक्तप्राप्तिप्रमार्जनता । ठाणा०
४३ ।

अणाउत्तो-अनाकुलः-अक्षयिकता । ह० ल० ४४ आ ।

अणाउल-अनाकुलः, क्रोधादिरहितः । दश० १६६ ।

अणाउल्ले-अनाकुलः । आवा० ४२४ ।

अणाउल्लो-अनाकुलः । आब० ४०४ ।

अणाए-अनघा । आब० ३९९ ।

अणाएस्ते-अनघिराः, न आदिशः, सामान्यम् । उक्त० ३३ ।

अणागर्ह-अनागतः, सिद्धिः, अदोषकर्मच्युतिरुपा लोकाप्रा-
काशदेशस्थावस्था वा । सूत्र० २२३ ।

अणागतं-अनागतम्, अनागतकरणत्वात्, पर्युपगमादावाचा-
यदिवैयर्थ्यकरणात्तरायसङ्गावादारत एव तत्तत्करणम् ।
आब० ८४०, ठाणा० ४९८ ।

अणागमणधम्मिणो-अनागमनधम्मणिः-यस्मिन् मनुष्य-
लोके अनागमनं धर्मे शेषा ते, न पुनर्यहं प्रत्यागमनेनघः ।
आवा० २४३ ।

अणागमो-अनागम-अनवसरः । आवा० १२२ ।

अणागर्थे-अनागतम्, एष्यत्कालम् । आब० ५०९ ।

अणागय-अनागतम्-आयत्याम् । आब० ५०९ । अना-
गतं, अनागतकरणदानागतम् । भग० २९६ ।

अणागल्लियं-अनिर्गन्धिः-अनिवारितोऽनललितः । भग०
६७३ ।

अणागारं-अनाकारम्, अविद्यमानाकारम् । आब० ८४० ।
ठाणा० ४९८ । अविद्यमानाकारं-यद्विशिष्टपञ्चजनसम्भवा-
भावे कान्तरदुर्भिक्षाद्वी महत्तराद्याकारमनुधारयद्विविधीयते
तदनकारम् । भग० २९६ ।

अणागारपासणया—अनाकारपासया चित्त्यमानायां प्रकृष्टे
परिस्फुटरूपमीक्षणमवसेषम् । प्रज्ञा० ५३० ।

अणागारो—अनाकारः, यथोक्ताकारविकलः । जीवा० १८ ।
सामान्यप्राप्तिः । भग० ७३ ।

अणाजीवी—अनादीसी । नि० सू० प्र० १८ अ । अनावीविबो-
निःस्पृहः । दश० १०६ ।

अणाडिया—अनादिति । आष० ९५ । अपराधः । सू०
प्र० ३० आ ।

अणादायमाणे—अनाद्रियमाणः—सुखदिमनादयन् । आचा०
३२९ ।

अणादिमस्स—अनादित्तमान्नः जम्बूद्वीपाधिपतेः । जे० प्र०
३३४, जीवा० ३०६ ।

अणादिउ—जम्बूद्वीपस्थे देवः । ठाणा० ६९ ।

अणादिये—अनादितम्, अनादरे सम्प्रमरहितम्, कृति-
कर्मणि प्रथमदोषः । आव० ५४३ ।

अणादिय—अनादितः, जम्बूद्वीपाधिपतिर्व्यन्तरपुरः । उपा०
३५२ । अनादताद्—अनादरात् सा अनादता, णिषितस्य
या सो । ठाणा० ४७४ ।

अणाणास—अनानात्वाः—नानात्ववर्जिता केव्वेवापाटभूता-
काणप्रदेशेष्वेके तेव्वेवेनरेऽपि । भग० ९६१ । नानात्ववर्जिताः
देशमेवेनालक्षितमानात्वाः । प्रज्ञा० ७४ ।

अणाणाप्—अनाहया, स्वैरिण्या मुदया । आचा० ११३ ।
स्वमनीयिकाचरितोऽनाचारः । आचा० २२७ ।

अणाणुकिस्सी—ओ एवं कथयति । नि० सू० प्र० ३३३ आ ।

अणाणुगामिते—अविग्रमानस्य द्वितीयो भेदः । ठाणा ३७० ।

अणाणुगामियसारे—अननुगामिकत्वाद्—अनुगामनुष्णाय ।
ठाणा० १४९, ३५८ ।

अणाणुपुब्बी—अनानुपूर्वी, यत्र पूर्वपथादिमागो नास्ति ।
भग० ८० । अत्यगदृष्टादौ पदे आपत्ते । नि० सू०
प्र० ५३ अ । अनियतकमानुपूर्वी । ठाणा० ४ । यथोक्तप्र-

कारद्वयातिरिक्तवर्ण्य । अनु० ७३ ।

अणाणुवर्धि—न विरतेऽनुबन्धः—यातव्यप्रश्नोत्तरादीनां यत्र
तदननुवर्धि । ठाणा० ३६१ ।

अणाविट्ठी—अनादितः, अन्तर्कृशानां नृतीयवर्गस्य त्रयो-
दशमवयवम् । भग्न० ३१ ।

अणादीओ—अणादिकः, अणं—पापं कर्म आदिः—कारणं यस्य
सः । अणादीतः, अणं—अधर्मं न वेद्यं इत्यं तदतीते-
ऽतिदुःस्तत्वेनातिक्रान्तः । प्रज्ञा० ४ । अनादिकः, प्रवादा-
पेक्षयाऽऽदिविरहितः । प्रज्ञा० ४ ।

अणादीयं—नास्यादिरस्येयनादिकं । ठाणा० ४४ ।

अणादेज्ज—अनादेयम्—यदुदयवशादुपपन्नमपि हुवाणो नोपा-
देयवचनो भवति, नाप्युपक्रियमाणोऽपि जनस्तस्याभ्युत्थानादि-
न्माचारवि । प्रज्ञा० ४७५ ।

अणापुच्छा—अनापुच्छा । आव० १९८ ।

अणावाहं—अनावाधकर्वं—वेदनामावरवत् । उपा० ५१० ।

अणावाहि—अनावाधः—मोक्षमुलम् । ठाणा० ४८८ ।

अणाभिगता—अगहियसुताया । नि० सू० प्र० १४३ अ ।

अणाभिर्द्धतो—अस्पृशन् । नि० सू० प्र० १८७ अ ।

अणामोमं—अनाभोगम्, अतिचारविशेषः । आव० ५६४ ।
विस्तृतिः । ठाणा० ४८५ ।

अणामोगेनिव्वत्तिप—अनाभोगनिवर्तितः, यदा त्वैवमेव
तथाविधमुद्भूतवशाद्गुणद्वौवविचारणाशङ्क्यं परवशीभूय कोपे
कुरते तत्र मर्क्षः । प्रज्ञा० ३९१ ।

अणाभोगवकुत्तो—अनाभोगवकुत्तः, योऽनाभोगेनाजानन्
करोति सः, वतुत्तस्य द्वितीयो भेदः । उपा० ३५९ ।
सहस्रकारी । ठाणा० ३३७ ।

अणाभोगयत्तिया—अनाभोगप्रत्यमिकी, विंशतिविद्या-
मध्ये चतुर्दशी । आव० ६९२ । अनाभोगेन पाश्चात्याददत्तो
निक्षिपतो वा । ठाणा० ३१७ । अनाभोग—अज्ञानं प्रत्ययो-
निमित्तं यस्याः सा । ठाणा० ४३ ।

अणाभोगे—अनाभोग—अज्ञानम् । भग० ९१९ । एकान्त-
वित्तरपम् । स्व० हि० ३३२ आ ।

अणाभोगो—अनाभोगः, अलखन्तिरुत्तिः । आव० ८५० ।
नि० सू० प्र० २९ आ । अज्ञानं । नि० सू० प्र० १४७ आ ।
विस्तृतिः । आव० ८४८ ।

अणाययो—अनायकः, अन्यो ॥ विरते नायकोऽस्येति
अनायकः—स्वयम्प्रमुखवत्पर्यायः । सूत्र० ६१ । अविग्रमान-
नायको राजा । भग० ५३ ।

अणायण—अनायनम्, विद्वत्स्थानम् । दश० २२६ ।
अणानम्, वेदयागामन्तारि । दश० १९५ ।

अणायतर्ण-अनायतनं, साधुनामानाश्रयः । प्रप्र० १३८ ।
नि० चू० प्र० ११६ अ । श्रीपशुपण्डकसंस्कृतस्थानम् ।
ओष० १२ ।

अणाययणं-पशुपतिमदृष्टं । वृ० वृ० ११५ आ ।

अणाययण - श्रीपशुपण्डकसंस्कृतग्रहपञ्च । नि० चू० वृ०
२५ आ ।

अणायरिया-अनार्या-अर्द्धपञ्चविंशजनपदनामानि । आचा०
३७७ ।

अणायवेतिथं-छायायाम् । नि० चू० द्वि० ७६ आ ।

अणाया-अनात्मा पदादिपदार्थः । सम० ५ ।

अणाचार-अनाचारः, नावद्योगः । दश० २३३ ।

अणाचारो-अनाचारः । आच० ७७८ । गिल्लिते सति आधा-
कर्मणि दोषविशेषः, नावच्छन्नोत्प्रेषोत्तरकालम् । आच०
५७६ । व्यभिचारः । आच० ५७८ । आचारस्य साधवा-
चारस्याभावः परिमौगतो ध्वंसः । व्य० प्र० ९० अ ।

अणारब्ध-अनारब्धम्, अनाचीर्णम् । आचा० १४८ ।

अणारिओ-अनार्यः, म्लेच्छादिः । प्रप्र० ५ । ऋक्वर्माणः ।
आचा० १८६ ।

अणारिय-आचार्यं मुकत्वा । वृ० प्र० २४५ अ । म्लेच्छाः ।
ठाणा० ३०९ ।

अणारिया-कामकहा । नि० चू० प्र० २५८ अ । अनार्य-
क्षेत्रभाषाकर्मनिर्वाहिकृतः । सूत्र० ३९३ । उक्त० ३५८ ।
अनार्यः-न आर्यः, अमानाश्रितबादनदनुष्णमी । सूत्र० ३३ ।

अणारोहण-अनारोहकः, योधवर्जितः । भग० ३२२ ।

अणालाव-अनालापः-वृत्तित आकाशः । ठाणा० ४०७ ।

अणालिओ-अवेष्टा । आच० ३७० ।

अणावडन्तो-अवृष्टावृ । नि० चू० प्र० १८५ अ ।

अणावस-अवशम् । (सर०)

अणावाय-अनापातः । आचा० ३३५ । अनापात-आपा-
ताविरहिता उच्चारणम् । दश० २३१ । उक्त० ५१८ । विज-
नम् । आचा० ३३९ । स्थायापातारहितः । उक्त० ६०८ ।

अणावायमसंलोप-अनापातसंलोपः । ओष० १०० ।

अणावाहो-मोक्षो । दश० चू० १३ ।

अणासग-परिता । नि० चू० प्र० ३५२ आ । अनमनः ।
नि० चू० प्र० २५८ अ ।

अणासप-अनपः, अश्वरहितः । सम० २०२ ।

अणासर्ज-अनासर्जं, यद्वद्भ्यामर्जं भावासर्जं वा न भवति ।
ओष० १२३ ।

अणासवो-अनाश्रवः, मध्यस्थो रागद्वेषरहितः । सूत्र०
२४४ । कर्मव्यनितोद्योपायवात्, अहितायाः पञ्चविंशतमं
नाम । प्रप्र० ९९ । अनासवा-व्रतविशेषाः । आचा० १८२ ।

अणासायणाविणञ-अनामातनाविनयः, उपचारविन-
यवेदः । दश० २४९ ।

अणासेविर्यं-अनास्वादितम् । आचा० ३२५ ।

अणाहृपवञ्जा-उत्तराध्ययनस्य विनतितमाध्ययननाम ।
सम० ६४ ।

अणाहृप्वाओ-अनाथात्मानौ । आच० ७१ ।

अणाहृत्ताला-अनापशाला-आरिष्यशाला । व्य० द्वि०
५७ आ । नि० चू० द्वि० ३८ आ ।

अणाहृत्तालालओ-अनापशालालयः । आचा० ११९ ।

अणाहृत्तो-अनिष्ट शोभनमपि न रोचते परि अणाहृत्तो
भवति । नि० चू० द्वि० ५१ अ ।

अणाहृय-अनाहृतः, अनिलपिण्डः, अनन्याहृतो वा,
स्पर्धारहितः । भग० २९३ । भग० २९४ ।

अणिगालं-रागपरिहारेणैत्यर्थः । प्रप्र० ११२ ।

अणिगत-अनिर्गच्छन् । नि० चू० प्र० २५८ आ ।

अणिदिद्यं-अनिन्दितं-सिद्धिनिन्द्येन-स्वपरप्रमोद्यादिहेतुनाऽ
नुरवादितम् । उक्त० ६६७ ।

अणिदिआ-अनिन्दिता, अश्रमी दिवुमाती । ज० प्र० ३८३ ।

अणिदिद्या-अनिन्दिता, अधोलोकवास्तव्या दिवुमाती ।
आच० १२१ ।

अणिदिद्या-अनिन्दियाः अपर्याप्ताः, केवलिनः, निन्दा-
उपयोगतः । ठाणा० ३५५, ५१९ ।

अणिगणा-अनमा, अनमा नाम दुर्मणः । ज० प्र० ९९ ।
अणिनामसुखता-अनिकामसौख्याः-अप्रकृत्युक्ताः । उक्त०
४०० ।

अणिगिण-अनमात्रम्, मन्वन्तं तद्वैतुवादनमा इति ।
सम० १८ ।

अणिगूहो-अनिगूहन्, प्रकटयन् । आच० ५३४ ।

अणिगूह्यबलविरिण-अनिगूहितबलवीर्यः, न निगूहिते
बलवीर्ये येन गः बलं-शरीरं वीर्यं-आनन्द-शक्तिविशेषः ।
आच० २५९ ।

अणिग्गहो—अनिग्रह, अनिवेद्ये मनसो विषयेषु प्रवर्तमान-
स्य, अन्रक्षण एकादशं नाम । प्रश्न० ६६ । स्वर ।
प्रश्न० ३१ ।

अणिच्च—अनित्यम्, न नित्यमस्तिरत्वात् । प्रश्न० १६६ ।
अणिच्चावास्—अनित्यावात्—मनुष्यादिभवस्तच्छरीरम् ।
आवा० ४२९ ।

अणिच्चापुप्वेहा—अनित्यानुप्रेक्षा—जीवितादेरनित्यत्वा-
नुप्रेक्षा । ठाणा० १९० ।

अणिच्चेऊण—अ(नो)र्चयित्वा । आवा० १४६ ।

अणिच्छिद्यत्ता—अनीक्षितता, आप्नुमनियता । अण० २३ ।
प्राप्नुमनमिवाच्छिद्यत्तम् । अण० २५३ । प्रज्ञा० ५०४ ।

अणिच्छिद्यत्वो—अनेष्टव्य, मनागपि मनसाऽपि न प्रार्थ-
नीय । आवा० ५७३, ७७६ ।

अणिज्जिण्णा—अनिजीण, सामस्येनात्मप्रदेशेभ्योऽपरिखा-
न्ति । प्रज्ञा० ६०२ ।

अणिज्जुहियांसी—अर्ज्युडा—कृतविभागापि नान्यत्र नीतां
क्षिप्य । वृ० द्वि० १९९ आ ।

अणिज्जापत्ता—अनिर्दाय, बहुलभाषार्थः । अण० ३१३ ।

अणिङ्ग—अनिष्टम्, सतात्मनमिच्छणीयम् । आवा० ५८९ ।

अणिङ्गत्ता—अनिष्टता, इष्टा—मनसा इच्छामिषयीकृता तद्वि-
पर्यया अनिष्टा तस्या भावः । प्रज्ञा० ५०४ । अनिष्टता,
इत्याया अविवक्ष्यता । अण० २५३ ।

अणिहवर्ण—अनपलाप । नि० चू० प्र० ९ अ ।

अणितणा—वज्रदामिन । ठाणा० ५१७ ।

अणित्थि—अनित्थि—अविद्यमानवियतत्वरूपः । अण० ४६९ ।

अणिरथेत्थं—अनिरथेत्थम्, इतीदं प्रकारमापन्नमित्यर्थ, इत्थ-
तिष्ठतीति इत्थेत्थं, व इत्थेत्थ अणिरथेत्थमिति, केचित्प्रकारेण
लीकिनेनास्थितमिति । आवा० ४४५ । नेत्थ तिष्ठतीति, अवि-
यत्ताकारम् । जीवा० २५ ।

अणिरथेत्थे—अनिरथेत्थं परिमण्डलादित्यतिरिक्तम् । अण०
८५८, ८५९ ।

अणिदा—अनिदा—अनिर्द्वारण । अण० २६ । पितृविक्रय
सम्बन्धिनपेक्षिकत्वात् । प्रज्ञा० ५५७ ।

अणिदानो—अनिदान, देवेन्द्रादिपुत्र्यार्थार्थक । प्रश्न० १४७ ।

अणिदेसं—अनिर्देश । विरो० १५७ ।

अणिघत्तिर्यं—(अणिज्जकं) कम्प न कारयिज्जति । नि०
चू० द्वि० १०६ अ ।

अणिमिसच्छो—अनिमेयाश्च, निश्चलनयन । आवा० ७८४ ।

अणिमिसनयणे—अनिमित्तनयनम्, विकसितं नयनम् ।
अण० १७१ ।

अणिमिसा—अनिमेया । आवा० १२४ ।

अणिमिसे—अनिमिया, मत्स्या । दश० १०२ ।

अणिर्यं—अणिकं, अमम्—गुण्डम् । प्रश्न० ११५ । अतीकं—कट-
कम् । दश० ४३८ ।

अणियट्ठ—अनिवर्तः, मोक्ष । आवा० ११३ ।

अणियट्ठिवायरो—अनिवृत्तिवाद्, निवृत्तिवादादूर्ध्वं लोभा-
नुवेदनं यावत् भूतप्राप्तस्य नष्टं गुणस्थानम् । आवा०
६५० ।

अणिभट्टी—भरते भविष्यजित् । अण० १५४ ।

अणियण—अनप्रकारणत्वादनप्रा—विशिष्टवस्त्रदामिन, संज्ञा
शब्दो वाऽयमिति । ठाणा० ३९९ ।

अणियणो—अनम । आवा० १११ ।

अणियतो—अनियत, अनिश्चयवान्, अनवर्धित । प्रश्न०
२८ ।

अणियत्तो—अनिवृत्त । आवा० ८२३ ।

अणियद्वरिसणं—इयमजरयपदारयवीकदर्शनम् । नि० चू०
द्वि० ७१ अ ।

अणियघा—अनिवृत्ता—अनिर्घातिता । प्रज्ञा० ३३९ ।

अणिया—अनिदा, अकारणम् । आवा० ३४ । मेधाधारणे
न्द्रियपादवदेहावुर्धनकारी । नि० चू० प्र० २५४ अ ।
अनभोगत् । अण० १४६ ।

अणियाणे—प्रार्थनारहित । अण० १२३ ।

अणियादियर्—अनीकाधिपत्य—सजादित्वेन्यप्रधाना ऐता
वतादयः । ठाणा० ११७ ।

अणिलामयी—चातरीमणी । वृ० द्वि० २१९ अ ।

अणिलो—निर्लो जस्य नद्वि । दश० चू० ९८ ।

अणियारिण—अनिवारित, निषेधकारित । विषा० ७१ ।

अणियिद्धं—कम्प न कारयिज्जति । नि० चू० द्वि० १०६ अ ।

अणिवर्णं—अणित । नि० चू० प्र० ४३ आ ।

अणिसिद्धं—अणिगृष्टं, बहुलापारणं न तदेव एव ददति ।
प्रश्न० १०८ । परिहारितम् । नि० चू० प्र० १६१ आ । गृह्

कर्तव्यः । ओष० २१४ । ठाणा० ४६० । भग० ४६६ ।
नि० चू० तू० १६ अ, ४८ आ । तत्त्वामिनाऽनु-
त्सकितम् । आचा० ३२५ । दोषविशेष । आचा०
३२९ । साधारणं बहुनामेकादिना अननुज्ञातं दीयमानम् ।
ठाणा० ४६७ । दोषविशेष । प्रथ० १४४ ।

अणिसिद्धो—अनिपिद, अनुपयुक्त । आच० २६७ ।
अणिसिद्धि (ग्नि) **अण्पा**—अनिधृतारमा, अनिदान । आच०
८४३ ।

अणिसिद्धय—अनिधित, द्वन्द्वभावनिधारकित प्रनिबन्ध-
विमुक्त । दश० २२३ ।

अणिसिद्धोद्योगे—अनिधितोपधान, ऐहिकामुष्मिकापेक्षा
विकल तप, योगसमूहे चतुर्थो योग । आच० ६६४ ।
अनिधितं तप । प्रथ० १४६ ।

अणिसिद्धतं—अनिधितम् । आच० ३५८ । मर्वाशमारहित ।
भग० ३८५ ।

अणिसिद्धय—अनिधितम्, कौतुकीदिनिरपेक्षम् । प्रथ०
१२६ ।

अणिसिद्धय—अनिधितम्, पुलादिष्वप्रतिषेद्धम् । दश०
७२ ।

अणिसिद्धयस—अनिधेयस—अमोक्षाय । ठाणा० १४९ ।
अकन्याणाय, अमोक्षाय । ठाणा० २९२ । अकन्याणाय ।
ठाणा० ३५८ ।

अणिसिद्धो—अनिध-कस्यवि-सकण्ठिनाऽवष्टम्भेन रहित ।
उत्त० ६३३ ।

अणिहय—अनिहत अन्तर्हृद्धानां तृतीयवर्गस्य तृतीयम-
ध्ययनम् । अन्त० ३ ।

अणिहो—अनिभ, अमाय । दश० २६८ । अनिह, परीषहो
पसर्गैर्निहन्यत इति निह, न निह अनिह—उपसर्गैरपरा-
जित इति । सूत्र० ६९ । अस्निह—अष्टकर्मरहित,
अराग—रागद्वेपरहित, भावरिपुभिरनिहत । आचा० १९० ।
स्निघत इति स्निह, न स्निह अस्निह—सर्वत्र ममत्वरहित
इति । सूत्र० ६९ । अत्रुडिरे । भग० चू० १०१ ।

अणीय—अनीकम्, कैयम् । भग० ८९ ।

अणीयजसे—अनीक्यः ॥, नागस्य बाधापतं कुमार ।
अन्त० ४ ।

अणीयसे—अन्तर्हृद्धानां तृतीयवर्गस्य प्रथममध्ययनम् ।
अन्त० ३ ।

अणीसिद्धं—हस्तमानावप्रदास्मिदितम् । भृ० दि० २३९ अ ।

अणीहारि—अनिहारी, तपोमेद । उत्त० ६०० ।

अणीहारिमे—अनिहृरणाद् गिरिकन्दरादौ अनशनम् । ठाणा०
९४ । जह बर्हि पविबद्ध । नि० चू० दि० ५८ अ ।

अणु—अनु—प्रतिदिवसम् । सूर्य० १३६, १३१ । धेवे ।
दश० चू० ८९ । स्तोकप्रदेशम् । प्रज्ञा० २६३ । पश्चाद्भावे
स्तोके च । भृ० प्र० ३३अ, । स्तोकम् । प्रज्ञा ५०१ ।
प्रमाणतो वञ्चति । दश० १४७ । लघु, हीन । सूर्य०
२६१ । ज० प्र० ५०० ।

अणुअतणुअ—अनुकृतनाना—अतिसूक्ष्माणम् । जै० प्र०
२३७ ।

अणुभोग—अनुयोग, अर्थकथनम् सूत्रादनु-पश्यान्मस्य
योगोऽनुयोग सूत्राध्ययनात्पश्चादर्थकथनम् । अगोर्वा लघी
यस सूत्रस्य महत्ताऽर्थेन योगोऽनुयोग । आरा० २ ।
व्याख्यान । ओष० ७१ ।

अणुभोगत्पो—अनुयोगार्थं, व्याख्यानभूतोऽर्थः । आचा० ७ ।

अणुभोगदार—अनुयोगद्वारम्, सूत्रविशेष । आच०
७४० । अस्वाध्याये परिहर्तव्यसूत्रविशेष । नि० चू०
तू० ७१ अ० ।

अणुभोगदारे—अनुयोगद्वारम्, अनुयोगद्वारसूत्रम् । भग०
२२१ ।

अणुभोगस्त—अनुयोगस्य । वित्रे० ५९३ ।

अणुभोगो—अनुयोग, सूत्रस्याधेनानुयोजनम्, अभिधेये
व्यापार सूत्रस्य योगो वा, अनुकूलोऽनुकूलो वा योग ।
आच० ८६, ठाणा० ४८१ । निवेनाभिधेयेनाधेनानुयोजनं—
सम्बन्धनम् । वित्रे० ५९३ । सूत्रपाठाकस्तरमनु—पश्चात्सू-
त्रस्यार्थेन सह योगो—पठना । जीवा० २ । अनुकूल—अभि-
रोधी सूत्रस्यार्थेन सह योगो वा । जीवा० २ । सूत्रम्यार्थेन
सह सम्बन्धनं, अनुकूलोऽनुकूलो वा योगो व्यापार सूत्र-
स्यार्थप्रतिपादनम् । अगो—रूपो पद्याजानतया वाऽनुश-
ब्दवाच्यस्य योऽभिधेयो योगो—व्यापारस्त्वसम्बन्धो वाऽनु-
योगो अनुयोगो वा । तू० प्र० ४ । दृष्टिवादचतुर्थो
मेद । भग० १२८ । निशेय । आच० ६९४ ।
अनुधानम्, अनुकूलो वा योग । अणु—सूत्रं, मन्त्रं

अर्थसतो महतोऽर्थस्याणुना सूत्रेण योगो वा । ओष०
४ । विचारः । ठाणा० ४८१, ४९५ । अनुरूपोऽनुकूलो
वा योगः । सम० १३१ । अण्ययनार्थः । आव० ५४ ।
सूत्रस्पर्शकनियुक्तिः सूत्रानुगमस्य । आव० ८६ । परीक्षा ।
आव० १५७ ।

अणुकंप-अनुकम्पा-उपहृम्भम् । ठाणा० १७० ।

अणुकंपओ-अनुकम्प-अनुरूपक्रियाप्रवृत्तिः । उक्त० ३५९ ।

अणुकंपा-अनुकम्पा, अनुग्रहः । दश० ६७ । भक्तिः । ओष०
१९६ । आव० ३४८ । सम्यक्त्वगुणविशेषः । आव० ५९१ ।

अनुमोक्षः । तम० १२७ । श्रीमानापविषयं दानम् । ठाणा०
४९६ ।

अणुकंपाप-अनुकम्पया-अनुग्रहेण । च्य० द्वि० १७२ आ ।

अणुकंपे-अनुकम्पते, उपकुपते । उक्त० ४१९ ।

अणुकह-अनुकर्षयति । आव० २१८ ।

अणुकुपति-प्रछादयति, अशुक्षिप्त । नि० चू० प्र० १८० अ ।

अणुकुपितं-अशुधम् । चू० द्वि० २५२ अ ।

अणुकूला-संजमविमकरा (राज्यार्षणादिकाः) । नि० चू०
प्र० १५४ आ ।

अणुकंतो-अनुकान्तः-अनुवीचीः । भाषा० ३०६ ।

अणुकर्म-अनुकर्मः । आव० ३४२ । पारम्पर्यम् । उक्त०
१४७ ।

अणुकर्मतो-अनुकर्ममाणः, प्रेयमाणः । मूत्र० १३६ ।

अणुकसाई-अनुकशायी, अनुकपायी, उत्कण्ठितः । सत्का-
रादिषु भेत् इत्येवं क्षील उत्कपायी, न तथा । यो न
सत्कारादिकमुबुधते कुप्यति, तत्तत्प्रसूतो वा नादिकारवान्
भवति न । उक्त० १२४ । अणवः-स्वल्पाः सज्जलजनामान
इतिवाच्य कपायाः-क्रीडादयो यस्य । उक्त० ४२० ।

अणुगच्छ-अनुगच्छति, आपन्नो भवति । जे० प्र० १८७ ।

अणुगच्छण-अनुगमनम्, आगच्छतः प्रयुज्यमानम् । दश०
२४१ ।

अणुगच्छमाणो-अनुगच्छन्-अवगच्छन्-मुद्रमाणः मन् ।
भाषा० २२२ ।

अणुगम-अनुगमा, अनुगमनमनेनास्मादस्मिन्निति वा अङ्-
वचनम् । भाषा० ३ । अन्यः । द्वि० ९६४ ।

अणुगमणं-अनुगमनम्, आगच्छतः प्रयुज्यमानम् । उक्त०
१७ ।

अणुगमिओ-अनुगमितः, अनुनीतः । आव० ५५ ।

अणुगमो-अनुगमः, सूत्रार्थयोरनुरूपसंबंधकरणम् । द्वि०
४३१ । निश्चितसूत्रस्यानुकूलः परिच्छेदोऽर्थव्ययनम् । जे०
प्र० ५ ।

अणुगम्य-अनुगतं, अनवच्छिन्नम् । प्रश्न० ६६ । युक्तम् ।
दश० २०४ । अमिप्रयानुवर्तिनमात्मानम् । उक्त० ३२२ ।
युक्तः । उक्त० ६३१ ।

अणुगम्य-अनुगमः, प्रामाण्यानुवृत्तः लघुर्वा प्रामः, स्तुति
एकस्माद्वा प्रामादन्यो प्रामः । उक्त० ९९ ।

अणुगमियत्ताय-अनुगामिकता-परम्परया ह्यनुगम्यन्तु-
स्याय भविष्यति । जीवा० २४२ ।

अणुगीया-अनुगीता तीर्थकरादिभ्यः ध्रुवा प्रतिपादिता ।
उक्त० ३८५ ।

अणुगह-अनुग्रहः, अनुग्रहपरिहरणा अक्योऽभंगपरिहरणा,
(अकृष्टभुक्त्यपरिहारः) आव० ५५२ । ज्ञानागुपकारः ।
ठाणा० १५५ ।

अणुगहकस्त्रिणं-छन्दं मासाय आगेदिशामं छन्दसा
गता, ताहं अणो छम्माहो आवगो, ताहं वे तेण अद्धवुदं
तं उज्झतिवं जं पच्छा आवणं छम्मादितं तं वहाति,
एत्थं पेवमासा चउत्तीसं च दिवसा जेण उज्झेमिया । नि०
चू० तृ० ११५ अ ।

अणुगहदर्थ-अनुग्रहार्थ-अनुग्रहः - उपकारोऽभिधीयते,
अथशब्दः प्रयोजनवचनः । ओष० ४ ।

अणुगहपरिहारो-अनुग्रहपरिहारः-राजहृत्तानुग्रहयणेन ए-
वद्विष्मादिवर्षमादिवा यथोक्तम् रोडादिभोजन एक द्वे त्रीणि
वर्षाणि यावन् क्षयति, यावन्ते वा काले रानानुग्रहः कृत-
न्तावन्तं कालं भवति, न च द्विष्मादि प्रददानि, नापि यदि
करोति, न चापि चारभटादीनां भोजनादि प्रदानं निषेधे, एष
सोदादिभंगो । द्य० प्र० ४५ अ । तत्तत्तयं कालं सो दग्गादिषु
परिहरिजनि तावत्तानं न कथ्येतेत्यर्थः । नि० चू० तृ० ८९ आ ।

अणुगहो-अनुग्रहः, उपकारः । ओष० ४ ।

अणुगमो-अनुग्रामः, निवर्तिनमामानन्तरो ग्रामः । औप०
२२ ।

अणुग्याई-अनुदातिर्ष-यत्र गृह्यामादि प्रापन्ति वधन्ति ।
प्रश्न० १४५ ।

अणुग्याडिया-अनुदादिता, अष्टा । दश० ४११ ।

अणुघाता गुरवः । नि० सू० प्र० ८७ अ ।

अणुघातित्यं—अं गिरंतरे बहति गुरुं । नि० सू० प्र० ३०५ वा । गुरवः । नि० सू० प्र० २५७ अ ।

अणुघात्यं—आचारप्रारूपस्य सप्तविंशतितमो मेदः । आर० ६६० ।

अणुघात्यकसिर्णं—अं कालं जहा मागुरुणादि अहवा अं गिरंतरे दार्ग एम मागुरुणादिपि गिरंतरे दिजमाणं अणुष्णत्वं भवति । नि० सू० तृ० १३५ आ ।

अणुघातयण—अणोद्घातय—अणुयनेन जन्तुमणयनुगतिर्निकं सत्तारमित्यं—कम्मी तस्योत्तं—प्राप्त्येन धाननम्—अपनयनम् । आचा० १४७ ।

अणुघातयणि—गुरुणि प्रायश्चित्तानि । सू० तृ० ६७ अ ।

अणुघट्टता—अणुघट्टतः । ओष० ७८ ।

अणुघाह्य—अनुघाते, न निघते उदातो-लघुकरणलक्षणे यस्य तपोविशेषस्य तत् संधाभूतदानं, तपोषा प्रतिपेवा-विशेषतोऽस्ति ते । ठाण० ३११ ।

अणुचरिया—चरिका, नगरप्राकारशोरपान्तराले । सू० तृ० ५३ अ ।

अणुचिष्णो—अनुचीर्णम्, आचरितम् । आष० २२७ । अनुष्टिप्त । ओष० १०३ ।

अणुचितर्णं—अनुचिन्तनम्, पर्वालोचनम् । आष० ५८९ ।

अणुचिर्धं—अनुचीर्णम्, सम्यक् तद्वर्षावगमासंगणकित-भानिवर्ततमभावप्रापय । धर्ममेवनामकमसाधिक्येन परिणिमि-तम् । जीवा० ४ । अनुचीर्णं—कामसंगमगता सम्पानि-मादयः । आचा० २१७ ।

अणुचिर—अनुचित—भाषित शैशो वा । सू० द्वि० २३८ अ ।

अणुजत्तं—अनुजापम् । उत० ३०४ । अनुयात्रा, राजपा-टिका । आष० ७२० ।

अणुजत्ता—अनुयात्रा । आष० ३६५ ।

अणुजाप—अनुजातः, महत् । सू० २३३ ।

अणुजाणं—रययात्रा । सू० द्वि० १५५ अ । सू० प्र० २५८ आ । व्य० द्वि० १७ आ ।

अणुजाणपेक्षओ—अनुजाणप्रेक्षक । आष० ५७७ ।

अणुजाणे—अनुजातम् । उत० २९३ ।

अणुजाते—विनृसम् । ठाण० १८४ ।

अणुजायं—अनुयाते, नृनम् । जं० प्र० २९० ।

अणुजीरति—अनुजीरति—तदुपाधिरिति पुत्रभोगः उ१ । जीरति । उत० ४४१ ।

अणुजोगत—तीर्थंकरादिर्भगवतिव्याख्यानप्रभो गन्दि-कात्रयोगस्य अन्तर्गतनिर्देशवानां निर्वाणमनानुत्तरिमान-वकनव्यताव्याख्यानप्रत्य स्ति द्विष्टेऽनुयोगे गतोऽनुयोग-गतः । ठाण० ४९१ ।

अणुजोगी—अनुयोगी—अनुयोगी—व्याख्यानं प्रवर्तयति । ठाण० ३७५ ।

अणुजोगी—अगोः—सद्यो पक्षाज्जातस्य वा अनुभूतप्राप्त्यस्य सूत्रस्य योऽभिप्रेये योगो—व्यापारहेन सम्पद्यो वा गो-ऽनुयोगोऽनुयोगो वेति । ठाण० ३ । अनु-पक्षमात्रावभो यथेयेय । सू० प्र० ३३ अ । त्रिगारः । गम० ५० । सूत्रम्यायेन सह सम्बन्धनम्, सूत्रम्यायेनिति गदन्त्यः । ठाण० ३ ।

अणुजोगी—अनववात्रो, शिवादेरीयेशेदगम् । उत० ४९६ । धीमहावीरव्यामिनः—गुना जमन्तेर्माया, त्रियदर्शनाऽपर-नाम । उत० १०३ ।

अणुज्जह्जमाणार्ह—एकं हवरूपोऽनुज्जि अपरं य तेषां क्वचित्कामेऽनुसरोवाग्नेनचिद्वनृनक्रियमाणानि । उत० ५४९ ।

अणुज्जता—अनुजातविरहितः । नि० सू० प्र० २८९ आ ।

अणुज्जत—अनववात्री, धीमहावीरव्यामिनो ज्येष्ठा भगिनी, सुदर्शनाऽपरनाम । उत० १०३ । महावीरव्यामिनः पुत्री-नाम । आचा० ४३३ ।

अणुज्जितं—वराकम् । सू० तृ० ७ आ ।

अणुज्जुष—अनुजुष, कथिन्नुक्तुमसक्यतया । उत० ६५६ ।

अणुज्जुक्तं—अनुजुक्तम्, वक्तुम्, अपर्मदारस्य नवम् नाम । प्रभ० २६ ।

अणुज्जाणे—अनुजाने । ठाण० ३३० ।

अणुज्जिस्तु—अनुज्जिस्तु—धावरादिपु । आचा० २५६ ।

अणुज्जिया—अनुज्जिया, निमिष्टा । आष० ७७७ ।

अणुज्जितो—अनुज्जितः । सू० तृ० ४ अ ।

अणुष्णवण—अनुजापयति । ओष० १९९ ।

अणुष्णवणज्जयणा—यमयावदनुजापनोपगुणः । नि० सू० तृ० १७ आ ।

अणुष्णवति—अनुजापयति । आष० ११० ।

अणुष्णार्थं—नामिकादिनिर्गतम्बरानुगतम् । जं० प्र० ४० ।

अणुष्णेत्ता-अनुनीय-प्राप्य ध्यात्वा । सम० १२३ ।
 अणुतडियमेय-अनुतटिकाभेदः, अवटतटमेदवद् यो भेदः ।
 भग० २२४ ।
 अणुतडियामेदे-अनुतटिकाभेदः, इक्षुत्वपादिकः । प्रज्ञा०
 २६७ ।
 अणुत्तपत्तो-सजनीयः । नि० सू० प्र० २६६ आ ।
 अणुत्तर-अनुत्तरम्, सम्पक् । दश० १५९ । अनन्यसदृशः ।
 आच० ६० । अनुत्तर-सर्वसंयमस्थानोपरिवर्तिनः । उक्त०
 ३९३ । अनुत्तर-सर्वलोकाकाशोपरिवर्तिनीमतिप्रधानां वा ।
 उक्त० ३९३ ।
 अणुत्तर-अनुत्तरम्, वृद्धिरहितम् । आच० १४ ।
 अणुत्तरणयासो-अनुत्तरणपाशः, आत्मनः पारतन्त्र्यहेतु-
 तया पारमत्पाशः, अनुत्तरणक्षासौ पाशश्च । उक्त० ४३ ।
 अनुत्तरणपाशः-न विपटे उत्तरण-पारममनमस्मिन् सती-
 स्यनुत्तरणः, स चासौ बासश्च-अवस्थानम् । उक्त० ४३ ।
 अणुत्तरणाणी-कैवल्यज्ञानवान् । उक्त० २७० ।
 अणुत्तरधरे-न विपटे उत्तरमन्यप्रधानमेवामिति । उक्त०
 ३५७ ।
 अणुत्तरधरो-अनुत्तरधरः, न विपटे उत्तर-अन्यप्रधानमे-
 वामित्यनुत्तराः, ते च प्रहमात्कर्षप्राप्ता ज्ञानादय एव
 गुणरतान् धारयतीति । अनुत्तरान् गुणान् धारयतीति वा ।
 उक्त० ३५७ ।
 अणुत्तरविमाने-नैषामन्यान्पुत्राणि विमानानि सन्ति इति
 अनुत्तरविमानानि । अनु० १२ ।
 अणुत्तरे - स्थियादिभिः सकलनरकज्येष्ठेऽप्रतिष्ठान इति ।
 उक्त० ३९३ ।
 अणुत्तो-अनुत्तरः-न विच्यते उत्तरा-प्रधानाः स्थितिप्र-
 भावमुखप्रतिहेयादिभिरेभ्योऽप्ये देवाः । उक्त० ७०२ ।
 अणुत्तो-अनुत्तरः, कृष्णानुदेवागमनम् । आच० १६३ ।
 अचल १ विजयमद १ बलदेवजयममनम् । आच० १६३ ।
 अणुत्तोववाहय-अनत्तोपपातिकम् । भग० २२२ ।
 अणुत्तोववाहया-अनुत्तोपपातिकाः । प्रज्ञा० ६९ ।
 अणुदिर्भ्र- (अनुदीर्घम्) । भग० ५८ ।
 अणुदिसा-अनुदिशः, प्रतिदिशः । दश० २०१ । एकप्रदेग
 अनुत्तराः (दिशोः) । टाणा० १३३ ।
 अणुदिहो-अनुद्विष्टः, याचनिकादिभेदवर्जितः । प्रथ० १०८ ।

अणुदरी-अनुदरी, आत्मदोषोपसंहारविषये द्वारबलामहमि-
 त्थेष्टिभार्या । आच० ७१४ ।
 अणुद्रुअ - अनुद्रुताम्, आनुरूपेण यथामार्गैकिकविधि
 उद्भूता-वादनार्थमुत्क्षिप्ता । अं० प्र० १९४ ।
 अणुधर्मो-अनुधर्मः । सूत्र० ३९९ ।
 अणुनई-अनुनदि, नदी नदी प्रति । आच० ४५३ ।
 अणुनवन-अनुज्ञातम् । औप० १६० ।
 अणुनाओ-अनुज्ञातः । औप० २१५ ।
 अणुनासं-सानुनासिकं नासिकाकृतस्वरम् । टाणा० ३९६ ।
 अणुत्रया-अनुत्रया-तोर्ध्वमुखा । व्य० द्वि० २३७ आ ।
 अणुत्रयणा-अनुज्ञापना, वन्दनके द्वितीयं स्थानम् । आच०
 ५४८ ।
 अणुत्रयिय - अनुज्ञापितः । आच० ४२६ । अनुज्ञाप्य-
 याचित्वा । आच० ३३८ ।
 अणुत्रवेमाथ - तत्त्वजननाशैस्तत्परिष्ठापनायाज्ञापयन्तः ।
 टाणा० ३५४ ।
 अणुत्रा-अनुज्ञा, अनुमोदनम् । सूत्र० ३२९ । सूत्रार्थयोरन्य-
 प्रधानम् । व्य० प्र० २६ अ । अधिकारदान । टाणा०
 १३९ ।
 अणुत्राय-अनुज्ञातम्, ओग्यतयैव वितीर्णम् । प्रथ० १०२ ।
 अणुपभु - जुवपाश, सेनावृत्ति । नि० सू० प्र० १७४ आ ।
 सेनाधिपतिः । सू० प्र० १० आ ।
 अणुपरिवन्ति-अनुपरिवन्ति, सातयेन पर्यवन्ति । उक्त०
 २९६ ।
 अणुपरिवट्ट - अनुपरिवर्तयते, आत्मनद्यावयते । सूर्य०
 १०७ ।
 अणुपरिवट्टिय - अनुपरिवर्त्य, प्रादक्षिण्येन परिभ्रम्य ।
 जीवा० ३७५, ३९९ ।
 अणुपरिहारी-अतो अतो परिहारी गच्छति ततो ततो
 अणुपिहृतो गच्छति । अणु-योर्ध्वं पडिलेहनादि साहेजं
 करोतीति । नि० सू० तु० १३२ आ ।
 अणुपविट्टे-अनुप्रविष्टः-तदुद्वयवती । टाणा० २१९ ।
 अणुपस्समो-अनुपदयनः-पर्यालोचयतः । उक्त० ३१० ।
 अणुपासं-कर्मण कारविजड्विनि । नि० सू० द्वि० १०६ अ ।
 अणुपालइत्ता-अनुपाल्य-सन्तमामेग्य । उक्त० ५०२ ।

अणुपालणा-अनुपालना, अनु० विप्रदि, प्रत्याप्यान-
शुद्धया पयमो मेद । आच० ८४७ ।

अणुपालणासुद्धे-अनुपालनासुद्धे-यान्तरादिषु न मम
यत्प्रत्याख्यानम् । ठाणा० ३४९ ।

अणुपालिय-अनुपालिते, पूर्वकालस्य धुमि पालितराद्विष-
यिनमाधुमिधानु-पध्यापालितमिति । प्रश्न० ११३ ।

अणुपालिया-आत्मसयमानुसृततया पालिता । ठाणा०
२४० ।

अणुपालेइ-अनुपालयति । भग० १२९ ।

अणुपालेमि अनुपालयामि, धीन बुन्वकरमेव । आच०
७९१ ।

अणुपिट्टि-अनुपूर्व्या । सम० ६८ ।

अणुपुट्टसोअनुपूर्वित, क्रमेण । उत० २९२ । अनुपूर्व्या
क्रमेण । उत० ५१८ ।

अणुपुट्टि-अनुपूर्व्या, मूलादिपरिपाटी । ज० प्र० २९ ।
शास्त्रीयोपक्रममेद । आच० ३ ।

अणुपुट्टिविहारीण - अनुपूर्व्यवहारिणा-प्रतिपालितदीर्घम-
यमानां शास्त्रार्थग्रहणप्रतिपादनोत्तरकालमवलीदत् सवमा-
ध्ययनाद्यापननिर्वाणा विनादितसिध्याणामुत्सर्गमात्रं द्वादश
सवत्सरमलेखनाक्रमसल्लिखितदेहाना । आच० २६० ।

अणुपुट्टेण-अनुपूर्व्या-यथेष्टकालावश्यव्यवस्थया चतु-
र्थपद्माचारल्लिकया । आच० २८४ । अनुक्रमेण-परिपाट्या
योग्यमेव । आच० २४१ ।

अणुपुट्टो-अनुपूर्व्या, पूर्वस्या अनु । जीवा०
२७० ।

अणुपेहा-अनुप्रेक्षा, अनु-पद्याद्वावे प्रेक्षा वेक्षा, स्मृति,
ध्यानाद्भ्रष्टस्य चित्तवेष्टा । आच० ५८३ ।

अणुपेहे-अणुगुणं करोति । ओष० ८४ ।

अणुप्प-अनर्प्य-अनर्पणीय, अदीर्घनीय । ठाणा० ४६५ ।

अणुप्पगग्ये-अनुरूपतया-भीक्ष्विणेन विरलेनैवपुण्येदया
दणुरपि या-सहोऽप्यत्योऽपि प्रगतो ग्रन्थो-धनादियस्य
यस्माद्वा । ठाणा० ४६५ ।

अणुप्पयाड-अनुप्रदातु-परस्परवेण प्रदानम् । व्य० प्र०
२१७ आ ।

अणुप्पवाप-अनुप्रवाद पूर्वाक्षेप । उत० १६३, विज्ञे०
९६१ ।

अणुप्पवाद्दुष्ये-अनुप्रवादार्थम् । अपि० ३१६ ।
अणुप्पविसे-अनुप्रविशेत्, मनसि लब्धास्पदो भवेत् ।
उत० ९९ ।

अणुप्पस्यार्हे-अनुप्रसूता-आधिता । आच० ३४८ ।

अणुप्पियं अनुमतम् । वृ० द्वि० ३ अ ।

अणुप्पेच्छा-अविद्वता । ज० मा० १४० ।

अणुप्पेह-धर्मध्यानस्य पक्षास्पेक्षानि-पयान्तेनान्यन्
प्रेक्षा । भग० ९२६ ।

अणुप्पेहा-मनसा । वृ० द्वि० ५४ आ । अनुप्रेषा, अहङ्गणानां
मुहुर्मुहु सततमनश्चिन्तना । आच० ७८६ । यो मनसा
परिपत्तयति, न वाचा । दृष्ट० ३२ । पानोपरमकालभा-

विनी भविष्यत्वाश्लोचनास्था । आच० ५९० । धृत्तार्था
नृस्मरण ध्यानस्य पश्चात् पयलिचनानि, भावना । ठाणा०
१९० । सूत्रवदर्थेऽपि सम्भवति विस्मरणमत सोऽपि परिभा-
वनीय इत्यनुप्रेक्षण, चिन्तयित्वा । ठाणा० ३४९ । प्रत्यर्थयो
वि-सनम् । ओष० १८९ ।

अणुफासे अनुसर्ग, अनुभाव । दश० १९८ ।

अणुफासो-अणुभवो । दश० वृ० ९६ ।

अणुग्ध अनुगृह्य, निरन्तरम् । औष० १०८ । सन्तान-
भावेन प्राति । ज० प्र० १२५ ।

अणुग्धो-विश्रुतपयसिणाम्ययच्छिन्नेनावस्थानम् । भग०
८०८ । सातत्येन भवेत् तन्मरणानाम् । उत० २३९ ।

अणुग्ध-अनुग्धम्, सन्ततम् । आच० २३८ । ठाणा०
४३० ।

अणुग्धरोक्षपसरो-अनुग्ध-सन्तत, योऽर्थः ?-अव्यय
च्छिन्नो रोषस्व-कोषस्य पसरो-विस्तारोऽस्येति अनुग्ध-
रोषपसरो । उत० ७११ ।

अणुग्वद्धा-सन्ततमालिङ्गिता सम० १२६ ।

अणुग्वल-अनुग्वलम् । उत० १७८ ।

अणुग्मडो-अनुद्भूत, अनुत्पन्न । जीवा० २७५ । उत०
५८७ ।

अणुग्वयसपणा-अनुभवनसज्ञा, आहाराद्या । आच०
१३ ।

अणुग्वयो-अनुभव, स्वेन स्वेन रूपेण प्रवृत्तिना विपाकतो
वेदानुभव । विज्ञे० १००६ ।

अणुभाग - अनुभागः, आसुर्द्व्याणामेव विपाकः । भग० २८० । अचिन्त्या शक्तिर्वैक्रियकरणद्विधा । ठाणा० ६९, १४४ ।

अणुभागकम्मे - अनुभागकर्म - कर्मप्रदेशानां संवेद्यमानता-विषयो रसस्तद्वर्णं कर्म । भग० ६५ ।

अणुभागो - अनुभागः, विशिष्टवैक्रियादिकरणविषयाऽचिन्त्या शक्तिः । जीवा० १०९ । सामर्थ्यम् । प्रज्ञा० ८८ ।

अणुभाचकम्मे - पञ्चषट्चरो वेद्यते तदनुभावतो वेद्यं कर्मानुभावकमेति । ठाणा० ६६ ।

अणुभावनामनिधत्ताउप - अनुभावनामनिधत्तायुः - अनुभावः - प्रकर्षप्राप्तो विपाकः, तत्प्रधानं नाम, यद्यस्मिन् अवे सीमविपाकं भामकर्मानुभूयते त(स)या नारकायुषि अणुभ-वर्गमन्तरसत्त्वशोपघातानादियदुःस्वरायशःकीर्यादिनामानि तदनुभावनाम तेन सह निधत्तामायुरनुभावनामनिधत्तायुः । प्रज्ञा० २१८ ।

अणुभावे - अनुभावः, विपाको रसविशेषः । भग० ३५ । सीमतमदुःखादिः । आच० ४९६ । अनुभावः । सूर्य० २७९ । विपाक उदयो रस इत्यर्थः । ठाणा० ४१४ ।

अणुभावो - अनुभावः, माहृत्स्वम् । मृग० १२६ । विपाकः । प्रज्ञा० २१८ । स्वभावः, स्वकृपम् । जै० प्र० २९९ । सीमादिदेशो रसः । मम० १० । क्षाणुप्रहृणामर्थ्यम् । उत० २६५ । प्रभावः । जै० प्र० २४६ । रसः, विपाकः । विशेष० ५६५ । कारणम् । जीवा० ३३९ । विपाकोदयः । जीवा० १३० । सामर्थ्यादिलक्षणः । आच० ५९६ । विपाकः । आच० ५९८ । रसः । उत० २३० ।

अणुभासद - अनुभासते । आच० ३११ ।

अणुभासणा - अनुभाषणा, प्रत्याख्यानशुद्धिः । आच० ८४७ ।

अणुभासमाण - अनुभाषमाण । विशेष० १००५ ।

अणुमप - अनुमतम्, मानितम् । भग० १२२ । वाच्यव्या-घातस्य पञ्चादपि मतः । भग० ४६८ ।

अणुमभो - अनुमतः, अभिप्रेतो मोक्षाद्युत्तरता । आच० ३२९ । अभिप्रेतः । वृ० प्र० २८९ आ ।

अणुमगा - सीमम् । (आज०)

अणुमत - अनुमतं, वैगुण्यदर्शनस्यापि पञ्चान्तम् । औप० ९६ ।

अणुमत्रा - अनुमतिः । वृ० तृ० १२८ अ ।

अणुमर्ष - अनुमतम्, अभिप्रेतम् । औप० ६४ । अनुमतः - गमनः । जीवा० २७६ ।

अणुमया - अनुमता, अनुज्ञाता । प्रज्ञा० २५७ । विप्रियद-
० र्शनस्य पञ्चादपि मता । विपा० ४२ ।

अणुमहत्तरो - मूलमहत्तरो अगणिहिते जो पुच्छजिज्जो-
पुरे ठायति शे । नि० चू० प्र० १५८ आ ।

अणुमहयरो - मूलमहत्तराभावे प्रवृत्त्यः पुरःस्थानश्च । वृ०
द्वि० १९० आ ।

अणुमाणं - अनुमानम्, स्वार्थम् । आच० ४२७ । दृष्टान्तः । दृष्टा० १३०, १२६ ।

अणुमाणहत्ता - लघुतरापरराषनिवेदनेन धृदुदण्डादिव्यमाचा-
र्यस्याकल्प्य यदालोचनम् । भग० ९१९ । अनुमानं हृत्वा ।
ठाणा० ४८४ ।

अणुमाणे - अनुमानम्, अनु-लिङ्गमहत्तमव्यपसरणादेः प-
ञ्चान्तीयतेऽनेनेखनुमानम् । भग० २२२ । अन्विनि-लिङ्ग-
दर्शनसम्यग्धानुस्मरणयोः पञ्चान्मानं - ज्ञानमनुमानम् ।
ठाणा० २५४ ।

अणुमाणेनं - अनुमान्य, सम्यक् क्षमयित्वा । व्य० प्र०
२५४ अ ।

अणुमोदये - साङ्गज्जणामेओ । नि० चू० प्र० १०३ आ ।

अणुमुभंतो - अनुमुभन्त, अपरित्यज्जद । आच० ४०७ ।

अणुयसंतं - अनुवर्तयन् । आच० ३०५ ।

अणुया - अणुकाः । दृष्टा० १९३ ।

अणुयार्णं - रथयात्रा । वृ० तृ० ६१ आ । पटिमतिमहिमा ।
नि० चू० प्र० २३९ आ ।

अणुयोगं - अनुयोगो, व्याख्यानं विधिप्रतिविधाभ्यामर्थप्रग-
णम् । विशेष० २ ।

अणुरंग - गाण्ण । नि० चू० प्र० ३२४ अ । पंकिता, यान-
विशेषः । वृ० द्वि० १२५ आ ।

अणुरंगिणी - अनुरङ्गिणी, अनुरज्यते - अनुकारं विदधानीत्येवं-
सीला । जै० प्र० ५१८ । सूर्य० १३६ ।

अणुरजो - रंजिओ । नि० चू० तृ० १० आ ।

अणुरत्ता - अनुगतः - भावतः प्रतिपन्नः । उत० ३९४ ।
अन्तरप्रतिनोयतः परस्परस्वेदवन्तौ । उत० ७२१ । अनु-
रत्ताः - मतनं प्रतिपन्नः । उत० ७०८ ।

अणुराभो - अनुगतः । आच० ३०४ ।

अणुरागर्थ - अनुगतम्, अनुगतमागमम् । भग० ११७ ।

अणुराधा - अनुगधा, नक्षत्रविशेषः । सूर्य० ११० ।

अणुराहा-नक्षत्रविशेषः । ठाणा० ७७ ।
 अणुलिङ्ग-अनुलिम्पति । जीवा० २५४ ।
 अणुलिपणं-अनुलिम्पनं-महलिप्ताया भूमेः पुनर्लेपनम् ।
 प्रज्ञा० १२७ ।
 अणुलिहते-अनुलिम्पन्, अभिलिङ्गयत् । मूर्त्य० २६४,
 जीवा० ३७९, जं० प्र० २९७ । अनुलिम्पत्-अभिलिङ्गयत् ।
 प्रज्ञा० ९९ ।
 अणुलिहति-अनुलिपति, अभिलिङ्गयति । जीवा० २०९ ।
 अणुलेपणं-अनुलेपनम्, महलिप्तस्य पुनः पुनरुपलेपनम् ।
 प्रज्ञा० ८० ।
 अणुलोमं-अनुलोमम्, अनुवृत्तमनुगुणं वा । जीवा० ३ ।
 अनुरलकरणम् । ठाणा० ३७६ ।
 अणुलोमछाया-अनुलोमछाया, मृगच्छायाविशेषः । मूर्त्य०
 ९५ ।
 अणुलोमणा-अनुलोमना-प्रज्ञापना । वृ० वृ० १२३ आ ।
 अणुलोमवाडवेगो-अनुलोमवाडवेगः । अनुलोमः-अनु-
 वृत्तो वायुवेगः, क्षीरान्तर्वर्तिमानव्रजो यस्य नः । वायु-
 गुल्मरहितोदरमध्यप्रदेशः । जीवा० २७७ ।
 अणुलोमिभ-अनुलोमम्, मनोहारि । दश० २२३ ।
 अणुलोमिभ्यं-कटुगणरिमिदोमवजिज्वं त्रै भासमानो अभा-
 नभो लभद् । दश० वृ० ११५ ।
 अणुलुप-डीन्द्रियविशेषः । उक्त० ६९५ ।
 अणुलुप्तिभो-अभिच्यमानः । भाव० ६२१ ।
 अणुल्लावे-अनुलाप-पीन-पुन्यभाषणम् । ठाणा० ४०८ ।
 अणुपुत्तो-अनुपुत्तः, माधुं प्रवृत्तावधानः । ओष०
 २३ ।
 अणुपकयं-अनुपकृतम्, परैरवर्तितम् । भाव० ५९७ ।
 अणुपचाहृ-अनुपपातिके-उपपातस्य यत्र न भवति
 उदाहरति तस्मिन् । ओष० १०० ।
 अणुपचाहृ-आचारप्रकल्पस्य वद्विगतिभ्यो भेदः ।
 सम० ४७ ।
 अणुपचभो-अनुपचयः, अनुवर्त्तीयमानता, अनुपादान-
 मिति । उक्त० ६ ।
 अणुपट्टते-अनुपनिष्ठति, अरण्यमाने अरण्यते । ओष०
 १४५ ।
 अणुपट्टावणीया-अनुवर्त्तनीया । ओष० १२४ ।

अणुपट्टति-करोति । भग० ३२० ।
 अणुपत्त-अनुपत्तः-भूयः प्रज्ञो वास्तव्यं प्रातः । म्य० द्वि०
 ४४१ अ ।
 अणुपत्त-अनुवर्त्तते । भाव० ५६१ ।
 अणुपत्ति-अनुपत्तिः-मर्त्येषु भागेषु अप्रतिरूपता । वृ० प्र०
 ४३ अ ।
 अणुपत्तिभो-अनुवर्त्तिनः । भाव० १११ । परिगृहीतो
 महात्मेन । वद० द्वि० ४४१ आ ।
 अणुपत्तिपा-परिवेष्टिता । नि० वृ० प्र० १८४ आ ।
 अणुपत्ती-अनुपत्तिः । भाव० ५१५ ।
 अणुपत्ते-अनुवर्त्तमानः-मास्त्रनकालमयी । दश० ६३ ।
 अणुपट्टि-जै नो आपरिपरं पराणयं मुक्तलभ्याकरण-
 वत् । नि० वृ० द्वि० २३ आ ।
 अणुपदेसा-अनुपदेशः-गुणशुद्धः । ओष० १५१ ।
 अणुपमुञ्जो-संगकामवर्षितानिहारहारः, धृतिरवृणवन्-
 लादिपतिः । वृ० वृ० ४७ अ ।
 अणुपमा-अनुपमा । जीवा० २०८ ।
 अणुपयमाणा-अनुवदत-अनु-पभाषतः । वृत्तौ वदतो-
 ज्येन वा मिथ्यारश्म्यादिना वृत्तीना इत्येवमुक्तः । भावा०
 २५१ ।
 अणुपयार्-निर्दुर । नि० वृ० प्र० २७८ अ ।
 अणुपयय-अनुपतरत्तम्, अभिरतम् । भग० १८१ ।
 अणुपययकारि-अनुपतरत्ताविधी-इतानः । मर्त्यो वा
 सावयवोवाहिरनः नोपरतोऽनुपतरतः कुतश्चिद्व्यतिष्ठान् इत्यर्थः
 तस्य काविकी । प्रज्ञा० ४३६ ।
 अणुपययकायकिया-अनुपतरत्त-अभिरतस्य नाशान्
 मिथ्यारश्मेः सम्यक्प्रेक्षां कायक्रिया-उत्प्रेक्षितलक्षणा, कर्म-
 बन्धनिबन्धनम् । ठाणा० ४३१ ।
 अणुपयसते-अनुपसात्तव्यं, उदयावधः । प्रज्ञा० २९१ ।
 अणुवस्यंजमाणागती-अनुवस्यंजमानागती, परस्पर-
 सुपष्टम्भरहितानां पथि गमनं, विद्यायोगनेधनुषो भेदः ।
 प्रज्ञा० ३२७ ।
 अणुवसु-अनुवसु-मरागः भावकथ । भावा० २४२ ।
 अणुवाप-अनुपातः, अनुवाहः । प्रज्ञा० १४४ । अनुगमने-
 अनुवाहः उक्त० ६३१ ।
 अणुवायगहृ-अनुपातगतिः-अनुवाहगतिः । मूर्त्य० १८

अणुवालय-नोवालकधावकविशेष । अण० ३७० ।

अणुवासन-अनुपासक मिथ्यादृष्टि । नि० चू० द्वि० २५ अ ।

अणुयासना-अनुवासना, अणनेन जठरे तलप्रवेशनम् । नि० ४१ ।

अणुचित्तबुद्धि-अनुचित्तबुद्धि-अनुभूताकारबुद्धि । विज्ञे० १८९८ ।

अणुचिद-अनुचिद-मिथ्या श्रयात्वा । ज० प्र० १९३ ।

अणुवीह-अनुवीहि, आनुव-यम्, मैथुनाभिलाषम् । सू० १११ । अनुचिन्त्य विचार्य सम्यग्मिथ्या । आचा० ३८६ । आलो० २०१ ।

अणुवीहनिद्रामासि-अनुविचिन्त्य निद्राभाषी-विचार्य निश्चितभावक । आचा० ३९३ ।

अणुवीहमासप-अनुविचिन्त्यभावः, पर्यालोच्य भाषक, द्वितीयमतस्य द्वितीया भावना । आच० ६५८ ।

अणुवीति-चित्तेकम् । नि० चू० प्र० १०० अ ।

अणुवीति-पूर्विक इच्छा अणुचितिय । दस० चू० ११५ ।

अणुवृत्ता-अनुवृत्तिता-परम स्वस्थ क्रियमाणस्य तस्या लुप्तोदयिता, तद्भावे हणकारी । ठाणा० ३८९ ।

अणुवेलधर-लक्षणसमुद्रिकारसक । सम० ३३ ।

अणुवेलधरराया-अनुवेलधरराजा, भुजनेन्द्र । जीवा० ३९३ ।

अणुवेलधरनागरातीष-अनुवेलधरनागरा-नागराजति विशेष । ठाणा० २२८ ।

अणुवेहसलागा-दालोचनविशेष । नि० चू० द्वि० १८ अ ।

अणुवद्वे-अनुवर्तन, सप्तस्य एव । आच० ३९९ ।

अणुत्तणो-अनुवर्ति । नृ० नृ० ४ अ ।

अणुचत्त-अनुवर्तम् । आच० ८३३ ।

अणुचत्ता-अनुवर्तानि-अनु-अहारातकणनस्य पश्चात्तदप्रति पत्नी यानि प्रतानि कथयन्ते तानि, अथवा सर्वविरतापि क्षया अणो लघोर्गुणिनो प्रतानि । ठाणा० १९१ ।

अणुचय-अनुवर्तिनी, परिणामिनीबुद्धिदृष्टान्ते भार्या अण० ४३६ । अनित्ये-पुल्लानुत्पन्नं प्रतम्-आरोप्यता अनुवर्तना पतिमना इति यमोऽनुत्पन्ना वा । उत० ४०६ । अणुचय-स्थूलशान्तिनामनिवृत्ति दस० १९० ।

अणुचाण-अनाध्या(स्या)नै-रिक्तपम् । आच० १०१ ।

अणुविमो-अनुविम-प्रज्ञानत् परीषदादिभ्योऽविभ्यत् । दस० १६३, १७९ ।

अणुसंचरे-अनुसंचरे, अविभक्ति-लक्षोक्त्य संचरे-त्व सम्यक् सम्भाषन्ति यावा । उत० ४४६ ।

अणुससरइ-अनुससरति निविदिशा गमन भावदिगागमन वा स्मरति वा । आचा० २० ।

अणुसजइ-अनुसजति, सन्त नेगानुवर्तते । जीवा० २८४ ।

अणुसज्जणा-अनुसज्जना । अण० १५७ । अणुव-छेद करोति । उत० ५८४ । अनुवत्तना । नृ० प्र० ६८९ अ ।

अणुसज्जमाणा अनुसजत सन्तानेनानुवर्तमाना । न० प्र० ३५५ ।

अणुसज्जिथा-अनुसज्जित-पूर्वहालत्वात्तन्मनुजत व-त । अण० २७८ ।

अणुसज्जिथा-अनुसज्जित-कारात्कालान्तरमनुजत व-त स-ततिभवेन अवर्तित स्त । ज० प्र० १२८ ।

अणुसङ्ग-अनुसङ्ग उत्कलनम् । वेग० प्र० १९६ अ ।

अणुसङ्गि-अनुसज्जितम्-अनुसज्जित सङ्गुणोक्तिनिर्णोप हणम् । दस० ३६ । धम्मसङ्गा । नि० चू० द्वि० १०० अ ।

अणुसङ्गी-उपदेवपदाण, धुनिकरणम् । नि० चू० नृ० १३४ अ । सङ्गावपुरस्तर प्रज्ञापना । नृ० द्वि० ८७३ । उपदेवो । नि० चू० प्र० २०७ अ । ५१ अ । इहलो ।

। कापावदहानम् । नृ० द्वि० १०२ अ । अनुसालनम् । ठाणा० १५० ।

अणुसम-अनुसमा-अनुत्पा, अवैषमा । ठाणा० ४५० ।

अणुसणय-समयमाधिय । उत० २११ । अनुसमय प्रति क्षणम् । सू० ८० । अण० २० । सततम् । उत० २३६ ।

अणुसया अनुसव-पक्षात्पा । ज० प्र० १२३ ।

अणुसार-अनुसारवदननुसारम् । विशेष-२७७ । अनुसार यपि यदनुस्वारबहुभावे हुकाररगादिनृत्त तत् । आच० २५ । अलाक्षणिक सुसुमुखोच्चारणार्थ । दस० ८६ ।

अणुसासणाणि-अनुसासनानि-इत्थस्य सुव्यतामगादि भानि । सम० ११८ । क्षिणम् । उत० २६७ ।

अणुसासमि-अनुसारित । उत० ५५३ ।

अणुसासिज्जो अनुसायमान, तत्र तत्र चोपमान । द० २५६ ।

अणुसिद्धी—अनुशासनमनुवास्ति—सदुणोक्तीर्तनेनोपबृद्धं सा विधेयेति यमोपदिश्यते सा । ठाणा० २५३ । **अनुविष्टिः**—उपदेशप्रदानम् । व्य० प्र० ११७ अ । मिश्राम् । उत० ३२३ । धर्मकथाम् । औप० ७३ ।

अणुसूयगा—अनुसूयका—नगराभ्यन्तरे चारुसुपलभन्ते, सर्वमनुसूयकेभ्यः कथयेति । व्य० प्र० १७० अ ।

अणुसूयस्—अपरशरीराधितता, परनिधा । सूत्र० ३५७ । अनुसूयस्—परनिधया कृम्यादित्वम् । सूत्र० ३५७ ।

अणुसोयचारी—अनुश्रोतध्वारि—प्रतिप्रधादारभ्य भिक्षा-चारी । ठाणा० ३४२ । नचादिप्रवाहगामी । ठाणा० २७२ ।

अणुस्तस्मिन्—अणुस्तस्मिन् । दश० १९ ।

अणुस्तिस्यस्—अनुरिक्तकम्पम्—अनुद्वतत्वम् । उत० ५९१ ।

अणुस्तुयं—अनुधृतम्—अपधारितम् । उत० २४७ ।

अणुस्तुपस्—अनुरमुक्त्वम्—विषयमुक्तं प्रति निरुद्धत्वम् । उत० ५८६ ।

अणुया—अनुपः, सजलप्रदेशः । विशे० ७२७ ।

अणेकचित्ते—अनेकचित्त, अनेकानि चित्तानि कृतिवाणि-ज्याकलगादीनि यस्यासौ, कलुरवधारणे, संसारमुक्ताभि-लाष्यन्कचित्त एव भवति । आचा० १६३ । अनेकसमर्थानि चञ्चलतया चित्तानि—मनासि यामा सा । उत० २९७ ।

अणेकगुणा—अनेकगुणा—अनेकप्रकारा । सू० प्र० ७५ अ ।

अणेकगुणचरिण्ये—मानाविधेप्रेक्षाचारिसेविताम् । भग० ५४४ ।

अणेकद्वयो—अनेकद्वय । विशे० ४२४ ।

अणेकगुणी—अनेकगुणी । आच० ९५ ।

अणेकगुणधुणा—बहुनि वस्त्राणि एकीकृत्य धुनाति । औप० ११० ।

अणेकगुणधुणे—अनेकवस्त्रा चासौ बहुधाप्रवातिक्रमणतो गुणप्रदेकवस्त्रप्रहणतो वा धुनता न प्रकम्पनामिषा अनेकवस्त्रधुनता । उत० ५४२ ।

अणेकगुणास्तनयं—अनेकपुत्रनयुतं, अनेकवर्षाणां—असङ्ख्येय-वत्तराणां नयुतं—महृषाविशेषम् । उत० ३७७ ।

अणेकगुणाती—परपरमिलक्षणा एव आवा इति वादिनः । ठाणा० ४२५ ।

अणेलिम्—अनीय—अनन्यमण्डम् । आचा० ४२९ ।

अणेष्याणी—जाहे ताणि गुरादीनि न लज्जन्ति ताहे तस्मिन् अभावे परमं दुक्ख समुपज्जनिति, भोक्कणमात्रो वा । दश० च० ८८ ।

अणेषणा—अनेषणा—भिक्षादीपविशेषः । भाव० ५७५ ।

अणेषणिञ्ज—अनेषणीयम्—आधार्मकादिरोपदुष्टम् । आचा० ३७१ ।

अणोक्तता—अनुपकान्ता—अनिराकृता । औप० ३४ ।

अणोद्यमिन्—अभिर्माणनम् । ल० प्र० ५७ ।

अणोज्ञा—अनवद्या, स्वामिदुहिता । भाव० ३९० ।

अणोत्पत्त्या—अलज्जनीयता । सू० प्र० ३०९ अ ।

अणोद्वर्या—अपारा (सं०)

अणोद्वर्या—अपारा—हीनं सिध्दादर्शनाधिरवादि तद्विपर्य-यतनवधमं तदुद्वृत्तं क्षीरमस्तेनवनवमद्वयी, सम्यग्दर्शनज्ञान-चारित्र्यात् । आचा० १६४ ।

अणोमानं—अपमानं अनादरकृतं न भवति । औप० १०३ ।

अणोपरारं—अनर्वाक्पारम्—विस्तीर्णस्वरूपम् । प्रथ० ६३ ।

अणोपरारं—अनर्वाक्पारम्—विस्तीर्णस्वरूपम् । प्रथ० ६३ ।

अणोपरारं—अनर्वाक्पारम्—विस्तीर्णस्वरूपम् । प्रथ० ६३ ।

अणोपरारं—अनर्वाक्पारम्—विस्तीर्णस्वरूपम् । प्रथ० ६३ ।

अणोपरारं—अनर्वाक्पारम्—विस्तीर्णस्वरूपम् । प्रथ० ६३ ।

अणोपरारं—अनर्वाक्पारम्—विस्तीर्णस्वरूपम् । प्रथ० ६३ ।

अणोपरारं—अनर्वाक्पारम्—विस्तीर्णस्वरूपम् । प्रथ० ६३ ।

अणोपरारं—अनर्वाक्पारम्—विस्तीर्णस्वरूपम् । प्रथ० ६३ ।

अणोपरारं—अनर्वाक्पारम्—विस्तीर्णस्वरूपम् । प्रथ० ६३ ।

अणोपरारं—अनर्वाक्पारम्—विस्तीर्णस्वरूपम् । प्रथ० ६३ ।

अणोपरारं—अनर्वाक्पारम्—विस्तीर्णस्वरूपम् । प्रथ० ६३ ।

अणोपरारं—अनर्वाक्पारम्—विस्तीर्णस्वरूपम् । प्रथ० ६३ ।

अणोपरारं—अनर्वाक्पारम्—विस्तीर्णस्वरूपम् । प्रथ० ६३ ।

अणोपरारं—अनर्वाक्पारम्—विस्तीर्णस्वरूपम् । प्रथ० ६३ ।

अणोपरारं—अनर्वाक्पारम्—विस्तीर्णस्वरूपम् । प्रथ० ६३ ।

अणोपरारं—अनर्वाक्पारम्—विस्तीर्णस्वरूपम् । प्रथ० ६३ ।

अणोपरारं—अनर्वाक्पारम्—विस्तीर्णस्वरूपम् । प्रथ० ६३ ।

अणोपरारं—अनर्वाक्पारम्—विस्तीर्णस्वरूपम् । प्रथ० ६३ ।

अणोपरारं—अनर्वाक्पारम्—विस्तीर्णस्वरूपम् । प्रथ० ६३ ।

अणोपरारं—अनर्वाक्पारम्—विस्तीर्णस्वरूपम् । प्रथ० ६३ ।

अणोपरारं—अनर्वाक्पारम्—विस्तीर्णस्वरूपम् । प्रथ० ६३ ।

अणोपरारं—अनर्वाक्पारम्—विस्तीर्णस्वरूपम् । प्रथ० ६३ ।

अणोपरारं—अनर्वाक्पारम्—विस्तीर्णस्वरूपम् । प्रथ० ६३ ।

अणउत्थिया - तथविध्यादि धर्मणा कृतिषा गारह्या ।
नि० च० द्वि० ।

अणअभिमुहो-अन्यतोमुह । आव० ६४० ।

अणमोहुत्ते-अन्यतोभूतम् । आव० २०५ ।

अणगाच्छेद्य-अन्यगच्छीय । आन० ३२३ ।

अणगिस्त्य-अन्यगान् - पशुवित्तमन्न मया योक्तव्यमि-
त्येवं प्रतिपत्ताभिग्रह । वृ० प्र० ३१२ अ ।

अणगिस्त्याय-अन्यगत्याय । औप० २९ । वृ० प्र०
११२ अ ।

अणतित्थियपयसाणुजो-अन्यतीर्थेभ्य - कपिलदि-
भ्य सकाशात् ग्रहत - स्वकीयगारवस्तुतत्त्वानामनुयोगो-
विचार तत्पुस्करणायै शालसंदर्भ इत्ययं सोऽन्यतीर्थि-
कप्रवृत्तानुयोग । सप्त० ४९ ।

अणतित्थिया - रक्षणादयम् । नि० च० प्र० ७६ अ ।
अन्यतीर्थिका - चरकपरिभाषणशास्त्राजीवकचक्रदभावकपञ्च-
तय । नि० च० प्र० १४७ अ ।

अणत्थ-अन्यत्, परिक्लेशार्थे । आव० ८५० ।

अणत्थे-अन्ये-अनुगत स्वयं परमेश्वरादिवोऽयं जग-
त् । विद्वा० २२ ।

अणद्वाहरे-अन्यदवाहर - अन्येभ्यो दत्त-राजादिना वितीर्यै
हरति अगन्तरात् एवास्तिष्ठति । उज्ज० २७४ । अणद्
वाहर - मासमगरादिषु वीर्यकृत् । उज्ज० २७४ ।

अणमणयद्वसा-अन्योऽन्यवदता, अन्योऽन्य दान-
स्तुत्यावरचना यन् तद्वन्योऽन्यमन् तदभावस्तथा आल्लिङ्गा ।
भग० २१५ ।

अणाय-अनय - अगो-गत् - विद्यते यन्मावयव । उज्ज०
२४१ ।

अणसंभोदय-अन्यमन्मग्निय । आव० ८४० ।

अणहस्मिणी-परतीर्थेका अगारम्या ज्वरिनिरा । वृ०
तृ० ४० अ ।

अणाइहसरी-अन्याविहसरीयु, अन्यराधिष्ठितसरीम् ।
आव० ६३३ ।

अणहट्टो-अन्याविह, परायत्त, यथाविष्टो या । उज्ज०
११३ । आदि० । अन्त० २० ।

अणाहो-अपराह । नि० च० तृ० १०१ अ ।

अणाहसि-अज्ञातेषु, अज्ञातो ज्ञातिपुत्रादिभि एवनि-
उच्यति पिण्डादीनि । उज्ज० १२४ ।

अणाय-अज्ञानम्, चतुर्थ उदह । आव० ८५६ ।
एकविंशतितम परीपद, कर्मविशकजादहानामोद्विजेत ।
आव० ६५७ ।

अणापदोसे-अज्ञानदोष । औप० ४४ ।

अणाणिय-अज्ञानिक, वृत्तिर्गतं ज्ञानमत्वात्सीति । आव०
८१० ।

अणाणिययाई - यत्तपछिषेदा अज्ञानवादिन । भग०
१११ ।

अणापो-अज्ञान, वृत्तिमोहित । आव० ४४६ ।

अणातचज्जा-अज्ञातचर्या । आव० ८२० ।

अणातपिंहे-अज्ञातपिण्ड, अज्ञानान्त, अज्ञातेभ्यो वा-
पूर्वापरास्तुतेभ्यो वा पिण्डोऽज्ञानोच्छ्रयस्या रक्ष्य ।
तृ० १६५ ।

अणाय-अज्ञातोर्ध्व । वृ० द्वि० १८६ अ ।

अणाय-अज्ञातम्, अनुमानत अज्ञातम् । भग० १९७,
२०० ।

अणायया-अज्ञानता, तथनोऽप्रकाशनम् । प्रश्न० १४६ ।
अज्ञातता तपदवज्ञातता, योक्तव्येभ्यो गण्यमो योग ।
आव० ६६४ ।

अणाघदेसो-अदसिबभावो । नि० च० प्र० ७२ अ ।

अणियपुत्तो-अर्थिकापुत्र । नि० वृ० प्र० १९४ अ ।

अणिया-अर्थिका, दक्षिणमपुराया दक्षिणपुत्री । आव०
६८८ ।

अणियापुत्ते-अर्थिकापुत्र । वृ० तृ० १३२ अ ।

अण्योयत्तर-अप्यदवता । अ० द्वि० १२४ अ ।

अण्यति-सराति (त०)

अण्य-आत्मय, अ-आत्मविधिना स्तौति-अथति कर्म
चम्मान् य आश्रय प्राणतिपातदि । प्रश्न० ० ।

अण्यकन-आध्वजम् । औप० ४२ ।

अण्यकरि-रमाभवरत्नी । आरा० २८८

अण्यकरि-रमाभवरत्नी । आरा० ४८५ ।

अण्यण-अज्ञानम् । आव० १०८ ।

अणायगो-अज्ञायक । आव० ८३१ ।

अतज्जाय-अतज्जातपारिव्यापनिकी, पारिव्यापनिकया द्वितीयो
भेदः । आब० ६१९ ।

अतज्जाय-अतज्जातीयं, भिन्नजातीयम् । आब० ६२३ ।

अतज्ज-अतीर्थ, अन्यतीर्थं वा । वृ० द्वि० ३१ अ । अनि०
नि० च० तृ० १७ अ ।

अतति-सततमवगच्छति । ठाणा० १० ।

अतन्त्रम्-शास्त्रलक्षणरहितम् । आब० १२० ।

अतर-तरीतुमशक्यं, विषयमणं भवं वा । उक्त० २९२ ।

अतरन्त-रत्नानाम् । वृ० प्र० २२९ आ । अतरन्त-अति-
रत्नानां । ओष० १८३ ।

अतरन्त-रत्नानां । ठाणा० १३८ ।

अतरन्ते-अतरन्-अमहः । ध्य० द्वि० ३७ अ ।

अतरन्तो-अतरन्, अशक्नुवन् । आब० ८४७ । अशक्नु-
वन्-असमर्थः । दश० ८९ । अशक्नुवान् । आब०
६३७ । रत्नानां । ओष० ४५ । अशक्नुवन्-अशक्त-
भ्यां पादाभ्यां न शक्नोति स्थातुं तदा । ओष० ८४ ।

गिलाणो । नि० वृ० प्र० ४३ अ, ३० आ, ३६० अ ।
रत्नानां । वृ० तृ० ५ आ, नि० च० प्र० ८४ अ ।

अतरण-अतरण, अशक्तः, रत्नानां । ओष० ६७, वृ० प्र०
२३४ आ ।

अतरो-रत्नानां । वृ० द्वि० २२४ अ । रत्नाकरः । वृ० प्र०
३७ अ ।

अतसी-अयमी, धान्यविशेषः । ठाणा० ४०६ । पुच्छविशेषः ।
प्रज्ञा० ३२ । धान्यविशेषः । नि० च० प्र० १४४ आ ।

अतह्वाणो-अनघाशनम् । ठाणा० ४८१ ।

अतारं-अतारम्, तत्तुल्यमवयवम् । अण० ८० ।

अतारिमा-दुस्तरः । मृग० ८६ ।

अति-अतिशयवान् । ठाणा० ४७३ ।

अतिति-प्रविशन्ति । नि० च० प्र० २०३ अ ।

अतितिणः-अतिन्तिणः, अलाभेऽपि नेपयन्किञ्चनभाषी ।
दश० २३३ । अतिन्तिनः, न सत्त्विकविदुः सप्तसुयया
भयो भयो वक्ता, प्रनिवृणः सुप्रादिना । दश० २५८ ।

अतिअत्ति-आदिशक्तिः । मार्गश्लेषः । वृ० द्वि०
१२५ अ ।

अतिउच्चाओ-अतिप्रान्तः, प्राचूर्णकादिः । ओष० १८६ ।

अतिउच्चरि-अत्युदरितः । ओष० १३८ ।

अतिकाष्-महोरगेन्द्रः । ठाणा० ८५ । अतिकायः-महो-
रगमेदविशेषः । प्रज्ञा० ७० ।

अतिक्रमा-अतिक्रमः-अतिलङ्घनं, विनाशः । आवा०
१३५ । प्रतिश्रवणतो मर्यादाया उद्वेगनम् । व्य० प्र० ९० अ ।

अतिक्रीलावास्तो-अतिक्रीडावास्तः, सुस्थितलङ्घनाधिपस्य
आमेयविहारविशेषः । जीवा० ३१५ ।

अतिक्खलुण्डो-अतीक्ष्णतुण्डम्-अतीक्ष्णमुखम् । आब०
७६४ ।

अतिप्रान्ता-अतीना । आर्षा० १७८ ।

अनिखद्ध-प्रभूतम् । वृ० द्वि० १८७ अ ।

अतिखद्ध-गुरोरात्मीके भोक्तव्यम्, अनिप्रचूरं भक्षयेत् ।
ओष० १८३ ।

अतिगय-अतिगतः । आब० १७३ ।

अतिगओ-अतिगतः । दश० ४१ ।

अतिगता-प्रविष्टाः । वृ० द्वि० १८४ अ ।

अतिगमणं-प्रवेगः । वृ० द्वि० १६३ आ । अतिगमनं, प्रवे-
गानाम् । वृ० प्र० २७५ आ ।

अतिगुणिल-अतिगूढम् । आब० २९६ ।

अतिगुलिका-(अगुलिया)-कुक्कुटा । वृ० तृ० १९५ अ ।

अतिघरं-सज्जतिपटिस्मृतौ । नि० च० प्र० २३७ आ ।

अतिचारो-व्यतिक्रमः स्मृत्यनुर्यायः । तरुवा० ७-१८ ।

अतिच्छिष्ट-अतिक्रान्तायाम् । ओष० १५२ ।

अतिज्ञाति-पविमतिः । नि० च० प्र० ३४ आ ।

अतिज्ञाते-मयूदनरः । ठाणा० १८४ ।

अतिज्ञाणो-अतियानम् । आब० ३६६ ।

अतिज्ञादि-अतिघातवति-प्रवेक्ष्यति । ठाणा० ४६३ ।

अतिणिओ-अतीनाः । आब० २०४ ।

अतिणीओ-अतिनीतः, प्रपितः । आब० ८०० ।

अतिणेउं-प्रवेद्यः । वृ० तृ० ७४ आ ।

अतिण्णो-रत्नानां । वृ० प्र० २८८ आ ।

अतिताणित-आगच्छच्छन् । नि० च० प्र० १२० आ ।

अतिताणकहा-अतियानकया-नगरादौ प्रवेशकया । ठाणा०
२१० ।

अतिताणगिहाति-अतियानगृहाणि-नगरादिप्रवेशे यानि
गृहाणि । ठाणा० ८६ ।

अतितेया-अनितेया, गात्रिनामविशेषः । सूर्य० १४७ ।

अतिथि- अतीर्थम्, तीर्थस्याभावोऽतीर्थम्, तीर्थस्याभावा-
धानुत्पादोऽपान्तराले व्यसंछेदो वा । प्रश्नः ११ ।

अतिथिसिद्धा-अतीर्थ-तीर्थान्तरे साधुव्यवच्छेदे जाति-
स्मरणदिना प्राप्तापवर्गमार्गा मध्येवीकृति सिद्धा अतीर्थसिद्धाः ।
ठाणा० ३३ ।

अतिथ्याविते-प्रत्याख्यातः, निषिद्धः । नि० चू० प्र०
१८५ अ ।

अतिथिभो-अस्तमितो । नि० चू० प्र० ३१२ अ । समा-
प्येयर्थः । नि० चू० नृ० १२६ अ ।

अतिथिस्विभागा-न्यायासूतानां कल्पनीयानामवगमप्राप्तीनां
द्वय्याणां देशकालप्रदामकारकमयोयेत परदा आत्मानुग्रह-
शुद्धया संयतेभ्यो दानम् । तस्या० ७-१६ ।

अतिद्व्यति-(अद्व) प्रकरोति अनियतुति वेति । ठाणा०
२९८ ।

अतिधाड्यि-अतिप्राङ्गतः-प्रामितः । प्रश्नः ५३ ।

अतिपरिणामक-अपवादकमतिः । चू० प्र० १३२ अ ।

अतिपरिणामा-अतिपरिणामाः, अतिप्राप्त्याऽपवादह-
योऽतिपरिणामाः । विने० १३१ । अतिप्राप्त्याऽपराधो
गुणोपलब्धयो यस्य सः । व्य० प्र० ७२ अ ।

अतिपात-प्राणिनः विप्रसक्तः । ठाणा० ७९० ।

अतिपातनम्-प्राणवता मह विजोजनम् । ठाणा० २६ ।

अतिपार्श्व-अतिपार्श्व-एवतावमपिणीतीर्थकः । मम०
१५३ ।

अतिपुण्यः-विपुण्यमेदविशेषः । प्रश्नः ७० ।

अतिपुण्या-अधुनालाभिरणकारणमोकापुण्यादनेन ।
मम० ३०५ ।

अतिबलदाया-अतिबलदाया । आद० ११६ ।

अतिमन्दः-गन्धीरः । ज० प्र० ५२९ ।

अतिम(मु)त्तुमारो-रात्रिनाम । नि० चू० द्वि० २० आ ।

अतिमुक्तकः-यद्यप्यप्रमत्तः । मम० ५८६ । अनियुक्त-
नालबन्धुप्रापितोः । प्रश्नः ३७ ।

अतिमुक्तकचन्द्र-(अद्व्युत्तवद्व) पुण्यविशेषदम् । मम०
१११ ।

अतिमुक्तग-अतिमुक्तग-अतिविशेषः । प्रि० १८३ ।

अतिमुक्ते-अतिमुक्तः, बुद्धावधमः । अन्त० ६ । विप्र-
ममः । धिरेताः ममः । अन्त० २३ ।

अतियाण-अतियान-नगरप्रवेगः । ठाणा० १७३ । प्रवेगः ।
नि० चू० प्र० २७३ अ ।

अतियातो-अतियातः, यतः । उक्त० ४८१ ।

अतियारे-अतिचारः-अतिचरणं प्रवृत्तौ प्रतस्यानिकरणम्
व्य० प्र० ९० अ ।

अतिराउले-स्वामिद्वलम् । प्रश्नः २५३ ।

अतिरायितं-अताडितम् । ओप० ११० ।

अतिरिच्छच्छिन्नं-अतिरिच्छोच्छिन्नं-तिरिच्छोच्छिन्नं ।
आचा० ४०५ ।

अतिरिक्तं-अतिरिक्तम्, कुक्षिपूराहारप्रमाणातिक्रान्तम् ।
प्रश्नः १५४ ।

अतिरिक्तज्ञासणि-अतिरिक्ता-अतिप्रमाणा दद्या-
वमनिरामानि च पीठकारीनि यस्य सन्ति सोऽतिरिक्त-
दद्यामनिकः । मम० ३७१ ।

अतिरिक्ता-यंपशाला । नि० चू० प्र० १०६ आ ।

अतिरूपः-भूतमेदविशेषः । प्रश्नः ७० ।

अतिरेगं-अतिरेकः, आधिक्यम् । मम० १८६ । अतिरेक-
अत्यर्थम् । ओप० २२४ ।

अतिलोभुप-अतीव रम्यलभ्यः । उक्त० ३५५ ।

अतिगृह्माणे-अतिवर्तमान-मर्षणायां सर्वाभ्यन्तरे
प्रतिगच्छन् । मम० १७१ ।

अतिवद्वि-अतिवर्तिनः-प्रामितः । प्रश्नः ५६ ।

अतिवत्तिस्पर्ण-अतिवर्त्य-अतिवायेन गत्या । प्रश्नः
५३० ।

अतिवयनी-अतिवर्जित, बाहुल्येन गच्छति । प्रि० ११५ ।

अतिवामा-अतिवर्षा, अतिवर्षायां वेगवद्बर्षणम् । मम०
१९९ ।

अतिवाहयति-प्रवर्ति, विनयति च । प्रश्नः ६४ ।

अतियिज्ञे-अतिविद्यः, तत्त्वपरिच्छेदी विद्या यस्य । अथा०
१५५ ।

अतिपिज्ञान-विदिनाममसद्राव । मम० आचा० ११३ ।

अतिवेगो-अतिवेगः-अतिवहानादोपवेगः । प्रश्नः ५१ ।

अतिगुह्यो-गुह्यगुह्यः । ठाणा० २७४ ।

अतिसेसे-लोभावविशेषः । मम० आचा० १८४ ।

अतिसेश-अतिवद्विः । ठाणा० १९९ । अतिसेसे-अतिवद्विः
उक्त० २८३ ।

अक्षय-आत्मवान्, सचेतन । दश० २३६ ।

अक्षयपरगृह्य-आत्मसम्प्रकृष्ट, आत्मैव सत्यम् प्रव-
येण गृहीतो येन । दश० २५६ ।

अक्षयसमाह्व-आत्मसमाहित, आत्मना समाहितं ज्ञान-
दर्शनचारित्र्योपयोगेन सद्योपयुक्त इत्यर्थः । आत्मा वा समा-
हितोऽस्यैवात्मसमाहित । सदा शुभव्यापारवर्णित्यर्थः ।
आचा० १११ ।

अक्षयसुरसो-आत्मसदृश, सुखरूप । उक्त० ४० ।

अक्षयि-आत्महित, मोक्ष । दश० १०० । मोक्षलो ।
दश० ५० । ६८ ।

अक्षा-आत्मा । आच० २५८ । मोक्ष, सयमो वा । सूत्र०
१० । आत्मा-गृहीता, स्वीकृता । टाणा० ६३ । आ-
भिमिषिपिना नायन्ते-दुःखान् सरक्षन्ति मुच्यन्ते वा दयन्तीति
आशा आत्मा वा-एकान्तहिता । भग० ६५६ । आर्ता-
ः क्षुब्धभ्या पीडिता, आप्ता-राक्षेपरहिता, आप्ता-
गीतार्था । बृ० द्वि० १४३ अ ।

अक्षाणभो-अत्राण । आच० २११ ।

अक्षाणा-वधित्वितीया माय्या, कार्यटिका, संयता वा ।
बृ० द्वि० ८९ अ ।

अक्षाणो-अत्राण, अनर्थप्रतिपातवर्जित । प्रश्न० १९ ।
ज्ञानरहित, अनर्थप्रतिपातवर्जित । प्रश्न० ११ । गवा-
दिहारिणो । नि० बृ० द्वि० ११ अ ।

अक्षाहिद्विष-आत्मावधित । ओष० १५० ।

अक्षि(ति)मुत्तय-अक्षिमुक्त, पुण्यप्रधानवनस्पतिविशेष ।
जं० प्र० ४६ ।

अक्षुकोसे-आत्मरक्ष । सम० ७१ । आत्मपुण्यनिमान ।
टाणा० २०५ ।

अक्षेय-अत्रेय श्रद्धिनाम । आर० ३७२ ।

अक्षो-आप्त, साक्षमार्ग, प्रज्ञानदोष, सर्वत्र । सूत्र०
१५५ । रागादिरहित । दश० १०८ ।

अक्षोघणीष-आत्मैवोपनीत - तथा निवेदितो-विशेषजितो
यस्मिन् । टाणा० २०९ ।

अक्षे-अक्षम्, नारायणक्षेप्यायुधम् । प्रश्न० ११६ । अर्थ,
विषय । आच० २०३ । अर्थ-क्षेपवान् मन्त्रमेव वस्तु,
क्षेपिये । उक्त० ३६८ । अभिषेध, जीवाहितत्वरूपो वा ।
उक्त० ३८५ । अप्रैत इत्यर्थ-स्वर्गावयवमिति । उक्त०

४४८ । व्याख्यानं । टाणा० ५० । सुप्रत्य व्याख्यानं ।

टाणा० १७० । वि० ५५२ ।

अर्थयोगो-आये पन्थे गतो, अवकल्पविषयपथे वा गतो ।

दश० ५० १३३ ।

अर्थतमयस्मि-अलमयति । उक्त० ४३५ ।

अर्थतर-अर्थान्तरम्, पृथग्भूतम् । आच० ६०१ ।

अर्थतरमावे-अर्थान्तरभाव-भेद । आच० ४७६ ।

अर्थ-अर्थ, इन्द्रादिविवर्तमाने परिणतरव्यसमेत ।
वि० १६० ।

अर्थ-अर्थपुरिते अर्थवृक्ष, अर्थान्तरपर । आच० २७५ ।

अर्थ, विदुषमनुसृत्य-मोक्ष । दश० १८५ । अर्थनम्,

असम्प्राप्तकामभेद, तदभिप्रायमानम् । दश० १९४ ।

अस्त, अस्तपर्वत अदृशत वा । दश० २३३ । आदेश ।

बृ० प्र० २० अ ।

अर्थअवगमो-अर्थवगम, अर्थपरिच्छेद । दश० ११५ ।

अर्थ-गुणव्यवस्थेय । प्रज्ञा० ३२ ।

अर्थकक्षिणा-प्राप्तोपपत्त्येवमिच्छित्तेन्द्रा । भग० ६७१ ।

अर्थकरो-अर्थकर विद्यार्थरक्षणशील, भावकरविशेष ।
आच० ४९१ ।

अर्थकहो-अर्थकथा, विद्या किन्तुमुग्रायोऽतिरिद्धं नवयथ
वक्ष्ये नाम दृष्टो भेद उपप्रदानम् । दश० १०७ ।

अर्थक्रे-अकाण्ड-अनवसर । दश० ९३ ।

अर्थकसेतणया-अर्थवैयर्थ्या, अर्थवैयर्थ्यनिमित्तम् । सूत्र०
२९२ ।

अर्थकथे-अत्राप । ओष० ३० । अक्षाधम् । आच० ४९१ ।

अर्थजुषी-अर्थजुषि, ह्येतत्तत्त्वा अर्थयोजन । दश० १६० ।

अर्थजुषो-अर्थजुष, अर्थनार, अनुनष्टो, महापत ।
जीवा० २५५ ।

अर्थदूषण-अर्थदूषणव्यवहारम् । अपूर्वविज्ञेययो मे सामा
युग्यवगुण्यप्रभृतय प्रकारस्तेषां दूषणम् । व्य० प्र०
१५० अ ।

अर्थधर्ममार्ग-अर्थधर्ममार्गवर्मी यदि वाऽप्येते-हिताधि
मिरभिलष्यते, गति-अर्थधर्मोत्तमानार्थतया हिताहित
लक्षणा स्वरूपपरिच्छिन्ना । टाणा० ४७० ।

अर्थनिउरे-सम्प्रदायविशेष । नृप० ११ ।

अर्थनिउरे-सम्प्रदायविशेष । नृप० ११ ।

अर्थनिकुरं—अर्थनिकुरं, चतुरशीतिर्येनिकुराङ्गगतसहस्राणि ।
जीवा० ३४५ ।

अर्थनिकुराङ्गं—अर्थनिकुराङ्गम्, चतुरशीतिर्येनिकुराङ्गगतसहस्राणि । जीवा० ३४५ ।

अर्थपञ्चाया—अर्थपञ्चाया, यं तु तेषामेव षाण्वक्ष्यमाणानामभिधेयार्थस्यासम्भूता मेधा, यथा कनकस्य कटककेयूरादयः, ते सर्वेऽप्यर्थपञ्चाया अभ्यन्ते । विज्ञे० २०८ । ये तु तदेकदेशमभिधेयानि तेऽप्यर्थपञ्चायाभिधेयानि पञ्चाया अर्थपञ्चाया अभ्यन्ते । विज्ञे० २०७ ।

अर्थपर्य—अर्थपरम्, युगिर्हेतुर्वा । मृ० १५३ ।

अर्थपल्लिमथो—अर्थपरिमन्थ । विज्ञे० ६०८ ।

अर्थविवातिय—अन्नात्तात्पर्यवत्तात्पर्याणां भग० ६७१ ।

अर्थपुष्ट—अर्थप्रयुक्त—भूताभिधेयोऽर्थं तस्मान्मूर्धं पृथक्, अर्थेन वा पृथु अर्थपृथु तद्भावः अर्थपुष्ट । आव० ६१ ।
अर्थात् पृथक् कथञ्चित्केशोऽस्य, भिस्तीर्णमर्थपृथु । विज्ञे० ४९२ ।

अर्थमनुवृत्तं—अस्तमनमुवृत्तम्, अस्तोपलक्षितं सुतत्तम् । जे० प्र० ४०९ ।

अर्थमंत—अर्थवताम्, प्रयोजनवताम् । भक्षणार्हाणाम् । जे० प्र० २४३ ।

अर्थमंतमेत—अस्तमयति मिने-तुये, तावम् । जे० प्र० २४३ ।

अर्थरण—आस्तरणम्, आस्तरणं करोति । अप० ४१ ।

अर्थरथ—आच्छादनम् । जे० प्र० ५५ । आस्तरणं, अस्तरणं वा । भग० ५४३ ।

अर्थलोला—अर्थं लोला—अर्थलोला—लम्पग—वीरादयः । उत० ५९० ।

अर्थविगम्पणा—अर्थवक्तृणा । आव० ४८४ ।

अर्थविगच्छय—अर्थविनिर्गम—अपारसक वत्पाणावहता अर्थाविनियोगवत् । दण० ७३० ।

अर्थमंतुत्तं—सम्भावस्तुत । दण० ५० ८९ ।

अर्थसंप्रयाणं—नावारसिवाधनम् । आचा० ४०० ।

अर्थसत्यं—अर्थशास्त्रम् । आव० ४२२ । अर्थोपायप्रतिपादनं शास्त्रम् । प्रथ० ९० । नीतिसाध्यादि । जे० प्र० २१९ ।

अर्थसिद्धे—अर्थसिद्धः, शास्त्रीयस्यामिषवत्ताम । मृ० १४७, उ० प्र० ४९० ।

अर्थस्त—अस्तो मेध्यास्तेनान्तरितो रविरस्तं गत इति व्यपदिश्यते तस्य पर्यन्तराजस्य गिरिप्रधानस्य । मम० ६५ ।

अर्थ्या—अर्थ्या, इच्छाणि । उत० ३८४ । अर्थ्या, प्रार्थनीया वा । उत० ३८४ । अर्थ्यन्—गम्भन्त इत्येषा ।

ओष० ५ । दृष्टादयः । ठाणा० २५१, आचा० २०१ । पलाणि, वस्तुनि । ठाणा० ३३ । अर्थ्यन्ते—अभिलष्यन्ते विधाधिभिर्यन्ते तत्र अधिगम्यन्ते । ठाणा० ३३५ । निर्यु-

क्तिमाभ्यमग्रहणितिर्गुणपक्षिर्वादिभ्याम् । मम० १११ ।

अर्थ्याणं—देशविशेष । भग० ६८० ।

अर्थ्याणमंडविया—आस्थानमण्डपिना । आव० ८९ ।

अर्थ्याणि—आस्थानिका । उत० ११५ ।

अर्थ्याणिमंडवो—आस्थानमण्डप । नि० मृ० प्र० २७४ आ ।

अर्थ्याणियं—आस्थानम् । उत० १४६ ।

अर्थ्याणियमंडविय—आस्थानमण्डपिका । मृ० प्र० २७ आ ।

अर्थ्याणी—आस्थानी । आव० ६७० । आस्थानिका । आप० १४९, २०८ ।

अर्थ्याणीयरगभो—आस्थानविरगन् । आव० २१६ ।

अर्थ्यादार्ण—अण्डनिमित्तं प्रकोप । मृ० तृ० ८६ आ ।

अर्थ्यामा—अर्थ्यामान, नामान्यतः क्षतिविवक्षा । जे० प्र० २३९ । अर्थ्यामा, नामान्यतः क्षतिविवक्षा । भग० २३३ ।

अर्थ्यायणवं—आर्थ्यानि । आव० ३४० ।

अर्थ्यायाणं—अर्थादानं—द्रव्योपदानकारणमिष्टमिति तद्दत्त—प्रयुक्तान् । ठाणा० १६४ ।

अर्थ्यावत्ती—नामम्यमस्या । मृ० द्वि० १२१ आ ।

अर्थ्यावत्तीदोसो—अर्थावत्तिदोषः, यथाधार्तदोषप्रति, मृद्वोपविदोषः । आव० ३७४ ।

अर्थ्याह—अस्तापम्, अविद्यमानमनापम्, भगवत् । मम० ८० । अस्ताप—निरस्तापमनसम् । भग० ८० । अस्तापम् । आच० ३७४ ।

अर्थि—येन येन यदा यदा प्रकोपेन तस्मात् तदास्ति—अस्ति जायते इति सुव्यमानस्येदं वदति । ठाणा० ४८८ ।

अस्ति, विदन्ते, मन्तीत्यर्थः, अथवाऽस्ति अथ यथा यदम् ।

भग० ३२ । प्रदेशः । भग० १४९, जीवा० ६ । अस्ति,
निपातः सर्वप्रतिपत्तिः । प्रज्ञा० ५६३ । प्रदेशः । आव०
६०० । त्रिकालवचनो निपातः । अभूत्, भवति, भविष्यति
च । आव० ७६८ । अस्तिद्वारम्, अस्त्यन्वयैतन्वयरूपः ।
दश० १०५ । स्वामी । विज्ञे० ६७२ ।

अस्थिकाप-अस्थिकायः प्रदेशराशिः । भग० ३२४ ।
अस्थिकाय-अस्थिकायः, प्रदेशराशिः, अस्तीति सन्ति
आत्मन् भविष्यन्ति च ये कायाः प्रदेशराशयस्ते अस्थिकायाः ।
भग० १४८ । प्रदेशसङ्ज्ञातः । जीवा० ६ । धर्मास्थिका-
यादि । दश० ११४ ।

अस्थिकायजडैस्त्व-अथवातीतिप्रतिपत्तिरस्य जडमोहक-
नामः । भग० ६८८ ।

अस्थिकायधर्म-अस्तिक यवमं । दश० २१ ।

अस्थिकायधर्मे-अस्त्य-प्रज्ञा स्तेषा कायो-रागिरि-
काय स एव धर्मे-प्रतिपत्तिरिति त्रिवचनमोहोद्धारणम् । ठाणा०
५१५ ।

अस्थिक-आस्तिक्यम्-जीवस्यास्तित्वमिति वक्तृत्वमोहक-
मोक्षतत्त्वप्रधानम् । आव० ५९१ ।

अस्थिनस्थि-अस्तिनाग्निरनामपूरः । ठाणा० १९९ ।

अस्थिय-अस्थिर-यहुमीजगत्प्रज्ञापः । प्रज्ञा० २० । अस्थि-
कायः । भग० ८१ । अस्थिरम्, अस्थिरप्रभक्तम् । दश०
१०६ ।

अस्थिया-यहुमीजगत्प्रज्ञा । भग० ८०३ ।

अस्थी-अर्थज्ञाना । सू० प्र० ११० अ ।

अस्थीनस्थिपचार्य-यथा लोके अस्ति नास्ति च त्वयम्
तद्योच्यते त्वयुर्ध्वनामः । भग० ७६ ।

अस्थ्या-आत्मना । आन० १७३ ।

अस्थ्युत्पत्ति-पात्रार्थः । नि० च० द्वि० ६१ अ ।

अस्थ्युत्पत्ति-अस्थुत्पत्ति आत्मोत्पत्तिः । ओष० ८३ ।

अस्थे-अनेन अन्तरिम मूर्ध्निस्ति दृष्टमिथोयते । मे-
नामः । ज० प्र० ३७० ।

अत्योगाद्या-मन्त्रयोगः । प्रज्ञा० ४८१ ।

अत्यो-अथ, अभिप्रेतः, प्रयोजनः वा । प्रश्न० ११० ।
काण, तारिरा पदार्थो ना । जीवा० ७८ । अर्थ-अर्थम्
इति । आव० १० । पञ्चमा, अचक्षुर्ग्राह्यवस्तुना ।
दश० च० १०३ । अर्थ-य मूर्ध्निस्ति । नि०

५८८ । अर्थत इति, विवर्तत प्रबोधित विवचकत्वम् । आव०
८६ । अभिप्रेतपदार्थः । आन० ४१५ । द्रव्यम् । आव०
६०७ । अर्थत इति । उत० ६८ । त्रिधादि । दश० ११४ ।

अत्योगाह्वय-कलविधयम् । भग० ५४१ ।

अत्योगाह्वे-अर्थविग्रहः, अथवावग्रहणम्, अनिर्देश्यसामा-
न्यरूपार्थग्रहणम् । व्यञ्जनावग्रहणकालमेव सामाधिक्यमनि-
र्देश्य सामान्यमात्रार्थग्रहणम् । प्रज्ञा० ३११ । अथस्य-
सामान्यनिर्देश्यस्वरूपस्य शब्दादि भवेति-प्रथमं व्यञ्जनव-
ग्रहणान्तरं ग्रहण-परिच्छेदनमर्थवग्रहः । गम० १० । भग०
३४४ । व्यञ्जनावग्रहचरमसमयोगोपात्मन्यवग्रहणलक्षणम् ।

आव० १० । अर्थने-अधिगम्यतेऽर्थत वा अभिप्रेत इत्यर्थ-
सामान्यरूपान्ते प्रथमपरिच्छेदनमर्थवग्रहः । ठाणा० ७१ ।

अत्योमं-अमोभक्त, वैहिहकारादिपदलिङ्गापूरणस्तोभक्ति-
पानशब्दम्, सूत्रगुणः । आव० ३७६ ।

अर्थडिल्ल-सचित्तमृमि । नि० च० प्र० ३८ अ ।

अथ-अथशब्दः प्रक्रियाप्रधानन्तर्यमज्ञेयत्वप्रतिपत्तिरचन-
सूचये प्रत्यक्षानन्तर्यानि । ठाणा० ८९५ । वाक्योपपत्त्याय
परिग्रहायो वा । भग० १४ । प्रक्रियाप्रधानन्तर्यमज्ञेयत्वोप-
पत्त्याप्रतिपत्तिरचनसूचयेषु । प्रज्ञा० ७४७ ।

अथक-अस्ताव । सू० प्र० ५९ अ ।

अथकायमो-अकाण्डायनः । आव० ८०० ।

अथको-अभिप्रेतः । आन० १०८ ।

अथाचंदोगमहो-यथालिङ्गिकवग्रहः । नि० च० प्र० २३९ अ ।

अथाहं-जतर पुनः पुनः नास्ति नास्ति । नि० च० द्वि० ७८ अ ।

अथिरो-अस्थिरः, क्षमायग्राही । मृ० ६ ।

अद्वे-अद्वैतः, प्रत्यक्षयोगप्रत्यक्षमिदमात्रं वा । सम० ५ ।

अद्वैतयो-अन्धः । ठाणा० १९१ ।

अद्वैतु-अद्वैतः, अभिप्रेतः । सूत्र० ७६ । अद्वैतः, अर्था-
वर्धनः । मृ० ७४ ।

अद्वैतुदसयो-अचक्षुर्धनः अचक्षुर्धनमस्यामे, पञ्च-
लक्षणं गतिम् । मृ० ७४ ।

अद्वैतियेव-प्राथम्यम् । ओष० १६३ ।

अद्वैतमेव-अद्वैतः । उत० १३ ।

अद्वैतो-विद्यामि गेहा-या जी दुःखः । नि० च० प्र०
१०८ अ ।

अदण्णा-विपाटीकृता । नि० चू० प्र० ३२१ अ ।
 अदत्तं-अदत्तम्, अदत्तद्रव्यग्रहणम् । प्रश्न० ४ । अविनी-
 णम्, अयमर्षद्वारस्य तृतीयं नाम । प्रश्न० ४३ ।
 अदन्त-अतमरक्षणपरा । नृ० प्र० १९० आ ।
 अदस्ता-अदशा-दशिकारहिता क्षौमा । ओष० ३१७ ।
 अदस्ती-अस्ती । आप० ८५४ ।
 अदिच्छाघिजिह्विह-अदिरिष्येये, निषेत्स्येये । दृष्ट० १० ।
 अदिदृष्ट-अदृष्टम्, प्रत्यक्षापेक्षया अदृष्टम् । भग० ११७, २०० ।
 अदिदृष्टाभिय - अदृष्टलाभिकः, योऽदृष्टपूर्वेण वीर्यमानं
 दृष्टाति सः । प्रश्न० १०६ ।
 अदिदृष्टहृडा-अदृष्टाहृता, अदृष्टोक्षेपमानीता, प्राच्युनिका ।
 आप० ५७६ ।
 अदिदृष्टि-अदृष्टे-तिरोहिते । ओष० १६७ ।
 अदिष्णे - अदत्तादानक्रिया, अदत्तादानाय यत्करणम्,
 क्रियामाः सप्तमो मेवः । आप० ६४८ ।
 अदिष्णादापयत्तिष्ण-अदत्तादानप्रत्ययः । सम० ३५ ।
 अदिन्ने-अदत्तादानक्रिया-आत्मावर्धनमदत्तग्रहणम् । ढाणा०
 ३१६ ।
 अदिस्समाणे - अददयमानः, अनपदिदयमानः । आपा०
 १३१ ।
 अदीनार्थं-अदीनयन्तम्, अदीनं, दैग्यरहितम् । उक्त० २८२ ।
 अदीणसत्तु-नमिनापपूर्वभक्तनाम । सम० १५१ ।
 अदीणसत्तु - अदीनसत्तु, इस्तिशीर्षमगरवृषतिः । निगा०
 ८१ । ढाणा० ४०१, ४०२ ।
 अदीणो-पसणमणो । नि० चू० प्र० १८९ अ । अदीनः,
 अदिष्णः । उक्त० १९० । अदीनाकार्युक्तः । अनुक्त० ४ ।
 शोकामावः । अन्तः २२ ।
 अदु-अयं, 'अतः' इत्यर्थः । सूत्र० ६१ । अथवा । उक्त० २१५ ।
 अदुअकस्वरिय-सुगुप्तिका, अदृष्टक्षरिका । नि० चू० तृ०
 १८ अ ।
 अदुआलिआ-सयिका, मन्थनकारिणी । दत्त० ६० ।
 अदुक्खणया-अदु खनता, दुःखस्य करणं दुःखं तद्विग्र-
 मानं यस्यास्तावदुःखनः, तद्भावस्तावता अदुःखकरणमित्यर्थः ।
 भग० ३०५ ।
 अदुगुच्छिभ-अनुगुप्तनीयम्, मामायािकाष्टमपर्यायः । आप०
 ४७४ ।

अदुद्रो-अद्विष्टः अदुद्रो वा दामकं आहारे वा । प्रश्न० १०९ ।
 अदुत्तं-अदुत्तं, अनुगुक्तम् । प्रश्न० ११२ ।
 अदुत्तरे-अयोत्तरम्, अथापरम् । भग० १५५, ३०६ ।
 अयानयत् । जीवा० १६६ । अथापरं । औप० ३७ ।
 अदुर्यं-असीप्रम् । भग० २९४ ।
 अ(अं)दुर्यबंधणं-अनुकबंधनम् । सूत्र० ३२८ ।
 अदुर्वं-अथवा । उक्त० ११० ।
 अदुर्यं-अथवा । भग० ११० ।
 अदुर्या-अथवा, पक्षान्तरीयस्यांतद्वारेणाभ्युषयोपदर्शनार्थः ।
 आचा० ४७ ।
 अदुर्यालियं-उन्मिधितम् । उक्त० १४६ ।
 अदुरं-प्रत्यामसम् । आप० २३२ ।
 अदुरसामंते - अदुरसामन्तम्, नातिदूरे नातिनिकटे ।
 सूत्र० ५ ।
 अदेसकालप्पन्नावी-जहा आयनं पडिकमियं अदृकरंयि
 छे कवं लेवितं, रुद्धं ततो पमाणत्तं भग्नं ताहे सो अदेस-
 कालप्पलावी मए पुब्बं येव नायं एदं मज्झित्ति । नि० चू०
 तृ० ८० आ । अदेसकालप्रलापी, अतीते कार्ये यो मज्झि-
 यदिदं तत्र देसे काले वाऽनिरिष्यत ततः सुन्दरममिष्य-
 दिति । उक्त० ३४७ ।
 अह-आर्द्रम्, सरसम् । प्रश्न० ११ । सूत्रकृतास्तस्य षष्ठम-
 ष्ययनम् । उक्त० ६१६ । आप० ६५८ । शुष्कविशेषः ।
 प्रश्न० ३२ ।
 अहइज्जं-आर्द्रवीर्यम्, सूत्रकृतास्तस्य षष्ठमष्ययनम् । सूत्र०
 ३८५ । सूत्रकृतास्तस्ययननामविशेषः । सम० ४२ ।
 अहम्-आर्द्रम्, अनन्तकायमेव । भग० ३०० ।
 अहकुमारिज्जं-आर्द्रकुमारीयम् (महाष्ययनम्) । ढाणा०
 ३८७ ।
 अहक्खु-अशुभ, दृष्टन्तः । भग० २११ ।
 अहण्णो-पीडितः । आप० ७०० । अष्टिमापनः । कातरं ।
 आप० ८०० । अष्टिमुपगतः । आप० ४१६ । अष्टि-
 मापनः । दत्त० ४८ । अष्टिकः । नृ० द्वि० ४६ अ ।
 अष्टिमुपगतः । आप० १९० ।
 अह(हं)न-मन्त्रविशेषनाम । व्य० द्वि० ३५७ अ ।
 अहन्ना-आउलीयुताः । नृ० प्र० २९० आ ।
 अहपुरं-आर्द्रपुरं, आर्द्रराजधानी । सूत्र० ३०५ ।

अद्या-आर्द्रका, हृदि। उच० २१८।
 अद्यवर्द्ध-आर्द्रवर्द्धम्, निगमितम्। आव० ८५४।
 अद्यसुतो-आर्द्रसुतः, आर्द्रकराजकुमारः। सूत्र० ३८५।
 अद्यहिज्जति-आर्द्रहति। नि० चू० प्र० ३१७ अ।
 अद्यहिया-आर्द्रहयम्। आव० ८५४।
 अद्या-आर्द्रानामनक्षत्रम्। ठाणा० ७७।
 अद्याय-आर्द्रसः। नि० चू० प्र० ३४७ अ।
 अद्याओ-आर्द्रसः। आव० २९८, ४१६।
 अद्याहान-आर्द्रकः। शेष० १७२। दर्पणः। वृ० प्र० १३९ आ।
 आर्द्रसः। ठाणा० २४३, सम० १२४। ओष० १४८।
 अद्यागो-आर्द्रसः। ठाणा० ५१२।
 अद्याणकखले-आर्द्रानक्षत्रम्। सूत्र० १३०।
 अद्यामलगमेत्-आर्द्रामलकमात्रे। आव० ८५७।
 अद्याय-आर्द्रसः। आव० ९५।
 अद्याय-आर्द्रसः। प्रज्ञा० २९३।
 अद्यरिद्धे-आर्द्ररिद्धे, खेमलकाकः। जं० प्र० ३२।
 अद्यिजमाणेहि-आर्द्रः-पुनरकलाचतुषष्टमितस्तेहादर्ध-
 क्रियमाणैः। आचा० २९२।
 अही-अर्द्धः, याया। प्रश्न० ९३।
 अहीण-अर्द्धाणः, अकुम्भितः। प्रश्न० १०९।
 अहीणमाणसे-अर्द्धानमनसा। आचा० ४२४।
 अहीणा-अर्द्धाणाः, कथं यममुप अविन्याम इति वैज्ञव्य-
 रहिताः परीषदेषुसगद्विस्मये वा न दैन्यमाजः। उत०
 २८३।
 अर्द्ध-अर्द्धम्। सूत्र० १६।
 अर्द्धसं-उग्रासङ्गः। वृ० वृ० ३५४ अ। नि० चू० प्र०
 १९९ अ।
 अर्द्ध-अर्द्धाकालः-चन्द्रस्य पश्चिमदिशिष्टोऽर्द्धतृतीयक्षीपमु-
 शान्तवर्तौ समयदिलक्षणः। आव० २५७। वाते। नि०
 चू० प्र० ३३७ अ। अर्द्धम्, आगमात्रा। भग० २०८।
 तिर्यग्वलितम्। जं० प्र० ५२३।
 अर्द्धकविहगसंठाणसंठिते-अर्द्धकपित्थसंठाणसंस्थितम्,
 चन्द्रविमानस्वरूपम्। सूत्र० २६२।
 अर्द्धकविरथसंठाणसंठियं-अर्द्धकपित्थसंठाणसंस्थितम्,
 उतानीहानन्दकपित्थे-रक्षयेय यस्यानं तेन संस्थितम्।
 जीपा० ३७८।

अर्द्धकपयसंठाणा-आलोककव्यन्तरादिकार्यप्रमाणा। जं०
 'प्र० ५७।
 अर्द्धखलुया-पादार्धच्छादकं चर्म। वृ० द्वि० २२२ आ।
 अर्द्धखलुया-अर्द्धं ज्ञात्र खलुया जीए उपाणहा। नि० चू०
 प्र० १३६ आ।
 अर्द्धखिचं-अर्द्धक्षेत्रम्। महोरात्रभमितस्य क्षेत्रस्यार्द्ध-
 चन्द्रेण सह योगमश्रुते तक्षत्रम्। सूत्र० १७७। जं०
 प्र० ४७८।
 अर्द्धचन्द्र-अर्द्धचन्द्रः, चाणमिश्रेणः। आव० ९५७।
 अर्द्धचन्द्र-अर्द्धचन्द्रः, खण्डचन्द्रप्रतिबिम्बानि चित्रहराणि।
 जं० प्र० २०१।
 अर्द्धचन्द्रौ-अर्द्धचन्द्रः, सोपानमिश्रेणः। प्रश्न० ८। द्वारा-
 दिव्य रत्नमनविधमिश्रेणः। प्रज्ञा० ९९, सूत्र० २९४। आव०
 ४१५, जीपा० १७५।
 अर्द्धचक्रयाला-चक्रवाताधरणा। भग० ८६६। अर्धच-
 क्रवाकारः। ठाणा० ४०७।
 अर्द्धजया-जहाधरियायि चर्म। वृ० द्वि० २३२ आ।
 अर्द्धजयमेत्तो-अर्द्धजहा। नि० चू० द्वि० ७९ आ।
 अर्द्धयामीसप-अर्द्धमिथा, सत्यावृथामायामेदः। दश०
 २०९।
 अर्द्धयामीसप-अर्द्धमिथार्क, अर्द्धा-दिवसो रजनी वा
 तदेकदेशः प्रहरादिः अर्द्धा तद्विषयं मिथार्क-सत्याकार्ये।
 ठाणा० ४९१। अर्द्धा, दिवसस्य रात्रौवा एकदेशः।
 प्रज्ञा० २५९। अर्द्धा, दिवसरज्ज्येकदेशः। दश० २०९।
 अर्द्धदामिस्त्रिया-अर्द्धदामिमिश्रिता, दिवसस्य रात्रौवा एक-
 देशोऽर्द्धावृथ सा मिश्रिता यथा सा भाषा। प्रज्ञा० २५६।
 अर्द्धनाराय-अर्द्धनारायणम्, अर्द्धकपार्थे मर्कटवन्धो द्वितीय-
 च पार्श्वे कीलिका तत्। जीपा० १५, २९। प्रज्ञा० ४७९।
 अर्द्धपश्य-मानमिश्रेणः। भग० ३१३।
 अर्द्धपलितका-अर्द्धपर्यङ्का-ऊरादेरुपाद्वितेयानलक्षणा।
 ठाणा० २९९, ३०२।
 अर्द्धपलितकसंठिते-अर्द्धपलितकसंस्थितम्। सूत्र० ११०।
 अर्द्धपलितका-एकं आनुमुपाद्वीर्येयानम्। वृ० वृ० २०० अ।
 अर्द्धपेहा-गोचरवर्धामिधमिश्रेणः। उत० ६०५। ठाणा०
 ३९६।
 अर्द्धपेला-गोचरवर्धामिधमिश्रेणः। नि० चू० वृ० १२ अ।

अद्धान-अध्वनः । आर्व० ५३५ । अन्ना-विप्रवृष्टौ मार्गः ।
वृ० प्र० २३८ आ ।

अद्धानतेणो-पये सुसतो । नि० चू० दि० ३८ आ ।
अद्धानपडिचन्ने-अध्वप्रतिपन्नः, मार्गप्रतिपन्न । भग०
११६ ।

अद्धानपरिस्संतो-अद्धानपरिधान्तः । ओष० १०७ ।

अद्धानपवणगो-अध्वप्रवणकः । आर्व० ५७८ ।

अद्धानसीसए-यतः परं समुदायेन गन्तव्यं सम्यग्मा-
गावहनात् । वृ०, तृ० ६१ आ ।

अद्धानसुत्ते-अद्धानविहिजयणाविदंशनमुक्तं । नि० चू०
, दि० १४८ अ ।

अद्दामिस्सिया-अद्दामिधिता, अद्दा-कालः स चेह प्रस्ता-
चारिवसो, रात्रिर्वा, स मिथितो यथासा आपाः प्रज्ञा० २५६ ।

अद्दामीसए-कालविषयं सखासखम् । ठाणा० ४९० ।

अद्दामीसग-अद्दामिधा, सखासृषामेद । दत्त० २०९ ।

अद्दामसय-कालसमयः, अद्दाण निर्विभागो भागो वा ।
जीवा० ६ ।

अद्धिती-अधृतिः । आर्व० ३५३ ।

अद्धुद्धाई-अर्द्धचतुर्थाणि । आर्व० ३९ ।

अद्धुद्धाण-अयुधानाम्, अर्द्धाधिकतिसृणाम् । प्रश्न० ७३ ।

अद्धोवमिय-अर्द्धोपमिकम् - यरकालप्रमाणमनतिशयिना
मरीतुं न शक्यते तत् । ठाणा० ९० ।

अद्भुतम्-वाण्यतिवाय । सम० ६३ ।

अधम्मजुत्ते-येन उक्तेन प्रतिपादयस्याधम्मजुत्तिशब्दज्यते
तदधम्मजुत्तम् । ठाणा० २५३ ।

अधम्मपलज्जणो-अधर्मप्ररक्तः, अधर्मप्राप्तो कर्मसु प्ररूपेण
रज्यत इति । सुत्त० ३२९ ।

अधम्मगलोई-अधर्मलोपी, अधर्मनिर्ध-परममन्धिदोषा-
नेव प्रत्येक्यति-प्रेसते इत्येत्थीलः । विपा० ४८ ।

अधम्मो-अधर्मः, अपारिप्रेम्परत्वात् । अत्राद्धानः योऽसौ
नाम । प्रश्न० ६९ । अधर्मस्तिवासः स्थितुमुष्टमगुणः ।

ठाणा० ४० । आधर्म-भुनक्तुमर्थादनादनामये अपीद-
येवादी । ठाणा० ४८७ । अधर्मास्तिवाय । सम० ६ ।

अधिगमानमदाचारः । उग० ४३४ ।

अधर-भायस्तिर्ष-कारणम् । वृ०, तृ० १९ अ ।

अधरफाणू-गार्गिषः । म्य० दि० २९९ अ ।

अधरिमं-अविश्रामधारणीयद्रव्याम् ध्वजमुत्कलनात् ।
भग० ५४४ ।

अधरो-अधरः, अधस्तनीष्टः । प्रश्न० १४० । अधीरः ।
उत्त० १५३ ।

अधरोद्धा-अधरोष्टः, अधस्तनी दन्तच्छदः । जं० प्र० ११२ ।
प्रश्न० ८१ ।

अधस्तनकाय-पादपाणिशिरोमीशमुच्यते । ठाणा० ३५४ ।

अधस्तारका-पिशाचमेदविशेषः । प्रश्न० ७० ।

अधारणिज्जं-अधारणीयं, धारयितुमशक्यम्, स्थातुं वा-
ऽशक्यम् । विपा० ६० । अधिमानाधमर्णम् । विपा० ६३ ।

अप्रशस्तप्रदेशपञ्चनादिकलङ्कादितत्वात् । आचा० ३९६ ।

अधिकरणं-अधिक-अतिरिक्तं उत्तमं करणं, अदर-
अधर्मा अधम्या गतिः सामान्यं प्राहयति । कपार-
भावः । नि० चू० प्र० २९४ अ । अधीकरणं,

अधितिकरणं, अनुदिकरणम् । नि० चू० प्र० २९१
आ । कलहो । नि० चू० प्र० ३४४ आ, २३९ अ ।

अधिकरणनिर्वर्त्तिनी-सहादिनिर्वर्त्तिनी, अधिकरणीकी-
वियाया द्वितीयो मेद । आर्व० ६११ ।

अधिकरणप्रवर्त्तिनी-चक्रमह पशुपन्थादिप्रवर्त्तिनी क्रिया,
अधिरुचिक्रियया प्रथमो मेद । आर्व० ६११ ।

अधिकरणसाला-अधिकरणसाला, लोहपरिकर्मशृङ्गम् ।
भग० ६९७ ।

अधिकरणाणं-अधिकरणानां-कलहानां यन्त्रादीनां वीर्या-
दयिता । सम० ३७ ।

अधिकरणीलोडी-अधिकरणलोडी-यम् काष्ठधिकरणी
निधेयते । भग० ६९७ ।

अधिकरणीसंठिते-अधिकरणीमस्यतम् । ठाणा० ४३४ ।

अधिकरणीतो-तुङ्गी । नि० चू० दि० १०१ अ ।

अधिकासिका-या मन्त्राद्येवापीडितं गुणैरेव गन्तुं शक्-
नोति ता । ओष० १९९ ।

अधिघे-अर्गले । उत्त० ६६० ।

अधिगमाड-अधिकनरं गन्तुं शक्ते । नि० चू० प्र० १५१ अ ।

अधिगमजे-दर्शनमेदः । आर्व० ५०७ ।

अधिगवर्ण-अधिकवर्णं, आधिक्यते-म्याप्यते-नरकारि-
म्याडनेति, अनुद्वन्द्वितः । प्रश्न० ४३५ ।

अधिगवर्ण-विशेषः । ठाणा० ४४१ ।

अधिगरणिया-आधिकारिकी, अधिकरणेन निर्बृता। प्रज्ञा०
अधिगारो-अधिकारः, नियोगः। प्रश्न० ६६। [४३५।
अधिघटिकया-कपिलद्विदृष्टान्तविशेषः। आचा० १६३।
अधिदृष्टं-संगीतेजवेदिम् चेव उपवेगम्। नि० चू०
प्र० २४६ आ।

अधिद्वानं-अधिष्ठानम्। ओष० १४८।
अधिद्विज्ञा-अधितिष्ठन्-योन्याकारणेन संख्यावान्। ठाणा०
३१३।

अधिद्वेति-परिभुञ्जति। नि० चू० प्र० २२५ आ।
अधिमरणा-अहिक्क अनपकृतोऽप्यपकारे मारका। नि० चू०
दि० ११ अ।

अधियं-अधिकम्, वर्णादिभिर्भवधिकं, सूत्रदोषविशेषः।
आव० ३७६।

अधियासितो-अप्यासितः, अधिवासितः। आव० ३४३।

अधिशय-आश्रयतः। आचा० २५५।

अधिष्ठानम्-गुदास्थानम्। दृश० ११८।

अधीकारो-प्रयोजनम्। वृ० दि० २२५ अ।

अधीकारवशाः-प्रसङ्गः। आचा० २४१।

अधीता-अधीना, धृतनिषेधा सती पठिता। प्रश्न० १०५।

अधीताग्नीक्षिकीकस्य-दुर्लभतैत्तुदृष्टान्तलेखाय। आचा०
२२३।

अधुयं-अधुर्-नावद्यभाषिनम्। प्रश्न० ९६। प्रतिहारिकम्।
नि० चू० दि० ११७ आ।

अधुययमणा-अधुववर्गणा, इतथोर्ध्वमित्थमेवैकोत्तररुद्धि-
कनेन वर्द्धमाना ध्रुववर्गणाभ्य इतरा अनन्ता भवन्ति।
विशे० ३३१।

अधुवे-न ध्रुव, सूत्रोदयवक्त्र प्रतिनियतकालोऽवर्द्धमानः। भग०
४९९। अधुर्व-स्वल्पकालमुक्तावान्। आचा० ३९६।
नित्यो न। उत० २८९।

अधो-भूमी। ओष० १९२।

अधोयु-मुक्ता वज्रा वा। नि० चू० प्र० ३२७ अ।

अधोघट्टना-अधो भुवं घटयति। ओष० १०९।

अधोणता-नाजदंतवत् भवन्ता। नि० चू० दि० ४५ आ।

अधोदृष्टि-दोषविशेषः। उत० ४९०।

अधोभागा-भूमिभागः। जै० प्र० ३२१।

अधोभावो-अधोभावः, तिरस्काररुद्धिः। आव० ६९९।

अधोविवृतम्-अनाच्छादितममालग्रहम्। ठाणा० १५७।

अधोवेदिका-त्राजुक्तेरधी हस्तयोर्निवेशः। ठाणा० ३९२।

अध्यसनं-भजीने भोजनम्। ठाणा० ४४७।

अध्यास्यन्ते-गणन्ते। प्रज्ञा० ८०।

अध्याहार-व्याख्यातम्। आचा० ५५।

अध्येष्टा-यदृच्छावा। गम० ३७।

अध्वर-यज्ञः। उत० ५२५।

अनंगप्रविष्टं-गणधरानन्तरापाचार्यदृष्टम्। तर्वा० १-२०।

अनङ्गमिन्नेहि-अनलिनः। भग० ३७३।

अनङ्गमो-अनङ्गकः, द्रुमविशेषः। जीवा० २६९।

अनङ्गसेन-वैशाखायिमुक्तेरारः। वृ० तृ० १०८ आ।

अनतिचारम्-छेदोष्णाग्नीवमेदविशेषः। ठाणा० ३२३।

अनतिचिलम्बितम्-वाण्यतिशयविशेषः। सम० ६३।

अनच्ययसायः-संशयो विपर्ययो वा। आचा० १५०।

अननुकमाद्-पथागुत्सर्गः। विशेष० २८४।

अनन्तकम्-परमभाषया वज्रमिति। ठाणा० ३४६।

अनन्तगुणितम्-अनन्तगुणितं, अनन्तशो गुणितम्। विशेष०
२६८।

अनन्तरयली-मात्रादयः ५६। वृ० तृ० ४२ आ।

अनन्यत्यद्रव्यशुद्धिः-आदेसतो द्रव्यगुणैर्भेदः, यथा शुद्ध-
दन्तः। दृश० २११।

अनपनीतम्-वाण्यतिसयविशेषः। सम० ६३।

अनभ्युद्यमो-अनभ्युद्यमतः, धृतोपमग्नदानुपमग्नकः।
आव० १००।

अनभिप्रहिकः-मिथ्यात्वविशेषः। ठाणा० २७।

अनममाणे-अनममानान्, निर्मुक्तया माषयानुशयिनः।
आचा० २५४।

अनर्गलितकपाटम्-उदाटकपाटम्। ओष० १६६।

अनर्थकम्-अर्थशून्यम्। आव० ५१।

अनलं-अनलम्-अभिष्टकार्यमिष्य हीनादिवान्। आचा०
३९६। न अतो अनलः-अपचलः। नि० चू० दि० २५ आ।

अनलगिरी-अनलगिरिः, प्रयतोत्सय हस्ती, तृतीयं रत्नम्।
आव० ६७३।

अनलसा-उत्साहवन्तः। ओष० १८०।

अन्यप्राप्यता-अविद्यमानमवधार्य-अवधारणं लेज्जनं यस्य
सः, अवधारणयितुं-लज्जयितुमर्हः, शक्यो वाऽवधारण्यो
लज्जनीयः न तथा तद्भावः। उत० ३९।

अनघगतानि-असत्कल्पितान्यनालोचितानि । वि० १४५ ।

अनघघाही-महानीरभयवद्विता । वि० १३५ ।

अनघयगा-अनवदम्, अनन्तम् । अग० २४८ ।

अनघसर-अनागमः । आचा० १२२ ।

अनाकारा-सामान्याग्रहणशक्तिः । अग० ७३ ।

अनाघात-(अण्पायं), अघारिघोषणा । आचा० २६० ।

अनाचारधृतम्-धृक्कृताह्वय पञ्चमध्वयनयाम । ठाणा० ३८७ ।

अनाचीर्णम्-अनारब्धम् । आचा० १४८ ।

अनायुक्ता-(अनाहता)-लोपकृता । ओष० १८६ ।

अनाघन्तं-भाषन्तरहितम् । ठाणा० १२० ।

अनानुगामिकः-अनानुगामिकः-भूखलाप्रतिबद्धदीप इव यो गच्छन्तं पुरुषं नानुगच्छति । प्र० ५३९ ।

अनाभयद्वयवहार-अस्वामित्वव्यवहार । आच० ८९१ ।

अनाभौगिक-मिथ्यात्वविशेषः । ठाणा० २७ ।

अनालीढं-(अगालीढं)-अनवबुद्धः । ओष० २२७ ।

अनालोचितानि-असत्कल्पितान्यनान्वयगतानि । वि० १४५ ।

अनाहो-अनाथः, नाग्रहितः, योगक्षेमकारिनायकाभावात् । प्र० ११ । योगक्षेमकारिविरहितः । प्र० १९१ ।

अनिन्दं-अनिन्द्यम्, सामाजिकसत्तमपदार्थः । आच० ४०४ ।

अनिन्द्रियं-मनः । वृ० प्र० ९३५ ।

अनिकामं-परिमितम् । वृ० छि० ४ अ ।

अनिन्दितः-किञ्चिदविशेषः । प्र० ७० ।

अनिङ्गमर्हं-अनिपुणमतिः । आच० ४६२ ।

अनिगद्गे-अनिग्रहः-न विद्यते इन्द्रियनिग्रह-इन्द्रियनिग्रहमात्मकोऽस्तीति । उत० ३४४ ।

अनिर्गुह्यता-अदृष्टा । आच० ७७३ ।

अनिर्दुष्टं-अनिष्टम्, इत्यन्ते रमेतीत्याहृतमित्येवादिप्राः । अघ० ७२ ।

अनिष्टता-अनिष्टता, अवष्टमता । अग० २३१ ।

अनिष्टभूतो-अनिष्टीभवः, मुखरूप्यभूतोऽपरिष्ठापकः । प्र० १०७ ।

अनित्यं-अनित्यं, इदं प्रवृत्तमात्रमित्यर्थं, इत्यर्थं-विष्ट । तीति दृश्यं, न दृश्यं, अनित्यं-वदनादिगुणप्रतिपक्षेन प्रतीकारान्यथाभावात् । अनित्यताकारमिति । प्र० १०९ ।

अनित्यत्वम्-अतादवस्थम् । उ० प्र० २६ ।

अनिर्देश-अनिर्देशोपः, यतोऽप्युपदानामेकवाक्यमर्थो न विद्यते, एतादृशः सूत्रोपविशेषः । आच० ३४४ ।

अनिर्भूता-निर्भूतकोक्त्यादिस्था । वृ० प्र० २१३ अ ।

अनिर्दोषजं-अनिर्भवं, अस्वत्त्वम् । वृ० छि० २४२ आ ।

अनियद्दि-अनित्यति-शुद्धयानवर्तयमेददम् । उत० ५८५ ।

आ सम्यग्दर्शनत्वाभावाद् न निवर्तते । वि० ५३५ ।

अनियद्दी-प्रवृत्तविशेषः । ठाणा० ७९ । वृ० प्र० ५३५ ।

अनियतो-अनियतः, अनियतवृत्तिः । उत० २६९ ।

अनियतवृत्ति-अनियतविहाररूपा । उत० ३९ । अनियतविहारः । ठाणा० ४२३ ।

अनियतो-अनियतः । ओष० ७३ ।

अनियाने-अनिदानः, न विद्यते निदानमस्येति निराकाङ्क्षोऽन्तेष्वर्थेष्वर्थो र्थमाप्तुष्वने प्रवर्तते । सूत्र० २६४ ।

अनिरक्षितय-क्षितः । आच० ६८१ ।

अनिरुद्धे-अनिरुद्धः, अन्तर्दृष्टानां चतुर्थवर्गसाध्याद्ययनम् । अत० १४ ।

अनिरुद्धो-अनिरुद्धः, कृष्णवस्तुदेवापयनम् । प्र० ७३ ।

अतिविष्टं-न दत्तकम् । वृ० प्र० ५० आ ।

अतिबुद्ध-अतिवृत्तिः, अस्वत्त्वविशेषः । आच० ४६९ ।

अनिल-अनिलनरेन्द्रः यवराजविपति । वृ० प्र० १९० आ ।

अनिलसुभो-अनिलयुतः यवराजा । वृ० प्र० १९१ आ ।

अनिलेखिपदि-अवहितकैः । अग० ३७२ ।

अनिष्टुत्तरण-सम्पत्कृत्योत्तरणं करणविशेषः । ठाणा० ३१ । अनिष्टुत्तरणं, न निवर्तयशीलम् । आच० ७९ ।

अनिष्टुत्तरादृ-दर्शनतत्त्वतोभोरसामयोरन्तरम् । आच० ८२१ ।

अनिष्टुत्तरा-अनिष्टुत्तरा-अनुत्तरम् । वृ० प्र० ६९ अ । निन्दः (यतिः) ।

अनिष्टुत्तरा-अनिष्टुत्तरा, अस्वत्त्वविशेषः । आच० ४६९ ।

अनिष्टुत्तरा-अनिष्टुत्तरा, अस्वत्त्वविशेषः । आच० ४६९ ।

अनिष्टुत्तरा-अनिष्टुत्तरा, अस्वत्त्वविशेषः । आच० ४६९ ।

अनिष्टुत्तरा-अनिष्टुत्तरा, अस्वत्त्वविशेषः । आच० ४६९ ।

अनिष्टुत्तरा-अनिष्टुत्तरा, अस्वत्त्वविशेषः । आच० ४६९ ।

अनिष्टुत्तरा-अनिष्टुत्तरा, अस्वत्त्वविशेषः । आच० ४६९ ।

अनिष्टुत्तरा-अनिष्टुत्तरा, अस्वत्त्वविशेषः । आच० ४६९ ।

अनिसाह-अनिशाही । सम० २० ।
 अनिसीहं-अनिशीयम्, निशीकादिपरीतम् । उक्त० २०४ ।
 वदधुतम् । आष० ४६४ ।
 अनिहुआ-त्रिदण्डिनः । बृ० द्वि० २३५ आ । कन्दर्पबहुला
 मायिनश्च । बृ० तृ० १९५ आ ।
 अनिहो-अनिहः-अमायः, न निहन्यत इति वा परीपहे-
 रपीडितः, अस्तिहः-स्नेहरूपमन्धनरहितः । सूत्र० ४०० ।
 अनीकाधिपतयः-ईदनायकस्थानीयाः । तरवा० ४-४ ।
 अनीहृङ्-अनिर्गतम् । आचा० ३२५ ।
 अनीहृदिमे-अविह्वरितम् । अष्टव्यादिकृतमनशनम् । अग०
 १२० । गिरिकन्दादौ अनघनम् । ठाणा० ९४ । अग०
 ६२५ ।
 अनु-पश्चात् । आव० २४२ । सातत्यम् । उक्त० ६२७ ।
 अनुकूलं-अनुगुणं, अनुलोमं च । जीवा० ३ ।
 अनुगमः-सूत्रस्य न्यासासुबुद्धः परिच्छेदः । ठाणा० ४ ।
 सहितादिव्याख्यानप्रकाररूपः, उद्देशनिर्देशानिर्गमादिद्वारकला-
 पात्मको वा । सम० ११५ । अनुगमनम्, अनुगम । उक्त०
 ६३१ ।
 अनुगामि-यन्मोक्षाय अनुगच्छति । व्य० द्वि० ३९८ अ ।
 अनुगामिकता-परम्परया शुभाशुबन्धमुखम् । जीवा० १४२ ।
 अनुगुणं-अनुबलमनुलोमं च । जीवा० ३ ।
 अनुग्गहे-अनुग्रहहृदस्तं, यत् पर्णा मामानामारोपितं यद्
 दिवसा यताम्बुदन्तारमन्यन् दम्मात्ताम् आपन्नस्ततो यत्
 अम्युदं तत्समस्तं होषितं पश्चात् यदम्यन् पाण्मासिरुमा-
 पन्नं गृह्णति । ब्द० प्र० ११८ आ ।
 अनुग्येष्ट-पश्चाद्बुद्धयद् । विज्ञे० ४४३ ।
 अनुह्रा-विधिः । आव० ७१३ ।
 अनुज्ञातभक्तादिभोजनम् - अदत्तादानविरमणचतुर्थभा-
 वना । प्रश्न० १२८ ।
 अनुज्ञातसंस्तारकग्रहणम् - अदत्तादानविरमणद्वितीय-
 भावना । प्रश्न० १२७ ।
 अनुज्ञापनाय-अनुमये । आव० ५४२ ।
 अनुतटमेदः-तटवत् तमेदः । ठाणा० ४७५ ।
 अनुत्संकलितम्-अवितीर्णम् । आचा० ३६ ।
 अनुदिशं-उपाध्यायप्रवर्तनीलक्षणम् । व्य० द्वि० २०० अ ।
 अनुदिह । व्य० द्वि० १९६ आ । व्य० द्वि० २०४ आ ।

अनुदातकृत्स्न - कालगुरु निरन्तरं वा । व्य० प्र०
 ११८ आ ।
 अनुदरिः-कुन्नुविशेषः, श्रोत्रियजीवमेदः । उक्त० ६९५ ।
 चलजेव कुन्नुः । विभाव्यते । ठाणा० ४३० ।
 अनुनादि-वाण्यतिगयविशेषः । सम० ६३ ।
 अनुपथ-मार्गमध्यः । आचा० २६५ ।
 अनुपरतम्-उत्सर्गं, बाहुल्येन । आव० ५९० ।
 अनुपरिहारकाः-पारिहारकवैद्यादृश्यकराः । ठाणा० ३२४ ।
 अनुप्रवाच्यपति- (अनुपयाएद), अनु-परिपाठ्या प्रकर्षेण
 विशिष्टायाविवगमरूपेण वाचयति । जीवा० २५४ ।
 अनुप्रास-अलङ्कारविशेषः । जं० प्र० १४३ ।
 अनुप्रेक्षा-यनसा मन्थार्ययोरभ्यासः । तरवा० ९-२५ ।
 अनुप्रेक्षितम्-ध्यातम् । ठाणा० १७३ ।
 अनुभवसम्भवा-स्वकृतासातवेदनीयारिकर्मेविपाकौदयसमुत्था ।
 जीवा० १५ ।
 अनुभूयते-लक्ष्यते । विज्ञे० १७६ ।
 अनुमत्तं-कामम् । आव० ५२७ ।
 अनुमानं - साधनधर्ममात्रान् साध्यमाननिर्णयारमकम् ।
 ठाणा० ४९२ ।
 अनुयोगाद्वाराणि-व्याख्याज्ञानि । आचा० ३ ।
 अनुलिखन्-अभिलिखयन् । जीवा० १७५ ।
 अनुलेपनेन-सङ्क्षिप्तस्य पुनः पुनरुपलेपनेन । सम० १३६ ।
 अनुलोम-उत्सर्गः । ओष० ६५ ।
 अनुलोमयचनसहितस्य-प्रतिरूपविमयविशेषः । व्य० प्र०
 ३२ अ ।
 अनुवृषण-अनुवृद्धः । जीवा० २७५ ।
 अनुपातमम्-उच्चारणम् । आव० ८३५ ।
 अनुतम्-असत्यम् । ठाणा० ५०० ।
 अनेकजातिसंश्रयाद्विचित्रम्-वाण्यतिगयविशेषः । सम०
 ६३ ।
 अनैकान्तिक-हेतुदोषविशेषः । ठाणा० ४९३ ।
 अनुशयः-वीथः । उक्त० ३७७ ।
 अनुश्रेणि-अनुश्रेणिः । उक्त० ५९७ ।
 अनुष्ठानं- (अपुष्टान्)-विहितम् । आव० ६१९ ।
 अनुसारंगति-अनुपातगतिः । सर्वे १६ ।

अक्षं-अन्यत् । उत० १३७ । मण्डकखण्डस्तादादिसमस्तमपि
भोजनम् । उत० ३६९ ।

अक्षति-अनुपति, आगच्छति । ओष० १२६ ।

अक्षंदाह-अस्या, अन्यामिदानीं वा । आष० ५०९ ।

अक्ष-अन्यः । भग० ३१७ । अक्ष-मर्तः । दश० २१६ ।

अक्षइलाय-अक्षिताए, दोषाक्षमोजी । प्रश्न० १०६ ।

अक्षइलाय-अक्षे विना इलानो भवति । भग० ७०५ ।

अन्तइलायचरय-अक्षलानको दोषाक्षभूमिति, अथवा अक्षं
विना इलायकः-समुत्पन्नवेदनादिकारण एव, अन्यस्मै
वा इलायकाय भोजनार्थं चरतीति अक्षलानकचरकोऽक्ष-
इलायकचरकोऽन्यइलायकचरको वा । ठाणा० २६८ ।

अन्तउत्थिप-अन्यतीर्थिकः, चरकपरिवाजकभिभूमीता-
दिकः । आष० ८११ ।

अन्तउत्थिता-अन्ययुधिकाः-अन्यतीर्थिकाः । ठाणा० १३५ ।

अक्षउत्थियं-अन्ययुधिकः, अन्यतीर्थिकः, चरकादिकः ।

जीवा० १४३ ।

अक्षकाले-अक्षकालः, सृष्टार्थपीड्युत्तरकालं शिक्षाकालः ।
सूत्र० ३०१ ।

अक्षकिञ्चकरो-अन्यनुत्तिकरः । आष० ७०० ।

अक्षमिलाय-पर्युयितम् । आचा० ३१३ ।

अक्षत्य-अन्यम्, परिवर्जनायै । प्रश्ना० २५३ । क्व० प्र०
१६४ आ ।

अक्षधर्मिय-अन्यधार्मिकः, मिथ्यारहिः । ओष० २४ ।

अक्षपर-अन्यपर-अन्यरूपतया परमन्यत् । आचा० ४१५ ।

अक्षपाणं-अक्षपानम्, ओदनकाञ्चिकादि । उत० ३६३ ।

अक्षभयं-परवक्षभयं । नि० पू० द्वि० २१ आ ।

अक्षभावेण-अन्यभावः-योऽस्ती गन्ता सौऽन्यभावः, उभि-
ष्कमितुकामः । ओष० २२ ।

अक्षमक्ष-अन्योऽन्य-परस्परं । ठाणा० १६९ ।

अक्षमक्षमोगादाह-एकस्रोत्राभितानि । भग० ७५८ ।

अक्षमक्षमद्विया-अन्योऽन्यममिता, परस्परगुम्भिता ।
भग० २१५ ।

अक्षमक्षगुरुयसा-अन्योऽन्यगुरुकता, अन्योऽन्येन ग्रन्थ-
नाहकता-विस्तीर्णता । भग० २१५ ।

अक्षमक्षगुरुयसंभारियसा-अन्योऽन्यगुरुकतमभारिकता,
अन्योऽन्येन गुरुक यरसमभारिकं तद्भावरुता । भग० २१५ ।

अक्षमक्षगुडसा-परस्परसमुदायता । भग० ७५८ ।

अक्षमक्षगुडसाह-आगावास्तेपतः । भग० ७५८ ।

अक्षमक्षगुडसाह-गावास्तेपतः । भग० ७५८ ।

अक्षमक्षभारिषा-अन्योऽन्यभारिकता, अन्योऽन्यस्य भो-
भारः स विद्यते यश्च तद्वन्योऽन्यभारिकं तद्भावरुता । भग०
२१५ ।

अक्षयरसत्यं-अन्यतरत् सक्षम्, सर्वसक्षम्, एकधारादि-
शास्त्रम्यवच्छेदेन सर्वतोधारसक्षकल्पम् । दश० २०१ ।

अक्षयर-अन्यतरम्, स्तोत्रम् । दश० १९८ । प्रतिकूलम् ।
आचा० ३४२ ।

अक्षयरायस्मि-अन्यतरस्मिन् । उत० ५४३ ।

अक्ष भण-अन्यैराकृत्यमाणः । ओष० १६५ ।

अक्षलिने-अन्यलिङ्गम्, साधुलिङ्गम् । आष० १३४ ।

अक्षययुवसास-अन्यवस्तुपन्यासः, उपन्यासस्य द्वितीयो
मेदः । दश० ५५ ।

अक्षवालप-अन्यपालः-अन्ययुधिकः । भग० ३२३ ।

अक्षवेल-तत्रान्यस्यां-भोजनकालावस्थयाऽऽयावत्तानस्यायो
वैलायी-समये चरतीति । ठाणा० २९८ ।

अक्षहाभावो-अन्यथाभावः । वृ० द्वि० २८९ अ । उक्तिष्क-
मणमिश्रायः । ओष० ८१ ।

अन्नाहङ्गे-अन्यविष्टः-अभिध्यातः । भग० ६८३ ।

अन्नाधो-अन्यस्मान्, अन्येन द्वारेण । उत० २१९ ।

अन्नाणं-अज्ञानम्, मिथ्याज्ञानम् । उत० १५१ । मिथ्या-
त्वतिमिरोपप्लुतदृष्टेर्भावेव विपर्ययः । विज्ञे० ८७३ । इव्य-
पर्यायविपर्ययोधाभावः । ठाणा० १५४ । लौकिकभतम् । ठाणा०
४५१ ।

अन्नाणतावादा-अज्ञानमेव धेय इत्येवंतताः । ठाणा०
२६८ ।

अन्नाणकिरिया-अज्ञानम् वा चेष्टा कर्म वा सा ।
ठाणा० १५३ ।

अन्नाणवोसे-अज्ञानदोषः-अज्ञानम्-इशास्त्रमेवकारान्
हितादिष्वधर्मस्वरूपेषु नरकादिकारणेषु धर्मवृद्धयाऽभ्यु-
यायं वा प्रवृत्तिस्तद्वक्षणो दोषः, अज्ञानमेव दोषः । ठाणा०
१९० ।

अन्नाणिययाह-गुरितं ज्ञानमज्ञानं तथेयामहितं तेऽज्ञानि-
कास्ते च ते वादिनश्चेत्यज्ञानिकवादिनः । भग० ५४४ ।

अन्नाणी-अहानी, मिष्याज्ञान । जीवा० ४३९ । ज्ञान-
निद्रवयादी । सू० २०८ ।

अन्नाणमूढा-जो सङ्गविमता अन्नाणा णाणवुद्धीं गेहति,
णो जतिण हेउमएहिं दंसिय घटमाणमत्थयि गिहति ।
नि० सू० डि० ४३ अ ।

अन्नातचरते-अज्ञात-अनुपदसितस्वाञ्ज्यदिमत्प्रवजिता-
दिभाष सन् चरनि-भिक्षार्थभट्टतीलजातचरक । ठाणा०
२९८ ।

अन्नायउच्छं-अज्ञातोच्छम्, विशुद्धोपररणप्रहणविषयम् ।
दश० १८० ।

अन्नायपसी-अज्ञातयो-अज्ञात-तपरिवतादिभिर्गुणैरनव-
गत एवयत्ते-मासादिक गवेययति । उत० ४१४ ।

अग्नि-अन्यदीयम् । सू० ३०८ ।

अग्निभापुत्तो-गङ्गाप्राप्तकेवल आचार्य । (म०)

अग्निकापुत्रिक-आचार्यविशेषनाम् । दश० प्र० ११२ आ ।

अग्नितो-अग्नि-युक्त । उत० ४४८ ।

अग्निपुत्ता-अग्निपुत्रा, वैयक्यामाचार्या । आच०
४१९ ।

अग्निपुत्तो-अग्निपुत्र, आश्विकालाभद्वारे आश्विका
ऽऽनीताहारभोक्ता आचार्य । आच० ५३७ ।

अग्ने-मानदिशापेभया गौरवपुरसादिगर्भमामन्त्रणवचन
मिदम् । दश० २१६ ।

अग्नेसमाण-अग्नेपमाण, भगवदाज्ञामनुपालयन् । दश०
१८७ ।

अग्नेसि-अग्नेपरित् गवेययेत् । आचा० ७७ ।

अग्नो-अग्नीयम् । सू० ३०८ ।

अग्नोन्नं-अग्न्यद्वयम् । ओष० १४३ ।

अग्नोत्तराकरणं-परस्परवैयाक्यकरणम् । सू० डि० २९२ अ ।

अग्नोत्तघडता-अग्नोऽन्यघटा, परस्परमन्डता ।
जीवा० १३ ।

अग्न्यस्वम्-अनगारद्वयमग्न्यधिनो वे पुटेलस्वेया भेद ।
मग० ७४१ ।

अग्न्यद्वयगुह्यि-अग्न्यद्वयगुह्यि, आदेशतो इत्यगुह्ये
भेद, यथा शुद्धता । दश० २११ ।

अग्न्यद्वयनानाता-परमाणोर्द्वैतगुह्यदिभेदमिहता । आच०
२८१ ।

अग्न्यपुष्टः (अग्न्यपुष्टः)-कोटिल । उत० ६५३ ।

अग्न्योऽन्यक्रियासंज्ञक-अन्तर्मन्यकम् । ठाणा० ३८७ ।

अग्न्योऽन्यप्रगृहीतम्-वाक्यतिशयविशेष । सम० ६३ ।

अग्न्योऽन्यविभागसम्यङ्-अग्नीरादिगण्यवदम् । आच०
३२२ ।

अग्नीक्षिप्यामि-अग्नेपिध्यामि । आचा० १८१ ।

अग्नेपयेत्-प्रार्थयेत् । आचा० २९० ।

अग्न्यतीर्थिक-मरजरादयः । आचा० ३१४ । अन्यानि
च ताभ्यर्हणीनतीर्थादन्यत्वेन तीर्थानि च-निजनिजा-
मिप्रायेण भवजन्मेनर्ग प्रति कण्ठतया विकल्पितत्वेनान्य
तीर्थानि तेषु भवा, ते च शाक्यगरजकादयः । उत०
३९९ ।

अपहृष्टो-अप्रतिश्रान्त, मन्त्रस्या नरकावाप्तविशेष । प्रज्ञा०
८३ ।

अपकरणं-हाय । ठाणा० २३२ ।

अपकसंती-परिहमन्ती नीयमाना वा । ठाणा० ३०८ ।

अपकिट्ट-अपकृष्टम् । विविद्वन्तम् । मग० २९३ ।

अपकस्वगाही-अपक्षगाही, न पक्षं शास्त्रवाधितं यथाति
इति । ठाणा० ४४१ ।

अपकस्त्रो-कार्पकस्त्रो । नि० सू० डि० ३३ आ ।

अपक्षयद्रव्यमन्द-वृक्षशरीरतया प्रवासं न कर्तुमीष्टे ।
सू० प्र० ११३ अ ।

अपक्षयभायमन्द-बुद्धरभायेन हिताहितप्रवृत्ति-निवृत्ती न
कर्तुमीष्टा । सू० प्र० ११३ अ ।

अपक्षयखण्डकसाय-देशविरतिप्रतिबन्धको मोह । सम०
३१ ।

अपक्षयखण्ड करिआ-सप्तहताद् द्वितीयाभ्रतद्वयान्यद्वय-
विशेष । मय० ४२ ।

अपक्षयखण्डकिरिया-अप्रत्याख्यानक्रिया, विवृत्तिक्रिया
मया पक्षयक्रिया । आच० ६१० । अविरतिमन्त्रिमित्त
रमन्त्रय । ठाणा० ४१ । निवृत्त्यभावेन क्रिया-कर्मवन्ध-
कारणम्, सम्यग्दृष्ट्यनुयी क्रिया । प्रज्ञा० ३२४ । प्रत्या-
ख्यानक्रियाया अभाव, अप्रत्याख्यानत्रय कर्मवन्धो वा ।
मग० १०१ ।

अपक्षयखण्डा-अप्रत्याख्यान । प्रज्ञा० ४६८ । कथाया एव ।
आच० ७७ । देशविरत्यानारत । ठाणा० १९४ ।

अपचलो-अपचलः, असमर्थः । आव० ५३७ । अशोयः ।
नि० चू० द्वि० २५ आ ।

अपच्छिन्नं-अपक्षिप्तम्, चरम् । आव० ५४४ । पञ्चाङ्काल-
भाविन्यः । सम० १२० ।

अपच्छिन्ना-अपक्षिप्ता । आव० ८३९ । पक्षिप्तवामङ्कल-
परिहारार्थमपक्षिप्ता । टाण्ण० ५७ ।

अपज्जत्तं-अपर्याप्तम्-अशक्तः । उक्त० ४०८ ।

अपज्जत्ता-अपर्याप्ता, पर्याप्तभाषाविपरीतो भाषामेदः ।
द्वय० २१० ।

अपज्जत्तिया-अपर्याप्तिका, या मिथतया उभयप्रतिषेधात्मक-
तया वा न प्रतिनियतवृत्तयाऽवधारयितुं शक्यते सा,
भाषाया द्वितीयो मेदः । प्रमा० २५५ ।

अपज्जोसयण-अपक्वे अतीते वा जो पञ्जोसयति । नि०
चू० प्र० ३३६ अ ।

अपडिक्कम्म-शरीरप्रतिकर्मवर्जितम् । भग० ६२६ ।

अपडिण्णे-अप्रतिमः, नास्त्य प्रतिमा विद्यते । आषा० १३२ ।
अनिदानो, वसुदेववत् स्यामानुष्ठानं कुर्वन् निदानं न करोति ।
आषा० १३३ । यदि वा स्याद्वादप्रधानत्वान्मौनीन्निद्रागम-
स्वैकप्रभावधारणं प्रतिज्ञा तद् रहित । आषा० १३३ ।
अनिदानः । आषा० ३०६ ।

अपडिवद्धया - अप्रतिबद्धता, स्वजनादिषु स्नेहाभावः ।
भग० ९७ ।

अपडिभाणी-अप्रतिभाषी । आषा० ३०६ ।

अपडिक्कया-अप्रतिरूपा । उक्त० ११३ ।

अपडिल्लेह-अल्पार्थं नम्, ततोऽप्यनुपेक्षित इति अन्तोप-
करणत्वात्प्राप्त्युपेक्षाः । उक्त० ५९० ।

अपडियात्ती-अवधिज्ञानमेदः । टाण्ण० ३७० ।

अपदमसमयनियंठो - अश्रयसमवधिनिष्पन्नः, यः शेषेऽपि
नमण्यु वर्तमानः सः । उक्त० २५७ ।

अपतिट्ठि-अप्रतिष्ठितः - आम्बोसादिकारणनिरपेक्ष केवलं
शेषपदानीमेदयाद् यो भवति सः । टाण्ण० १९३ ।

अपत्तं-अपार्थ-अभाजनम् । नि० चू० तृ० ८० अ ।

अपत्तपडिच्छण-अप्राप्त्यामपि वेत्ताम् प्रतिपादयति । शेष०
४९ ।

अपत्ति-अप्रति । आव० ००१ ।

अपत्तियं-अप्रतिकम् । आव० २७३ । अपात्रिकाम्-अविव-
मानाधाराम् । भग० ७०५ ।

अपत्तियंते-अप्रत्येति । चू० द्वि० २२८ आ ।

अपत्त्यं-अपद्यं-अहितम् । उक्त० २७६ ।

अपत्तिमपत्तिमा-अप्राथित्यप्रार्थकः । आव० १९२ ।

अपत्तिमपत्तिम-अप्राथित्यं प्रार्थयते यः सः । भग० १७४ ।

अपदंसो-पितारम । नि० चू० प्र० ११७ अ ।

अपदपत्तिं । जीवा० १९९ ।

अपद्रापयेत्-जीविताद्वयपरोपयेत् । आषा० ४२८ ।

अपदलम्-अपशब्दं द्रव्यं (दल) कारणभूतं मृत्तिकादि यस्या-
हादपरलः, अवलति वा शीयते इत्यवदलः अतदवदलता
ऽपार इत्यर्थः । टाण्ण० २७९ ।

अपद्रापयन्ति-प्राणान्मुचयन्ति । आषा० ५५ ।

अपद्वारं-इत्तिवद्वारम् । टाण्ण० ४०२ ।

अपद्वारिका - (अवद्वारिका)-स्थानविशेषः । चू० द्वि०
२७२ आ ।

अपध्यातम्-निक्षोतसिका । भाष० ६०२ ।

अपनीत-विभूतः प्ररम्भितो वा । आव० ५०७ ।

अपनीता-विनाशिता । शेष० ४६ ।

अपभ्रंशः-तत्तद्देशेषु छुट्टं भाषितम् । उ० प्र० २५९ ।

अपमज्जियं-अप्रमाजितम्, द्वितीयात्ममाधिस्यानम् । आव०
६५३ ।

अपमज्जियचारि-अप्रमाजिनचारी, अपमाधिस्याने द्वितीये
मेदः । सम० ३० ।

अपमज्जियदुग्गमज्जियसिज्जासंघारम्-अप्रमाजितदुग्ग-
माजितसंघासस्तारकः, स्व्यादेशमुपानु न प्रत्युपेक्ष्य, स्व्या-
देशदुग्गान्तवेत्तना प्रत्युपेक्ष्यं दुग्गमुपेक्ष्यं यस्य सः । आप०
८३५ ।

अपमत्ते-अप्रमत्तः-निशदिशमदरहितः । आषा० ३०० ।

अपमानमीय-मिथार्थं व्यवहृति न यस्य तदर्थं वेत्तमि-
प्रवेष्टुमिच्छति, यदि वा 'ओमाग' नि श्रेयः, स च स्वपश-
परपशयोस्तु द्वौमर्शुर्वातवन्धेन मा मां प्रविशन्तमवलोकयाम्ये-
साधवः शौमनादयो काऽपि प्रवेशयन्तीति । उक्त० ५५७ ।

अपमित्यकः-पशु शक्यदोष । प्रम० १४४ ।

अवयं-अपदम्, पञ्चमी पदे विभागश्चेत्यवयवोऽपि-
यानम् । सूत्रदीप्येदो १ आव० ३०४ । न विदते पदम्-
अवयवाविशेयो यस्य न । आषा० २३१ ।

अपयाण-अपादानं-मर्वादवा दानं (तण्डनं) । आब० २७८ ।

अपया-लोमहीआदि । नि० चू० प्र० ३ आ ।

अपर-सम । आचा० १६७ ।

अपरच्छे-अपराक्षम्, अममदा, अधर्मद्वारस्य त्रिशतम् नाम । प्रथ० ४३ ।

अपरद्धो-अपराद्ध, व्याप्त । आब० १०८ ।

अपरमं-दुक्खम् । दश० चू० ६२ ।

अपरमविद्धम्-वाण्यतिशयविशेष । सम० ६३ ।

अपराहवा-वशावतीविशेषे अपराजिता राजधानी । जं० प्र० ३५७ ।

अपराहृ-प्रतिशामुदेवनाम । सम० १५४ ।

अपराहृ-पद्मवत्तदेवस्य पूर्वभवनम् । सम० १५३ ।

अपराजित-अपराजित, अरजिनप्रथममिक्षादाता । आब० १४७ ।

अपराजिता-अपराजिता, राजधानीनाम । जं० प्र० ३५२ । पौरस्यदृक्कवास्तव्याऽप्यमी दिक्कुमारी । जं० प्र० ३९१ । रात्रिनाम । जं० प्र० ४९१ । चन्द्रस्यामहिषीनाम । जं० प्र० ५३२ । पद्मवत्तदेवमाता । आब० १६२ ।

अपराजित-प्रहविशेष । ठाणा० ७९ ।

अपराजित-जगतीद्वारनामविशेष । सम० ८८ ।

अपराजिता-अपराजिता, अजिनपर्यते पुष्करणीविशेष । ठाणा० ३३१ । अनुत्तरोपपातिकविमानविशेष । प्रज्ञा० ६९ ।

अपराजिते-जगतीद्वारनामविशेष । ठाणा० २२५ ।

अपराजित-कुण्डुजिनप्रथममिक्षादाता । सम० १५१ ।

अपराजिता-अपराजिता-सैदान्तिकरात्रिनाम । सूर्य० १८७ । अश्वमेधदेवमाता । सम० १५२ । अङ्गरकर्म होमहत्याप्रमहिषी । भग० ५०५ । ठाणा० २०४ । मृगधि नाथरीक्षाधिकारिका । सम० १५१ । विद्वहेषु राजधानीविशेष नाम । ठाणा० ८० । राजधानीविशेष । ठाणा० ८० ।

अपराधालोचना-आलोचनाभेद । व्य० प्र० ४८ आ ।

अपरिआविआ-अपरितापिता, स्वतः परतो वाऽनुप जातकायमन पारतापा । जं० प्र० १२६ ।

अपरिकर्म-अपरिकर्म-याधाते गिरिमितपतनाभिधातादि रूपे सत्त्वनामविधायाैव अक्षप्रयास्त्वानादि क्रियते तत् । उक्त० ६०३ ।

अपरिक्षिप्त-अनालो-य । नि० चू० प्र० ९८ आ ।

अपरिरोदितं-वाण्यतिशयविशेष । सम० ६३ ।

अपरिमहियामगणे-अपरिहृतागमनम्, वेदना भय सकण्ठीनमाटी कुशाद्वारा अनायासा तस्या गमनं-मैथुनासेवनम् । आब० ८२५ ।

अपरिग्वाहो-अपरिग्रह, धर्मोपकरणवर्गपरिग्रहवस्तुधर्मोपकरणम् उचितजित । प्रथ० १४२ । न त्रिपते पमो पहरणादने सारीरोपभोगाय स्वप्नोऽपि परिग्रहो न स । सूत्र० ४९ । अतीतार्थं तदापताय । व्य० प्र० १३३ अ ।

अपरिणत-अमार्गस्य । आब० ८५१ ।

अपरिणते-भोजनपरिणतमात्र । ओष० १३ ।

अपरिणय-सेहप्राय । ओष० ८९ । बाणप्रहृममारोऽपगतोऽप्यचितो वा जान । ओष० २०३ । अपरिणत-पण्य-दोषविशेष । आचा० ३४५ । अविपन्न । आचा० ३४८ ।

अपरिणामा-अपरिणामा, अपरिणतजिनवचनरहस्या । विदे० १३१ । अपरिणमित्र । व्य० प्र० ७२ अ ।

अपरिततजोगी-अपरितान्तयोगी अधिधान्तसमाधि । अन्त० १३, अनुत्त० ४ । अपरितान्ता-अधान्ता योगा-मन प्रथृतय सदनुष्ठानेषु यथ्य स । प्रथ० १०९ ।

अपरिततो-वैद्याद्वयादौ अनिवदी । व्य० तृ० ९० ओ । अनिविधगे । व्य० प्र० २०१ अ ।

अपरितापिय-अपरितापित, स्वतः परतो वाऽनुपजातकायमन परिताप । जीवा० २८४ ।

अपरिपुष्णे-अपरिपुष्म्, सहृणविरहापुच्छम् । मृग० ३२६ ।

अपरिभुक्ते-अपरिभुक् । आचा० ३३५ ।

अपरिभुक्त-अपरिभुक्त अनाक्रान्त । ओष० ५७ ।

अपरिमाण-अपरिमाण-अनन्त । आचा० २४१ ।

अपरिमितम्-अमितम् । आब० ७९५ ।

अपरिमियपरिग्वाह-अपरिमितपरिग्रह । आब० ८२५ ।

अपरिमियमगता-अपरिमितानन्ता-अत्यन्तानन्ता । प्रथ० ९२ ।

अपरियाहृता-अपर्यादाय-ममन्तादहृतीवा । ठाणा० ०० ।

अपर्यादाय-अहृतीवा । भग० ६४३ । जीवा० ३७१ । ठाणा० ४६ ।

अपरियाणिसा-अपरिज्ञाय । ठाणा० ४९ ।

अपरियावणया-शरीरपरितापानुत्पानेन । भग० ३०१ ।

अपरिसादि-अनवयवोन्त्यन्तम् । भग० २९४ ।

अपरिसाडि-अपरिशाडि, परिशाटिञ्जितम् । प्रश्न० ११२ ।
 अपरिसाडी-वसकपिमासी । नि०-च० प्र० १६८ अ ।
 अपरिशुद्धं-अपरिशुद्धम्, अशुचिकुम्भम् । आच० ५७६ ।
 अपरिस्साह-न परिध्वनि-नालोचकदोषानुपश्रुतान्यस्यै
 प्रतिपादयति य एवशील सोऽपरिआचीति । ठाणा० ४२४ ।
 अपरिस्सावी-अपरिध्रावी-अवन्धको निरुद्धयोग । भग०
 ८९२ । अमरक (आठ०)
 अपरिहरथो-अदक्ष । आच० ५६७ ।
 अपरिहरिता - अपरिहरय - द्विनैमित्तिक्यपधानमकृत्वा ।
 आच० ३६६ ।
 अपरिहारिया-अपरिहारिका-साधर्मिका । आच० ३५२ ।
 अपरीक्षा-साधारणकरीता । ठाणा० १३२ ।
 अपर्याप्ति-तत्परिणामयोग्यद्वलिकद्रव्यमात्रमना नोपात्त (सकृपि
 तत्पुत्रलेपे स परिणामो दृश्यते) । तत्त्वा० ८-१२ ।
 अपवरगो-अपवरक । जीवा० २६९ । अपवरकम्,
 अन्तर्गृहम् । ओष० १५३ ।
 अपवरिका-अपवरकम् । द्य० द्वि० २०७ आ ।
 अपवर्त्तनम्-कमला स्थित्यादेरव्यवसायविशेषेण हीनताक
 रणम् । भग० २५ । उपनमैरानुपश्य स्त्री प्र पाव । तत्त्वा०
 २-५२ ।
 अपवर्त्तना-हानिकरणम् । सर्व० । १३३ ।
 अपवर्त्तयन्-तिरधीन दुर्वन् । आच० ३८३ ।
 अपवाह-करण, विनोपवचन य । ज० प्र० ५४१ ।
 विभाग । नि० च० तृ० १०५ आ ।
 अपवाहम् प्रवचनहस्यम् । मृ० प्र० १३१ अ ।
 अपवादापवाद्गुणम्-शाकवाहीना प्रयाने ऽश्रमो रिहाय
 नम् । ठाणा० ३१२ ।
 अपव्यावितो-न प्रजित न मुदितानि कृतानि । ष्य०
 द्वि० १८ अ ।
 अपसत्यविहायगति - अप्रारम्भविहायगति - नामकर्म
 विहाय । प्रश्ना० ४७४ ।
 अपसिणा-अप्रश्ना -या पुनर्विद्या यत्रविधिना जप्यमाना
 अष्टण एव शुभाशुभे कथयन्ति एता । सम० १२४ ।
 अपम्-अपणु-द्विपदचतुष्पदादिरहित । आच० ४०३ ।
 अपहार-मय । ठाणा० ३०९ ।
 अपशुण्यते अपमवति, अप्रमयण । लिट्० ८८ ।

अपहृतान्योत्तरम्-वाण्यतिसयविशेष । सम० ६३ ।
 अपार्णवाण-अप्रचीननात य प्रतीच्या दिता समागच्छति
 वात स । प्रश्ना० ३०१ ।
 अपाचीनै-अशुभै । आच० २५० ।
 अपान्तरालम्-अवाधा । जीवा० १४ ।
 अपान्तरालसामान्यम्-वृक्षत्वव्योत्वगन्तरादिवम् । विश्वे०
 ८९५ ।
 अपाय-अपादम्, विशिष्ट-ठन्डोरचन्द्रयोगात् पादवर्जित
 गद्यगुण । दृढ० ८८ ।
 अपाय-सम्यगसम्यगिति गुणदोषविचारणायवसायापनोद ।
 तत्त्वा० १-१५ ।
 अपायतो-विदरेपत । ठाणा० ४२८ ।
 अपारगमा-अपारगमा, पार-त परकूल तद्रुच्छतीति
 पारङ्गना न पारङ्गमा अपारङ्गमा । आच० १२४ ।
 अपावते-अपापक शुभविन्तारूप । ठाणा० ४०९ ।
 अपायभाव-अपापभाव, शुद्धचित । दृग० २३ ।
 अपाश्रय-आधार । विश्वे० ४१५ ।
 अपि. - सम्भावनाजित्पक्षेष्वासमुच्चयगृहीतिष्यामर्षेणभूत्वा
 प्रभृत्पति । ठाणा० ४९५ । यादम् । जीवा० १९० । विदमान ।
 आच० ४५० । च । उत० १८२ । इति । आच० ३६ । यथा
 इदार्थ, समुच्चयार्थश्च । आच० ६५ । पुन । आच०
 २८१ । यादयै । ज० प्र० ४६ । गृहकारार्थे । आच०
 ५८९ । अभ्युपगमनादसम्पत् । आच० ५३१ । यादम् ।
 ज० प्र० ४१३ ।
 अपिष्टगथा-यप्रपादिताडनपरिहारेण । भग० ३०५ ।
 अपिष्यता-अपिष्यता, स्वपापश्च द्वेष्टयता । भग० २३ ।
 अपीओ-अपीत, न पीत । उत० ८७ ।
 अपुञ्जो-अपुञ्ज, अवदीय । आच० ५१९ ।
 अपुद्ग्यागण-अपुद्ग्यागणम्, अपुद्ग मति प्रतिपादम् ।
 भग० ११७ ।
 अपुणरावत्तय-अपुनरावर्तयम्, सम्यगीजामापाद्रवावतार-
 रहितम् । भग० ७ ।
 अपुणराविति-अपुनरावर्तकम्-अव्ययमानपुनर्भावात्तारम् ।
 गम० ५ ।
 अपुत्तो-अपुत्त, स्वजनय पुरहित, निर्मम हस्य । आच०
 ४०३ ।

अपुष्पिय-अपुष्पितं-तदिकारहितम् । ओष० १०२ । मन्त्रम् ।
चू० प्र० ६८ अ ।

अपुस-अपुगम् । ओष० १० ।

अपुरिस्तंरकटं - अपुर्यान्तरकृतं-तैरेव द्वादा टनम् ।
आवा० ३२५ ।

अपुरिस्त-अपुरय, नपुमक । ठाणा० ३७२ ।

अपुवो-अपूर, अननुभूतपूर्वोऽनुभूतपूर्वो वा । अनु० १३७ ।

अपुन-अपुनम्, अपूरंरणम् । आवा० ८५२ ।

अपुनधुतप्रत्याप्यानम्-आपुन्याप्यानादिकम् । आवा०
४७१ । अग्राप्तवृत्ति, स्थितिपात-रणापातात्पूर्वार्थविरतं कम् ।
विशे० ५३५ । अहृतार्थम् । आवा० २३०, वृ० प्र० १९४ अ ।

अपुनकरण-अपूरकरण-असहस्रायवसायविशेषम् । भग०
४३६ । अग्राप्तपूर्वम् । आवा० ७५ । सम्बन्धवशात्पुन करण-
विशेष । ठाणा० ३९ ।

अपुहृते-अपुधत्त, अपुधभाव, चरणमपेक्षयाद्व्याप्त
योगानां प्रतिस्त्रमवेमगेन वर्तनम् । आवा० २८५ । अपृ-
धत्तत्वाद्योग-एकस्मिन्नेव सूत्रे सर्व एव चरणादयः प्रप्यन्ते ।
दश० ४ ।

अपूरतो अपूरयन् अतरे । आवा० ७७ । अपूरय,
अनाचरन् । आवा० ८६३ ।

अपूर्वमत्तिकम्-अपूरयनाकम् । ठाणा० ४०१ ।

अपेक्षकारणम् - दिग्देगकालाकाशपुरषचमादि । ठाणा०
४९४ ।

अपेक्ष-अपेयम् । जीवा० ३७० । अपेयम्-मगदिरम् ।
व्य० प्र० ८ अ ।

अपोद्धाट-साक्षाकुति । आवा० ४९ । निगम । आवा०
३०५ ।

अपोरसीय-अपीरशेयम्, अपुष्यप्रमाणम् । भग० २९० ।

अपोरसिय-अपीरशेयम्, पुष्यप्रमाणरहितम् । भग० ८० ।

अपोह अपोह, पृथग्भाव । ओष० १२ । अपोहन-निधय ।
आवा० १८ । विपक्षनिराम । भग० ४३३ । अपोहनमपोहो-
निधय । निशे० ७७६ ।

अपोहप-यदादिष्टं शुभितरे निधनोति । विशेष० ३३ ।
अपोहते एवमेतन् यदादिष्ठाचार्येणैति पुनस्तम्यमाहृतीत
याग्यति करोति च सम्पन्नदुलभमनुगनमिति । आवा० २६ ।

अप्य-अल्पम्, मूल्यत एरण्यकाद्यादि । दश० १४७ । अभाव,
स्तेन वा । आवा० ५८६ ।

अप्यदृष्टाणे-अप्रतिष्ठान । तम० २ । मोक्ष । आवा० २३१ ।

अप्यदृष्टिते - अर्धतष्ठित-निरालम्बन एव केवलक्रोधवेद-
नीयादुपपाद्यते य क्रोध । प्रभा० २९० ।

अप्यईकारं-अप्रतीकारम्, तृतीयमदिरहितम् । प्रभ० २७ ।

अप्यउलिओसहिभक्खणया-अपकीपभभक्खता । आवा०
८२८ ।

अप्य-शरीरे । आवा० ५५५ ।

अप्यकम्मप्रयायाते - अपयमप्रयायात -अप्य-स्तोत्रे
कर्मणि करणभूते प्रयायात -प्रयागतौ मायुपत्वमिति,
अथवा एकत्र जनिता ततोऽप्यकर्मा सन् य प्रयायात
स तथा सपुनर्मतयोत्पन्न । ठाणा० १८० ।

अप्यकिरियतराप -अरपकियरवम् - तथाविधकामिक्यादि-
कर्मियाऽपेक्षम् । भग० ७६९ ।

अप्यकुर्कु - अप्यसूत्रव, अप्यस्पर्दन, अरप-असन्
'वृत्त' कौत्स-करणभूतमनाद्यस्येनामकमस्येति ।
उत्त० ५९ ।

अप्यक्खम-आरमक्षमा-आत्महिताम् । ओष० १८९ ।

अप्यक्खर-अप्याक्षरम्, सूत्रगुण । आवा० ३७६ ।

अप्यग्घ-अप्यार्थम्, स्वस्वमूल्यम् । भग० १९९ ।

अप्यग्घओ अग्रवय, प्रत्ययामाव । अधर्मद्वारस्य चतुर्वि-
धतितमं नाम । प्रभ० ७६ । अग्रवयकारणत्वात् । अधर्म-
द्वारस्य सप्तद्वी नाम । प्रभ० ४३ ।

अप्यग्घक्खण-अप्रत्याख्यानम्, सर्वप्रत्याख्यान देगप्रत्या-
ख्यानं च येषा उदये न लभ्यते । विशेष० ५४४ ।

अप्यग्घक्खाय अप्रत्याख्यान-अनिराहृतम् । उत्त० ३६६ ।

अप्यच्छन्दमईओ-आत्मच्छन्दमति, आत्मच्छन्दा-स्वामि-
प्रत्ययार्थकरी । आवा० १०० ।

अप्यजुहिय-निष्प्योदनादि । आवा० ३३५ ।

अप्यज्झ-आत्मवय, स्वस्वचित्तम् । चू० द्वि० ७९ अ ।

अप्यज्झाण-आत्मप्यानम्, अनुप्योऽह अनुवदते अनुग-
मिसे अनुगम्यमद्वान्दित्वा न य तद्विराहतेत्यादिरूपम् ।
प्रभ० १२८ ।

अप्यज्झे-अप्यज्झ, अविग्रमानकहविशेष । औप० ३९ ।

अण्यंशः - अण्यंशः - विगततथाविधविप्रकीर्णवचनाः ।

ठाणा० ४४२ ।

अण्यडिबुद्धाई-अप्रतिमुष्टे-अनिवारिते । ठाणा० ९३ ।

अण्यडियदे-अप्रतिपद-मनसि निरभिध्वङ्गता । उक्त० ५८७ ।

अण्यडियुद्धमाणे-अप्रतिबुद्धमानः-सम्बन्धान्तराभ्यन्तवधा-
रयन् अप्रत्युद्यमानो वा - अनपहियमाणमानसो । अण०
४८३ ।

अण्यडिरूपा-अप्रतिरूपा । आव० ६७५ ।

अण्यडिरूवे-अप्रतिरूपः, अविद्यमानं प्रतिरूपमतिप्रकर्षवत्स्वे-
नानन्यतुल्यमस्येति । उक्त० १८८ ।

अण्यडिलेहणा-अप्रत्युपेक्षणा, गृन्त एव चक्षुषाऽनिरी-
क्षणा । आव० ५७६ ।

अण्यडिलेहियडुप्पडिलेहियडधारपासवणभूमि-अ-
प्रतिलेखितदुप्रतिलेखितोच्चारप्रवणभूमि-वौषधेऽतिचारः ।
आव० ८३५ ।

अण्यडिलेहियडुप्पडिलेहियसिञ्जासंधारप-अप्रतिले-
खितदुप्रतिलेखितसंध्यासन्धारकः-वौषधेऽतिचारः । आव०
८३५ ।

अण्यडिलेहियदूसे-अप्रतिलेखितद्वयः । ठाणा० २३४ ।

अण्यडिलेहियपणये-अप्रतिलेखितद्वयपणयम्, द्वयपव-
कस्य प्रथमो मेदः, तत्पुत्रपणयकश्चण्डोपधानाऽलिङ्गिनी-
पोतमयममूरपेदेदमिन्म । आव० ६५० ।

अण्यडियाइ-अप्रतिपाति, अनुपगतस्वभावम् । आव० ६०८ ।

अण्यडिसुणणे-अप्रतिप्रवणम्, अश्रिणीता । आव० ७२६ ।

अण्यडिसेरी-अप्रतिपेक्षी-न पुनरिदं त्वं अत्ररहितः । ओष०
१६५ ।

अण्यडिहो-अप्रतिहतः, योग्यविकल्पमर्थविशेषितः । विषा०
९५ ।

अण्यडिहट्ट-अण्यगणिता । नि० पू० प्र० १६९ अ ।

अण्यडिहय-अप्रतिहृत, अप्रतिरूपितम् । जीवा० २१६ ।

अण्यडिहयपण्यकपायपायकम्म-अप्रतिहृतप्रसाध्यात-
पापार्मा, न प्रतिहृतं सत्परोपधानेन मरणकालादराश्रयविन-
श्रयाभ्यान्तं च मरणकालेऽप्याश्रयविनशेन पापकमे वेन स ।
न प्रतिहृतं मरणकालेन विनशितं प्रसाध्यान्तं च मरणेन-

लङ्गीकरणतः पापकर्म-ज्ञानावरणाद्युक्तं कर्म वेन सः । अण०
३६ ।

अण्यडिहयवरणाणदंसणधरे-अप्रतिहतवरज्ञानदर्शन-
धरः, योऽप्रतिहृते कम्पुत्वादिभिरस्खलितेऽसिवादेकं वा
वरे-प्रधाने ज्ञानदर्शने-विशेषसामान्यवोधात्मके धारयति
सः । अण० ७७ ।

अण्यडिहो-अप्रतिधः (अक्त०)

अण्यप्यं-अर्पणं, प्राधान्येन विवक्षणम् । विशेषे १२७७, ७७१ ।

अण्यप्यच्चिय-आत्मीयम्, स्वकीयम् । अण० १३२ ।

अण्यप्यट्टा-आत्मार्थम्, आत्मनिमित्तम् । दश० २४९ ।

अण्यप्यियं-आत्मीयं । आव० १८९ ।

अण्यप्यिया-आत्मीया । आव० २१२ ।

अण्यप्यिट्टाणं-अप्रतिष्ठानम्, नरकविशेषः । आव० ३४८ ।

अण्यप्युमंतुमा-अण्यप्युमंतुमाः-विगतवोषहृन्मनोविका-
विशेषाः । ठाणा. ४४२ ।

अण्यप्युमंतुमे-अण्यम्-अविद्यमानं त्वं त्वमिति स्वल्पाप-
राधिन्यपि त्वमेव पुनरपि कृतवान् त्वमेव सदा करोषीत्यपि
पुनः पुनः प्रलपनं वक्ष्य सः । उक्त० ५८९ ।

अण्यसेअ-अण्यसेअ-तैजस्यः । दश० २७६ ।

अण्यप्तिर्ये-अप्रोक्तिकम् । उक्त० ९० । दश० पू० १२५ ।

पञ्चमरिसरणम् । वि० पू० प्र० ३१ अ । मनस पीडा
कुर्यात् । आचा० ४०५ । शौचः । मृग० ३४ । अग्नेम् ।
अण० २९० । मनसः दुष्प्रतिष्ठानम् । मृग० ३३१ ।

अण्यपरिकम्मं-तुलनं, मन्थनं दशोद्धेदनं वा । पू० डि०
२०० आ ।

अण्यपारणं-अप्राप्तम्, अथा-अविद्यमाना प्राणा-प्राग्-
नो यमिस्तन, अव्यभिचारान्तरजन्तुविरहितम् । उक्त० ९० ।

अण्यपुण्णेहि-अपुण्यः-अनर्गः पापाचारः । आचा० १०३ ।

अण्यमाय-अप्राप्तः । आव० ३०१ ।

अण्यमरुती-अण्यलपुमार्थो-अपानि-स्तोत्रानि लपुनि-
माराणि निष्पापासीनि भयविनो सीलमय । उक्त० ४२० ।

अण्यमु-अमर-वृत्तरादयः । ओष० १६३ ।

अण्यभूतं-अभूत-अर्थाः । ठाणा० २९८ ।

अण्यमञ्जणा-अग्रमार्गना, मृगत एव योऽदरणादिनाऽ-
ग्रमार्गना । आव० ५७६ ।

अण्मज्जियहुप्यमज्जियउच्चारपासवणभूमी - अण्मा-
जितुप्रमाजितोच्चारप्रथवणभूमि - यौषधेऽतिचार । आवा०
८३५ ।

अण्मत्तो - अण्मत्त, गुरुभारतन् यापहारिप्रमादपरिहर्ता ।
उत्त० २२३ । अण्मत्तसयत्तग्राम, भूतग्रामस्य सप्तमं गुण-
स्थानम् । आवा० ६५० । आत्महितेषु जाग्रन् । आवा०
१७२ । प्रयत्नवान् । ओष० २२१ ।

अण्माप - अण्माद, योगसङ्ग्रहे पद्विंशतितमो योग ।
आवा० ६६४ । अकर्मकम् । सूत्र० १६९ ।

अण्माधो - अण्माद, उत्तराध्ययनेषु एकोनविंशतममध्यय-
नम् । उत्त० ९ । सम० ६४ । उवओगपु-वकरण-
मियालकउणो । नि० चू० प्र० २९ अ ।

अण्माणमोती - अण्माणमोत्री, द्वानिचारकलापिकाहार-
भोक्ता । प्रथ० १२५ ।

अण्मातो - अण्माद प्रमादवर्जनम्, अहिंसाया एकोन
पञ्चासत्तम नाम । प्रथ० ९९ ।

अण्पय - आत्मानम् । अण्पमेव वा । उत्त० ९० ।

अण्पयाणय - अण्पयाणम् । आवा० ३८५ ।

अण्पर - अण्परत, अण्प-अविद्यमान रतमिति प्रीडित
मोहनीयकर्मोदयजनितमस्थेति, लज्जमप्यमदि, अण्परजा,
प्रतनुनप्यमानकर्मा । उत्त० ६७ ।

अण्परिसाडिय - अण्परिसाडिम्, परिसाडिहितम् । उत्त०
६१ ।

अण्परिहारि - अण्परिहारिः पार्श्वस्थानसन्नकुशीलसमक
यथाकण्डरूप । आवा० ३२४ ।

अण्पलीयमाणा - अण्पलीयमाना - अनभिपत्ता । आवा०
२४१ ।

अण्पलेवा - अण्पलेवा, निर्लेपा, चतुर्थी पिण्डैषणा । आवा०
५७० । अण्पलेवा - तस्य विजमानस्य निष्पावधण्णादिस्य
लेवो ण भवति गा । नि० चू० सू० १० अ ।

अण्पयणिज्जोदग - अण्पयण्यजला मेघा । भग० ३-६ ।

अण्पुट्टिकाप - अण्पुट्टिकाप, अण्प - स्तोकोऽविद्यमानो
वा वर्षेण श्रुति - अथ कननं वृष्टिप्रधानं कायो-जीवनिकायो
स्योमनि पतदफाय इत्यर्थं, वर्षणधर्मगुणं बोदकं वृष्टि,
तस्या कायो-राशिपुट्टिकाप अण्पधामी वृष्टिनायद्यालपवृष्टि
पाय । ठाणा० १४१ ।

अण्पसत्थाओ अण्पसत्ता - आश्रयस्तोऽनादेया । ठाणा० १७५ ।
अण्पसदा - अण्पसदा - विगतराटीमहाध्वनय । ठाणा०
४४२ ।

अण्पससरवले - अण्परजस्सम् । आवा० ३३७ ।

अण्पसागारियं - अण्पसागारिकम् । आय० १९९ । अण्प-
गृहस्थम् । उत्त० ९० । आवा० ३५८ ।

अण्पसावज्जे - अण्पसावयम्, अपाप, स्तोकापाय वा ।
आवा० ५८६ ।

अण्पसाहणो - अण्पसाधन, यत्तादिरहित । आय० ७१२ ।

अण्पहाणो - अण्पधान, लघु । उत्त० १४९ ।

अण्पहिते - अण्पहितम्, अण्पसत्तु । दश० १६६ ।

अण्पा - आत्मा, अभिहितरूपस्तदाधाररूपो वा देह । उत्त०
५३ । जरीरम् । प्रज्ञा० ३०५ । अतति सन्तत गच्छति
वृद्धिसङ्क्रेशात्मरूपपरिणामान्तराणीति । उत्त० ५७ । नि०
चू० प्र० १५ अ । आत्मा-स्वभाव । ठाणा० ६१ ।

अण्पाइय - आण्पायित । आवा० ७१६ ।

अण्पाउरण - अण्पाउरण, अभिप्रवृत्तिरूप । आवा० ८५४ ।

अण्पाण - आत्मानम्, अतीतसावययोगनारिणमत्ताभ्यम् ।
अण्पाणम् - अतीतसावययोगनारिणमत्ताभ्यम् । अतनम् - अतीत
सावययोग सततभवन्प्रवृत्त निवर्तयामि । आवा० ४८६ ।

अण्पाणमेव - आण्पमेव । उत्त० ३१४ । आत्मान-अनरा-
त्मानम् । आवा० २८३ ।

अण्पायक - अण्पातङ्क, रोगपहित । आवा० ७९३ । अरोमी ।
आवा० ३९३ ।

अण्पाहति - अण्पहति । सू० सू० ४४ अ ।

अण्पाहट्टु - आहल्य, व्यवस्थाप्य, अपाहल्य वा । सूत्र० २७४ ।

अण्पाहणया - अण्पाहणयस्सत्तयैव दातव्य । ओष० १०० ।

अण्पाहार - अण्पाधारणा, सामर्थ्यम्, अण्पाहारता जयत्त ।
नि० चू० सू० ८२ आ ।

अण्पाहार - अण्पाहार, ऊनोदरताया प्रथमो भेद । दश०
२७ । ठाणा० १४९ ।

अण्पाहारे - अण्पाधार - तमेव पृष्ठा सूत्रार्थवाचना ददाति ।
सू० सू० १३३ आ । अण्पाहार, अण्पवत्ताहार । औष० ३८ ।

भग० ९२१ । स्तोकाहार, साधु । भग० ९२२ ।
स्तोकाशी, पण्डितमदिसत्त्वनाम्कमायात तप उर्वर वनापि
पारयेतनाप्यपमित्यर्थ । आवा० २९० ।

अण्पाहारो-ओ आयरिओ सकियसुक्तयो त्र चैव पुच्छिउ
घायणं देति, तारिम ति मोमु ण यतव्व । नि० चू० तू०
१३ आ ।

अण्पाहिति-सन्दिशन्ति । मृ० द्वि० ११४ आ । सन्दिशत ।
आव० ३०२ ।

अण्पाहिकरणे-अल्पाधिकरणे-निष्कलह । ठाणा० ४१६ ।
अण्पाहितो-सन्दिश । उक्त० २१९ ।

अण्पाहि-तद्गोस्तरप्रवर्तिन्या वा एव सन्दिशति-यथेतामा-
रमसकाशो कुत । ओष० ४३ ।

अण्पाहेइ-सन्दिशति । दश० १०३ ।

अण्पाहेति-अदिसइ । नि० चू० प्र० २११ आ ।

अण्पाहेत्ता-सन्दिश्य । उक्त० १७३ । आव० ३१० ।

अण्पिच्छे-अपे छ, अल्पा-सोका, अल्पशब्दस्यामाववादि-
त्वेनाविद्यमाना वा इच्छा-वाग्रा वा यत्वेति । उक्त० १७४ ।
न्यूनोदरतयाऽऽहारपरित्यागी । दश० ३११ ।

अण्पिणिञ्चिया-आत्मीया । आव० २०७ ।

अण्पितणपित्ते-अपित्त-विशेषित, अनपित्त-अविशेषितम् ।
ठाणा० ४८१ ।

अण्पियं-अपित्तम्, आहितम् । भग० ८९ ।

अण्पिय-अप्रियम्, अनिष्टम् । भग० ७२ । अपित्त,
विशेष । विशेषे १३४६ ।

अण्पियणियं-अप्रीतिकम्, कलह । उक्त० ३५५ ।

अण्पियत्ता-अप्रियता, अप्रेमहेतुता । भग० २५३ । प्रज्ञा०
५०४ ।

अण्पियवहा-अप्रियवधा-अप्रिय-दुःखकारणम् तत्र प्रवृत्तिः ।
आवा० १२२ ।

अण्पुण्णकपिया-अपूर्णकलिका-अन्योन्यस्य सुखदुःखोपस-
पद प्रतिपद्यते । व्य० द्वि० ३७८ आ ।

अण्पुत्थायी-अन्योन्यामी, अल्पमुत्थायु शीलमत्वेति ।
प्रयोजनेऽपि न पुन पुनरुत्थानशील । उक्त० ५८ ।

अण्पुस्तुय-अपौस्तुक्य । भग० १७४ । त्वरारहित ।
भग० १८३ । अविमनस्क । आवा० ३७९ ।

अण्पे-आप्य, अपा प्रभव इद । भग० १४३ ।

अण्पो-अप्य, सर्वथाविद्यमानः । जीवा० १२१ । नारित
किंवदित्यर्थः । ओष० १७७ । निषयाद्व्योषत रजोहरणे
सुखमविना चोत्पद्यमान । व० प्र० १५० आ ।

अण्पोदय-अण्पोदके-भौमान्तरिक्षोदकरहिते । आवा० २८५ ।

अण्पोहं-इदवेष्टनाद् धनवेष्टनात् । ओष० २१४ ।

अण्पोवही-अण्पोषधि, अनुन्वणयुक्तस्तोकोषधि । दश०
२८० ।

अण्पोसे-अल्पावधयाये-अपस्तनोपरितनावस्यायविप्रु-
धञ्जिते । आवा० २८५ ।

अण्पुद्वयया-माणञ्चितहस्यपादादिचञ्चल्यया । व्य०
प्र० २३९ आ ।

अण्पुचितो-अद्वयते । नि० चू० प्र० १४७ आ ।

अण्पालिया-शिक्षिता-उपालब्धा, उक्ता । आव० ५५७ ।

अण्पालेइ-आस्पालयति, दारवेनाऽऽस्ताडयति-उत्तेजयति ।
ओष० ६४ ।

अण्फिडिऊण-आस्थाप्य । आव० ३४४ ।

अण्फुण्णा-व्याप्ता । मृ० तू० ७० आ ।

अण्फुण्णे-आपूर्ण-परिपूर्णरीर । उक्त० ४८३ ।

अण्फुण्णो-व्याप्त । आव० ३५४ ।

अण्फेया-वर्णविशेष । प्रज्ञा० ३२ ।

अण्फोआ-वनस्पतिविशेष । ज० प्र० ४६ ।

अण्फोडेइ-आश्लोश्यति, कटाश्लोड करोति । भग० १७१ ।

अण्फोया-वनस्पतिविशेष । जीवा० २०१ ।

अण्फोव-आस्तीर्ण, दुष्कमुच्छुशुम्भलतासङ्घ । उक्त० ४३८ ।

अण्फोपप्रसुत-वाण्यतिशयविशेष । सम० ६३ ।

अण्प्रतिहत- (अण्प्रहित्य) -क वृद्धयपर्वतादिभिरस्त्वलिने
अविसवादके वा । सम० ४ ।

अण्प्रत्यात्यानम्-द्वितीयकवायवतुल्यम् । आवा० ११ ।

अण्प्रमाजितचारित्र्यम्-द्वितीयममापिस्थानम् । प्रज्ञा०
१४४ ।

अण्प्रोपित-सामाजिक, सम्बन्धित । विशेषे १०६५ ।

अण्प्ररा-दक्षिणपश्चिमरतिकरणेतस्य दक्षिणस्यां भूतावत
सिकाराजधान्यधिप्राप्ते, अकरवेन्द्रस्य द्वितीयाग्रमहिषी ।
जीवा० ३६५ । शकस्याग्रमहिषी । व० प्र० १५९ ।

अण्प्रलवतकी-अप्रलवान्, अग्रजः । प्रज्ञा० ६४ ।

अण्प्रव्यता-अग्रमज्ञाना । नि० चू० प्र० १८३ आ ।

अफासुअ-अप्रसुक्तम्, सचितमभिधादि । प्रज्ञा० २३१ ।
सचितम् । आवा० ३२१ ।

अफासुप-अप्रायुक्तम्, न प्रगता असवः-असुमन्तो यस्मात्-
तदप्रायुक्तम्-सजीवमित्यर्थः । भग० २२६ ।

अकुडिय-अंस्कृतितः-राजीरहितः । आव० २३१ ।

अकुण्णे-आपूगम् । प्रज्ञा० ५९२ ।

अकुसं-अस्वदयम्, अव्यन्धीयम् । भग० १०४ ।

अकुसमाणगतिपरिणामे-अस्तृशत्रुतिपरिणामः, अस्तृ-
शतो गतिपरिणामः । प्रज्ञा० २८९ ।

अकुसमाणगती-अस्तृशत्रुतिः, यत्परमाण्वादिकमन्येन पर-
माण्वादिना सह परस्परसम्बन्धमनुभूय गच्छति सा,
विद्यायोगतेद्वितीयो भेदः । प्रज्ञा० ३२७ ।

अयंधव-अयान्धवः, स्वजनरहितः । पद्म० १९ ।

अयंधवो-अयान्धवः, यान्धवरहितः, स्वजनसम्पायकार्या-
भावात् कर्मनिगदुष्यः । प्रश्न० ११ ।

अयंघिउं-पात्रकण्ठमन्थिमद्वरा । ओष० १४४ ।

अयंभे-अन्नम्, अङ्गुलं कर्म, मैथुनम् । प्रश्न० ६५ ।
अङ्गुलानुग्रहणम्, अन्नभागः प्रथमं नाम । प्रश्न० ६६ ।

मैथुनम् । आव० ६५३ । यस्त्यनिवमलभर्गः । आव० ७६१ ।

अयंभ-अन्नभक्षणः, भ्रातृकस्य भृशे प्रतिमा । आव० ६४६ ।

अयंमचारिणो-अन्नभक्षणारिणः, मैथुनं आशेवितुं शीलं धर्मो
वा येषां ते । उक्त० ३५८ ।

अयद्विआ-अयद्विकाः, अयदं सकर्म कंचुकवर्तपार्श्वतः ।
हृष्टमात्रं जीवं समनुगच्छन्तीत्येवं वदन्ति । औप० १०६ ।

अयद्विगा-अयद्विकाः, हृष्टकर्मविपाकप्ररूपकाः । आव०
३११ । अयद्विकः, यद्वे-जीववदेतिरन्योऽन्याविभागेन सम्पूर्कः
॥ यद्व-अयद्वं, अपरिचयं, तदभ्युपगमविषयमेवाम्बुतीति ।

उक्त० १५२ ।

अयद्विता-अयद्विकाः-हृष्टकर्मविपाकप्ररूपकाः । ठाणा० ४१० ।

अयला-अयलाः, शारीरवृत्तिकलः । जं० प्र० ३१९ ।

अयले-अयलः, शरीरवृत्तिकलितः । भग० ३०३ ।

अयहुस्तु-आपधुनाय-अवगाढहृतीकसाभाय । सूर्य०
२६६ ।

अयहुस्तुनो-लेग आचारगण्यो न ज्ञातितो । नि० चू०
२० २५ अ ।

अयहोड-अवहोडकः, यन्त्रविशेषः । उक्त० ११३ ।

अयंध-अन्तरालम् । विद्म० ३७६ ।

अयाधाप-अयाधया अपान्तरालः । सूर्य० २६२ ।

अयाल-अष्टाधिकवर्गः । नि० चू० प्र० १७३ आ ।

अयाहा-अवाधा, कर्मणो यन्वीदययोरन्तरम् । भग० २५५ ।

अन्तरं, अन्तरालवाप्रतिपातरूपा । अव्यवधानेनान्तरम् ।

जं० प्र० ४३५ । दूरवर्तित्वेनानाक्रमणमपान्तरालम् । जं० प्र०

६४ । अन्तरं-व्यवधानम् । जं० प्र० ६५ । अपान्तरालम् ।

जीवा० १४, २०४ । अन्तरालवाव्यापातरूपा । जीवा०

३०२ । अपान्तरालम् । ओष० ९० । भाव० ४६ । विद्म०

३७६ । अन्तरं । जं० प्र० ४३५ ।

अयाहाप-अवाधया, व्यवधानेन कृत्वा । सम० २१ ।

अयाधायां कृत्वा, अपान्तरालेयु मुक्त्वा । जीवा० ३२२ ।

अयाहिरा-अयाधः, न वाप्रा इति । आव० ४५१ ।

अयितिज्जमो-अद्वितीयः, सहायो न भवति । प्रश्न० १२१ ।

अयुदा अयुदजगरियं-अयुदाः-कैवल्यहानाभावेन यथा-

संभव रोषहानसद्भावाच्च शुद्धसदशास्ते चायुदानां-छात्रस्य-

ज्ञानवर्ता वा जागरिका । भग० ५५४ ।

अयुहजण-अयुधजनः, अविपक्षिजनः-परिजनो यस्मै तः,

अकल्याणमिदपरिजनः । दश० ८६ ।

अयोड-अनाक्रमणीय । ओष० ९२ ।

अयोहि-अयोधिः, मिथ्यात्वकार्यम् । भाव० ७६२ । मिथ्या-

त्वसंहतिः । दश० २४४ ।

अयोहिअ-अयोधिकम्, मिथ्यात्वफलम् । दश० २०५ ।

अयोहिकलुसं-अयोधिकलुषः, मिथ्यादोष्टः । दश० १५८ ।

अय्यहुलकाण्डम्-रत्नप्रभाया तृतीयकाण्डः । सम० ८८ ।

अय्युयं-द्वितीयसत्ताहगर्भाविस्था (तं)

अय्यं-अयम्, सामान्याकारेण प्रणीतम् । जीवा० १८३ ।

अय्यंमिषलुय-स्नेहाभ्यक्तवरीः । ओष० ७४ ।

अय्यंमिअ-अय्यमित्रः । आव० ११७ ।

अय्यंमेति-येवेग अय्यमेयं । नि० चू० प्र० ११६ आ ।

अय्यंमो-योवेण । नि० चू० प्र० १८८ अ ।

अय्यंमतरं-लोकेऽन्यैरनुपगतम् । भग० चू० १४ ।

अय्यंमतरकरणं-द्वयोः साधोः यद्यप्येकमृतयोरभ्यन्तरे

कुलादिकार्यनिमित्तं परस्परमुद्वेगद्वोरन्योन्यासोपयुक्तोः बहिः-

करणं । व्य० प्र० २३८ अ ।

अय्यंमतरगे-अभ्यन्तरम्-अभ्यन्तः मन्त्रे सर्वे । ठाणा० ५५ ।

अय्यंमतरं पोगले-अवधारणविशेषादिकेन वा शरिरेण ये

क्षेत्रप्रदेशाः अवगाढास्तैवेव ये धर्मन्ते तेष्वेवैव, विभूपा-

पसे ॥ निष्ठीवनादयोऽय्यंमतरपुद्गलः । ठाणा० १०५ ।

अभिन्तरसंयुक्ता-सत्त्वनामिलेतोषमाण आगिदए अतो आउ-
वति बाहिरओ सथियइइ । उत० ६०५ ।

अभिन्तरिया-अभ्यन्तरिका, नगरीविशेष । आय० २०० ।

अभिन्दिऊण-आस्फाल्य । उत० १४९ ।

अभ्युक्खेइ-अभ्युधति, अभिसुखं सिधति । जीवा० २५६ ।

अभ्युक्षति, नियति, स्तपयति । जं० प्र० १९२ ।

अभ्युक्खेति-अभ्युक्षन्ति सिधन्ति । जं० प्र० २७५ ।

अभ्युगगय-अभ्युद्गतः, आभिमुष्येन सर्वतो विनिर्गतः ।
सूय० २६३ ।

अभ्युगगओ-अभ्युद्गतः, आभिमुष्येन सर्वतो गतः । जीवा०
१७५ । अभ्रोद्गत-यद्वा आकाशे उद्गता प्रपल्लतया सर्व-
तरितयेक् प्रवृत्ता । जं० प्र० २९७ ।

अभ्युगगय-अभ्युद्गतः, आभिमुष्येन सर्वतो विनिर्गतः । प्रज्ञा०
९९ । अभिसुपमुद्गतः, अभिममानो मनाक् उन्नतः । जीवा०
२०५ । सजातः । सम० १३९ ।

अभ्युगगयमूसिय-अभ्युद्गततोच्छ्रितः, अभ्युद्गतमभ्रोद्गतं
वा यथाभवत्येवमुच्छ्रितः, अथवा मकारस्यागमिकत्वाद्भ्यु-
द्गतत्वात्तुच्छ्रितव्यत्वाद्भ्युद्गततोच्छ्रितः, अत्ययमुष इत्यर्थः ।
भग० १४५ ।

अभ्युगगया-अभ्युद्गता, आभिमुष्येन सर्वतो विनिर्गता ।
जीवा० ३७९ । अभिमभावे मनामुन्नता । जं० प्र० ५० ।
अभ्युद्गता, गतिरमणीयतया द्रष्टृणा प्रत्यभिमुपमुद्-प्राबन्त्येन
स्थिता । जीवा० २२६ ।

अभ्युगगयाओ-अभ्युद्गतान्यभ्रोद्गतानि बोधानि । भग० ६७२ ।

अभ्युगगमुच्छित्तपमासिय-अभ्युद्गतोत्थतप्रभावितं, अ-
भ्युद्गता-आभिमुष्येन सर्वतो विनिर्गता उत्थता-प्रवलतया
सर्वान् विक्षु प्रवृत्ता वा प्रमा तया सिसम् । जीवा० ३७९ ।
अभ्युज्जय-अभ्युज्जतमरणेन अभ्युज्जयोविहारेण वा । नि०
गू० तृ० ३५ अ ।

अभ्युज्जया-अभ्युधता, सुविहिता । अनुा० ३ ।

अभ्युज्जियविहारो जिगकपादि । नि० चू० प्र० २६३ आ ।

अभ्युद्गण-अभ्युत्थानम्, आगच्छति गच्छति च दृष्टे
शुभावसानमोचनम् । उत० १७ । सप्तध्रममासनमोचनम् ।
उत० १२४ । भमीत्याभिमुख्येतोत्थान-उत्थमनम् । उत० ५३५ ।
विनयाहंस्य दर्शनादेवात्मनस्वजनं । ठाणा० ४०८ । आसन-
स्याग । मम० ९५ । गौरवार्द्धदर्शने विष्टरत्वाग । भग०

६३७ । जओ रीगइ तओ चेउ षायइ । दस० ३० ।

आगतस्याभिमुख्युत्थानम् । दस० २४० ।

अभ्युद्दिञ्ज-सिंहामनाद्भ्युत्तिष्ठेगुमिति । ठाणा० ११७ ।

अभ्युद्दिओ-अभ्युद्दिष्टि सामास्यकरो पठिर्हता मनारो-
पितः । नि० चू० तृ० ८४ आ ।

अभ्युद्दिओ-वैयाकरणदण्डोपनः । नि० चू० प्र० ३३४ अ ।

अभ्युद्दिष्टय-अभ्युत्थानम्-अभ्युत्थानम् । ठाणा० ५७ ।

अभ्युद्दिष्टि-अभ्युत्थितम्-अभ्युत्थितं । उत० ३०७ । अभ्यु-
त्थापन-वन्दनकप्रतीच्छनकारिकं । व्य० प्र० १७२ आ ।

अभ्युत्थित-उत्थतः । ओप० १८० ।

अभ्युद्दिमि-अग्नीकरोमि । भग० १२१ ।

अभ्युत्सरोमा-प्रचीतरोमाः । नि० चू० द्वि० ६१ अ ।

अभ्युद्दय-अभ्युत्थितान्, आधर्यद्वयान् । उत० ३१७ ।

अभ्युद्दओ-उत्सवविशेषः । वृ० द्वि० १९८ अ ।

अभ्युद्दय-अभ्युत्थितं, अभिमग्नमुत्थितं । जीवा० २७५ ।

अभ्युद्दयमिया-आभ्युत्थमित्री, वा स्वयमभ्युत्थगम्य येष्टे
(वेदना) । भग० ४९७ ।

अभ्युद्दयसे-स्वेच्छया अभ्युत्थगम्य वादरूपा मिगते । वृ०
प्र० ३१ आ ।

अभ्युद्दयमो-अभ्युत्थगम्य, स्वयमग्नीकार । प्रज्ञा० ५५७ ।
भग० ६८३ ।

अदमे-आभिग्यान्, आगिष्ठ्यान् । आना० ३८ ।

अभ्योद्यममिया-आभ्युत्थमित्री-कंसोत्थनानापनातिभिः
शरीरसीडा । प्रज्ञा० ५५७ । शिरोलोचमन्त्रचर्यादिनामभ्यु-
त्थमे अथा (वेदना) । ठाणा० २४७ ।

अग्रह-मैपुनम् । आचा० ३३१ ।

अभओ-अभयः । आव० ९५ । अभयकुमारोऽष्टमवारी ।
अन्त० ९ । व्यक्तिविशेषः । आव० ३६८ । उदाहरणदोषे
अभयकुमारः । दस० ५३ । नामविशेषः । वृ० प्र० ४६ आ ।

अभओ सच्चस्सवि-अभयं सर्वस्यपि प्राणिगणस्याभ-
यम् । अहिंसाया दिपशास्त्रात्तम नाम । प्रज्ञा० ९९ ।

अभकार्यः-रमणः, क्षण । व्य० प्र० १८१ आ ।

अभगगं-अभग्नम्, अपीडितम् । आय० ७७३ ।

अभग्नजोगो-अभग्नयोगः । आव० ७९३ ।

अभयसेन-अभयसेनः, विजयस्य चौरसेनापतेः स्कन्द-
धर्मार्थायाः पुत्रः । विपा० ५७ । विजयस्य चौरसेनापतेः
पुत्रः । विपा० ६० । अभयसेन, विपाकश्रुताध्ययनम् ।
ठाणा० ५०७ ।

अभयगो-अभयः, अभयसेनः, विजयाभिषयचौरसेनापति-
पुत्रः, अन्तर्दृष्टासु तृतीयाध्ययनम् । विपा० १५ ।

अभयजिह्व-अभयनाम्-अमर्दितामविराधितम् । आचा० १२३ ।

अभयज्योति-अभयज्योतिः, कौटिल्यकगोष्ठेय राजयज्ञवतां
भयानामवियमानप्रवेशम् । विपा० ६३ ।

अभयज्योति-अभयज्योतिः, अभयज्योतिः । उता० ७८ ।

अभयज्योति-अभयज्योतिः, उपवासः । आच० ८५२ ।

अभयज्योति-अभयज्योतिः, न भक्तार्थ, उपवासः । आच० ८५३ ।

अभय-अभयः, प्रेरिकपुत्रनाम । सूत्र० १०३ । दानविशेषः ।

प्रश्न० १३५ । अभयः, संयमः । आचा० ६२ । कुमार-

विशेषः । नि० चू० प्र० ७ अ, नि० चू० तृ० ३७ अ ।

दृष्टाधिष्ठापकवर्तदशी । व्य० प्र० १७ अ ।

अभयकटा-मार्जिनिकीक्षामिका । सम० १५१ ।

अभयकटो-अभयकटः । आच० ४९९ ।

अभयकुमारः-प्रयोजनस्यापकारकः । मूल० ३१३ । विशेष-

नाम । विशेष० ६१३ । आर्यातिकीर्तुदेवदत्तः । वृ० प्र० १८६ अ ।

आर्द्रकुमाराय प्रतिमाप्रिषकः । सूत्र० ३८५ । प्रयोजनमिका-

निर्धार्मिकवचनया दक्षितः । सत्र० ३२९ । कालकीकरिकसुत-

मुलससणा । सूत्र० १७८ । मवरपुर्विकीर्तिकापिद्वौ दृष्टान्तः ।

ज० प्र० १९७ । रोहिणीयस्य लीङ्गिकसूत्रपरिवर्ति-

पण । व्य० प्र० २०९ अ ।

अभयकुमारो-दृष्टातविशेषः । नि० चू० प्र० १९४ अ ।

अभयदयः-अभयदयः, प्राणापहरणरमिकेऽप्युपसर्गकारिणि

प्राणिनि यो न भयं दयते ददाति, अभया सर्वप्राणिभय-

परिहारवती वा दया-अनुकम्पा भय ह । भय०

७ । अभयं-विशिष्टमात्मनः स्वास्थं निःश्रेयसपथम्-

भूमिकानिचयनभूता परमा श्रुतिरितिभावः तद्वर्णं ददति ।

जीवा० २५५ ।

अभयद्वयेण-अभयदयः, न भयं दयते प्राणापहरणरमिको-

पसर्गकारिण्यपि प्राणिनि ददातीत्यभयदयः । सम० ४ ।

अभया वा-सर्वप्राणिभयपरिहारवती दया-पृष्ठा यस्यामा-

वभयदयः । सम० ४ ।

अभयसेन-अभयसेनः, सविगोदाहरणे वारप्रकपुरे राजा ।
आच० ७०९ ।

अभयसेनो-नारत्तुरे नमरं, तत्त्व अभयसेनो राजा । नि०

चू० तृ० ५४ आ । वारप्रकपुरराजा । वृ० द्वि० २४९ आ ।

अभयसेन-छर्दिदोषदृष्टान्ते राजा । पिंड० १६९ ।

अभयसेना-वापीनाम । ज० प्र० ३७० ।

अभया-हरीतकी । आचा० १३० । नि० चू० द्वि०

१४१ आ ।

अभये-अभयः, अनुतरीपपतिरुद्गमां प्रथमवर्गस्य दश-

साध्ययनम् । अनुत० ११ ।

अभयसिद्धि-अभयसिद्धिः, अभयः । जीवा० ४४९ ।

ठाणा० ३० ।

अभयिय-अभयः-अभयः । उता० ७१३ ।

अभय-अभयः, असोमनः । आच० ७०८ ।

अभयं-ननः इत्तायामपि दर्शनादसोमनं मायं-सर्वतो

निष्काशनलक्षणं पर्यायम् । उता० ४६ ।

अभयिमा-अभयिमा । वृ० द्वि० १६६ आ ।

अभयिओ-अभयितः । आच० १०१ । अभयित-अपरि-

णतजिनवचनस्य निषेधनाभावे मा भूद विपरिणामः ।

वृ० प्र० २७२ अ ।

अभयिते-असंनयप्राप्ते प्राप्तसंनयं वा । ठाणा० ४८१ ।

अभयितो-हृताभ्यासः । नि० चू० तृ० १३१ आ ।

अभयवृत्त-नलसम्भः । ओष २२३ ।

अभयो-असुभयः । दश० ३९ । विनाशः । वृ० द्वि० ७२ आ ।

अभयो-स्वदेशभाषाया अह । वृ० द्वि० १९ आ ।

अभि-पुत्रः । वृ० द्वि० १९५ अ ।

अभिर्ह-अभिर्ह, नक्षत्रविशेषः । सू० ११४ । ठाणा० ७७ ।

अभिओ-अभियोयः, आताप्रदातलक्षणः । दश० २४९ ।

विश्वेणा । मृग० १२३ । बलात्कारः । उता० ३६५ ।

अभियोगकया-अभियोगकया, या वसीकरणपूर्वमन्योः

संयोजिता सा । ओष० १०३ ।

अभियोगपावणं-अभियोगपावणं, दृष्टाद्विधापावणंनम् ।

प्रश्न० ७२ ।

अभियोगिओ-अभियोगि । आच० १२४ ।

अभियोगो-अभियोगः, प्रियेयमेति व्यापार्यमाणत्वम् जीवा०

२४३ ।

अभिभोगो-अभियोगः, पारवश्यम् । विपा० ५४ । गर्वः ।
 आव० ७७२ । वृत्तीकरणवृत्तौ मन्त्रथ । ओष० १९३ ।
 अभिभोगो-अभियोगः, अभिमुखं कर्मम् युज्यते व्यापा-
 र्यत इति वा, तस्य भावः कर्म्यं वा । जीवा० २८० ।
 अभिकंख-अभिकाङ्क्ष-उद्दिश्य । आचा० २८१ । पर्वा
 सोच्य । आचा० ३८८ ।

अभिकंखमाणो-अभिकाङ्खन्, मायारहितः । दश० २५२ ।

अभिकंता - अभिकान्ता-सदृशयास्त्वतीवप्रकारः । दृ० प्र०
 १३ अ ।

अभिक्रंतं-अभिक्रान्तम्, अभिक्रमणम् । प्रज्ञापकं, प्रत्यभि-
 मुखं क्रमणम् । दश० १४१ ।

अभिक्रमंति-अभिलमंति । दश० चू० ६२ ।

अभिक्रममाणे-अभिक्रामन्-गच्छन् । आचा० २१७ ।

अभिक्रखत्तेया-पुगो पुगो भवन् । नि० चू० प्र० ३९ आ ।

अभिक्रखं-अभिक्रं-अनवरतः । आर्ष० १९५ ।

अभिक्रखं-अभिक्रं, अनवरतम् । भग० २९, ४१ ।

आचा० ३५५ । सप्र० ११५ । उत० ३४३, २१४ ।

आर्ष० ४०७ । अनुवर्तयम् । भग० ४३ । पुनः पुनः ।

उत० ३४४, ४२८, ठाणा० ३०१ ।

अभिक्रखं अभिक्रखं ओहारत्ता - लघुलक्षणे ।
 सम० ३७ ।

अभिक्रखंऽभिक्रखमोहारी-अभीक्ष्णमभीक्ष्णमवधारकः,
 योऽभीक्ष्णमवधारिणीं भाषां भाषते, यथा दासस्त्वं चोरो
 वैति, यदा शङ्कितं तभिः शङ्कितं भगवि । एकादासमगमाधि-
 स्थानम् । आर्ष० ६५३, ६५४ ।

अभिगच्छति-अभिगच्छति, समीपमभिगच्छति । भग०
 १३७ ।

अभिगता-अभिगताः, अभिगतजीवाजीवाः । आव० ३०४ ।

अभिगम-अभिगमः, ज्ञानम् । उत० ५९२ । बोधिलभः ।

सम० १२० । मैथुनासवनं, गमनं च । आव० ८२५ ।

अभिगम्य, विज्ञाय, आक्षेप्य । दश० २५८ ।

अभिगमकुसुते-अभिगमकुसुतः, लोकश्रृणुणैरुदितप्रतिपत्ति-
 दशः । दश० २५५ ।

अभिगमणं - अभिगमनं, सर्वशास्त्रान्मण्डलादभ्यन्तरप्रवेग-
 नम् । जीवा० ३४५ । सूर्य० २४३ ।

अभिगमरुई - अभिगमरुचिः-सस्य धृतज्ञानमर्थनो दृष्टे-
 भवति । प्रज्ञा० ५६ । अभिगमो-ज्ञानं ततो रचिर्येण ग,
 येन ह्याचारादिकं धृतमर्थनोऽभिगतं भवति गः । ठाणा०
 ५०४ । अभिगमरुचिः-अभिगमो-ज्ञानं तेन रचिर्येण गः ।
 उत० ५६३ ।

अभिगमसहे-अभिगमश्राद्धः-यत्र काले आगर्भे प्रवि-
 द्यते । ओष० १५६ ।

अभिगममहो-गममिद्री-गिहतांशुश्रुओ । नि० चू० प्र०
 १९९ आ ।

अभिगम - अभिगमः, निरन्तरयोगः । भग० १०० ।
 प्रतिपत्तिः । भग० १३७ ।

अभिगमो-अधिगमः, यथावशिष्यतपदार्थपरिच्छेदः । आव०
 ८३८ । बाधूणसागयानं वा विनयपद्विपत्ती वा । दश०
 चू० १४१ ।

अभिगया-जीवाजीवादपिदार्थोभिगमोवेता भाविकेत्यर्थः । दृ०
 सू० १३९ आ ।

अभिगहियट्ट - अभिगृहीतार्थम्, प्रभिनाप्यस्याभिगमनात् ।
 भग० १३५ ।

अभिगाह - सेवते । आचा० ११४ । अभिगाहन्ते-सेवन्ते ।
 आचा० १३३ ।

अभिगिज्ज - अभिगृह्य, आलोच्य । दश० २१९ । अभीक्ष्ण्य,
 तदभिसुखीभूय । ठाणा० ५६ ।

अभिगह - अभिगृहः, गुरुवियोगकरणमभिगृहः । दश०
 ३४१ ।

अभिगहियमिच्छत्तं सणयत्तिया - अभिगृहीतमिच्छा-
 वृत्तान्प्रयत्तिनी, मिच्छावृत्तान्प्रयत्तिनीक्रियाया द्वितीयेभेदः ।
 आव० ६९२ ।

अभिगहिया-अभिगृहीता, प्रतिनिधितार्थावधारणम् । प्रज्ञा०
 २५६ । अभिग्रहिका-वक्त्राणि वा पात्राणि वा पूणीयाणि अपरेण
 वा येन प्रयोजनमिति प्रतिपन्नमिग्रहाः । दृ० प्र० ९९ आ ।

अभिगहो-अभिग्रहः-प्रवृत्त्यान्विशेषः । आव० ८५३ ।
 कुतपरिग्रहः । ठाणा० ४९ । नियमः । भग० ६२ ।

अभिग्रहिकः-मिच्छात्वविशेषः । ठाणा० २७ ।

अभिघट्टिज्जमाणस्स-अभिघट्टयमानस्य-वेगेन घट्टतः ।
 जं० प्र० ३७ । जीवा १९३ ।

अभिधातो-उचलओ वा प्रथिजति । नि० ३० प्र० १०५ वा ।
अभिधेदे-अस्यामवसर्पिण्यां चतुर्थशुल्करः ३ सम० १०३,
१५४ । अभिचन्द्रः, अन्तर्दृष्टानां द्वितीयवर्गस्याष्टम-
धययन्म् । अन्त० ३ । अभिचन्द्रः-सुष्टविशेषः । सूर्य०
१४६ । ज० प्र० ४५१ । शुल्करविशेषः । आच० १११ ।
ज० प्र० १३२ । अभिचन्द्रः-असुध्यामवसर्पिण्यां चतुर्थ-
शुल्करः । ठाणा० ३६८ ।

अभिचारकमन्त्रयिद्यादि - अशिवपुराणोपादी तत्प्रशम-
नार्थ । ठाणा० १६४ ।

अभिचारद्वय-धारकता । नि० मू० प्र० २७४ आ ।

अभिचारक-दसीकरण : नि० चू० प्र० १०१ आ।

अभिजाय-अभिजातः, शास्त्रीयद्वादशदिपतनाम् १ जं० प्र०
४९० । विनीतः । उता० १८८ । कुल्लेन. १ जं० प्र० १८२ ।

अमिज्ञाभो-शिष्टः । षृ० द्वि० २५५ व्या ।

अभिज्ञाणह-अभिजानाति, विवेचयति । आचा० २०३ ।

अभिज्ञात-वाग्यतिशयविशेषः । सम० ६३ ।

भमिजाति-युलीनता । उपा० ३४७ ।

अभिजातिषु - अभिजातिग, अभिजाति-दुस्तीनता ता
गच्छति-उत्तिष्ठन्तभारनिर्वाहणादिनेति । उ० २४७ ।

भमिजाते-भमिजातः, शार्ङ्गयैकादशदिवसनाम । सूर्य०
१४७।

(अभिजाय-अभिजातम्-बुलीनम् । अग० ४६९ ।

अभिजायद् - अभिजायते, उपभोग्यतयाऽऽभिमुखेनोत्प-
द्यते । उक्तं १८४ ।

अभिजित्-वक्षत्रदेवमित्रेयः । प्रप्त० ९५ । उदायनपुत्र ।
ठाणा० ४३१ ।

अभिजुंजन्ति-अभियुज्जते, योजयन्ति । प्रश्न- २६ ।

अभिभुञ्जित्तप - अभियोक्तुम्, विद्यादिषामर्चतस्तदनुप्रवे-
ष्टेन व्यापारयितुम् । भग० १९१ ।

अभिभुञ्जिया-अभियुज्य, व्यापार्य, स्मारयित्वा । सूत्र०
१३१ । सोऽपि च अभिषेधो प्रादुर्बिदा व्यापारयिदा ।

भाषा० १२३ : आग्निध-वसीकृत । दाणा० १०६ ।
सम्बन्धसम्पत्तयः प्रविशन्त्यः । दाणा० १०७ ।

अभिज्ञाहन्ति - निरङ्कुशं, निर्मलं गच्छन्ति । ५० प्र०
२८१ अ ।

अभिजोययन्ति-वशीकुर्वन्ति । बृ० द्वि० २५५ अ ।

व्यभिञ्जं-अत्रेय । उत्तर २०४ ।

अभिज्ञा-अभिघ्यानमभिधेयस्य । तम० ५१ । लोभः,
अभिघ्यानं वा । प्रथ० १७ । , ,

अभिज्ञा-अभिष्या-अष्टाभिनिवेश, पितृरक्षणः । भग०
५०२ । अभिष्या, अभिष्यानम्, अभिलाष । प्रज्ञा०
५०४ ।

अभिजिह्व-अभिधातम्, इष्टम् । दश० ३७७ ।
अभिजिह्व-अभिधितृ, अभि-लोभः सा सजाता

यत्र सो भिषितो, न भिषितोऽभिषितस्तद्भाषस्तथा । नग०
१५३ । अभिषितता, अभिष्यानमभिष्या-अभिलाष, सा

सञ्ज्ञाताऽस्मिन् तस्य भावः । प्रज्ञा० ५०४ । अभिध्येयता-
मङ्गलत्वं, अग्रभूतत्वं । भृगु० २३ ।

अभिज्ञान-अभिज्ञानः, चतुर्भिः त्रिभिः वा चिकित्सादिप्राकाराद्यभिज्ञानैः
समुद्दिष्टैः समुद्दिष्टैर्वाभिज्ञानैस्तद्व्यवस्तुभाषप्रकरणम् । जं० प्र०
४१४ ।

अभिर्णन्दो - अभिन्नन्दनः, अभिनन्दते देवेन्द्रादिभिरिति,
 षतृपजिनः, यभारतपुत्रितरुणीयं शत्रोऽभिनन्दितवानिति ।
 आव० ५०३ ।

अभिर्गन्दिष-अभिलन्दिता-छोकोत्तरप्रथममामनाम। अं० ५०
४९०।

अभिषादियादयो-अभिनन्दितवान् । आद्य० ५०२ ।

अभिषण्डे-अभितान्द, लोकोत्तरप्रथमभागनाम। सूर्य- १५३।

अभिनिष्यन्तो-अभिनिष्पान्तः । आय० ११५ ।

अभिनिधोदे-अभिनिधौ, अर्थाभिमुखो नियतः प्रतिनियत-
स्वयो कोपो-कोपविशेषः, अभिप्रायोऽप्यस्य अभिप्रायेति ।
तदावर्णनमर्थोपश्रमः । प्रका० ५३६ ।

अभिषिष्टमात्रे - अभिषिक्तमान, पृथग्भावन । सूत्र ७
३५४ ।

अभिनिविष्टं—अभिनिविष्टं, विशिष्टविशिष्टराज्यपसायभाव-
तोऽतिनीमानभावजनयतया व्यवस्थितम् । प्रसा० ४०१ ।

अग्निषियेसे-अभिनिवेश, शिवाचष्टम्भ । भाष० १०६ ।

अभिनिन्याट्टिस्ता-अभिनिर्वर्त्य, समाहृत्य । सूत्र ७१७१ ।

अभिषेकाणं - अभिषेक, विद्वत् । उत० १४१ । भाग०

1944

अभिषेकाय-अभिषेकान्, अभिषेकम् । भाग- १९.५ ।

अभिताचयंति-अभितापयन्ति, अपनयन्ति । सूत्र० १३३ ।

अभितुर-अभि-आभिमुख्येन त्वरस्व-श्रीधौ भव । उक्त० ३४० ।

अभितोसद्भजा-अभितोषयति, येन वा तेन वा यापयति ।

दश० २५३ ।

अभितुरगा-अभिदुर्गा, आभिमुख्येन दुर्गा-दु खोलादिका ।

सूत्र० १२९ ।

अभिद्वं-अभिदवन्ति । आचा० ४२९ ।

अभिद्वय-अभिदुतः, सर्वस्मिन्नाभ्याप्तः । जीवा० १३० ।

अभिधानं-ध्वनयर्थायः । आच० २९ ।

अभिधारण-अभिधारणे-यायात् । दश० १८६ । किमेते

उपसर्गा ममाचलिनचेनसः कर्तुमलमिति चिन्तयेत् ।

उक्त० १०९ । अभिधारयेत्-अस्तर्भावेतेष । उक्त० १०९ ।

अभिधारणा-धारणा, विचारणा, संकल्पः । दश० द्वि०

३७३ आ ।

अभिधारयामो-गर्हणादुद्धोद्धगमः । सूत्र० ३९२ ।

अभिधारमाणे-अभिसन्धारयत्-गच्छतः । आचा० ३२९ ।

अभिधास्ये-श्रीर्ताप्ये । आचा० ४ ।

अभिदेविज्ञा-अभिनन्देत्, अनुमन्येत । उक्त० १०० ।

अभिलयिका-नृपकलाभेदः । सम० ८४ ।

अभिलय-विशिष्टवर्णादिगुणेष्वेन । जीवा० १२१ ।

अभिलयम्-नयम् । सूत्र० १८ ।

अभिलिखलमणं-अभिलिखलमणं-पीडा । आचा० ४२२ ।

अभिलिखलमति-अभिलिखलमति-धर्माभिमुख्येन गृहस्थ-

पर्याय निर्गच्छति । उक्त० ३०६ ।

अभिलिखरिका-आभिमुख्येन नियता चरिका मृशोपदेशेन

बहिर्निजादिषु दुर्दलानामाप्तायनिमित्तं पूर्वोक्तसि समु-

त्कृष्टं समुदान लब्धुमनः । दश० द्वि० ६९ अ ।

अभिलिद्वारं-अनेकद्वारम् । सूत्र० द्वि० १२ आ ।

अभिलिबोध-अर्थाभिमुखोऽभिषेयवृत्तत्वाभियतोऽसत्त्ववृत्त-

त्वाद् बोध-सवेदनम् । ठाणा० ३४७ ।

अभिलिपयाप-अभिलिपया-अभि-प्रत्येकं नियता-विकृता

प्रजा पुष्टी । दश० द्वि० ३३९ अ ।

अभिलिचर्तनम्-क्रिया । उक्त० ५८१ ।

अभिलिविष्टा-अभिलिवृता । आव० २२० ।

अभिलिविष्टु-अभिलिविष्टम् । तीवानुभावतया विविष्टम् ।

भग० ९० ।

अभिलिविष्टा-अभि-अभिलिविष्टा निविष्टानि-सर्वाण्यपि

जीवे लभानि । भग० ५६९ ।

अभिलिविष्टु-अभिलिवृता-शरीरसंतापग्रहितः । आचा०

२८४ ।

अभिलिवेशिकः-मिथ्यात्वविशेषः । ठाणा० २७ ।

अभिलिवेसप-अभिलिवेसपेन, सुयति । दश० २३२ ।

अभिलिवेसं-अभिलिवेशः । आव० ३११ । आग्रहः ।

सम० ४८९ ।

अभिलिविष्टा-अभिलिवृत्तं, विधाय । भग० २९४ ।

अभिलिविष्टगड-विष्टवृत्त अपवरकः । दश० द्वि० १९० आ ।

अभिलिविष्टगडा-अभिलिवृत्त-वृत्तविष्टाद्वारायां वसती ।

दश० प्र० ४० आ ।

अभिलिविष्टगडाप-अभि-प्रत्येकं नियतो वगडः-परिक्षेपो

यस्यां सा अभिलिविष्टगडा । दश० द्वि० १८९ अ ।

अभिलिसिद्धा-अभिलिपया-रानिस्वाध्यायभूमिः, अभिलिपे-

चिरी-सामान्यस्वाध्यायभूमिः । दश० प्र० १२७ अ ।

अभिलिसिद्धो-अभिलिपुष्ट, अभिमुखं-बहिर्भागाभिमुखं

लिपुष्टः । जीवा० ३६९, २०६ ।

अभिलिस्सचति-अभिलि-धवति, जिघ्रतामभिमुखं लिस्स-

रति । जीवा० ११२ ।

अभिलि-अव्यपगतजीवं । सूत्र० प्र० ३५ आ ।

अभिलिप्राय-अभिधाय-ज्ञात्वा । आचा० ३०४ ।

अभिलिप्रायो-अभिप्रायः, बुद्धिः । आव० ४१४ ।

अभिलिप्ये-अभिप्रेतः, कामयन् । दश० १९५ । अभिलिप्रे-

अभिचिन्ते । उक्त० २५४ ।

अभिलिप्ये-अभिलिप्ये-लोत्सर्ग-उपसर्गाभियोजने द्वितीयः ।

आव० ७७१ । विशेषे ६१२ ।

अभिलिप्यु-अभिलिपुः । आव० ५८९ । प्रारब्धः, अपराधो

वा । प्रश्न० ६० ।

अभिलिप्यु-तिरस्कृत्य । आचा० ३०८ । सर्वथा तत्सामर्थ्ये-

मुपहृतः । उक्त० ८१ । पराजितः । सूत्र० १४५ । अभि-

व्याप्य । सूत्र० २८५ ।

अभिलिप्यु-अभिलिपुः । आव० ८१९ ।

अभिलिप्यु-अभिलिपुः । उक्त० १६२ । आव० ३१६ ।

अभिलिमुखं-अभिमुखं । दश० प्र० ९९ अ ।

अभिज्ञानसप्तम - असद्व्यपारोपण, अभ्याम्यानं च । आच० ८२१ ।

अभिज्ञानधारिज्ञ - अभिज्ञानधारेयन्, पर्यालोचयेत् । आचा० ३२९ ।

अभिज्ञानधि - आलोचनम् । प्रज्ञा० ५०० ।

अभिज्ञानभूया - अभिज्ञानभूता, प्रादुर्भूता । आचा० ३७६ ।

अभिज्ञानमण्डप - तद्गोमयेक्षया । भग० १५९ । गयेय यता लब्ध । भग० २०८ ।

अभिज्ञानमण्डप - अभिज्ञानमण्डपः, अभिविधिना साधयेत् चामण्डपमि - सर्वं परिच्छित्तिप्रकारं परिच्छिन्नमि । भग० ७२७ ।

अभिज्ञानमण्डप - परिज्ञमयिनुमागच्छम् । भग० १२४ । उदयामिमुखीभूतम् । भग० ९० । अभिज्ञानमण्डपतम् - उदयामिमुखीभूतम् । प्रज्ञा० ४०३ । त्वोपेयन परिच्छिन्नम् । भग० २३३ ।

अभिज्ञानमण्डप - अभिज्ञानमण्डपः अभि - आभिमुख्येन मण्डप - इष्टानिष्टावधारणतयाऽनिवृत्ति - सन्दादिस्वरूपावगमा स्वभावागता इति - परिच्छिन्ना यत् । आचा० १५३ । मोध्यावस्थां गता । ठाणा० २४५ ।

अभिज्ञानमण्डप - अभिविधिना मण्डपः सन्दादिस्वरूपावगमा गताति - मण्डपः नि । भग० २६९ ।

अभिज्ञानमण्डप - अभिज्ञानमण्डपः साधयेत् चामण्डपमि - रणत मण्डपः प्राप्नोति । भग० २३९ ।

अभिज्ञानमण्डप - अभिज्ञानमण्डप, वस्तुपरिच्छिन्न । ठाणा० १७७ ।

अभिज्ञानमण्डप - आभिमुख्येन मण्डपमि - ज्ञात्वा । आचा० ४४ ।

अभिज्ञान - अभिज्ञानः, साक्षात्करणम् । दृष्ट० २४५ ।

अभिज्ञान - अभिज्ञानः, भिद्योऽभिज्ञानः । आच० १०८ ।

अभिज्ञान - अभिज्ञानः, अभिज्ञानः - जिनतन्म स्तान्नाय शिला । न० प्र० ३७१ ।

अभिज्ञान - अवतिथि । नि० चू० प्र० १३० आ ।

अभिज्ञान - आचार्यपदव्यापनार्ह, मृत्पार्थतदुभयोपेत । वृ० द्वि० २८३ आ ।

अभिज्ञान - अभिज्ञानः, मुक्तगोणितनिषेकादिकभेदेति । आचा० २३९ ।

अभिज्ञान - अभिज्ञान - मृत्पार्थतदुभयोपेत आचार्यपदव्यापनार्ह । दृष्ट० प्र० १४१ आ । जीवा० ७७६ ।

अभिज्ञान - अभिज्ञान - मृत्पार्थतदुभयोपेत । जीवा० २३६ ।

अभिज्ञान - अभिज्ञान, अभिज्ञान । वृ० प्र० १७७ आ ।

अभिज्ञान - अभिज्ञान - मृत्पार्थतदुभयोपेत । वृ० द्वि० २० आ ।

अभिज्ञान - अभिज्ञान, तीर्थकगणामभिज्ञे कार्या शिला । ठाणा० २०१ ।

अभिज्ञान - अभिज्ञान, अभिज्ञान । दृष्ट० प्र० १२८ अ ।

अभिज्ञान - अभिज्ञान, द्वितीयवचनम् । विशेष० १३०९ ।

अभिज्ञान - अभिज्ञान - उपपत्त्याय । दृष्ट० द्वि० १९५ अ ।

अभिज्ञान - अभिज्ञान - मृत्पार्थतदुभयोपेत । जीवा० २३६ ।

अभिज्ञान - अभिज्ञान - मृत्पार्थतदुभयोपेत । ठाणा० ३५२ । अभिज्ञानमण्डपमि - मण्डपः । दृष्ट० १३५ ।

अभिज्ञान - अभिज्ञान, अभिज्ञानेन हता, चरणन पठिता, उक्तित्व क्षिता वा । आच० ५७३ ।

अभिज्ञान - अभिज्ञान, स्वप्राप्ताद माधुनिमित्तमभिज्ञानमानीतम् । दृष्ट० ११३ । गृहस्थेनानीतम् । आचा० ३७७ ।

अभिज्ञान - अभिज्ञान, स्वप्राप्ताद माधुनिमित्तमभिज्ञानमानीतम् । आचा० ३६१ । अभिज्ञान - स्वप्राप्तादिव्य अहस्य यदाति । ठाणा० ४६० । भग० ४६७ ।

अभिज्ञान - अभिज्ञान, अभिज्ञानमण्डपमि - मण्डपः । दृष्ट० ५१० ।

अभिज्ञान - अभिज्ञान, अभिज्ञानमण्डपमि - मण्डपः । दृष्ट० ५१० ।

अभिज्ञान - अभिज्ञान, अभिज्ञानमण्डपमि - मण्डपः । दृष्ट० ५१० ।

अभिज्ञान - अभिज्ञान, अभिज्ञानमण्डपमि - मण्डपः । दृष्ट० ५१० ।

अभिज्ञान - अभिज्ञान, अभिज्ञानमण्डपमि - मण्डपः । दृष्ट० ५१० ।

अभिज्ञान - अभिज्ञान, अभिज्ञानमण्डपमि - मण्डपः । दृष्ट० ५१० ।

अभिज्ञान - अभिज्ञान, अभिज्ञानमण्डपमि - मण्डपः । दृष्ट० ५१० ।

अभिज्ञान - अभिज्ञान, अभिज्ञानमण्डपमि - मण्डपः । दृष्ट० ५१० ।

अभिज्ञान - अभिज्ञान, अभिज्ञानमण्डपमि - मण्डपः । दृष्ट० ५१० ।

अभिज्ञान - अभिज्ञान, अभिज्ञानमण्डपमि - मण्डपः । दृष्ट० ५१० ।

अमुत्ती - अमुक्तिः, सलोभता, परिग्रहस्य पञ्चशतितमं नाम । प्र० १२ ।

अमुय - अस्थितम्, मनोऽपेक्षया अस्मृतम् । भग० १९७ ।

अमुहं - अमुलं, निरुत्तरम् । व्य० द्वि० १६० अ ।

अमुहा - अमुयाः, निर्वाचः । भग० ३७६ ।

अमूढ - अमूढः, अविप्लुतः । दश० २६६ ।

अमूढद्विद्वी - अमूढद्विष्टिः, बालतपरिवृतपोविद्यातिशयदर्शनैव मूढाः स्वभावाच्चलिता द्विष्टिः - सम्म्यग्दर्शनरूपा यस्यामात्रमूढ-द्विष्टिः । प्रज्ञा० ५६ । अचलितमम्याद्विष्टिः । दश० १०२ ।

अद्विमास्तुतीर्यदर्शनेऽप्यनवगीतमेवास्मर्गनमिति मोह-विरहिता सा चासी द्विष्टिः - मुक्तिरूपा । उक्त० ५६७ ।

अमूढलफलो - अमूढलक्षः, सयैवेयाविपरीतवेत्ता । भाष० २३४ ।

अमृतरसा - वापीनाम । ज० प्र० ३७१ ।

अमेज्जं - अमेध्यम् । भाष० २१३ ।

अमोसलि - न विद्यते मोमली यत्र तदमोसलि । ठाणा० ३६१ ।

अमोहं - अमोघम्, अन्तरिक्षम् । सूत्र० ३१८ । अवन्ध्यम् । दश० २३३ । ज्वगो । नि० च० तु० ७०आ ।

अमोहदंस्पर्ण - अमोघदर्शनम्, पुमिनाले उच्यते । विपा० ५५ ।

अमोहदंस् - अमोहदर्शी, योऽमोहं - यथावत्पश्यति । दश० २०७ ।

अमोहदंसी - अमोघदर्शी, पुरिमतालनगरेऽमोघदर्शनोयाने यक्षः । विपा० ५५ ।

अमोहपहारी - अमोघपहारी, जितसत्री राक्षी रथिक । उक्त० २१४ ।

अमोहरहो - अमोघरथः, जितसत्री राक्षी रथिक । उक्त० २१३ ।

अमोहमर्त्यं - अमोघमर्त्यम् । भाष० ४०७ ।

अमोहा - अमोषा, एवेदिग्भागजनपरितम्य दक्षिणस्या दिशि पुष्करिणीविशेषः । जीवा० ३६४ । ठाणा० २३० । अनि-फलः, जम्बा मुद्रोनाया द्वितीयं नाम । जीवा० २९९ । मत्स्यः । ज० प्र० ३३६ । अमोषाः, आदिशोदयात्मक-योरारदिचक्रिणविकारजनिता दण्डाः । भग० १९६ ।

मिदधिलानाम । (दि०) । मयविम्वस्याधःकदाचिदुपलभ्यमा-नप्रकटोद्विंसंस्थिता इयामादिरेखा । जीवा० २८३ ।

अमोहे - अमोहः, वैधमणस्य पुत्रस्थानीयो देवः । भग० २०० । प्रवेयवविद्यानप्रस्तुतमविशेषः । ठाणा० ४५३ ।

अमोहो - अमोघः । उक्त० ४०३ । अमोघः, आदिलकिरण-विकारजनित आदित्योद्गमनास्तमयने आतामः कृष्णस्यामो वा धरुद्रोद्विमांस्थतो दण्डः, यूपरः । भाष० ७३६ । अमोहः, शाहजनीनगर्यां देवरमणोयाने यक्षः । विपा० ६५ ।

अममड - (अममडः), परित्राजकः । भग० ६५३ ।

अममघाई - धात्री । उक्त० ३३१ ।

अममया - अम्या, पुरयसिंहवासुदेवमाता । भाष० १६३ ।

अम्या । भाष० ८१६ ।

अममाद्विती - पञ्चमवासुदेवमाता । मम० १५२ । व्य० प्र० १८० आ ।

अम्मि(ग्मि)ओ - अन्धगतः । भाष० ५६० ।

अम्मो - अम्या । भाष० २७२ ।

अम्मोगइया - अहपुर्विका । भाष० २९३ ।

अम्मोगतिया - अभिमुक्तः । भाष० ३०० ।

अम्ल - (अविले), आध्रवण्हेदतकृत् । ठाणा० २६ । अम्लम् - (अविले), काश्मिरम् । ठाणा० ४९० । रसविशेषः । प्रज्ञा० ४७३ ।

अम्लवेतस्त - अम्लरसपरिणताः । प्रज्ञा० १० ।

अम्लपहिं - अम्लवीर्यम् । भाष० ८१३ ।

अम्लधायं - अम्लवीर्यम्, अस्मत्संश्रितं । दश० ११० ।

अम्लधाय - अम्लाक्षी । भाष० २९५ ।

अम्ले - अम्लकम् । पठ० २८-६६ ।

अयं - अयः, प्रत्यक्षगोचरीभूत मयारी । भाषा० १६३ ।

इष्टफलं, कर्म । जीवा० ३२ । लोहं । भग० ६९७ । इष्ट-फलम् । भग० ४ ।

अयंनिय - अयन्निवृत्त, अनियमिनः । उक्त० ४७८ ।

अयंते - (अयंते), पुनः कायिका द्युत्तम्य वदति प्रविशन्तः । ओष० ८१ ।

अयंपिर - अयंपनशीला, नोचैर्लम्बविलम्बा । दश० २३६ ।

अयंपुले - वण्डस्य पुत्रस्थानीयो देवः । भग० १९९ । मत्स्यवन्धविशेषः । विपा० ८१ । गोशालकभावक । भग० ६८० ।

अयंयुले-आजीवकोपायकविशेष । भग० ३७० ।

अय-अय, लोह । प्रज्ञा० २७ । पृथिवीमेद । आचा० २५ ।

अयभाकरो-लोहाकर यत्र लोह ध्यायते । ठाणा० ४१९ ।

अयककरभोई-अनकरभोजी, अय-छागन्धस्य कर्कर-
यजनकवृद्धस्यसार्ग कर्करायते तच्चह प्रस्तावान्मेदोन्तुरम-
तिपक्व वा माम तद्वोरी वा । उत० २७४ ।

अयकरप-अयकर, ग्रहविशेष । ठाणा० ७८ । ज० प्र०
५३६ ।

अयकोट्टसि-लोहप्रतापनाय वृत्रले । भग० ६९७ ।

अयकोट्टसिद्धितो-अय कोट्टसिद्धित, अय कोट्ट लोहस्य
कोट्टसिद्धिसिद्धिता । जीवा० १०५ ।

अयगरा-अयगरा, उर परिसर्पमेदविशेष । प्रज्ञा० ४० ।

अयगरो-अयगर, उर परिसर्पविशेष । जीवा० ३९ ।

अयगोलो-चालो निद्रमो वा । नि० चू० प्र० ६७ अ ।

अयण-अयन, द्रव्य गृह्यतव । जीवा० ३४४ । सूर्य० ९१ ।
अयन-मातल्यभवनग्रहण । विशेष० १३४३ ।

अयणाति-अयनानि-श्रुतद्रव्यमानानि । ठाणा० ८६ ।

अयणे-(अयन), नय प्रहण । अय० ८८८ ।

अयत-(अयत) अयननया । आप० २१९ ।

अयधायम्-यलशाभिधानवत । आप० ५१ ।

अयमाने-आयमान प्रवृत्तमान । सूर्य० १० । आयान
आगच्छत । मम० ९६ ।

अयमाणे (अयमाण)-अयमान । ज० प्र० ४४२ ।

अयराह-अयराहि, मायराभाण । विज्ञे० १०७१ ।

अयरासर-अयरासरम् अविजमाना नगमनी यस्मिन्
तत् । आप० ८१ ।

अयल-अयल स्वभाषिकप्रायागकचलनक्षेयाद्वयाहात ।
जीवा० ५५ । अयल-स्वभाषिकप्रायागकचलनक्षे-
यावात निधल । भग० ७ ।

अयलपुर-अयलपुर नगरावशय । ज० ९० । पि०
१४६ ।

अयलमोया-अयलमोया, मेदमगणन । आप० १६०१ ।

अयले-अयल, पयमचलदेव । आप० १९१ १७४ । मम०
८८ । अयलदृशाना प्रथमवर्गस्य वप ययनम् । अन्त० १ ।

अयलो-अयल, उज्जिग्या वा यगर । ज० २१८ ।

स्वाभाषिकप्रायागकचलनक्षेयाद्वयाहात । मम० ५ ।

अयवीही-अयवीही, शुभमप्रायदृश्य मत्तमी वीही । ठाणा० ।
४८८ ।

अयदा-कीर्तिनाम (अयसोमितिगम), यदुदयवद्वान्
मथरइत्यापि जनस्याप्रशस्यो भवति तत् । प्रज्ञा० ४७० ।

अयदोभयम्-अश्लाघाभयम् । आप० ६४६ ।

अयसि-अनसी, धान्यविशेष । दत्ता० १९३ । भग०
८००, ८०३ । अयसि, धान्यविशेष । भग० २७४ । अनसी-
पुष्पम् । उत० ६६० । कुसुमिआ । औप० १४६ ।

अयसिकुसुम-अतसीकुसुमम् । प्रज्ञा० ३६० ।

अयसिचर्ण-अनसीचर्णम् । आप० १८६ ।

अयसिचर्ण-(अनसीचर्णम्) । भग० ३६ ।

अयसी-अयसिचर्ण । प्रज्ञा० ३३ । धान्यविशेष । उत०
६५३ ।

अया-द्विचरविशेष । प्रज्ञा० ४९ ।

अयागर-अयआगर, यस्मिन् निरन्तर मन्त्रमुपास्यद्योदल
प्रमित्यादय उत्पद्यते स । जीवा० १०३ । लोहाकर-
यत्र लोह ध्यायते । भग० १९९ ।

अयि-अयि कोमलमन्दन प्रयुज्यमान शम्भु । दत्ता०
६० ।

अयोगी न सन्ति यागा यस्य स, न योगीति वा यो-
ऽमावयोगी दैत्यीरुणव्यवस्थित । ठाणा० ५० ।

अयोग्य (अयोग्य) अय, अपय । नि० चू० द्वि०
२० आ ।

अयोध्या-दशरथावधानी । प्रज्ञा० ८७ । भरतमृगगदि-
चरवर्तितो नगरी । प्रज्ञा० ३०० । काश्या । ज० प्र०
१३८ ।

अयोमुहा-अयामुल परादशमान्तरद्वय । प्रज्ञा० ५० ।

अय्यापारोवेक्ष-मृतरस्वचलाभिभूत सन्धिसमाप्तपुष्प-
मणान्तरान्तराना । ठाणा० २३ ।

अय्याहृतपौर्वापर्यम्-वायुनिर्वायविशय । मम० ६३ ।

अयजर-अयजरम्, यदुदयवद्वान् । ठाणा० २८३,
२८८ ।

अरह-अरति, मोहनीयादयाचिन्ताद्वय । मम० ८० ।

अरहकम् - अरतिर्मे यदुदयवद्वान् तन्वेवाति पयते तत् ।
ठाणा० ६९९ ।

अरहया-अर्हता, तीर्थचरता । आष० २३० ।

अरहस्त- अगीतरहस्यभूतं इत्याशयायैव । वृ० नृ० ।
२६१ आ ।

अरहसिज्जा-अरहस्यजा, अर्हद्वचनम् । व्य० प्र० २० आ ।

अरह-देवादिषु । पूजामर्हन्तीति अर्हन्त, अरहण अथवा
नाम्नि रह-प्रच्छेदं किञ्चिन्पि येनां प्रत्यक्षात्मानिर्वाणे ।
ठाणा० १७४ । जिनः । मम० १०३ । अर्हन्-पूजा
मर्हतीति । अरहा, नाम्ना रहस्य विज्ञा इति या । उत०
२०७ ।

अरहितं-सामपादेनेनां लेपकरोहेण वा साधुमाच्यो परस्परं
रहितयो वा । वृ० डि० १९ अ ।

अरासिः-स्यापि । विने० ७७० ।

अरायाणि-अराजानि, यत्र राया मृत । आचा० ३७८ ।

अरि-अरि, सामान्यतः ज्ञात्र । म० प्र० १२० ।

अरिणो-अरिण । औप० १९९ ।

अरिष्ट-अरिष्ट, विपुलम् । वृ० वि० ३१ ।

अरिष्टनेमि-अरिष्टनेमि । आष० २७३, ५१७ । दश०
१६, ९९ । तीर्थकरविशेष । वृ० प्र० ३० आ । अन्त०
१५ । समुद्रविजयमतः । उत० ४८९ । समुद्रविजयस्य
प्रथम पुत्र । उत० ४९६ ।

अरिष्ट्यं-अरिष्टकं, ऋषिदेश । वृ० ३६० ।

अरिह-भेदबोधस्य सामविशेष । ठाणा० ३९० ।

अरिह-धर्मजिनप्रथमसिद्ध । मम० १०२ ।

अरिणो-अरय, इन्द्रियविषयकषावपरीषद्वेदबोधोपसर्गनाम्ना ।
आष० ४०६ ।

अरिदमन-अरिदमनो अभवत्तान्ताशान्येकमन्तपुरे राजा ।
सूत्र० १०० ।

अग्निमर्दन-मन्वान्दान्ते वसन्तपुरे राजा । वि० ४८ ।

अरिष्टनगरम्-राममानुलहिरम्यनाभगाधपानी । प्रथ० ८८ ।

अरिष्टपुत्रम्-रथिराजपानी । प्रथ० ९० ।

अरिस्त-अर्त्ताभिः गणविशेष । वि० ४०३ नि० पृ० प्र०
१८९ अ । नि० पृ० डि० ६२० आ । अर्गं मुद्राचक्र ।
ज० प्र० १२० ।

अरिहन्त अर्हन्, अरहन्-न रहन्तीति । म० ७९ ।

अस्तोकायमहापतिहायादिभ्यो पूजामर्हन्तीति अर्हन्त- ।
मात्मार । आष० ११९ ।

अरिहन्तचेष्ट-अर्हचैत्रम्, तीर्थकराणां । आष० २८९ ।

अरिहन्ता-अरिहन्ता, वसन्तिविनाशक । भग० ३ । कर्म-
हन्ता । भग० ३ । अरिहन्ता, इन्द्रियविषयकषावपरी-
षद्वेदबोधोपसर्गनाम्ना । आष० ४०६ । अरिह-
न्ता, रमोहन्ता । आष० ४०६ ।

अरिहमिहो-अरिहमिह । उत० १० ।

अरिहो-अर्ह । आष० ३८३ ।

अरिहो-अर्ह, अर्थ । प्रथ० १९ ।

अरी-अरि, मयु । जीवा० २८० ।

अरुम-अरु, मनी । वृ० डि० ११ आ । अरु-मनी । वृ०
७० २०८ आ ।

अरुगं-अरुगं, मनी । वृ० डि० २५४ अ ।

अरुजमन्ते-अरुजमन्ते-तन्मिन् पात्रक । औप० १४९ ।

अरुण-अरुण, मन्वीधरमनुमान्तरे द्वीप, तदनन्तरं
समुद्रोऽपि । प्रथ० ३०७ । मन्वीधरादुत्पद्यते प्रथममेव ।
आचा० २३० ।

अरुणसरयद्विस्तारं-अरुणसरयद्विस्तारं विस्तारं । मम० १९ ।

अरुणप्लव-शीतल्लापाधीक्षारविद्या । मम० १०१ ।

अरुणप्लवो-अरुणप्लव, वसुधोऽमुनेनरनागरात् तद्व-
वाचनमेव । जीवा० ३१३ । ठाणा० २२६ ।

अरुणमहायरो-अरुणमहाय, अरुणरोऽमुनेऽपि
धिपतिर्देव । जीवा० ३१७ ।

अरुणयार-अरुणयार अरुणमनुमानन्तरे द्वीप, तदनन्तरं
समुद्रोऽपि । प्रथ० ३०७ । द्वीपविशेष । ठाणा० २१३ ।

अरुणयारमहो-अरुणयारमहो अरुणयारोऽपि
निर्देव । जीवा० ३१७ ।

अरुणयारमहामहो-अरुणयारमहामहो, अरुणयारोऽपि
गदाधिपतिर्देव । जीवा० ३१३ ।

अरुणयारमास-अरुणयारमनुमानन्तरे द्वीप तदनन्तरं
समुद्रोऽपि । प्रथ० ३०३ ।

अरुणयारमासमहो-अरुणयारमहामहो, अरुणयार-
महोऽपि गदाधिपतिर्देव । जीवा० ३१३ ।

अरुणयारमासमहामहो-अरुणयारमहामहामहो,
अरुणयारमहामहोऽपि गदाधिपतिर्देव । जीवा० ३१७ ।

अरुणयारमासयरो-अरुणयारमहामहो, अरुणयार-
महामहोऽपि गदाधिपतिर्देव । जीवा० ३१३ ।

अरुणवरावभासो - अरुणवरावभास, अरुणवरोदमसुद-
स्तको द्वीप । जीवा० ३६७ ।

अरुणचरो-अरुणचर, अरुणोदसमुद्रमत्को द्वीप । जीवा०
३६७ । अरुणचरोदे समुद्रे पूर्वाक्षाधिपतिर्देव । जीवा० ३६७ ।

अरुणचरोऽ - अरुणचरोद, अरुणचरद्वीपमत्क समुद्र ।
जीवा० ३६७ ।

अरुणा-शिलरिपर्वतवासिदेवनाम । ठाणा० ८० ।

अरुणाभं-प्रदालोककत्वे विमानविशेष । मम० १४ ।

अरुणाभे-अरुणाभ, राक्षप्रलापीनमे कृष्णपुद्गलविशेष ।
मर्म० २८७ । सौभर्मकत्वे विमान । मम० ५५१ ।

अरुणावभासो - अरुणावभास, अरुणावभासद्वीपमत्क
समुद्र । जीवा० ३६७ ।

अरुणे-ग्रहविशेष । ठाणा० ७९ ।

अरुणो-अरुण - लोकास्तिकदेवावस्था । आश० १३५ ।
महाप्रपञ्च प्रथमो मेघ । प्रभ० १६१ । ग्रहविशेष । ज० प्र०
७३ । द्वीपविशेष, यो देवप्रभया पत्रेनादिगन्तव्यं ब्रह्मप्रभ
या चारुण इति । जीवा० ३६७ । देव । ज० प्र० ३०० ।

अरुणोऽ-अरुणोद, अरुणद्वीपमत्क समुद्र, समुद्रमुमनो
भद्रदेवाभरणधराऽरुणम्-आरुणमुद्रक यस्यामी । जीवा०
३६७ ।

अरुणोद्भ-अरुणोदक, अन्धकार, तमहकायस्य नाम ।
मम० २७० ।

अरुणोद्-समुद्रविशेष । ठाणा० १७३ ।

अरुणोपपात-मृदविशेष । ज० प्र० ६० । आ ।

अरुणोद्ययति-अरुणोपपान, इहाणो नामद्वन्द्वतत्समयनि
यज्ञो मन्थस्तद्रुपपातहेतु, अद्ययननाम । ठाणा० ५१३ ।

अरुण्य - अरुण, अविद्यमानरोग । मम० ९ । अरु-
ण । म० प्र० ९० । अरुण, शरीरमनमोरभावेनाधिप्याधि
रहितम् । जीवा० २५६ । अरुणम्-अविद्यमानरोग शरी
रमनमोभावात् । मम० ५ ।

अरुण्य-अरु । आश० ८०० ।

अरुह-न रहोऽरुह अपुनर्भावी । आश० २३१ ।

अरुहंत-अरोहन्, शीतगर्भवीश्रवाद्यनुपनाममान । मम० ३ ।

अरोहन, अनुपनाममान शीतगर्भवीश्रवात् । मम० ३ ।

अरुह्य-अर्हता । विश्वे० ८६१ ।

अरुणिणः-अमर्ता । ठाणा० १९५ ।

अरुवी-अरुण, अमर्तम् । मम० १५० ।

अरेण-आरत । आव० २८५ ।

अरो-अर, तीर्थकृचक्रवर्तिविशेष । उत० ४८८ । गन्तव्य
चक्रवर्ती । आव० १५९ । मम० १५२ । सर्वोत्तमे कुले
वृद्धिरो जायतेऽत, अण्दो जिन, यस्मिन् गर्भगते
मात्रा स्वप्न सर्वस्वनमोऽतिमन्दरोऽतिप्रमाणश्चात्र । ह्यो
ऽन । आव० ५०५ ।

अरोगी-अरोगी-रोगविप्रमुक्त । दश० २०१ ।

अरोस-अरोय, चित्तान्द्रेयनिवासी स्नेहविशेष । प्रभ०
१४ ।

अर्कनृणम्-उत० ६७३ । प्रज्ञा० १० ।

अर्गलम्-अधिकम् । उत० ६६० ।

अर्गलपाशका-अमरगन्धमयामि, यन्मार्गलाऽप्राणि निमित्त-
आचा० ३३७ ।

अर्गला-(अमगल), पकरणभेद । आचा० ६० । परिष ।
उत० ३११ ।

अर्घति-(अण्ड), अर्हति । उत० ३१६ ।

अर्चा-(अर्चे) श्रेया, अर्चि, कोपाद्यध्वनायाभिका
उवाला । आचा० २८४ ।

अर्चि-(अर्ची), अर्चिलम् । ठाणा० ३३६ । अर्चि -
मूलप्रतिबद्धा उबलनाशया । उत० ६९६ ।

अर्चिषा-(अर्चीष) शरीरनिर्गततप्तगन्धाला । ठाणा० ४२१ ।

अर्जितदुःखा-अर्जित उपाजित दुःख दैत्ये । मम० २६३ ।

अर्जुन-तृणविशेष । प्रज्ञा० १० । उत० ६९० । जीवा० १५ ।
ज० प्र० १३ ।

अर्जुनसुरण्यकम्-(अर्जुनसुरण्यकम्) अर्जुन द्रुम तत्र
तन्मयकम् । उत० १८१ ।

अर्जुनसुरण्यकयी-अर्चा दत्ता कनककयी । ज० प्र० ३३३ ।

अर्ति-(अर्ति) शरीरमानवी पीडा तत्र भरा । आश०
१३५ ।

अर्थ-अर्थे गन्तव्य, परिणामन । आव० १० । आशा
आव० ६०६ । निदमरूपपर्याय । ठाणा० १०० ।

अर्थम्-निमित्तम् । उत० १४३१ ।

अर्थकर-(अर्थकर) मन्त्री निमित्तक । ठाणा० २४१ ।

अर्थजाता-(अर्थजात) अर्थ-वाद्यमुद्राचनन स्वीय
परिणामदेवता यथा या पत्नीचौरादिना मयमात्राचनन
तत्पर्यस्ता ता । ठाणा० २०९ ।

अर्थदण्ड - (अद्वादडे), दण्डयतेऽऽत्माऽन्यो वा प्राणी येन
॥ दण्ड । ठाणा० ३१६ ।

अर्थधर्माभ्यासानपेतम् - वाण्यतिशयविशेष । सम० ६३ ।

अर्थनिर्यापणा - अर्थस्य पूर्वापरसाहच्येन गमनिकेत्यर्थः ।
ठाणा० ४२३ । अर्थ - सूत्राभिधेय वस्तु तस्य निरिति-
भूदा यापना - निर्वाहणा पूर्वापरसाहच्येन स्वयं ज्ञानतोऽन्येषा
व कथनतो निर्गमना । उत० ३९ ।

अर्थपदम् । भग० २०२ ।

अर्थपदानि - (अद्वपदा) अर्थप्रधानानि पदानि । उत०
३४१ ।

अर्थशास्त्र - धनुर्वेदादि । ह० प्र० १३० आ ।

अर्थीशया - पुनरभिनवैशतोऽन्यथा प्रवृत्त्यादिलक्षणया ।
सम० १३२ ।

अर्थात् - (अद्) निमित्तात् । उत० ४९१ ।

अर्थाधिकारः - (अत्थाहिहारो), शास्त्रीशेषकमस्य पक्षमभेदः ।
आचा० ३ । ठाणा० ४ । एकव्यतीतांशेष एव, न चैक-
तमिषिष्टारामोपिपदार्थग्रहणलक्षण इति । ठाणा० ५ । आच०
५६ । अर्थयनसमुदायाय । आच० ५८ ।

अर्थान्तराभिधानम् - गामधर्मित्याद्यन्यार्थप्रतिपादनम् ।
आच० ५८८ ।

अर्थान्तरोक्ति - मृषावादविशेष । ठाणा० २९० ।

अर्द्धयितर्का - विज्ञान । ज० प्र० १७० ।

अर्द्धचन्द्र - अर्द्धचन्द्र । सम० ३०, १३९ ।

अर्द्धतृतीया - अर्द्ध तृतीया येन ते । प्रज्ञा० ४७ ।

अर्द्धपेडा - यस्या तु साधु क्षेत्रेण पेशाचतुरस्रदिभ्यस्य मध्य-
वर्तमाने गृहाणि मुक्त्वा चतसृष्वपि दिक्षु समभ्रेण्या मिमा-
मवति मा पेन एवमेव नवरमर्द्धपेशमहमस्यस्थानयोर्दिग-
ह्रयमन्वज्जवागृहधेनोरन पश्यति । ह० प्र० २५७ अ ।

अर्द्धभारम् - पञ्चमहासमम् । ज० प्र० २५३ ।

अर्द्धमागधमापा - भाषायाश्च । ज० प्र० १४ ।

अर्द्धासंन्यासम् - उपारासगुरुम् । वृ० प्र० १-५ अ ।

अर्धापकान्ति - (अर्द्धापकान्ति) १, एतदेवाध्यापकान्त्या-
निशिते सुवर्ति तत्प्रार्थस्याममप्रदिभागरूपस्यैकदेशस्य वैका-
दिपदामकस्यापकमगमवर्धनम्, औपस्य तु द्वापिपत्य-
द्वातरूपस्यैकदेशस्योर्ध्वगमन यस्या रचनाया मा समय-
परिभाषया अर्धापकान्तिरुच्यते । विशेष० ५५८ ।

अर्थीक - अप । आच० ८२७ ।

अर्हन् - गतिशयरूपमप्यगमनवित । आचा० ४१२ ।

अर्ल - अल्म्, अल्यम् । दम० २३८ ।

अलकार - अङ्कार । नि० वृ० प्र० २७६ भा । अङ्कार-
रान्, वलादीन् । ज० प्र० १४५ । आच० १८२ ।

अलकारियसभा - अलङ्कारयभा । जीवा० २३६ । अल-
ङ्कारमवनविमानभावमि सभा । प्रप्र० ११७ ।

अलंकारित - अलङ्कारिका, वस्यामलङ्कियते । ठाणा० २५२ ।

अलंकिय - अलङ्कृतम्, उपमादिमिह्येतम् । सूत्रगुणविशेष ।
आच० ३७६ । अन्योऽन्यस्फुटभस्वरविशेषाणां करणान् ।
ज० प्र० ४० । सुकुटादिभिर्विभूयितम् । भग० ११९ ।

काम्यालङ्कारयुक्तम् । ठाणा० ३९७ । अन्यान्यस्वरविशे-
षाणां स्फुटशुभानां करणान् । ठाणा० ३९६ । अलङ्कृतं । ज०
प्र० ४०० ।

अलगातो - अलङ्कार, आभरणम् । जीवा० २४१ ।

अल्द । नि० वृ० द्वि० ९१ आ ।

अलद्दक - वरीमूलम् । वृ० द्वि० १७९ अ ।

अल्लुस्ता - अल्लुप्ता, उत्तररुचकालस्या विद्युमारी । आच०
१२३ । उत्तररुचकालस्या प्रपमा दिद्युमारी महत्तरिका ।
ज० प्र० ३९१ ।

अलकम् - लङ्गम् । जीवा० २७३ ।

अलकापुरी अलकापुरी, शैविकाश्रे धनदपुरी । ज०
प्र० १८१ । वैधमयक्षपुरी । अत० १ ।

अलक्ष - मविश्या । (भल०) ।

अलक्ष - अलक्षम् गुप्तम् । आच० ४२१ ।

अलक्षयणा - अलभ्यता - असम्यक्ता, अभिधायिता ।
विशे० २०५ ।

अलक्षये - अलक्ष्य, वाणारस्था राजा । अन्त० ३५ ।
अन्तवृत्तानां पद्यमवर्गस्य षोडशाध्ययनम् । अन्त० १८ ।

अलक्ष - अलक्ष । उत० ६५३ ।

अलक्षगपहो - जमेत अलक्षगपहो राजति तेमेतो
कहमो जमि परे सो अलक्षगपहो । नि० वृ० ७९ आ ।

अलक्षग - रंगविशेष । नि० वृ० प्र० १८८ अ ।

अलक्षधम - गम्भीर । उत० ५५४ ।

अलमथु - समयभाषया समर्थाऽभिधीयते । ठाणा० २१६ ।

अलमत्स्यु - अलमस्तु, पर्याप्तं भवतु । भग० ६७ । निषेधो
भवतु निषेधक । ठाणा० २१६ ।

अलङ्कार-अलङ्कार, व्यक्ता भाषा । दश० २३५ ।

अलङ्कार-अलङ्कार, मौनवृत्तिको निष्ठितयोगः, मुष्टिकादियुक्तो वा । सूत्र० ३९३ ।

अलसंक्षयस्यवासी - अलसतण्डविषयवासीनः, म्लेच्छवि-
शेषाः । जं० प्र० २२० ।

अलस-अलसः, अन्येन सह प्रभूतं पर्वदितुमसमर्थः । ओप०
१५० । गण्डवृक्षः । प्रथ० २४ ।

अलसने-हस्तपादादिस्तम्भः श्वयधुर्वा । आषा० ३६२ ।

अलसा-अलसाः, प्रयत्नरहिताः । ओप० २२९ । क्रीडि-
यगीरमेदः । उक्त० ६९५ ।

अलाड-अलाडु, अलाडुतुम्बबोर्लेम्बरहृत्तवृत्तमेकः । जं०
प्र० २४४ । अलाट-उल्लुक्कम् । ओप० १७ ।

अलाडय-अलाडुकं । आषा० ४०० ।

अलाते-अलातम्, उल्लुक्कम् । जीवा० २९, १०७ । प्रथा०
२६ । ओप० १७ । ठाणा० ३३६ । दश० १६९ ।

अलातद्रव्यम् - वक्रतयाऽवमानमानमेवान्तवाद्यन्तुपगतं
वा वस्तु । ठाणा० ४८९ ।

अलातुकं । ओप० १४५ ।

अलाम-अलामः, याचितभिक्षाकलाभः, पञ्चदश परीपहः ।
आषा० ६५७ । अभिलषितविषयाप्राप्तिः । उक्त० ८३ ।

अलायं-अलातम्, उल्लुक्कम् । उक्त० ८३ । दश० १२८,
१५४ ।

अलायचक्रे-अलानचक्रे, कालमेदेन दिक्षु भ्रमन् । विदो०
९७५ ।

अलाहि-अलम् । आषा० ११६, ७०२ । भग० ४७० ।
ओप० १५९ ।

अलिङ्गरम्-द्रव्यम् । दश० २६० ।

अलिङ्ग-द्रव्यकम् । ओप० १६६ ।

अलिङ्गिभो-अलिङ्गकरिषाः । उक्त० ३५५ ।

अलिङ्गाति । नि० सू० प्र० १६२ अ ।

अलिङ्गेण-अलिङ्गेन-द्रव्यकेन । ओप० १६७ ।

अलिङ्गो-द्रोषविशेषः । सू० दि० ६२ अ । नट इव । प्य०
प्र० १६४ अ ।

अलिङ्ग-अलीकम्, भूतनिद्रव्यं, अमर्त्यं वा । भग० ०३२ ।

अलिङ्गय-अलिङ्गम् । आषा० ३३ ।

अलिङ्ग-अलीकं, मृदापादः । प्रथ० ९५ । मिथ्या, अप्रम-

द्वारस्य प्रथमं नाम । प्रथ० २६ । सङ्गतापनिद्रव्यम् ।

प्रथ० १२१ । अवृत्त-अभूतोद्भावनं भूतनिद्रव्यं, सप्तद्रोष-
विशेषः । आषा० ३७४ । विदो० ४६४ । शुभफलपेक्षया

निष्फलः । प्रथ० २७ ।

अलियवयणे-अलीकवचनम् । ठाणा० ३७० ।

अलिया-अलिका, पक्षिविशेषः । अनुक्त० ४ ।

अलियाण-अलीकाक्षः, अलीका आक्षा-भागो यत्र स ।

प्रथ० ४० ।

अलिसिदा-चवत्तगाता । नि० सू० प्र० १४४ अ ।

अलुद्धो-अलुद्धः । आषा० ८५९ ।

अलिप-अक्षणेन मर्षिणा-भूतेन वर्तमानं च निर्बृणो लेपोऽ-
लेपो ज्ञानव्यः । सू० प्र० ८२ अ ।

अलेभदो-अस्थिरः, अनाहारः । आषा० २१२ ।

अलोप-अलोकः-केवलकाकाक्षम् । औप० ७९ ।

अलोला-द्विपक्षिणयणिसमहारी, एवमणं न वेहेति । वि०
सू० प्र० ३२२ अ ।

अलोलुभो-अल्पदिवदो । दश० सू० १४० ।

अलोहे-अलोमः, योगमन्त्रोद्देश्यो योगः । आषा० ९६४ ।
इत्यलोमः । जं० प्र० १४८ ।

अलौकिकतयम्-अनाधारतयम् । दश० १६७ ।

अल्पगृहभिक्षादः । आषा० ३३६ ।

अल्पशब्द-अविद्यमानवाक्यलहः । उक्त० ५८९ ।

अल्पपरिकर्माणि-यानि हविर्म्ममाकृतीनाम् । ओप०
१३२ ।

अल्पलेषा-चतुर्थी फिटैषणा । आषा० ३५७ ।

अल्पार्थके- ठाणा० ३२० ।

अलङ्क-वृक्षविशेषः । भग० ८०३ ।

अलङ्ककुसुमं-अङ्गीकुसुमम्, लोकं प्रतीतम् । प्रथा० ३६१ ।
जं० प्र० ३८१ ।

अलङ्गो-आर्द्रकम्, कन्दविशेष । आषा० ८०८ । भाई आर्द्रकं
च । आषा० ८२८ ।

अलङ्गमे । नि० सू० प्र० १२० अ ।

अलङ्गहो-अली, पृथक्पुञ्जहृतिः । विषा० ७१ ।

अलङ्ग-आर्द्र (सं०)

अलङ्गि-अनिद्रावृत्तम्, आभिमर्शं वा । आषा० ४३३ ।

अक्षिप-आश्रयेत् । (गणि०)

अक्षितो-अपित । आब० ४३४ ।

अक्षियंतुं-उपसर्तुम् । आब० ६५ ।

अक्षियतो-आश्रयन् । आब० ४०० ।

अक्षियद्-आश्रयति । आब० ६९५ ।

अक्षियउ-अलगीत् । आब० १११ ।

अक्षियस्त्वह-आश्रयत । उत० ३९६ ।

अक्षिपह-आलीयेताम्-आश्रयताम् । उत० ३९४ ।

ओष० १५५ ।

अक्षिपायं-प्रवेशम् । आब० ३४१ ।

अक्षिपावणरथे-अक्षिपावण इत्यस्य इत्यान्तरेण शेषादिना
ऽऽलीनस्य संस्करणं तद्वयो यो बन्ध म । भय० ३९० ।

अक्षिपायो-प्रवेश, आश्रयणम् । उत० १४५ ।

अक्षिविशो-अपिन । आब० ४२१ ।

अक्षिवेई-अपयति, इत्यति । आब० ५६० ।

अक्षीण-आलीनम्, सुक्षिप्तम् । ज० प्र० २९ । आलीन -

मन्त्रकमिती । कश्चित्मी न तु टप्परी । ज० प्र० ११३ ।

मनोवाक्यगुणमाधितौ वा, यदा अलीनी-पृथग्वस्तान्न

परस्परमिश्रिणी । उत० ४९९ । गुरुनमाधित । अनु

गायनेऽपि न गुरु द्वेषमावयन्ते, अथवा आ-ममन्ता

मन्त्रानि कियानु लीना-गुता मोक्षणचोपाकारिण । ५० प्र०

११० । जीवा० २७८ । गुप्तमाधिन । औष० ८८ । उप

पान । आब० १९७ । आलीन । आब० ६३ । आधित

(आउ०) । आ-ममन्तान् लीना आलीना । द्य० द्वि०

४४० आ ।

अक्षेतेहि-अश्रयं । आब० ६३ ।

अक्षे-(अवाह्) अपन्नात् । आवा० ६३ ।

अक्षमाशो-अपाङ्ग, नयनप्राप्तम् । ज० प्र० १२ ।

अक्षगुञ्ज-अप्राप्तम् । नि० सू० प्र० २०४ अ ।

अक्षगुद्वारे-अप्राप्तद्वारं कृपादिभिर्मन्त्रावनष्टद्वार ।

औष० १०० ।

अक्षगुञ्ज-अप्राप्तम् न स्थगयति । वृ० द्वि० २५ आ,

१६४ अ ।

अक्षगुप्तमि-उद्गमि । वृ० द्वि० २१० अ ।

अक्षगुप्तद्वारो-अप्राप्तद्वारं, अप्राप्तं द्वारं येन म, उद्ग

पानिद्वार । मृ० ३३१ ।

अक्षयो-अपाङ्ग, नयनोपान्तम् । जीवा० २०६ ।

अक्षे-अवन्ध्य, एकादशपूर्वनाम । टाणा० १९९ ।

अक्षेपुर्व-अवन्ध्यपूर्व-यत्र सम्प्रशान्तादयोऽवस्था-सप्तम्या

वर्णयन्ते तत्, एकादशपूर्वनाम । सम० २६ ।

अक्षेतिचक्षुण-अवन्धीवर्षम, अज्ञातोदाहरणे प्रयोक्तारमज-

पालकमुत् । आब० ६९९ ।

अक्षेतिमुकुमार-प्राणिन आहारविमोचने दृष्टात् । आवा०

२९१ ।

अक्षेतिमुकुमालो-अवन्तिमुमुमान्, योगसङ्ग्रहेऽभिधितो-

पधानदृष्टान्ते उज्जयिन्मा पञ्चापुत्र । आब० ६७० । वंश-

कुटुम्बेऽनशनी (मर०) । शुक्लीमक्षित (भक्त०) ।

अक्षेतिसेण-अवन्धीवर्ष, अज्ञातोदाहरणे घाग्निपुत्र ।

आब० ६९९ ।

अक्षती-देशविशेष । वृ० तु० २१८ अ । उत०

४९ ।

अक्षतीजणवप-अवन्तीजनपत्, देशविशेष । आब०

२८९ । उत० ४९ । नि० सू० प्र० ६४ आ ।

अक्षतीजणवप-देशविशेष । द्य० प्र० १४९ आ ।

अक्षतीमुकुमार-नामविशेष, उदाहरणविशेष । वृ० द्वि०

२२४ अ ।

अक्षतीमुकुमालो-वराकुटुम्बेऽनशनी (मर०) । शुक्लीम-

क्षित (भक्त०)

अक्षतीमुत्त-शुक्लीमक्षती मुनि । (सु०)

अक्षतीसोमालो । नि० सू० प्र० १३७ आ ।

अक्ष-अप्यक्षम् । आब० २७८ । अक्ष० ५२६ ।

उत० ५७७ । मयादिषा एतावत्क्षेत्र पश्यन् । विज्ञे० ५४ ।

अक्षइडो-अपविष्ट, वीरगतिना मम्यसिद्ध । प्रज्ञा०

४९ ।

अक्षइण्यो-अक्षीगक । आब० ७९८ ।

अक्षउज्जिअ-अधोऽवनम्य । आवा० ३४४ ।

अक्षउज्जिअ-परिजयते । आब० ७६५ ।

अक्षउज्जिअयोधमाहारो-उज्जिनमोकाहार, उज्जिन-

धमा स्तोत्र-स्वय आहारो यस्य स । आब० ५६८ ।

अक्षउडग-अवकाशम्, प्राकाश पथ्याङ्गणवयनम् ।

विष्ण० ५३ । अवकोटक, वृत्तात्मिकाया अपोनयनम् ।

विष्ण० ४७ ।

अथच-अथकम्, अनन्तजीववनस्पतिभेदः । आवा० ५९ ।
जलरुद्विधेयः । प्रज्ञा० ३१, ३३ । साधारणवादावनस्प-
तिकायविशेषः । जीवा० २६ । प्रज्ञा० ३४ । साधारणव-
नस्पतिविशेषः । प्रज्ञा० ४० ।

अथचण्डप-तापिकाहस्तकायः । भग० ५४८ ।
अथचोडयबंधणयं - अथचोडनतोऽनकोडनतो वा पृष्ठदेशे
बाहुधिरसा संयमनेन बन्धने यस्य सः । अन्त० १९ ।

अथकर्कश - अथकर्कशति, अपेक्षते, अनुकम्पते । भग०
१०२ ।

अथकारितो-अपकर्षः-अभावः । प्रश्न० ६२ ।
अथकार-अपकरणम्, अक्षरोपरिचयः । प्रश्न० ४० ।
अथकिन्नतो-अथकीर्णकः, करकण्डोः प्रथमं नाम । उत-
३०१ ।

अथकिरति-उत्क्षेपति । आवा० ७७१ ।
अथकिरियच्च-अथकणीमम्, विशेषणीयम्, लाज्यम् ।
प्रश्न० १६ ।

अथकुण्डिय-अथगाद-ग्याप्त । (मर०)
अथकुञ्जिय-वडाए तिरियहुतकरकं । नि० सू० तु० ५९ अ ।
अथकोडफबंधणं-अथकोडकणनम्, बाहुधिरसां पृष्ठदेश-
बन्धनम् । प्रश्न० १४ ।

अथकोडयं-अथकोटकम्, कोटायाः-प्रीवाया अधीनयनम् ।
प्रश्न० ५६ ।

अथकौत-अपकान्तः, सर्वश्रमभावेभ्योऽपगतः-अथः, अप-
कान्तः-अकमनीयः । ठाणा० ३६६ । आवा० ५०४ । अ-
कान्तः-अवरियतः । उत० १५६ ।

अथकमम्-अपकामति, स्वयते । जीवा० ११० । गच्छति ।
जीवा० २४३, २०६, ३२३, ४०० । अपकामति । आवा०
१९६ । अपकाम्यति । उत० १५७ ।

अथकमिज्ञा-अपकामेद-गच्छते । आवा० ३८५ ।
अथकमिज्ञा-अथकम्य, गवा । दश० १०८ ।
अथकमेज - अपकामेत्, अपमयेत्, उत्तमगुणस्थानवाद्
हीनतरं गच्छेदित्यर्थः । भग० ६४ ।

अथकामो-अपकर्षणं, अपकर्षणं, अपवाशो वा । भग०
५७२ । अपकर्षः । भग० ७१ ।

अथकियं-अथच । दश० सू० ११३ ।

अथकम्य-विनिर्गम्य । दश० प्र० १४६ आ ।

अथकस्तारणं-अपक्षारणम्, अपक्षार्हं क्षारायमाणं वचनं,
अपक्षकरणम्-साभिष्याकरणम् । प्रश्न० ४१ ।

अथकित्तो-आक्षिप्तः । उत० ११७ ।

अथगति-युक्तिः । उत० ३९२ ।

अथगाम-पंथा । आवा० १२ ।

अथगाढ-अवस्थिताः । ठाणा० ५१४ ।

अथगाढगाढ - गाढावगाढम्, अतिगाढम्, प्राकृतवादेवं
रूपम् । भग० ३७ ।

अथगाढा-आधिताः । ठाणा० ५२७ ।

अथगाढामथगाढं - अथगाढावगाढम्-अत्यन्तव्यापिदर्श-
नम् । भग० १५३ ।

अथगायति-परिभवति । आवा० १०६ ।

अथगायो-अवकाशः, यद्यस्योत्पत्तिस्थानम् । सूत्र० ३५० ।
अवस्थानम् । विशेष० ५७१ । गमनादिवेष्टास्थानम् । आवा०
८३५ । अवस्थानमवतारो । ठाणा० २३७ । बहुनां

विवक्षितद्रव्याणामवस्थानयोर्बन्धं क्षेत्रम् । भग० ६०५ ।

अथगाहणा-आश्रयभावः । भग० ६०९ । अवस्थानरूपाः
विशेष० ८६२ ।

अथगीत-वाक्यान्नेयापि केनचिदप्यनुवर्तमानः । आवा०
१०६ ।

अथगीतम्-निन्दितम् । भग० ११ ।

अथगुणेति-अपाक्यन्ति । भग० ६८३ ।

अथगृहितो-अवगृहितः । आवा० ३४४ ।

अथगुण्यते-क्षिप्यते । आवा० १४७ ।

अथगहो-अवग्रहः, अव इति-प्रथमतो, ग्रहणं-परिच्छेद-
नम् । ठाणा० २८३ । अवग्रहः । ओप० २११ । नामा-
भ्यायैव्याजोपविशोपनिर्पेक्षाभिर्देवस्य क्पादेवग्रहणम् ।
आवा० ९ ।

अथग्रह-ओगाह, अवर्कं क्पाहस्मिन्निर्पेक्षविधायामानोच-
नायपार्श्वः । तरवा० १-१५ ।

अथग्रहायधि-कारणे आपन्ने संप्रमार्थं को दृश्यते । ओप०
२०८ ।

अथघाटनप्रायश्चित्तं-लोपयधितानि गोपयति । दश० प्र०
९३ आ ।

अथघाटो । नि० सू० प्र० १०६ आ ।

अथच-अपन्यः । सूत्र० ११८ ।

अवचप-अपचय, ह्रास, शरीरेभ्य पुद्गलानां विचटनम् ।

प्रज्ञा० ४३० । देशतोऽपगम । भग० ५४० ।

अवचयो-अपचय-हीनत्वम् । सूर्य० १६ ।

अवचनम्-त्रिविधवचनप्रतिषेध । ठाणा० १४१ ।

अवचूलकम् । वृ० प्र० २९८ आ ।

अवचूल-अवचूजम् । भग० ३१८ ।

अवचलेणसारकखणा - अपत्यलयनसरक्षणा । भाव०

४०५ ।

अवच्ये-अपत्ये । भाव० १९९ ।

अवच्छेद-अवच्छेद, देश । ठाणा० १०५ ।

अवजाते-अपजात-अप-हीन, जातोऽपजात, पितु मत्ता-

शारीपद्मीगुण । ठाणा० १८४ ।

अवज्ज-अवयम्, पाप । विशेष० १३१७ । भाव० ३६४ ।

अवज्जपट्टिच्छन्नो - अवयवप्रतिच्छन्न, पापप्रच्छादित ।

भाव० ५३७ ।

अवज्जभीरु-अवयभीर, साधु । ओष० २०४ ।

अवज्जुत्त-पृथग्भूतम् । भाव० ७५८ ।

अवज्झा-अवयवा, गन्धिलविजयराजधानी । ज० प्र० ३५७ ।

अवज्झाभो । ठाणा० ८० ।

अवज्झाणायरिण - अवयवानाचरित, अप्रशान्तयानाच-

रित । भाव० ८३० ।

अवट्टिय-अवस्थित, निर । भग० ७९० । एवमुभयरूप-

नया । ठाणा० ३३३ । निघण्टुत्वात् । ठाणा० ३३३ ।

अवस्थितानि-शाश्वतानि । ठाणा० १४९ । अवधे पञ्चममेद ।

प्रज्ञा० ५८३ । भाव० २८ ।

अवट्टिय-अवस्थित, स्थितम् । भग० ११९ । अवट्टियु-

जीवा० २७२ । अवस्थिता-स्वप्रमाणवस्थिता । जीवा०

९९ । स्वप्रमाणेऽवस्थिता मानुषोपपत्तौ तद्बहिः समुद्रवत् ।

ज० प्र० ७७ ।

अट्टिया कप्पा-अवस्थिता कप्पा-मासायिक्का क्लाम-

वस्थम विन । ठाणा० ३७४ ।

अट्टिसगभूय - अवस्थितकभूतम्, शैवरकल्पम्, प्रज्ञान-

मित्यर्थः । प्रज्ञ० १३७ ।

अवडेसण-अवतमक, शैवरक । भग० ३०२ ।

अवट्टं क्कट्टिवाम् । भग० ६७९ ।

अवट्टं-अपार्दम्, अर्धमात्रम् । सूर्य० ३०, १०४ । अर्द-

ध्रुवमात्रम् । ओष० ८६ ।

अवट्टक्खेत्ता-अपार्दक्षेत्रम्, अपार्द-समक्षेत्रापेक्षया अर्द-

मेव क्षेत्रम् । ठाणा० ३६७ ।

अवट्टक्खेत्तं-अपार्दक्षेत्रम्, अर्धमात्रक्षेत्रम् । सूर्य० १०४ ।

पञ्चदशमुहूर्तभोग्य नक्षत्र अभिविर्वा, पञ्चदशमुहूर्तभोग्यानि

भरणी आर्द्रा मूलेषा स्वातिज्येष्ठा च । वृ० तृ० १४८ आ ।

अवट्टगोलावलिच्छाया-अपार्दगोलावलिच्छाया, गोला-

नामावलिच्छायावलिच्छाया छाया गोलावलिच्छाया अपा-

र्द्धाया-अपार्दमात्राया गोलावलिच्छाया । सूर्य० ९५ ।

अवट्टचंदो-अपार्धचंद्र-अर्धचंद्र । वृ० प्र० १०९ आ ।

अवट्टवायिसंठित-अपार्दवायिसंठित । सूर्य० १३० ।

अवट्टा-अपार्दा । ठाणा० १४९ ।

अवट्टो-अर्द्ध । नि० वृ० प्र० १४२ आ ।

अवट्टोमोरिका-उपाह्वितमोरिका, द्वात्रिंशतोऽर्द्धमोडग,

एव च द्वादशानामर्द्धमोडवर्तित्वाहुपाह्वितमोरिका द्वाद-

शमिति । औष० ३८ । भग० ७९० ।

अवणए-अपनय - पूजापरादरेपनयनम् । ठाणा० ४१८ ।

अवणय-एकान्ते स्थापनम् । वृ० द्वि० २६३ अ ।

अवणित्तनु-अपनीयन्ताम् । भाव० ४३६ ।

अवणित्तमूलो-अपनीतमूल, अपनीतमूलनिभाग, निभा-

गतिवर्तितावत्, ऊर्ध्वभागादपि निभागहीन इति । जीवा०,

३५५ ।

अवणीओवणीयययणं - अपनीतोपनीतवचनम्, यन्नि-

मित्त्वा प्रथमति । प्रज्ञा० २६७ ।

अवणीय अपनीनम्, स्थानान्तरस्थापित निराहृतगुण आ ।

औष० ३९ ।

अवणीयययणं-अपनीतवचनम्, निन्दावचनम् । प्रज्ञा०

२६७ । गुणापनयनरूपम् । प्रज्ञ० ११८ । निन्दावचनम् ।

आचा० ३८७ ।

अवणीयोवणीयययणं - अपनीतोपनीतवचनम्, यत्रैक-

गुणमपनीय गुणान्तरमुपनीयते । प्रज्ञ० ११८ । अपवर्ती

र्था किन्तु यद्वत्ता । भाव० ३८७ ।

अवणेति-महानमि प्रकाशयति । नि० वृ० प्र० ११६ आ ।

अणेजा-अपनयेत्, परित्यजेत् । दश० १९६ ।

अवयवण-अवयवः, अवयवा वा, अवावरः, वयवनाया अकर-
णम् । औप० १०५ । अश्यापात्मकः । उत० ७१० ।

निन्दा । आव० १०३ ।

अवयवहाणो-अपस्नायम्, तथाविधद्रव्यसंस्कृतजलेन स्ना-
यम् । विपा० ४१ ।

अवयवसो-पुरुषव्याप्तिनामको रोगः । दृ० दृ० १४९ अ ।

अवयवस्तण-वाहाहि अवयवसिता । नि० चू० प्र० ११३ अ ।

अवयव-अप्राप्तम्-अस्पृष्टम् । अग० १२७ । अवयवः,
अहानां वयवणामथो बालः । औप० १६२ ।

अवयवसर्वस्वणे-अव्यक्तदर्शनः-अव्यक्तं-अस्पष्टं दर्शने-
अनुभवः । अग० ७०९ ।

अवयवसमय-अव्यक्तमताः, संयतासंयतायवयवमे संधिगच्छुदयः ।
विशे० ९३३ ।

अवयवसर्व-अवयवम् । प्रज्ञा० २३४ । यच्चरमगव्येनान-
रमगव्येन वा स्वस्वनिमित्तशयन्यतया वक्षुमवयवे तत् ।
प्रज्ञा० २३५ । अमन्तपुणे । दश० २२१ ।

अवयवसंयवसंविता-अव्यक्तमयकसंविता-समये समये एक-
तयोरवयवः । ठाणा० १०५ ।

अवयव-छगणमट्टियाए पाणिण य । नि० चू० प्र०
२३२ अ ।

अवयवसिता-अव्यक्तिको, अव्यक्तं-अस्फुटं वस्तु अभ्युप-
गम्यती विद्यते येषां ने । ठाणा० ४१० ।

अवयवो-मोलमकरिसारेण वयवाः । नि० चू० प्र० २९० आ ।

अवयवधर्म-अवयवधर्म, पीर्वापरीयोगादशतिसम्बन्धार्थं, चतुर्थ-
सूत्रयोः । आव० ३०४ । अवयवधर्मम् । विशे० ४६८ ।
अनु० २६१ ।

अवयवार्थ-अवयवार्थम् । आव० ३०६ ।

अवयवधारि-अवयवधारितम्, उदात्तम् । आव० ६८७ ।

अवयवदाल-पादादित्यामेऽधोगमनम् । अग० ५४० ।

अवयवदालिओ-अवयवधारितः । आव० १०७ ।

अवयवदालि-अवयवधर्मितम्, रविकरैर्विकारितम् । औप०
१० । रविकारैर्विकारितम् । जीवा० २७३ । यत्नाता-
वदलनं-विकारितम् । प्रज्ञा० ८२ ।

अवयवदाली-अवयवधारित-शब्दं स्वस्वामिने विनाशवतीत्ये-
शीलः । उत० ५४८ ।

अवयवदालेह-अवयवधारि, उदाहरति । प्रज्ञा० ६०३ ।

अवयव-कृकटिका । विपा० ७२ ।

अवयवहृणा-दम्बनम् । विपा० ४१ ।

अवयवहार-अप्यारम् । आव० ३०६ ।

अवयवगालगोलच्छाया-अपार्दगालगोलच्छाया । सूर्य०
९५ ।

अवयवगोलच्छाया-अपार्दगोलच्छाया । सूर्य० ९५ ।

अवयवगोलपुञ्जछाया-अपार्दगोलपुञ्जछाया । सूर्य० ९५ ।

अवयवचन्द्र-अपहृतमर्द चन्द्रस्यापार्दचन्द्रः । ठाणा० ७१ ।

अवयवजवरासिसंठाणसंधि-अपार्दजवरासिसंस्थासं-
स्थितः, अपगतमर्दं यस्य सः, स आसी यवज राशिश्च
अपार्दजवरासी तयोरिव वस्तुस्थानं यस्य तेन संस्थितः ।
जीवा० ३४३ ।

अवयवरोरिसी-उपार्दवीरपी, अपगतमर्दं यस्याः ना
अपार्दो सा चापौ वीरपी । सूर्य० ९५ ।

अवयव-निष्पातवकपावनोकरावलक्षणम् । आव० १ ।

अवयव-सूत्रा । जीवा० २६२ ।

अवयवधारि-तात्पर्यग्रहणतो हृदये विभामितं । अग० प्र०
२५७ अ ।

अवयवकेदली-केवलद्वितीयमेव । नि० चू० द्वि०
१३९ आ ।

अवयवजिनः-विशिष्टावधिपरः । आव० ५०१ ।

अवयवज्ञानम्-ज्ञावस्य तृतीयमेव । ठाणा० ३३० ।

अवयवज्ञानजिनः-विशुद्धावधिज्ञान । अग० प्र० ८५ अ ।

अवयवीरयेत्-उपेक्षेत । उत० ११० ।

अवयवीरित-परिभूतः । आव० १०६ ।

अवयवधृतम्-अवयवधृतम् । औप० १५ ।

अवयव-अवयवम्, निन्दा । आव० ६६९ । अस्वापामवयवा ।
ठाणा० ३६० ।

अवयव-अवयव, परिभवः । औप० १८६ ।

अवयवगुरे-अवयवगुरा, उदात्तः । दश० १६७ ।

अवयव-परिधिरोषः, येन संमानिता देवा अवयवनि
अवयव य यदुप्यज्ञेप्राज्ञावयवम् । प्रज्ञा० ९६ ।

अवयवीह-अवयवीहयि, ज्ञेयं अवयवि । जीवा० ३२६ ।

अवयवोह-अवयवोहः, मतिः । आवा० १२ ।

अवयवसियं-अवयवसियं, दुष्टभावज्ञं, विषयं यामने । अग०
प्र० २० अ ।

भयमंघित-अथाधुना ॥ ५० प्र० ८० भा ।

भयमः-लघु पञ्चानेग । टाण० २४२ ।

भयमण्ड-भयमन्यते, भयमाऽऽस्तः मन्यते । भग० १६६ ।

भयमण्ड-उचिन्प्रतिपत्त्यकरणेन । भग० २१९ ।

भयमद्-भयमद् । जै० प्र० १०१ ।

भयमद्-भयमर्दम्, उपमर्दनम् । प्रभ० १० ।

भयमप्रतिज्ञाकरणम्-गुणविशेष । आच० ५२८ ।

भयमा-तीना । आच० १३३ ।

भयमाणं-अपमाननम्, विनयभेद । प्रभ० ९० । अन-
पुण्यान्तरिकरणम् । भग० २२७ । मानद्वयम् । प्रभ० ४१ ।

अपमानम्, अपूजनम् । औप० ४६ ।

भयमाणो-अपमानः, दम्बम् । प्रभ० १३८ ।

भयमानं-हस्तारि । टाण० १५८ ।

भयमारियं-अपस्मार-अपगन् स्मार स्मरणं यस्मात् स
अपस्मारः, तस्मिन् सति तद् रोगिण मरिविषया मृत्ति
मदयति । आच० १३३ ।

भयमोद्-भयमे-ऊनमुद्-ऊर्ध्वं वक्ष्ये । टाण० १४८ ।

भयमो-अशम्य । आच० १०१ ।

भययक्षाभो-अवकाक्यात्मनायका । भग० २८८ ।

भययक्षवंत-अपक्षमाण (भग०) । वृषभोऽभिमुख निर-
पनयनः । औप० १२७ ।

भययक्षमाणस्म-अवकाक्यभोऽपेक्षमाणस्य वा । भग० २९६ ।

भययगं-अन्नः, अन्नवाचको देशीयवन्नोऽर्थः शाब्दः ।
भग० ३० । अवयवम् पश्यनम् । टाण० ८४ ।

भययणं-अवचनम् । आच० ३६३ ।

भययय-अवयवाः, प्रतिशब्दयः । दृग्० ७० । अवचन-
पमाणान्तराद्यः । दृग्० ७३ । अवयवाः नपुंसिपादत्र
परिणामाप्रभवाः । टाण० ११ ।

भयययिद्रव्यता-तथाविधैकगुणमिता । टाण० ११ ।

भयययी-अवयवानां नपुंसक्य महातरणिमविशेषः ।
जीवाः ६ ।

भययणं-नैविशेयः । दृग्० १११ भा ।

भययानी-अनुशेषोपमिनी । दृग्० प्र० २२ भा ।

भययारो-अवकाशः, प्रस्तावः । दृग्० १५ भा ।

भययार्थ-आश्रितम् । औप० १६४ ।

भययामणं-वृषभोनामश्रितम् । दृग्० प्र० ११ भा ।

भययामि-आश्रितम् । दृग्० दृग्० २६ भा ।

भययामिजमाणे-अवकाशमानः, अवकाशमन्त्रो यः ।

अर्थ० १०३ ।

भययामिस्ता-अवकाशः । आच० १०१ ।

भययामेडं-निवारयितुं, निरोद्धुम् । आच० १३८ ।

भयरे-भयं, पक्षाकात्मकी । आच० १६५ ।

भयरिगियाउ-अवकाशः । आच० ८३० ।

भयरकं-अवकाशः, शाखायां योऽवकाशवचनम् अर्थ०
६०३ । वक्रात् वेदनी ज्ञानम् । उच० ६१८ । दृग्० ३६ ।

भयराज्यमो-भयराज्यम् । आच० ३८३ ।

भयराज्य-अशाश्वति, अशाश्वतादिति । दृग्० १६६ ।

भयराज्यस्यार्थ-विदा रक्षितं यदा भुङ्क्ते, रात्रिभेदस्य
वितियमज्ञः । नि० पृ० १५ भा ।

भयराभो-अवकाशः, उपन्यासः । नि० ०३० ।

भयरा-अवकाशः, अपहृता रात्रि, पक्षिमन्त्राणां ।
भग० १२३ । रक्षितं पक्षिमन्त्राणां । दृग्० पृ० १६८ ।

भयराक्षिणा-अवकाशः । आच० ६३० ।

भयराक्षिणा-अवकाशः, अवकाशः । नि० पृ० १५ भा ।

भयराक्षिणा-अवकाशः, दृग्० । उच० १४३ ।

भयराक्षिणा-अवकाशः, दृग्० । उच० १४३ ।

भयराक्षिणा-अवकाशः, दृग्० । उच० १४३ ।

भयराक्षिणा-अवकाशः, दृग्० । उच० १४३ ।

भयराक्षिणा-अवकाशः, दृग्० । उच० १४३ ।

भयराक्षिणा-अवकाशः, दृग्० । उच० १४३ ।

अघरविदेहे-अपरचिदेहः, भेरोर्जम्बुद्वीपगतः पश्चिमविदेहः ।

जं० प्र० ३१० । महाविदेहापरभागः । ठाणा० ६८ ।

निपये कृद्विशेषः । ठाणा० ७२ । नीले कृतविशेषः । ठाणा० ७२ ।

अघरवीयावो-अपरवीजापः । आच० ३८७ ।

अघरा-अपरा । आच० ६३० ।

अघराइअ-अपराजितः, पद्मवलदेवपूर्वभवनम् । आच० १६३ ।

अघराइआ-अपराजिता, शास्त्रविजये नगरी । जं० प्र० ३५७ ।

अघराओ । ठाणा० ८० ।

अघराजिआ-अपराजिता, पूर्वदिग्बचकवासस्या दिङ्गुमारी । आच० १२२ ।

अघराजिया-अपराजिता, उत्तरदिग्भाष्यजनपदवर्तस्थोक्त-
रत्नं पुष्करिणी । जीवा० ३६४ ।

अघराह-अपराधः, गुरविनयलङ्घनरूपः । आच० ५४१ ।

अघराहक्षामणा-अपराधक्षामणा, बन्दनके पष्ठे स्थानम् । आच० ५४८ ।

अघरंडिओ-आलिङ्गितः । आच० २७४ ।

अघरुज्जय । आच० ६३८ ।

अघरुत्तरा-अपरोत्तरा । आच० ६३० ।

अघरुद्धो-अवरुद्धः, अन्तर्भूतः । विदो० ११६७ ।

अघरेय-अवरोकः, रिक्ता । उक्त० ३०५ ।

अघरेण-अपरेण-जन्मादिना सार्द्धम् । आचा० १६७ ।

अघरो-अववाओ । नि० चू० तृ० १४६ अ ।

अघरोत्परमसंयद्ध-परस्परमम्बद्धः । आच० ६३५ ।

अघण्णे-अवर्णः, अदलापा । असतोषोद्धट्टनम् । ठाणा० २७५ । अयदाः, सर्वदिगागमिन्यप्रतिदिः । ठाणा० ४१८ ।

अघन्न-अवर्णः, अग्रसिद्धमात्रम् । भग० ४८९ । अदलापा । ओष० १२१ । अयदाः । ओष० १२५ ।

अघलंघण-अवलंघिजनिनि अलंघनं, नो पुत्र वेतिता मत्तावलंघो वा । नि० चू० प्र० ११९ अ । बाह्यादिमा-
त्रैकदेशग्रहणम् । वृ० तृ० २३० अ । अवतरतामुपरताम-
वलम्बनहेतुभूतः । जं० प्र० ४३ । अवलम्बनः, अवतर-
तामुपरता चालम्बने हेतुभूतः । जीवा० १९८ । अवलम्बनं
देशे गहनम् । ठाणा० ३२७ ।

अवलंघणवाहा-अवलम्बनवाहा, उभयोदमयोः पार्श्वयो-
रवलम्बनाश्रयभूता मितिः । जीवा० १९८ ।

अवलंघनीयम्-अलम्बयितव्यं रज्ज्वादिनिबद्धं हस्तादिना
धारणीयम् । भग० ४७ ।

अवलंघमाणे-अवलम्बयन् हस्तवन्नाघलादौ गृहीतवा ।
ठाणा० ३५३ ।

अवलंघमाने-अवलम्बमानः, पतन्ती बाह्यादौ गृहीतवा
धारयन् । ठाणा० ३२७ ।

अवलगका-सेवकाः । भग० ४६४ ।

अवलगनं-सेवा । आचा० १३२ ।

अवलद्ध-अपलम्ब्यः न्यक्कारपूर्वकतया । ठाणा० ४६६ ।
इपलब्धः, अलम्ब्यो वा । प्रथ० १३८ ।

अवलद्धि-अपलब्धिः, अलाभोऽपरिपूर्णलाभो वा । भग०
१०१ ।

अवलम्ब्य-अवलम्बने-अवष्टम्भादिका क्रिया कुर्यात् ।
आचा० २९३ ।

अवलिवाति । ठाणा० ८६ ।

अवलितं-वक्ष्य शरीरे वा न वलितं कृतं तत् । ठाणा० ३६१ ।
वथाऽऽत्मनो वक्षस्य च क्लिप्तमिति मोहनं न भवति ।
उक्त० ५४१ ।

अवलितं-अवलितम् । ओष० १०९ ।

अवलुपण । आचा० ३७८ ।

अवलह्निष्या-वातामु कर्मकेष्णी । नि० चू० प्र०
१२४ अ ।

अवल्लेखं-मायाया लक्ष्यम् । आचा० १७० ।

अवल्लेखनम्-अवल्लेखः । वृ० प्र० २०७ अ ।

अघाओवो-अपलोपः, वस्तुवद्वाक्यप्रच्छादनम् । अधर्मज्ञा-
रस्य त्रिशतमं नाम । प्रथ० २७ ।

अवल्लग्न । आचा० १०६ ।

अवल्लु-गोणी । आच० ६६५ ।

अवल्लुक्षेवा-अवल्लुवा क्षेपा । नि० चू० द्वि० ७८ अ ।

अवल्लुगं । ओष० ३३ । निर्यामका. (मर०) ।

अवघं-अवघम्, चतुरशीतिरवघातप्रतमहकाणि । जीवा०
३४५ ।

अवघंगं-अवघातम्, चतुरशीतिरवघातप्रतमहकाणि । जीवा०
३४५ । भग० ८८८ ।

अचयंगति । ठाण० ८६ ।

अचयरय-अचरय, गृहान्तर्भाग । दश० ४० ।

अचयादय-आपवादिक यद्द्रव्यस्यैवापेक्षम् । उप० भा०
गा० ४०० ।

अचयाओ - अपवाद, द्वितीयपदम् । नि० चू० द्वि०
९३ अ ।

अचयाङ्गण-अचयानम्, विदारणम् । भग० १०० ।

अचयाति । ठाण० ८६ ।

अचयाय-अपवाद, परद्रव्यभिधानम् । प्रश्न० ११६ ।

अचयायसुत्तं-तिष्ठमलयरागस्य ह्येतादि । वृ० प्र० २०१
आ । नि० चू० वृ० ११ अ ।

अचयायाचयाओ-अचयाए पुन अओ अचयाओ । नि० चू०
द्वि० ६५ आ ।

अचयायाचयातिय । नि० चू० प्र० २०५ आ ।

अचविहे-आजीविक्षेपामकविशेष । भग० ३६९ ।

अचवे-कारविशेष । भग० २१०, २७५, ८८८ । मूर्त्य० ११ ।

अचधायणम्-आयामम् । ओष० १३३ ।

अचधम्मम्-उपग्रह । ओष० १०४ । उक्त० ५५ ।

अचध्वा-आक्रान्ता । आचा० २५८ ।

अचसण्णा-अवसत्ता । आव० ६७० । जम्बूद्वीपा ।
ओष० ११६ ।

अचसहो-अवशब्द । आव० ४०१ ।

अचसरो-अचर, उपयोगकाल । मृग० ११ । विभाग,
पर्याय, देश, प्रस्ताव । विशे० ८३७ ।

अचसर्पण । आचा० ३६४ ।

अचसार्ण - अवमानम् । आव० ३८४ । अन्त । प्रज्ञा०
३९७ ।

अचसाय-निधय । प्रग० १०४ ।

अचसाचर्ण-अवधावनम्, काणिकम् । वृ० द्वि० १२९ आ ।

अचसिओ-अवहित, जित । प्रश्ने० ९९४ ।

अचसिद्धतो-अचनिद्धन्त । आव० ३२० ।

अचसोहिय - अवशोध्य, अपनार्य, पृथङ्कृत्य, परिहृत्य ।
उक्त० ३४० ।

अचसेस-अचरोमम्, उद्धरितम् । उक्त० ५९६ । शिक्षा
प्रवमात्प्राप्तिनामादरितम्, यदाऽवगत शेषमपरोक्षम् ।
उक्त० ५४४ ।

अचस्कन्द-अचिरम् । आचा० १४० ।

अचम्यानम्-समिधेति । मूर्त्य० ७ ।

अचस्स-अचर्यम्, निशेधन । आव० २६५ ।

अचस्मकरणिज्जं - अचर्यकरणीयम्, आवर्यकरणीयं
द्वितीयनाम । विशे० ४१५ ।

अचह-अव्याप्रियमाण । वृ० द्वि० २७ आ ।

अचहट्ठण-रूप । (मर०)

अचहट्ठ - अपहर, रक्षकः । भग० १०० । पण्डित ।

ओष० २४ । परितरय । ओष० ११४ । आहर-निघृत्य,
रक्षत्वा । आचा० ४०० ।

अचहट्ठअसंजमे-अचहृत्यसवय - अविधिनोयारादीनां परि-
प्रापनतो य स । मम० ३३ ।

अचहट्ठअसंजमे - अचहृत्यसवय - प्राग्निभि सुगण भक्त
पानमयवाडिमुद्रमुपररण पात्रादि यदाऽतिरिक्त भवेत् तत्प-
रिणपनं विधिनः । आव० ६५३ ।

अचहडे-अचहनम् । भग० २७७ ।

अचहस-उद्धरणम् । वृ० द्वि० ६० अ ।

अचहारह-अचरायते, प्रथमतया स्थाप्यते । मूर्त्य० ११३ ।

अचहारय-अचारागणान् । ठाण० ४८४ ।

अचहारह-अचहनवन्त - अचहनवन्त । आचा० ३३७ ।

अचहारो - अपहार, अधर्महारस्य दशम नाम । प्रश्न०
४३ । उल्लेखविशेष । प्रश्न० ६२ । अवधार्य - ध्रुवराशि ।
सूय० ११३ । १० प्र० ५०७ ।

अचहितचित्तः-एकाग्रमना । उक्त० ५९९ ।

अचहीर्य - अचवीर्यम्, अपमदा-निम्ना धीर्यमिहस्तत् ।
अधर्महारस्याप्यविशतिनाम नाम । प्रश्न० २६ ।

अचहीर्यम्-अचवीर्यते, अवग्रहस्याव्ययत्वेनानेनार्थवादधो-
ऽधोविस्मृत धीयते-परिच्छिद्यते रूपिवस्तु तेन ज्ञानेनेत्य-
वधि, अथवा अव-मर्यादया एतावत्क्षेत्रं पर्यन्, एता-
वन्ति इत्यादि, एतावन्त बाल पर्यतीत्यादिपरस्परनिव-
मितक्षेत्रादिपक्षया धीयते-परिच्छिद्यते । विशे० ७४ ।

अचहेडय-अचिन्तयोगम् । उक्त० १४३ ।

अचहेडिय-अचरेडितम्, अनेत्ये, हेडित-गणित अ रो-
नामितमिति । उक्त० ३६७ ।

अचाअ-अपाय, उदाहरणस्य प्रथमो भेद । दश० ३५ ।

अवाईण-अवाचीनम्, अधोमुखम् । औप० ७ । अवाती
नानि, न वातोपहतानि, न वातेन पातितानि । ज० प्र०
२९ ।

अवाईणपत्ता-अवाचीनपत्ता, अधोमुखपर्णा, अधोमुख-
पत्ताया ना । औप० ७ । अवातीनपत्ता-अवातोपहत
वर्णा । औप० ९ ।

अवाउड - अग्राहकम्, प्रावरणरहितम् । दश० ११९ ।
अग्राहता । औप० १६७ । प्रावरणाभाव । भग० १२५ ।

अवाउडप - अग्राहक, प्रावरणवर्गक । औप० ४० । न
विद्यते प्रावरणम् । ठाण० २९९ ।

अवाउडिय-अग्राहक, सत्त्वां रात्रिं यावद् अग्रावरणानि
ग्रहणम् । दृ० द्वि० २९२ अ ।

अवाय-अवाय, अवधारणामको निर्गम । प्रज्ञा० ३१० ।
अपाय-अवप्रवृत्तानेन ईहितस्वार्थस्य निर्गमरूपो योऽप्य
वसाय । प्रज्ञा० ३१० ।

अवाभो - अवाय - प्रकान्ताधिनिक्षय । मय० ३४४ ।
ईहायविरोधनिक्षय । भाव० ९ ।

अवाधाय - अन्वधात, प्रयत्नासूत्रार्थग्रहणादिव्याड्डनु-
भ्यां विपक्षितमनुष्कक्षयमनुभवतो यो अधाति मोऽन्यापात ।
आचा० २९९ ।

अवाच्यप्रदेश-गुणम् । प्रज्ञा० ४३० ।

अवातदस्ती-अपायदशी । ठाण० ४६४ ।

अवातीणपत्तो-अवातीनपत्र, न वातोपहतं पत्र, वाते
नापातित पत्रम् । जीवा० १८७ ।

अवाते-अपाय-अनर्थ । ठाण० २७३ ।

अवादाणे-अवादान-विशेषतो मयादिवा दीयते, कथ्यते,
गृह्यते, अवधिमात्रम् । ठाण० ४२८ ।

अवाय-अपाय, विषय । विदो० ८७३ ।

अवायदसी-आणालोमस्म पतिउकेनस्म पतिउते अकं
तस्म समार तस्मममरादीदुअवागीयत च वणोमा
वाए दसिमेति इणोमे च ओमायिवादी मो अवायदसी ।
नि० पू० तू० १०८ आ । मानिचारस्य पागनीविकापा
यद्वानि । ठाण० ४६६ । अवावान-अनवान सिध्यति
पमत्रानिर्वादीदु दुमिददीवैव्याविज्जाय परमगिये.ली
मम्मगतालोचनायां आ दुमिदोवैव्याविज्जाय अवापात
सिध्यस्य दमेयति । ठाण० ८०४ ।

अवायाणुपेहा - अवायाणुपेक्षा, आधवाणामपायानामनु-
पेक्षा । ठाण० १८८ ।

अवालुयाखिल-अवारितरेष्म । (त०)

अवावारे-अव्यापार, इन्द्रियाव्यापार । भाव० ६९२ ।

अवाहाण-देवविशेष । भग० ६८० ।

अविदतो-अलग्नमान । भाव० ५३७ ।

अविधणं-आव्यपनम्, मन्त्रावेष्टानम् । प्रभ० ३८ ।

अवि-अवि, अविशब्द पृथक्पदत्वेन पादपूर्णायां एवावा
रायो वा । ज० प्र० २४५ । प्रकारवाची । नि० पू० व०
१९८ आ ।

अविभ-अपिच, अभ्युचये । औप० ३६ ।

अविभत्तो-अव्यय, सुख-महजसहितैविकल । सूत्र०
३४ ।

अविह-समन्ताद् वीचय इव वीचय । उत० २३१ ।

अविउट्टमाणो-वीज्यमान । सूत्र० ५१४ ।

अविउट्टकड-अविद्रव्यकृता, अभ्युपगन् । वा न विसेयत
उत्-प्रावत्यनक्ष प्रकण । भग० ३२९ । अपिगन्द् सम्भा-
वनार्थ उत्-प्रावत्येन च प्रकृता-प्रस्तुता प्रकण । उत्
कृतप्रकण वा । भग० ७०३ ।

अविउस्सिया-अभ्युपगन्, अपरिणय । सूत्र० ३१४ ।

अविभोगिभो - अवियोगिक, वियोगमाहिण्यु । भाव०
४३६ ।

अविभोगो - अवियोग, यनादेरव्ययनम् । परिमदस्य
पञ्चविंशतितम नाम । प्रभ० ९२ ।

अविभोसित - अव्ययगतम्, अनुपगान्तम् । ठाण०
१६६ ।

अविकलधण-अविकल्पन - न यदुभायी । भा० १ । अवि
कल्पनम्-हितमितभाषणम् । आचा० २ ।

अविषप्प-अविकल्प, निधय । भाव० ८४१ ।

अविकलकुल-अविकल्पण, अविपरिपूर्णा । भग०
४६९ ।

अविकोविभो-ओ वा नत्तिमा अओ वा गुण ते गुणमा म
विहिमि तो व उदं गुण वा गहातो, एते विभोविदो, एते
च व विवत्तिमा ओ व पदमना पठित परिधत्ति ने
अकंविभा भवति । नि० पू० तू० १०९ अ ।

अविक्रडिय-अवकाश अन्तरित । भग० द्वि० ०१ आ ।

अविष्करणे-अविष्करणे-भाटकेन । व्य० प्र० २३८ आ ।
अविष्क्रिअ - असकृतम्, मुलभमीष्टमन्यत्रापि । दश०
२०१ ।

अविष्क्रियो-आमायमाणो । दश० चू० १२३ ।

अविष्कूलं-अपूतिवृत् । (मर०)

अविगणिया-अविमता । आव० ६९३ ।

अविगिययणो-अविहृतवदन, नात्यन्तनिर्धामितमुख ।
ओष० १८२ ।

अविगीत-अविप्रतिपक्ष । व्य० प्र० १९२ अ ।

अविगुह-अवारित । (मर०)

अविगहगहसमाचक्षत्र - अविप्रहगतिसमाचक्षत्र, ऋजुग-
तिक, स्थितौ वा । भग० ८५१ द्विप्रहगतिनिषेधादनु-
गतिक अवस्थितम् । भग० ८७७ ।

अविगहगहणे-अविप्रहमना, अवलहचेता । अश्व्युद्धमहमना
वा, अविचमानामदभिविज्ञेता । प्रथ० १११ ।

अविघाटा-अप्रकाश । व्य० द्वि० २०३ अ ।

अविघुट्ट-विशोधानमिव यज्ञ विस्वरम् । ठाणा० ३९६ ।
विशोधानमिव यद्विस्वरं न भवति तन् । ज० प्र० ४० ।

अविचिन्तिय-अविचिन्तितम्, अविवक्षितम् । विशे० ७३ ।

अविच्युति-धारणमेद । दश० १२५ ।

अविज्ज्ञा-अविद्या, न विद्या-मिथ्याशब्दोपहतवृत्तितज्ञाना-
त्मिका । उत० २६२ ।

अविज्ज्ञापुरिस्ता-अविद्यापुरिस्ता, अविज्ञा-मिथ्यात्वोपहत
वृत्तितज्ञानात्मिका तत्प्रधाना पुरिस्ता अविचमाना वा
विद्या-प्रभृतधृत येषां ते । उत० २६२ ।

अविज्ञोपस्थितम्-अविज्ञानमविज्ञा तथोपस्थित, अनामोग-
कृतमिति । सूत्र० ११ ।

अविणय-अविनय । आव० ७९३ ।

अविणासी-अविनासी, क्षणपेभयाऽपि न निरन्ववना-
शयनी । दश० १२९ ।

अविणीअणा-अविनीनात्मा, अवान्तरेऽवृत्तविनय । दश०
२४५ । विनयरहिता अनात्मज्ञा । दश० २४८ ।

अविणीओ-अविनीन, सुशार्पदानुवेन्दनादिविनयरहित ।
ठाणा० १५ । अविनीना, ये बहुशोऽपि प्रतिनोभयाना
प्रमाणन्ति, ते च छन्दोऽवर्तमाना भवन्ते । वृ० प्र०
२५८ अ ।

अविष्णाय-अविज्ञातम्, अवध्यपेक्षया अज्ञातम् । भग०
१९७, २०० ।

अवितथमाय-अर्थविनिधय । दश० २३५ ।

अवितहं - अवितथम्, सत्यम् । आव० ७६१ । भग०
१०१ ।

अवितहमेयं-अवितथमेतन्-न कालान्तरेऽपि विगापि-
मतप्रकारम् । भग० ४६७ ।

अविदलकडाओ-अद्रिदलकृता, न द्रिदलकृता अद्रिद-
कृता, अनूर्ध्वपाटिता । आचा० ३२३ ।

अविद्वल्लो-अविद्वन् । उत० २७९ ।

अविद्वकधण-अविद्वकणं, अभ्युपपन्नम् । भग० ६७३ ।

अविद्वरथ-अविध्वंस, प्ररोहमयं । दश० १४० ।

अविद्यमानम्-मायलनयाऽनुपपन्नमायाम् । जीवा० २७१ ।

अविधिभिन्ने - उर्ध्वकालिका वेद्य कृत तदनुकर्मिन्,
यापुनस्तियैकवृत्तकालिकाकृत तच्च कल्पाभिन्नमेतं द्वे । वृ०
प्र० १७५ अ ।

अविधो-वृत्तिष्ठो । नि० चू० प्र० २७७ अ ।

अविनेषा - प्रहणधारणविज्ञानेहापोहयुक्ता महामोहाभि-
भूता दुष्टावप्रहिताश्च । तत्त्वा० ७-६ ।

अविपक्वोसा-कषायेन्द्रियनिग्रहेऽसमर्था, अक्षीविदा वा ।
वृ० द्वि० १४१ अ ।

अविपरीतदर्शन - सामप्रतक्षी । सूत्र० ३९४ ।

अविपु(सु)ह-अविपु(सु)ग्रम्, न विस्वरं कोदासीव । जीवा०
१९४ ।

अविष्पकड - अविप्रकाश, आनुकूल्येन प्रहृता-प्रमाणता,
अथवा न विशेषेण प्रकटा अविप्रकटा । भग० ३०५ ।

अविष्पणासो-अविप्रणासा, वायुश्च, मिद्वाना नमस्कारा-
ह्वये हेतु । आव० ३८३ ।

अविष्पणं । नि० चू० द्वि० ३१ आ ।

अविषंघणो - अविबन्धन, अविचमानमन्त्रादिविग्रहः ।
उत० ४७९ ।

अविभाग्या-अविभागा, अनुभागा । ठाणा० २२० ।

अविभागपच्छिद्येदो-अविभागपच्छिद्येद, केष्वन्विप्रज्ञाछे-
देनाविभागम् । वृ० वृ० १५ आ ।

अविमणे - अविमना, न शन्यचित, अरीनस्य टिनीयं
नाम । भन्त० २२ ।

अविमोत्ति-अविमुक्ती, गृहि । नि० पू० प्र० १५५ अ ।

अधियं-उच्छिद्यम् । वृ० प्र० २७१ आ ।

अधियस्तकुलं-जत्य बहुणावि कालेन भिक्षा न लब्धम् ।
दश० पू० ७७ ।

अधियदो-अविदाध, अतृप्त । (महाप्र०)

अधियाह-इत्येवमासीनुद्दिश्य । आचा० ३५३ ।

अधियाउरी-अप्रशविनी । आव० २१२ ।

अधियाणओ-अविज्ञान, हिताहितप्राप्तिपरिहारशून्य
मना । आचा० ७० ।

अधियां-अपरामममप्रभवनि काले । (भक्त०)

अधियार-अधिवारम्, चेष्टात्मकविचारविरहितमरणानुशान-
तप । उत० ६०२ । अधिवारा-गीतादिविकारहिता ।
वृ० प्र० ३१० आ ।

अधियोगज्ज्ञवसाणं-अधियोगाध्यवसानम्, अधिप्रयोग
दृष्टाव्यवसाय । आव० ५८५ ।

अधिरह-अधिरति, इच्छाया अनिष्टति । भव० १०१ ।

अधिरह्य-अधिरतिः । आव० २१८, ६२०, ६४०,
४०४, ५६० । दश० ८९ । गृहस्थी । ओष० १२४ ।

अधिरप-अधिरत, प्राणतिपातादधिरतिरहित, विशेषेण
या तपनि रतो यो न भवति स । भग० ३६ ।

अधिरओ अधिरत, नधिरत, सावयव्यापारादभिरतमना ।
प्रज्ञा० ३६८ ।

अधिरतओ-अधिरत । आव० ३९६ ।

अधिरतकायिकी-कायिक्रीमिशया प्रथमो भेद । मिथ्या
दृष्टेरधिरतसम्पदप्रेक्ष्य उत्प्रेषणादिदृष्ट्या मिथ्या त्रैमयन्ध
निबन्धना । आव० ६११ ।

अधिरति-अधिरति, अत्रक्ष । ठाणा० ३७२ । अप्रत्या
ख्यानमयवा अधिरतिहो भाव, शस्त्रम् । ठाणा० ४९२ ।
अधिरति । आव० ९२ ।

अधिरतिया-अधिरतिका, न विद्यते विरतिर्यस्या सा ।
ठाणा० ३७२ । अधिरतिका । आव० ३९६ ।

अधिरत्ताप-अधिरक्तया विप्रवकरणे । भग० ५७५ ।

अधिरत्तो-अधिरक्त । औष० १३ ।

अधिरय-अधिरत, अनिष्टम् । प्रज्ञा० ३० । मिथ्याणि
नम्यरुप्रिध । आव० ५८८ ।

अधिरयसम्पदहिटी-अधिरतसम्पदहि, देशविरतिरहित
सम्पदहि, भूतप्राप्तस्य चतुर्थं गुणस्यानम् । आव० ६५० ।

अधिरलं-परस्परसप्तम् । प्रज्ञा० ८३ ।

अधिरलपत्तो-अधिरल्पम् । जीवा० १८७ ।

अधिरहिप-अधिरहितम्-चूषस्त्रलितन्यायादपि न विरहित,
अथवा प्रतीर्षकालोपशोभ्यहारास्य सकृद्ग्रहणेऽपि भोगोऽनु
समय स्यादतो ग्रहणस्यापि सातत्यप्रतिपादनाधेम् । भग० ।
२० ।

अधिरहिय-अधिरहित, अधिमुच । आव० ५३२ ।

अधिरहो-अधिरह, सातरवेनावस्थानम् । आचा० ६९ ।

अधिराहर्ण-अधिराधना । भग० ८९८ ।

अधिराहियसंज्ञम-अधिराधितसयम, प्रव्रज्याकालादार-
भ्याभमचारिप्रपरिणाम, सञ्ज्वलनकदायसामर्थाप्रमतगुण
स्थानकसामर्थात्ता स्वल्पमायादिदोषसम्भवेऽप्यनाचरितव-
रणोपपात । भग० ५० ।

अधिरिक्षा-अधिरक्ता, अधिभणक्ति । वृ० तृ० २४३ अ ।

अधिरिद-रीप । व्य० द्वि० १३७ अ ।

अधिरुद्धो-अधिरुद्ध, वैमयिक । औष० ९० ।

अधिरलं-लोचनमिदं । दश० पू० ६ । गङ्गुलमाकुल वा ।
सम० ५३ ।

अधिरलियं-अधिरलम्बितम्, नातिमन्यरम् । भग० २९४ ।

अमन्यरम् । ओष० १८७ । अनतिमन्दम् । प्र० ११२ ।

अधियज्ञओ-अधिपयं । विशेषे ६४१ ।

अधिशुद्धकोटि । आचा० २७१ ।

अधियज्ञ-अधिपज्ञ, अप्राप्तविषयान्नादिविरनियन्त्रित ।
उत० ८७९ ।

अधिसेस-अधिशेष, विशेषरहित । भग० ९९१ । प्रज्ञा०
७४ ।

अधिसधि-प्रवाहणाव्यवच्छिन्नम् । भग० ४७१ । अथ
वच्छिन्नम् । आव० ७६१ ।

अधिसंवायण-अधिसवादनम्, पराविप्रनारणम् । उत०
५९१ ।

अधिसंवायणाजोगे-अधिसवादनयोग । ठाणा० १९६ ।

अधिसादी-अधिसादी, विन्नारहित, अरीनस्य पथम नाम ।
अन्त २२ ।

अधिसारओ-अधिसारद । प्रज्ञा० ६० ।

अभिसुद्धलेस्से - अभिसुद्धलेस्य, दृग्गादिदेस्य । जीरा० १४० । विभगमान । भग० २८४ ।

अभिसुद्धो - पातपाकी तेषां मज्जातो जो आग्नौ निद्राग मिमुहा तस्मै जो पुनोर्वाही मो अभिमदो । नि० चू० द्वि० ११३ अ ।

अविसेसित्यं - अविशेषितम्, विशेषहितम् । ज० प्र० ८८ ।

अविसोहिफोडी - अविशोषिकोऽपि । दृग्० १६२ ।

अविहृङ्ग - गाल्प (हेरयाम्) । चू० प्र० ।

अविहृङ्गमरण - विविध परीपहोयमर्षेण्यमानो निहृन्त्य मान, न निहृन्त्यमानोऽनिहृन्त्यमान, न निविज्ज न न वैदानसु गार्हपत्यमन्यद्वा घालमरण प्रतिपद्यत इति । आवा० २५५ ।

अविहृङ्ग - अग्रगण्य । द्य० द्वि० ३७५ अ ।

अविहृङ्ग - अग्रगण्य, अविभायनीयस्वरूप । प्रथ० १५ ।

अविहि - अविधि । आवा० ५२ । अग्रतना । चू० द्वि० १५ अ ।

अविहिमहि - अविधिग्रहणम् अग्रद्वय - उग्रमादिदोषा निनस्य यद्ग्रहण, अथवा गुहादिद्वयस्य मण्डकादिना प्रच्यय यदेतत् पात्ररुद्धो स्थापन तम् । आप० १९२ ।

अविह्वेपरिष्ठापयिष्या - अविधिपरिष्ठापयिषी । आवा० ५३८ ।

अविह्वेडार - अविह्वेडार न वचिद्विजितेऽनादरमान । द्य० २६६ ।

अवीह - अवीचि कीचि - नि हृदस्तद्भावान् । उक्त० २३१ ।

अवीरिष - अवीर्य उपाधानिषिवाविरुद्ध । भग० ९५ । मानसपारिवर्जित । भग० ३०३ ।

अवीरिष्य - अवीर्य मित्र । भग० ९५ ।

अवीरिष्यो - अविधर्म अविश्राम, प्राणवधस्य मृतीय पर्वीय । प्रथ० ५ ।

अवीहीपुच्छ - अविधिपुच्छ, वृष्णपात्रागुपसरग विहाराय सुदृष्टाय वृच्छति । चू० प्र० २४१ अ ।

अवुक्ष - अपुष्यम् । उक्त० ११० ।

अवृत्तपूर्वम् । आव० २३० ।

अवेइअ अवैत, मनसाऽन्यनालिन । आव० ८१५ ।

अयोनिछन्ना - अव्युत्तिना यावदेकाऽपि निष्ठान तावत् । आव० ७२७ ।

अव्युच्छेदम् - वाग्यविपरिणाम, विनिर्वाणानां अत्यन्त निदि यावदनमिच्छावत्प्रमेयम् । मम० १३ ।

अव्युच्छो । द्य० चू० २७ ।

अव्युच्छ - अव्ययम्, व्ययवहितम् । भग० ११० ।

अव्युच्छो - अव्यय, अव्ययान्द्राय । जीरा० १८३ ।

अव्युच्छे - अव्यय यथायापगनेऽव्ययन्तपर्वीयतया । गण० ३३३ । अव्ययपेयया । टाण० ३३३ । व्यपामन । भग० ७६० ।

अव्युच्छ - अव्यय, अव्ययमर्त, अत्युत्तम, संपादकानां सम्मिश्रणमुदि । आव० ३११ । अव्ययम् । अग्र० १०९ । सत्योत्तरादिर्न, अनिर्देश्यम् । रिण० १०० । अगीर्णम् गुरो सन्तो यदाग्रेतन तत् । टाण० ४८४ ।

अव्युच्छासविद्या - अरुन्धत्यमग्निना, इषाग्निमहत्याव्यर- हारत शीर्षप्रवृत्तिशया परतोऽमृतायानव्यरहारतस्य स- स्वपानदेवानमस्यानत्येव च एकसु न शक्यतेऽप्यार- क्तस्य स वैरुन्धतानारुन्धत्येन - एरुन्धत एतानां तादेव गतिना । भग० ७९६ ।

अव्युच्छासि - अव्ययवि । आवा० ३०३ । अग्रगण्य वि । आवा० ७६० ।

अव्युच्छस्त - अव्ययकस्य - अगीर्णस्य मृत्पार्थापरिनिष्ठितम् । आवा० १९६ ।

अव्युच्छो - तार रक्तगामि रोमनमनो न भवति, तार अहवा तव मोक्षमार्गेषां तार अव्युच्छो । नि० चू० तृ० ८३ अ । धृतऽगीनार्थं वयमि अर्गाक् पोडगस्य । चू० तृ० १३० अ । अगीयद्वौ । नि० चू० प्र० १०३ आ ।

अव्युच्छा - अव्यया । जीरा० ९५ । अव्ययगदराव्या, मन्त्राणि स्वरूपान्तस्य तावुचित्यसम्भवात् । ज० प्र० २७ । तन्त्रमन्त्रप्रदेशापरिहाण । चू० प्र० १०७ ।

अव्युच्छमितस्स - अव्ययवित्तस्य - अतिथयवतोऽप्यव्ययमनो वा । टाण० १७६ ।

अव्युच्छो - अव्ययिन, परागनापादितम् । चू० प्र० १६ । जीवा० ९९ । आवा० ४०४ । अर्धनमना । द्य० ३३० । अनागो । द्य० चू० १३३ ।

अव्युच्छे - अव्ययम्, देवाद्वैतपेयगामिनिन भय उत्तं वा व्यया तस्या अभावो अव्ययम् । टाण० १०० ।

अव्युच्छा आस्थान, न्दान, न्दानम् । अग्र० १०१ ।

अव्यायाधं, ०हं-अव्यायाधम्, केनापि विबाधयितुमशक्य-
त्वात् । जीवा० २५६ । घन्तुके तृतीयं स्थानम् । आव०
५४८ । अव्यायाधः, परेषा षोडशकारित्वाभावाद्दिनष्टयाधः ।
भग० ७ । अव्यायाधम्-उपरतसकलमीडं भौक्षम् । उत्त०
५७६ ।

अव्यायाह-शुक्राभिमनवासी सप्तमो लोकान्तिकदेशः ।
भग० २७१ । ठाण० ४३२ । अव्यायाधः सप्तमलोकान्ति-
कदेशः । आव० १३५ । अभीडाकारित्वम् । तम० ५ ।

अव्यायडा-अव्याहृता, अस्पष्टा अश्रकटार्था, असत्यामृषा-
भाषाभेदः । दश० २१० ।

अव्यावारपोस्तहे-अव्यावारपौषधः । आव० ८३५ ।

अव्याहयं - अव्याहृतम्, एकान्तिकमिहपरलोकविहङ्गं
फलान्तराबाधितं वा । आव० ४१५ ।

अव्याहितो-अव्याहितः, अवाहृतः । जीवा० १६६ ।

अव्यतिगिद्ध - अव्यतिगृहे, उद्धादाया पौरुषाभिर्लभ्यः ।
व्य० द्वि० २२७ आ ।

अव्युक्तताई - अव्युक्तान्ताः, अविश्वस्तपर्यायाः । आचा०
३४८ ।

अव्युच्छितिनयद्वया-अव्युच्छितिनयार्थता, द्वयास्तिक-
नयमतम् । सूर्य० २८६ ।

अव्युच्छितनयद्वया-अव्यवच्छितनयार्थता, द्वयास्तिक-
नयमतम् । सूर्य० २५८ ।

अव्यो-सपोधने, अहम् । व्य० द्वि० २०३ आ ।

अव्योगडं-अव्याहृतम्, गुरुभिर्दिशेपतीडनाख्यातम् । भग०
१०० । दायदादिभिरविभक्तं अननुज्ञातं वा । वृ० वृ०
५० अ । अव्याकृतं नामदायिना मामास्यं न पुनस्तेवि-
भक्तं, यदिविहृतं न केनापि विभारगापादितं, बद्धं भवेत्
पूराजेन संदिष्टं, वंशस्य परम्परया समागतम् । व्य० द्वि०
२७५ आ । अविभक्तम् । व्य० द्वि०
२७५ अ । अव्यक्तोऽपरिरूपः । आचा० ३२० ।

अव्योगडा-अव्याहृता, अविभक्ता । आव० ७२७ । हुने
ऽत्र भागे निर्देशरता अजिहा । वृ० द्वि० ११५ आ । अत-
गम्भीरान्दार्था, अश्वनाक्षरप्रयुगा वा अवागम्यत्वाद्वा-
भाभेदः । प्रज्ञा० २५६ ।

अव्योच्छितिनय - अव्यवच्छितिनयः, द्वयास्तिकनयः ।
उत्त० १५५ ।

अव्योच्छितिनयद्वया-अव्यवच्छितिनयार्थता, अव्यवच्छि-
तिप्रधानो नवोऽव्यवच्छितिनयस्तस्यायो-द्रव्यमव्यवच्छि-
नयार्थस्तद्भावास्तता । भग० ३०२ ।

अव्योच्छिन्न-अव्यवच्छिन्नम्, अखण्डितम् । आचा० ४०५ ।
अव्यवच्छिन्नाः, अनवरतम् । ओष० १२६ ।

अव्योच्छिन्ना-वृत्तेऽपि भग्नो मूलराशेरव्यवच्छेदो यावत् ।
वृ० द्वि० ११५ आ ।

अव्योच्छिन्नाभो-अव्यवच्छिन्नाः, अव्यवच्छिन्ना-जीवरहिता
न अव्यवच्छिन्ना अव्यवच्छिन्नाः । आचा० ३२३ ।

अव्योयडा-अव्याहृता, गम्भीरान्दार्था मन्मनाक्षरप्रयुगा
वाऽनाविभाविताः । भग० ५०० ।

अशरणानुपेक्षा - अशरणस्य-अनागस्यात्मनोऽनुपेक्षा ।
ठाण० १९० ।

अनुपिरे-अनुपिरे, त्वत्पणशिनार्कर्म । उत्त० ५१८ ।

अन्यन्यतर-न अन्यानि अन्तराणि मासां ता । आव०
३५ ।

अशोकपल्लवप्रविभक्तिः - विंशतितमो नाशविधिः ।
जीवा० २४७ ।

अशोकलता-लताविशेषः । आचा० ३० ।

अध्यः-(अधः, कोणः, कोऽयः । ठाण० ४३५ । वतुर्दि-
ग्विभागोपलक्षिता शरीरावयवाः पर्यङ्गमनेपदिष्टस्य जानु
नोरन्तरे, आगमस्य ललाटोपरिभागस्य चान्तरम्, दक्षि-
णस्त्रन्धस्य जानुनधात्तरम्, वामस्त्रन्धस्य दक्षिणजानुन-
धात्तरमिति । ज० प्र० ११ । वतुर्दिविभागोपलक्षिताः
शरीरावयवाः । टाण० ३५७ ।

अध्वतनिधितम्-वतुनः पूर्वं तदपरिभ्रमतिमते क्षयोपश-
मपटीक्ष्ववादीत्यतिव्याधिलक्ष्यमुपजायते तत् । आव० ५ ।

अद्वैतद्वयः-बाह्यः । उत्त० ६२ ।

अद्विती-प्रथमं नक्षत्रम् । दश० २३६ ।

अष्टभाग-अष्टभागो-अष्टमो भागः । भग० ८३९ ।

अष्टमीगोपध-अष्टमीगोपधो - अष्टमी पौषा-उपवागा-
न्त्रिोऽष्टमीगोपः । आचा० ३०० ।

अष्टमीगोपधिया-अष्टमीगोपधिया-उगवा । आचा०
३२७ ।

अष्टापदम्-अष्टावयव, तीर्थविशेषः । आचा० ४१८ । भाष०
२८० । वृ० वृ० ५२ अ ।

अष्टाष्टिका-चतुष्टयि । व्य० द्वि० ३४७ आ ।
 अष्टौचती-जातुनी । प्रश्न० ८० ।
 अष्टौचान्-जातु । जीवा० २७० ।
 असंस्कृष्ट-असंस्कृत, असंस्कृतानि च तानि शब्दादि-
 विषयभावेन परिणतद्रव्यरूपाणि । विशेष० १४५ ।
 असंक्रमणो-अशङ्कमान, न विद्यते शङ्का यस्य मनस-
 स्तदशङ्कम्, अशङ्क मनो यस्य स । आचा० १०२ ।
 असंक्रिया-अशङ्कित । आच० ५६१ ।
 असंकलित-अशङ्कितम्, निर्दोषम् । औप० ४९ । विष्णु-
 कृष्णानपरिणामवान् । प्रश्न० ११० ।
 असंक्षेपज्ञातः । ठाण० २०८ ।
 असंखड-कलह, वैराग्य । वृ० तृ० ४८ अ । वृ० प्र०
 ८९ अ । नि० वृ० प्र० ३९ अ । कलह । (गणि०) ।
 औप० ८० ।
 असंखडबोलो-कलहबोल । आच० ६५४ ।
 असंखडि । आच० ६३० ।
 असंखडिभो-असंखडिक, कलहकारक । औप० १५१ ।
 असंखय-असंस्कृतम् । दश० १०५ । उत्तराध्यायेषु चतु-
 र्थमध्ययनम् । उक्त० ९ । सम० ६४ ।
 असंख्य-असंख्यपदा, बहुधाविरहिता । उक्त० ३१६ ।
 असंख्यजीविया - असंख्यजातजीविका वृक्षविशेषा ।
 भग० ३९४ । यथा निम्बान्नासीना मूलकन्दरूपत्वरूपा-
 राप्रवाला । ठाण० १२२ ।
 असंख्यजिह्वे-असंख्यजिह्वे, असंख्येय विस्तृत-
 यस्य ॥ । जीवा० १०६ ।
 असंख्यपदा - असंख्यपदा, त्रिभागादिना प्रकारेण या-
 सङ्कोचतु न शक्यते सा चासौ अदा च । प्रश्न० ४८९ ।
 असंख्येयकः । अनु० २४० ।
 असंगहर-असंगहराणि, गच्छासंगहराण्य-पीठादिकस्यो-
 पकरणरूपेणा दीपन्मुक्तस्य लभ्यमानस्यात्मभरि-त्वेन न
 विद्यते संग्रह रक्षितस्यासौ । प्रश्न० १२५ ।
 असंगे - असंग, वैश्रमणस्य पुत्रम्यानीदो देव । भग०
 २०० ।
 असंगयणो - आदिर्दि तिहि सवयणेहि वज्रितो । नि०
 वृ० तृ० १३० अ ।
 असंगानिमो-एगगिओ । नि० वृ० द्वि० ७९ अ ।

असंचहया-असंचयिता - ये यागिके द्वैमासिने त्रैमासिके
 चतुर्मासिके पञ्चमासिने षष्णमासिने वा प्रायश्चित्ते वर्तन्ते
 ते । व्य० प्र० ९७ आ ।
 असंचेयभो-असंचेतयत, अज्ञानानस्य । औप० २२० ।
 असंजय-असंजय, गृहस्थ । आचा० ३४२ । अश्रमा-
 ध्यमायवान् । विशेष० १०२७ ।
 असंजगविसभो - भगवया पडिडिहो । नि० वृ० द्वि०
 १८ अ ।
 असंजण-असंगो, अग्रेही । नि० वृ० प्र० ८१ अ ।
 असंजमो-असंजय, प्राणवधस्य चतुर्दशपर्याय । प्रश्न०
 ५ । अथमद्धारस्य पञ्च नाम । प्रश्न० ४३ ।
 असंजय - असंजय चरणपरिणामशब्द । भग० ४९ ।
 गृहस्थ । दश० ३२३ । असंजयवान् । प्रश्न० ३० ।
 असंजल - जम्बूद्वीपैरवृते पञ्चदशतीर्थकरनाम । सम०
 १५३ ।
 असंज्ञातकिणस्कन्धः । आचा० ८७ ।
 असंजोगरता-असंजोगरता - संजोग - सम्बन्ध पुत्रफलप्र-
 सिन्नविपिनिलम्न रता संजोगरतास्तद्विपर्ययोक्तव्यभाषना-
 भाविता असंजोगरता । आचा० १८० ।
 असंजोगिमे - असंजोगिम, संजोगिमाद्विपरीत आदित्य-
 विम्बादि । उक्त० २१२ ।
 असंज्ञा-असंज्ञा, विगतसंज्ञा । औप० २०९ ।
 असंजगी-असंजी-अविदितपूर्वगूदातम् । व्य० द्वि० ३७७ आ ।
 असंजह-असंजान, अमता वा । वृ० प्र० । अमन्तनि-
 (ता) परिणामविशेष । आच० ८४८ ।
 असंतक-असंतकम्, अवदर्पाभिधानरूपवान्, द्वितीयाधर्म-
 द्वारस्य पञ्चम नाम । प्रश्न० २६ ।
 असंतगं-असंत, असंतगतार्थम् । अशान्त-अनुपशमप्रधा-
 नम्, असोभन वा । प्रश्न० १२१ । असंतक-अविपमाना-
 र्थम्, असंतमिति । प्रश्न० ३६ ।
 असंतती-आयणवो-छेदो अभाव इत्यर्थः । नि० वृ० द्वि०
 ११६ अ ।
 असंतय - अशान्तक, अनुपशान्त, अमन्-असोभनम् ।
 प्रश्न० ४१ ।
 असंतरणप-असंतरणे । औप० १४३ ।
 असतासंते-सांगित्याप्यलम् । वृ० द्वि० ७७२ आ ।

अस्ते-अस्त, नाभाववचन शब्दोऽयम् । आचा० ७४ ।
आवयमान । उक्त० ६१७ ।

अस्तोतो-अस्तोत, परिग्रहस्य त्रिभक्तम् नाम । प्रथ०
१३ ।

असंछादं - असत्तामि, वीचादिभिरव्यासति । उक्त०
४८७ ।

असंयतो-उद्भूतनादिषु तत्वेण क्लृप्तो असंयतो, गेलज्येण
वा हुनलशरीरो, वीहठाणेण वा पञ्जत अलभेतो । नि०
चू० प्र० ३१३ अ ।

असंथरताणं-अनुयुक्तान् । ओष० ७८ ।

असंथरमाणा-अस्तरमाणा, अतृप्ता । ओष० ७८ ।

असंथरे-अस्तरताम् । ओष० १५४ ।

असंयुजो-इय वदितो स्याद्यगो अनायगो वा । नि० चू०
हि० १२१ अ ।

असंदिग्धम् - दायनित्यायविशेष, असंशयकारिता । मम०
६३ ।

असंदिग्धवचना-परिष्कृवचना । उक्त० ३९ ।

असंदिद्ध - अमन्दिधा, स्पणम् । दश० २१३ । अमन्दि
ग्धम्-सूतस्य द्वितीयगुण, सैन्यवशाद्भवन्वर्णधो-कायैना
र्थसंशयकारि न भवति । आच० ३७६ । मन्दैहवर्णितम् ।
भग० १२१ ।

असंदीणो - अमन्दीन, सन्दीभादितर जलत्वावनत् न
क्षयमाप्नोति । उक्त० २१२ । आदिलक्ष्यक्रमणादि । आचा०
२४७ । प्रचुरेभ्यस्तथा विप्रक्षितशालवस्थाधि । आचा०
२४७ । कपतापण्डेदभिर्योऽमदीन । आचा० २४८ ।
वृत्तशिश्रुप्यतयाऽमन्दास्य, प्राणिना प्राणया
द्रासभूमि । आचा० २४८ ।

असंधिप-असन्धिन, असंयोजित । मम० २१० ।

असंधिया-पीरजतिना । नि० चू० प्र० १६१ अ ।

असनिहिंस्यचय-असंधिप्रसवय, न विद्यते ग्राह्यधिरप
मवयो यस्य न । नीला० २७८ ।

असंप्रयोगविता - कषादिभाव सत्प्रयोगविचिन्ता ।
आच० ५८१ ।

असंप्रयोगाणुसरणं - मति प्रयोग सत्प्रयोगाणुस्मरणम्-
विनयम् । आच० २८४ ।

असंप्रगहिया-असंप्रगहिता-सप्रग्रहरहिता । व्य० हि०
३९१ अ ।

असंपत्त-असंप्राप्त । दश० १९४ । असत्प्रमम् । जीवा०
१८१ । त्रिषिष्टान् वर्गादीननुपगत । जीवा० २३ ।

असंप्रग्रह-आत्मनो आत्माद्युत्सेकहृषमाहर्जनमिति भाव ।
ठाणा० ४२३ ।

असंप्रग्रहता-असंप्रग्रह, समन्तात्प्रवर्षेण आत्मादिप्रह
टतात्प्रक्षणेन प्रहणम्-आत्मनोऽवधारण सम्प्रग्रहस्यभाव ।
आत्माद्युत्सेकवृत्तेति । उक्त० ३९ ।

असफुरो-अश्रुत । वृ० तृ० ३ अ, वृ० हि० २२४
आ । सङ्कुचितपादो, रगत । वृ० हि० २२९ अ ।

असयद्ध-अमम्यद्धम्, स्वशरीरात्पृथग्भूतम् । जीवा० १२० ।

असमते-असम्प्रान्तम्, असम्प्रान्तज्ञान । भग० १४० ।

असंभयता-अप भवन्त, ते गीरवन्निगम्यतरदोषाज्ज्ञा-
यादिके मोक्षमार्गे न सम्प्रमथन्त-नोपदेहे वर्तमाना ।
आचा० ३५० ।

असंभातो-अमम्याव्य । भाव० २२१ ।

असंभम-अमम्रम, न भय वर्त-यम् । ओष० ५२ ।

असमसं-अमम्यस्त्वम्, आर्विशानिनम् परीवह । भाव०
६५७ ।

असंलोप - असंज्ञे, न विद्यते सगोको-दूरस्थितव्यापि
स्वपक्षदेशालोको यस्मिंस्तत् । उक्त० ५१८ । आचा०
३३५ ।

असंयवहारिप - अयवहारिक, अनादिकाज्जादाल्य
निगोहाव्यामुपयता एवावतिष्ठन्ते ते यवहारपथादीन
त्वात् । प्रज्ञा० ३८० ।

असन्निगा-पासलोपणो वृत्तौ ययते अदृष्टे । नि०
चू० तृ० ३३ अ ।

असन्निगामी-सन्निगमि-युस्मन्मयादिभ्य उचितमस
नादि यन्त्रणीयवर्तील सचमानी, न तथा य आ मयापर
त्वेनेन स । उक्त० ४३४ । आचार्यश्रीनादीनामेवगुण
निशुद्धिश्च सन्न निभनतेऽमी । प्रथ० १९१ ।

असंयुज्य । नि० चू० प्र० २१६ अ ।

असंयुज्यउत्तो - असंयुज्य, यो मृत्पुण्यादिप्रमग्न
मम ररानि, वदुभ्य नवुवा भेद । उक्त० २७६ । भग०
८२० । प्रमग्नारा । टाणा० ३३७ ।

असंबुडे-असृष्ट, प्रमत्त । अयं ३१५ ।

असंशुद्धम्-सङ्कीर्णम् । आयं ७६० ।

असंसेष्टा-दायगो असंसेष्टेहि हृत्यमतेहि देति । नि० चू०
तृ० १२ अ । असंसेष्ट-अक्षरद्वय । ठाण० ३८६ ।

असंसारसमावण्णा-असंसारसमापन्ना, मुक्ता । प्रज्ञा०
१८ ।

असंसारो-असंसार, समारप्रतिपक्षभूतो मोक्ष । जीवा०
८ । न ससारोऽसंसार, मोक्ष । प्रज्ञा० १८ ।

असंहनन-असंघयन, आदिमाना त्रयाणां सहननामस्य
तमेनापि सहननेन विरुद्ध । व्यं० प्र० ११४ अ ।

अस-असमहपाणि । व्यं० द्वि० १२९ आ ।

असह-असहद्, अनेकधा । उक्तं ३१३ ।

असह-असति, अबाधमुखदस्ततलरूपा मुष्टि । ज० प्र०
२४४ ।

असह-असती । ओष० १४६ । सस्तरणाभावे । वृ० द्वि०
१९३ आ ।

असहपोषणया-अमनीपोषणता, अमती पोषयति । आय०
८२१ ।

असक्रो-असृष्ट, स्वभावसम्पन्न । आय० ११४ ।

असकृप-असकृप, न विरते सस्कृप-सकृपारो यस्य स ।
अमस्कृत-अविद्यमानसंस्कार । प्रश्न० ४९ ।

असकृपमसकृप-असकृपामस्कृत, अविद्यमानसंस्कारम
स्कार । न विरते सस्कृत-सकृपारो यस्य सोऽसकृत,
अमस्कृत-अविद्यमानसंस्कार । प्रश्न० ४९ ।

असगडतातो-शानासहन । (मर०)

असगडपिया-अशक्यपिता, असक्यया पिता । उक्तं
१३० । नामविशेष । व्यं० प्र० १८ अ । नि० चू० प्र०
१५ अ ।

असगडा-अशक्य । उक्तं १२९, १३० । एतन्नाम्नी
आमीरपुरी । दश० १०१ ।

असगडाताए-अशक्यपिता । व्यं० प्र० १८ अ ।

असद्यसधत्तर्ण-असद्यसधत्तर्णम्, असद्य-अतीक सन्द
धाति अङ्गिर्ण करोतीति, नडाव । द्वितीयाधर्मद्वारस्य
परिचिततम नाम । प्रश्न० २६ ।

असद्यो-असद्य, मन्त्रबोद्धेति । प्रश्न० ३० ।

असहृत्तो-अप्रदान, अथर्दान । आब० १८१ ।

असहृण-अप्रदानम् । आब० ५७३ ।

असद्भुते-साधो कर्मसयुक्ते । आबा० २४२ ।

असनिरूपेण-इतिरूपे हि पतद्वादेरापात इति दश० १६४ ।

असनो-अशन, वीर्यक । आबा० ४११ ।

असन्निभाउण-असन्निभा, असन्निधी तन् परमवयौव्य बद्ध-
मायु । भग० ५१ ।

असन्निभूय-असन्निभूत, असन्निभूत या जायते वा ।
प्रज्ञा० ५५८ ।

असन्निभूय-असन्निभूता, असन्निभूता या जायते वा ।
प्रज्ञा० ३३१ ।

असन्नी-असन्नी, सिध्दादिहरिजनस्को वा । प्रज्ञा० ३३१ ।
यथोक्तमनोविज्ञानविकल । प्रज्ञा० ५३३, ४०५ ।

असथलायारे-अथारो यस्य शिताशितवर्णैपिनथलीवर्द्ध
इव कर्तुं आचारो-विनवशिक्षामापागोचरादिक । भग०
प्र० २३५ अ ।

असथलो-अथाल, एकान्तशुद्ध । उत० २०५ ।

असम्म-असम्मम्, अनुचित जकारमकारादि । आब०
५८८ ।

असम्भावे-असम्भावम्, अविद्यमाना सन्त-परमार्थमन्तो
भावा-जीवाद्योऽभिधेयभूता यस्मिन् तत् । उत० १५१ ।

असम्भावसिद्धतर-यस्य पार्श्वतः पुरोहदऽङ्गणे मध्ये वा ।
दृ० दृ० २३ अ ।

असम्भावदधना-एक एवाक्ष पिण्डक-पनवा बुद्ध्या
वृत्त्ये तत् । ओष० १२९ । असद्भावस्थापना, अमद्भा-
वकल्पना । जीवा० १२३ ।

असम्भावपट्टयणा-असद्भावप्रस्थापना । आब० १५१ ।

असम्भावमायणा-असद्भावमायना । उत० १६५, २३३ ।

असम्भावमुक्तावणा-असद्भावमुक्तावना । उत० १५७ ।

आब० ३१४ ।

असम्भावो असद्भाव । आब० ३२० ।

असम्भूय-असद्भूतम् अभूताद्भावरूपमप्रोमनरूपं वा ।
भग० २३० ।

असम्भूय-असद्भूतम्, अत्राम् । आब० ५८८ ।

असम्भूय असद्भूतम् । आब० ८३६ । स्वरपरादि । उत०
३५० ।

असमंजस-अनुकूलम् । उत० २२६ ।

असमञ्जो-असमञ्ज, असम्यग्वाच, द्वितीयाधर्मद्वारस्य
पञ्चविंशतितम नाम । प्रश्न० २६ ।

असमणपाउगो-अप्रमणप्रयोगम् । आब० ७७८ ।

असमणुञ्ज-असमणुञ्ज, आचारार्त्रेऽप्रमाध्ययनस्य प्रथ-
मोद्देशक । आबा० २६० । असमनोभा, असम्मोका ।
ओष० ५४ ।

असमर्था-अतिप्रारण न शक्नुवन्ति वृत्ति धारयितुम् ।
आबा० ३९१ ।

असमाजो-असमाज, न विपक्षे समानोऽस्य गृहिष्वाभ-
याम् । उत० त्वेनाम्बलीकिण्डे वाऽनियतविहारादिनेति, असदृश
समानो वा साहचर्ये न तथेति । उत० १०५ ।

असमारभमाणस्त-असमारभमाणस्य, महद्वापीतामव-
प्रीयुर्वैत । ठाणा० ३२४ ।

असमासदोषो-असमासदोष, समासमन्वय सप्रदावि-
शेष । आब० ३७४ ।

असमाहडा-असमाहता, अनदीहता । सूत्र० ११४ ।

असमाहडाप-असुद्धा त्वयसा-उद्गमादिहापुष्टमिरस्मिन्नेव
चित्तिवृत्त्या । आबा० ३३८ ।

असमाहि असमाधि, अस्वाध्यायनिबन्धना वायादिष्व ।
आब० ४९९ । समाधि-समाधान-ज्ञानादिषु चित्तैकाग्र्य
न समाधि । उत० ६१४ । चित्तोद्गमम् । उत० ५५१ ।

असमाहिकरो असमाधिकर, अस्वाध्यायनिबन्धनकर ।
आब० ४९९ ।

असमाहिडाणा-असमाधिस्थानानि, न चित्तव्याध-
स्याध्या । प्रश्न० १४४ । मम० ३७ ।

असमिस्त्रियप्पलावी-बुद्ध्या अणुद्विष पुष्पावरे इव
परलोचयुगलस्य वा ना महता अणु । ति० पू० दृ०
८० आ । अममं सतपन्ती अपमलोचितार्थकवापी ।
प्रश्न० २८ ।

असमित्त-अशामन । ति० १२८ ।

असमीद्व्य-अनायास । उत० ३८४ ।

असमोहण-अनुपपन्नान्मना । भग० २८९ ।

असमोहवादि-दण्डादुपरता अममुद्रता वा । भग० ७६४ ।

असम्मोहे-असम्मात्वाविज्ञानमात्रावित्तस्य मम

धामिकेषु नवम । उक्त० ६१४ । नवम परमाधामिक ।
आव० ६५० । सूत्र० १२४ । सम० २९ ।

असिपुत्रिक । उक्त० ४५ ।

असिय-अयित, कृष्ण । प्रज्ञा० ११ ।

असियभं-दानम् । आव० २९५ ।

असियग-असियगम्, दानम् । आचा० ६१ ।

असिरयणं - असिरलम्, चमवर्तैरेन्द्रियपथभरलम् ।

ज० प्र० २१८ । ठाणा० ३९८ ।

असिलट्टी-असियष्टि, चतुल्लता । विषा० ५६ । असि-

वह्ण स एव यष्टि - दण्डोऽसियष्टि, अथवा अयिष्य यष्टिष्य ।

ज० प्र० २९४ ।

असिल्लायं-विलम् । वृ० तु० २१ आ ।

असिल्लिट्टुं-असिल्लट्टम् । आव० ९९ ।

असिल्लोगभते - अश्लोकभयम्, अश्लीलभयम् । ठाणा०
३८९ । अश्लोकभयम् । आव० ४७२ ।

असिल्लोगो-अश्लोका, अयथा । आव० ६४६ ।

असिय-अशिवम्, व्यन्तरहते व्यसनम् । आव० ६२६ ।

अश्वामाए अश्विदुत । नि० वृ० प्र० ९७ अ । नि० वृ० प्र०
७१ अ । व्यन्तरहृत उपदव । वृ० प्र० २३१ अ ।

देवतादिजनिनो ज्वरागुपदव । ओष० १३, १४ ।

असिघाश्वेक्षेक्षं-अशिकाक्षिज्ञम्, अशिकाक्षिघर्षणं क्षेत्रम्,
आदिशब्दाद्भोदरताराजद्विष्टादिपरिमह । दश० ३९ ।

अस्मिन्नुपसमणी-अन्तर्गोपसमनी कृष्णस्य चतुर्थी मेरी ।
आच० ९७ ।

असियोपसमणी-अश्लोपसमनी, कृष्णस्य चतुर्थी मेरी,
पद्माभावं मर्षं रोमोपसमनी । वृ० प्र० ५९ अ ।

अस्मी-अभि, अस्मृत्प्रतिष्ठित मन्त्रव्युत्पन्न । जीवा० २७५ ।
हीतो । नि० वृ० दि० १४१ अ । मन्त्र, अस्मृत्प्रतिष्ठित जन

मन्त्रातिरो भवति, यद्वा ग्राह्यमन्त्राणां अविग्रहणं अथ
अस्मृत्प्रतिष्ठिता गुण्या शृण्वते । ज० प्र० १-२ ।

अस्मीन-अस्मीन, अविग्रहमानस्मीन, मन्त्राणां विनष्टादिप्र
धानं । उक्त० ३४५ । अस्मीन-अस्मीन । ठाणा० १०३ ।

अस्मीलया-अस्मीलया भाविश्रवणप्रतारका । अथवा मन्त्र
दी नाम । प्रज्ञा० ६६ ।

असुभा-अध्या, अध्याक्रम, ईर्ष्या । दश० ३४३ ।

असुभ-अध्या, अध्याक्रम । पञ्च० ६३ । स्नानमन्त्रवर्ष

दिव्यजितवान् अशुचि, शास्त्रवर्जितो वा अधुवि । भग०
३०८ । स्नानमन्त्रवर्षादिव्यजित, अधुतय, शास्त्रवर्जिता ।

ज० प्र० १७० । विग्रन्ध शरीरमलादि । जीवा० २८२ ।

असुष्णन्तरा अशुष्णान्तरा, एकोत्तरहृदया सर्वदेवाशुष्ण्या
न्यव्यवहितान्यन्तराणि यासां ता अशुष्णान्तरा । विज्ञे०
३३१ ।

असुप्ति-अशुचानि, अनेष्यानि मृत्पुरीषाणि । ठाणा० ४७६ ।

असुद्ध-अशुद्धम्, आधाकमदि । ओष० १७७ ।

असुप्रकाल-अशुष्णकाल, नारकभवानुपसारावस्थानका
ल्स द्वितीयमेव । भग० ४७ ।

असुभ-अशुभकार्ये मृतकम्भापनदी । व्य० प्र० १९९ अ ।

असुभजोग-अशुभयोग, अशुभयुक्तया प्रत्युपेधाधिकरणम् ।
भग० ३२ ।

असुभणाम-अशुभनाम, यदुदयवसानं नामैरपस्तना
पादादयोऽपयथा अशुभा भवन्ति तत् । प्रज्ञा० ४७४ ।

असुभत्ता-अशुभता, न शुभता । प्रज्ञा० ५०४ । अम
ज्ञयता । भग० २५३ ।

असुभाणुपेहा-अशुभाणुपेहा, अशुभा । संसारम्यानुपेहाय-
अशुभरणम् । ठाणा० १८८ ।

असुभाते-अशुभाय-दुःखाय । ठाणा० १४९ । अशुभाय,
अशुभवन्धाय अशुभाय वा । ठाणा० ३९२ । काभाय,
अशुभाय वा-दुःखाय । ठाणा० ३८८ ।

असुयंग-अशुभानाम्, शोभनानाम् । उक्त० १४४ ।

असुय-अशुभ परवचनद्वारेण । भग० ३००, ११३ ।

असुर-रौद्रवर्मकारी । उक्त० २७९ ।

असुरकुमार-अशुभकुमार, देवभक्तो । भग० १०७ ।

असुराध ने नवशौचनया कुमार इव कुमारार्थमन्त्र-
कुमार । ठाणा० २८ । मन्त्रवर्षादिप्रतिष्ठे । प्रज्ञा०
६० ।

असुरकुमारीभो-अशुभकुमारार्थं, देवीप्रतिष्ठा । भग० १०७ ।

असुरभूते-विदायनम्य द्वितीयं द्वारम् । ठाणा० ३१० ।

असुरसुर्ग-अशुभसुर्ग, अशुभसुर्गसुर्गम् । भग० ३९४ ।

असुरसुर्ग-अशुभसुर्ग । ओष० १८७ । अशुभसुर्गसुर्गम् ।

प्रज्ञा० ११० ।

असुरा-अशुभ न मया अशुभ, अशुभप्रतिष्ठे ।

ठाणा० ३३ । अशुभप्रतिष्ठे । अशुभप्रतिष्ठे ।

ठाणा० १०४। असुरमुमार । भग० १३५। भवनपति
व्यन्तरक्षण । ठाणा० ४६६।
असुरो-असुर, आसुरभावान्वितत्वाद् यक्ष । उक्त० ३६६।
भवनवासी । वृ० द्वि० २६४ अ।
असुह-अशुभम्, अशुभस्वभावम् । भग० ७२। अशुभ-
अतीवासातरूप । जीवा० १०३।
असुहदुःखभागी - असुहदुःखभागी, दुःखानुबन्धिदुःख
भागी । भग० ३०८।
असुहया-अशुभया, असुहया । आव० २३६।
असुहिय-असुहित, अविद्यमानसुहृद् वा । प्रप्र० ४१।
असुहज-असुषितम्, प्यजनादिरहितम् । दश० १८१।
असुखया-साक्षि । ठाणा० ३०४।
अस्यपुत्तो-अस्यपुत्र । आव० २११।
अस्या-अपणो दोष भासति न परस्व । नि० चू० प्र०
२७८ अ । आतगता । नि० चू० प्र० २७८ अ ।
असूचा-रुद्धमेव परदोषोद्धृष्टम् । वृ० प्र० १२८ अ ।
अस्येयं-सुख । नि० चू० प्र० ८८ आ ।
असौडो-अमज्जपाणो । नि० चू० द्वि० १४४ अ ।
असोभ-अशोक, सुप्रभवलदेवपूर्वभवनम् । आव० १६३।
अरुणद्वीपे महद्विको देवविशेष । जीवा० ३६७। द्विमत्
तितमप्रह । ज० प्र० ५३५। वृक्षविशेष । जीवा० २२२।
किन्नर-वतराणां कैरयवृक्ष । ठाणा० ४४२। अशोक-
नामवृक्ष । ज० प्र० ३२०। लताविशेष । प्रज्ञा० ३२।
विन्दुमारुत । वृ० प्र० ४७ अ । वृक्षविशेष । भग०
८०३। एकादिपञ्चवृक्षविशेष । प्रज्ञा० ३१। ठाणा० ७९।
मन्त्रिणाभ्यस् कैलवृक्ष । सम० १५२। विजयपुरस्य मन्दन
वृक्षानि यक्ष । विपा० ९५। विन्दुमारुती । नि० चू०
प्र० २४३ अ ।
असोमच्छदो-अशोकचन्द्र, योगमन्त्रहेतु खिलाया दृष्टान्त ।
आव० ६७५।
असोमच्छदो-अशोकचन्द्र, मायोदाहरणे स केतपुरे समुद्र
दत्तभारदत्तपति । आव० ३९४।
असोमल्लिप्-चतुर्गुणलदेवपूर्वभवनम् । सम० १५३।
असोमचय - अशाकवनम् । आव० १८६। पुष्करिण्या
वनम् । ठाणा० २३०। वनखण्डनाम । ज० प्र० ३२०।
भग० ३७।

असोमसिरी-पाटलिपुत्रे असोमसिरी राया । नि० चू०
वृ० ४४ आ । वृ० द्वि० १५३ आ । अशोकध्री, विन्दुमा-
रुत । विज्ञे० ४०९।

असोमा-अशोका, नन्दिनविजयराजधानी । जं० प्र० ३५७।
नागपुरसारोन्द्रस्याग्रमहिषी । भग० ५०४। ठाणा० २०४।
असोमा-अशुत्वा । भग० ४३५। आगमानपेक्षम् । भग०
४५५।

असोमिज-अशोणितम्, रक्तहितम् । आव० ७६४।

असोमयो-अशुत्य । आर० ४१७।

असोमयया-अशोकनता, दैव्यानुत्पादनेन । भग० ३५।

असोमयला-अशोकलता, लताविशेष । भग० ३०६।

असोमयवेसप । भग० १९४।

असोमाओ । ठाणा० ८०।

असोही-अशोषि, प्रतिसेवना, स्खलना । ओप० २२५।

अस्तमयनप्रविभक्तिः-नक्षत्रनाम्यमेव । जं० प्र० ४१६।

अस्तान्ते-अत्यन्तं, अस्तमयपर्यन्ते । उक्त० ४३५।

अस्ति-अतिथि, प्रदेश । ठाणा० १५, ५१६।

अस्तिकायः-अतिथिकाय, धर्मादिपञ्चविधास्तिकायमाधिरा
काय । आव० ७६७।

अस्तिकायधर्म-अतिथिकायधर्म, अस्तिकायधर्मे प्रदेशा
उच्यन्ते, तेषां कायो-राशिरस्तिकाय स चासी सहाया
धर्ममेति गत्युपलक्षणं धर्मास्तिकाय । ठाणा० १५४।
योऽस्तिकायानां धर्मादीनां धर्मो-गत्युपलक्षणादि । उक्त० ५६६।

अस्तिकायाः-अतिथिकाया, अस्तिकाय त्रिकालवचनो निपात,
अभूवन् भवन्ति अविप्यन्ति पति भावना, अतोऽस्मि च
ते प्रदेशानां कायाश्च राशय इति, अस्तिकायधर्मे प्रदेशा
वचिदुच्यन्ते, ततश्च तेषां वा काया अस्तिकाया । ठाणा०
१९६। अस्तिकाया-प्रदेशानां सहायताभारत्वात् काय ।
ठाणा० १५।

अस्तिनास्तिप्रवादपूर्वम्-अतिथिनिरूपणात्पूर्वम्, चतुर्थं
पूर्वम् । ठाणा० ४८४। तत्र यदस्ति लोकैःस्ति धर्मास्ति-
कायादि यच्च नास्ति खरश्चन्द्रादि तच्च प्रवर्तति, सर्वं वस्तु
स्वरूपेणास्ति परस्वरूपे नास्तीति प्रवर्तति । नदी १४१।

अस्थानस्थापनम्-अठाणठपण-अयोध्यास्थापनम् ।
ओष० १३१।

अस्थिका-अट्टिग, कपालिकापर्याय । न्य० प्र० २०६ अ ।

- अस्थितकल्पिकः—साधुमेदविशेषः । अयं ४ ।
- अस्थिमिजा—अद्विमिजा, अस्थिमध्यरसः । ठाण० १७० ।
- अस्थिमिजानुसारि—अद्विमिजानुसारी । ठाण० ३७५ ।
- अस्थिरम्—अधिरं, जीर्णम् । आचा० ३९६ ।
- अस्थिरणाम्—(अस्थिरणाम्), यदुदयवशाजिह्वादीनामवयव-
वानामस्थिरता भवति तत् । प्रज्ञा० ४७४ ।
- अस्निहः—(अणिह), स्निह्यते—दिलम्प्यतेऽष्टप्रकारेण कर्म-
णेति स्निहः, न स्निहोऽस्निहः, यदि वा स्निह्यतीति स्निहो
रागवान् यो न तथा सोऽस्निहः, उपलक्षणापेक्षायास्य
रागद्वेषरहित इत्यर्थः । आचा० १९१ । स्नेहरहितः ।
आचा० ३१० । स्निह्यतीति स्निहो, न स्निहोऽस्निहः—
रागद्वेषरहितत्वात् अप्रतिबद्धः । आचा० २५८ ।
- अस्पृशन्नति—समयप्रदेशान्तरमस्पृशती । आव० ४४१ ।
- अस्तुष्टितम्—अकुडिआ, सर्वविराधनापरित्यागः । दश०
१९६ ।
- अस्तंजय—असंयतः—गृहस्थः, स च श्रावकः प्रवृत्तिमग्नको
वा । आचा० ३२९ । असंयताः—असंयमवन्तः, आरम्भ-
परिमहप्रसक्ताः, अग्रज्जाचारिणः । ठाण० ५२४ ।
- अस्तंजतो—गिहस्थो । नि० चू० प्र० ३० आ ।
- अस्तंजतो—असंयमः, प्राणातिपातादिनक्षत्रः । आव०
५१६ ।
- अस्तंजडियाय—न विद्यते स्वं—द्रव्यमस्य सोऽग्रमस्यो
तिर्गन्ध इत्यर्थः, तत्प्रतिज्ञया । आचा० ३२५ ।
- अस्तंजणी—अद्वकणी, वनस्पतिविशेषः । आचा० ५७ ।
- माधारणवनस्पतिकविकमेदः । जीवा० २७ ।
- अस्तकक्षे—साधारणमादवनस्पतिकाविकमेदः । प्रज्ञा० ३४ ।
- अस्तकक्षी—अनन्तकायमेदः । अग्रे० ३०० । अयं ८०४ ।
कन्दविशेषः । उत० ६९१ ।
- अस्तनरो—अद्वतरः, खरतरः, एकचुरधतुण्डः । जीवा०
३८ । एकचुरधतुण्डः । प्रज्ञा० ४५१ ।
- अस्तपुरि—अद्वपुरम्, पुरपमिहपुरम् । आव० १६७ ।
- अस्तपुरा—अद्वपुरी, पश्चमविजयराजधानी । जं० प्र०
३५७ ।
- अस्तरोनिषाय—अप्यरोनिषातः, चण्डिका । जीवा०
३९९ ।
- अस्तगालापेलधं । आचा० ४२३ ।

- अस्तलेसा—नक्षत्रविशेषः । ठाण० ७७ ।
- अस्तवाणिययो—अद्ववणिक् । आव० २२० ।
- अस्तवाहणिया—अद्ववाहणिका । उत० २७७ । आव० ५६ ।
- अस्तसेणे—अद्वसेनः, सन्तुमारपिना । आव० १६२ ।
पाद्वेषिता । आव० १६१ ।
- अस्तादणसगोचे—आश्वादनसगोत्रम्, अधिनीनक्षत्र-
गोत्रम् । सूर्य० १५० ।
- अस्तामिणी—अस्वामिनी । आव० ३२४ ।
- अस्तापणे—आश्वायनम्, अद्विनीगोत्रम् । जं० प्र० ५०० ।
- अस्तापणे—अष्टाशीतिमहामहे चतुर्दशमहामहः । ठाण०
७८१ ।
- अस्तासो—आश्वासः, प्राणिनामेव आश्वासनम्, अहि-
सायाः पञ्चाशत्तमं नाम । प्रश्न० २९ ।
- अस्तिस—अयम् । ठाण० १३८ ।
- अस्तिसडियाय—एतत्प्रतिज्ञया एताद् साधुन् प्रतिज्ञाय-
उदिरय । आचा० ३६१ ।
- अस्तिलोय—अयं लौकः, अयं मनुष्यलोकः । जीवा० ३४८ ।
- अस्तिसि—अद्विनी, नक्षत्रविशेषः । सूर्य० १३० । ठाण०
७७ । मेतावैजन्मनक्षत्रम् । आव० २५५ ।
- अस्तीइ—अद्विनी, नक्षत्रविशेषः । ठाण० ४६१ ।
- अस्सेसा—अद्वेसा । सूर्य० १३० ।
- अस्सो—अद्वः, फेडकः, एकचुरधतुण्डः । जीवा० ३८१ ।
अग्नेः । जीवा० २८४ । प्रज्ञा० ४५१ ।
- अहं—अधे—अधस्तात् । आचा० ६३ । अधः—भुध्रे । ओष०
१६८ ।
- अह—एष । नि० चू० प्र० ११८ । अ । अयं ५० १०० आ ।
अयं । नि० चू० द्वि० ९७ आ ।
- अहङ्कलायो—यथास्थितः । (सं०)
- अहङ्कलायं—अथाख्यातम्, अधरादौ यथाधे, आ-
मिषिषी, याथातथ्येनामिषिषिना वा यन् ह्यातं—यथितं
अकथयं चारित्र्यम् । प्रज्ञा० ६८ । यथाख्यातम्—अकथा-
यमित्यर्थः । विशेषे ५४७ । यथाख्यातं—सूक्ष्मतत्पराया-
नन्तरं नयेन माधुकीयलोके ख्यातं—प्रसिद्धं, प्रथमं यद्विदुर्न
ह्याग्रिम् । विशेषे ५५५ । यथाख्यातं—यथैवाख्यातम्—
अकथायम् । आव० ७८ । यथैवाख्यातं—यथाख्यातं प्रसिद्धं
यद्विदुर्न जीवने, अकथयचारित्र्यमिति । आव० २९ ।

अथशन्दो यथार्थं, आख्यात-अभिहित अथाख्यातम् ।
ठाणा० ३२४ ।

अहकिलस्त्री । नि० चू० प्र० १६४ अ ।

अहगुरु-वेन प्रयाजितो यस्य वा पार्थे अर्थात्, रत्नाधि-
कतरक । व्य० द्वि० ३९५ अ ।

अहछंदो-यथाछन्द, यथेच्छयेवाधमनिरपेक्ष प्रवर्तते य ।
आव० ५१८ ।

अहछंदिया-अथाछन्दिका, अव्यापारिता, स्वयं प्रवृत्ता ।
शृ० द्वि० २६१ अ ।

अहणो-अधन्य । उक्त० ३०९ ।

अहतह यथातथ, सूतहताह्वयश्रुतकन्धे त्रयोदशमध्ययनम् ।
आव० ६५१ । सूतहताह्वय त्रयोदशमध्ययनम् । उक्त०
६१४ ।

अहतानि । भग० ५०६ ।

अहस्ता-अहस्ता, गुरुपरिणामता । प्रज्ञा० ५०४ । भग०
२३ । जघन्यता । भग० २५३ ।

अहस्थे-यथास्थान्, यथावस्थितान् यथार्थान् वा-यथाप्र-
योजनान् आवाज् जीवादीन्, यथा ह-यान्, पर्यायान् ।
ठाणा० ३५१ ।

अहप्पहाण-यथाप्रधान । भग० ६७९, ६८३ । यथाप्र-
धान, यो यत्र प्रमादौ प्रमान । औप० ५९ ।

अहमं-अधमम्, जघन्यम् । आव० ५८५ ।

अहमती-अह अना इति अन्तो-जालादिप्रकर्षपर्यन्तोऽस्या-
स्तीत्यन्त अहमेव जात्रादिभिरुत्तमतया पर्यन्तवर्ती ।
ठाणा० ४७३ ।

अहमिन्द्रा-अहमिन्द्राणि, अह अह इत्येकमिन्द्रा । शम० ४३ ।

अहमो-अधम, मलालिङ्गवाज्जुगुप्तिस्त । सूत्र० ८२ ।

अहम्म-अधम, अधमम् । दश० २७१ । धर्मविपक्ष-
पापम् । उक्त० २७४ । धर्मप्रतिपक्ष । उक्त० २४८ । अध-
र्म, अधर्मोपकर्क दान अधर्मसारणत्वान् । ठाणा० ४९६ ।
मारहृतामायणादिवायुत । नि० चू० द्वि० ४ आ ।
धर्मविपक्ष विपयासक्तिरूपम् । उक्त० २८५ ।

अहम्मवखाई-अधर्माप्यायिन, न धर्ममाग्यान्तीत्येव-
शीया न धर्मान् रगाविवथा ते । भग० ५६० ।

अहम्मखाई-अधर्माप्यायो, अधर्ममायणशील । अधर्मरया-
नि-अधर्मिप्रतिपक्षो वा । विपा० ४८ ।

अहम्मनुजं-अधर्मयुक्तम्, पापमम्बद्धम् । दश० ५२ ।

अहम्मपलज्जो-अधर्मप्ररजन, अधर्मे हिंसादौ प्ररज्यते
अनुरागवान् भवतीति । विपा० ४८ ।

अहम्माणी-अहमानी, अहमेव विद्वान् इति मानोऽस्येति ।
आव० २४१ ।

अहम्माणुप-अधर्माणुग, अधर्मान्-पापलोकान् अनुगच्छ-
तीति । विपा० ४८ ।

अहम्मिद्धा-अधर्मिष्टा अधर्मिष्टा वा-धर्म-धुनरूप एवेष्टो-
वन्म पूजितो वा येता ते धर्मेष्टा, धर्मिणां वेष्टा धर्माष्टाः
अतिशयेन वा धर्मिणो धर्मिष्टास्तन्निषेधाद्धर्मेष्टा अध-
र्मिणा अधर्मिष्टा वा । भग० ५६० ।

अहम्मिद्धे-अधर्मिष्ट, अतिशयेनाधर्मो-धर्मरहित । विपा०
४८ । अधर्मष्ट, अधर्मो-धर्मविपक्ष-पापमिति त इष्ट-
अभिलषितोऽस्येति, यत्र अधर्मगुणयोगाद्धर्म, अतिशयेना-
धर्म । उक्त० २७४ ।

अहम्मियं-आधार्मिक-अधार्मिकानामिदम् । प्रथ ११० ।

अहय-अहतम्, मलमृषिकदिभिरनुपवृषितं, प्रत्यममिति ।

औप० ६६ । अच्यवच्छिन्नम् । औप० ७४ । अपरिम-
क्षितम् । जीवा० २५४ । तत्तुगत । नि० चू० प्र०

२५३ अ । आव्यानकप्रतिषेधम्, अव्याहत, नित्य, निरालु-

बन्धि वा । जीवा० २१७ । प्रज्ञा० ८९ । ज० प्र० ६३ ।

अव्याहतम् । भग० १५४ । सूर्य० २६७ । अपरिमुक्तम् ।

भग० २५४ ।

अहर-अधरम्, अध-नरकतिर्यक् । दश० २७० । नरक ।

आव० ५३२ ।

अहरगतिगमणं-अहरगतिगमनम्, अधोगतिगमनकार-
णम् । प्रज्ञा० ३६८ ।

अहराई-अहोरात्रिणी । आव० ६४८ ।

अहय-अथवा-अधार्मे । विज्ञे० ११३० ।

अहवण-अथवा । चू० द्वि० १४ आ । विकल्पप्रदर्शने । नि०

चू० प्र० २९० अ । विकल्पार्थो निपात । चू० द्वि०

२४६ आ ।

अहवा-अन-नरम् । नि० चू० प्र० १८ आ । अय निपात ।

नि० चू० प्र० १६८ आ ।

अहवणवेद-अधर्णवेद, चतुर्णां वेदानां चतुर्थ वेद ।

भग० ११० ।

अहसंधं-निष्प्रकम्प चम्पकपद्मादि । नृ० तृ० ३१ अ ।

अहसिता-न सहेतुप्रमहेतुक वा हसन्नेवास्ते । उक्त० ३४५ ।

अहसुखो-यथाशुद्ध, निर्दोषोपदेशदाता । नृ० तृ० ७१ आ ।

अहस्सिरे-अहसनशील । उक्त० ३४५ ।

अहस्सलस्ये-अदास्यात्सल्य, हास्यपरित्यागान्तसल, द्वितीयम्
तस्य प्रथमा भावना । आच० ६५८ ।

अहामर्थं-यथार्थम्-निर्मुक्त्यादिष्यास्थानानतिक्रमेणेत्यर्थ ।
ठाणा० ३८८ । अर्थस्य निर्मुक्त्यादेरनतिक्रमेण । ठाणा०
५१९ ।

अहाउभकाल-यथायुष्काल, देवाशायुष्कालण । दश०
९ ।

अहाउनिष्स्थिकाले-यथायुर्निर्धनिकाल, यथा-येन प्रका-
रेणयुषो निर्धृति-वन्धनं, तथा य काल-अवस्थितिरसौ ।
भग० ५३३ ।

अहाउयं-यथायुष्कम्, यथावदमायुष्कम् । प्रथ० १९ ।
यथायुष्कम् । आच० ११५, १५८ । यथायु-आयुषोऽन-
तिक्रमेण । उक्त० १८८ ।

अहाकई-यथाहृतम्, ग्रहस्थेन स्वार्थं निर्धृतितम् । प्रथ०
१२७ ।

अहाकडा-आपाहृता, साधूनायाय-मन्त्रप्रार्थं कृता । नृ०
प्र० ९२ अ ।

अहाकर्णं-यथाकर्णम्, प्रतिमाकर्णानतिक्रमेण तत्कल्पव
स्वनतिक्रमेण वा । भग० १२४ । कर्णमीयानतिक्रमेण
प्रतिमासमाचारानतिक्रमेण वा । ठाणा० ३८८ ।

अहाकर्ण-यथाकर्णे, षट्कर्णानतिक्रमेण । भग० ६५ ।

अहाकर्मिण । भग० ४६६ ।

अहागडा-प्राशुकाणि, अल्पपरिवर्माणि । ओष० ९२ ।

अहागटे-यथाकृतम्, आरमार्यमभिनिर्वृतितम् । दश० ७२ ।

अहाचरा-अभधरा - विलवास्त्रिवात्पण्यदि । आचा०
२९१ ।

अहाचर्यं-रहितवादे स्त्रमेर । भग० १२८ ।

अहाछन्द-यथाछन्दान्, स्वच्छन्दान् । ओष० ५६ ।

अहाछन्द-यथाछन्दा - यथा कथमिच्छागमपरतन्त्रतया छन्द-
अभिप्रायो-बोध । भग० ५०२ । यथा ह्यभिप्रेत तया
प्रतापयत् । नि० नृ० द्वि० २३ आ ।

अहाजानो-अणोवधी । नि० नृ० द्वि० १३१ आ ।

अहाजायं-रजोहरणमुसवन्निकाचोलपद्भुत रन्धितकरपुग्ध ।
नृ० तृ० १० आ ।

अहाड-यथाकृतम्, परिकर्मशून्य । नृ० द्वि० २०२ आ ।

अहाणी-असीयण । नि० नृ० प्र० ५ आ ।

अहातच्च-यथातत्त्वम्, तत्त्वानतिक्रमेण वर्तमानम् । भग०
१२४ । सप्तसप्तमिनेलाभिप्रायार्थानतिक्रमेणान्वर्थसत्यापनेने
त्यर्थ । ठाणा० ३८८ । शब्दाद्यनतिक्रमेण । ठाणा०
५१९ ।

अहातश्चे-यथातथ्यो यथातथ्यो वा, यथा-येन प्रकारेण
तथ्य-तस्य तत्त्व वा । भग० ७०९ ।

अहातश्चो-जहैव दिद्वो तहैव ओ भवति सो अहातश्चो
भवति । नि० नृ० द्वि० ८६ अ ।

अहापञ्चसं-यथापञ्चासम् । भग० १३९ ।

अहापडिक्कं - यथाप्रतिरूपम् । आच० १९९ । भग०
६६१ ।

अहापदं-यथापदम् । आच० ३५२ ।

अहापरिग्राहिण-यथाप्रतिगृहीतम्, यथाप्रतिपन्नम् । भग०
१३६ ।

अहापरिग्राय-यावन्मात्र क्षेत्रमनुज जीवे तावन्मात्र काल
तावन्मात्र च क्षेत्रमाश्रित्य यद्य यस्याम इतिभावित् ।
आचा० ४०३ ।

अहापयसं-यथाप्रहतम् । आच० ११७ ।

अहायायरा-यथायादरा, यथोचितयादरा आहारपुद्गला
इत्यर्थ । भग० १८९ । यथायादराणि, स्थूलतरङ्ग्या
न्यसाराणि । भग० २५१ ।

अहायायेर-यथायादरम्, स्थूलप्रकारम् । भग० २५१ ।
अमारम् । भग० १५४ ।

अहामदो-यथाभद्र । आच० ७१९ ।

अहामदे-यथाभद्र, शासनबहुमानवत् । नृ० प्र० ३१ अ ।
अहामदो दाण्डयी । नि० नृ० प्र० १९९ आ । दंमपरिदिनो
अरहस्ये तन्मात्रेण माधु उभयमद्विगे । नि० नृ० प्र०
३२५ अ ।

अहामाघो - रक्तारिन्दे गारणम् । नृ० द्वि० २४ आ ।
अपाश्रमि । नि० नृ० प्र० २५१ आ । प्रनिरामिने-प्रान्
श्रीन न नु मुञ्जते यन्ताप्रारि । नृ० द्वि० २८६ आ ।

अहामग्नं—यथामार्गम्, ज्ञानादिभोक्षमाणीनिक्रमेण धागो-
पशमिक्कभावानतिक्रमेण वा वर्तमानम् । भग० १२४ ।
मार्गं—धागोपशमिको भावस्तदनतिक्रमेण । ठाणा० ३८८ ।
अहारिणो—गनलोऽतिष्ठा । आचा० २४२ ।
अहारिय—यथारितम्, रीत—रीति—स्वभाव, नसानति-
क्रमेण वर्तते तत्, यथास्वभावमित्यर्थः । भग० २१२ ।
यथाऽऽर्यम् । आचा० ३०६ । यथाऽऽर्यु । आचा० ३८१ ।
अहारलं—सम्बन्धमष्टपौरुषीयम् । वृ० वृ० ३५ आ ।
पोरिमी । नि० वृ० तृ० १८ अ । जघन्येन तरुणीद्वारक
रथोपकाल, उत्पन्न पूर्वोद्गी । वृ० द्वि० ३२ आ । सगोप
वर्जिते तृतीयमेद । नि० वृ० प्र० २३९ अ । यावन्मान
काल भयाननुजानाति । आचा० ४०३ ।
अहारलुस्त्वय—स्तोकशायश्चित्तदानम् । वृ० वृ० २०९ आ ।
अहारलुस्त्वगाह—यथालुस्त्वगानि, “यथेति—यथोचितानि
लुस्त्वगानि—अमहास्वरूपाणि, महतां हि तेषां नेतुं गोप-
यितुं वाऽऽप्तकयत्वादिति यथालुस्त्वगानि, अथालघूनि-
महाति वरिष्ठानीति सूत्रा । भग० ।
अहावधा—यथापलाति, पुनरुत्थानीया । भग० १९७ ।
अहासंयड—गिण्यकर पट् । नि० वृ० प्र० १७० अ ।
अहासंयडा—अचला । नि० वृ० प्र० १६० आ ।
अहामर्थ—यथासत्यम्, दद यन्मया कथितं कथ्यमानं च
तयथानस्यम्, साधोतथ्यम् । आचा० १८३ ।
अहासशिहिआ—यथामसिहिता । आच० १७५ ।
अहासक्रम—यथागम्यम्, समग्रवानतिक्रमेण वर्तमानम् ।
भग० १२४ ।
अहासुत्त—यथासुत्तम् सूत्रानतिक्रमेण । ठाणा० ३८८ ।
सामान्यसूत्रानतिक्रमेण वर्तमानम् । भग० १२४ ।
अहासुहुमणियठो—यथामुक्षमलिप्रत्य, यथामुक्षम एतेषु
मवपु । उत्त० ५७ ।
अहासुय—यथाधुन यथासुन वा । आचा० ३०१ ।
अहासुहुमकसायकुसील—कपायकुसीलस्य पथमो मेद ।
भग० ८९० ।
अहासुहुमपुलाय पुलाकस्य पथमो मेद । भग० ८९० ।
यथामुक्षमपुलाय, पुलाकस्य पथमो मेद । पथस्यपु पुलाकेषु
य स्तोत्र स्तोत्र विगमयति म । उत्त० २०६ ।

अहासुहुमवउत्त—वहुसस्य पथमो मेद । भग० ८९० ।
उत्त० २५६ । यथामुक्षमवउत्त, योऽक्ष्णो पुष्टिकामपन
यति, शरीराद्वा धृत्वादिकमपनयति । उत्त० २५६ ।
अहासुहुमे—यथामुक्षमान् सारान् । भग० १५५ ।
अहि—सर्प, पृथिव्याश्रितो जीवविशेष । आचा० ५५ ।
सर्प । उत्त० ६९९ । उर परिसर्पमेद । तम० १३५ ।
परिसर्पवितेष । प्रज्ञा० ४० ।
अहिडेतभो—अहिष्टमान, असहिष्टोर्द्वितीयमेद । भाव०
८५८ ।
अहिसा—अनुकम्पा । प्रज्ञा० १०३ । प्राणातिपातविरति ।
दश० २१ ।
अहिअ—अधिकम्, अहितम्, अपग्न्यम् । ज० प्र० १६७ ।
अहिअगामिणि—अहितगामिनीम्, उभयलोन्विद्वद्वा ।
दश० २३५ ।
अहिउत्तथ—अभ्युपित । उत्त० १२० ।
अहिकरणं—अधिररणम्, गन्त्रीयन्त्रादि । भग० १३५ ।
अहिकरणकरा—अधिरकरणकर, योऽन्येषां कलहयति,
द्वाद्यमसमाधिस्थानम् । भाव० ६५३ ।
अहिकरणोईरण—अधिररणोईरण, योऽन्येषां यन्त्रादीन्-
वीरयति, त्रयोदशमसमाधिस्थानम् । भाव० ६५३ ।
अहिकिञ्च—अधिकृय—आश्रित्य । भग० २४ ।
अहिकसेव—अधिक्षेप, निन्वालिहोप । प्रज्ञा० ४१ ।
अहियमरुह—अधियमरुचि, विशिष्ट परिज्ञान तेन रुचि-
र्यस्यातो । प्रज्ञा० ५८ ।
अहियमास—अधियमास । दश० २७० ।
अहियमो अधियम, विशिष्ट परिज्ञानम् । प्रज्ञा० ५० ।
ज्ञानम् । भाव० ५३० । अधियम—सेवा । तम० ५३ ।
अहियरणं—अधिररणम्, कलह । सूत्र० ६६ । वृ० वृ०
११२ अ । कृपाशरूपम् । भग० १३ । अधिरियते आत्मा
नरादिषु येन तदधिकरण—अनुष्ठानं वाद्यं वा वस्तु चक्र-
महादि । आर० ६११ । कलह यन्त्रादि वा । भाव०
६५४ । ज्योतिषादि । भाव० ६५२ । अनुष्ठानविशेष,
वाद्यं वा वस्तु चक्रवद्वादि । भग० १८१ । अनुष्ठान
वाद्यं वा वस्तु । ठाणा० ४१ । वास्तुद्वयशिलापुत्रकगो-
धमयन्त्रादि । भाव० ८३१ । रात्रि । ओष० १८२ ।

अहिगरणविरिया - अधिकरणविरिया, दुर्गती ययाऽधि
कियन्ते प्राणिनः सा । प्रश्न० ३७ ।

अहिगरणि-अधिकरण, सुवर्णकारोपकरणम् । ज० प्र०
२२६ ।

अहिगरणिव-अधिकरणकर-फलहरम् । आचा० ४२५ ।

अहिगरणिया-अधिकरणिकी-अधिकृतये तरकादिवासा
ऽनेनेति अधिकरण-अनुगानविशेषः बाह्य वा वस्तु चक्रस
हादि, तेन भवा तेन वा निर्वाण, क्रियाभेदविशेषः ।
भाष० १८१ । अधिभिषत् आत्मा नरादिषु येन तदधि
करणम्-अनुगान बाह्य वा वस्तु चक्रहादि, तेन निर्वाण
क्रिया । भाष० ६११ । सम० १० ।

अहिगरणी-अधिकरणी, यत्र रोहकास अयोधनेन लोहानि
वृद्धयन्ति । भाष० ३५१ ।

अहिगरणे-अधिकरणविहता । वृ० प्र० ३१ आ ।

अहिगारनिउत्तो-अधिकारनिवृत्त । भाष० ७३८ ।

अहिगारो-अधिकार, प्रयोजन, प्रस्ताव । भाष० २७६ ।
विशे० ८५६ । ओषत् प्रथमप्रवृत्तम् । दश० २७८ ।
आ-अभयनपरिसमाप्तैर्गोऽनुवृत्ततः स । दश० १३ ।
निशे० । प्रश्न० ६६ । प्रयोजनम् । दश० १३५ । दश० प्र०
४ अ । नृत्ति । उ० मा० गा० ३७१ ।

अहिगरिणता - अधिकारिणी-राज्ञादिनिर्णयी । टापा०
३१७ ।

अहिच्छता - अहिच्छता - नमरीविशेषः । उ० ३७० ।
पार्थनाथम् धरन्द्रमहिमारणम् । आचा० ४१८ ।
१३३९ जन्मपद्व्यामर्शम् । प्रश्न० ५० । मङ्गलरिहरवि
पद पुरी । भाष० ७०३ ।

अहिजुजिय-अभिजुज्य वस्तिद्वय, अक्षिणः स । भाष०
१३३ ।

अहिज-अहि । उ० ३६२ ।

अहिजिउ-अयम्, अयिम्, अयम्, आरयिम् । दश०
१३८ ।

अहिद्व-अहिद्वयः सप्तप्रणीतो वृत्तः । दश० २३८ ।
अहिद्वयः यथावत् वर्णितः । दश० २५६ ।

अहिद्वय-अहिद्वय, वर्णः । दश० २५६ ।

अहिद्वय-अहिद्वयम्, अहिद्वयः । भाष० ४१० ।
अहिद्वय-अहिद्वयम्, अहिद्वयः । भाष० ४१० ।

अहिद्विच्छ-अधिष्ठानम्-परिमोक्तम् । वृ० दि० २१८ अ ।

अहिद्विच्छा-अधिष्ठाय, आरोह्य कृत्वा । दश० ६१ ।

अहिठाणि-अधिष्ठाने, अपानप्रदेशे । ओष० ६१ ।

अहितः अनुचितविधायी । वृ० प्र० २१४ अ । अप्रम्यम् ।
उ० २७६ ।

अहितुष्ट-अहितुष्टिक, गारडिक । दश० ३७ ।

अहिन्द-अभिनन्दनि, बहु मन्यते । भाष० ५१० ।

अहिधायदसणे-अभिधातदसने-अभ्यकरवभावनया भाषि
तः । आचा० ३०४ ।

अहिमडे-अहिमृत, युवाहिदेह । जीवा० १०६ ।

अहिमन्त्र-मन्त्रसाधनोपायशास्त्राणि । सम० ४१ ।

अहिमर-अभिमर, अभिमुखमाकारं नारयति विधत्ते इति ।
भाष० १८ । रात्रादिपाठक । विशेष० ७४० । विशेष० ९७१ ।

अभिमुल परं मारयति यः स । प्रश्न० ४६ ।

अहिमरका-पातका । वृ० दि० ८२ आ ।

अहिमार-अभिमार, वृक्षविशेषः । उ० १४३ ।

अहिमासयस्मि-अधिकमते । भाष० ५५७ ।

अहिय-अधिक, अहितं वा अधिकं, अप्रमय वा । जग०
३०६ । अर्थलम् । उ० ६२३ । अर्थल, लीमतरम् । उ०
७ । अतिसयेन । जीवा० १३९ । जीवा० ३५० । अ
तम्, अधेयः । आचा० ३८ ।

अहियविन्दविज-अधिकविन्दविजम् । आचा० ४३१ ।

अहियाते-अहिनाय, अरघ्याय । टापा० १४५ । अग
याय । टापा० २९२ । अप्रमयाय । टापा० ३५८ ।

अहियासयज्ञा-अहिदेहः, वस्त्राया, पात्राया । गव०
११४ ।

अहियारण्य-अभियहनाः दण्डार्थवदनम् । भाष० ६१० ।
अभियहनाः । भाष० ७०० ।

अहियासेन-अभियानिम् । भाष० ४३१ ।

अहियासेनि-अभियानि-पदनाशान्तरात् । कृत्वा ।
भाष० ३४० ।

अहियासेनि-अभियान, वराणां । वृ० ३०३ ।

अहियासेनि-अभियानः सप्तप्रणीतो वृत्तः । वृ० ३०३ ।

अहियासेनि-अभियानः सप्तप्रणीतो वृत्तः । वृ० ३०३ ।

अहियासेनि-अभियानः सप्तप्रणीतो वृत्तः । वृ० ३०३ ।

अहियासेनि-अभियानः सप्तप्रणीतो वृत्तः । वृ० ३०३ ।

अहिलाणं—मुगसयमनम् । अण० ४८०, अ० प्र० २६५ ।

औप० ७१ । मुगसयमनविशेष । अ० प्र० २३५ ।

अहिलिति—गमागच्छति । वृ० द्वि० १०८ अ ।

अहिलोडिया—गोपालिकाख्यो हिमकजीव । वृ० वृ० १९० आ ।

अहिल्लियाए—अहिज्जिका, मैथुने दृष्टान्त । प्रथ० ८९ ।

अहियई—अधिपति—आचार्य । ओष० ७४ ।

अहिवास—अविवास—अनुरथन । अण० ४७० ।

अहिवासिकुण—अविवाह्य । आष० २६१ ।

अहिसका—अभिज्ञा, तथ्यनिर्णय । सूत्र० ३९३ ।

अहिसक्षण—उत्सृजे आगच्छति । नि० चू० प्र० १४२ आ ।

अभिष्वक्कण—तस्यैव विवक्षितकालस्य स्वर्द्धन, परत कर गमित्यर्थे । वृ० प्र० २६८ आ ।

अहिसरणेहि—अगतो वा भवेति । नि० चू० द्वि० ४९ आ ।

अहिसरिया—अभिमुता । आव० ३७७ ।

अहिसलापा—मुडलि—अहिसेदविशेष । प्रज्ञा० ४६ ।

अहिलेया—अभिलेका, गणान्—छदिनी । वृ० द्वि० २६३ अ ।

अही—अहि, सर्प, उर परितर्पणविशेष । जीवा० ३९ । प्रज्ञा० ४५ ।

मुडलि अहिमेधविशेष । प्रज्ञा० ४५ । मामान्यत

सर्प । वृ० प्र० १२५ ।

अहीणपञ्चिपुत्रपञ्चिद्विषसरीर—अहीनप्रतिपूर्णपञ्चे द्व्यशरीर, प्रतिपूर्णाणि स्वकीयस्वकीयप्रमाणतः, प्रतिपुत्र्यानि वा पञ्चिप्राणि पञ्चिद्व्यानि—हरणानि यस्मिन्तत्तथा अही नमज्ञोपात्रप्रमाणतः प्रतिपूर्णपञ्चे द्व्यश प्रतिपुत्र्यपञ्चे द्व्यश वा शरीर । टाणा० ४५८ ।

अहीणपुत्रपञ्चिद्विषसरीर—अहीनानि—स्वरूपा पूर्णानि मन्त्र्यया, पुत्र्यानि वा—पूर्तानि पञ्चाद्व्याणि यत्र तत्तथा तदेवविन शरीर यस्य स । अण० ५४१ ।

अहीणो—अहीन, प्रहृष्ट, अपानो वा स्वावत । प्रथ० १३६ ।

अहीनग्रहण—गमग्रहणम् । व्य० प्र० ८६ आ ।

अहीलणज्ज—अहीनीयम् अत्रज्ञानमुत्तमम् । उत० ३६५ ।

अहुण्णवासिय—अपुना यदुत्तमितम् । ओष० ५७ ।

अहुणोत्तपो—अधुनातन । आव० ४२१ ।

अहुणोत्तमन्ने—अनुतोपपन्न, अनितोपपन्न । टाणा० १८७ ।

अहुमरतो—अप्रवन् । आव० २७३ ।

अहे—अथ, आकाश । सूर्य० ४५ । अथतत्पदार्थे । वृ० द्वि० १७९ अ ।

आमन्नणार्थो निपात । अण० ४६० । अथ—

आमन्नार्थाण्यस्य शब्द । अण० ८३, ८६ । गतायाम् ।

उत० २१३ । भूमितरे । प्रज्ञा० ८० । अथ । टाणा० १६२ ।

अयेति परिप्रदानार्थ । टाणा० ४०६ । अथ—

अथस्ताव नीचै । अण० २६९ । अथतत्पदार्थे पदप्रत्ययेऽपि

त्रयाणामप्याश्रयाणा प्रतिमाप्रतिपत्तय तापो कम्पनीयतया

तुल्यताप्रतिपादनार्थ । टाणा० १५७ । यथार्थ । टाणा० ३२४ ।

अथतत्पदार्थ । वृ० द्वि० १७९ अ । आधाकम् ।

वृ० प्र० ८३ अ ।

अहेपन्नगद्धरुवो—अथ पन्नगार्द्धरूप, अधमन्न यत्पन्नग

स्यादं तस्यैव रूपमाकारो यस्य स, अथ पन्नगार्द्धरूपदति-

सरलो रीपथ । जीवा० २०६ । अथ—अथस्तन यत्पन्न

गस्यादं तस्यैव रूपम्—आकारो यस्य स । जीवा० ३६१ ।

अहेऊहि—अहेतुभि, क्रियावादादिपरिकल्पितबुद्धेर्तुभि ।

उत० ४४९ ।

अहेपाण—अथोवात गोऽथ उद्वृण्वन् वाति वात स ।

जीवा० २९ ।

अहेत्रिगडे—अधोविकृते—अथ—तुत्र्यादिरहिते छभेऽप्युपरि

तदभवेऽपि च । आचा० ३०९ ।

अहेविषडु—पाश्वेयोऽपाहृत ग्रहम् । वृ० द्वि० १८१ अ ।

अहिसण्णजे—यथाऽनापुत्रमादिदोषरहित एषणीयो भवति

तथाभूतो दुर्लभ । आचा० ३७६ । यथाऽनौ मृगेत्तर

गुणदोषरहितत्वेनेषणीयो भवति, तथाभूतो दुर्लभ इति ।

आचा० ३६८ ।

अहोसि—अभूयम् । आव० १४६ । अभूत् । उत० ४९६ ।

अहो—अथ अर्थात् । आव० ८७७ । अर्थाभावे, विग्रह,

आगतये य । द्वाद० चू० ९६ । उदगभ्रोतोऽनुहन्म् ।

नि० चू० नृ० २३ आ ।

अहोकाय—अथ काय पादलक्षण । आष० ५४७ ।

अहोत्था—अभूर । उत० ४७५ ।

अहोधार—अहतधारा वर्षा । आव० ७९१ ।

अहोघिय—नियतक्षेत्रविषयोऽवयवमिन्द्र्य ज्ञानदर्शनम् ।

टाणा० ४०३ ।

अहोरत्ता—अहोपना—निशमूर्तप्रमाण । टाणा० ८६ ।

अहोस्ते-अहोरात्रम् । भग० ८८८ ।

अहोरात्राभिकल्पपडिमा - अहोरात्रप्रमाण एकादश
भिधुप्रतिमा । सम० २१ ।

अहोलोप-अधोलोक, तिर्यग्लोकस्याधस्तालोक । प्रज्ञा०
१४४ ।

अहोलोयतिरित्यलोप-अधोलोकतिर्यग्लोक, यदधोलोक
स्थोपरितनमेकप्रादेशिकमाकाशप्रादेशप्रतर यच्च तिर्यग्लोकस्य
सर्वधस्तनमेकप्रादेशिकमाकाशप्रादेशप्रतरम्, एतद्वयमपि ।
प्रज्ञा० १४४ ।

अहोघाप-अधोघात, अध उद्गच्छन् यो घाति घात स ।
प्रज्ञा० ३० ।

अहोविहारो-आधर्यभूतो विहार । आच्य० १०७ ।

अहोवेद्या - अधोवेदिका, यत्र जात्रोरधो हन्त्री कृत्वा
प्रतिलिख्यते सा । ओष० ११० । नाणु हेद्वाभो दितेसु
हस्तेषु पहिलेरेति । नि० चू० प्र० १८२ अ ।

अहोसिरा-अध सिरम, अधोमुखा । ज० प्र० १५४ ।

आ

आगुल-आक्षिप्त । नि० चू० प्र० ३४७ अ ।

आट्टरगमादि-वनस्पतिविशेष । नि० चू० द्वि० १५७ अ ।

आह-निपात । भग० ६७५ । विमयनक्षयते । टाणा०
५३३ । वाक्यालङ्कारि । भग० १७६ । वाक्यालङ्कारार्थ ।
प्रश्न० ११७ । अलङ्कार । प्रश्न० १२६ । वाक्यालङ्कार, अथ
धारणे वा निपात । उपा० २७ । आदि-धर्मस्य प्रथमा
प्रति । नीपा० ५५ । गणितप्रक्रियाया आदि (अथा
वर्तमानायाग) । सूत्र० १ । सम्भाषणमन्त्रि न पृथम् ।
अनु० ५४ । स्वमेद । अनु० ३४ ।

आहुरितिया-शम्भो लम्बा कुन्दवत धनीयभोनाम स
प्रो मर करण कथयति या च तन पिष्ट-वतिन मन्द-
मय कथयति धनीय पिष्ट पथकह । चू० प्र० ३१० अ ।

आहमर्त्ता-गार्धपित्तक । चू० मू० ४९ अ ।

आहव(ग)रे-आहव, आनी-प्रथमत धनुषम् आवा
गतिप्रथमसर्व कथानि-तदर्थप्रथमकथन प्रथमसर्वकथन ।
भग० ७ ।

आहवयति-आहवति, गमयति कथयति । भग०

१८ । ईषद् मापन्ते । टाणा० १३६ । आचक्षते । आच०
१७८ ।

आइखग-आख्यायका, उभाशुभकथका । ज० प्र०
१४२ । य श्रुमाशुभमायाति । प्रश्न० १४१ ।

आइखण-छहितोच्चारणम् । चू० मू० २५ अ ।

आइखिरप-मातृगणिया यदुपदेशान्तीकादि कथयति ये
ण्डो कथिरा इति लोकप्रतीता । टाणा० ४५१ ।

आइगर-आदिग्र, शृणुमनामा भगवान् । उत० ६२० ।

आइख-आदित्य, अविमानिमानवामी द्वितीयो लोक
कान्तिकदेव । भग० २७१ । आदित्यमानो येन कालेना
दित्यो राप्ति भुक्ते । सम० ५६ । आदित्य । आव०
१३५ । सूर्य० २१२ ।

आइखजसार्ह-आदित्यस्य प्रकृति । मन्त्री २४२ ।

आइखजस्ते-आदित्यस्येश, भरतचक्रिपुत्र । टाणा० ४३० ।

आइखपेठ-आदित्यपीठम् । आव० १४६ ।

आइखसखच्छरे-आदित्यस्यक्षर, युगभाविसवसतरक्षिण ।
सूर्य० १६८ । 'पुत्रविदवाण' मिरादिलक्षण सवसतरक्षिण ।
सूर्य० १७१ ।

आइज-आदेश-रम्य । प्रश्न० ८३ ।

आइज्जा आदया दर्शनपथमुपगता, उपादेया समगा ।
नीपा० २७१ ।

आइहु-विशेषम् । चू० मू० ६६ अ । आदिन-अतिशय ।
टाणा० ३२८ ।

आइ(य)हि - आम्हिल, आम्हिलि । आम्हिलिर्वा ।
भग० १०७ ४९० ।

आइणग-रमय कथम् । ज० प्र० ३६ । सूचकदिग्दर्श
निष्काशे । आणा० ३२४ ।

आजिनक-धर्ममया कथयति । भग० ५४० ।

आइण - अहीम्, गमनाति तम् । भग० १५३ ।
गम्यार । अगमनातिगता । आव० ४८ । अहीम् ।

नि० चू० द्वि० १०७ अ । अतिशयम् । चू० प्र० ३३० अ ।

आइणता-नयन् । आव० ४२३ ।

आइणवागमल - वाक्यालङ्कारि अतिशयवागमल
(सामे) निरूपित । नि० चू० मू० ५३ अ ।

आइणवा-आम्हिल । नि० चू० प्र० १८६ । आव० १३३ ।
नि० चू० प्र० १८६ अ । आव० १३३ ।

आहणे-पटोत्रे गतरा ज्ञातम् । उत० ६१४ । गम० ३६ ।

आहणो-आनीगं, गुणध्यासः । जीवा० २७० । जारः । औप० ७१ । रितामिष यस्मिं गुणेति जयविजयाहंति आह-रिओ, असो जातिरेव वा । दश० सू० १६५ ।

आहृ-आरुध । (सर०) । आदिशः, आश्रितः । प्रथ० ४१ । आविद्धः, प्रेरितः । आप० ६०२ ।

आहृ-आर्षाणम्, आमेषितम् । आचा० ५ । आवरिष-परवरणं बालकलाओ आदिण किन्मीनोदरराड आने-यित त आहृ । नि० सू० द्वि० १५७ आ । आत्मीया-स्मीयाऽऽयासमयदानुलघनेन व्याप्ताः । भग० ३७ । कल्पम् । पिण्ड० १६५ । आनीगम्-राजकुलसङ्गजादि । दश० २८० ।

आहृषय-जात्यप्रधानः । भग० ३२२, ४८१ ।

आहृषसल्लिषल्ले-क्यादिचियासीगं । आचा० ३८१ ।

आहृषा-आकीर्णनि, गुणमृति । जं० प्र० २३२ ।

आहृते-आकीर्णं, आकीर्णं-व्याप्यते विनयादिभिर्गुणैरिति जात्यादिगुणोपेतं । उत० ३४९ । व्याप्तः । उत० ३४८ ।

आहृतो-आनीगं, गह्वरी, गुणध्यातो मनुजजनः । औप० ७ । विनीतः । उत० ४८ । आचार्यशुभैराचारधुनमेवदादि-भिध्याप्य-परिपूर्णे । उत० ५५ ।

आहृमड-आदिशु, प्रथमतः कोमलम् । अनु० १३१ ।

आहृमूल-श्यादिगुलो कलावाद्यं काणम् । आचा० ८७ ।

आहृयणं-अदत्तं, भक्षणम् । आचा० ७२६ । व्य० प्र० १८० अ । भोजनम् । सू० द्वि० १२६ आ । समुद्रमनम्-भोजनम् । सू० तु० ४ आ । आपानम् । सू० द्वि० ३४ अ । ठाण० ३३१ । भूय प्रपाविमि ३ सू० तु० १८५ आ ।

आहृयति-आदरति, एकस्मिन्, कम्पनीरार्थं । ठाण० ३२० । आहृयति-आदते । उत० १९८ ।

आहृलं-आविलम्-गडुलम् । जीवा० ३३० ।

आहृल्लवंदसहिय-उरिष्वन्दस्वहितः । सूर्य० २८० ।

आहृसुष-आदधुनः, सामामिकादधुनः । सू० प्र० ३८ आ ।

आहृसुषं-प्रथमकलम् । सू० तु० २४९ आ ।

आहृन्मह-आदिश्यते-अभिधीयते । भग० ७४९ ।

आहृ-आदिः, मंगारः, धर्मकारणानां वाऽऽदिभूतं शरीरम् । पृथ० १६२ । गामीप्यम्, ध्यवभा, प्रचारः, अवयवम् । प्रथ० ७ । निवेगः । औप० ५ ।

आहृष-आनीगः, आ-गमन्यादनीव इतो-गतोऽनाद्यनन्ते खगारे । आचा० २८५ ।

आहृणं-आजिनकम्, चर्ममयं वस्त्रम् । जीवा० १९३ ।

आहृणगं-आजिनकम्, चर्ममयं वस्त्रम् । जीवा० २९० । औप० ११ । जं० प्र० ५५ । जं० प्र० १०७ । निरया० १ ।

आहृष-आगमन्यादनीव इतो-गतोऽनाद्यनन्ते मंगारे भ्रमणम् । आचा० २८६ ।

आहृषट्टे-आ-समन्यादनीव इताः-ज्ञातः परिगृह्यता जीवा-दरोऽर्था येन गोऽयमातीतार्थं आदत्तार्थं वा, यद्विवाऽ-लीता-नामरूपेनाभिकान्ता अर्था-प्रयोजनानि मरय मत्तया, उपरतव्यापार । आचा० २८६ ।

आउ-वैषकम् । आच० ६९० । भारिपतिहेनवः कर्म-पुत्रता । आचा० १०३ ।

आउटणं-आहृषचनम्, गायत्र्योचलक्षणम् । आचा० ५०४ ।

आउटणपसारणं-आहृषचनप्रसारणम् । आच० ८०३ ।

आउटियं-मत्तेविनम् । भग० ६३१ ।

आउ-आयु, स्थिति । भग० २३६ । उताहो । सू० प्र० २१० अ । एत-उपक्रमहेतुभिरनवरययनया यथाभिध-वानुभवनीयतां गच्छतीति । उत० ३३५ । जीविनं । ठाण० १०८ । आयु, कर्मविशेषः । ठाण० ३३० ।

आउकाय-अकाय, पूर्वगुद, पश्चिमगुदो वा । सूर्य० ४७ ।

आउकरवर्णं-आयु क्षयेव, आयु पूर्वीकरणेन । आचा० ४०३ ।

आउरुम-आयुसेम-आयुष मन्वन्त पातन । आचा० २९० । जीविनं । आचा० २९१ ।

आउज्जं-आतोदम्, वस्त्रं, मृदंगदि । आच० ५२८ ।

पहृजेरीवनीगसउवादीनि । आचा० ६१ ।

आउज्जगं-आनोपगम्, आनोपकारम् । उत० १४३ ।

आउत्रिय-आयोदिह, उद्योगिन्, श्रुति । भग० १८० ।

भाउञ्जिया-आयोजिका, आ-मर्षादया केवल्लिहणा योजन-
शुमानो योगानो व्यापारणम् । प्रज्ञा० ६०४ ।

भाउञ्जियाकरणं-आयोजिकाकरणम् । प्रज्ञा० ६०४ ।

माउञ्जीकरणं-आवर्जिकरणम्, उत्तरणावलिकायां कर्म-
प्रक्षेपव्यापाररूपम् । औप० ११० । आवर्जितकरणम् ।
प्रज्ञा० ६०४ ।

भाउञ्जो-आवर्जः, आत्मानं प्रति मोक्षस्याभिमुखीकरणं-
आत्मनो मोक्षं प्रत्युपयोजनमिति, अथवा आवर्ज्यते-अभि-
मुखीक्रियते मोक्षोऽनेनेति वा-शुभमनोवाकायव्यापारविशेषः ।
प्रज्ञा० ६०४ ।

भाउट्ट-आकुट्टम्, आलङ्कारम् । उक्त० १४६ । आवर्जितः ।
वृ० द्वि० ३४ आ ।

भाउट्टइ-आवर्तते, प्रवर्तते । भग० २८९ ।

भाउट्टणं-आकम्पनम् । वृ० तु० ८५ आ ।

भाउट्टणया-आवर्तना, आवर्तते-ईहातो निवृत्त्यपयभावं
प्रत्यभिमुखो वर्तते येन बोधपरिणामेन सः, तद्भावः, अपा-
यपर्यायः । नन्दी १७६ ।

भावट्टति-निवर्तते । सूत्र० १९० । आवर्तते-निवर्तते तमा-
लोचयतीत्यर्थः । ठाणा० ११९ । करोति । नि० चू० प्र०
२५६ अ ।

आउट्टा - आराधिता । वृ० द्वि० ११२ अ । आवर्जिता ।
औप० १५९ ।

आउट्टामो-प्रवर्तमहे । आचा० ३११ ।

आउट्टावेज्ज-अभिमुखयेत् । आचा० ३१४ ।

आउट्टिआप-आउट्ट्या-उपेय । सम० ३९ ।

आउट्टिज्जमार्ज - आक्रोशमानम्, 'लहोभयमानम् । सूत्र०
२९८ ।

आउट्टि-उपेय । द्रव० प्र० १६ आ ।

आउट्टिय-ज्ञावा । आव० ७५८ । उत्तमार्थकः आहारः ।
नि० चू० द्वि० ५७ आ ।

भाउट्टिया-आउट्टिया नाम आभोगो ज्ञानान् इत्यर्थः । नि०
चू० द्वि० ५९ आ । आवर्जिताः । वृ० द्वि० १८६ आ ।

भाउट्टी-समाधानम् । वृ० तु० १२३ आ ।

आउट्टे - कर्मभिलषेत् । आचा० ४१७ । निवर्तयेत् ।
आचा० १११ । आवर्तयेत्-अनुसूयेत् । द्रव० द्वि०

२८९ आ । आवृत्तः-व्यवस्थितः । आचा० २७९ । सम-
न्तात् व्यवस्थितः । आचा० २७९ ।

आउट्टेउं-आवर्ज्य । वृ० तु० ३४ आ ।

आउट्टो-व्यावृत्तः । उक्त० ३३२ । आवर्जितः । द्विष्टः । उक्त०
३३२ । स्वस्थः । उक्त० ३५५ । आव० २२० । उक्त०
१०८ । आवृत्तः । आव० ५७८, २९४, ५३६ २८७ ।
उक्त० ३२४ । आवर्जितः । आव० ४१२ ।

भाउडिज्जमाण-‘जुह’ वण्णने, इतिवचनाद् ‘आजोव्य-
मानेभ्यः’ आसम्बन्धमानेभ्यो मुखहलङ्कारिणा मह हल-
पठहलङ्कारिभ्यो वाचविशेषेभ्य आवृत्त्यमानेभ्यो वा एभ्य
एव ये जाताः शब्दास्ते, आज्ञोऽप्यमाना आवृत्त्यमाना एव
बोध्यन्ते, अतस्मान्नाजोऽप्यमानानावृत्त्यमानात् वा शब्दाद्
श्रूयते, इह च प्राकृतत्वेन शब्दशब्दस्य मरुदकनिर्देशः,
अथवा आवृत्त्यमानानि-परस्परगामिहृन्त्यमानानि । भग०
२१६ ।

भाउडेइ-आनुडति, सम्बद्धं करोति, लिखति । जं० प्र०
२५० । आनुडयति, ताडयति । जं० प्र० १९४ । आनु-
डयति । भग० १७३ ।

आउड-आनुकम्, उपयोगपूर्वकम् । भग० १८४ । सम्बद्धं
प्रवचनबालिन्यादिरक्षयतया । प्रज्ञा० २६८ । उपयुक्तः । ठाणा०
४०९ । प्रयत्नपरो मरणासन्नयुक्तः । उपयुक्तः । औप०
२०२ । उपयोगतत्परम् । औप० १७६ । आयुक्तः । द्रव०
द्वि० २६६ अ ।

आउत्तगो-आवर्तकः । उक्त० १०४ ।

आउत्तियं-आयुक्तियम् । उक्त० ११९ ।

आउत्तो-आयुक्तः, व्यवस्थितः । दृष्टा० २२६ ।

आउय-आयुक्कम्, जीवितम् । आच० ३४१ । आयुक्क-
कालः, देवायायुक्कलक्षणः । आव० २५७ ।

आउयकम्मस्स गालणा-आयु-कर्मणो गालनं, प्राणवधस्य
द्वादशः पर्यायः । प्रश्न० ५ ।

आउयकम्मस्स जिट्ठवणं-आयु-कर्मणो निष्ठापनम्, प्राण-
वधस्य द्वादशः पर्यायः । प्रश्न० ५ ।

आयुक्कम्मस्स मेय-आयु-कर्मणो भेदः, प्राणवधस्य द्वादशः
पर्यायः । प्रश्न० ५ ।

आउयकम्मस्स संयट्ठो-आयु-कर्मणः संवर्तकः, प्राण-
वधस्य द्वादशः पर्यायः । प्रश्न० ५ ।

भाउयकम्मस्तुयहो-आयु कर्मण उपद्रव, प्राणकम्प
द्रादन पर्याय । प्रश्न० ५ ।

भाउयसंभ्रष्टा-आयुसंभ्रष्टा । प्रश्न० ४८० ।

भाउयसंघट्ट-आयु संघट्ट-आयुष्यकम् । ठाणा० ६७ ।

भाउर-आयु, शरीरसमुपेयानामनुनेन वा मनेन भ्रान्त ।

दश० २७० । धुपा विषयया वा पीडित । ध्य० प्र०

२३ आ । दशान्त । नि० चू० प्र० २०२ आ । आयुः,

एतदपि स्वाश्रयमलभमान भव आउल । जीवा० १२२ ।

आयु-दुःख । भग० ७०५ । श्रान्ते सति प्रतिज्ञारक्षणं

(प्रतिषेधा) । ठाणा० ४८४ । अत्यन्ताउल्लसन् । उत०

८६ । कामेच्छाऽन्धा । आवा० २३८ । प्रतिषेधनामेदं ।

भग० ९१९ । आयुः, चिकित्साया अविवक्ष्यत । विषा०

७६ । चिकित्साया अविवक्ष्यभूतो रोगी । वृ० प्र० २८१ आ ।

मर्त्यकाम । उत० २७३ ।

भाउरपक्वफाण - भूपुरीषप्रत्यक्षप्रमाणमेद । विज्ञे०

१३२० । प्रसीकनाम । आवा० ८०४ । धुतप्रत्यागम्या

नम् । भाव० ४७५ । अक्षारप्यमना । आवा० ७२ ।

आयु-वितरितप्रक्रियाप्यपेक्षेत तस्य प्रत्याक्यानवर्गनम् ।

नदी २०६ । अपूर्णतुल्यप्रत्यागमनम् । भाव० ४७५ ।

भाउरसरण-आरोग्यता । दश० चू० ५१ ।

भाउररसरण-आयुशरणम्, दोषानुरोधवदानम् । दश०

११८ । आयुशरणम्, धुपायानुराणां पूर्वोपयुक्तमरणं

चानाचरितम् । दश० ११७ ।

भाउरीभूषहि-आयुरीभूषे, आयुरीभूषे । वृ० प्र० ३९३ ।

भाउल-आयुलम्, व्यसम् । भाव० ५८५ । प्रयुलम् । भग०

९५ । आयुः, दण्ड । विज्ञे० ४२६ । गडुके, आदिने

वा । ताम० ५३ ।

भाउलममर्ण-आयुलममर्ण-एवमिति गच्छन्ति । ओष०

१२६ ।

भाउलमाउल-आयुलाउलम्, कृपापिपरिभोगविवाहयुदा

दिसंस्पर्शननामप्रकारम् । भाव० ५७४ ।

भाउला-आयुला, त्वरमात्र । वृ० द्वि० ६५ अ ।

भाउलाउल-आयुलाउल, अनिष्टायुल । प्रश्न० ५० ।

भाउली-नडककाण । जीवा० १९३ ।

भाउली-आयुल, अभिभूत । भाव० ५८९ ।

भाउलं - आयु-जीविता तत्संयमप्रधानम् वा प्रज्ञां प्रभूति

वा विज्ञेते यस्यायायुःसंयमान्तरमन्तरम् । ठाणा० ७१ ।

भाउलसंत-आयुमान्, विज्ञाती । दश० ११३ । अचक्रे

गुरुमसावयन् वा । दश० ११७ ।

भाउलसंतेणं-आयुमन्तेन, धवर्णादिमर्यादा गुरुत्वे सेव-

मानेन । उत० ८० । अचक्रेतेत्य विज्ञे-मायुमना-विज्ञ

जीविषता । सम० २ । धवर्णादिमर्यादा गुरुत्वमेव

मनेन । ठाणा० ९१ । आयुमन्तेन, आयुमता । नदी

२१० । आयुमानेन-प्रीतिदवन्मनसा । सम० २ । हे

आयुमन् । तम० २ । नदी १२१ । आयुमना-गुरुकमुना

संरक्षणा । सम० २ । गुरुमसावयना । दश० ११३ ।

आवयता गुरुत्वे । सम० २ । आयुमन्, शिष्यामन्तरम् ।

उत० ८० ।

भाउलसंवृष्टं आयुष्यकम् । नि० चू० प्र० २७१ अ ।

भाउलसाहि - आक्रोशना मृगोद्वि त्वमिच्छामिर्गते ।

भग० ६८३ ।

भाउलै-आक्रोशयति, शयति । भग० ६८३ ।

भाउलो-आयुमन्, पुत्रादेरामन्तरम् । भग० १३० ।

भाउल्ल-आक्रोश, अगम्यवचनम् । वृ० ९३ ।

भाउल्लियकरणं - आवयकरणम्, आवयिकरणम् ।

प्रश्न० ६०४ ।

भाउल-आयुष्य, क्षेत्र्य शस्त्रम् । प्रश्न० ४७ । अक्षेयम् ।

विषा० ४६ । मेव्हादि । जीवा० २०९ । क्षेत्र्याम् । भग०

१९४ । शस्त्रम्, अथवाऽऽयुषं-अक्षेयमात्र शस्त्रादि । भग०

३१८ ।

भाउल्लाला-आयुशाला-शय्यागारम् । भाव० १४८ ।

भाऊ-आयु एति-अप्यजति प्रतिवन्धकना मृच्छन्कर्म

यदनरकादिपुत्रेतिव्यक्तिमुत्पन्नो जन्मोति । अथवा भा-

ममन्नादेन-गच्छति भवाद् भवान्तरगच्छन्ती विरक्तो

दयामिति वा । प्रश्न० ४५४ ।

भाण-अनन्तकाम-बुद्धविदेव । प्रश्न० ३३ । आमना ।

ठाणा १३९ ।

भाणस-प्रभूत । ओष० ६७ । नि० । नि० चू०

प्र० १९ आ । प्रभूत आयान । ओष० १०१ ।

अज्ञा । नि० चू० प्र० २८० आ । अदेग-कृत्रिमहन-

भृष्टीभेगादय । आवा० ९१ । प्रभूत । आवा०

१२१, ३५२ । नर्मकरादि । आचा० ४१५ । व्यापारमि
 योत्रेना । आचा० ३१८ । दृजन । आचा० २६९ ।
 आदिरयते इत्यादेश आचार्यपरम्पर्यध्यावातो वृद्धवाने,
 यर्मगिर्यामचक्षते । आचा० २६९ । वृद्धवाद । आचा०
 २६३ । प्राधूनेक । ठाणा० १३८ । उपचारो, व्यवहार
 (देरो प्रधाने च) । ठाणा० २२३ । एतद्रक्षित्यतीत्यादि
 निर्णय । उ० मा० गा० ११५ । आचो, विरोध,
 आकृति मर्यादाया विरोधरूपानतिक्रान्तिव्या दिश्यते-
 कथ्यत इति । उ० ३२ । प्रापूर्वकतायु । आव०
 २६३ । प्राधूनेक । ओष० १८३ । आदेश-प्रकार सामा
 न्यविरोधस्त्वत्र पादेन-ओषतो द्रव्यमात्रतया न तु
 तद्गतसर्वविरोधापेक्षयतिमात्र, अथवा आन्वेन-धृतपरिक
 र्मिततया । भग० ३५७ । आदेश, कथ्यम् । उ०
 १५७ । सुलक्षितपक्षो दृग्गन्त । दृ० द्वि० १३५ आ ।
 उद्धार । वि० १३५ । प्राधूनेक । नि० ५० प्र० १४
 आ । पाहुणक । नि० ५० प्र० २१३ आ । प्राधूनेक ।
 दृ० द्वि० १५५ अ । प्राधूनेक । दृ० द्वि० १८
 आ । सप्तम्यते । वि० २३१ । आदयो नाम ज्ञातव्य
 स्तुप्रकार । स च द्विविध-सामान्यप्रकार विषयप्रकारश्च ।
 वि० २३० । अस्तत्वापदेश । प्र० १७ । विषयप्रकारम् ।
 दश० १३ । व्यपदेश । आचा० ७४ । अन्वहित
 । प्राहुणकम् । उ० २७२ । अधिकार । दृ० प्र०
 २७६ आ । प्रकार । वि० १२२ । अनुज्ञा । दृ० द्वि०
 ३४६ अ । उपचार, व्यवहार, स च बहुतरो प्रधाने
 वाऽऽदिरयते । ठाणा० १०३ । नयान्तरविकल्प । दृ०
 द्वि० ३५४ अ । आदिरयते-आज्ञाप्यत इत्यादेश-कर्म
 करादि । आचा० ४१५ ।

भाष्यसर्ग - अवेक्षण अवज्ञाकारुण्यकारुण्यस्थानम् । औप०
 ६६ ।

भाष्यसर्गानि - आदेशनानि-ल्लोहकारादिशास्त्रा । आचा०
 ३६६ ।

भाष्यसर्ग - अन्वेण-वन्मकरादि न चामी परादेशपर ।
 आचा० ४१५ ।

आदरा - आदेश, प्रतिक्रियामुपादय्यवध्रीव्याचक्षेपद
 यम् । वि० २१८ ।

आपत्तारि - आपत्तिर्या । दृ० ७९ ।

आपत्ति - आदेशम्, विमर्शोद्देशिभूतविमर्श । पि० ७५ ।
आओ - आय, प्राप्ति । वि० ४५० । उदाहो । दृ० द्वि०
 ७ अ । माय । आय० ३४२ । लाभ, उपदान, हेतु ।
 वि० ५५३ । ज्ञानाभिप्रायहेतुत्वाद्ययनम् । ठाणा०
 ६ । भूमिस्त्रेणकविज्ञेय । आचा० ५७ ।

आयोग - आयोग, द्विगुणान्निद्रा अथप्रदानम् । भग०
 १३५ । द्विगुणान्निद्रायां प्रदानम् । ५० प्र० ३३० ।
 अर्थलाभ । औप० १२ । अर्थोपाय यानपात्रोद्गम
 निकाति । दृ० ४०७ । परिकर । औप० ६३ ।

आयोगपयोगसपउत्ताह - आयोगेन - द्विगुणालाभेन
 इत्यस्य प्रयोग - अथवर्णा दान तत्र सम्प्रयुक्तानि-व्यावृ
 त्तानि तेन वा सम्प्रयुक्तानि-मन्त्रानि तानि । ठाणा०
 ४२२ । आयोगो-द्विगुणान्निद्रायाऽर्थप्रदान, प्रयोगश्च-कला
 मन्त्रं तौ सम्प्रयुक्ता-व्यापारितौ येस्ते । भग० १३५ ।

आयोगपयोगसपउत्ते - आयोगप्रयोग - इत्यर्थोपायवि
 शेषा सम्प्रयुक्ता-व्यवृत्तौ येन । ठाणा० ४२३ ।

आओहवेह - आओष्यति, प्रवेष्टयति । वि० ७२ ।

आओसे - प्रकरो । औप० ७६ ।

आओसेजा - आओष्यते । उपा० ४२ ।

आओहव - आओष्यते, (मुदम्) । ठाणा० ४०३ ।

आकृति - आकृतिम्, चित्रावधारणम् । प्र० २० ।

आकृष्टा - वैवाह्याभि आकृष्ट्या-आकृष्ट्य । ठाणा०
 ४८४ । यथावचनाऽऽचार्य वैवाह्यकरणान्निधाय यथा
 लोचनम् । अथ० ११५ ।

आकृष्टविकृष्टि - आकृष्टविकृष्टिम् । भग० ६८५ ।

आकृष्टि - आकृष्टि । भग० ६८३ ।

आकृष्टविकृष्टि करेह - आकृष्टविकृष्टि करोति आकृष्टविकृष्टि
 र्पिना करोति । भग० १६७ ।

आकृष्टम् - आगच्छ आह्वानम् । औप० २०४ ।

आकृष्टम् - आभित मन्त्रभावाभि-आप्ला कायत इति ।
 उ० ६७० । सम्भावनाशान्तरा आ-मर्यादा चरन्त्ये-
 दीप्यते पदार्थयोः यत्र तत् । आ-अभिधिया काशस्त
 दीप्यते पदार्थो यत्र तत् । अत्र० ७४ । आहिति मर्यादाया-
 स्त्वभावविरुद्धागम्यता वास त-कर्मण्यै प्रतिभासते
 तद्विषयार्था इति । उ० ६७० । दृ० प्र० ११ अ ।

आकाशगा - आकाशगा मृत्विद्या । प्र० ७० ।

आकासाहि-आकर्षय । आचा० ३७८ ।
 आकासिह-सावविशेष । जं० प्र० ११८ ।
 आकिण्ण-अतिरिग । नि० चू० तू० १३ अ ।
 आकुट्टि-हिता । आचा० ३०५ ।
 आकुट्टिय-उत्प्रेल । वृ० तू० १२० आ ।
 आकुल-आकुल, व्याप्त । जं० प्र० १८८ ।
 आकृतम्-अभिधेयम् । विशेषे ८८५ ।
 आकृष्टिविकृष्टि । व्य० प्र० १४ आ ।
 आकेवलिक-आकेवलिका, न केवल अकेवलम्, तत्र
 भवा आकेवलिका-गडगडा-सप्रतिपक्ष इतिवाच्य अस-
 म्यर्थं वा । आचा० २४१ ।
 आकोटिम-आकुट्टिक यथा ह्यकोऽधस्तादपि उपर्यपि
 सुप्त कृत्वाऽऽकुट्टयेत् । दश० ८६ ।
 आकोडन-आकोनम्, कुडनेनाशे प्रवेशनम् । प्रश्न० ५७ ।
 आकोडेमाणे - आउडेमाणे, आकुट्टयमानम्, आह्वयमा-
 नम् । अग० २५१ ।
 आकोसायंत-आकोशावमानम्, विक्रमीभवत । जीवा०
 २७१ । जं० प्र० १११ ।
 आक्षोभुका-क्षुधा रहिता । दृष्ट० १२७ ।
 आप्यातिकम्-क्रियाप्रधानरसात् प्राप्ततीति । अनु० ११३ ।
 आख्यायिकास्थानानि - अक्ताइयठाणाणि, कथानक-
 स्थानानि । आचा० ४१३ ।
 आगतागारं-गामपरिसङ्गण, आगतागारं-बहिर्गा वार्ता ।
 नि० चू० प्र० १८३ अ । आगन्तुकानां कार्पटिकादीनाम
 गारमागन्तागारम् । सूत्र० ३१३ । प्रामादेर्बहिरागलागल
 पयिकादयश्चिन्तिते । आचा० ३६५ ।
 आगतार-अत्र गारिण आगल तिष्ठन्ति तदागन्तुकागारम् ।
 वृ० तू० ४८ आ । प्रमातायाता आगय वा यत्र तिष्ठति
 तदागन्तारम्, तत्पुनर्गमभाजनगार्तं बहि स्थान तत्र ।
 आचा० ३०७ । आगन्तागारम् (धर्मशास्त्र) । आचा०
 २०१ । पत्ताहर्हिर्हम् । आचा० ३४८ ।
 आगन्तु-आगन्तुक पयिकादिरगारस्थजने यत्रागल भविष्यते ।
 वृ० तू० १७५ आ ।
 आगन्तुभो-आगन्तुव, कष्टकादिप्रभव । आच० ७६४ ।
 आगन्तुगो-आगन्तुक । आच० २७० । आगन्तुण सत्या-
 तिगाकथो नो नो । नि० चू० प्र० १८८ आ ।

आगन्तुय-आगन्तुक । दश० १०८ ।
 आगन्तु-आगन्तुक । उक्त० ११३ ।
 आगन्पिया-वशीकृता । नि० चू० तू० १७ अ ।
 आगर्ह-आगति, प्रत्यागृह्या-प्रातिगृह्येनागमनम् । भाव०
 २८१ । प्रज्ञापनप्रत्यागमनस्थाने आगमनम् । ठाणा० १३३ ।
 आगम - आगमनम्-आगम-आ-अभिविधिना मर्यादया
 वागम-परिच्छेद इति । आच० २६ । आ-आगम्यारम्भयोगान्त,
 आसत्यचनं वा । अनु० ३८ । आगम्यन्ते-परिच्छिद्यन्ते अर्था
 अनेनेति, केवलमन मर्यादावधिपूर्ववत्प्राप्तकदशकनवकरण ।
 ठाणा० ३१७ । सुप्राधीभवहृष । आच० ५२४ । आग-
 म्यन्ते-परिच्छिद्यन्ते अर्था अनेन इति आगम-आगतवचन-
 सम्पादो विप्रवृष्टार्थप्रत्यय । ठाणा० २६२ । गुरुवारम्भ्यो-
 नागच्छतीति आगम, आ-समान्ताद्गम्यन्ते-ज्ञायन्ते जीवा-
 दय पदार्था अनेनेति वा । अनु० २१५ । आप्तप्रणीत ।
 आचा० ४८ । (आगमसिद्ध) । ठाणा० २५ । सूत्रम् । भाव०
 ६०४ । धृतपर्याय । विशेषे ४१६ । अभ्ययनम् । भाव०
 ३०० । आगम, प्राप्ति । दश० १६ । सङ्ग्रहम् । वृ०
 प्र० ३२ आ । अर्थापरिज्ञानम् । व्य० प्र० २५१ आ ।
 आ-अभिविधिना सकलधृतवियव्यव्याप्तिरूपेण मर्यादया वा
 यथावस्थितग्रहणारूपया गम्यन्ते - परिच्छिद्यन्ते अर्था येन
 स । नदी २४९ । आगच्छति गुरुवारम्भयोगेलागम ।
 अग० २२२ । आगम । विशेषे ४३२ ।
 आगमकुसला-आगम-धृतिरुद्ध्याविरूपतरिहम् पुत्राला-
 वागमकुसली । उक्त० ५२१ ।
 आगमर्ण-प्रयोजनपरिममाप्ती पुनर्वर्गति गमनम् । भाव०
 ५७३ । आकृष्टण । नि० चू० तू० ६३ आ ।
 आगमणमिह - मभाप्रागदेवदुलादिपयिकस्थानम् । वृ०
 तू० १०९ आ । आगमनग्रह-सभाप्राप्ति, पयिकादीनामा
 गमनेयोगेन, तदर्थं वा ग्रहम् । ठाणा० १५७ ।
 आगमत - आगममाश्रित (ज्ञानापेक्षयेत्यर्थ) । अनु० १४ ।
 आगममाणे - आगमयन-आपादयन् । आचा० २७८ ।
 २८३ । अवगमयन्, बुध्यमान । आचा० २४५ ।
 आगमयवहारी-आगमयवहारी लब्धिदे-केनल्लाणी ओही-
 ण्णी मणपमवणणी चोदसपुष्पी अभिगणदसपुष्पी जव-
 पुष्पी य । नि० चू० तू० १०० अ । आगमयवहारी,

व्यवहारयवेके प्रथममेतुः । अयं प्र० ५ अ । प्रत्यक्षज्ञानिनः ।
अयं प्र० ६३ अ ।

आगमसूत्र—आगमशास्त्रम्, आ—अभिविधिना संकल्यतु-
विषयव्याप्तिरूपेण मर्यादया वा यथावस्थितप्रवृत्त्यापणात्पया
गन्धन्ते—परिच्छिद्यन्तेऽप्येन स आगमः, स चैवं व्युत्पत्त्या
अवधिनेयत्वादित्यक्षणेऽपि भवति तत्तत्प्रवृत्त्यवच्छेदार्थं
विरोधान्तरमाह—‘शास्त्रे’ति सिध्यतेऽनेनेति शास्त्रमागमसूत्रं
शास्त्रमागमशास्त्रम् । मंथी २४९ ।

आगमिषद्गुणो—ज्ञानः । आच० ३१७ ।

आगमिषो—आगमितः, ज्ञातः । आच० ४३७ ।

आगमियं—ज्ञातम् । आच० ११६ । ओप० १०५ । ज्ञातः ।
आच० ३१६ ।

आगमियाणि—प्राप्तानि, अभीतानि । आच० ४३३ ।

आगमिस्त्वं—आगमिष्यम्, आगमि । आच० १६७ ।

आगमिस्त्वद्भूताद्य—आगमिष्यदिति—आगमिष्काल-
भावि भू—कल्याण यस्मिंस्तथा तस्य भावस्तथा तथा, यदि
भाऽऽगमिष्यतीत्यागमः—आगामी कालस्तस्मिन् शब्दब्रह्म-
तया—अनघरतकल्याणतयौपलक्षितम् । उत० ५८५ ।

आगमिस्त्वा—आगमिष्कालः । आच० ५३२ ।

आगमेति—जानाति । विषा० ७३ ।

आगमेयत्वं—आगमयितव्यम्—ज्ञातव्यम् । वृ० प्र० १९२ अ ।

आगमेत्वा—आगमिष्यन्ती । आच० १७४ ।

आगमेसिम्हा—आगमिष्यत् अत्रा—द्वितीयभावे अन्तर्गतः ।
उपा० २९१ ।

आगमेस्सति—आगमिष्यामि—गृहीष्यामि । अयं द्वि०
४९८ अ ।

आगमेस्त्वा—अविष्यतः (मर०) ।

आगमेस्त्वाणं—आयत्ताम् । आच० ३५८ । अविष्यताम् ।
(महाप्र०) ।

आगमोर्गं—आगमौर्ग, पञ्चिकागमोर्गं स्थानं, तेषां आग-
मने वा यद् गृहं तत् । वृ० द्वि० १७९ अ ।

आगम्यं—अगतम्—स्वीकृतम् । आच० १८१ ।

आगम्या—अगता—सिद्धा । राक्षसाभावात् पुनरावृत्ति-
रहिता सर्वत्रा । आच० १६७ ।

आगम्यपण्ड्य—आगताप्रवृत्ता पुनरेहादागतमनसुख-
भ्यर्थः । भग० ४६० ।

आगर—आकर, यत्र सनिवेशे लवणानुत्पद्यते । ठाण०
४४९ । उत्पत्तिस्थानम् । (मर०) । अन्त० ७ । वृषिव्या-
पाकरः । आच० ६२२ । लोहानुत्पत्तिभूमिः । ठाण०
२१४, ७८६ । आकरः, हिरण्याकरादि । प्रभा० ४८ ।
खानि । प्रभ० ३८ । ओप० ९ । रत्नादीनामुत्पत्ति
भूमि । प्रभ० १३४ । उत० ६०५ । हिरण्याकरादिक ।
जीवा० २७९ । लोहानुत्पत्तिस्थानम् । प्रभ० १२७ ।
अनु० १४२ । आणस्य तस्मिन्पुनरीत्याकरः । आच० ५ ।
हिरण्याकरादिः । जीवा० ४० । लोहानुत्पत्तिस्थानम् ।
भग० ३६ । भित्तपत्नी मिल्कोई वा । नि० चू० तृ० ५२
अ । वृ० द्वि० २४६ अ । इन्द्रिकापणादिः । वृ० द्वि०
२४२ अ । जल्य वरदादितमीयेषु बहु जलमुत्पद्यते । नि० चू०
प्र० ६२ अ । हृन्मसुवर्गानुत्पत्तिस्थानम् । मंथी २२८ ।
सुवर्गादिदत्तपत्तिस्थानम् । ओप० ९५ । ताम्रादिदत्तपत्तिस्थानम् ।
आच० ३२९ । सुवर्गादिधातुना खानि । नि० चू०
द्वि० ७० अ ।

आगरमहेसु—आकरमहो—खानिमहोत्सवः । आच० ३२८ ।

आगररुक्—आकररूपः । भग० १९३ ।

आगररि—आकर्ष—चरित्रस्य शक्ति । भग० १०५ । आकर्ष-
तथाविधेन प्रयत्नेन कर्मपुत्रलोपादानम् । प्रभा० ११६ ।
आकर्षणम्, प्रथमतया सुकरं वा ग्रहणम् । आच०
३६३ । एकानेकसंवेपु ग्रहणानि । आच० १०५ । आक-
र्षणकार्यं—एकस्मिन्मानसवेपु श पुनः पुनः सामासिकस्य
ग्रहणानि प्रतिपत्त्ये । अनु० २६० ।

आगल्लयं—वैकल्पम् । अयं प्र० १३९ अ ।

आगल्लेति—आकलयन्ति, जेष्यास इत्यथ्यवस्यन्ति । भग०
१७४ ।

आगलेह—शृङ्गाति । उपा० मा० मा० ३१३ ।

आगल्लो—जलानः । वृ० ए० १२९ अ ।

आगल्लयं—आकृत्यत इति आगम्येण तं च दधिष । नि०
चू० प्र० १७४ अ ।

आगाद—कर्कशम् । वृ० द्वि० ७३ अ । तीव्र । आच० ५८८ ।
अत्यर्थम् । अयं प्र० २५२ अ ।

आगादजोग—आगजयोगः, यणियोग । ओप० १८१ ।
आगादपण्ण—आगादपण, आगादा—अवगाडा परमार्थ-

पर्ययगिता तत्त्वनिष्ठा प्रज्ञा-युक्तिर्यस्यासौ । सूत्र० २३७ ।
शास्त्राणि । व्य० प्र० २२६ अ ।

आगादो-आगादतरा जम्भि जोगे जतणा सो । नि० चू०
प्र० ११७ अ ।

आगामिपदं-आगामिपथ, आगामिनो-सन्ध्यन्त्यश्च वन्नुन
पन्था । ठाणा० १८ ।

आगार-गृहम् । अनु० २४४ । आगर-आक्रियतेऽनेना-
मिश्रेत जायत इति, बाह्यचेष्टारूप । भाष० २८१ ।
प्रत्याख्यानापवादहेतवोऽनाभोगादय । भाष० ८४० । आ-
कार-आक्रियत इत्याकार-प्रत्याख्यानापवादहेतवोऽना-
भोगादय । ठाणा० ४९८ । सरीरगता भावविशेषा । व्य०
प्र० ६४ आ । प्रतिनियतोऽर्थप्रहणरिणाम् । प्रज्ञा० ५२६ ।

तच्छायापाम्रम् । प्रज्ञा० ३७१ । प्रत्याख्यानापवादहेतुरनाभो-
गादि । भाष० ८४० । बाधचेष्टारूप । विशेष० ८८५ ।
आहत्य, स्वरूपाणि । अनु० १११ । ठाणा० ३९५ । दिग-
बलोकनादि । चू० प्र० ४३ अ । आकृति । जीवा० २०७ ।
प्रभा । जीवा० २६९ । प्रतिबन्धु प्रतिनिधयो प्रहणपरि-
णाम । जीवा० १८ । क्षुत्ति । जीवा० २७३ । विशेषात्
प्रहणशक्ति । भग० ७३ । स्थूलधीसर्वेषु प्रस्थानादिभावा-
भिव्यक्तो दिग्बलोकनादि । उता० ४४ । सन्निवेशविशेष ।
सूत्र० २९३ ।

आगारधर्म-आगारधर्म द्वाद्वाद्वन्तूपो गृहस्थधर्म ।
आगारभाज-आकारभाज, स्वरूपविशेष । ज० प्र० १८ ।
जीवा० १७६ । आकार एव भाज । भाष० ३३८ ।

आगारभावपडोयादे-आकारभावप्रत्यवतार, आकारस्य-
आकृत्येर्भावा-पर्याया, अथवा आकाराद्य भावाच्च आकार-
भावास्तोषो प्रत्यवतार-अवतरणमार्तिर्भाव । भग० २७७ ।
आगारभावमायाप-आकारभाव एव आवारभाजमात्र ।
भाष० ३३८ ।

आगारमेप-आकारमेद । प्रज्ञा० ५३१ ।

आगाल-आगाल, आगालनमागाल-समप्रदेशावस्थानम् ।
आचा० ५ ।

आगास-आकाशम्, अनाहतस्थानम् । प्रथ० १३८ ।
आशाराम्, सर्वदैव्यस्वरभावानाकाशयति-आसीपयति तेषां
स्वभावबलमेऽवस्थानदानादिति, आह-मर्यादाऽभिविधिका, ।

तत्र मर्यादायामाकाशे भवन्तोऽपि भावा इवामन्येऽऽगते
नाकाशतां गान्तीयेरं तेषामात्ममादरणाद्, अभिरिची नृ
मर्यादाव्यपनानाकाशमिति । ठाणा० ५५ । 'आह' इति मर्या-
दया स्वस्वभावापरित्यागरूपया काशन्ते-स्वरूपेण प्रति-
भाषन्ते अस्मिन् व्यसंविधना यदार्था इत्याकारम्, यदा
त्वमिविधावाह तत्र 'आह' इति सर्वभाषामिध्याप्या
काशते इत्याकारम् । प्रज्ञा० ९ । आकारम्-मृगादिरहितम् ।
चू० प्र० ९१ अ । आ-मर्यादया अभिविधिता वा सर्वोऽर्थो
काशन्ते-स्व रूपभावं लभते यत्र तदाकाशम् । भग० ७७६ ।
आकृति मर्यादया स्वरूपभावापरित्यागरूपया काशन्ते-स्वरूप-
वेगेव प्रतिभाषन्ते तस्मिन्पदार्था इत्याकारं, यदा त्वमिधा-
वाह तदा आकृति-सर्वभावाभिध्याप्या काशत इति । उता०
६७२ ।

आगासगमित-आकाशगमितम् । ठाणा० ३३७ ।

आगासगर्भ-आकाशगर्भ-व्योमवर्ति आकाशर्ष वा-प्रकाश-
मिलर्ष । गम० ९१ ।

आगासतल-आकाशतलम् । जीवा० २६९ । कटापच्छ-
कुट्टिमम् । ज० प्र० १०६ । भाष० ६९५, ६९९ ।

आगासधिगमलं-आकाशधिगमलं, शरदि मेषाणान्तग-
वर्याकाशखण्डम् । प्रज्ञा० ३६० । शरदि मेषमुक्तमाकाश-
खण्डम् । ज० प्र० ३२ ।

आगासफलदं-आकाशफलदिकम्, अनिस्वच्छफलदिकवि-
शेष । जीवा० २५३ । ज० प्र० २७५ । भग० १० ।

आगासफलोद्यमा-आकाशफलदिकोपमा । प्रज्ञा० ३६४ ।

आगासफलोपदाह-साधविशेषः । ज० प्र० ११८ ।

आगासधासिणो-जातिशुभितविशेषा । नि० चू० द्वि०
४३ अ ।

आगासाह्वार्ह-आकाशादिवादिन, अनुमानामपि पदार्थानां
साधन(नि) समर्थवादिन । औप० २९ । आकाशानिपानिन-
आकाश व्योमानिपनान्त-अतिक्रामन्ति आकाशानिमित्तिधा-
प्रभावान् पादलेपादिप्रभावाद्वा आकाशाद्वा हिरण्यवृष्णादिक-
मिष्टमनिष्ट वाऽतिशयेन पातयन्तीत्येतीत्या । औप० २९ ।

आगासिया-आकाशिता, आकाशे-अम्बरमिता-प्राप्ता,
आकृतिता वा-आहृता, उत्पादितेति वा । औप० २२ ।

आद्य-सूत्रहृतांगे प्रथमप्रवृत्तस्थे दशमाध्ययननाम । सूत्र०
१८६ । आख्यातवान् । सूत्र० १८८ ।

आद्यसर्ग-एतेहि एकसि आसर्ग । नि० चू० द्वि० ११९ अ ।
नि० चू० प्र० १९० अ ।

आद्यधृष्टा-धर्ममाख्याय, आख्याय सामान्यतो यया
कार्यो धर्मः । ठाणा० ११९ । आख्यायक-प्रसाफक ।
ठाणा० २९७ ।

आद्यचउ-आख्यात, तरिम्न सेने प्रसिद्ध । आव० ५२४ ।
आद्यवणा-आख्यात । उपा० ४७ ।

आद्यविष्ट-आख्यात, सामान्यविशेषणवामिष्यप्रतिषय
नेन । उत० ५९८ ।

आद्यचिञ्जित-प्रकृत्यैव आख्यायन्ते-सामान्यविशेषणवामि
कथ्यन्ते । सम० १०९ । नंदी० २१२ ।

आद्यचिदं-अर्थापिष्टम्, अर्थ-पूजा तस्य आप-प्राप्ति
जाता यस्य तत्, अर्थ वा आपिते-प्रापिते यत्तत् । प्रश्न०
१११ ।

आद्यवेष्ट-आख्यापयति सामान्यविशेषणवत् । ठाणा०
५०२ । भग० ७११ ।

आद्यवेष्ट-आमाहृषीष्ट्यान् अर्थापयेत् वा-प्रतिपादनत
पूजा प्रापयेत् । भग० ४३६ ।

आद्याम, अ-आपात । दश० २०११ मरणम् । दश०
१७८ । तपानिधयतनवाङ्मयप्रणिनामात्मनश्च विधिबत सति
चित्तवरीरतया परिमैस्त्वन् । उत० १४९ ।

आद्यातर्ण-आपातनम्, यत्र सत्त्वमि बहुनि नृतामि तान् ।
आच० ७४४ ।

आद्यातो-जावतो भूतो अर्थान् मणासमन्विते ते सन्धे
पातयतीति । दश० चू० ९८ ।

आद्यादियं-वयमित्या । नि० चू० द्वि० ७१ अ ।

आद्यादियं-आपातस्थानम्, वयमित्याम् । आच० ७४१ ।

आद्यायर्थ-आपातनम्, वयमभिमुख्यलम् । प्रश्न० ५९ ।
जाय (युषकादि) हतो त । नि० चू० तु० ७२ अ ।

आद्यायथ-आपातयन्, क्लेशानाभिप्रेतवमवधारणं सम
न्तादातयन्-विनाशयन् । उत० २५४ ।

आद्यरिधे-आचरितम्, वयमित्याम् । दश० ११६ ।

आचार-आचारः, चक्रवा-मासाचारिक्य । चू० प्र०
२४९ अ । साम्प्रसारप्रणिपद्यते प्रथ्य । रिशे० ६४८ ।

आचारितो व्यपहार । उत० ७११ । व्यपहार । ठाणा०
६२ । रिशारणदिके बाध क्रियादृश । उत० ४९९ ।

पूर्वपुरुषवर्तितो ज्ञानाकारोवनविधि, तत्प्रतिपादको ग्रन्थ ।
नंदी २०९ । चारित्र्यम् । उत० ५८३ । आचारणमाचार-
उचितक्रिया विनय इत्यायत् । उत० ३४४ ।

आचारप्रपिधि-(आचारप्रणिपटी), दशवैकालिकस्याप्यम
मन्वयनम् । दश० २९४ ।

आचारवस्तु-(आचारवस्तु), नवमपूर्वगततृतीयवस्तु ।
उत० २५८ ।

आचारसम्पत्-(आचारसंपत्), सयमनुभवयोग्युक्ततादि
चतुर्थेदमिना सम्पत् । उत० ३९ ।

आचारिकम्-(आचारिक्य), मिजिनिआचारमवमनुमानम् ।
उत० २६६ ।

आचारपरिभाषितम्-(आचारपरिभाषित), प्रथम-
समाधिस्थानम् । प्रश्न० १४४ ।

आचारो-आचारः, आचार्यसेनेनातिनिविष्टं कर्माशीला-
चास । आच० ५१ ।

आच्छिद्युष्टं-एकवि ईष्या, छेदनम् । नि० चू० प्र०
१८९ अ ।

आज्ञयजवीभाव-पुन पुनर्धर्ममभाव । आच० ७९ ।
उत० ३३६ ।

आज्ञयजवे-अज्ञयजवी, पुन पुनर्धर्मम् । आच० १९१ ।

आज्ञा-आज्ञावन्ते तस्मादभिधाजानि, आचारपर्याय ।
आच० ६ । आज्ञाति-मनुष्यजन्म गहिता ज्ञाप्यधर्म्यस्य

दिरहिततया । ठाणा० ४१९ । सम्मुख्येनगर्भोपापातनो
जन्म । ठाणा० ५११ । द्युतस्वोद्वेगस्य वा पुमानुपच

तिवैकवस्था गहिता पुमानुपातिरित्येव । ठाणा० ११२ ।

आज्ञासहस्र-आज्ञासहस्रम्, अनेकेषु-देवद्विज-मम
अतिवीर क्रमप्रत्येगु अधिकरणयुतेषु वद्व्यापुष्कमद्वयानि त

स्वामिकीवानामापादीनां च बहुसहस्रद्वयद्वयवारः । भग०
२१० ।

आजिणभट्टो-आजिणभट्ट, आजिणे द्वीपे एतद्विपरिण
दे । जीवा० ३६९ ।

आजिणमहाभट्टो-आजिणमहाभट्ट, आजिणे द्वीपेऽपरादर्
परिनिष । जीवा० ३९० ।

आजिणय आजिणम्, वयमस्य वयम् । जीवा० २९९ ।
आजिणपरभट्टो-आजिणपरभट्ट, आजिणरे द्वी । तृती
दा । जीवा० ३९१ ।

आढत्त-आरभ्यम् । भग० २८२ ।
 आढत्ता-आरभ्या । आढ० २३७ ।
 आढत्तो-आरभ्यः । आढ० १०३, ११३, १६२ । दश० १७ ।
 आढत्त-आढत्तः, सेतिकाप्रमाणः । जं० प्र० २४४ ।
 आढवेह-आरभते । दश० २८ ।
 आढवेऊण-आरभ्य । आढ० ३४१ ।
 आढा-आढः । दृ० द्वि० ६७ आ ।
 आढाति-आश्रिते । दश० ५९ । आढ० १९, ८१२ ।
 आढाप्यमाणे-आश्रितमानः । आढा० २०४ ।
 आणो-आज्ञा-योगेषु प्रवर्तनलक्षणम् । ठाण० १३१ । विधि-
 विषयमादेशम् । ठाण० ३८६ ।
 आणोतरिप-आनन्तर्यम्-सातत्यमच्छेदनमविरहः । ठाण०
 ३४६ ।
 आणोद-आनन्दः, द्वितीयमातलवणे भिक्षादाता । आढ०
 २०० । उपासकदर्शनात्मकमनम्, तत्तत्तम आशयः । उपा०
 १ । गद्यार्थः । आढ० २१५ । अलङ्कारादिरिकायां पाषा-
 पतिः । भग० ६६२ । आनन्दः, पञ्चो बलदेवविशेषः । आढ०
 १५९ । धुतेन सामासिकात्तौ दृष्टांतः । आढ० ३४७ । पौडशः
 नृपदेवविशेषः । सूर्य० १४६ । जं० प्र० ४५१ । परमेश्वर-
 रथानीकाधिपतिः । ठाण० ३०२ । पञ्चो बलदेवः । लस०
 १५४ । क्षीतलजिनाद्यगणसूत । सप्त० १५२ । भगवान् महा-
 वीरशिष्यः । भग० ६६८ । अवधिनिर्णयविषये धनयो-
 दासः । दृष्ट० ९ । प्रथमप्रायस्कनाम । आढ० २१५ ।
 आणोदकूडे-आनन्दनाम्नो देवस्य कृतमानन्दकृष्णम् । जं०
 प्र० ११२ ।
 आणोदपुरं-आनन्दपुरम्, इक्ष्वाकुगुणविषये कच्छदेशे
 नगरम् । आढ० ८२४ । इक्ष्वाकुदेवाहारेण पुरं । नि० चू०
 द्वि० ४२ अ । स्थलपानविशेषः । नि० चू० प्र० २२१ अ ।
 (भागोपवर्गदि) नगरविशेषः । नि० चू० प्र० २४१ अ ।
 नगरविशेषः । नि० चू० द्वि० ७१ अ । क्षेत्रविषयसि नगर-
 विशेषः । नि० चू० द्वि० ८ अ ।
 आणोदपुरे नृलवैलगृहे सर्वजनसमक्षं दिवसतः वत्सरकर्णं
 भवति । नि० चू० प्र० ३५५ अ ।
 आणोदरमिष्य-आनन्दरक्षितः, पाश्चात्यलक्ष्मिरनाम ।
 भग० १२८ ।

आणोदा-आनन्दः, पूर्वदिग्दक्षकवास्तव्या दिक्मारी । आढ०
 १२२ । दक्षिणदिग्माज्यजनपदतस्यापरस्यां पुष्करिणी ।
 जीवा० ३६४ । अंजनकपते पुष्करिणी । ठाण० २३० ।
 पौरस्त्यरुचकवास्तव्या तृतीया दिक्मारी । जं० प्र० ३६१ ।
 आणोदिए-आनन्दितः, तृष्टः, द्विष्टः, ईष्यमुखत्वादिभावेः
 समुद्रियुष्मत्तः । भग० ११९, ११७ ।
 आणोदिय-आनन्दितम्, स्फुरतीत्युक्तम् । जीवा० २४१ ।
 आण-आज्ञा, श्रुतपरायः । विशेष० ४२१ ।
 आणोदिति-आनन्दयति । दृ० द्वि० १०९ अ ।
 आणोदियऊण-परीक्ष । आढ० २११ ।
 आणोदियस्त्वामि - अन्वीक्षित्वामि ~ अन्वेपयित्वामि ।
 आढा० २८२ ।
 आणोदिय-परिष्व । ओष० ३३ । अहमीष । दृ० चू०
 १६४ अ ।
 आणोदियऊण-ज्ञात्वा, निधित्वा । नि० चू० प्र० ६ अ ।
 आणोत-एतेन विधित्वागरोपमस्त्विति विमानम् । सप्त०
 ३७ ।
 आणोत्त-अन्यस्त्वम्-अवगाह्यवसम्बन्धिनो ये युद्धगतास्तेषां
 वेदः । भग० ७४१ ।
 आणोत्तिम्-आज्ञातिका, आज्ञां प्रत्यर्पयत । जं० प्र०
 १६२ ।
 आणोत्तो-आज्ञातः । आढ० ४११ ।
 आणोपाण-आणप्राणः । सूर्य० २९२ ।
 आणोपाणकालो-आनपानकालः, उच्छ्वसनि-प्राप्तौ नसु-
 दित्तवेकः । जीवा० ३४४ ।
 आणोपाणकालो-अनसुदुर्गतेन चतुर्दशपूर्ववरावर्तनशक्ति ।
 ओष० १७८ ।
 आणोमति-आनति । भग० १९ । उच्छ्वसितं, अन्तः-
 स्फुरन्तीमुखोपश्लिष्यां पुर्वेति, आनमति उच्छ्वसति ।
 प्रज्ञा० २१९ । 'गन्धु' प्रदत्ते' इत्येतस्यानेनार्थत्वेन स्वप्राप्य-
 त्वात्, आनति इत्यनेनाभ्यासमिति । भग० १९ ।
 आणोमणिया-आणपणी, निवर्तिकायाम्ने द्वादशो क्रिया ।
 आढ० ६१२ । कार्ये परस्व प्रवर्तने यथेष्टं दुर्निति भावा ।
 प्रज्ञा० २५६ ।
 आणय-आगतः, नवमदेकलोचनाम । प्रज्ञा० ६९ ।

आणरुई - आज्ञारुचि, आज्ञा-संज्ञवचनात्मिका तस्या रुचि - अमिलापो यस्य स आज्ञारुचि । जिनाज्ञैव मे तत्त्व न रोषं सुक्तिजातमिति योऽभिमान्यते स आज्ञारुचि । प्रज्ञा० ५६ ।

आणरुती - आज्ञारुचि आज्ञा-संज्ञवचनात्मिका तस्या रुचि र्यस्य स तथा, यो हि प्रतनुरागद्वेषमिष्याज्ञानतयाऽऽवा यदीनामाज्ञैव पुत्रदाभावाज्जीवादि तथेति रोचते स । ठाणा० ५०३ ।

आणचणप्पओरो - आनयनप्रयोग । आच० ८३४ । इह विविदिशवधिके भूदेशासिद्धे परत स्वयगमनायोगाद्यन्य गयितारिद्रव्यालयने प्रयुज्यते सन्देशकप्रदानादिना त्वयेदमाने यम् इत्यानयनप्रयोग (दशावकाशिके अतिचार) । उपा० १०१ ।

आणयणिया - आज्ञापनिका, जीवाजीवानानाययत । ठाणा० ३१० । आज्ञापनद्वय-आदेशनस्वयमाज्ञापनमेव केलाज्ञापनी रीवाज्ञापनिका, तज्ज कर्मवन्ध, आदेशनमेव वेति, आना यन वा आनायनी । ठाणा० ४३ ।

आणघणी - आज्ञापनी, असत्याश्रयाभाषाभेद । दस० २१० । काय परस्य प्रवर्तनी । भग० ५०० ।

आणयेस्सामि - आनाययिष्यामि । आच० ४१० ।

आणा - आज्ञा, मीनीन्द्रवचनम् । आचा० ४४ । तीर्थंकर गणपतेपदेश । दस० २६५ । ज्ञानायासेवावरूपजिनोपदेश । भग० ५४ । कर्तव्यमेवेदमित्याद्यभेद । भग० १६७ । दुष्कालसंगे गणपिडग । नि० सू० तृ० ४ अ । उपदेश । सूत्र० १८३ । अर्थ । आच० ९०४ । आज्ञाप्यत -

आज्ञा - हिताहितप्रातिपरिहाररूपतया सर्वतोपदेश । आचा० ११३ । आज्ञया सूत्राज्ञया अभिनिवेशतोऽन्यथा पाटादिलक्षणया अतीतकाले अनता जीवाद्यधुरन्त समार कान्तारं वारकतिवर्गनरामरविषयवृक्षजालदुस्तरं भवावीगह नमिल्लयं, अनुपराधतवन्तो जमापिन्व अर्थाज्ञया पुनरपि निवेशतोऽन्यथाप्रपणादिलक्षणया गोश्रमादिलवत् उभयाज्ञया पुन पनरिषात्वापरिज्ञानररणोयतयुवदिशदरेन्यथाकरण लक्षणया गुरुश्रवणीकद्रव्यनिगर्धानेकभ्रमणवत् सूत्रार्थोभयं विचारयेयं, अथवा द्रव्यक्षेत्रवालभावापेक्षामागमोक्तानुगन मेवाज्ञा तया तद्वर्णनेत्यर्थ । सम० १३३ । हे साधो ! भवतेः रिषेयमित्येवमुपमादिष्टि । ठाणा० ३०१ । गूढार्थपदै

रमीतार्थस्य पुरतो देशादतरस्यगीतार्थनिवेदनाय मीनार्थो यदतिचारनिवेदनं करोमि सा । ठाणा० ३०१ । यदीतीतार्थस्य पुरतो गूढार्थपदैर्देशान्तरस्यगीतार्थनिवेदनायानिपारात्येवने इतरस्यापि तथैव बुद्धिदानमा । भग० ३८४ । ठाणा० ३१८ । आदेश । भग० १३३ । जीवा० २४३ । संज्ञवचनात्मिका । प्रज्ञा० ५८ । आश्रिति स्वस्वमावायम्यानात्मिकया भयद्वयाऽभिध्याप्यया वा ज्ञायन्तेऽर्था अनयेति, भगवदभि हितागमरूपा । उत० ४४ । आगम । सूत्र० ४०५ । आच० ८६३ । उत० ४४९ । अनुज्ञा । पिण्ड० १६९ । गुरानियोगात्मिका । उत० ५०३ । यथोक्ताज्ञापरिपालना । नंदी २४८ । द्वादशांग सूत्रार्थमयमेदेन त्रिभिः, द्वादशांगमेव चाज्ञा, आज्ञाप्यते जन्तुगणो हितप्रवृत्तौ यया ताऽऽज्ञेति, अथवा पचरिषाचारपरिपालनशीलस्य परोपकारकरणैकतरपरस्य गुरोर्हितोपदेशवचनमाज्ञा । नंदी २४८ । अतस्य पर्याय । विसे० ४१६ ।

आणाइणो - आज्ञादय, आज्ञामात्रादय । पिण्ड० ६९ ।

आणाइयं - आज्ञानिर्ग - आज्ञा - जिनादेगमतितगच्छति - अति - प्रामति यत्तु, अधर्मद्वारस्य पाठान्तरेणाद्याविगतितनमाम । प्रज्ञ० २४ ।

आणाईसरसेणाचयं - आक्षेपरसेनापत्तम्, आज्ञाप्रधानस्य सतो यत् सेनापत्यम् । भग० १५४ । स्वस्वर्गमस्य द्रव्य द्रुतमाज्ञाप्रधान्यम् । प्रज्ञा० ८९ ।

आणाकखी - आज्ञाकाशी, आगमाशुभारप्रवृत्तिक । आचा० २१० ।

आणानिहेसपरे - आज्ञानिदशकर, आज्ञा-मीम्य । इदं पुरु इदं च मा काशी इति गुरुवचन तस्या निर्देश, इदमि त्यमेव करोमीति निश्चयाभिधानं, तत्कर । उत० ४४ । अथवदभिहितागमरूपया उल्गर्माणवादाभ्या प्रतिपादनमाज्ञा निर्देश इदमित्य विशेषमिदमित्य वयेवमात्मक तत्करणरी- लम्बदुल्लेमाशुगणो वा । उत० ४४ । आशानेदेशतर - आज्ञानिर्देशेन वा तरनि भवाम्भोषिमिति । उत० ४४ ।

आणानिहेसे - आज्ञानिर्देश, आज्ञा-भगवदभिहितागमरूपा तस्या निर्देश - उल्गर्माणवादाभ्या प्रतिपादनम् । उत० ४४ ।

आणापाण - आनप्राण, उच्छ्वासादि वायव्या । भग० २११ ।

आणापाणू-आनप्राणा - उश्वासनिःश्वासकालः संख्याताव-
लिकाप्रमाणः । ठाणा० ८५ ।

आणाफलं - आनाफलम्-जनेन यथोदितप्रचनप्रतिष्ठितरूपा
फलं प्रयोजनं अस्ति । उत्त० ५८० ।

आणामं-(अननम्-असनम्) । अय० १०५ ।

आणामियं-आनामितम्, ईषन्नमितम् । प्रश्न० ८९ ।
आरोपितम् । औषा० १०३ ।

आणाय-आणाय, स्वरूपाभिध्याप्याऽवगम्य । उत्त० १०४ ।
आनायम्, जालम् । उत्त० ४०७ । प्रश्न० २२ ।

आणारुह-आहारुहिः, आह्ला-सर्वज्ञवचनार्थिका तया रुचि-
र्यस्य सः । उत्त० ५६३ । आह्ला-सर्वज्ञस्याह्लातं नियुक्त्या-
दिप्रदानम् । औष० ४४ । नियुक्त्यादि तत्र तया वा रुचिः ।
ठाणा० १९० । अय० १२६ ।

आणाविजय - आणाविजयम्, आह्लाणुणुचिन्तनम् ।
औष० ४४ । प्रवचनपर्यालोचनविषयमाह्लाणुचिन्तनविषयं धर्म-
व्याजम् । ठाणा० १९० । आणाविजय-आह्ला-जिनप्रवचनं
तस्या विचारी-निर्णयो यत्र तदाहाविजयम् । अय० १२६ ।
आह्ला वा विजीयते अस्मिन्महारेष परिचिता क्रियते यस्मिन्-
जिति । ठाणा० १९० । आ-अभिभिषिना ह्यायन्तेऽपी
यया ताऽऽह्ला-प्रवचनं सा विजीयते-निर्णीयते पर्यालोच्यते
वा अस्मिन्नाह्ला । ठाणा० १९० ।

आणाविद्ये-आनापितम् । आष० ४९२ ।

आणासापमाणे-अनादायमानः, आणाविषयमनुवर्णोऽना-
स्वादयन् वाऽऽनुज्ञानोऽतर्कयन्तद्वृत्त्यप्रवर्णयमानोऽनभिलषन् ।
उत्त० ५८८ ।

आणितित्पुं-आनीतः । आष० ५५८ ।

आणिमलो-अनलगिरिजस्य निष्ठा । नि० पू० प्र० ३४९ अ ।

आणुर्कपि-अनुकम्पितः, कृपापात्र । अय० १६९ ।

आणुग-आणु -नपादिपानीयवहकः । सु० प्र० १०५ अ ।

आणुगामियं-देवान्तरगतमपि अस्मिन् यदनुगच्छति लोच-
नमिति तदेवानुगामिकम् । ठाणा० ३०० । धर्मादित्यु-
नुगामि एते जातमानुगामिकम्-अनुमानं तद्गुणे व्यवगाय ।
ठाणा० १५१ ।

आणुगामियं-आनुगामिकम् । औष० ५८ । आनुगामिक-
अनुगमनशीलः । आष० २८ ।

आणुगामियचाप-आनुगामिकत्वाय, श्रुतानुबन्धोद्वेगार्थः ।
अय० ४५९ । भवपरम्परानुबन्धमुत्साहः । अय० ११५ ।

आणुपुष्पी-आनुपूर्ति, शिष्यप्रशिक्षणपरम्परामिका । उत्त०
८ । कश्चैव मरणकालं पारस्य आणुपुष्पी । नि० पू० द्वि०
५३ अ । वृषभनासिकान्तराज्जुसंस्थानीया, यया कर्म-
पुद्गलसहसा विशिष्टं स्थानं प्राप्यतेऽतः, यया बोधोत्पत्त्या-
ज्ञाधरणादिरूपो नियमतः शरीरविशेषो भवति सा ।
आष० ८४ । यथाऽऽसन्नम् । अय० २११ । मूलादि-
परिपाटी । जीवा० १८७ । आष० ८०३ । क्रमेण यथाऽऽ-
सन्नम् । अ० प्र० ४६१ । साक्षीयोरकमाद्यभेदः । ठाणा०
४ । आष० ५६ । यदुदयादन्तरात्मगतौ जीवौ याति तदा-
नुपूर्तिनाम । सम० ६७ । उत्त० ६४१ । आनुपूर्ति-अपा-
सन्नम् । जीवा० २० ।

आणुपुष्पिगदिया-आनुपूर्त्या-परिपाट्या प्रथिता-गुप्तिकता
इति आनुपूर्तिप्रथिता । अय० २१४ ।
आणुपुष्पो-आनुपूर्ति, क्रमेण नीचैर्नीचैस्तदापरूपः । जीवा०
१९८ ।

आणू-उत्सलः । दश० पू० ५४ ।

आतंतमे - आतंतमः-आत्मानं तमयति-वेदयति इति
आतंतमः-आचार्यदिः । आतंतमि तमः-अहानं क्रोधो वा
यस्य ता आतंतमाः । ठाणा० २९४ ।

आत-(आय)-अप्या । नि० पू० प्र० ३२ अ ।

आतवेतायचकरे - आत्मवैवाह्यकरः, अलतो विमन्त्रो-
विश्वो वा । ठाणा० २४१ । आत्मवैवाह्यकरः-यस्मात् स
तपसा पूर्ववर्तितकर्मफलं शोधयन्नात्मन एवोपकारं वर्तते
ततः सः । द्य० प्र० १४८ अ ।

आवसरीरसंवेगणी - आत्मसरीरसंवेगनी - यदेतदस्मदीये
शरीरेमेतदनुवि अशुचिकारकजातमशुचिद्वारविनिर्गतमिति न
प्रतिबन्धस्थानमित्यादिकथनरूपा । ठाणा० २१२ ।

आवातानवितानं-(आवाणवितानं), तन्नुप येमादिक्रिया ।
निवे० ८६९ ।

आतावणा-आतापना । प्रश्न० १०७ ।

मातावये - आतापयति-आतापनां हीतातापानिदनरूपो
यस्येति इति आतापकः । ठाणा० २९९ ।

मातियं-आचिनम्, रक्षितम् । प्रश्न० ४७ ।

मातियणो-अदने-अधने । द्य० प्र० १८० अ ।

आतियाणे-पुंजणवेलाए ठाति । नि० ५० सू० ३८ आ ।

आतुरीभूः । नदी १५४ ।

आतुलुषा-साधारणवादरसनस्पर्शिकायविशेषः । प्रमा० ३४ ।

आतो-आयः । उत० १५७ । आहोस्वित । उत० ३२३ ।

आतो(उ)ज्ज-आतोयम्, वायम् । प्रध० ८ । पट्टहादिः ।

टागा० ९३ ।

आत्तपण-आदत्तेन-गृहीतेन, आत्तायेन वा । अनु० २२ ।

आत्तर-इदतरः, अयमनयोरविशयेनातो-गृहीतो यत्नेना-
प्यपठित इत्यर्थः । आचा० २९४ ।

आत्तप्रसाहा- (आत्तपणहा) । आत्ता-मिदान्तादिभवनतो
गृहीतामातो वा-इहपरलोकयोः सद्योपपन्नतया हितो
'प्रसाह-आत्मनोऽभ्येया वा बुद्धिं पुतर्कव्याकुलीकरणतो हन्ति
यः ॥ । उत० ४३५ ।

आत्मछन्दाः-आत्मनैव उपप्रेधानयनाय छन्दोऽभिप्रायो
विद्यते देवो ते आत्मछन्दसः । व्य० द्वि० २९ आ ।

आत्मरक्षा-शिरोरक्षस्थानीयाः । तरवा० ४-४ ।

आत्मरक्षी-विषयानिनापविगमामिनिदानः सन् आत्मानं
रक्षत्यप्येभ्यः-कुमतिगतमादिभ्यः दृष्ट्येवशीलः । उत०
२२५ ।

आत्मचादी-अस्त्वामा स्वगो निल इति वादी । आव०
८९६ ।

आत्मसमीपे-आत्मोन्मते । ओष० ११८ ।

आत्मसंवेदनीय-आत्मना क्रियत इति । आव० ४०५ ।

आत्मगम-आत्तागम, गुरुपदेशमन्तरेणात्मन एव आगमः ।
अनु० २१९ ।

आत्माधिश्रितयोमी-अत्तादिद्विजोगी, आत्माधिश्रितेन-
कल्पेन भक्तादिना मुच्यत इति, अत्तादिभ्यो । ओष०
१५१ ।

आत्मार्य-अत्ते, अर्प्यमानतया स्वर्गादि, यद्वा आत्मचार्यः ।
उत० २८४ । निरुधनम् । व्य० प्र० ११५ अ ।

आत्माधिकम्-अत्ताद्विषय, आत्मनोऽर्थ, आत्मार्यत्वस्मिन्
भवम् । उत० ३६० ।

आदंसग-आदंसक-दर्पणः । उत० ६५० ।

आदंसगहृत्थिमा-आदंसहृत्ता । आव० १२२ ।

आदंसिआइ-चायविशेष । जे० प्र० ११८ ।

आदण-सिद्धः । आव० ९४, ३५५ ।

आद्वत्ति-विदधति । प्रध० १०७ ।

आदर्शकगृह-भरतचेलस्तानस्तानम् । प्रमा० २० ।

आदर्शसमानः-(आदणसमान), आदर्शगमानो, मोहि गाभुभिः
प्रकल्पमानानुगमोपसारादीनामभिवान् भावान् यथावत्-
निपद्यते ममिहिनार्थनादर्शकत्वात् ॥ आदर्शगमानः ।
टागा० २४३ ।

आदान-आदानम्, आरीयते-स्वीकृत्यतेऽवृष्टवार्त्तं कर्म
मेन तद्, कयायाः, परिग्रहः, गावगावृष्टानं वा ।
सूत्र० २९४ । (वदिदार्शनं)-वदिदार्शनं-मैधुनम् आदानं व-
परिग्रहः, परिग्रहो वा वस्तु धर्मोपकरणद्वयं बर्हिः । टागा०
२०२ । मोक्षादिनाऽऽरिष्यते-पृथक् इति, मेयमः । सूत्र०
२२९ । कारणम् । नि० ५० प्र० ११६ अ । प्रमरः,
प्रमुनिः । नि० ५० प्र० ११६ अ । प्रहणम् । आव० ८२२ ।
आरीयत इति, धनम् । आव० ६४६ । नि० ५० प्र०
३१७ अ । आदानः, अदा । सूत्र० २०९ ।

आदानमिक्षेयणासमिती-आदानमिक्षेयणाममिति, जे
वत्प्राप्यवृत्तारमवृत्तगयीदपकारज्ज्ञा गृहनिक्षेपकरणं पटि-
लेहिय पमगिजय ता । नि० ५० प्र० १७ अ ।

आदाननिक्षेयणमणामोगकिरिया-आदाननिक्षेया-
नाभोपक्रिया, रजोहरणेनप्रमाउर्यं प्राप्नोवरादीनामादानं
निक्षेपं वा करोति ता । आव० ६१४ ।

आदानभय-आदानभयम्, धनस्य वीरादिभ्यो यद्भयम् ।
आव० ६४६ । धनहरणभयं । आव० ४७२ । आदान-
धनं-तदर्थं वीरादिभ्यो यद्भयम् । टागा० ३८९ । इय-
माश्रित भयम् । प्रध० १४३ ।

आदानभरियेसि-आदहनमृते । उता० ३४ ।

आदाणिज्ज-आदानीयम्, मृदुकृताश्च पमदगायदनम् ।
सूत्र० २५७ ।

आदाणिये-आदानीयम्, आरीयते-गृह्यते उपासीयत इति,
पदमर्थो वा । सूत्र० ९ ।

आदाननिक्षेपणासमितिः-रजोहरणप्राप्नोवरादीनां पीठ-
फलकारीना चावश्यकार्थं निरीक्ष्य प्रयुज्य चादाननिक्षेपो ।
तरवा० ९५ ।

आदाणीय-आदानीयः, उपादेयः । यम० ८१ । टागा०
३६९ । परमाणेन अवदानीयं ज्ञानदर्शनचार्मिप्ररूपं तद् ।
आचा० १४० ।

आदित्यमरण-अनि हि नरकावायुष्कतया कर्मदलिका-
न्यनुभूय प्रियते मृतस्य न पुनस्तान्यनुभूय पुनर्मरिष्यत
इत्येवं यन्मरणं । भग० ६२४ ।

आदि-आदि, कारणम् । प्रश्न० ४ ।

आदिप-आदित, सलोवात् । उक्त० ५५७ ।

आदिकरः-आदगर, आदौ प्रायमेव युतधर्ममाचारादि-
मन्यात्मकं करोति - तदर्थप्रणयकत्वेन प्रणयसीत्येवंहीत
आदिकरः । सम० ३ । प्रथमतया प्रवर्तनहीनः । व्य०
दि० ३८५ अ ।

आदिगारमंडलर्ग-आदिकरमंडलम् । भाव० १४६ ।

आदिश्रो-आदिलः । जीवा० ३२१ । सर्वसत्वरः । सूर्य० ।
१२ ।

आदिष्ट-आदिष्टः, विशेषितः । भग० ४७ ।

आदिष्टा-एहीता । नि० चू० प्र० २०७ आ ।

आदित्यमस्त-अद्विहोरात्राणि रात्रिन्दिवस्य चार्द्धं, दक्षि-
णायनस्योत्तरायणस्य वा षष्ठभागात्मकः । वृ० प्र० १८६ आ ।

आदित्यपथा-मरतपुत्रनाम । व्य० दि० १२९ आ ।

आदिमा भाषा - आद्यकादयः । सूत्रकृताः यावद् ये
आद्यममस्यास्तेषु वेदार्था अभिधेयवर्ते । वृ० प्र० १२८ आ ।

आदित्यरथा-वालिपुत्रीवपिता विद्याधरः । प्रश्न० ८९ ।

आदियर्ण - गहर्ण । नि० चू० प्र० ११४ अ । र्णितस्तत् ।
नि० चू० दृ० ६५ आ ।

आदियणभा-आदानम्, ग्रहणम् । भाव० ६१४ ।

आदियणभा-आदानम्, ग्रहणम्, वृत्तीयाधर्मद्वारस्य
पदद्वयं नाम । प्रश्न० ४३ ।

आदिद्विषे । जीवा० १४० ।

आदीअदिष्टमात्रे - आदी-आद्यकादिकामिदेषु वर्तमाना
अष्टा भाषा येन सः । वृ० प्र० १२६ आ ।

आदेज-आदेया, दर्शनययुषागतं सती पुनः पुनरावृत्त्य
भीया । जं० प्र० १११ । आदेयः, रम्यः । प्रश्न० ८३ ।

आदेज्जनाम-आदेयनाम, यदुदयवसम् यन्नेष्टे कापते वा
सत्सर्वं लोकं प्रमाणीकरोति दर्शनममनन्तरमेव च जनोऽभ्यु-
त्थानादि ममाचरति सन् । प्रश्न० ४७१ ।

आदेयचनता-नकलजनप्रश्लावकयता । उक्त० ३१ ।

आदेयकाय-दैतवकृतभृद्विनिष्ठकारः । भाव० ३९० ।

आदेयातः । नेदी ७० ।

आदेशिकं-अमणावुदित्यादेशम् । वृ० प्र० ८३ अ ।

आदेसं-अदिष्टं । नि० चू० प्र० २३० आ । विशेषं प्रति-
नियतपक्षसात्मकम् । उक्त० ६७३ ।

आदेसतिर्ग-आदेशत्रिकम्, मतत्रिकम् । पिण्ड० १० ।

आदेसद्वयसुद्धि - आदेशद्वयसुद्धिः, द्वयसुद्धिभेदः ।
दश० २११ ।

आदेसकलं-आदेशकलम् । भाव० ३४३ ।

आदेसा-पाहुण । नि० चू० प्र० १११ अ । प्रापूर्णाका ।
वृ० प्र० ८५ आ ।

आदेसे - आदेशः, आदिशते यस्मिन्नागते सम्भवेण परि-
जनसहायतदनादिव्यापारे तः, प्रापूर्णाका । सूत्र० १०० ।

आदेसो-आदेशः, प्रकारः । जीवा० ५३ । मुत्ताएयो । नि०
चू० प्र० ७१ अ । अदुता । व्य० दि० ३४६ अ । मना-
न्तरविकल्पः । व्य० दि० ३५४ आ ।

आद्यशब्द - तर्कणादीवादिप्रतिपादनः । नि० चू० प्र०
२२५ अ ।

आद्रहणम्-उच्छेदमुपलक्षणम् । दश० १७४ । पिण्ड० ३५ ।

आधरितितो-आधरितः । भाव० १७१ ।

आधत्त-आधत्तम्, ग्रहणे मुक्तम् । वृ० दि० १२० अ ।

आधरितेहिति-आधरिष्यति । भाव० १७५ ।

आधाकर्मिष-आधाया-आश्रित्य साधून् कर्म-सत्वेतन्-
स्वाध्यायीकरणसत्तया अनेककस्य वा पादलक्षणा किया यत्र

अप्यदी तदाधाकर्म्यं तदेवाधाकर्मिकम् । हागा० ४६० ।

आधायणं-जब वा महा सुगो मता । नि० चू० दृ०
७३ अ ।

आधि-अनसीदा । भाव० ४ ।

आधिदेविकम्-देवादितर्कं दुस्तरम् । उक्त० १६६ ।

आधिभौतिकम्-अन्वयतर्कं दुस्तरम् । वृ० प्र० २९६ ।

आधूय - अर्पणमा, जलेन तदालोकात् । जं० प्र०
२३० ।

आधूयारुहकम्-हरितभेद । भावा० ५५ ।

आध्यात्मिकम्-अध्यात्मिकं, आध्यात्मिकं दुस्तरम् । उक्त०
२६६ । आत्मनि विद्यमानम् । भावा० ४१६ ।

आनगारिकम् - अनगारेय-आत्मनिष्ठम् । अमानगारिक-
मनुष्ठानम् । उक्त० ३३९ ।

आनन्द-श्रुतगामाधिक्यकामे हृदयः । भाव० १४० ।

आनन्दपुरम्—स्थलपत्रात् नगरविशेष । बृ० प्र० १८१ आ ।
 जितारिराज्ञ राजधानी । बृ० तु० १०७ आ । नगरविशेष ।
 व्य० प्र० १४६ अ, ४ आ । व्य० द्वि० २६६ अ ।
 आनन्दविजयः—आचार्यनामविशेष । जं० प्र० ५४५ ।
 आनन्दधिप्रलः—आचार्यनामविशेष । जं० प्र० ५४३ ।
 आनुगामिकः—आ-समन्तादनुगच्छतीत्येनौलमानुगामिक,
 अनुगमः प्रयोजनं यस्य सः । प्रज्ञा० ५३९ । अनुगच्छति
 साध्याभावे न भवति यो भूयादिहेतुः सोऽनुगामी ततो
 जातमानुगामिक, अनुमानं, तदुपो व्यवसाय । ठाणा १५१ ।
 आनुपूर्वी—यथासम् । प्रज्ञा० ५०३ । कूर्परलाङ्गल्गोमू-
 त्रिकाकारेण यथाक्रमं द्वित्रिचतुःसमयप्रमाणेन विप्रहेण भवा-
 न्तरोत्पत्तिस्थानं गच्छतो श्रीवस्तुनुप्रेषिण्यता गमनपरि-
 पाटी । प्रज्ञा० ४०३ । अन्तर्गतं गत्यन्तरमानुपूर्व्या प्राप-
 न्सामर्थ्ये, शरीराशौपाङ्गानो विनिवेशकमन्यायक वा कर्म ।
 तत्त्वा० ८-१२ ।
 अनुक्रमः—अनुपरिपाटी । अनु० ५१ ।
 आपणवीही—आपणवीधि, रथ्याविशेष । जं० प्र० ४१३ ।
 आपणवीधि । भग० ४७६ ।
 आपन्नपरिहारः—नासिक वा दिमासिक वा यावत् पण्मा-
 सिक वा प्रायश्चित्तं । व्य० प्र० ४५ आ ।
 आपाकः—आपकपचनस्थानम् । ठाणा० ४१९ ।
 आपागपत्ते—आपाकप्राप्तम्, ईषत् पाकामिसुमीभूतम् ।
 प्रज्ञा० ४५९ ।
 आपाण्डु—आ-ईषत्प्रवभाजः, पाण्डु । उता० ६८९ ।
 आपीडः—शेखरक । जीवा० २७२ । आमेलक—शेखरक ।
 जीवा० २७७, २९१ ।
 आपुच्छणा—आ-च्छन्नमावृच्छ, विहारभूमिममनादिप्रयो-
 जनेऽनुगुरो कार्या, समाचार्या वृष्टमेद । भाव० २५९ ।
 आपुच्छना । ओष० १५१ । भग० ९२० । स्वकार्यप्र-
 तावाच्छन्नम् । बृ० प्र० २२२ आ । विहारभूमिममनादिप्र-
 योजनेऽनुगुरो वृच्छ । ठाणा० ४२२ ।
 आपृषिकः । ऋ० १६५ ।
 आपृषितं—आपृषमाणम्, परिस्थिते पवने भूयो जलेन
 त्रियमाणम् । जीवा० ३०८ ।
 आपृषितं—आपृषितम्, व्याप्तं, मत्तं, वासितम् । विशे०
 १५० ।

आप्त—अप्त, ज्ञानदर्शनचारित्र्याणि येनाप्तानि स, रागद्वेषप्रलीण,
 दृष्टा. शोष्यै शैषि विषये ये आप्ता । व्य० द्वि०
 २८९ आ ।

आप्तप्रज्ञादा—सिद्धान्तादिभवनतो गृहीतामाप्ता वा इह-
 परलोकयोः सद्बोधरूपतया हितो—प्रज्ञाप्—आत्मनोऽप्येषां
 वा बुद्धिं कुतर्कव्याकुलीकरणतो दमिन्त यः गः । भग०
 ४३५ ।

आप्तेति—आत्मवशता नयति । प्रज्ञा० १६९ ।

आप्रच्छना—भ्रन्त । करोमीदमित्येवं गुरोः प्रच्छनमाप्र-
 च्छना । अनु० १०३ । सम० १५८ ।

आप्फोडिङ्ग—आरुद्योः । भाव० १६८ ।

आयज्ञसो—आयदस्वेद । भाव० ५१५ ।

आयज्ञो—आयद, आरुद्य । भाव० ५१५ ।

आयाहा—आवाधा, ईषहाधा । भग० २१८ । जं० प्र० १२४ ।
 जन्मजरामरणसृष्टिपञ्चादिका आवाधा । ठाणा० ४८८ ।

आयाहाप—अन्तरे कृष्वेति शेष । सम० १६ ।

आभंकरं—मनस्त्वमारक्त्ये त्रिशापरिधितिकं विमानं ।
 सम० ८ ।

आभंकरपरमंकरं—आभंकरवत् । सम० ८ ।

आभंकरे—आभङ्कर, सप्ततितमप्रह्वनाम । ठाणा० ७९ ।
 अष्टपदितमप्रह्वनाम । जं० प्र० ५३५ ।

आभङ्गो—आवाणित, सल्लतः । भाव० २४१ ।

आभरण—आभरणाणि, सुकुटादीनि । जं० प्र० १४५ ।

आभरणसङ्केरी—देवछन्के यूओपकरणम् । जीवा० २३४ ।

आभरणपिया । नि० बृ० तु० ९ अ ।

आभरणवासा—आभरणवर्धा, आभूषणवर्णम् । भाग०
 १९९ ।

आभरणविचित्राणि—आभरणविचित्राणि, गिरिविद्वद्वादि-
 निम्पितानि । भावा० ३९४ । नि० बृ० प्र० २५५ अ ।

आभरणविधी—हारऽङ्गहारदिया आभरणविधी । नि० बृ०
 प्र० २७६ अ । उपभोगविधिविशेष । उपा० ३ ।

आभरणवृद्धी—आभरणवृद्धि । भग० १९९ ।

आभरणपिङ्गि—आभरणानि, अङ्गारिषेयानि । जं० प्र०
 २२१ । आभरणप्रधानानि । भावा० ३९४ । नि० बृ०
 प्र० २५५ अ ।

आभवंतितो-आभवन्तिक -अथवाहार । अय० द्वि० ३८१ आ ।

आभवति-स्य भवति । आव० ८२१ ।

आभवं-आभास्य, दृष्ट दृष्टिना वा । वृ० द्वि० ७० आ ।

आभा-आभा, आकार । प्रज्ञा० ८७० छायावर्ण । सपु० १४० । प्रतिभास । जीवा० ३११ । वर्षस्वरूपम् । जीवा० १०३ ।

आभागी-भोका । आव० ८१५ ।

आभासद्-आभासयति, समन्तत सर्वासु दिक्षु अवभास-यति । जीवा० ३१२ ।

आभासिआ-स्तेछविशेष । प्रज्ञा० ५५ ।

अभ्यस्तित्-अभ्यस्तित्पत्तम् । जणा० २२५ ।

आभासितो-आभाषिक, अन्तरद्वीपविशेष । जीवा० १४५ ।

आभासियं-अभाषिकम्-विवाहितभाषामञ्जानाम् । आव० ६१४ ।

आभासिय-आभाषिक, स्तेछविशेष । प्रज्ञा० १४ ।

आभासियदीवे-अन्तरद्वीपनाम । ठाणा० ३२५ ।

आभिभोग-आ-समन्तादाभिमुख्येन वुच्यन्ते-प्रेष्यकर्मणि व्यापार्यन्ते इति आभियोग्या-शस्त्रलोकपालप्रेष्यकर्मकारिणो-व्यन्तरविशेष । जे० प्र० ७५ । आभियोग्यम्-कर्मकर भाव । दश० २४८ । अभियोग्यभावना-वृत्तिपतभावना । उप० ७०७ । अभिदोगआपवाजजित । ठाणा० २७४ ।

आभिभोगसेढीभो-आभियोग्या-शस्त्रलोकपालप्रेष्यकर्मकारिणो-व्यन्तरविशेषास्तेयामावाप्तभूते श्रेणी । जे० प्र० ७५ ।

आभिभोगिय-आभियोगिक अभियोगे-प्रेष्यकर्मणि व्यापार्यमाणत्वे निवृत्ता । जीवा० २४३ ।

आभिभोगिय-आभियोगिक, वशीकरणाय मन्त्राभिसंस्कृतम् । आव० ६४२ ।

आभिभोग-आभियोगम्, वशीकरणादि द्रव्यतो द्रव्यस्य योगजनित, भावतो विद्यामन्त्रादिजनितम्, बलात्कारो वा, प्रज्ञा० ३८ । आभियोग-वर्जणम् । वृ० तृ० १२२ आ ।

आभिभोगिहो-आभिप्रहिक, अभिप्रहेग निष्ठ, कायो तर्ग । आव० ७८३ ।

आभिचारका-विद्याविशेष । वृ० तृ० २०३ आ ।

आभिहृ आपतितम् । पठ० ४-४२१ ।

आभिङ्ग-आवङ्गम् । ओष० २०४ ।

आभिनिवोहिय-आभिनिवोधिकम्, अभिमुखे-योग्यदेशावस्थितवस्तुवपेक्षया नियत-स्वरूपविपरिच्छेदकतयाऽव-वोष-अवगमोऽभिनिवोष, स एवाभिनिवोधिकम् । उत० ५५७ । विदो० २२६ । अर्थाभिमुखो नियत-प्रतिनियत-स्वरूपो वोषो-वोषविशेष, अभिमुख्येऽस्माद् अस्मिन् वेति । प्रज्ञा० ५२६ । अभिनिवोधिकम्-मतिज्ञानम् । आव० १८ । आभिमुख्येन निश्चितत्वेनावुच्यते-सर्वेदयते आत्मा तदिति, आभिनिवोष, अवग्रहादिज्ञान, अवग्रहात्मा तेन प्रस्तुतज्ञानेन तदावरणक्षयोपपत्तेन वा वरणभूतेन घटदि वस्तुभिनिवुच्यते, तस्माद् वा प्रकृतज्ञानात् अवोपपत्त्याऽभिनिवुच्यते, तस्मिन् माऽधिकृतत्वेन, शब्दोपपत्ते वा सत्यभिनिवुच्यतेऽवगच्छतीत्यभिनिवोषो ज्ञानम्, क्षयोपपत्तो वा, सो वा 'अभिनिवुच्यते', अवग्रहाभिनिवुच्यते वस्तुभिनिवुच्यतेऽवगच्छतीत्यभिनिवोष, स एवाभिनिवोधिकम् । विदो० ५३ । असीत्याभिमुख्ये नीति नैयत्ये, तत आभिमुखो-वस्तुयोग्यदेशावस्थानापेक्षी नियत-इन्द्रियाग्राधित्य स्वरूपविपवापेक्षी वोष, अभिनिवुच्यते आत्मना स । अभिनिवुच्यते वस्तुसौ इत्यभिनिवोष स एवाभिनिवोधिकम् । अनु० २ ।

आभिनिवोहियमाण-अर्थाभिमुखोऽविपर्ययरूपत्वात् नियतोऽनवग्रहरूपत्वाद्बोध-सर्वेदनमभिनिवोष । एव स्वाधिके वस्तुयोग्यादानादाभिनिवोधिकं ज्ञातिर्ज्ञायते वाऽनेनेति ज्ञानम् आभिनिवोधिकं च तज्ज्ञानं वेति आभिनिवोधिकज्ञानम्, इन्द्रियानिन्द्रियनिसितो बोध इति । अय० ३४३ । इन्द्रियवचकमनोनिमित्तो बोध । अनु० २ । अर्थाभिमुखो निवृतो बोध, अभिनिवोषे भव तेन वा निवृत्त तन्मये तत्प्रयोगे ज्ञं वा, अवग्रहा अभिनिवुच्यते तत्, अवग्रहा अभिनिवुच्यतेऽनेनास्माद्वा अस्मिन् वा तत् तदावरणकर्मक्षयोपपत्तम् इति भावार्थ । आव० ७ । अभिनिवोधिकम्, आत्मैव वाऽभिनिवोषोपयोगपरिणामानन्तत्वाद् अभिनिवुच्यते इति वा । आव० ७ ।

आभियोगिक - अभियोगमायनाभावितरत्वेनाभियोगिकत्वेन पूषणा अभियोगवर्तिन । अय० १९० ।

आभियोगिय - आभियोगिक, अभियोगजन-विद्यामन्त्रादिभि परेषां वशीकरणादि येषां ते । प्रज्ञा० ४०६ ।

आभियोगी—अभियोग—विद्वत्स्थानीयदेवविशेषास्तेषामियमाभियोगी । नृ० प्र० २१२ आ । आभियोग्या—आभिसुख्येन युज्यन्ते—प्रेष्यकर्मणि व्यापार्यन्त इत्याभियोग्या, विद्वत्स्थानीयदेवविशेषा । नृ० प्र० २१२ आ ।

आभिसंज्ञा—आभियोग्यम्, अभिषेकयोग्य, राजपरिषेजम् । ज० प्र० २१६ ।

आभीरचिसओ—आभीरविषय, देशनाम । आब० ४१२ । नि० नृ० द्वि० १०७ आ ।

आभोश्चा—आभोग्यिरवा, ज्ञावा । दश० १७९ ।

आभोर्हितो—आभोगित । उत० १३३ ।

आभोएडं—आभोग्यिरवा, उपयोगपूर्वकेनावधिना विज्ञाय । आब० १२८ ।

आभोएति—आभोगयति । आब० १२४ ।

आभोग—आभोग, जानता योऽतिचार कृत । आब० ५६४ । अभिसन्धि । भग० २० । आलोचनमभिसन्धि । प्रज्ञा० ५०० । उपकरणम् । ओष० ३३ । तपयोग । नृ० द्वि० २११ आ । ठाणा० ५०५ । आभोगनमाभोग, तपयोगविशेष । आब० ६१९, ६२६ । विस्तार । विपा० ३९ ।

आभोगण—आभोगनम्, अर्थाविमहसमनन्तरमेव सद्भूतार्थविषयामिमुखमालोचनम् । १७६ ।

आभोगिन्वत्तिप—यदा परस्परपराध सम्बन्धव्युत्पन्न कोप कारण च व्यवहारतः पुद्गलकलञ्च नान्यथाऽस्य शिथो पत्रायते इति आभोग्य कोप विषये तदा स कोप आभोगनिर्वृत्त । प्रज्ञा० २९१ । आभोगेन निर्वृत्त—उत्पादित आभोगनिर्वृत्त आहारमासीतीच्छापूर्वं निर्मापित । प्रज्ञा० ५०० ।

आभोगयउस—आभोगयवुस, य आभोगेन जानन् करोति, बहुशस्य प्रथमो भेद । उत० २५६ । आभोग—साधूनामश्रयमेतच्छरीरोपकरणविभूषणमित्येवं ज्ञान तत्प्रधानो वक्तुः आभोगयवुस । भग० ८९० । शरीरोपकरणभूषणोपसिद्धकारी । ठाणा० ३३७ ।

आभोगिणी—य परिजिता सती मानस परिच्छेदकुपादयति ता । नृ० तृ० ३३ अ । जा विज्ञा जविता मानस परिच्छेदमुपादयति ता । नि० नृ० प्र० १७७ अ ।

आमं आमम् । दश० १७६ । अपरिणतम् । पिण्ड० ६५ । अविशेषिकेति । नृ० प्र० २०१ अ, ५१ अ । आम णाम जं

अपोत्थिय अगिण्णा ण पक्कंति, अण्णेण वा केणइ पगारेण न पक्क—पिज्जीव । नि० नृ० द्वि० १५७ आ । असत्यपरिणय । दश० नृ० ५१ । अनुमताप्योतकमव्ययम् । नृ० द्वि० १६६ अ । सन्ति । दश० नृ० ८६ । अपकरणम् । प्रश्न० ६० । अनुमतौ सम्मतमेतद्वर्माकं सर्वमितिभाव । व्य० प्र० ७१ अ । अपक । व्य० द्वि० १०६ आ । जओ सेहि उग्गमादिसेहेहि चेप्पमाणेहि चारित अविपक्क अपज्जत आम भवति तेण से आम भण्णति, शब्दमात्रोच्चारणम् सरदी भूत ओ वरिससतायुपुरिसो वरिससत अतरे मरतो आमो भण्णति । नि० नृ० द्वि० १२६ अ । अपक्कम् । आब० १३० । स्वीकारेऽव्ययम् । आब० ६४ । आब० १५४ । आब० ४०८ । अशलोपहतम् । आबा० ३४८ । दश० २२९ । अजीणम् । दश० २७० । आमा—अतिदा, सचेतनाम्, अपरिणतं, अपक्कम् । दश० १८५ । अपरिणुद्धम् । आबा० १३१ ।

आमडे—आमलकम्, परिणामिका मत्तदशमोदाहरणम् । नदी १६५ । आम्सकम्—आमलकम् । आब० ४३६ ।

आमंतणी—आमन्त्रणी, असंसाध्याभावाया प्रथमो भेद । दश० २१० । हे देवदत्त । इत्यादिरूपा भावा । प्रज्ञा० २५६ । हे देवदत्त । इत्यादिका, असंसाध्याभावा । भग० । ५०० ।

आमंतयामो—आमन्त्यावहे, वृच्छाव । उत० ३९८ ।

आमतिओ—आमन्त्रित, सम्भाषित, पृथो वा । उत० ३९२ ।

आमतेयव्यो—आपुच्छियव्यो । नि० नृ० तृ० ९७ आ ।

आमग—अपक्कम् । भग० ६०४ ।

आमगधि—आमगन्ध, विभा । सम० १३६ ।

आमज्जति—अस्त्रिपतरोमे सठ्ठेति । नि० नृ० प्र० १९० अ । हत्येण आमज्जति । नि० नृ० प्र० १८७ आ ।

आमज्जमाणे—आमज्जयन्, सहृदयादिना सोधयन् । आचा० ३४३ ।

आमज्जिज्ज—सहृदामुज्यान् । आचा० ३३७ ।

आमट्ट—विपरिणीकृतम्, परामट्ट । ओष० १९२ । आमट्टम्, तेज प्रकृतिरोपणाय मन शिलादिना समन्तात्पराट्टम् । उत० ५२७ ।

आमडागं-आमपत्रम्, अरुणिकतन्दुलीयकादि तथार्थप-
क्षमपक्षं वा । आचा० ३४८ ।

आममहुरे-आममधुरम्, ईषम्मधुरम् । ठाणा० ११६ ।

आमरणदोसो-आमरणदोषः, महदापद्रवोऽपि स्वतो म-
हदापद्रवोऽपि च परे आमरणादसञ्जातानुषः, अपि त्व-
सञ्जातानुतापानुसयपर इति । आच० ५९० ।

आमरणादोसे-आमरणादोषः-आमरणादन्तर्मसञ्जातानु-
तापस्य हिंसादिषु प्रवृत्तिः कैव दोषः । ठाणा० १९० ।

आमर्यावधिः-कद्विविधः । प्रज्ञा० ४२४ ।

आमलप-आमलकम् । आच० ८३१ । आमरकः, साम-
र्येण मारिः । ठाणा० ५०८ । कलविशेषः । पिण्ड० १२ ।
दश० १०० ।

आमलकप्प-आमलकणा, मगरीविशेषः । आच० ३१४,
३१५, ७०७ । उता० १५५ । विरो० ९५० ।

आमलगा-आमलक, बहुबीजो वृक्षविशेषः । प्रज्ञा० ३२ ।
मग० ८०३ ।

आमलगा-आमलकानि । अनु० ११२ ।

आमलपाणयं-फलविशेषप्रक्षालनजलं । आचा० ३४७ ।

आमावाओ-अमावासः, (अमातीवहः) । आच० ४०१ ।

आमिस-आमिष-मांसः । उता० ६३४ । आमिसाद्-
एवित्तेतोरभिलपितविषयादिः । उता० ४०१ ।

आमिसभोगगिद्ध-आमिषभोगकृद्, आमिषस्य-मांसा-
देभोगः-अभ्यवहारस्तत्र मूकः । उता० ६३४ ।

आमिसावसे-मांसावर्षे परिभ्रमणम् । ठाणा० ३८८ ।

आमुसंत-आमुशनं, स्तुभनं । दश० १३७ । आचा०
११ । आच्यन्, भगवत्साराविन्दं भक्तिः करतलमुगा-
विना स्तुभनं । ठाणा० ९ । उता० ८० ।

आमुसिञ्जा-आमर्षम्, सङ्कीर्णदा स्पर्शम् । दश०
१५१ ।

आमे-आम, अविरोधिकोऽप्यहमदोषः । सूत्र० १४५ ।

आमेड-आमेलः, आपीडः, शेखरः । जीवा० १७२ ।

आमेडणा-आमेडना, विषयस्तीक्ष्णम् । प्रथ० ५६ ।

आमेल-आपीडः, शेखरः । प्रज्ञा० ९६ । अच० ४५१ ।
पुष्पशेखरः । औप० ५१ ।

आमेलओ-आमेलकः, आपीडः, शेखरः । जीवा० ३६१ ।

आपीडक-पुष्पोन्मिषो मालवन्महिषः । उता० १४३ ।

आमेलग-आमेलकः, आपीडकः, शेखरः । जीवा० ३७५ ।

आपीडः, शेखरः । जं० प्र० ५२ । जीवा० ३०४ ।

आमेलय-आमेलकः, घूडा । औप० ६३ ।

आमेलिय-आपीडिका, घूडा । भग० ३९८ ।

आमो-वसत्पोषहतो । नि० चु० प्र० १९६ अ ।

आमोथ-आमोदः, मानसे उत्सवः । आच० ७२९ ।

आमोकः-कवचपुत्रः । आचा० ४११ ।

आमोपख-आमोक्षः, आमुच्यन्तेऽस्मिन्नामोक्षं वाऽऽ-
मोक्षः । आचा० ६ ।

आमोडण-हयेहि आमोडणं । नि० चु० प्र० २४५ अ ।

आमोडेति-सीमन्तवृत्तिः । नि० चु० द्वि० ३१ अ ।

आमोद-अन्धः । उता० ३९९ ।

आमोपयो-आमोदकः । जीवा० ३६८ ।

आमोसगा-आमोषकाः, वीराः । ठाणा० ३१५ ।

आमोसलि-आमर्षवार्तयगूधैर्मयो वा कुड्यादिपशमर्षव-
यथा न भवति । उता० ५४१ ।

आमोसहि-आमर्षोपधिः, तन्नामर्षमामर्षः-संस्पर्शमि-
त्यर्थः, स एवौपधिःस्वात्ताभामर्षोपधिः, क्ताविस्स्पर्शमा-
त्रादेव व्याप्यपनयनसमर्थौ सन्निपक्षमनोरमेवौपधारा-

स्तापुदेवामर्षोपधिः । विरो० ३७९ । आचा० १७८ ।

आमर्षोपधिः । ठाणा० ३३२ । आमर्षणमामर्षः-संस्पर्श-

ममित्यर्थः, स एवौपधिः । आच० ४७ । आनर्षणमामर्षः-

हस्तादिसंस्पर्शः । औप० २८ ।

आमोसे-आमर्षम् आमर्षः-अपष्टय करेण स्पर्शनम् ।

आच० ५७४ । आमोषाः-आ-समस्यान्मुष्णन्ति-स्तस्य

पुवन्तीति । उता० ३१२ ।

आम्नाय-गुणनं, योषविशुद्धं परिवर्तनं रूपदानं । तत्त्वा०

९-२५ ।

आम्रसालघनम्-आम्रफलानुसर्गं घनम् । विरो०

९५० ।

आम्रसालिकायाम् । विरो० ९०६ ।

आम्रम्-चतुर्धरम् । आच० ८५४ । अथिला । उता०

६७७ ।

आय-तोयमिदंशय शीततत्त्वाय आयानं मरेषु तेजान्तरीया

यामेति, तस्य कथा दीक्षेति । नि० चु० प्र० २५४ अ ।

कर्माधारणम् । सूत्र० १८९ । दृष्टफलम् । भग० ४ ।

आर्यकं—आतङ्ग, आशुपाती रोग । आर० ७५९ । सद्यो पाती रोग । दश० २७३ । वृष्ट्रजीवने दुःख । आचा० ७५ । आशुपाती श्लाघा । ज० प्र० १२५ । भग० ४७१ । सद्योपातिध्याधि । भग० १२२ । नरकादि-दुःखम् । आचा० १६० । कृष्ट्रजीवितकारी, सद्योपाती स्पर्ध श्लाघा । ठाणा० ११९ । शूलनिश्चयिकादि सद्यो पाती । ठाणा० १५० । ध्याधि । भग० ६९० । आर्जिति सपर्यायभेदाभिध्यायसा तत्कथयति — वृष्ट्रजीवितमारामं पुनरिति इत्यातंका — सद्योपातिनो रोगविशेषः । उक्त० ३३८ । आतङ्ग, सद्योपातिन । औप० २६ । आर० ५८५ । एवरादि । पिण्ड० १७७ । आचा० २९७ । वृष्ट्रजीवित कारी एवरादि । भग० ७०२ । आतङ्ग, आशुकारी ध्याधिविशेष । दश० चू० १४ । रोग । उक्त० ४८६ । एवरादि । आर० ८४८ । औप० १९० । वृष्ट्रजीवितकारी । विषा० ४० । आशुजीवितापहारी श्लाघादि । सूत्र० २९२ । आचा० २०५, ३३०, ३६२ ।

आयकसंप्रयोग — आतङ्गसम्प्रयोग, आतङ्ग-रोग तस्य योग । औप० ४३ ।

आयगुल—पुरपाससम्प्रणि आमाशुगुलम् । अनु० १५६ । अशुगुलस्य प्रथमभेदः । प्रज्ञा० २९९ ।

आयचर्ण — गोमुत । जि० चू० तु० १२७ अ । न० प्र० १०४ आ ।

आयचामि—लिपामि, आसिधामि । उपा० ३२ ।

आयतकारे — आरमनोऽस्तम्भ-अवसानं भवत्य करोतीति आरमास्तकर, धर्मदेवनागसेवक प्रत्येकपुद्गादि । ठाणा० २१३ ।

आयत्ति—आगच्छति, उत्पद्यते । आर० १७९ ।

आयतिपमरणे—यानि नारकायानुष्कनया कर्मदलिकस्य शुभं भियते वृत्तं न पुनस्तान्यनुभूय मरिष्यतीति । सम० ३३ ।

आयंती आयान्ती । आर० ३०७ ।

आयते—आचान्त, नवानामपि श्रोतसो शुद्धिकप्रज्ञात्वेन गृहीताचमन । जीवा० २४३ । कृत्वापान । भग० १६४ ।

आयदमे — आरमदम, आरमान दमयति-समयन् करोति शिक्षयति चेति । ठाणा० २१४ ।

आयंयिलं—आयाम्लम्, ओदनकुत्सायादि । औप० ४० । आचाम्लम् । आर० ८५२ । शुद्धीदनदि । अनुक्त० ३ । सहरा । आर० ८५५ । पानकम् । औप० १३३ ।

आयंयिलपाउगं—आचाम्लश्राययम्, (वृत्तिहाणाणि) । आर० ८५० ।

आयंयिलवह्मणं आचाम्लवर्द्धमानम्, तपोविशेष । अन्त० ३२ ।

आयंयिलिष—आचाम्लिक । ठाणा० २९८ ।

आयंभरे — आत्मानं विभक्तिं पुण्यातीयाः मम्मति । ठाणा० २४८ ।

आयंस—आर्शं, श्वभादिमीराभरणम् । अनु० ४७ । दर्शनं । ज० प्र० ३९२ । आदर्श । ज० प्र० ५१० ।

आयंसघरं—आर्शगृहम् । आर० १७० ।

मायसघरं — आर्शगृहकम्, आर्शमयमिव गृहकम् । जीवा० २०० । ज० प्र० ४५ ।

आयंसमुहदीवे—आर्शनुरादीप, अन्तरादीपनाम । ठाणा० २२६ ।

आयंसमुहा — आर्शमुस्तनामा नवमोऽन्तरादीप । प्रज्ञा० ५० । जीवा० १४४ ।

आयंसलिषी—ब्राह्मीलिपिषदघमेदः । प्रज्ञा० ५६ ।

आय—आय, धुननाम । दश० १६ । लाभ । अनु० १५४ । आत्मा—शरीरम् । उक्त० ४१५ । जीवधित वा । उक्त० ५०४ । अतति—सततं गच्छति तानि तान्यभ्यवसावरणानां न्तराणीनि आत्मा—मनः । उक्त० ३१४ ।

आयइ—आयति—अनागत, उत्तरकालम् । आर० ५०९ ।

आयकाय अनतकायविशेष । भग० ८०४ ।

आयकधादि—आर्यादि, कथप, विदय । भग० ११० ।

आयगय—आत्मनि यत आत्मगत, आदक्ष इति । सूत्र० १२४ ।

आयगप्रेसय—आत्मगवेयक, आसाय—कर्मविगमा दुदहक-रूप गवेययति—अन्वेययते य स । आयगवेयक—आय—सम्यग्दर्शनादिभावान् गवेययतीति । आयनगप्रेषक—मृत्त्वायतो वा—मोक्षस्य गवेययतीति वा । उक्त० ४१५ ।

आयगुप्ते — आत्मा शरीरं तेन शुच्य आत्मशुचि—न यत सत करणचरणादिविशेषेष्ट, शुचो—रहितो, गयमस्थानेभ्य आत्मा येन स । उक्त० ४१५ ।

आयजोगे—आत्मयोगी, आत्मनो योगः—कुशलमनःप्रवृत्तिरूप
आत्मयोगः, स यस्मादस्ति स तथा, धर्मध्यानावस्थितः । सूत्र०
३४२ ।

आयतु—आत्मनोऽयं आत्मार्थः, स च ज्ञानदर्शनचारित्र्या-
त्मकः, आत्मने हितं—प्रयोजनमात्मार्थं, चारित्र्यानुष्ठानमेव,
आयतः—अपर्यवसानान्मोक्षः स एवार्थः । आयत्तः—मोक्षः,
अर्थः—प्रयोजनं यस्य । आचा० ११० । आत्महितं । आचा०
१०९ । ज्ञानादिवृत्तं स्वकार्यम् । सू० द्वि० ७१ अ ।

आयतु—आत्मार्थी, यो ह्यन्यमपयेभ्यो रसति सः, आत्म-
वान् । सूत्र० ३४२ ।

आयणार्ण—आत्मज्ञानम्, वादादिभ्यापारकात् किममुं प्रति-
वादिनं जेतुं मम शक्तिरस्ति न वा ? इत्यालोचनम् । उक्त०
३९ ।

आयणीली—बद्धीविशेषः । प्रज्ञा० ३२ ।

आयणं—आशीर्षम्, स्थानविशेषः । ओष० १५४ ।

आयतंगुली—एगापपत्तिणी । नि० सू० प्र० २०८ अ ।

आयतंगुले—आत्मगुप्तः—सततोपयुक्तः । आचा० २७२ ।

आयतजोग—आयतयोगः—सुप्रतिष्ठितं मनोवाक्यात्मकम् ।
आचा० ३१४ । ज्ञानचतुष्टयेन सम्यग्योगप्रणिधानं । आचा०
३१४ ।

आयतर्ण—आयतनम्, गुणानामाधयः, अहिंसायाः सप्तच-
त्वारिंशत्तमं नाम । प्रश्न० ९९ । आविष्करणं कथनं, निष्प-
यनं वा । सूत्र० १०१ । स्थानम् । ओष० २२२ । नि० सू०
प्र० १९२ अ । देवकुलम् । नि० सू० द्वि० ६९ अ । दोषार्णं
स्थानं । आचा० ३२९ । ज्ञानादिप्रयम् । आचा० २०७ ।

आयतणा—आयतनानि—वर्ण्यहेतवः । ठाणा० ४५१ ।

आयतणार्ह—आयतनादीनि, दोषरहितस्थानानि, वसति-
तानि, संस्तरकगतानि च । आचा० ३७२ । देवकुलपार्था-
परकाः । आचा० ३६६ । कर्मोपादानानि । आचा०
४०७ । उपभोगास्पदभूतानि । आचा० १२७ । कर्मोपादान-
स्थानानि । आचा० ३५६ । दोषस्थानानि । आचा० ३८६ ।

आयततो—तवबलिजो । नि० सू० तु० १२३ अ ।

आयतसंठाण—आयतसंस्थानम् । प्रज्ञा० ११ ।

आयता—दीर्घा । जीवा० १६४ ।

आयती—सन्ततिः । सू० द्वि० २१३ अ ।

आयतीहितं—आगमिकालहितं, आत्मना हितं वा । दश०
चू० १५७ ।

आयते—आयतः, संस्थानपथममेदः । प्रज्ञा० २४२ । भग०
८५८ ।

आयतो—आयतः, मोक्षः । सूत्र० १७३ । मोक्षतो । दश०
चू० ८८ ।

आयत्तं—आयतम्, सम्मिश्रम् । पिण्ड० ८१ । अतिथिनिः-
तम् । आच० ३६६ ।

आयत्ताप—आत्मत्वाय—आरम्यककर्मावुभवाय । आचा०
२३३ ।

आयपट्टिते—आत्मप्रतिष्ठितः, आत्मना वा परब्राह्मण-
दिना प्रतिष्ठितो—जनित आत्मप्रतिष्ठितः । ठाणा० ९२ ।
आत्मापरप्रेरैहिकामुष्मिकपायदग्नेनादारमविषयः । ठाणा०
१९३ ।

आयपतिष्ठि—आत्मप्रतिष्ठितः, आत्मन्येव प्रतिष्ठितः ।
प्रज्ञा० २९० ।

आयपवार्थ—आत्मप्रवादः, सत्तमपूर्वम् । ठाणा० १९९ ।

आयप्पवार्थ—आत्मप्रवादः, यत्रात्मनः संसृष्टिमुक्त्यनेक-
मेतन्निजस्य प्रवदनम् । दश० १२ । आत्मानं—औषमनेकधा
नयमतमेदेन यत्प्रवदति वत् । नैदी २४१ ।

आयप्पवार्थपुण्यं—आत्मप्रवादनाम सत्तमपूर्वम् । सम०
२६ । विशेष० ९४६ ।

आयभाव—आत्मभावः, स्वस्वरूपः । अनु० २२६ । जीव-
सम्बन्धः । अनु० २२० । उत्पादशयनयमनभोजनादिरूप
आत्मपरिणामविशेषः । भग० १४९ । अनादिभवाभ्यस्तो
मिध्यात्वादिकः, विषयशुभ्रता वा । सूत्र० २४० ।

आयभावचकण्या—आत्मभावचकणता, आत्मभावस्याप्र-
शस्तस्य वङ्गनता—वक्त्रिकरणं प्रशस्तत्वोपदर्शनता । ठाणा०
४२ ।

आयभावचकणा—आत्मभावचकणता, मायाप्रत्ययिनीक-
वायाः प्रथमो मेदः । आच० ६१२ ।

आयभावचक्यया—आत्मभावचक्यता, अहंमानिता ।
भग० १३९ ।

आयमण—आचमनम्, निलेपनादि । ओष० ११७, ११०,
१६२ । आशतनायाः दशममेदः । आच० ७२५ । गण्ड-

पादिकरणम् । उक्तं ३७० । निर्लपनम् । वृ० तु० २०४ आ ।
 गिणिवण । नि० वृ० प्र० २२० आ । पुरीषोष्मर्मानन्तरं शौच
 करणम् । पिण्ड० ११ । आचमनम् । टाणा० ३३९ ।
 आयमाणे-आददान, प्रतीमान । मूर्ध्ने १२ ।
 आयमेजा-निर्लपन चापाने एवमेव दुर्यार । ओष० १२५ ।
 आयय-आयतम्, प्रचारितम्, दीपम् । भग० २३० ।
 आयतं - मोक्ष, आयतम्-अत्यन्तम् । दश० २५८ ।
 आदृष्ट, दीर्घश्च । भग० १३, ३३३ । मोक्ष । व्य०
 द्वि० १९७ अ । आरमा । आचा० १२२ । मोक्ष संयमो
 वा । उक्तं ५८७ । संयत । आचा० ३१४ । प्रयत्नवान् ।
 भग० १३ । दीर्घं सत्प्राप्तभयनात् मोक्ष । सूत्र० ७० ।
 आययकणायत्त-आयतकर्णायतम्, प्रयत्नवत्कर्णं याच-
 दाष्टम् । भग० १३ ।
 आययचक्र - आयतचक्र - दीर्घमैहिकासुगमिकापायदाश
 चक्र - ज्ञान यस्य स । आचा० १३६ ।
 आययद्विद्व-आयताधिक, मोक्षार्थी । दश० २५६ ।
 आययद्विद्या-आयताधिक, आयतो-मोक्ष संयमो वा स
 एतस्य प्रयोजनं विद्यते येनामिति । उक्तं ५८७ । आयत -
 मोक्षस्तत्र स्थिता आयतस्थिता उच्यतेविहारिण संविगता
 इत्यर्थः । व्य० द्वि० १९७ अ ।
 आययद्वी-आयतार्थी, मोक्षार्थी । दश० १८७ ।
 आययण-आयतनम् । आच० २११ । आदानम् । अत०
 २४ । गमनम् । दृढम् । जीवा० २७५ । स्थानम् । ज०
 प्र० ७७ । दश० १९८ । अच-अभिविधी समस्तपापा
 रम्भेभ्य आरमा आययन्ते-आययन्ते यस्मिन् ब्रह्माला
 सुप्राप्ते वा यत्नवान् स्थित इत्यायतनं-ज्ञानादिप्रयम् ।
 आचा० २०६ । उत्पत्तिस्थानम् । उक्तं ६०३ ।
 आययतरे-आयततर, आयमनयोरतिशयेनायत आयत
 तर । आचा० २९४ । यन्तेनाययवसित । आचा० ३९३ ।
 आयरति-आचरति, आसेवन्ते । दश० १९८ ।
 आयरतो-आचरन्, व्यवहरन्, कुर्वन् वा । उक्तं ६४ ।
 आयरक्ता-आत्मरक्षा, स्वात्मरक्षणम् । भग० १९४ ।
 अमरक्षा राज्ञाम् । टाणा० ११७ ।
 आयरक्षित्त्व-आत्मरक्षित, आत्मा रक्षितो दुर्गन्धितोरप
 ध्यानादरक्षतेति । उक्तं ९९ । आयरक्षित-आयो वा-
 शानादिलभो रक्षितो-नेनेति । उक्तं ९९ । आत्मा रक्षितो

दुर्गन्धितवान् प्रातोऽनेनेति, रक्षित आया - रक्षितवान्
 दिलाभा येनेति । उक्तं ४१४ ।
 आयरणं-आरणम्, अनुष्ठानम् । उक्तं ५३३ ।
 आयरणया-आरणं, अनुष्ठानम् आयरणम् वा । भग०
 ५७३ ।
 आयरणा-आचरणा, तिथि, मर्यादा, लीला वा । आ०
 ६३९ । ततियमद्रविरूपो । नि० वृ० प्र० १९८ अ ।
 चर्वा । वृ० वृ० १२९ आ ।
 आयरिभ-आचार्य, शिष्यो, श्रोता । भग० ३१७ । औ०
 ६२ । अनुयोगाचार्य । उक्तं १७ । व्य० प्र० १३३ अ ।
 अनुयोग्यर । आचा० ३५३ । तत्परिद्वन्द्वपर्यायो । नि०
 वृ० प्र० १९ अ । आयरिष्ट-आचार्य - प्रतिबोधकद्रव्याज्जादि
 अनुयोगान्धार्यो वा । टाणा० १४३, २४४ ।
 आयरियं-आचरितम्, आगेति । आ० २९३ । आर्य्य -
 आराद् यात पापकर्मभ्य इति । भग० ९० । आरण
 माचरितं तत्तत्क्रियाकलाप । उक्तं २६६ । आराग्रनं
 रार्द्रयुक्तभ्य इत्यार्य्य-तत्त्वं तत् । उक्तं २९६ । आर्य्यम्-
 आर्याणां कर्तव्य आचार्य वा, सुमुमुक्षा यदाचरणीयं ज्ञान
 दर्शनचारित्र्यम् । सूत्र० १८४ । पापकर्मभ्य आरादातमि
 त्यार्य्यम् । टाणा० ११९ ।
 आयरिय-आचार्य । प्रता० ३२७ । शिष्यी । ज० प्र०
 २१२ । आक्षिप्तमिष्याप्रा मर्यादा वा स्वस्य पत्रविधा
 चारं चरत्साचरयति वा परान्, आचरयते वा, मुक्त्वाधिकं
 रासेभ्य इति । उक्तं २७ । आ-मर्यादा-तद्विपर्ययन-
 यरूपया पचते-नेभ्यवे, जिनपाननाशोऽन्तराकनया तदा
 काक्षिभिरिति, आचार-ज्ञानाचारादि, आ-मर्यादा वा
 चारो विहार आचार तत्रय स्वयंकरणप्रमाणप्रदर्शनाय
 ताधु स, आ-इत्यन्-अपरिपूर्णा हेतिका ये ते तारा -
 आचारा-चारकन्या, युष्मदुत्तमिष्यानेभ्यन्विपुणा निने
 या शिष्यास्तेषु ये यथापच्छास्त्रार्थोपदेशकतया । भग० ३ ।
 आयरियउवहारा - आचार्योपाध्याय, आचार्येण मतो
 पाध्याय । भग० २३२ । आचार्योपाध्याय । नि० वृ०
 प्र० १९६ आ ।
 आयरियज्जनवय देशविदेश । नि० वृ० प्र० ३४४ आ ।
 आयरियते - आचार्यकम्-तद्मयव्याख्याकृतम् । व्य०
 प्र० १६६ अ ।

आयरियव्यं-पदियव्यं । नि० च० प्र० ५ आ ।

आयवणाम्-आतपनाम-यदुद्वाह जन्तुशरीराणि स्वरूपेणा-
नुष्णान्यापि उष्णप्रकाशस्यक्षणाभातं प्रवेति तदातपनाम,
तद्विप्राकथ आनुमण्डलगत्येषु पृथिवीकायिकेष्वेव न बहौ,
प्रवचनेऽपि निषेधात्, सञ्चोष्णत्वमुष्णस्पर्शनामोद्वाह, उत्कट-
सोद्विग्नवर्णनामोद्वाह प्रकाशयस्त्वम् । प्रज्ञा० ४७३ ।

आयरिया-आचार्याः-प्राणाचार्या वैद्याः । उक्त० ४७५ ।
व्य० प्र० १७१ अ ।

आयरिसो-आदर्शः । आचा० ५ ।

आयरेण-आदरेण, प्रयत्नेन । जै० प्र० १९२ ।

आयरो-आदरः, आदर्यते आदरणं वा, परिमहस्याहं
नाम । प्रश्न० १२ । सम्प्रश्नः । वृ० सू० ११ अ ।

आर्य-अज, पितामहः । व्य० प्र० १७१ अ । अनुपु-
प्तीकारि । व्य० प्र० १४ अ ।

आयह्य-शुद्धम् । पञ्च० ३३-६६ । पराधीनताम् । पठ०
२४-१५ ।

आयव-आतपवान्, चतुर्विंशतितममुहूर्तनामविशेषः । सूर्य०
१४६ । जै० प्र० ४९१ । रुचिबिम्बजनित उष्णप्रकाशः ।
उक्त० ५६१ । आतपः, आ-सम्पत्तापयति सन्तापयति
जगदिति । उक्त० ३८ । पञ्च० १२१ ।

आयवत्तस्य-आतपस्यः । अय० ६८० ।

आयवसाह-आतपश्राणि, उश्राणि । जै० प्र० ८१ ।

आययाह-विश्वकारणामवादिनः । आच० ८१६ ।

आययाह-आत्मवादिनः, क्रियावादिविशेषः । सन० ११० ।
'पुरुष एवेदं मि' मिलादि प्रतिपत्तिरिति । ठाणा० २६८ ।

आययाभा-आतपाभा, सूर्यस्य उज्ज्वलपेन्द्रस्य द्वितीया
अवस्यद्विती । जीवा० ३८५ । सूर्यस्य वरुणनाम । अय०
५०५ ।

आयवी-आत्मवित्, आत्मानं श्रद्धादिपतनरक्षणद्वारेण
वेत्तति । आचा० १५४ ।

आयवीरिय-वीर्यस्य पथमभेदः । नि० च० प्र० १९ अ ।

आयसंचेयनिज्ञा-आत्मना संवेज्यते-क्रियन्त इति
आत्मसंचेतनीया (पटन-पतन-संभन-श्लेषजन्मा उप-
सर्गाः) । ठाणा० २८० ।

आयसंचेयतो-आत्मसंचेतनीयः-आत्मनःकारणो नु सोत्पा-
दनम् । व्य० प्र० १९६ अ ।

आयसा-आत्मना । सूत्र० १०६ ।

आयसी-लोहमयी, दर्भमयी च । प्रश्न० १३ ।

आयसंचेयनिज्ञा-आत्मसंचेदनीया-आत्मना क्रियन्ते ये, उप-
सर्गाः । आच० ४०५ ।

आयसरीरसंचेयणी-आत्मशरीरसंचेयनी, संचेयनीकपायाः
प्रथमोभेदः । दृश० ११२ ।

आयसरीराणवकखिया-स्वसरीरसत्कारिणी क्रिया ।
ठाणा० ४३ ।

आयसेण-आत्मसेनः, जंबूद्वीपैरवते अस्थामवसर्पिण्यां
चतुर्थतीर्थकृत । सम० १५९ ।

आया-आत्मा, जीवः । आचा० १६ । आत्मा । अय०
१२२ । आत्मा, कर्तुं । वृत्ति २१२ । द्वादशवते आत्म-
भेदनिरूपणाच्चो वचनोद्देशकः । अय० ५५२ । अतति-
सततमवगच्छति 'अत सातस्यमन' इति वचनादतो,
धातोर्गत्यर्थवाह्यत्वात् वा ज्ञानार्थवादनवर्तत जानातीति
निपातनादस्या-जीवः उपयोगलक्षणरादस्य सिद्धसंसार्यव-
स्याद्वयेऽप्युपयोगभावेन सततावबोधभावात्, अतति-सततं
गच्छति स्वकीयान् ज्ञानादिपूर्वाण्यनिष्ठाभा, संसार्यपेक्षया
नानागतितु सततपमनात् मुक्त्यपेक्षया च भूततद्भावात्-
दत्तेति । ठाणा० १० ।

आयाए-आत्मविप्राधनाशेषः । ओष० ७९ ।

आयार्थ-आदानम्, दैप्तिताम्रप्रहणम् । औप० १८ । अर्ग-
कास्थानं वा । औप० १८ । सुत्रणिहितमिन्द्रियं । आचा०
३०४ । कर्मदानम् । आचा० ३३७ । आरीयते-स्वीकि-

यते प्राप्यते वा मोक्षो येन तत्, ज्ञानदर्शनकारिप्रश्रयम् ।
सूत्र० ५२ । उल्लगा । नि० च० प्र० १९० आ । गण्ये,

जेय मध्येन गन्तुं दयमद्विहरियादीणि वेत्तति स दयमद्वि-
दश० च० ७८ । कुचादिप्रहणम्, सम्प्राप्तकामत्वेकादशो

भेदः । दृश० १९४ । आदानः-आरीयतेऽनेनेलादानी-
मार्गः । दृश० १६८ । इन्द्रियम्, करणम् । अय० २६६ ।

आरीयते-द्वारस्थगार्थं शुश्रूत दत्तादानः । जै० प्र० १११ ।
आरीयते-शुश्रूते आत्मभवेः सद् भिन्नयतेऽप्रकारं कर्म

येन तदादानम्, हितायाश्रवद्वारमष्टादशपापस्थानरूपं वा ।
आचा० १०० । संयमानुष्ठानं । आचा० १२८ । कर्मो-

पादानं । आचा० २४३, ३३० । आरीयते-तावद्यानुष्ठानेन
स्वीकियते । आचा० १९३ । आदिः । व्य० प्र० ११८

आ। हितायाध्वद्वारमष्टादशपण्यमानर्हं वा तत्स्वितेनि
मित्तत्वास्याया वा। आचा० १७१। आदीयत इति,
धनधान्यादि। उत० २६५। आदीयत इति आदि -
प्रथमम्। उत० ५७०। आदीयन्ते-गृणन्ते द्वादशयोऽप्यु,
एभिरिति आदानानि-इन्द्रियाणि। सू० प्र० २११ आ।
आदीयते सद्वितैर्गृणत इति, चारित्रधर्म। उत० ३३८।
आदीयते गृणतेऽर्थे अनेनेत्यादानम्-इन्द्रियम्। भग० २२४।
आदान, आदेशो रस्य। प्रथ० ८१। आदीयते-स्वीक्रियते
आत्महितमनेनेति-सयम। उत० २२५। सम्यग्दर्शनसाल
चारित्र्यरूपम्। सूत्र० ४४५।

आयाणपण्य - आदीयते-प्रथममेव गृणत इत्यादान सय
तपद आदानपद तेन आदानपदेन। आचा० १९६।
आयाणपय - आदानपदम्, शास्त्रस्याध्ययनोद्देशादेधा
पदम्। अनु० १४१।

आयाणपरिसाडे - आधानपरिसाटम्, गर्भाधानपरिसाटरूप
मूलकर्मवृत्तीयभेद। पिण्ड० १४२।

आयाणभङ्गमन्तनिकलेषणासमिर्ह - आदानभाण्डमात्र
निक्षेपणारमिति, भाण्डमाने आदाननिक्षेपविषया समिति -
गुदरक्षेप। आच० ६१६। आदाने-महणे भाण्डमानाया
षष्ठापुष्पकरणरूपपरिच्छदस्य, उपकरणस्य वा, भाण्डस्य-
षष्ठाद्वैष्णमयभाजनस्य वा मानस्य च-पात्रविशेषस्य निक्षे
पणार्था-विमोचने ये समिता-सुश्रुत्युपेक्षितादिकमेण सम्यक्
प्रज्ञास्ते। औप० ३५।

आयाणरक्षी - आदानरक्षी, आदीयते-स्वीक्रियते आत्म
हितमनेनेत्यादान-सयमस्तद्रक्षी। उत० २२५।

आयाणसो - आदानश - आदेशारभ्य। सूत्र० ४३४।

आयाणसोय - आदानस्रोत, आदीयते - सावयानुपानेन
स्वीक्रियत इति आदानम्-कर्म ससारणीजभूत तस्य स्रो
ताभि-इन्द्रियविषया मित्रावाविरितिप्रमादकृपाययोगो वा।
आचा० १९२।

आयाणसोयगद्विप - ससारणीजभूतेन्द्रियविषय भिष्या
त्वादियुद्ध - अणुपपन्न। आचा० १९३।

आयाणिजं - आदानीयम्-श्रुत। आचा० १२२। कर्म।
आचा० २४२। आदातव्य भोगारुण्य, आदानीय-कर्म
आचा० १९३। प्राण, आदयवचनस्य। आचा० १९१।

आयाणी - वचिदेशनिर्णयेऽत्रा मूयमरोमात्तो मरुति, तस्य
कमनिष्यमानि आजकानि भवन्ति। आचा० ३१४।

आयाणीय - आदानीयम्, प्राणम्। आचा० ३८।

आयाती - आयानि, सर्वाङ्गिणम्। टाण० ६७।

आयापरिणामो - आयया परिणाम। म्य० डि०
४५० अ।

आयाम - अवसायनम्। आच० ५४। दीर्घम्। अतु०
१८०, १७१। भग० ११९। टाण० ६९। आय० १८४।
अवधावणम्। औप० १३३। पिण्ड० १७। आनाम।
टाण० ३३९। अवतामन। नि० मू० प्र० ४७ आ।
आचाम्भम्। उत० ७०६। उच्चारम्। भग० १९८।

आयामग - आयामकम्, अवधावणम्। उत० ४१९।

आयामणया - भावणम्। भग० ९३।

आयामते - आयामकम्-अवधावणम्। टाण० १४७।

आयामविक्लंभो - आयामविक्लम्भ। आच० १५०।

आयामुत्तिषोदग - अवधावणवृत्त्योर्दक्ष। टाण० ३३९।

आयामे - आयाम, दीर्घम्। प्रण० ४२७।

आयामेति - द्दानि। भग० ६६३।

आयामेत्ता - आयामेन समाहृत्य। सूत्र० ३०९। आयाम्य,
आहृत्य। भग० ६३।

आयामेत्था - भोजितवान्। भग० ६६२।

आयाय - आनाय, स्वीकृत्य चरित्वा। उत० १२८। अव
गम्य। आचा० ३३९। गृहीता मयैतदर्थं यतिनम्यमिति
निधित्य बुद्धया गम्प्रधार्येतिवाक्त्। उत० २६८। बुद्धया
गृहीत्वाऽभ्युपगम्य। उत० ३५३। गृहीता, अवगम्य।
आचा० ३३५। बुद्धया गृहीत्वा। उत० १०४।

आयार - स्वरूपम्। जै० प्र० १८। मूलगुणादि। दश०
२५६। लोचार्त्तानादि। दश० ११०। आर्-मर्षांगयो
चरण चार-मर्षादया कार्यनिधमविश्लेषया चार आचार
इति। आच० ४४८। चतुर्पुंशुक्ति। आच० ६१।
श्रुतज्ञानदिनिययमनुगम कालाप्ययनादि। भग० १२०।
न्यवहार। टाण० ६४। चारितम्। उत० ५८३।
ज्ञानाचारादि। उत० ५८३।

आयारमक्तेरणी - आचारक्षेत्रग, आचारो-लोचार्त्ताना-
दिस्तत्प्रकाशनेन भाक्षेपणी। टाण० २१०।

आयारकहा। नि० मू० डि० ६५ अ।

आचारकुसल—ज्ञानायाचारेण कर्मवृत्तानां लावकः । ध्य० प्र० २३४ । आचारे ज्ञातव्ये—प्रयोजकव्ये वा दक्षः, अनुष्ठानासनप्रदानानुपदिष्टान्तगुणानामाकरो वा । ध्य० प्र० २३६ ।

आचारफल्दी—आत्मरक्षी, आत्मावं रक्षलपायेभ्यः वृणति-गमनादिभ्य इत्येवंशीलः । उक्त० २२५ ।

आचारगोचर—आचारगोचरः, वियाकलापः । दश० १९१ । आचारः—सोक्षार्थमनुष्ठानविशेषस्तस्य गोचरः । आचा० २६६ ।

आचारग-चूलिका । आचा० ७ ।

आचारस्तेन—आचारस्तेनः, विनिष्ठाचारवगुण्यरूपः इति । दश० १९० ।

आचारदर्शनम्—आचारदर्शनम्, प्रत्युपेक्षणादिक्रियादर्शनम् । आच० ४४८ ।

आचारदोषो—आचारदोषः । आच० ६५४ ।

आचारप्रकल्प—आचारप्रकल्पः, आचरणं आचारो सो य पञ्चविहो—गाणद्वैतचरिततत्त्ववैरीयाचारो य, तस्य पकरिषेणं कल्पना—सप्तभेदप्रणेत्यर्थः । नि० चू० प्र० ४ आ । आचार—प्रयमार्तं तस्य प्रकल्पः—अध्ययनविशेषो निस्तीक्ष्णमिष्टपरोभिधानं, आचारस्य वा—साध्याचारस्य ज्ञानादिविषयस्य प्रकल्पो व्यवस्थापनमिष्टाचारप्रकल्पः । सप्त० ४८ । उक्त० ६१६ । (निशीथ) आचार एव । आच० ६६० । प्रत्याख्यानपूर्वस्य विंशतितमं प्राप्तं । आचा० ३१९, ३२० । निशीथाध्ययनम् । ठाणा० ३३५ ।

आचारप्रभासर्ण—कालनियमाद्याचारव्याख्यानम् । आच० ४४८ ।

आचारफल—आचारफलम्, सुकिलक्षणम् । उक्त० ५८३ ।

आचारमंडप—आचारमाळम् ; अनु० १ ।

आचारमंडग—आचारमाळकं—पात्रकम् । ओष० १५१ ।

आचारमाच—विनिष्ठाचारः । दश० १९० ।

आचारमंतरे—आचारान्तरे । आच० ७९३ ।

आचार्य—पंचविहं आचार्यो मुण्ड आचरद वा सम्मोक्षो । नि० चू० तृ० १२८ आ । ज्ञानादिपञ्चप्रकाराचारवान् । ठाणा० ४२४, ४८४ ।

आचार्यत—आचार्यत, मुन्दराकारं, आकारचित्रं वा । ओष० २ ।

आचारसमाही—आचारसमाधिः, चतुर्थं वितयसमाधिस्थानम् । दश० ३५५ ।

आचारे—आचारः । नि० चू० तृ० १४८ आ । ज्ञानादिविषयाऽऽसेवा । ठाणा० ३२५ । आचार्याणां नमस्कारार्हत्वे तृतीयहेतुः, तानाचारवत् आचाराख्यापकाश्च प्राप्य प्राणिन आचारपरिज्ञानानुष्ठानाय प्रभवन्ति । आच० ३८३ ।

आचारो—आचारः, साधुसामाचारी । प्रश्न० १२५ । आचार्यते अस्मिन् इत्याचारः । आचा० ५ । आचारः । ध्य० द्वि० ३९१ अ ।

आयाधप—आतापनाकारी । प्रश्न० १०७ ।

आयाधगा—अनुरज्जुमारविशेषः । भग० ६२० ।

आयाधणा—आतापनास्थानम् । आच० ३९१ ।

आयाचादी—आरम्भादी । आचा० २२ ।

आयायत—सङ्घीषदा तापनमातापनम् । दश० १६३ ।

आयायितो—आतापयन् । आच० ३७१ ।

आयास—पीडा । ओष० १५७ । लोहमयम् । भग० ३१९ । मन प्रवृत्तीनां खेदः, परिग्रहस्य चतुर्विंशतितमं नाम । प्रश्न० ९२ ।

आयासकर—आशेषितः । आदेशः, आदेशत इति आदेशः । ऋ० द्वि० ३३६ आ ।

आयाहिणंपयाहिणं—आदक्षिणप्रदक्षिणं, आदक्षिणाददक्षिणहस्तादारभ्य प्रदक्षिणं—परितो भ्राम्यतो दक्षिण एव । सूर्य० ६ । आच० १२४ । जै० प्र० १७ । भग० ११४ ।

आयाहिण—आदाहिणा, आदक्षिणाप्रदक्षिणा । आच० २३३ ।

आयुःकर्मावृत्तिः—स्थितिर्विवर्णमिति । प्रज्ञा० १९९ । **आयुःक्षेमस्य**—जीवितस्य । आचा० २९१ । आयुष क्षेम—सम्यक्पालनं तस्य । आचा० २९० ।

आयुर्वेदः—वेदशास्त्रम् । रिषा० ७५ ।

आयो—लाभः । भग० ९ । गमनं, वेदनम् । ठाणा० ३४८ ।

आयोगठाण—आयोगग्याणम्, खेलनस्थानम् । आच० ८३३ ।

आयोगहो—आयपमाणं क्षेत्रं । नि० चू० प्र० २४६ आ ।

आयोधनस्थानम्—अष्टालम् । उक्त० ३११ ।

आरं-आरः, संसारः । नृ० प्र० ५१ अ, २०१ अ । इहभवं,
शुद्धभवम्, संसारो वा । सूत्र० ५६ । इहलोकाख्यं
मनुष्यलोकं वा । सूत्र० १५२ ।

आरंभ-आरम्भः, जीवोपपातः, उपद्रवणं, सामान्येन
वाऽऽभवद्वारप्रगतिः । भग० ३१ । आचक्रसाष्टमी प्रतिमा ।
आच० ६४६ । आरम्भः । आच० ६८८ । साध्यानुष्ठानम् ।
आच० ७८ । जीवोपपातः । भग० ७३५ । वृषिभ्यामुप-
मर्दनं । ठाण० १०८ । साध्याकियानुष्ठानम् । आच०
१५६ । आरम्भणमारम्भः, शरीरधारणायाश्चपानाद्यन्वेषण ।
आच० २९० । प्राप्तिपथः । तृष० ६-९ । इन्द्रोपादन-
व्यापाराः । उच० ४५६ । वृषिभ्यामुपमर्दनम् । प्रज्ञा०
३३५ । जीवः, कृष्यादिव्यापारः, जीवानामुपद्रवणं वा ।
प्रश्न० ६ । नि० चू० प्र० ३३ अ । व्यापारः । प्रश्न०
६३ । हलन्तालखननः । आच० ८१८ ।

आरंभ-आरंभते-वृषिभ्यामीनुपद्रवयति । भग० १८३ ।

आरंभञ्जो-आरम्भञ्जः, आरम्भान्-हलन्तालखननाज्जा-
यते सः । आच० ८१८ ।

आरंभकदा-आरंभकदा, छागतितिरमहिषारण्यकादिका हता
अत्रेति प्रसीतनं द्वेषणं वा । अककयावास्तुयीमेदः । आच०
५८१ । तितिरागुपयोगकथा । ठाण० २०१ ।

आरंभपरिणाम-आरम्भः-वृषिभ्यामुपमर्दनलक्षणः परि-
ज्ञातः-तथैव प्रत्याख्यातो येनासत्त्वारम्भप्रतिज्ञातः, अमनो-
पासकाष्टमी प्रतिमा । सम० ११ ।

आरंभसमारंभो-आरंभसमारंभः, आरंभ-जीवास्तेषां समा-
रंभ-उपमर्दनं, अथवा आरंभ-कृष्यादिव्यापारस्तेन समा-
रंभो जीवोपमर्दनं, अथवा आरंभो-जीवानामुपद्रवणं तेन सह
समारंभः, परिज्ञापनमिति वा, प्राणवधस्यैकादशपर्वण्यः ।
प्रश्न० ५ ।

आरंभिया-आरंभिकी, आरंभ-वृषिभ्यामुपमर्दनं स प्रयो-
जन-कारणं यस्याः सा, सम्प्रगच्छेः प्रथमकिया । प्रज्ञा०
३३४ । विशतिकियामध्ये प्रथमा । आच० ६१२ । आर-
म्भणमारम्भः तत्र भवा आरम्भिकी । ठाण० ४१ ।

आरंभित्व-आरंभकः चौरप्राहकः । नृ० द्वि० १०७ अ ।
आरंभिकः । ओप० ८९ ।

आरंभित्तो-इदंवासिगो । नि० चू० तु० ३० अ ।

आरंभित्तो-कोट्वालो । नि० चू० प्र० २६२ अ ।

आरंभित्तय-आरंभकः । उच० १६५ । दण्डनायकः ।
दण० १६६ । आच० ६३३ । ओप० १०६ । आरंभिका-
णामप्युपरि स्थितिर्ना हिंसा आरंभिकाः, पुरांभिकाः ।
व्य० प्र० १३५ अ ।

आरंभित्तयपुरित्तो-आरंभकपुरित्तः । आच० ३५३ ।

आरंभित्तय-आराद्रुतम्-आराद्रागस्थितमिन्द्रियगोचरमागत-
मित्यर्थः । भग० ११७ ।

आरंभित्तिकम् । उच० ३८३ ।

आरंभित्तन्ती-रुदन्ती । नंदी १५४ ।

आरंभित्त-संशब्दनम् । ओप० ८१ ।

आरंभित्त-आरंभः, कन्पोषैरुदशरैरानिर्जमेदः । प्रज्ञा०
६९ ।

आरंभित्त-आरंभ्यः, तापसादिः । अच० २४४ ।

आरंभित्तगतर्ण-दयामावादिनृणम् । नृ० द्वि० २२० अ ।

आरंभित्तय-आरंभ्यकः, आरंभ्ये भवः, तीक्ष्णविशेषः । सूत्र०
४२२ ।

आरंभित्तकम्-लौकिकयुतम् । आच० ४६५ ।

आरंभित्त-भग्न इतो वा । उच० ५४० ।

आरंभित्त-आरंभकम्, ईष्यकम् । आच० १२१ ।

आरंभित्तो-आरंभ्यः । विशेषः १८१ ।

आरंभित्त-कजिपं (तेसीमासाष्ट) । नि० चू० प्र० ४७ अ ।

आरंभित्त-आरंभित्तय, गन्त्री । पिण्ड० १०२ ।

आरंभित्त-आरंभ्ये वसतीति आरंभ्यकः । सूत्र० ३१५ ।

आरंभित्त-आरंभदेशोद्भवान्, स्लेच्छविशेषान् । जं० प्र०
२२० ।

आरंभित्त-आरंभ्यः । जं० प्र० १९१ ।

आरंभित्त-आरंभदेशावासीनो स्त्री । भग० ४६० ।

आरंभित्त-आरंभ्यः, चिन्तातददेशावासी स्लेच्छः । प्रश्न० १४ ।

आरंभित्त-आरंभमाण, पद्व्याप्य विनाशयन्ती । पिण्ड०
१५७ ।

आरंभित्तभक्तोऽन्तः-विद्यमानो नाट्यविधिः । जीवा० २४७ ।

आरंभित्त-आरंभ्यम्, वृत्तविशेषः । जं० प्र० ४१२ ।

नि० चू० तु० १ अ । जहाभिहितत्रिषाणतो विवरीयं, अदवा
दुपियं अण्यं वा द्रष्टव्यंतेति अण्यं आदत्तेति । नि०

चू० प्र० १८१ अ । वितयकरण्या, त्वरितं सर्वमारममा-
णस्य, अर्द्धकृपुपेक्षित एवैकत्र यदन्यान्यवत्प्रहणं वा । ठाण०

३६१। विपरीता प्रत्युपेक्षणा, आवुल यदन्यान्वयप्रवृत्त
तदा। ओप० १०९। सोऽमाह सुभः तेषामिदम्। ज०
प्र० ४१७। अष्टाविंशतितमो नाव्यविधिः। जीवा० २४७।
ज० प्र० १४७।

आर्य - आर्य, उपरतम्। सूत्र० १०५। अभिविधिना
आर्यः। प्रश्न० १३८।

आरसिउं - आरस्य, इतिवा। आव० १०४।

आरसियं - आरसितम्, शब्दितं। आर० २२७।

आरा - आरा, प्रवृत्तद्वान्तर्वातिनी लोहशलाका। प्रश्न०
१२। हुहोवाणहतिव्यवृत्त। नि० चू० द्वि० १८ अ।

आराडो - आराटी, आरसनम्। आव० ६७७।

आरादण्डः - प्रतोद। दश० २५०।

आराम - तत्र रमणीयतातिशयेन क्षीपुष्यमिदुनामि च न आर
मन्ति स विविधपुष्पजात्युपकोमित आरामः। अनु० २४।
विविधपुष्पाद्युपकोमित। टाण० ३१२। रति० आवा०
२२९। आराम - आरमन्ति यस्मिन्माधवीलतादिषु दम्प-
त्यकीनि स आरामः। भग० ३३८। आरामा - दम्पत्या-
दीनि येवारमन्ति ते। अनु० १४९। वाटिका। प्रश्न०
८। आरमन्ति - यस्मिन् माधवीलतागृहादी दम्पत्यादीनि
क्रीडन्तीति। औप० ३। पुष्पप्रधानवनम्। औप० ४१।
दम्पत्योन्मेषरासप्ररातिस्थानम्। ज० प्र० १८८। आगत्य
रमन्तेऽत्र माधवीलतागृहादिषु दम्पत्य इति स। जीवा०
२५८। दम्पतिरमण्यकानभूतमाधवीलतादिगृहयुक्तः। प्रश्न०
१२७। दम्पतिरतिस्थानलतागृहोपेतवनविक्रेष। प्रश्न० ७३।
माधवीलतागृहेतो दम्पतिरमणाश्रयो वनविशेषः। प्रश्न०
१२६।

आरामाह - विविधप्रकृतोपकोमिता कल्यादिगृहकगृहेषु
क्षीपहितामा पुनरमण्यकानभूता। टाण० ८६।

आरामाशर - आराममश्वर्गः इहम्। औप० ६१। उद्यान
गृहम्। आवा० ३६५। आवा० ३०६।

आरामिओ - आरामिक। आव० ३९०।

आराहृत्ता - आराह्य, उत्सवप्रवृत्तमादिगृहादिनावापविहता।
उत्त० ५७३। यथावदुत्सवार्थादिबुधालतया यावज्जीवं तद-
यमिवनेन। उत्त० ५७३।

आराह्य - आराधयति, प्रवृत्तीकरोति। दश० २२४।

आराधक - निरतिचारपालनाकृतः। उत्त० ५७८।

आराहओ - आराधक, अविराधक। औप० ११२।

आराहगा - आराधका - आराधयन्ति - अविकलतया निष्पा-
दयन्ति सम्यग्दर्शनादीनि ह्याराधका। उत्त० २३२।
आरवर्जका। उत्त० ३६१।

आराहण - आराधनम्, अलङ्कारकरणम्। भग० २९७।

आराहणा - आराधना, सम्यगसेवना। उत्त० ५८६। अनु-

ष्ठानम्। उत्त० ५९१। ज्ञानाधाराधनात्मिका। उत्त० ५८२।

आवर्जनार्थम्। उत्त० ५९१। अलङ्कारस्य करणम्।

आव० ८४०। चरमकाले निर्यापणम्। दश० २६२।

मोक्षमार्गलङ्घना। आव० ५६२। आवश्यकरूपं पण्यं।

विशे० ४१५। अष्टमसते दशमोद्देशकः। भग० ३३८।

अलङ्कारकरणम्। उत्त० १२। मोक्षाराधनाहेतुत्वात्।

अनु० ३१। निरतिचारज्ञानायासेतः। टाण० ९८।

आराहणामरण्ये - आराधनमरण्ये, मरणकाले आरा-

धना, योगसमूहे द्वित्रिसप्तमे योगे। आव० ६६४।

आराहणी - आराधनी, आराध्यते - परलोकप्रीडया यथापद-

निधीयते स्वस्वनवा, द्रव्यभावभाषायेत्। दश० ३०८।

आराहा - आरोहन्ति ते आराहा। नि० चू० प्र० १७७ अ।

आराहिय - आराधितम्, एभिरेव प्रकीर्तं सम्पूर्वनिष्ठा

नीता। टाण० ३८८। सकलीकृतः। उत्त० २९८।

आराहियचरणया - आराधितचरणया, चरणप्रतिपत्तिम

याकारभ्य मरण-त याचकित्तवारतया तस्य फलना।

भग० ६९५।

आराहेह - आराधयति, साधयति। उत्त० ५८२।

आरिय - आर्या, आराधयता सर्वहेयधर्मेभ्य ह्यार्या -

सवाराण्वत वर्तिन क्षीपघातिवर्मादा सवरोदरविषर-

वर्तिभाषादि तीर्थकृतः। आवा० ११५। ऋद्धिमाप्ता

अर्हतादयः, क्षेत्रजत्वावधार्या। सम० १३५। आर्य -

चारित्रार्हाः। आवा० १३१।

आरिओ - आर्य, आराधयता सर्वहेयधर्मेभ्य इति। सूत्र०

३३। आराधयता सर्वहेयधर्मेभ्य इति, मोक्षमार्गं सम्य-

ग्दर्शनकृतचारित्रात्मकः। सूत्र० १७२।

आरियदमी - आर्य - प्रयुज न्याशेषात् वसति सच्छ्रीरूपेति

आर्यदमी - वृषदृष्टेः वसत्यामासनादिवस्त्वपरहितः। आवा०

१३१।

आर्यपदेसिप-आर्यश्वेक्षित-तीर्थवरप्रणत । आचा० २४७ ।

आर्यपद्मे - आर्यपद्म - धृतविशेषितकौमुदी । आचा० १११ ।

आर्या-आर्या, आर्यदेशधर्मयो याता -प्राप्ता उपदेश्य धर्मैरिति । प्रज्ञा० ५५ ।

आरुग्ग-आरोग्य-सिद्धत्वम् । आच० ५०७ ।

आरुग्गबोहिलाभो आरोग्यबोधिनाभ, आरोग्यस्य भाव आरोग्य-सिद्धत्वं, तदर्थं बोधिनाभ - प्रत्यक्षिनधर्मप्राप्ति । आरोग्याय बोधिनाभ । आच० ५०८ ।

आरुग्गिता छायाया नवममेद । सूर्य० १५ ।

आरुह्य-आरुह्यम् । आच० ४६५ ।

आरुह्ये । आचा० ३७९ ।

आरुह्यते-अध्यास्यते । उता० ५१० ।

आरुढ-आरुढ अभ्यासित । उता० ३४९ ।

आरुढे पाउपाहि-आरुढ पाउरुयो-काष्ठमवोपानरो, एषयाया नवमदायकनोप । पिट्ठ० १५७ ।

आरुवणा-आरोपणा, यत्रैकरिम्भत्रायविशेष्यद्व्यारोप्यते । प्रज्ञा० १४५ । आचारपत्रवत्साक्षात्कृतितमो भेद । आच० ६६० । पर्युद्योग । विसे० ११७२ । पण्डित । नि० चू० प्र० २३९ आ ।

आरे-एकप्रभापकान्तमहानरका । ठाणा० ३६९ ।

आरेण-भारत, प्रायूपमि । ओष० १४८ । आरात् । सूत्र० ४३१ । समारम्भ्य । विसे० ९२८ ।

आरोगसाला-अण्डादाला । नि० चू० द्वि० ३८ आ ।

आरोग-आरोग्य, रोगमात्र । आच० ३९१ । नीयोगता । आच० ३४१ ।

आरोग्गा-अरोगा -उत्पत्तिवर्जिता । ठाणा० २४७ ।

आरोचना - आरोपणा, आरोपणमेकापराधत्रायधिते पुन पुन असेवनेन विचरतीत्यत्रायिषाध्यारोपणम् । ठाणा० २०० । प्ररुपणाया इयममेद । आच० ३८२ । परस्वरा यधारणम् । आच० ३८३ । प्रायश्चित्तम् । सू० प्र० ८५ आ । चडावना (मायाप्रत्ययमधिकप्रत्ययितम्) । ठाणा० ३२५ । चडावना, अद्या न दन्वादि पुरिस विभागेय दाण सा आरोचना । नि० चू० सू० ८५ अ । आचाराद्व्यापकविरति तममध्ययनम् । उता० ६१७ ।

आरोचनाकसिणं-आरोपणाकृष्णं, पण्मागिरं तन पाय्य भयवती यद्वैमानस्यायितवतीर्थ आरोपणमाभासात् । द्य० प्र० ११८ आ ।

आरोचनापायच्छिस्तं-प्रायश्चित्तममेद । द्य० प्र० ११ अ ।

आरोहकः । उता० ४८ ।

आरोहणा - आरोपणा -प्रायश्चित्तविशेष । द्य० प्र० १०४ आ ।

आरोहपरिणाहयुक्तता-आरोहो-पदं परिणाहो-विस्तार ताभ्यां तुल्याभ्यां युक्तता, शरीरगम्यत्वममेद । उता० ३९ ।

आरोह-महामात्रा । विज्ञा० ४६ ।

आरोहो-उत्सरो । नि० चू० प्र० २६६ आ । नातिरेको माति हस्तता सरोहो-द्वयो वा । सू० प्र० ३०१ आ ।

आर्जिका-अर्जिष, आर्जिका, मातु गिरुरां माता । द० २१६ ।

आर्जकम्-भावरोपवर्जनम् । तद्वत् ९-६ ।

आर्त्तं-नु तिन रागद्वेषोदयेन । आचा० १८३ ।

आर्त्तक-आर्त्तस्त्रयराधिपति । सूत्र० ३६ । तिसृष्टय धरणकृतवात् । सूत्र० २९९ । गच्छित तद्वर्गम् । आच० ८२८ ।

आर्त्तकुमार-प्रतिमाद्वर्जिते दृष्टान्त । सू० प्र० १८७ अ । सदाचारप्रयत्नवज्जात । सूत्र० ३८५ ।

आर्य-आरात्-नरैश्चधर्मैर्भ्योऽर्वाम् यात । ऋषी ४९ ।

आर्यकम्-हरितम् । द० १८५ ।

आर्यद्वय-अत्रयवृत्ते, आचार्यनाम । विसे० १००० ।

आर्यस्तुष्ट-विशेषे दृष्टान्त । सू० सू० १-६ अ । विज्ञा सिद्ध, सिद्धमन्त्र । द० १०३ ।

आर्यगङ्गा-आचार्यनाम । विसे० १०० ।

आर्यमङ्ग-आचार्यनाम । सू० प्र० ३४ अ ।

आर्यरश्मि-अम्बरकिम्ब, आचार्यनाम । विसे० ९३९, ९३०, १००२ ।

आर्यवचनम् - अज्जवचने, आर्याण-तीर्थहृता वचनम्-अगम । उता० ५२६ ।

आर्यवज्र-कर्णाभ्यां ध्रुवे दृष्टान्त । सू० प्र० ६३ अ ।

आर्यवैर-अज्जवच, आचार्यनाम । विसे० ९३९ ।

आर्यदयाम-आचार्यविराज । प्रज्ञा० १०५ ।

आर्यसमुद्रः-आचार्यविशेषः । वृ० प्र० २४ अ ।
 आर्यसुहृस्ती-आचार्यविशेषः । वृ० प्र० २४ अ ।
 आर्यो-अज्जा, प्रशान्तरूपा । अनु० २६ । भिक्षुणी ।
 ओष० २०८ ।

आर्यापादा-आचार्यनाम । विशेषे १५२ ।
 आर्यासूत्रम्-अज्जासुत्रं, सूत्रभेदः । वृ० प्र० २०१ अ ।
 आर्याका-आजिका, मातुः पितुर्ना माता । दश० २१९ ।
 आर्यैः-सौर्यकृत्रिः । आचार्यः २७४ । सकलदेयधर्मैश्चो दूरे
 यातस्तीर्थहरादिभिराचार्यैर्वा । उक्त० २९३ ।

मालंकारिअर्भङ्ग-आलङ्कारिकभाण्डम्, आभरणघृतभाज-
 नम् । ज० प्र० २५५ ।

मालंकारिय-आलङ्कारिकम्, अलङ्कारयोग्यं भाण्डम् ।
 जीशा० २३६ ।

मालंख-आलखः, इत्यस्य बहुवेतरादित्रिलोके प्रतीतभेदः ।
 प्रश्न० ५६ ।

मालंय-आलम्ब्यः, अलम्ब्यः । भग० १७५ ।

मालंयण-आलम्बनम्, प्रपत्ता साधारणत्वानम् । आच०
 ५३४ । प्रदत्तिनिमित्तं शुभमभ्यवसानम् । आच० ५८६ ।
 ग्लानादि । उक्त० ५८७ । एज्जादिवदाप्रदत्तानिस्तारकावा-
 दालम्बनम् । भग० ७३८, ७३९, आभरणवीर्यं गच्छतुं व-
 कादि । ठाणा० १५४ ।

मालंयणवाह-अलम्बनवाहः, द्वयोः पार्श्वयोरलम्बना-
 भयभूता मितयः । ज० प्र० २९३ ।

मालइअ-आलम्बनम्, आविद्धम् । आच० १८५ । यथा-
 स्थानं व्यापितम् । ज० प्र० १६० । प्रश्न० १०१ ।

मालइयमालमडड-आगलितमालमुड्डम्, आगलित-
 मालं मुड्डं । यम सः । भग० १७४ । आलम्बनमाल-
 मुड्डः । आच० ४२३ ।

मालए-आलयः, आश्रयः । जीशा० २७९ । उक्त० ४५४ ।
 ज० प्र० १८ । यमतिः, युवमाश्रिताः स्त्रीपुत्राण्डकविजिना-
 या । आच० ५२९ ।

मालगो-अशुभिमात्र, वागरः । आच० ८०० ।

मालपाल-पाला । आच० ६६९ ।

मालभिम-आलम्बिता नगरीविशेषः, कौरव सत्यवधरा-
 यदम्बानम् । आच० ९०९, २३३ ।

मालभिया-आलम्बिका, नगरीविशेषः । भग० ५५० ।
 नगरीविशेषः । भग० ६७५ ।

मालय-आवातः । ओष० १५६ । आश्रयः । जीशा०
 १७६ । ज० प्र० १२१ ।

मालयविघ्राण-आलम्बविज्ञान-ज्ञानसंनतिः । सूत्र० २६ ।

मालयगुणेहि-आलयगुणैः, बहुविधैः प्रतिलेखनादिभि-
 र्गुणैरुपेयं च । वृ० प्र० ६२ अ ।

मालवसे-आलपनं, अलखं लपनं । अनु० १४९ । आल-
 पति, आश्रिते ईष्यति-वदति । उक्त० ५५ ।

मालविज्ज-इत्यस्य कदा सपनमालपनम् । दश० २१६ ।

मालविसप-आलपनम्, सङ्कटसम्भाषणम् । आच० ८११ ।
 आलपितुं-सङ्कटसम्भाषणम् । उपा० १३ ।

मालस्स-आलसम्, अनुयमस्वरूपम् । उक्त० १५१ । अनु-
 स्ताहता । उक्त० ३४५ ।

माला-विपुलवारीमहतरिका । ठाणा० ३६१ ।

मालापति-आलम्बयति । आच० १०० ।

मालानम्-रहितवन्धनस्तम्भम् । मंटी० १५३ ।

मालाथ-आलापः, सङ्कल्पः । भग० ३२९ । आलाप-
 आह ईष्यत्येवादीपलपनम् । ठाणा० ४०७ ।

मालायगो-आलापकः । आच० २६० ।

मालायणये-आलपनवर्धः-आलाप्यते-आलीनं क्रियते
 एभिरिस्त्रापापानि एज्जादीनि तैर्वन्धनैश्चानाम् । भग०
 ३९५, ३९८ ।

मालापो-बहुमाण्डहरानो सरभते गनोदगमानमन्त-
 रितो युवमात्रो भवति । नि० वृ० प्र० २३७ अ ।

मालि-वनस्पतिविशेषः । जीशा० २०० ।

मालिग-आलिङ्ग, 'सो वादनेन मुरज आभिप्रप वादने ।
 ज० प्र० १०१ । मुरजो पागसिंघ । ज० प्र० १११ ।
 धूम्यो मुरज । जीशा० १०५ ।

मालिगकर्मन्दिन-आभिप्रपस्थितः, आभिप्रपस्थिता चतु-
 र्दशं मन्दिनम् । जीशा० १०४ ।

मालिङ्गण-आभिप्रपनम्, ईष्यनम्, सत्यवधस्य
 दम्बो भेदः । दश० १२४ । दृष्टानम् । नि० वृ० प्र०
 २५६ अ ।

आलिङ्गणवट्टि-आलिङ्गनवर्ती, शरीरप्रमाणमुपधानेन वर्तते यत् । ज० प्र० २८५ । जीवा० २३२ । सूर्य० २९३ ।
आलिङ्गण - आलिङ्गिनी, अप्रतिरक्षितदूष्यपञ्चके चतुर्थो भेद । आष० ६५२ ।

आलिङ्गपुष्करदे - आलिङ्गपुष्करम्, सुरजमुखम् । भग० १४५ ।

आलिङ्गणी - पुरुषप्रमाण पार्श्वमुपधान । बृ० द्वि० २२० अ ।
जाणुकोप्परादिषु जा दिव्यति सा । नि० चू० द्वि० ६१ अ ।
आलिङ्गिता - पुरिसेणित्थीस्तनादिषु स्तृष्टा । नि० चू० प्र० ११३ अ ।

आलिङ्गो-आलिङ्ग्य । जीवा० ३६६ । आलिङ्ग, सुरजो वाद्यविशेष । जीवा० १८९ ।

आलिङ्ग-सहृद् लिङ्ग । नि० चू० द्वि० ७६ आ ।
आलिङ्ग-वनस्पतिविशेष । ज० प्र० ४५ । जीवा० २०० ।
खल । विशेष० ६११ । औषधविशेष । प्रज्ञा० ३३ ।
आलिङ्गिज्जति-आलिङ्गयते । आष० ८५७ ।

आलिङ्ग-आलिङ्गकम्, वनस्पतिविशेषस्तन्मय गृहकम् । जीवा० २०० ।

आलिङ्गमणालिङ्ग-आलिङ्गानालिङ्गम्, कृत्तिकर्मणि चतुर्मेष्ट भिन्न सप्तविंशतितमो दोष । आष० ५४४ ।

आलिङ्ग-अभिधिधना पयलित । भग० १२१ । आदीप्त । अन्त० १७ । आलिङ्ग, नीवाहनोपकरण । आषा० ३७८ ।

आलिङ्गा - आदिस्था, शिलायां शिलापुत्रके वा लम्बा । भग० ७६६ ।

आलिङ्गकम्-अलिङ्ग, कुण्डलकम् । अनु० १५१ ।
आलिङ्ग-चपटका । ज० प्र० १२४ । चवल्कप्रकारा, चवल्का । भग० २७४ । धान्यविशेष । भग० ८०२ ।

आलिङ्गिद्या-चवल्का । ठाणा० ३४४ ।

आलिङ्ग-आलिङ्गति, विन्यस्यति । ज० प्र० १९२ ।

आलिङ्गमाण-आलिङ्ग, ईप्सु सङ्ग्राह्यकम् । भग० ३६५ ।
आलिङ्गानिज्जा ईप्सुसङ्ग्राह्यलेखनम् । दश० १५२ ।

आलिङ्गिता - आलिङ्ग्य आकारकण्ठेन कृत्वा अन्तर्वर्ण-कादिभरणेन पूर्णानि कृत्वा । ज० प्र० १९२ ।

आलिङ्ग-आलीङ्गम्, आकान्तम् । आष० ७०४ । दक्षिणपादम-मनो भूत कृत्वा वामपाद पश्चादुत्थापयति, अन्तरे द्वयोरेषि पादयो पञ्च पादा, लोकप्रवाहे प्रथमस्थानम् । आष० ४६५ ।

यत्र दक्षिण पादममत्त कृत्वा वामपादं पृथक् स्थापयति, अन्तरे द्वयोरेषि पादयो पञ्च पादानि सत्स्थानम् । ज० प्र० २०५ । दक्षिणमूर्धमप्रतो मुनिं कृत्वा वाममूर्धं पश्चादुत्थापयति, अन्तरा च द्वयोरेषि पादयो पञ्च पादा ततो वामहस्तेन धनुर्गृहीत्वा दक्षिणहस्तेन प्रत्यभामाकुरुति ततः । व्य० प्र० ४६ आ । योषमम्यार्ण । आषा० ८९ । योष-स्थानम् । ठाणा० ३ । वाममूर्ध आगमो कांडे दादिङ्गि द्वयो वामहस्तेन धनू चैतूणं गृहीते एव गच्छद् । नि० चू० तृ० ९० अ ।

आलीलाणि-ईमि लीलाणि । दश० चू० १२५ ।

आलीले-आलीन । जीवा० ३७३ । गुलामाधित्वा, मनीनो वा । भग० ८१ ।

आलीयग-आलीयक, गृहादिप्रदीपनकारी । प्रश्न० ४६ ।

आलीयण-व्याकुललोकाणां योषणार्थं प्रामादिप्रदीपनम् । विषा० ३९ ।

आलीयण । नि० चू० द्वि० १७० अ ।

आलुंचन-आलुचन, प्रहणम् । आष० ५६२ ।

आलुंचे - आलुच्य, श्लिष्टमलकर्तृकर्मचौमद्विधियारो । आषा० १०२ ।

आलुच-आलुच - अन्तर्कायमेद । भग० ३०० । कन्द-विशेष । उक्त० ६९१ । आलुचम् - साधारणवनस्पति-कायिकमेद । जीवा० २७ । आलुका-कुण्डला । अनुक्त० ५५ ।

आलुच-आलुचम्, कन्दविशेष । अनुक्त० ६ । त्रयोविंशति-तमशतकाद्योद्देशक । भग० ८०४ । आर्द्रकम् । भग० ८०४ ।
आलेख-विचित्रम् । जीवा० १९९ ।

आलेख-आलेखनम् । आष० ६२३ । आषा० ३० ।

आलेहो-आलेख, चित्रम् । ज० प्र० ३२ ।

आलो-आल, असक्यक्रियम् । आष० ९४ ।

आलोभ-अवलोक, निर्युहकारिरूप । दश० १६६ । यहि - प्रस्थानभाविनि शङ्कानुद्वन्त्याल्लेखनः । ज० प्र० २६३ । सौरप्रकाशम् । प्रज्ञा० ५०० ।

आ(अव)लोभचल-आ(अव)लोकचलम्, अवलोकनमालो-कस्तरिर्मेघल, दर्शनलालम् । आष० ७८४ ।

आलोभणं-आलेकनम्, निरूपणम् । ओष० ५२ । अश्वेभि-आक्यान । नि० चू० प्र० ३३४ अ । आलेक्यन्ते दिशोऽ

स्मिन् स्थितैरिति । उक्तं ४५१ । आलोचनम्-गुरुनिवेदनम् । ठाणा० १३७ । प्रायश्चित्तभेदः । ठाणा० २०० ।
आलोभणा-आलोचना, अभिमुख्येन गुरोरुपमदोषप्रकाशनम् । आच० ४६९ ।

आलोभभाषणं-आलोकाभाषणम्, अधिकार्योपाय प्रकाशप्रधानं भाषणम् । दश० १८० ।

आलोहज्ज-आलोचयेत्-प्रकाशयेत् । उक्तं ५४४ ।

आलोहज्जा-आलोचयेत्-परयेत्-मुपाह । आच० ३२८ ।
अवलोकयेत् । आच० ३९६ ।

आलोहता-आलोकिता, ईषदृष्टा । उक्तं ४२५ । समन्तादृष्टा । उक्तं ४३५ ।

आलोहसप्त-आलोचयितुम्, गुरवेऽपराभाषिवेदयितुमिति । ठाणा० ५६ ।

आलोहय-आलोकितं-प्रत्युपेक्षितं । आच० ४२८ ।

आलोहयपङ्क्ति-आलोचितप्रतिकान्तः, आलोचितं गुरुणा यदतिचारजातं तदप्रतिमान्तम्-अवर्णविपरीकृतं येभाषणाऽऽलोचितं आसादालोचनादानात्प्रतिकान्तं च मिथ्यादुष्कृतदानादालोचितप्रतिकान्तः । भग० १२८ ।

आलोह-आलोक, दर्शनम् । भग० १९८ । दर्शनं, हस्यमानता । जीवा० ३९१ । आलोचयेत्-दत्तावधानो भवेत् । आच० ३४२ । चक्षुर्दर्शनपथे । औप० १८३ ।

आलोह-आलोचयति । आच० ७२५ ।

आलोहज्जा-आलोचनं-गुरुनिवेदनम् । ठाणा० १३७ ।

आलोहसो-आलोचना । व्य० प्र० १०८ अ ।

आलोको-आलोक्यत इति आलोकः-स्थानदिगादिनिर्हपणम् । औप० १८१ । अतिरिचयशीपशिक्षादिदर्शनम् । उक्तं ६३१ । सावकाशं मुक्त्वाऽभ्यन्तरे स्वप्नन्ति । औप० १०७ । आलोक्यन्ते दिशोऽस्मिन् स्थितैरिति । उक्तं १५१ ।

आलोग-आलोकम्, सौरप्रकाशम् । ज० प्र० २२९ । चोपलपदी । दश० चू० ७६ । समो भूभागः । औप० १९३ ।

आलोकनमालोको यावदृष्टिप्रसरः । औप० २३ ।

आलोचनम्-प्रकटनं प्रकाशनमाख्यानं श्रुत्स्फरणम् । तत्त्वा० ९-२२ ।

आलोचयति-गमयति प्रेषते च । आच० ५३६ ।

आलोचयेत् । व्य० द्वि० ७१ अ ।

आलोह-आलोकम् । औप० ८४ । दृष्टिपथम् । औप० ६९ । स्थानदिकप्रकाशादिसप्तधाऽऽलोकम् । व्य० चू० १४० अ । प्रकाशः । आच० ६४२ । आलोकस्थानं-गवाक्षादिकं । आच० ३४१ ।

आलोहय-आलोचनम्, यथागृहीतमक्षणनिवेदनम् । प्रश्न० १११ । आलोचना, प्रयोजनतो हस्यसाहर्गमनागमनाशै गुरोर्विकटना, मिथ्यादुष्कृतं च । भाष० ७६४ । एकादशी गुर्वीशातना । आच० ७२५ । गुरोः गुरतो वचसा प्रकटीकरणम् । व्य० प्र० १४ अ । ठाणा० २०० । अक्षयं । व्य० द्वि० ३३५ अ । सकृत् अनेकशः प्रलोकम् । नि० चू० प्र० २२२ अ ।

आलोहय-आलोचना, आवृत्ति-सकलदोषाभिप्याख्यालोचना-आरम्भोपायां गुरुरुरतः प्रकाशना । उक्तं ५७९ । आलोचना । औप० २२५ । कोपसङ्ग्रहे प्रथमो योगः । आच० ६९३ । परस्त वागदं करेत् । नि० चू० चू० ८५ अ । व्य० प्र० १०७ अ ।

आलोहयानुलोमं-आलोचनानुलोमम्, पूर्वं लयः आलोच्यन्ते पश्चाद् गुरवः । आच० ७८१ ।

आलोहयानुरिह-आलोचना-निवेदना तलक्षणं शुद्धिं यदहं स्वतिचारजातं तदाख्येवार्हम् । भग० ९२० ।

आलोहयार्थ-आलोकभाषणम्, प्रकाशमुले भाषणे, अथवा आलोके-प्रकाशे बान्धकारे पिपीलिकावालाशेनममुपलम्भात्, तथा भाषने-पाने, पार्थ विना जलादिसम्पतितसत्त्वादर्शनादिति । प्रश्न० ११९ ।

आलोहि-आलोपिक । दश० ४४ ।

आलोवेह-आलोचयति । आच० ७१० ।

आवृत्ति-आचारप्रकले प्रथमभुतस्फण्यस्य पथममाध्ययनम् । प्रश्न० १४५ । आचारार्थस्य पथममाध्ययनम् । उक्तं ६९६ ।

आचारो-प्रथमभुतरूपस्य पंचमाध्ययनम् । सम० ४४ ।

आच० १९६ । यावन्तः । आच० १८५ । आचारस्त्वस्य पथमो भेदः । आच० ६६० ।

आवृत्ती-लोकसारपरामिष, आचारापंचमाध्ययनम् । ठाणा० ४४४ ।

आवृत्ति-आगच्छापतति । उक्तं २८० ।

आचार्यसु दृढधम्मया-आप्तु दृढधर्मा, योगतत्त्वदेवृत्तियो योग । आच० ६६४ ।

आयकधाते-यावत्कथा-यावज्जीवम् । ठाणा० २३६ ।
 आयकहियं-यावत्कथिकम्, प्रवृज्याप्रतिपत्तिस्त्रादादरभ्या
 प्राणोपरमात् तच्च भरतैरावत्भाविमध्यद्वाविंशतितीर्थकरतीर्था
 न्तरगतानां विदेहतीर्थान्तरगतानां च साधुनामवसेयम् ।
 प्रज्ञा० ६३ । सकृदुद्गीतं यावज्जीवमपि भावनीयम् । आव०
 ८३९ । यावज्जीविकं व्रतादिलक्षणम् । आव० ५६३ ।
 यावज्जीविकं महाव्रतभक्तपरिज्ञादिरूपम् । ठाणा० ३८० ।
 ये कल्पसाम्पत्यन्तरमध्यवधानेन जिनकल्प प्रतिपत्त्यन्ते
 ते यावत्कथिका । प्रज्ञा० ६८ ।

आयज्जणं-आवर्जनम् । ओष० १६९ ।

आयज्जय-आवर्जक, आराधक । उता० ३६१ ।

आयजीकरणं-आवर्जीकरणम्, आवर्जित-अभिमुखी
 कृत मोक्षमन प्रत्यभिमुखीकृतस्य करणं-क्रिया शुभयोग
 व्यापार । प्रज्ञा० ६०४ । आवर्जीकरणम्-अन्तर्गोष्ठितं
 उदीरणावलिक्ताया कर्मप्रक्षेपव्यापाररूपम् । ठाणा० ४४२ ।

आयङ्ग-आवर्तं शङ्खसक । उता० ६०५ । ससार ।
 आचा० ६२ ।

आयङ्गोणी-आवर्तयोनि, आवर्तोपलक्षिता योनि ।
 उता० १८३ ।

आयङ्गणं-आवर्तनम्, परिभ्रमणम् । सूर्य० २०६ ।

आयङ्गती-आवर्त्यते, पीड्यते-तु क्षामाभवति । सूत्र० १९० ।

आयङ्गितो-आरत । आव० ९५ ।

आयङ्गो-आवर्त, आवर्तयति-प्राणिने भ्रमयतीति । सूत्र०
 ८६ । उता० १८३ । जीवा० २४३ ।

आयङ्ग-आवर्त-मणीना लक्षण । जीवा० १८९ ।

आयङ्ग-आपतति, भवति । ओष० ९० ।

आयङ्गण-अभिघात, आपतन वा । वृ० द्वि० ७७ आ ।
 प्रस्फोटनम् । ओष० १२२ । आभिघण । ओष० २०४ ।
 पक्षलग्न । नि० चू० प्र० ४९ अ । आपतन-द्वारात्
 शिरसो पटनम् । वृ० प्र० २९५ अ ।

आयङ्गणपडणादी-आपतनपटनादय । ओष० ९० ।

आयङ्गण-उत्सादित पक्षलग्ना । नि० चू० तृ० २१ अ ।

आयङ्गिण-आपल । आव० १९६ ।

आयङ्गि-अवकोशिताभि, अवस्तादामोशितानि । उता०
 ३६७ ।

आयङ्गिओ-आपनित । आव० ५७८ । आस्तानित ।

आव० १९६ । आपतितम् । उता० १७० । आव० ३०० ।

आयडिया-आपतिनी, प्राप्ती । उता० ५३० ।

आयण-आपण, हट । भग० २३८, १३६ । प्रश्न० ८ ।

वीथि । दश० १७६ । ज० प्र० १०७ । अनु० १५९ ।

आपण, पण्यस्थानम् । प्रश्न० १२७ ।

आयणवीहि-आपणवीथि, हटमार्ग, रथ्याविशेष । जीवा०
 २४६ ।

आयणाह-आयतनानि, आपतनानि वा उपभोगार्थमागम
 नानि । ज० प्र० १२१ ।

आयण्य-आपणपरिहारिका । वृ० तृ० २० अ ।

आयण्यपरिहारो-आपणपरिहारिक, जो मांसिं वा जाव
 छम्मासिं वा पायच्छित्त आवण्णे तेण सो सपच्छिती
 असुखो ओ विसुद्धचरणेहिं साहहिं परिहरिज्जति दद तेण
 अहिकारो । नि० चू० तृ० ८९ आ ।

आयण्यसत्ता-आपणसत्ता, गर्भपती । उता० ५३ ।

आयती-प्रतिसेवनापचयभेद । भग० ९१९ । आपर-
 इत्यत प्रासुकद्रव्य दुर्लभ क्षेत्रोऽप्यप्रतिपत्ता कालो
 दुर्भिक्ष भावो मानसः । ठाणा० ४८४ ।

आयतीगंगा-गंगायाः सायनीयगंगामृत्युनालोहितगंगा
 सप्तगुणा आयतीगंगा । भग० ६७४ ।

आयत्त-आवर्त, आवर्तनम्, प्रादन्त्येन परिभ्रमणम् ।

ज० प्र० १८७ । योडमयापरिचितं महाशुक्विमानम् ।

सम० ३२ । आवर्तक, पयसा भ्रम । ज० प्र० १११ ।

चिदुरसम्पानविशेष । ज० प्र० १८३ । मणीना लक्षणानि ।

ज० प्र० ३१ । महाविदेहे विजयनाम । ज० प्र० ३४६ ।

अप्राप्तम्-अवृष्टम्, अवर्तं अङ्गिगवर्तन-परिभ्रमणम् ।

भग० १०८ । आवर्तिका । जीवा० २४४ ।

आयत्तकूडे-आवर्तकूटम्, मन्दिरकूटं तृतीयकूटनाम ।

ज० प्र० ३४६ ।

आयत्तगा-एकहाराविंशतदुपद । प्रज्ञा० ४५ ।

आयत्तपेडिया-आवर्तनपेडिका, यनेन्द्रकीटिका । जीवा०

२०४ । यत्रतर्कस्य निर्वृत्त । जीवा० ३०९ । यत्र-

त्रकणो भवति । ज० प्र० ८८ । अपहारम् । नि० चू०

तृ० १९३ । आवर्तनम्-अङ्गीमवर्तनम् । ध्य० प्र० २०३ आ ।

आयत्ता—आवर्ता, ग्रामविशेष । आव० २०६ । आवर्तव
हुलजला नदी । वृ० वृ० १६२ आ । घातबीखडे तक्षाम
महाविदेहगतो विजय । ठाणा० ८० ।

आयत्ते—आवर्त, विजयस्य नाम । ज० प्र० ३४६ । छेप
व्यन्तरेन्द्रलोकपाल । ठाणा० १९८ ।

आयत्तो—आवर्त, एकचुरविशेष । प्रश्न० ७ । एकचुरश्च
तुप्पद । जीवा० ३८ । नाव्यविशेष, भ्रमद्रुप्रमरिकादा
नैर्नतनम् । ज० प्र० ४१४ । जीवा० २४६ ।

आवपनम्—लोहमय चाकटोपकरणम् । पिण्ड० २२ ।

आवयहुले—अव्यहुलम्, जलबहुल, रत्नप्रभापुष्प्यास्तु
तीयकाण्ड । जीवा० ८९ ।

आवय—आवर्त, अहोकायमिल्यादि सुनयना गुरुचरणवत्
हस्तधारि स्थानाहम्, सुत्राभिधानगमे कायचेष्टाविशेष ।
आव० ५४२ ।

आवयइ—अतिपतति । आचा० २६५ ।

आवरण—आवरणम्, रुरुरादि । प्रश्न० १३ । आविषये
आकाशमनेनेति, भवनप्रासादगणैरादि तत्क्षणशालम् ।
ठाणा० ४५१ । सबाह् । प्रश्न० ४५ । कचचादि । उत०
१४३ । आवर्त ३४६ । कपाटी वृ० हि० १११ अ ।
कचच । भग० १४ । आवरणे—प्रच्छादनपटे । ज० प्र०
२३६ । कचकादि । आचा० ६६ । स्फुरककण्टकादि ।
भग० ३१८ । आलो मयादेपदर्पयचनवर्तिदेवमवादिवाधाऽऽ
ग्नवन्तीत्यावरणा, ततश्च सर्वविरतिनिषेधार्थ एवाय वर्तते
। न देवविरतिनिषेधे तत्त्वावरणशब्दः । आव० ७८ । श्वेकं
सबाह् वा । ज० प्र० ३५९ । सबाह् । ठाणा० ४५० ।

आवरणप्रथिमसि—अवमनाव्यभेद । ज० प्र० ४१६ ।

आवरिस्सणे—पाणिण उक्तेण । जि० वृ० प्र० १०९ आ ।

आवरस्ता—आश्रय-अवष्टम्भ । भग० ५७६ ।

आवर्जनम्—आराधना । उत० ५९१ । आवर्जन गन्धो
दत्तादिना । अनु० २६ ।

आवर्तना—आउट्टणा, आवर्तने, विवर्तनम् । वृ० प्र० ४० आ ।

आपल्लगनादिवा—निपातितेवा । आचा० १०४ ।

आयल्लण—आवर्तनम्, मोहन, अथवा मन्त्रकल यत्रादावर्तन
कारणं भति । प्रश्न० २२ ।

आयल्लियपयिट्ठो—आवर्तियपयिट्ठ, श्रेणिव्यवहारिक ।
जीवा० १०५ ।

आवलि—आवलि—असख्यातसमयमाना । ठाणा०

८५ । आवलिका, श्रेणि । जीवा० १०५ । असख्येयतम

यसपातोपलक्षित काल । आव० ३१ । परंपरा । आव०

८५८ । असख्यातसमयात्मिका । भग० २११ । वरा,

प्रवाह । ज० प्र० १६६ । तत्र या विच्छिन्ना एवाति

भवति मण्डली सा आवलिका । वय० हि० २१ अ ।

असख्येयमयममुदायिका । सूर्य० २९३ । वरा, प्रवाह ।

ज० प्र० ३५८ ।

आवलिआडावगो—आवलिकास्थापक आचार्यपारम्पर्यम् ।

आव० ३०७ ।

आवलिआपयिट्ठ—आवलिकाप्रविष्टम्, यत्पूर्वदिपु चतस्रु

विष्टु श्रेण्या व्यवस्थितम् । जीवा० ३१७ ।

आवलिआवाहिं—आवलिकावाहम्, यत्पुनरावलिकाऽऽ

विष्टाना प्राज्ञगणदेशे दुसुमप्रकर इव यतस्ततो विप्रकीर्णम् ।

जीवा० ३१७ ।

आवली—हारा । वृ० प्र० ४८ अ । पुद्गलाना दीर्घका

श्रेणि । सूर्य० १३० । आवली, पङ्क्ति । ओष० ८९ ।

आवलिक्क—आवलिक्क । विशेषे १३५५ ।

आवलो—बलीवर्द । आव० ६६५ । उत० १९२ ।

आवस्त—आवस्त, विवस्त । आचा० ११ । आलिङ्गि-

गुरुदशितमवादिवा वासना । उत० ८० । ठाणा० ९ ।

मया गुरुडले आमुशर । सम० २ । आवस्त-सेवमान ।

आचा० २१३ ।

आवस्तइ—आवसथ, आश्रय । उत० ६२६ । दश०

२४५ । दीपभवनप्रकार । उत० ३८५ । आवसथ, परि

प्रागवस्थानम् । प्रश्न० १२६ । औप० ६१ । परिमाण

थय । प्रश्न० ८९ । उट्टरारर गुरुम् । सूर्य० ३१५ ।

आवस्तइय—आवसथिक्क, तीपिकविशेष । सूर्य० ४१२ ।

आवसिआ—आवसिआ, अवस्यकर्तव्ययोगनिर्णय । आव०

२५९ ।

आवस्तस्य—आवस्यकम्, अवस्यकर्तव्य समयव्यापारनि

यमम् । आव० ३१९ । वादिशदिशुत्तम् । ओष०

१४७ ।

आवस्सग—आवस्यकम्, समयान्तरासमयकारकम् । अनु०

११ । अवस्य कर्तव्य आवस्यक-वायिकाद्युत्तमार्गम् ।

औप० १४० । वायिसेवादि । आव० ८७ । प्रथिमम् ।

ओष० १३, ५८। सामायिकादि षडध्ययनकलाप । अनु० ७। आवश्यकम्, धमणादिभिरवश्यं क्रियत इति, ज्ञानादिगुणा मोक्षो वा आ-समन्ताद् वश्यं क्रियतेऽनेन इति, वा समन्ताद्द्वया इन्द्रियपयादिगवावचनयोरेषां चे तथा, तैरेव क्रियते यत् तत् । अनु० ३। आवसर्कं वा समग्रं गुणप्राप्तावाप्तकं वा । अनु० ३१। दोषलागलक्षणमवन्तादिकम् । आव० ५४५। गुणानां आ-समन्ताद्द्वयमात्रमानं करोति । अनु० १०। धमणादिभिरहोरात्रमयेऽवश्यं करोति । विरो० ४१५। नियमतं करणीयम् । आव० ५१४। अवश्यं कर्तव्यम्, सामायिकादिरूपम्, आ-समन्तात्ज्ञानादिगुणैश्च शून्यं जीव वासयति, तैर्युक्तं करोतीत्यावासक-सामायिकादिरूपम् । विरो० २। अद्वयम् । आव० ४२६। मूलगुणैस्तृणानुष्ठानलक्षणं । आव० २६७। आवर्त्तादिकम् । आव० ५११। कायिका-युत्सर्गलक्षणम् । ओष० १५२। सामायिकादिष्वविषम् । ठाणा० ५१। अवश्यं कर्तव्यं माषाद्यकं, अथवा गुणानामावश्यमात्रमानं करोतीत्यावश्यकं, यथा अन्तं करोतीत्यन्तकं, अथवा 'वस निवासे' इति गुणशून्यमात्रमानमावासयति गुणैरिस्थित्वावसकम् । आव० ५१।

आपस्वप - अपाधय-आधार । विरो ४१५। सञ्ज्ञाकापिधीलक्षणम् । शृ० द्वि० २६१ अ।

आवस्सयाह - आवश्यकाणि, क्षीरचित्तादेव्यास्तर्जनादीनि । व्य० प्र० १६९ आ।

आवस्सिआ-आवश्यकं, वचिद्वहर्हिर्गमनकाये समुत्पन्नेऽवश्यगन्तव्यमिति भणनम् । शृ० प्र० २२२ अ। ज्ञानाद्याऽभ्यन्तेनोपाध्याद् वहरिवश्यगमने समुपश्रितेऽवश्य-कर्तव्यमिदमन्तो गच्छाम्यहमित्येतं गुहं प्रति निषेदना । अनु० १०३।

आवस्सिता-चतुर्थी सामावाहि । ठाणा० ४९९।

आवस्सिया-आवश्यकं, अवश्यकर्तव्यैश्चरणकरणयोगैर्निर्गता । आव० ५४७। शृ० द्वि० २२४ अ।

आघहो-दारकपक्षिणामावह । व्य० द्वि० ३४२ आ।

आघाप-आपात, अन्यताऽन्यत आगमनात्मक । उक्त० ८६।

आघाओ-आपाह । विरो० ८७३। आपाक्रेतीर्ण-जृता । विरो० ६३०।

आघागसीसाओ-आपाकक्षिरस । -सी० १७०।

आवागो-आपाह, आपृ । भार० १०१।

आवाडा-आपाना इति नाम्ना विराता । ज० प्र० २३०।

आवाताभइते - प्रथमरीते दर्शनात्पादिना भद्रादरी । ठाणा० १९७।

आवाय-आपात, तत्प्रथमतया संगर्गं । मग० ३२६।

आभिपुरयेन ममवाय । आव० ३२६। अभ्यागम । ओष० ११९।

आवारि-लज्जापणम्, आरुपम् । आव० ६७५।

आवायकहा-आवायकथा, ईयद्द्वया शाकपृतादिशाश्रौषुचा इत्यादि प्रसन्नम द्वेषणं वा, भयकथाया प्रथममेद । आव० ५८१। शाकपृतादीन्वैतावति तस्यां रगरतामुपगुञ्जन्त इत्येवंपा कथा आवायकमा । ठाणा० २०९।

आवास्त - आवास, देववासस्थानम् । ज० प्र० ३९७।

आवश्यकम्-प्रतिवसनम् । आव० ७८४। ओष० २००। प्रज्ञा० ६०६। निशाम । जीवा० १८०।

आवासग-आवासकम्, समन्ताद्वासयति गुणैरिति । अनु० ११। गुणशून्यमात्रमानमावासयति गुणैरिति, गुणशान्तिप्यमात्मन करोतीति भावार्थः । आव० ५१। प्राभानिर्कर्मालिकप्रतिवसनलक्षणे । व्य० द्वि० १८२ अ।

आवासिय-आवासित, स्थित । दस० १०७।

आवासिन्ति-आवासयन्ति, वसन्ति । आव० ६५४।

आवाह-सरीरवजा पीडा । नि० चू० प्र० ३३५ अ।

आवाह-आवाह, निवाहात्पूर्वं साम्बूलदानोपमं । ज० प्र० १२३। जीवा० २८१।

आवाहणं-आवाहनम्, यमनम् । प्रथ० २०।

आवाहिओ-आहुत । आव० ३६९, ३९३।

आवाहो-आवाह, अभिनवपरितोष्य वधूवरम्भानयनम् । प्रथ० १३९। सह निवस । नि० चू० द्वि० १२ आ। वजावरयुहानयनम् । शृ० तृ० ४३ आ। आहूयन्ते स्वर्गनास्ताम्बूलनाय यत् स । जीवा० २८१।

आविध-परिधेहि । आव० ९९।

आवि-आति, जनमम प्रकाशयेद् इत्यायन् । उक्त० ५४।

आविह-अनुयमयम्-प्रतिष्ठापम् । मग० ६२५।

आविहत्ता-अवनम्य दद्यात् । व्य० द्वि०

आविष्-आपिब । उक्त० ३३९।

आविद्धं—परिहितम् । अं० प्र० १९०, २७८ । आलमिहम् ।
प्रश्ना० १०१ । व्याप्तम् । उक्त० ५४८ । समन्तात्कृतः ।
उक्त० ४५५ । शिरस्यारोपणेन आविद्धः । अण० १९३ ।

आविद्धामो—परिदध्यः । आन० ६५ ।

आविर्भावः—प्रकाशः, प्रकटत्वम् । विज्ञे० १०६२ ।

आविलं—आविलम्, सकलद्रव्यमाकुलं वा । प्रश्न० ५३ ।

अविमलमस्वच्छं प्रकृत्या । जीवा० ३०३ ।

आविष्टलिङ्गं । नदी १ ।

आविस्तामि—आविशामि, निवेष्टे । विज्ञे० १२४४ ।

आवी—संगामागमी नदीविशेषः । ठाणा० ४७७ ।

आवीर्गमरणे—आ—समन्ताद्दीचय इव वीचयः—आयुर्दलिक-
विद्युत्तिलक्षणाऽवस्था यस्मिन्स्तदानीं च, अथवा वीचिः—विच्छे-
दस्त्वभावाद्दीचयि, दीर्घत्वं तु प्राकृतवाच्यदेवभूतं मरण-
मावीचिमरणं—प्रतिक्षणमायुर्द्रव्यविचयनलक्षणम् । सम० ३३ ।

आवीचिमरणं—आवीचिमरणं, । सप्तदशमरणभेदे प्रथमः ।
उक्त० २३० ।

आवीचियमरणं—आ—समन्ताद्दीचयः—प्रतिसमयमनुभूय-
मानायुषोऽवसारयुर्दलिकेदेवार्थपूर्वयुर्दलिकविद्युत्तिलक्षणा-
ऽवस्था यस्मिन् तदावीचिकं, अथवाऽविससाना वीचिः—
विच्छेदे यत्र तदवीचिकं अवीचिकमेवावीचिकं तच्च तन्मरणं
चेत्यावीचिकमरणम् । अण० ६२४ ।

आवीलप—आर् इपदर्थे, ईषापीडयेद्—अधिकृष्टेन तपसा शरी-
रकमापीडयेत्, एतच्च प्रथमप्रव्रजयाऽपसरे । आचा० १९२ ।

आवीलाविज्ञा—आपीडनम्, सङ्घदीपना पीडनम् । दश०
१५३ ।

आवेडे—आपातम्, भोक्तुम् । दश० २६ ।

आवेडिओ—एगदुतिरिषिङ्गितैसु, अहवा एगन्तीए समता-
टिरसु, आङ् मयादयाऽऽवेष्टितः । नि० चू० तृ० ४६ आ ।

आवेडियं—आवेष्टितम्, सङ्घादेषितम् । ठाणा० ५०२ ।

आवेडियपरिवेष्टिप—आवेष्टितपरिवेष्टितः, यादतरं सवे-
ष्टितः । प्रश्ना० ३०६ ।

आवेयणं—आवेदयति, निवेदयति कालमित्यर्थः । ओष०
२०४ ।

आवेलिङ्ग—आपीडयेत्, यादमचगाहयेत् । उक्त० ४०५ ।

आवेसणं—लोगसमवायव्यवर्णं । नि० चू० द्वि० ६९ आ ।

आ—समन्ताद्विशन्ति यत्र नदावेजनम्—शून्यगृहम् । आचा०
३०७ ।

आशातनम्—आ—समन्तात् क्षातयति मुक्तिमार्गाद् भ्रंशयति ।
अनन्तानुबन्धनिकषायवेदनम् । विज्ञे० २८३ ।

आशाश्वराः—दिगम्बराः । प्रश्ना० २० ।

आश्रयानः । ओष० ३२ ।

आश्रयं गच्छामि—मक्तिं करोमीत्यर्थः । आष० ५७१ ।

आश्रित्य—प्रतीक्ष्य । जीवा० ५६ । उक्त० ६०२ ।

आसं—अस्वप्नम्, मनः । प्रश्ना० ६०० । आशा—भोगार्काक्षा ।
आचा० १२७ ।

आसंकलनम्—चयनम् । ठाणा० १७५ ।

आसंतर—अदन्तरः, वेगतरः, अनात्मा षोडशः । दश०
१५४ ।

आसंदभो—आसन्दकः । आष० ५५८ ।

आसंद्य—कट्टमन्त्रः । वृ० द्वि० २११अ । कट्टमन्त्रो भृङ्ग-
सितो । नि० चू० प्र० २०८ अ । पत्यङ्गः । आष० १५८ ।

आसंद्यं—आस्यन्दकम् । आष० १९३ ।

आसंदी—मयिका । फिड० १०९ । उपवेशनयोर्भा-
मयिका । सूत्र० ११८ । दश० २०४ । उपवेशनार्हमा-
नम् । दश० ११७ । आसनविशेषः । सूत्र० १८२ । मन्त्रकः ।
सूत्र० २७८ ।

आसंसद्वयं—अवैशयितं, निःसंग्यं मनःसंश्रितं वा । सूत्र०
३१० ।

आसंसपओगो—निदानकरणं । नि० चू० प्र० ३५ अ ।

आसंसा—आसेषा—अभ्यस्तप्राप्यभिलाषः । आचा० ११५ ।

आस—अश्वः, बालोकारिदेशोत्पन्नः, जात्यः । दश० १९८ ।
क्षेपः । आष० ३६४ ।

आसह—आस्ते । आष० ३९६ ।

आसहत्तु—आमिगुम्, उपवेशदुम् । दश० २०४ ।

आसपण—आश्रयतीति आश्रयः—धूमवल्कादि । अउ०
२१४ ।

आसकण्णो—अश्वकण्ठः, सप्तदशान्तरादीपः । जीवा० १४४ ।

आसकण्ठदीवे—अन्तरादीपभाजः । ठाणा० २२६ ।

आसकक्षा—अश्वकण्ठः, सप्तदशान्तरादीपः । प्रश्ना० ५० ।

आसकरणं—आसग्निकरानर्णं । नि० चू० द्वि० ७१ अ ।

आसकिसोरो—अश्वविशोरो । आष० ३७०, २६१ ।

आसफरंघसंज्ञिते—अधरन्ध्रसंस्थितम्, अश्विनीनक्षत्रम्
स्थान । सूर्य० ११० ।

आसफरंघसंज्ञितो—अधरन्ध्रसंस्थित, उभयोश्चि पार्श्वयो
पयनवतियोजनसहस्रपर्यन्तेऽनस्कन्धस्थेति शततया षोडश-
योजनसहस्रप्रमाणेष्वेकस्यो शिरायाभासात् । जीम० ३२५ ।
आससं—आस्यस्, सुप्तम् । जीम० ११९ । आस्यस्,
पिठरादिभ्युत्पे । टाण० १४८ ।

आसस्त्रीय—अधम्रीय, त्रिष्टुष्टमासुदेवशुभ । आश० १५९ ।
महामाण्डलिकराजा आश० १७४ ।

आसस्त्रङ्गार—अश्वगम्ह । आश० ३७० ।

आसस्त्र—आशय—अगीहृत् । आश० १५९ ।

आसण—आसनं, सिंहासनादि । प्रश्न० १६१ । आधारलक्ष-
णानि धर्मास्त्रिषायासीनां लोकाकाशादीनि, स्वस्वरूपाणि वा ।
आश० ५९९ । पीठपत्रकादिकम् । आश० ६५४ । आनम् ।
उत्त० १०९ । पीठकादि । आश० ७९५ । दश० २८१ ।
अपवादवृद्धीत् पीठकादि । दश० २३१ । दश० २२८ ।
पतल्यादि । सूत्र० ६६ । कट्टयीकगादि । दश० ५०१ । १२६ ।
विग्रम् । प्रश्न० १३८ । प्रश्न० ८ । सिंहासनादि ।
जीम० ४०६ । आगन्दकादिविग्रहं, आस्यते—स्थीयतेऽ-
स्मिन्निति वाऽऽनन—आत्मा । आश० १३४ । उपवेश-
नम् । उत्त० ६०९ । अवस्थानम् । उत्त० ६२६ ।
आनन गोशेहिकोत्तुङ्गकामनवीरासनादि । आश० ३१७ ।
पादवीठपुञ्जादि । उत्त० ४२३ । सिंहासनादि । उत्त०-
२६२ । पीठकादि । सम० ३८ । हाकासीना सिंहासनम् ।
टाण० ११७ । आसन्दकादि । दश० २१८ । आश० ६० ।
अग० २३८ । आसग—आसनप्रदानं, सुवर्षसीनां समापतानां
पीठकापुनयनम् । द्य० प्र० २३५ । आ ।

आसणभणुप्यदार्ण—आसनानुप्रदानम्, स्थानात्स्थानं कृत्वा
रणम् । दश० ३० ।

आसणभिमगद्दो—आननाभिग्रहं, तिष्ठत एवाभननयन
पूर्वकमुपविशतोऽप्रेतिभजनमिति । सम० ९५ । टाण० ४०८ ।

आसणगणि पताणि पाशङ्करशरालोष्टाशुचितानि का-
ष्ठानि च दुर्द्वीतानि । आश० ३१० ।

आसणत्थ—आसनस्थं, निषकागतम् । आश० ५४१ ।

आसणदार्ण—आसनदानम्, पीठकापुनयनम् । दश०-
२४१ । पीठा ददानम् । उत्त० ६०९ ।

आसणमणुप्यदार्ण—आनानुप्रदानम्, आननस्य स्थाना-
न्तरागारणम् । टाण० ४०८ । सम० ९५ ।

आसणानुप्यदार्ण—आनानुप्रदानं, गौर्धमाशिराग-
नस्य स्थानान्तरागारणम् । अग० ६३७ ।

आसणभिमगद्दो—आननाभिग्रहं—तिष्ठत एवाभिगमनयन-
नयनपूर्वकमुपविशतोऽप्रेतिभजनम् । अग० ६३१ । यत्र मनो

पवेष्टुमिच्छति तत्र तत्रागमनयनम् । औप० ४२ । ११७ ।
एवादेरगमनयनपूर्वकमुपविशताऽप्रेतिभजनम् । दश० ३० ।

आसणोय—आश्वामन । जं० प्र० ५३४ ।

आसतरगा—वेग । नि० सू० प्र० १४४ आ ।

आसत्त—आगच्छ, भूमी लग् । जं० प्र० ७६ । आ—अवाह-
अधोभूमी लक्ष आगच्छ, भूमी लग् । प्रजा० ८६ ।

जीम० १६० । जीम० २७७ । भूमी गम्यद् । औप० ५ ।

आसत्तमस्तुदामा—आगममानुपदामा । आश० १८४ ।

आसत्ती—आसति, घनाशरागच्छ, परिमहर्षेणोन्नतशर्म-
नाम् । प्रश्न० ९३ ।

आसत्थ—नीललक्ष । अग० ८०३ । अनुपुमानरेतराग ।
टाण० ४८७ । मनायाश्चामिन । आप० ५२ । अननजिन

नेत्यश्वविशेष । सम० १५२ । आश्वत्थ । आश० ३०० ।

आसन्दकम्—आसनम् । दश० २१८ । आश० १३४ ।

आसन्ने—समुत्तीनम् । निर० ८ ।

आसपुराभो—घातसीर्षिके रिद्धिनिशेय्य राजधानी । टाण०-
८० ।

आसम—आश्रम, तापगादिस्थानम् । अग० ३६ । अनु०-
१४२ । सूत्र० ३०९ । तीर्थस्थानम् । आश० ३०९ ।

टाण० २९४ । टाण० ८६ । तापमात्रमयोपलभित आ-
श्रय । आश० २८५ । प्रथमतस्तपमादिभिराश्रयिण पक्षा

द्वयोऽपि लोहं तत्र यथा वयति । द्य० प्र० १८९ आ ।
तापमात्रगयादि, आ—नमन्तान् आश्रम्यन्—तत्र वृत्त्य

स्मिन्निति । उत्त० ६०७ । प्रथमदृष्ट्या । दश० ७७९ ।
आश्रम, तापगादिनिवास । प्रजा० ७२ । तापमात्रमयो

पलभित आश्रय । प्रजा० ४८ । जीम० ४० । जीम०-
२७९ । तापमात्राश्रम । औप० ७४ ।

आसमडे—अश्वमृतं मृताश्वदेहं । जीम० १०६ ।

आसमपय—आश्रमपदम्, पार्श्वतापरीक्षास्थानम् । आश०-
१३७ । आ—नमन्तान् आश्रम्यन्—तत्र वृत्त्यस्मिन्निति

भयः-तापतापस्यार्हस्तदुपलक्षितं पदं-स्थानम् । उक्तं
६०५ ।

आसममारी-मारीविशेषः । भग० १९७ ।

आसमरुचं-आश्वरुचम् । सय० १९३ ।

आसमित्त-अश्वमित्तः, औष्ठिन्यसिच्यः । विशेष० १६० ।

आव० ३११ । उक्तं १६३ । चतुर्थनिहवनामः उक्तं

४१० । यस्मात्सामुच्छेदा उत्पन्नाः । आव० ३११ ।

आसमुहदीवे-अंतरादीपमेदः । ठाणा० २२६ ।

आसमुहा-अश्वसुसगमा त्रयोदशान्तरादीपः । प्रज्ञा० ५० ।

जीवा० १४४ ।

आस्य-आशयः, निदानम् । आव० ६१० ।

आस्यह-आस्वाद्यते-अभिलषति, आशयति वा । संम०

५५ ।

आसरयणे-अश्वरत्नम् । ठाणा० ३९८ ।

आसरह-अश्ववहणीयो रथः । भग० ३३३ । अश्वरथः-निपु-

कृतोभयपार्श्वद्वारहसो रथ इत्यर्थः । जे० प्र० १९८ ।

आसल-आसलं, आस्वायम् । जीवा० ३३१ । जीवा०

३७० । आस्वादीयः । जीवा० ३५१ ।

आसव-आसवः, सपम् । उक्तं ६१९ । पनादिवासकहम्य-

मेदादनेकप्रकारः । जीवा० २६५ । पुष्पप्रसवमयम् । उक्तं

६५४ । आश्रवाः-उपादानहेतवो हिंसादयः । उक्तं ५९२ ।

चन्द्रहासदिवक्त्रम् । जीवा० १९८ । चन्द्रहासदिवरमासवम् ।

जे० प्र० ४२ । नि० सू० प्र० ३५ । आश्रवः-सूक्ष्म-

रत्नम् । भग० ८३ । आश्रवनिन-प्रविशन्ति कर्माभ्यास-

नीत्याश्रयः-कर्मवन्धहेतुरितिभावः, स चेन्द्रियकण्ठमात्रतद्वि-

यायोगरूपः । ठाणा० १८ । आश्रवः । प्रज्ञा० ५६ ।

आसवा-आसवाः-कर्मवन्धस्थानानि । आवा० १८१ ।

पापोपादानस्थानानि । आवा० ४१३ । बन्धकाः ।

आवा० १८२ । पनादिनिशेषेण म्यतिरिक्त आसवः । प्रज्ञा०

३६४ । आश्रवः-आ-समन्तात् राणीति-युद्धचनमाक्रमै-

चतीति । उक्तं ४९ । कर्मवन्धहेतुमिष्यात्वादिः । आव०

५९८ । आश्रवः-इन्द्रियजयादिवृत्तः परमाशेषलः काम-

चारुमनोम्याहारः । दृष्टं २७५ । जलप्रवेष्टस्थानम् । षष्ठं

५० १६७ । पापोपादानहेतुपारम्भादिः । जीवा० १२८ ।

श्रमाश्रमकर्मदानहेतुः । ठाणा० ४४६ ।

आसवभो-आश्रवकः, बन्धकः । विशेष० १०९३ ।

आसवद्वारं-आश्रवद्वारम्, कर्मवन्धद्वारम् । आव० ८५१ ।

आश्रवणं-जीवतद्वी कर्मजलस्य संगलनमाश्रवः-कर्मनि-

बन्धनमित्यर्थः, तस्य द्वाराणीव द्वाराणि-उपाया आश्रवहा-

राणीति । ठाणा० ३१६ ।

आसवपीतो-पीतासवः । उक्तं २६३ ।

आसवपुच्छेभो-आश्रवव्यपच्छेदः-कर्मवन्धद्वारास्थगने

संबन्धेनेत्यर्थः । आव० ८५१ ।

आसवार-अश्ववारः, शस्त्रारुढपुरुषः । भग० ४८१ ।

आससणाय वसर्ण-आश्रयनाय-विनाशाय इत्यस्यम्,

तृतीयार्थमद्वारस्य पर्व्वित्सतितमं नाम । प्रश्न० ४३ ।

आससणमौगे-आश्रय-दृष्ट्या तस्याः प्रयोगो-व्यापारण

करणं आश्रय वा प्रयोगो-व्यापारः आश्रयप्रयोगः । ठाणा०

५१५ ।

आससा-आश्रयः । विशेष० १००८ । आव० ३३२ । अत्र-

व्यप्राप्यम् । ठाणा० १४५ ।

आससाय-आश्रयवा, यशस्वन्तप्रवर्णम् भावि तदा स्थले

कलावागिरिस्थान्यथा तदा निम्नेतिशयेनभिन्नापारिमकम् ।

उक्तं ३६१ ।

आससेण-अश्वसेनः, पार्श्वजिनविता । भग० १५१ । पंच-

मन्त्रमिषिता । सय० १५१ ।

आसा-अश्वः । आव० २६१ । आशा-दृष्ट्याविशेषः ।

प्रश्न० ६४ । औप० ४७ ।

आसाहजा-आसातयेन-हीनयेत्, बाधयेत् । आवा० १५७ ।

आसापञ्जा-आसादयेत्-परिमुञ्चति । आवा० ३८८ ।

आसापमाणे-आसादयन्, हृष्यन्त्वादयन् । भग० १६३ ।

आसादयेत्-संस्पृशेत् । आवा० ३८० ।

आसाढ-आपाढः, निष्कणम् । विशेष० ९३४ । यस्मादभ्यस्य

उत्पन्नाः । आव० ३११ । तृतीयो निहवः । ठाणा० ४१० ।

आसाढग-तृणमेदः । भग० ८०२ ।

आसाढवदुल्लं-आपाढवदुल्लं, आपाढकृष्णवदुल्लं । आव०

आसाढभूर्ध्व-आपाढभूर्ध्व-देशमापातेपद्यादिविपर्य्यकरणे

दृष्टतः । सूत्र० ३२९ । दर्शयतीत्यर्थः । (म०) ।

व्य० प्र० १९६ ।

आसुरत्तं-आसुरत्वम्, क्रोधभावम् । दश० २३१ ।
 आसुरत्तभाषणा-आसुरत्वभाषना । उक्त० ७०७ ।
 आसुरत्तो-कृद्ः । आव० ३८९ ।
 आसुरिनामा-कविलिखिणः । आव० १७१ ।
 आसुरिपत्तं । नि० चू० द्वि० ६० अ ।
 आसुरियं-असुरभावम् । प्रथ० १२१ । अविद्यमानसुर्याम् ।
 उक्त० २७६ । असुराणामियमासुरीया । उक्त० २७६ ।
 आसुरी - असुरा-भवनपतिदेवविशेषास्तेषामियं आसुरी ।
 वृ० प्र० २१२ आ ।
 आसुरस्ते-आसुरस्तः, आशु-शीघ्रं हस्तः-कोपेदयादिमूढः
 स्फुरितकोपविहो वा । भग० ३२२ । आशु-शीघ्रं हस्तः-
 क्रोधेन विमोहितो यः सः । आसुरोक्तं-आसुरं वा-असुर-
 स्तरं कोपेन दारुणत्वायुक्तं-भणितं यस्य सः । विष्णु० ५३ ।
 आसुरस्त-शीघ्रं कोपविमूढमुद्रिः, स्फुरितकोपविहो वा ।
 भग० १६७ । कृद्ः । आव० ६५, १५२, ७११ । आशु-
 शीघ्रं हस्तः-क्रोधेन विमोहितो यः स आशुहस्तः, आसुरं वा-
 असुरसारं कोपेन दारुणत्वात् उक्तं-भणितं यस्य स आसु-
 रोक्तः । निर० ८ ।
 आसुरे काय - अशुराणामयमासुरस्तम् - असुरसम्बन्धिनं,
 सीयत इति कायस्ते, निकायमित्यर्थः । उक्त० १८२ । अशु-
 रसम्बन्धनि काये असुरनिकाये इत्यर्थः । उक्त० २९६ ।
 आसुर्या-असुरिणः, इत्याद्या । सूत्र० १८० । येन धृतपाप-
 दिना आहारविशेषेण रसावनक्रियया वा अद्यतः सन्, आ-
 समन्ताच्छूनीभवति-बलवानुपजायते तत् । सूत्र० १८० ।
 आसुरिण्यं-आशुनितम्, ईषरस्थलीकृतम् । प्रथ० ४९ ।
 आसुर्य-आसुर्यम्, औपवाचितम् । पिण्ड० १२० ।
 आसेवणसिक्खा - आसेवनसिक्खा, श्रुत्युपेक्षणादिक्रियोप-
 देसः । त्रिश० ९ । उक्त० ५४५ । सिखाद्वितीयभेदः ।
 मंदी २१० । सामाचारीशिक्षणम् । वृ० प्र० ६४ अ । प्रत्यु-
 पेक्षणादिक्रियाहोऽयमः । आव० ८३३ ।
 आसेवियं-स्तोत्रं आस्वादितं, अनास्वादितं वा । आचा०
 ३२५ ।
 आसो-जात्या आशुगमनशीलः अश्वः । जीवा० २८२ ।
 मत्तः । प्रज्ञा० ८८ । य एकस्मिन् द्विप्राचीनयान् वक्ति
 यथा अरनतीत्यश्वः, आशु धावति न च धाम्नि । वृ०
 प्र० ३४ अ । चतुष्पदस्वितेयः । प्रज्ञा० ४५ ।

आसोकंता-मध्यमप्राग्वर्चमी मूर्च्छना । ठाणा० ३९३ ।
 आसोद्रे-अदन्तः । आचा० ३४८ ।
 आसोदे-अदन्तः, बहुशीनवृक्षविशेषः । प्रज्ञा० ३२ ।
 आसोत्थमंथु । आचा० ३४८ ।
 आस्तिक्यम्-सम्प्रकाशः पञ्चमलक्षणम् । आव० ५९१ ।
 आस्थानमण्डपः - उपस्थानगृहम् । भग० २०० । मंदी
 ६१ ।
 आस्फोटनम्-सकृद्विषदा स्फोटनम् । दश० १५३ ।
 आस्था-यत्रास्थते यथासुखेन स्वाध्यायपूर्वकम् । औप० ६९ ।
 आक्षपः-मूलः । जं० प्र० ४९९ ।
 आहंसु-आहुः, उक्तवन्तः । भग० १८ । आस्थातवान् ।
 प्रथ० २६ ।
 आहव्य - आहव्य, कदाचित् । भग० ३०५, २२ । उक्त०
 १८८, ४८ । प्रज्ञा० ३३३ । वृ० तृ० ११४ आ । कदा-
 चित् । आव० ५३० । सहसा । नि० चू० द्वि० १२० अ ।
 कदाचित् सान्तरमित्यर्थः । भग० ४१ । उपेक्ष स्तः एव,
 अस्यैकदाचित् । आचा० ५५ । द्वैविध्या । आचा० २७२ ।
 उपेक्ष । आचा० ३६२ । सहसा । आचा० ३२२, ३५५ ।
 कदाचित् अनन्यगत्या । वृ० प्र० ८ आ । आहव्या-आह-
 मन् प्रहारः । भग० ६७३ ।
 आहव्य गंधा-आहृतप्रमथा-अयस्योक्तद्वया । आचा० २०२ ।
 आहव्य-आहव्य, उपेक्ष । सूत्र० ३०० । उहीषा । आचा०
 २८०, ३४५ ।
 आहव्ये-आहव्यरः (उपाधिः) । आव० ३४१ ।
 आहव्यं - आहृतम्, रक्षामादेः साध्वर्ज्यमानीतम् । प्रथ०
 १५४ । साध्वर्ज्यमसनादि । दश० २०३ ।
 आहव्यह-आहव्य, समीकरोति । आव० ३८५ ।
 आहव्यहिय-सूत्रवृत्तये प्रयोदशाध्वयनम् । सम० ४२ ।
 आहम्यिप जोमे-वशीकरणादीनि । आव० ६६१ ।
 आहव्यंति-कथयन्ति । नि० चू० प्र० २७७ अ ।
 आहव्य - आहृतं, लक्षणया किञ्चित् । जं० प्र० २०२ ।
 आस्थानकर्तव्यं यथाश्रयं तेन कुलं तद्गीतम् । ठाणा०
 ४२१ । आहृतं, आस्थानकर्तव्यम् । सूर्ये० २६७ । जीवा०
 १६२ । आव० २९८ । आस्थानकर्तव्यं, आहव्यंति
 वा । औप० ७४ ।
 आहव्या-आस्थानकर्तव्यमिति । राज० १६ ।

आहारणं—आ—अभिविधिना हियते—प्रतीती नीयते अप्रतीतो
उपोज्ञेनेति । ठाणा० २५४ । साध्यसाधनान्वयव्यतिरेक
प्रदर्शनं दृष्टान्तो वा । आच० ६२ ।

आहारणतद्देशे—आहारणतद्देश, आहारणार्थस्य देशसदृश
स सासाधुपचारादाहरणं चेति प्राहृतत्वादाहरणशब्दस्य पूर्वनि
पाते आहारणतद्देश इति यत्र दृष्टान्तार्थदेशेनैव दार्ष्टान्तिकार्थ
स्योपनयनम् कियते तत् । ठाणा० २५४ ।

आहारणतद्देशे—आहारणतरोय, आहारणस्य सम्बन्धी
साक्षात्प्रसक्तसम्बन्धो वा दोषस्तदोय सा चासी धर्म्म
धर्म्मिण उपचारादाहरणं चेति आहारणस्य दोषो यस्मिंस्तथा
यत्साध्यविरुद्धादिदोषदुष्ट तद्देशाहरण । ठाणा० २५४ ।

आहारणा—घोरयति घोरं करोति । ओष० ५८ । स्नान
विशेष । ठाणा० २५३ । उदाहरणम् । दश० ३५ ।

आहारे—आहारयेत्—इयच्छास्ययेत् । आच० २९२ ।

आहरेद्वयो—आयवैमी आयवैगमिबाना सद्योऽनर्थकारिणी
विद्या । सत्र० ३१९ ।

आहा—आधा । भग० १०२ । साधूना मनस्साधानम् साधू
नाधिष्ठ । प्रश्न० १२० । आपानम्, साधूनिमित्तं चेतस्य
प्रणिधानम् । पिण्ड० ३५ । अपस्तात् । नि० चू० प्र०
२९४ आ । आधीयतेऽप्यामिति । पिण्ड० ३६ ।

आहाकर्म—आधाकर्म, आधाय—निमित्तत्वेनाधिष्ठ पूर्वोक्तम्
द्वयप्रकारमपि कर्म बध्यते, साहचर्यपूर्णतरुणगन्धादिक । कर्मनि
मित्तभूता मनोज्ञेतरहाम्दादय एवाधाकर्म । आच० १८ ।
आधान आधाकरणं तदुपपन्नं कर्म । यथाकर्म वा तत्तद्ग
त्यनुसृपयेति वा । उत० १८२ । साधुप्रणिधानेन यत्सचेतन
मचेतनं क्रियते अचेतनं वा पश्यते नीयते वा शुद्धादिक
व्युत्पद्यते वा ब्रह्मादिकं तदाधाकर्म । भग० १०२ । प्रथम
उद्गमनदोष । आपान आधा तथा आधया कर्मपाकादि
क्रिया, आधाय—सधु चेतसि प्रणिधाय यत् क्रियते अक्कादि
तत् । पिण्ड० ३४ । चतुर्थस्यवल्लोप । प्रश्न० १४४ ।
सम० ३९ ।

आहाकर्मिय—आधाकर्म, दोषविशेष । आच० ३२९ ।

आहाकर्मिहि—आधाकर्मणि, आधान-मापाकरणं आत्म
नेतिगम्यते, तदुपलक्षितानि कर्माभ्याधाकर्मणि, तै—सकृ-
तकर्मणि । उत० २४७ ।

आहाण आपानम्, विधानम् । विशेष० ८४० ।

आहार—आहार, भोजनम्, जीवनम् । प्रश्न० १०६ । मनसा
तथाविधं पुद्गललोपादानस्य । भग० ८६ । प्रयोदशशतके
पचमोद्देशक । भग० ५९६ । अर्थाविरहिततममाहाराप्रतिपा-
दकवादाहार । प्रश्न० ६ ।

आहारस्य—आहारकम्, चतुर्दशपूर्विदा कार्यापत्तौ योग-
बलेनाहियत इति । प्रश्न० २६८ । तथाविधकार्यापत्तौ
चतुर्दशपूर्विदा योगबलेनाहियत इति । ठाणा० ३९५ ।
चतुर्दशपूर्विदा तीर्थङ्करातिदर्शनादिभूतविधप्रयोजनो
त्पत्तौ सत्यां विविष्टलक्षितवसादाहियते—निर्गम्यते इति ।
जीवा० १४ । प्रश्न० ४०९ । तथाविधप्रयोजने चतुर्दशपूर्-
विदा यदाहियते गृह्यते तत् । आहियते—गृह्यते केचित्त
समीपे सुखमजीवाद्य पदार्था अनेनेति वा । अनु० १९६ ।
आहारयति—आहारं गृह्णातीति । नटी ९० ।

आहारस्यसणा—आहारेण । दश० १८ ।

आहारम्—आहारकम्, तृतीयं शरीरम् । प्रश्न० ४६९ ।

आहारस्ययोग्यगणम्—आहारकारीपात्रनाम, उपात्रनाम ।
प्रश्न० ४७० ।

आहारगत—आहारकस्य, आहारकशरीरकरणम् ।
ठाणा० ३३० ।

आहारगन्धधर्ण—आहारकबन्धनम्, बन्धननाम । प्रश्न०
४७० ।

आहारगमो—आहारगम, प्रज्ञापनया अर्थाविरहितमाहा-
रयोक्तृमूषदति । भग० १०९ ।

आहारगसंघायनाम—आहारकगहातनाम, गुरुद्वयवसादा-
हारकशरीररचनास्तुकारिसंघातवया जायते तदाहारक
गहातनाम । प्रश्न० ४७० ।

आहारगसमुद्घात—आहारकसमुद्घात, आहारे प्रारम्भ-
मात्रे समुद्घात । आच० १७ ।

आहारद्व—आहारार्थ, आहारप्रयोजनमाहाराधितम् । भग०
२० । आहाररक्षणं प्रयोजनं, आहाराभिरापो वा । प्रश्न०
५०० ।

आहारद्वि—आहारार्थी, आहारस्यैव—प्रत्यये द्वयेदंती,
अर्थे या—प्रयोजनमसास्तीत्यर्थी, आहारेण—भोजनेन अर्थी
आहारार्थी, आहारस्य—भोजनस्य वाऽर्थी आहारार्थी । भग०
२० ।

आहारपञ्चखण्ड—आहारप्रत्याख्यानम्, अनेपनीयमक-
पाननिराकरणरूपम् । उक्तं ५८८ ।

आहारपदे—प्रज्ञापनाया अष्टाविंशतितमपदम् । प्रज्ञां २५ ।
नदी १०५ ।

आहारपयाइ—आहारपदानि, आहारग्रहणविषयकानि पदा-
नि । जे० प्र० ४६१ ।

आहारपरिष्ठा—आहारपरिष्ठा, सूत्रकृताभि द्वितीयश्रुतस्वधि
तृतीयाध्यायनम् । भाव० ६५८ । ठाणा० ३८७ । उक्तं
६१६ ।

आहारपर्याप्तिः—यया शक्या करणभूतया भुज्जमाहारं खल-
रसरूपतया करोति सा । सू० प्र० १८४ आ । शरीरेन्द्रियवाङ्म-
नप्राणापानयोग्यदलिकद्रव्याहरणक्रियापरिसमाप्तिः । तत्त्वा०
८-१२ ।

आहारपोसहे—आहारपौषधः, आहारनिमित्तं पौषधः,
आहारनिमित्तं धर्मपूर्णं पर्वेति आधना । भाव० ८३५ ।

आहारसङ्गा—आहारसङ्गा, आहारभिलाषः—छुद्वेदनी-
योदयप्रभव आरमपरिणामः । भाव० ५८० ।

आहारसङ्गा—आहारसङ्गा, छुद्वेदनीयोदयाद्य या कवला-
याहारार्थं तयाविषयपुद्गलोपादानक्रिया सा । प्रज्ञां २२२ ।
छुद्वेदनीयोदयारकावलिकायाहारार्थं पुद्गल्योपादानक्रियैव
सङ्गायतेऽनया गद्वकनित्याहारसङ्गा । भग० ३१४ ।
आहारभिलाषः—छुद्वेदनीयप्रभवः खलु आरमपरिणामवि-
शेषः । जीम० १५१ ।

आहारस्य—आलोड्जमार्गं जो समेदं सवर्गं अयचारति सो ।
नि० सू० तृ० १२८ आ । अलोचितापराधानां अवधारणा-
नाम् । भग० ६२० ।

आहाराणि—रात्रिः—ज्ञानातिभिर्व्यवहरतीति रात्रि-
कः—बृहस्पतयो यो यो रात्रिके यथारात्रिकं तद्भाषस्तथा
तया यथारात्रिकतया—यथाज्येष्ठ । ठाणा० ३०१ ।

आहारोद्देश—आहारोद्देशः, प्रज्ञापनाष्टाविंशतितमपदस्यो-
द्देशकः । भग० २० ।

आहारैति—विशेषाद्वारोपेक्षया सामान्याहारस्यानिष्टिष्टशरीर-
सन्धनमय एव कृतत्वात् । भग० ७६३ ।

आहारे—आहारः, चरमाचरमपदगतसूत्रम् । प्रज्ञां २४६ ।
आहारप्रतिपादकं प्रज्ञापनाया अष्टाविंशतितमं पदम् । प्रज्ञां

६ । आहारः । भग० ७३८ । फलपत्रकिशालयमूलकन्द-
त्वगादिनिर्वर्त्यः । आचा० ६० ।

आहारेत्ताहो—आहतवान् । भाव० ३०८ ।

आहारे भोग्या—आहाराभोगता । प्रज्ञां ५४३ ।

आहारो—आहारः, कुरादि एकं चेव सुधं णातेति पाणे तक्-
खीदग्मज्जादि एगंगिया तिस णातेति, आहारकिञ्च व
करेति खादमे एगंगिया फलमसादि आहारकिञ्च व करेति,
सादमेऽपि मधुकाणिय तसोअदिया एगंगिया खहे णातेति ।
नि० सू० द्वि० ५० आ । मुक्खसो जं किञ्चि भुज्जति सो
सन्वो आहारो । नि० सू० द्वि० ५१ आ । आधार अभेय-
स्वेव सर्वकार्येषु लोचनानामुपकारित्वात् । भग० ७३५ ।

आहारोद्यच्छया—आहारोपचयाः, आहारोपचयो येषां ते ।
आचा० ३७५ ।

आहार्यः—अभिनयचतुर्वेदः । जे० प्र० ४१४ । काष्ठफल-
पुस्तकृतिकाचर्मादिपठितप्रश्ननैयोपिदवाच्यप्रदेशासेवनमिय-
र्थः । भाव० ८२५ । आहार्यं अन्धकारद्वितत्वं । सम०
१४० ।

आहारंदिवा—रूपविशेषः । नि० सू० प्र० ३३८ आ ।

आहारंति—आगच्छन्ति । सू० द्वि० २१३ आ ।

आहारवणा—आभावना, उद्देशः । पिण्ड० ११६ ।

आहारविज्ञ—आधावेदः । भाव० ६३३ ।

आहारसिया—आभासिकनामद्वितीयान्तरद्वीपः । प्रज्ञां ५० ।

आहिङ्ग—ओष० १६ ।

आहिङ्गो—आहिङ्गकः, दूरदेशविहारकर्ता । भाव० ५३६ ।

आहिङ्गा—विहरता । नि० सू० प्र० ३१४ आ ।

आहिङ्गा—ततत्तं परिग्रमणक्षोला । सू० तृ० १८४ आ ।

आहिङ्गो—आहिङ्गकः, आहटकः । भाव० ४३२ ।

अभीतापः, चक्षुस्पादिरसंनप्रवतः । ओष० ६० ।

आहिङ्गितो—आहिङ्गकः । उक्तं १०८ ।

आहिङ्ग—परिद्वान्ति । भाव० ३६० ।

आहिङ्गि—आहितामिः, अमिं खरीता स्वपदे म्पापनात् ।

भाव० १६९ । मादगः । दस० १५२ । कृतावस्थादि-

मादगः । दस० २४५ । प्रतिपादितोऽनुष्ठितो वा । सूत्र०

१७८ ।

आहिप—आहितः, जनिनः । सूत्र० ६९ । प्रथिनः, प्रनिधि-

यनः । सूत्र० ६९ ।

आहिज्ज-आपीयते, व्यग्रप्राप्यते, आरुयायते वा । सूत्र० १३७ । सम्प्रप्यते । सूत्र० ३०६ । आरुयायते । सम० ११३ ।

आहितविशेषम्-आहितविशेष-वचनान्तरापेक्षया ढीकं तन्निशेयता । एकत्रियसत्त्वयाणीगुण । सम० ६३ ।

आहितुण्डिग-आहितुण्डिक, गारुडिक । दश० ३७ ।

आहितो-आरुयात, कथित । सूत्र० ११ ।

आहित्य । जीवा० १९४ ।

आहित्य-आहितम् औन्नितम् । सूत्र० ७१ । आत्मानं व्य-
वरिषते, आ-यमन्तान् हित वा । सूत्र० ६८ । गृहीतम् ।
आय० ३७० ।

आहित्यगी-यभणो । दश० चू० १३२ ।

आहित्यडमर-आहितडमरम्, वायुवृत्तविश्वरोऽधिकविडवर्ग-
वा । औप० १२ ।

आहिद्या-आह्वयाता । टाणा० ३९७ ।

आहियोग-आभियोगेनैवृत्तया आदेशवर्तिन । भग० १९८ ।

आहिद्वण-आहिरयम्, अहितत्व-वायुभावम् । प्रथ० ३८ ।

आही-आधि, मन पीडा । प्रथ० ७५ ।

आहुह-आहुति, आनी धृतादिद्रव्यप्रक्षेपण । दश० २४५ ।

आहुणिय-आहुनिक । सूर्य० २९४ । अष्टाशीती महतु
पयमप्रहनाम । टाणा० ७८ । ज० प्र० ५३४ ।

आहुणिज्ज-आह्वनीय-मन्त्रदानभूतम् । औप० ५ ।

आहुणिय-आधूल । आय० १२१ ।

आहुस्स-आहोत, दातु । औप० ५ ।

आहुण-सह्य । आचा० ४२१ ।

आहुतो-उत्पन्न । आय० ३४३ । लग्न, उत्पन्न । टाण० १४८ ।

आह्व-आहूतम्-आह्वानमामन्त्रणी नियमदण्डे पोष-
मात्रमर्कं प्राप्य ह्येतिरूपम्, कर्मकराशकणाय वा माप्यर्थं
स्थानांतरादज्ञापनयनाय यत्र स, स्पर्धा वा । भग० २९३ । भग० २९४ ।

आहेडगो-मिगध्व । नि० चू० द्वि० १३६ आ ।

आहेण-जममगिहानो आणजति तं अहवा ज बहुगिहानो
परिगहणजति तं । नि० चू० द्वि० २२ अ । खड्गिवाहोत्तर
वात्रे वधुवेरो वरगृहे भोजनं क्रियते । आचा० ३३४ ।

आहेति-आधाय, कृत्वा । उत० २४७ ।

आहेवय-आधिपयम्, अधिपतिर्भू । भग० १०४ ।
अधिपते कर्म, दशा । ज० प्र० ६३ । जीता० २१७, १६२ ।

आहेवण-आज्ञेयम्, पुत्राभादिस्वरूपम् । प्रथ० ३८ ।

आहोपुक्किका-आमशास्त्राधिकरणम् । सूत्र० ३४० ।

आहोहिओ-आधोऽनधिक, परमाधेयवृत्ताद्भोऽनधिकेन
यो व्यग्रहरति ग णमित्तज्ञेप्रतिपद्याधिक । भग० ६७ ।

आहोहिय-नियतज्ञेयारिपदावधय । सम० ९६ ।

आहोही-यप्रसारोऽनधिकस्तेन यथावि परमाधेयोऽधो-
वर्यवधिर्यं योऽधोऽनधिक । तमा० ६१ ।

आहिका-विशेष ननुर्गवेद । प्रथ० ७० ।

आहित्ये-निर्वर्यते । जीवा० १४ ।

हु

हलिणिका-कणमूले पथिका चाउयन्ति । आय० ११० ।

हलिणी-विज्ञाभिर्मनिय पटिया कणमूले चातिउयति,
तत्प देवता वर्तिनि कहनम्य पणिगणितं समर्तानि ग
एव ईगणा भण्णि । नि० चू० द्वि० ८५ अ । जिन्दा ।
सूत्र० ६१ ।

इमना-इन्द्रा, गज्जा । नदी १० ।

ईगाल-अक्षार, दृष्टेयन्ते विगतधूमज्वाल । आना० ४९ ।
चारित्र्यधनमक्षारमिष य क्वाति भोजनविषयरागाणि मे
क्षार । भग० २९१ । अक्षारान्मयमाक्षार । दश० १६४ ।
उवात्तरहिनेऽम । दश० १०४, २०८ । महाप्रहियण ।
भग० ५०५ । निउत्तन्निधनम् । भग० २१३ । विगत
धूम । प्रथ० २९ । निर्धूयामि । आचा० १०७ । विगत
धूमज्वाला जागृत्यमान मदिराणि । जीवा० २८ ।
अक्षार । आय० ४००, ३१३ । गमो । नि० चू० मृ०
४ अ । उवात्तरहिना वहि, अममृतीयमेद । विग्न० १५० ।

ईगाल्य-अक्षार, अणान्नितममहाप्रहिये । सूर्य० २९४ । महाप्रहिये । ज० प्र० ५३४ । टाणा० ७८ ।

ईगालकहिणि ईदवडामा लाहमययं । भग० ६०३ ।

ईगालकम्भ-अक्षारकम्भ, अक्षारकराजिकयडिया ।
आय० ८२९ ।

ईगालदाहो-अक्षारदाह । आय० १५१ ।

ईगालम्भ्या-अक्षारग्राहिना भूता । भग० १६६ ।

ईंगालयडैसय - अङ्गारावर्तमर्, ज्योतिषविमानविशेष ।
मग ५०५ ।

ईंगालसोहियं-अक्षरैरिच पञ्चम् । भग- ५११ । औप-
११ । निर- २६ ।

ईंगाला-अभिधवाणि ज्ञानम् । नि- ५० प्र- ५२ अ ।

ईंगिभ-इहितम्, अन्यथा प्रहितलक्षणम्, निष्ठीयनादिलक्ष-
णम् । दश- २५२ । नयनादिचेष्टया । ज- ३० २२३ ।

ईंगिणि-इतिनी, भनयनविशेष । आव- ६७० ।

ईंगिमरणे-इतिनीमरणम्, प्रतिनियतदेश एव चेष्टयते
ऽस्यामरणक्रियायाम्, सप्तदशमरणे पोडश । सम- ३३ ।
इहिते प्रदेशे मरण इहितमरणम् । आवा- २६२ । "ईंगि-
यदेसमि सय चञ्चिहाहारचायमिचरम् । उन्वतगाइनुत
नऽण्णे उ ईंगिणीमरणे" । ठाणा- ९६ । यावत्कथं कानशन
द्वितीयभेद । ठाणा- ३६४ ।

ईंगिणी-इतिनीमरणम्, मरणस्य पोडशो भेद । उत- १३० ।
इतिनी, इङ्गयते-प्रतिनियतप्रदेश एव चेष्टते अस्यामरण-
क्रियायामिति । उत- २३५ । सम- ३५ । निसे- १० ।

ईंगितं-सूक्ष्मबुद्धिगम्य चेष्टा । ठाणा- ४ । सूक्ष्मचेष्टाविशेष ।
दृ- ३० प्र- ४३ अ ।

ईंगिनीमरणं - उक्तन्यायत प्रतिपद्य दृढदृष्टिजलमथात
एकाक्येव हनचतुर्विधाप्रत्ययस्यानस्तत्स्थितिस्तथाहस्यान्तद्वि-
यात उष्णमुष्णाच्च छाया स्वयं समामिति । उत- ६०२ ।
नियतप्रदेशस्यामित्वेऽङ्गनादित्याग । आव- ५६३ ।

ईंगिय-इहितम्, ज्ञानविशेष । आव- ७२४ । नयनादि
चेष्टाविशेष । निर- ८ । ज्ञाता- ४१ । निपुणमतिगम्य
प्रतिनिर्णयसूचकभीषद्भूषित वम्पादि । उत- ४४ ।
अभगमादि । उत- ६२६ ।

ईंगियपत्तिय-वेष्टितप्राप्ति । (मर-) ।

ईंगियमरणं-इमितमरणम्, इहिते प्रदेशे मरणम् । दश-
७७ ।

ईंगियागारकुसलो-इंगिताकारकुशल । आव- ५६ ।

ईंगियागारसंपन्न-इंगिताकारसम्पन्न, इहित-निपुणमति-
गम्य प्रहतिनिर्णयसूचक, आकार-स्थूलबीजवेद्य प्रस्थाभादि
भावामिद्वयज्ञो दिगदलोकनादि, द्वन्द्वे इंगिताकारी, तौ
अर्थाद्वयद्वयौ सम्यक् प्रवेष्टे ज्ञानातीति । उत- ४४ ।

इंगिताकारसम्पन्न-इंगिताकाराभ्यो गुरुगतभाषपरिमाणो
योनं तेन सम्पन्न-युक्त । उत- ४४ ।

इङ्गयते-प्रतिनियतदेश एव चेष्टयते । सम- ३५ ।

इत-आयान्तम् । उत- ३२५, १३१ ।

इती-एति-आगच्छन्ति । ओष- ७८ ।

इतो-आवाप्, आगच्छन् । दश- ३७ । आव- ८८१ ।
दृ- ३० १७५ अ ।

इदं-एकेन विद्यतिसागरोपमस्थितिके विमानम् । सम- ३७ ।

इद-इन्द्र, सप्तमदिनस्य सैदान्तिकं नाम । सूर्य- १४५ ।

इन्द्रो-पूर्वसैदान्तिकनाम । ठाणा- १३३ ।

इदकादया-त्रीन्द्रियविशेष । प्रज्ञा- ४२ । त्रीन्द्रियञ्च
विशेष । जीवा- ३२ ।

इदकील-इन्द्रील, गोपुरे ईलविशेष । जीवा- ३५९,
२०४ । गोपुरकपाटदुगसन्निधिवैशस्यानम् । ज- ३० ४८ ।
गोपुरवयवविशेष । औप- ३ । गोपुरकपाटदुगसन्निधि-
वैशस्यानम् । भग- १७५ । पुरमध्यस्थम् । ऋ- १५० ।

इदकुम्भ-कुम्भानामिन्द्र विजयदेवाभिषेककुम्भा । ज- ३०
५० ।

इदकुम्भसमाणो-इन्द्रकुम्भसमान, महाकुम्भसमाणकुम्भ
सदृश । जीवा- ३६० ।

इदकुमारिया-इन्द्रकुमारिका । आव- ४३४ ।

इदकेतु-इन्द्रकेतु, लौकिकमहनीयो ध्वजविशेष । उत- १०३ ।

इदकेतु-इन्द्रकेतु, रश्मिनियन्त्रिते केन्द्रयष्टि । प्रभ- १३४ ।

इदखील-इन्द्रखील । आव- ८१७ ।

इदगाद-त्रीन्द्रियजीवविशेष । उत- ६५५ ।

इदगाह-इन्द्रगृह, उन्मत्तताहेतु । भग- १९८ ।

इदगोषय-इन्द्रगोषय, प्रवृत्तधर्ममनस्यभावी कीर्तिविशेष ।
प्रज्ञा- ३६१ ।

इदगोषया-इन्द्रगोषय, त्रीन्द्रियपञ्चविशेष । जीवा- १३१ ।
त्रीन्द्रियविशेष । प्रज्ञा- ४२ ।

इदगोषसमादय-त्रीन्द्रियजीवभेद । उत- ६५५ ।

इदगोषे-इन्द्रगोषय, प्रादुर्भावभावी ध्वजविशेष । ज-
३० ३४ । आना- ३७६ ।

इदगाहो-इन्द्रगृह । जीवा- २८ ।

इदग्नी-इन्द्राग्नि, महविशेष । ठाणा- ७९ । ज- ३० ४३५ ।

इदजसा-इन्द्रजसा, वज्रराजराज्ञो । उत- ३७७ ।

इन्दियनिगहो - इन्द्रियनिग्रहः, इन्द्रियाणां - श्रोतादीनां
निग्रहः - इत्येतत्तु सप्तर्षिदत्तु रागद्वेषाकरणं, यथैतेऽनगारुण्याः ।
आव० १६० ।

इन्दियपञ्चकस्ये - इन्द्रियं - श्रोत्रादि तन्निमित्तं - साक्षात्कारिकरणं
यस्योत्पत्तोरुत्तत्त्वनिमित्तं सप्तरूपरसगन्धस्पर्शविषयज्ञान-
मिन्द्रियप्रत्यक्षम् । अनु० २११ ।

इन्दियपञ्चसि - इन्द्रियपञ्चासिः - यथा घातुरूपतया परिणमिता-
दाहारादिन्द्रियप्राप्तोपद्रव्याण्युपादायैकद्विषयाश्रीन्द्रियरूपतया
परिणमस्य स्पर्शादिविवेकपरिज्ञानसमर्थो भवति सा । वृ०
प्र० १८४ आ ।

इन्दियपण्डिपुष्पणे - नोविगमिदिवो । नि० वृ० प्र० २६६ आ ।

इन्दिययत्नं - इन्द्रिययत्नम्, चक्षुरादीन्द्रियाणां यत्नं - स्वस्ववि-
षयग्रहणपाटमम् । जीवा० २६८ ।

इन्दियमुंडा - न जितेन्द्रियाः । नि० वृ० द्वि० ३७ अ ।

इन्दियलक्ष्मी - इन्द्रियलक्ष्मिः, यथेन्द्रियशक्तिः । उक्त० १४५ ।
इन्द्रियाणाम् - स्वर्वादीनां मतिज्ञानावरणक्षयोपशमसम्भूताना-
मेकैन्द्रियादिजातिनामकमौद्यनियमितव्यमाणां पञ्चाप्यक्तनाम-
कर्मादितामर्प्येतिदानां द्वयभायरूपाणां लब्धिरारम्भनीत्ये-
न्द्रियलक्ष्मिः । भग० ३५० ।

इन्दियलाघवं - इन्द्रियलाघवं, इन्द्रियाणि तस्य बन्धे वर्तन्ते ।
व्य० द्वि० १०२ आ ।

इन्दियाई - इन्द्रियाणि - नयननासिकादीनि । उक्त० ४२५ ।

इन्दियाईणं - इन्द्रियादीनाम्, वृष्ण्यादेवेन्द्रियाणाम् । विशेष-
२६० ।

इन्दियाणि - इन्द्रियाणि - नयननासिकादीनि । सम० १६ ।

इन्दियरे - इन्द्रियरेणः । प्रज्ञा० ३३५ ।

इन्दुतरयडिसर्म - एकोनविंशतिनागरोपमस्थितिक विमानम् ।
सम० ३७ ।

इन्दुयसु - इन्दुयसुः, शश्वराजश्री । उक्त० ३७७ ।

इन्दे - इन्द्रः । ठाणा० २९२ । सन्निवासवर्णनार्थः । सम०
१५२ ।

इन्दो - इन्द्रः, अपिपतिः । प्रज्ञा० १०५ । इन्द्रनाम् - इन्द्र -
आत्मा । प्रज्ञा० २८५ । जीवा० १३ । इन्द्रनाम् - इन्द्रः,
सर्वोपलब्धिभोगपरमैश्वर्यसम्बन्धाज्जीवः । आव० ३९८ ।
जीव - सर्वविषयोपलब्धिभोगलक्षणपरमैश्वर्ययोगवत् । ठाणा०

३३४ । परमैश्वर्यभोगात्प्रमुक्तान् । ठाणा० १९८ । भवन-
धास्यापिधियाः । तत्त्वा० ४-४ ।

इन्दोक्तं - एषेनविंशतिनागरोपमस्थितिकं विमानम् । सम०
३७ ।

इंधणपल्लियामं - जहा कोदवपललेणं अंधगादि फलणि
वेहेता पाविज्जति आदिगहणेणं सालपललेण विताय
जे ण पया कल्ल से इंधणपल्लियामं भण्णति । नि० वृ०
द्वि० १५२ आ ।

इंधणपल्लियामं - इंधणपल्लियामं - कोदवपललादिना वैप्रि-
त्वा पाट्यानि फलानि । वृ० प्र० १४२ आ ।

इंधणसाला - जया तणाकरिसमाया अछेति । नि० वृ०
तृ० २१ आ । तुणकरीयकचवरस्थानम् । वृ० द्वि० १७५ अ ।

इइकट्टु - इतिट्टुवा, मिथिखः । जं० प्र० ३८६ । इतिट्टुवा -
यस्मात् कारणात् । अनु० १६ ।

इइकम्मं - इतिक्म्मं, इति - सांसारिकं दुःखं कर्म - आद्यप्रार-
कर्मकृतम् । आवा० १४५ ।

इइहास् - इतिहासः - पुराणम् । औप० ९३ । भग० ११२ ।
विर० २३ ।

इइ - इदीवचनम् । विशेष० १३१४ ।

इइर्ड - कठिनं तुणविशेषः । वृ० तृ० ५२ आ । उदणसई
तुणविशेषम् । प्रज्ञा० १२८ । तुणविशेषः । भग० ८० ।

इइडडासो - दण्डडासः । उक्त० २८६ ।

इइडा - लाइसेसे वणसमितिभो । नि० वृ० प्र० १३४ आ ।
वनेस्थितिविशेषाः । सूत्र० ३०७ ।

इइमिज्ज - एककम् - परस्परम् । उक्त० ३८२ ।

इइआई - रायुकुग्रविशेषः । विवा० ३९ ।

इइकासालाकारे - एकाग्रशालाद्वारा, स्वरप्रभृतकथिताने-
काराः । जं० प्र० ३९ ।

इइखागा - इक्ष्वाङ्गु, कुलविशेषः । आव० १७९ ।

इइखागाकुलो - इक्ष्वाङ्गकुलः, कुलविशेषः । नि० वृ० प्र०
२९० अ । आव० १०९ ।

इइखागामूमि - इक्ष्वाङ्गुभूमिः, क्षपभजन्मभूमिः । आव०
१६० ।

इइखागा - इक्ष्वाङ्गुः, नासिकेकभावाः । भग० ४८९ । औप०
५८ । कुलार्थमेदविशेषः । प्रज्ञा० ५६ । प्रथमत्रापातिवराजः ।
ठाणा० ३५८ । क्षपभजन्मभूमिः । आवा० ३२७ ।

इदुर-गतीदधनम् । भग० ३१३ । गन्त्या सम्बन्धि ।
आप० १६६, १६७ ।

इदुरग-इरु-महत् पिण्डम् । रात्रि० १४१ ।

इदुरिकादि-पर्युपितरुणीकृता अम्लरसा भवन्ति, आर
नालस्थिताप्ररत्यदिवी । ठाणा० २२० ।

इहि-कडि-आमपौष्यादि । दश० १०३ । भवनपरिवा
रादिसा । ज० प्र० ६२ । उत्त० ३५० । आव० १७८ ।
ठाणा० १३२ ।

इद्विपत्ता-ऋदिपत्ता आर्या । प्रज्ञा० ५५ । ऋदिपत्ता-
आर्यप्रथममेद, अर्हदादय । सम० १३५ ।

इहिम-इस्मरो । नि० चू० द्वि० १६६ आ ।

इहिमत-ऋदिमत-विस्मयनीयवर्णादिसम्पत्तमत । उत्त०
४७३ ।

इहिसिय-हन्गिम्ब्या । भग० ४८१ ।

इहो-ऋदि । प्रज्ञा० ४७४ । दस्तरिय । नि० चू० प्र०
१३ आ । आरमशक्तिरूपा । प्रज्ञा० ४६७ । भवनपरिवारादिका ।
जीवा० २१७ । विम्वैश्वर्य । जीवा० २८० । विमानपरि
वारादिसा । सूर्य० २५८ । ठाणा० ११६ । अेषविशिष्टेव ।
उत्त० ४८० । जनकादिमनुदाय । उत्त० २८४ । आम
पौष्यादि । आचा० १७८ । विमानवत्प्रभुपणात् । उपा०
२६ । सीनानाथदानादिका विभूति । उत्त० ४६५ । धाव
वापकरणदिमम्पदामपौष्यादिरूपा । उत्त० ६६८ ।

इहोमारव - ऋदिगीरवम्, ऋद्वया-नरेन्द्रादिपूज्याचार्या
शिवामिलायकमवया गीरव - ऋदिपत्त्यादिमानाशक्ति
सम्प्रार्थनाद्वारेण मनोऽनुभवाभावगीरवम् । आव० ५७५ ।
ऋद्वया-नरेन्द्रादिपूज्यालक्षणा आचार्यत्वादिलक्षणया वा
अभिमानादिद्वारेण गीरवम् ऋदिपत्त्यादिमानाशक्तिसम्प्रार्थना
द्वारेणात्मनोऽनुभवाभावगीरवम् । ठाणा० १७३ ।

इण-अयम्, अनन्तरैकतरयेन प्रत्यक्षः । भग० ३८१ ।

इणमो-इद, वक्ष्यमाणतया प्रत्यक्षमयम् । प्रश्न० ७ । नम ।
५७० ६-६३ ।

इणमेव एस्मेव । प्रज्ञा० ६०० ।

इहिह-इदानीम् । आव० २७३ ।

इत-रिषत । २६५ ।

इतर - मामा-वमापु-गो विभिन्नतर । आचा० २४३ ।

कयतिर । व्य० द्वि० २७६ अ । अन्तप्रान्त कुल ।
आचा० २४३ ।

इता-ज्ञाता । आचा० २८६ ।

इति-इति-प्रवृत्ति । ठाणा० ३४३ । उपदर्शने । सूर्य०
२८६ । प्रज्ञा० २५५ । परिसमाप्ती एवमर्थे वा । उत्त०
६७ । उपप्रदर्शनार्थ । विशेष० १५३ । एवप्रसाराय ।
ठाणा० ५०३ । पूर्वप्रवृत्तपरामर्शक । आचा० १४१ ।
इतिसरो वा अर्थे । नि० चू० द्वि० १३७ आ । आमतगे परि
समाप्ती उपपत्तिरूपेण वा । दश० चू० ६३ । हेतौ ।
आचा० १०० । उपप्रदर्शने । उत्त० ५७० । दश० ७६ ।
आचार्य । उत्त० ५६१ । प्रत्येक पर्यायस्वरूपनिर्देशार्थ ।
उत्त० ८ । आचार्ये । आव० २८ । प्रख्यातगुणानुवाद
नार्थ । भग० ६७ । एवप्रसाराय । ठाणा० ३५४ ।

इतिकर्तव्य-इतिकर्तव्य । आव० २१३ । इतिकर्तव्यता-
आवर्तनक्षेत्रे संपूर्णकर्तव्यताय । आचा० ५१ ।

इत्तर-इत्तरम्-अल्पकालीनम् । विशेष० २४ । स्वल्प । नि०
चू० प्र० १८१ अ । परिमितकालम् । दश० २६ । चतुर्धादि
पन्मासान्तरमिदं तीर्थमाश्रित्य । ठाणा० ३६४ । पादपोषण
मनापेक्षया नियतदेशप्रचाराभ्युपगमादित्तरमरणम् । आचा०
२८५ ।

इत्तरक-इत्तरकम्, स्वल्पकाल, नियतकालावधिक । उत्त०
६०० ।

इत्तरकालिक-प्रथमप्रभमतीर्थकर्तृत्वेभ्योपेतमत्तस्य इत्त
रकालिकम् । ठाणा० ३२३ । अल्पकालिकम् । भग० ९०९ ।

इत्तरा-इत्तरा, ये कल्पसमाप्त्यनन्तर तमेव कल्प ग छ वा
समुपयास्यन्ति ते इत्तरा । प्रज्ञा० ६८ । स्वल्पकालभाषणी ।
अनु० १३ । प्रस्तुतकल्पपरिसमाप्ती ये भूय स्थावरकल्प
प्रतिपद्यन्ते ते । नृ० प्र० २२७ आ ।

इत्तरिय - अल्पकालीन । भग० ९३१ । नि० चू० प्र०
२३९ अ ।

इत्तरिय इत्तरम्-स्वल्पकालभाषीनि आव० ८३८ । उत्तर
गुणप्रत्याख्यातम् । आव० ८०४ । अल्पकालिक इवविवादि
प्रतिकर्मणमेव । आव० ५६३ ।

इत्तरिय दिस्-इत्तर दिशम् आचार्यभणाम् । व्य० द्वि०
२०० अ ।

इत्तरिय - इत्तरं, अतरेरावतेषु प्रथमपश्चिमतीर्थकरतीर्थ-
प्वनारोपितमहाप्रतस्थं शैलकस्य विज्ञेयम् । प्रज्ञा० ६३ ।
अयनशीलम्-स्वल्पकालमार्गः । उपा० ३३५ । इत्तराः-
प्रस्तुतकल्पपरिसमाप्ती ये भूयः स्वविरक्तत्वं प्रतिपद्यन्ते
ते । सू० प्र० २३७ अ ।

इत्तरियतयो - दत्तरतयः स्वल्पकालं अनयनस्य तयः ।
उपा० ६०० ।

इत्तरियपरिगृहीयागमणे - तत्रेत्तरकालपरिगृहीता काल-
शब्दलोपाहित इत्तरपरिगृहीतागमनम्, आदीप्रदानेन किय-
न्तमपि कालं दिवसमासादिकं स्ववशोऽकृताया गमनं-मैयुना-
सेवनम् । भाष० ८२५ ।

इत्तरिउग्गहो - एकस्मादिद्वेद्वटिताणं योतमण्डा इत्तरिओ
उगहो भवति । नि० चू० प्र० २३९ आ ।

इत्तरिये - इत्तरं, स्वल्पकालिकं दैवसिकरानिकादि । उपा०
३८० । नि० चू० प्र० ३५४ आ ।

इत्थंथं - इत्थं तिष्ठतीति इत्थंस्थं । प्रज्ञा० १०९ । नारका-
दिव्यपदेशधीने वनोऽस्थानादि तत् । दश० २५८ ।

इत्थसं - अनेन प्रकारेण्ये तद्भाव इत्थत्वं, अनुव्यादित्वम् ।
भाष० १११ ।

इत्थथं - इत्थंथम्, एतमथम्-अनेनकस्मिन्स्वरनामिनारकम-
निगमनलक्षणम् । भाष० १११ ।

इत्थिकहा - स्त्रीरया-स्त्रीणां स्त्रीषु वा कथा, विक्थावाधनुष-
मेदः । उपा० २०९ । दश० ११४ ।

इत्थिपोसए - स्त्रीयं योपयतीति स्त्रीपोसः, अनुष्ठानविशेषः ।
सूत्र० १११ ।

इत्थियरयणे - स्त्रीरतम्, चक्रवर्त्तः पथमं पथेन्द्रियरतम् ।
उपा० २५८ ।

इत्थिलिंग - स्त्रीलिङ्गम्, स्त्रीवस्वोपलक्षणमित्यर्थः । प्रज्ञा०
३० ।

इत्थियऊ - स्त्रीशब्दः, स्त्रीलिङ्गप्रतिपादिता भाषा । प्रज्ञा०
२४९ ।

इत्थियेप - स्त्रीवेदः, स्त्रियाः पुमांसं प्रत्यभिलाषः । प्रज्ञा०
५६८ ।

इत्थियेदो - अंनो भणुगमय दादो अणुवसंतो वि घट्टिज-
माणं दिव्यंनो कुण्डुअगिममाणो इत्थियेदो । नि० चू० द्वि०
११ अ ।

इत्थिवेय - स्त्रीवेदः, स्त्रियाः पुंस्यभिलाषः । जीवा० १८ ।

इत्थिसंसग्गी - अवसादमग्न्यावादि । दश० चू० १२७ ।

इत्थिसंसत्तो - स्त्रीसंसक्तः-स्त्रीसम्बन्धः । प्रज्ञा० १३८ ।

इत्थिसागारिण - स्त्रीजनः । नि० चू० सू० १० अ ।

इत्थिसागारियं । नि० चू० द्वि० ३४ अ ।

इत्थी - स्त्री, पुरुषोत्तमवामुदेवनिदानकारणम् । भाष० १६३ ।

इत्थीउ - स्त्रियः, अष्टमः वशीपदः । भाष० ६५६ ।

इत्थीणपुंसियर - इत्थियेने वि से नपुंसकवैदमपि वैदेति ।
नि० चू० द्वि० २५ आ ।

इत्थीनामगोत्तं - स्त्रीनामगोत्रम् । भाष० १२० ।

इत्थीपण्हाइ - स्त्री उपलक्षणमेतत् पुरुषो वा प्रस्तौति प्रत्येदते
मिथुनरश्मं समारमते इत्यर्थः । अय० द्वि० १९५ आ ।

इत्थीपण्णिणा - स्त्रीपरीक्षाभवनम्, सूत्रकृतात्रे प्रथमप्रतस्क-
न्वे चतुर्थमध्ययनम् । ताम० ३१ ।

इत्थीपसुविवाञ्जिअ - स्त्रीपशुविवाञ्जितमित्येकग्रहणे तज्जातीय-
ग्रहणान् स्त्रीपशुपण्डकविषयित्वा लयाशालोकमादिरहितम् ।
दश० २३७ ।

इत्थीरुक् - अणामरणा इत्थीरुक् अणनि । नि० चू० प्र०
७७ अ ।

इत्थीविग्गह - स्त्रीविग्रहः, स्त्रीसरीरम् । दश० २३७ ।

इत्थीविपरियासो - स्त्रिया विषयसं स्त्रीविपर्याम-अमङ्गा-
सेवनम् । भाष० ५७५ ।

इत्थीवेदे - स्त्रीवेदः, स्त्रियं यथावतिपनस्वभावतस्तत्संबन्धवि-
पाकनथ वैदयति-ज्ञापयतीति, वैचिकादिकं स्त्रीस्वभावाविभा-
वकं शान्तिमिति । सूत्र० ११२ ।

इत्थुर - मन्त्रादिद्वयनकायं तस्मिन् । अनु० १०१ ।

इत्थं - विपत्तिः । नि० चू० प्र० ३६ अ ।

इत्थकूप - उद्वेगतं वृषविशेषः । भाष० ८७७ ।

इत्थजालम् - उदकम् । दश० २५४ ।

इत्थनीलः - रत्नविशेषः । जीवा० २३ । भाष० १८१,
२५९ । प्रज्ञा० ९१ ।

इन्द्रियगोचरा - विषयाः । भाष० ५८४ ।

इन्द्रियदुष्प्रणिहितकायिका - आयेन्द्रियैः-श्रोतादिभिर्दुष्प्र-
णिहितस्य इष्टानिष्टविषयप्राप्ती मनोऽर्थादनिर्देष्टाणापवर्ग-
मार्गं यत्र दुर्बलविरतस्य त्रिधा । भाष० ९११ ।

इन्द्रियाधीवग्रहः—स्पर्शनादीन्द्रियाणां ये स्पर्शादयो अर्थाः
तेषां अवग्रहः—सामान्यमात्रज्ञानं । इंद्री १७४ ।

इन्धनं—गोमूत्रे भण्यते । औष० १२९ ।

इन्धम—इन्धमर्हतीति इन्धमः । वृ० प्र० १९९ अ । यद्ब्रह्म-
निचयान्तरितो हस्त्यपि न हृदयते । इमो—हस्ती तत्प्रमाणं
द्रव्यमर्हतीति निरुक्तादिभ्यः । त्र० प्र० १२२ । हस्तिप्रमा-
णद्रव्येणानिपत्तिः । औष० २७ । अर्थवान् । ठाणा० ४६३ ।
यद्ब्रह्मनिचयान्तरितो महेमो न हृदयते । औष० ५८ ।
इन्धमर्हन्तीतीत्याः — यद्ब्रह्मरहस्यान्तरित उच्छिद्यतकलिका-
वृणो हस्ती न हृदयते ते । ठाणा० ३५८ । महाधनाः ।
भाग० ४६३ । धनवान् । प्रज्ञा० ३३० । इमो—हस्ती
तत्प्रमाणं द्रव्यमर्हतीतीत्याः । यत्संस्कृष्टोद्गीहृतहिरण्यरत्नादि-
द्रव्येणान्तरितो हस्त्यपि न हृदयते सोऽधिकतरद्रव्यो वा
इन्ध इत्यर्थः । जीमा० २८० । अनु० २३ । यावतो
द्रव्यस्यातरेणान्तरितो हस्ती न हृदयते तावद् द्रव्यवत्तयः ।
प्रश्न० १६ ।

इन्धजाति—मातिपक्कसविमुद्धा इन्धजाइ । जि० वृ० प्र०
२९० अ । विविधा जातयः । ठाणा० ३५८ ।

इमेपि—इदमेपि, इतिपूर्वकोऽपिउच्यते । आचा० ६५ ।

इमेसु—इमेसु । आचा० ३२६ ।

इय—इतः, आर्पणवत् अथ । प्रज्ञा० ११२ । आगतः । (मर०) ।

इयणिह—इत इदानीम् । ठाणा० १४३ ।

इयपट्टा—इतिप्रष्टाः—प्रधानाः, यामिनः । उपा० ४६ ।

इयर्—इतर्, रजोहरणनिचय औषधद्विके कार्पासिके औषधिके
वा पीरे, ताप्ये वा । औष० २३ । इतर्वाच्छेत् रजोहर-
णनिचयोप्यते । औष० २३ ।

इयरेयर—इतरेयत्, इतरेयत्संयोगः । उपा० २३ ।

इरिमायह—इरण्मीया, पथि इयां इयां पथे—गमनागमनम् ।
औष० ३७ ।

इरिमायहिय—ऐर्मापथिकः, केवलयोगप्रत्ययः कर्मबन्धः,
धियास्थाने प्रयोदश क्रियास्थानम् । गम० २५ ।

इरितासमिती—शेवसरकभञ्जजुगमेतत्तरिद्विगम अण्यमादिभो
गंमंमंरपरणुपायनगमिणि आ गमनार्थिनिवा ता । नि०
प्र० १६ अ ।

इरिमदिर—लक्ष्मीमदिरम्, लक्ष्मालये, प्रभूतलक्ष्मी इम् ।
दत्ता० ५८ ।

इरिया—इरण्मीया—गतिपरिणामः । उपा० ५१४ । वर्तनी ।
उपा० मा० या० ३६० । इयां—आचारप्रकल्पस्य द्वादशो
मेदः । आव० ६६० । इयां—गमनम् । भग० ३२३ । इर-
ण्मीया—गमनमित्यर्थः । आचा० ३७४ । इयां—आचारप्रक-
ल्पस्य द्वितियश्रुतस्कन्धस्य तृतीयमध्यखनम् । प्रश्न० १४६ ।
इयां—गमनं, इयांकार्यं कर्म । आव० २६५ । इयां—गमनम् ।
भग० १०६ ।

इरियाइ—इयांति, संयमविषया विराधना । औष० ८० ।

इरियामि—इरे—गच्छामि शेषरचनार्थिनिधिति । उपा० ४४५ ।

इरियावह—इयां—गमनं, तरङ्गधानः पन्था इयांपथः ।
आव० ५७६ ।

इरियावहकिरिया—इयांपथिक्रिया, वा उपशान्तमोहाहा-
रय सयोगिकेवलिनं यावदिति । सूत्र० ३०४ ।

इरियावहियं—ऐर्मापथिकी, इयां—गमनं तद्विषयः पन्था—
मार्गस्तत्र भवा, केवलकाययोगप्रत्ययः कर्मबन्धः इत्यर्थः ।
भग० १०६ । इरण्मीयां—गतिस्तस्याः पन्था यथाश्रिता
या भवति तस्मिन् अवमप्यागमादिराहृति ऐर्मापथिक,
पथिस्थितपट्टवैर्मापथिकम् । उपा० ५९५ ।

इरियावहिया—इयांपथिक्रिया, क्रियावाह्ययोदशो मेदः ।
आव० ६४८ । इयांपथिकी—विशतिक्रियामाये विशति-
तमा । आव० ६१३ । ऐर्मापथिकी—गमनप्रधानः पन्थाः
इयपथस्तत्र भवा । आव० ५७३ । इयांपथिनी—वेदमण-
क्रिया । वृ० तृ० २७ अ ।

इरियासमिह—इयामितिः—निरवपप्रतिष्ठा । प्रश्न०
१४३ । इयामितिः—आवश्यकाधेय समगार्थे सर्वतो गुण-
मात्रमिरीक्षकायुक्तस्य शोभ्येस्तपदा गतिः । तत्प्रा० ९-५ ।

इरियासमिप—इरण्—गमनमर्थां तस्यां समितो—दत्तावधान-
पुरतो युष्माग्रभूतागम्यरतहृदिगामित्यर्थः । आचा० ४२६ ।
इला—इतिवृत्ते चतुर्वृत्तः । ठाणा० ७५ । पामेन्द्र्य मदि-
धानम् । भग० ५०४ ।

इलाहपुत्त—नर्गधेयः । (मर०) ।

इलाहयया—इलाहयया, इलाहयन्दनगार्दनात् । आव०
३५९ ।

इलाहयि—पथिमरुपकगाननया इतिमार्गे । आव० १६९ ।
पुण्यत्रयाः पथमध्ययनम् । नि० १७ । पन्थावपथ-
वाग्नयया पन्थावपथमार्गमहर्षिवा । त्र० प्र० १९१ ।

इहलोगासंस्पर्शयोगे - इहलोकसप्ताप्रयोग, इहलोक - मनुष्यलोकस्तस्मिन्नाश्रय-अभिलाषप्रयोग । आव० ८३९ ।

इहलोगो-इहलोक, मनुष्यलोक । आव० ८४० ।

इहलोकभयं - इहलोकभय-मनुष्यादिपञ्चातीयादन्यस्यान्य-मुपादेरेव भयम् । आव० ६४५ ।

इहलोकसंवेयणी-इहलोकसवेजनी, संवेजनीकथायास्तृतीयो भेद । दश० ११२ ।

इहेहे-विस्मयिधान सम्प्रत्यक्षापनार्थ, यदि वा इहेति लोके इहेहस्मिन् भूतयो । उत्त० ४०९ ।

ई

ईह-ईति, गृहिरकादिरूपा । जीवा० १८८ । ज० प्र० २९ ।

ईति - दुरितविशेष । भग० ८ । धान्याशुपद्मवारिराल भूम्युकादि । ज० प्र० ६६ ।

ईती-ईति - धान्याशुपद्मवारी प्रचुरमूपकादिप्राणिगण । सम० ६३ ।

ईप्सितप्रतीप्सित-व्यवहारविशेष । विज्ञे० ६२४ ।

ईरियङ्गा-ईर्याविशुद्धपर्यम् । ठाणा० ३६० ।

ईरिया-गमन । ठाणा० ३४३ । ईरणमीर्या-गतिपरिणाम । उत्त० ५२४ ।

ईरियावहिया-ऐर्यापथिकीरिया, योगमात्रज कर्मवन्ध । आप० ६१२ । ईर्या-गमन तत्प्रधान पन्था-मार्ग ईर्या पथस्तत्र भवमैर्यापथिक-केशलयोगप्रलय कर्म । भग० ३८५ । आव० ६४८, ६४९ ।

ईरियावहियाकिरिया - ईर्यापथिकीरिया-यदुपशान्तमोहा चेतकविषकर्मवन्धनमिति । ठाणा० ३१६ ।

ईरियासमिह-ईर्यासमिति, ईर्याया समिति, ईर्याविषये एकीभावेन चेतनम् । आम० ६१५ । रथमकन्यायानवाहना धान्तेषु मार्गेषु सूर्यदिमशताप्तिषु प्रायुक्कविकल्पेषु पथेषु युगमाप्रदृष्टिना भूत्या गमनागमन कर्तव्यम् । आव० ६१५ ।

ईर्याप्रत्यय-ईरणमीर्या-गमनं तेन जनितम् । मूत्र० १२ ।

ईर्याध्रपाता-योगव्ययमप्राप्ता । तत्परा० ९-४८ ।

ईर्याविनुद्धि-ईर्या-गमन तस्या विनुद्धियुगमात्रनिहितदृष्टि रत्नम् । ठाणा० ३६० ।

ईर्यागति-गतिरिदं । प्रज्ञा० १५१ । -री० १५३ ।

ईरी-नग्याविराज । प्रज्ञा० ८८ ।

ईश्वरकारणिक-कियावादिद्वितीयविकल्प । सम० ११० ।

ईश्वरकारणित-कियावादिद्वितीयविकल्प । ठाणा० २६८ ।

ईश्वरपुत्र-इम्माना पुत्र ईश्वरपुत्र । नदी २५८ ।

ईश्वरचाद्रिनः । आव० ८१६ ।

ईपन्कुटिला-मुण्डलीभूता । ज० प्र० ११३ ।

ईपा-पादविक्षेप । री० प्र० ५५ । राज० १३ ।

ईसकखो-ईशाख्य, ईशतमैश्वर्यमात्मन ख्याति अन्तर्भूत पथ्यवता ह्यापयति-प्रथयति य स । जीवा० २१७ ।

ईसतथ-इशुशाखम्, धनुवद । आव० १०९ । प्रश्न० ९७ । धनुवेनादि-धनुर्वेदादि । नि० चू० तृ० २० भा ।

ईसतथसतथरहचरियाकुसलो - इष्वन्नक्षत्रपथव्यापु शाल । उत्त० २१४ ।

ईसर-ईश्वर, भोगिकादि अणिमाद्यविषैश्वर्ययुक्तो वा । ज० प्र० १२२ । लवणे उत्तरपातालकलश । ठाणा० ४८०, २२६ । प्रचुरमात्रादि । अन्त० १६ । त्कानिमाद ।

जीवा० ३६५ । युवराजादि भोगिनी वा । प्रश्न० ९६ ।

भोगिनादि, अणिमाद्यविषैश्वर्ययुक्तो वा । जीवा० २८० ।

वृ० तृ० २५५ भा । युवराज, अणिमाद्यैश्वर्ययुक्त ।

औप० ५८ । प्रज्ञा० ३३०, ३२७ । महेश्वर । प्रश्न० ३३ । प्रधान, प्रभु, स्वामी । आव० ५०३ । भूतवारि

कव्यन्तरेन्द्र । प्रज्ञा० ९८ । 'ईम ईश्वर्य' ऐश्वर्येण युक्त

ईश्वर, सो य गामभोनियादि । नि० चू० प्र० २७० भा ।

गृहस्वामी । आचा० ४०३, ३७० । द्रव्यपति । उत्त० ३५३ । युवराजो माण्डलिकोऽप्राप्तो वा, अणिमाद्यैश्वर्ये

श्वर्ययुक्त ईश्वर । ठाणा० ४६३ । युवराज सामान्यमाण्डलि

कोऽप्राप्तव्य । अतु० २३ । युवराज । भग० ३१८ ।

युवराजादय । भग० ४६३ । औप० १४ । युवराज ।

राज० १२१ ।

ईसरस्स-पातालकलश । सम० ८७ ।

ईसरा-ईश्वरा, युवराजा, अणिमाद्यैश्वर्ययुक्त । ज० प्र० ११० ।

ईसरिय ऐश्वर्य, मन्त्र्य पक्ष स्थानम् । आव० ४४६ ।

ईसरी-ईश्वरी, गोपारके क्षात्रिकाविधान । आव० ३०४ ।

ईसा - ईश, पितामहपुत्रादेरन्यथायतनिका पथ । जीवा० १७१ । ईश्वरी लोकात्मनमदिश्यां आद्या पथ । ठाणा०

१२५। ईर्ष्या-प्रतिपक्षाभ्युद्योपलम्भजनितो मर्मपरिदोष ।

आव० ६११।

ईसाण-ईशान-ईशानावर्तमवाभिधत्तिमानोपलक्षित द्वितीयकल्पः । अनु० १२।

ईसाणवडिसय-ईशानावर्तक, ईशानरूपमायेऽवर्तमक । जीवा० ३९१।

ईसाणयडिसय-ईशानकल्पेन्द्रविमान । भग० २०३।

ईसाणा-ईशानत्रेवलोरुनिवातिन ईशाना, द्वितीयो देवलोच । प्रज्ञा० ६९। पूर्वोत्तरदिशेणनाम । ठाणा० १३३।

ईसाणी-पूर्वोत्तरदिशेणनाम । भग० ४९३। ऐशानी ईशानश्रेण, पूर्वोत्तरमध्यवर्तिदिक् । आव० २१५।

ईसाणे-द्वितीयकल्पेन्द्र । ठाणा० ८५। अहोरात्रस्यैकादशमुहूर्तनाम । सूर्य० १४६। एकादशमुहूर्तनाम । जं० प्र० ४९१। इश्लोकविशेष । आव० ११५।

ईसि-ईषत्, मनाक् । जीवा० १८१।

ईसि ओट्टुचलविणी-ईषदोष्टावलम्बिनी, ईषत्-मनाक् तत्परम्परात्वाद् इत्येवास्ति मन्त्रेति ओट्टुचलम्बते-ल्लतीत्येव शीला । प्रज्ञा० ३६४।

ईमि ओणयकाओ-ईषदवनतकाय । आव० २१६।

ईसि तेषच्छिकरणी-ईषतास्त्राक्षिरणी, ईषत्-मनाक् ताम्ने अक्षिणी निवेद्ये अनयेति । प्रज्ञा० ३६४।

ईसिपम्भारगओ-ईषदप्राम्भारगत - ईषदवनतकाय । आव० २१६।

ईसि चोच्छेदकडुई-ईषदभ्युच्छेदकडुका, ईषत्-मनाक् पानभ्य-छेद इति तत्त ऊर्ध्व कटुका एकादिद्रव्यमग्न्यवत उपलक्ष्यमाणविषवीर्षेति । प्रज्ञा० ३६४। जीवा ३५१।

ईसि-ईषत्, मनाक् । प्रज्ञा० ९१। आव० ८५७। ईषत्प्राम्भाराणाम् । प्रज्ञा० १०७। मिदशिलानाम् । रत्नप्रभाशेषेक्षया हस्वत्वाद् ईषत् । ठाणा० ४४०। सम० २०।

ईसिमि-सरस्वतश्री-त्वक् । नि० वृ० तृ० ६३ आ।

ईसिपंचहस्सफलरुधारणद्धा-अयोगिशालमान । उक्त० ५७७। ईषदिनि-इषत्प्रत्यक्षापेक्षया पंचानां हस्वाक्षराणां अइउकलउत्येरुपाणामुचरणमुचारे भ्रमं तस्यादा-कालो यावता त उच्चार्यन्ते । उक्त० ५९६।

तिपम्भारा-ईषदप्राम्भारा, ईषद्वाराकान्त्युदयवसता अन्ते विनि । अनु० १२। मिदशिलानाम्, प्राम्भारस्य हस्व

त्वादीय-प्रागभारा । ठाणा० ४४०। सम० २०। मिदशिलानाम् । आव० ६००।

ईसी ओट्टुचलविणी-ईषदोष्टावलम्बिनी, ईषद् ओष्ठमरम्बते-तत् परमनिष्ठश्रुत्याद्गुणरूपेणाराग मतिरिति परत प्रयाति । जीवा० ३५१।

ईसी तेषच्छिकरणी-ईषतास्त्राक्षिरणी, विनिभेदमग्नय करणी । जीवा० ३५१।

ईसीपम्भारगए-ईषदप्राम्भारगत । आर० ६४८।

ईसीपम्भारा-ईषदप्राम्भारा, मिदभूमि । आव० ४४२। अप्रमभूमि, अन्त्याभूमि । आव० ६००। पञ्चवर्गादिश योजनलक्षायामविष्णुमन्त्रमाणा ह्युद्वक्त्रिकर्माद्या मिदशिला । प्रज्ञा० ३२८। ईषद् अपो रत्नप्रभाशेषेक्षया प्राम्भार - ज्ञान्यादिलक्षणो यस्य सा । ठाणा० ३५१। मिदशिमि । प्रज्ञा० १०७। ईषत्-अप्यो भोजनाद्विषाद्व्यपप्रचारा-रिणास्त्रविष्णुम्भान् प्राम्भार पुद्गलनिचयो यस्य सा । ठाणा० १२५।

ईसेणिआ ईमिनित्रा । जं० प्र० १९१।

ईहह-ईहते-पर्वालोचयति । आर० ३६।

ईहते-पर्वाराविरोधेन पर्वालोचयति । नदी ३५०।

ईहा - अन्यपर्वपर्वद्वजप्रतथागायाभिमुन एव धोष । विदो० १७०। गद्यपद्योपलोचने । भग० ३४४। गद्यधोभिमुना ज्ञानचेष्टा । भग० ६३३। 'ईहयगयाम्' ईहमन्त्र-सतामन्त्रविना व्यतिरेकिणं स्वाऽर्थानां पर्वालोचना । विदो० २०६। नितरे । सम० ११५। अवमहाद्वन्द्वकालमया-यत्पूर्वं सङ्क्रान्त्यविरोधोपादानाभिमुक्तोऽमङ्गतापिदैर्पारित्या-यामिमुल - प्रायोऽयं मधुरत्वादय हृद्दिन्द्रधर्मा न्यन्ते न स्वस्वकज्ञानिष्टतादय शास्त्रादिशब्दयम। 'दोष'प्यो मयि-विदोष । नदी १६८। ईहमन्त्रा-मन्त्रधर्माप्येवमन्त्रम् । नदी १८६। ईहमन्त्रा-मन्त्रधर्माप्येवमन्त्रिणं व्यतिरे-काणां च पर्वालोचना । आव० १८। तद्वद्विनाय-विष्णुपर्वालोचनम् । आव० ९। ईहमन्त्रा-मन्त्रधर्माप्येवमन्त्रिण-नहया चय । प्रज्ञा० ३१०। नदी १८८। विमिदमिपमु-तान्येवमेव मध्यमेवमन्त्राभिमुता मति चय । अं० १०९। मध्यमेवमेवमन्त्राभिमुता । दम० १०६। अवमन्त्र-तर्षिकेदनाच्छेदानुगमने । निष्ठाविदोषविजिज्ञा । तरता०

वस्तुतस्तारस्य सोऽवदपीठफलक तम् । व्य० प्र० १६४ अ ।
जो य एकस्मिन् पीठपत्रिमाद्विधान बन्ने सोऽपि पडिहेक्षण
करेति तो घनओ उडवदपीठफलको अपवा निश्चयणिय
सथारथ शिखुत्यरियसथारथो य उडवदपीठफलको मण्यति ।
नि० चू० द्वि० ११ अ ।

उडयद्वोगहो-शत्रुवदावग्रह । नि० चू० प्र० २३९ अ ।
उडपरियद्-शत्रुपरिवर्त - शत्रुवन्तरम् । आचा० ३२७ ।
उडय-शत्रुव - कालोचित । प्रश्न० १६७ ।
उडस्तर्धो-शत्रुमण्डि - शत्रुतो पर्यवसानम् । आचा० ३२७ ।
उड-शत्रु, मानद्वयमान । अग० २११ । शत्रु । आचा०
३२७ ।

उडस्तचक्रद्वारे-शत्रुको-लोकाप्रतिष्ठा वस्तुतादय तद्-यव
हारहेतु सचत्तर शत्रुवन्तत्तर, तृतीयप्रमाणसचत्तर ।
ज० प्र० ४८७ ।

उडहे-शिले चतुर्भेद । अनु० १४९ ।
उडहृण-गावतरम् । नि० चू० प्र० ११५ अ ।
उडक्षेत्रण - कार्य कचनमुक्तचन-हीनगुणस्य गुणोत्कर्षयति
यादनम् । उकोचा । राज० ११५ ।

उडक्षेत्रणदीप-कर्षणप्रज्ञत । अग० ५४८ ।
उडक्षेत्रणपा-उत्कलनता-सुखवचनप्रज्ञास्य समीपवर्तिविद
व्यधितरक्षाधे क्षणमध्यापारतयाऽवस्थानम् । औप० ८१ ।
सुखवचनप्रज्ञास्य समीपवर्तिविदव्यधितरक्षणार्थे क्षणमध्या
पारतया अवस्थानम् । राज० २९ ।

उडकोतो-उत्कल, आयु क्षयेय श्रुत । उत्त० ४९० । उत्कल -
स्वयमनयनेन मित्र । उत्त० ४९० ।

उडविधो-नैरादिष्वकारिब्रह्मण । आचा० ३६१ ।
उड-उत्कल । व्य० द्वि० १४१ अ । गनवाप्त । दश० १४४ ।
उडर्यकरण सिंघण, तुणण । नि० चू० प्र० १२४ अ ।
उडच्छिद्य-आविशाना प्रयोदशमेतैषो एवादशी । औप०
४०५ ।

उडच्छिप-चन्द्राए मदीव उडच्छ, न छादयतीति । नि०
चू० प्र० १८० अ ।

उडक्षिप-उडायत । नि० चू० द्वि० १९ अ ।
उडह-उरकट-उपेतम् । ज० प्र० १७५ । दुष्टम् । आच०
७८२ । प्रतुर । आच० ७७४ ।

उडकुड - उडकुडकानि, यथाप्यातमनितिशानि । ज० प्र०
१७० ।

उडकुडभासिण्य-उडकुडायन-पीठारी गुतालगनेनोपवेगन-
रूपमभिग्रहते वसालि ।। ठाणा० १९८ ।

उडकुडग-अपकर्षक, यो गेहाद्ग्रहण निष्ठासयति, चीगर
वा आकार्य परण्हाणि सोपयति, योग्यपृष्ठो वा । प्रग०
४७ ।

उडहृषि-उडकपितम्-उत्पाग्निम् । पिण्ड० ११६ ।

उडर्यार्ण-उडर्यार्ण-स्वकोऽपमयनम् । प्रग० २४ ।

उडम-उडम, पथानुपूर्वमयनम् । विज्ञे० १६ । उडम ।
विज्ञे० १७४ ।

उडमण्यभणाभोगकिरिया-उडमण्यभणाभोगकिया, उड
नप्लवनपाषाणाममीक्ष्यगमनायमनादिकिया । आच० ६१४ ।

उडर-उडर-क्षेत्रगवादि प्रति अविशमानागजरेयद्रव्यम् ।
विषा० ६३ ।

उडरियाभेदे-उडरिकाभेदे - द्रव्यस्य पञ्चभेदे । प्रज्ञा०
२६७ ।

उडरिसियल्लगो-आकृष्टग । आच० ५४४ ।

उडलेयिजिडे-उडलेयिजिडे । आच० २२० ।

उडलेयै-अवच्छेदयति । आच० ४२६ । उडलेयानि ।
नि० चू० द्वि० ५२ अ ।

उडलेयैति-उडलेयैति । नि० चू० प्र० ११८ अ ।

उडल-उडल - कर्षणयैललाय सत् । प्रश्न० २० । उडल -
प्रदेशविशेष, नैमित्तिकविशेष । आचा० ३४९ । नैमित्तिक ।
आचा० ३५९ । नैमित्तिकविशेष । उत्त० ६९७ ।

उडलति-उडलति उडलति । उत्त० १२४ ।

उडल-उडल, उडल वा । ठाणा० ३४१ ।

उडलिया-उडलिया-उडलनर समुदाय । औप० ५७ ।
अग० ४६३ । श्रीशिवजन्मपिरे । औप० ३७ । उडाह ।
सूय० २९६ । उडलर समुदाय । अग० ११५ ।

उडलियाभंड-उडलियाभंड । दश० चू० १२१ ।

उडलियावाड - उडलियावान, चादरकायुक्तयमेद ।
आचा० ७४१ ।

उडलियावाए-उडलियावा प्रतुगतराभि समिधो को
वात उडलियावान । प्रज्ञा० ३०१ । औप० २९ ।

उष्कलियावाया-उष्कलिकावातः, उष्कलिकाभिर्णो घाति
सः । भग० १९६ । ये स्थिता स्थित्वा पुनर्वाप्ति । उत्त०
६९४ ।

उष्कस-उत्कर्षः-ओषत्यम् । दश० १८९ ।

उष्कसणं-उदयतेण प्रेरणं । नि० चू० तृ० ६३ आ ।

उष्कसार्ह-उष्कपायी-प्रवलकपायी । उष्क० ४९० ।

उष्कसाहिजा । आचा० ३७८ ।

उष्कसिस्सामि-लघु सधपरसकललग्नत उदकर्षविश्यामि ।
आचा० २४४ ।

उष्कसे-उदकर्षेत्-उत्तामयेत् । आचा० २९३ ।

उष्कस-उदकर्षोत्तीत्युत्कर्षाः-उदकर्षवन्तः, उत्कृष्टसङ्घातः,
परमानन्ताः । ठाणा० ३५ ।

उष्का-उष्का-बुडली । जीवा० २६ । ये मूत्राग्निो विमुञ्च
विमुञ्चामिकाः प्रवर्णन्ति ते । जीवा० १२४ । महद्रेण
प्रकाशकारिणो, रेखारहितो विस्फुलिङ्गः प्रमाकरो वा । भाष०
७५२ । दीपिका । नंदी ८४ । बुडली । भाष० ५६६ । निप-
तद् रेखायुक्तो ज्योतिरिष्यतः । ओष० २०५ । स्वदेहवर्णा
रेखां दुर्वर्त्तनी या पतति सा रेखाविरहिता वा उद्व्योते दुर्वर्त्तनी
पतति सा । भाष० ७३५ । गगनाभिष्वक्ता । जं० प्र०
५२ । बुडली । प्रज्ञा० २९ । पगसविरहितो य, महंतरेहा
पदा । नि० चू० तृ० ७५ आ । सदेहवर्णं रेहं करोती जा
पउइ सा उहा, रेहविरहिता वा ज्योतिं करोती पवती ना
वि उहा । नि० चू० तृ० ७० अ । अभिषिण्डाः । ठाणा०
४२० । आकाशजा । ठाणा० ४७६ ।

उष्कापडणं-उष्कापातनम्, उष्कापातः । भाष० ७३५ ।

उष्कापाय-उष्कापातः-ज्योतिर् संमुञ्छतउत्कलनिपतन-
रूपः । जीवा० २८३ ।

उष्कापाय-उष्कापातः, सरेखः तोडूयोतो वा तारबन्धेव
पातः । भग० १९६ ।

उष्कामयन्ति-उष्कामयन्ति-अनयन्ति । दश० ८६ ।

उष्कामुददीये-अन्तरद्वीपनाम । ठाणा० २९६ ।

उष्कामुदा-उष्कासुगनामैव विनाशितमोडन्तरद्वीपः । प्रज्ञा०
५० । अन्तरद्वीपविशेषः । जीवा० १४४ ।

उष्कारियमेय-उष्कारिभाभेदः, एरण्ठीजानामिषयो भेदः ।
भग० २२४ ।

उष्कालिप-उष्कालिकं-कालवेलावर्त्तं पठ्यते तदूर्ध्वं काल-
कादित्युक्तान्तिर्हं-दशकालिकादि । ठाणा० ५२ । कालवेला-
वर्त्तं पठ्यते तत् । नंदी ३०४ ।

उष्कावाते-उष्का-आकाशवा तस्याः पातः उष्कापातः ।
ठाणा० ४७६ । ज्योमसम्मुञ्छतउत्कलनपतनरूपः प्रसिद्ध
एव । अनु० १२१ ।

उष्कासे-उदकर्षणं, उष्कासनं वा । भग० ५७२ ।

उष्किकृष्टा-उष्कार्यकथनम् । वृ० तृ० २५ । अ । उर्वो-
र्चना-संस्तब्धता । भाष० ५६ ।

उष्किकृष्ट-उद्वृष्ट-उद्वृष्टिनाम्, आनन्दमहाभक्तिः । प्रश्न०
४९ । प्रधानां कर्षणविषयाद्वा । भग० ५४४ । उद्वृष्टि-
आनन्दवर्त्तिः । जं० प्र० २०० । उद्वृष्टिः-आनन्दमहाभक्तिः ।
भग० ११५ । उद्वृष्टः-उद्वृष्टवती । भग० १६७ । उद्वृ-
ष्टम्-कालिकायामुत्तमुपकलादीनां वास्तुकृतानि अक्षरं लक्षणानि
विशिष्टादिवप्रसमुदायो वा उद्वृष्टकण्डितः । दश० १७० ।
सौद्विषयकालिगरीणि उद्वृष्टे सुकर्मणि । दश० चू० १७९ ।

उष्किकृष्टकलपलो-उद्वृष्टकलकलः । भाष० १७३ ।

उष्किकृष्टस-उद्वृष्टसः-प्रचुरमोपेयं । पिण्ड० १४९ ।

उष्किकृष्टि-उद्वृष्टि-आनन्दमहाभक्तिः । ओष० ५९ । राशं
१२२ ।

उष्किकृष्टिहीनानादो-उद्वृष्टिहिहनादः । भाष० ३४५ ।

उष्किकृष्टी-उद्वृष्टिः । भाष० ४३३ । उद्वृष्टकणः । एष०
२८९ ।

उष्किकृष्टणं-उद्वृष्टणं-पुष्टसुखं वा फलीरूपम् । भग० १३७ ।

उष्किकृष्टणतरा-उद्वृष्टिगमनराः, उद्वृष्टिगमनरां शानां शान-
परिस्थिता ताः । जीवा० १५९ ।

उष्किकृष्टण-उद्वृष्टणं-गुणितः । प्रश्न० ५९ । उद्वृष्टिगो-
रार्णं, अतीवव्यक्तम् । जं० प्र० ७६ । आर्णीनं । प्रश्न०
२५ । प्रज्ञा० ५६१ । ओष० ५४ ।

उष्किकृष्टणं-उद्वृष्टणं, माभाभयेन सद्भयम् । भाष०
६०४ । सद्भयम् । निर० ४४२ ।

उष्किकृष्टणा-उद्वृष्टिना, शब्दभेद-परया भग० मं० २२१ ।
भाष० ४९२ ।

उष्किकृष्टिया-उद्वृष्टिगा-वर्त्तिना । नृप० २०६ ।

उष्किक्रमं-आरम्भणम् । प्रज्ञा० ८९ ।

उपकिप्रंतर-उत्कीर्णमन्त्रं यामां गतपरिगाणां ता उत्की-
र्णान्तरा । प्रज्ञा० ८५ ।

उपकिप्र-उत्कीर्ण-गिलादिषु नामवादि । दश० ८९ ।

उपकिरणगाह-फलमायकपदंकादिप्रकिरणानि । सू० डि०
१५५ अ ।

उपकिरिजमाण-धुरिकादिभिः कोष्ठादिपुत्रानां कोष्ठादिद-
व्याणां वा उत्कीर्यमाणः । जीरा० १९२ । उत्कीर्यमाण-
धुरिकादिभिः रोष्ठादिपुत्रानां कोष्ठादिद्व्याणां वा उत्कीर्यमाणः ।
जै० प्र० १६ ।

उपकिलंतो-उत्कलन् । भाष० २०७ ।

उपकीरमाण-उत्तिरन्-वैधनकेन मन्त्रादिविजन् । अनु०
२२३ ।

उपकुंचण-उत्तुम्भं, ऊर्ध्वं क्षालागारोपणार्थं कुंचनम् । सूत्र०
१२९ ।

उपकुञ्जिय-ऊर्ध्वसायमुत्तम्य । भाषा० १४४ ।

उपकुट्टं । आना० १४२ ।

उपकुट्टहस्त्यो-उत्कुट्ट-मचित्तवत्प्रतिपत्तितुल्यलाणि वा
उत्तमले धुम्भति, तैर्हि हस्त्यो लिप्तो एव । नि० सू० प्र०
१८ अ ।

उपकुट्टि-उत्कुट्टि-हर्षविशेषश्रेणिः । भाष० २११ ।

उपकुट्टिकलपलो-उत्कुट्टिकलपलः । भाष० १७५ ।

उपकुट्टिसिंहनाथ-उत्कुट्टि सिंहनाथः, हर्षविशेषश्रेणिः च
निविशेत् । भाष० २११ ।

उपकुट्टी-पुकारकरणं । नि० सू० सू० ६१ आ ।

उपकुट्टो-मचित्तवत्प्रतिपत्तितुल्यलाणि वा उत्तमले धुम्भति ।
नि० सू० प्र० १८ अ ।

उपकुट्ट-उत्तुट्टकालः । भाष० ६४८ । ठाणा० २९९ ।

उपकुट्टुम्भ-उत्तुट्टुम्भः, यथास्थानमनिविष्टम् । भग० १०८ ।
भाष० १०७ । मुक्तामनः । उल० ५५ । आधारं पुत्रा
लगनम्पम् । भग० १२५ । भाषा० ४२४ ।

उपकुट्टुमासण-उत्तुट्टुमासणम्, वायव्येऽधोऽधः । दश० २८ ।

उपकुट्टुती-उत्तुट्टु-आसनात्प्रत्युतः पादाभ्यामवस्थित
उत्तुट्टुस्तम्य या सा । ठाणा० ३०३ ।

उपकुट्टुयमाणवत्ये-उत्तुट्टु मन्त्रं भाजनवत्प्राप्ति-मोक्ष
कारीनं प्रत्युपेक्षयेत्, यतो दक्षप्रत्युपेक्षणं उत्तुट्टुकेनैव कल्प्यते ।
भाष० ११७ ।

उपकुट्टुयामणिष-वायव्येऽधोऽधः । भग० १२१ । धान-
प्रतिदीप्तिमेदः । ठाणा० ३९७ ।

उपकुट्ट-उत्तुट्टि-ऊर्ध्वं गच्छति । उल० ५५१ ।

उपकुट्टिका-उत्तुट्टुमन्त्रमोमयाप्रादादिमन्त्रः । उल० १५५ ।

उपकुट्टिया-उत्तुट्टु । भाष० १९४ ।

उपकुट्ट-उत्तुट्टिन-मृताभ्यामहावति । प्रज्ञा० २० ।

उपकुट्टियं-उत्तुट्टिनं-अभ्यन्तमहावतिहरणम् । प्रज्ञा०
१६० ।

उपकुट्ट-उत्तुट्टवति-मन्त्रमार्गान्तर्गतवति मृताभ्याम-अभ्य-
न्तर्गतवाहताद्वयं यन्तु उत्तुट्टम् । द्वितीयार्थमज्ञान
पदार्थं नाम । प्रज्ञा० २६ ।

उपकुट्टो-उत्तुट्ट-ममृहः । भाष० ११७, ११६, २११ ।

विश्वनादिवर्धनरूप उत्तुट्टो-उत्तुट्टो । विज्ञा० १००६ ।

उपकोचा-उत्कोचा-उत्तुट्टो, लयाः । भाष० २ ।

उपकोट तया । नि० सू० डि० ४५ अ ।

उपकोटा-उत्तुट्टो-उत्तुट्टो-लयाः । रिता० ३९ । उत्तुट्टो, लयाः । भाष० २ ।

उपकोडालं-उत्तुट्टो-उत्तुट्टो-द्वयम् बहुपौत्रगादिभिर्नैवे
प्रतीतमेदयो । प्रज्ञा० ५६ ।

उपकोडिय-उत्तुट्टो-लया तया परस्मिन् उत्तुट्टिका ।
ठाणा० २ ।

उपकोस-उत्तुट्ट-अतिगम्येत् । भाष० २२७ । उत्तुट्टो-
उत्तुट्ट, उत्तुट्ट । सूत्रं १३ । जातार्थमिदं लयाभैरुपु-
नक्ति पुत्रमुत्तुट्टो-उत्तुट्टो-ममृहः । सूत्रं ६१ ।
उत्तुट्टो-उत्तुट्ट । प्रज्ञा० ८ । उत्तुट्ट-कमनीयम् । दश०
२११ ।

उपकोसए-उत्तुट्ट एव उत्तुट्टो उत्तुट्ट । सूत्रं ११ ।
उत्तुट्टिका उत्तुट्टा । सूत्रं १४ ।

उकोसए कुंभे-उत्तुट्ट कुंभ-आहङ्गादिभिः । अनु०
१११ ।

उपकोससिधं-मन्त्रमहम्पुनः । नि० सू० प्र० १३९ आ ।

उकोसगमयपत्तो-उत्तुट्टोः मन्त्रं प्रत्युत्तुट्टो-उत्तुट्टो-
भाष० १५१ ।

उपकोसतिसामासा-उत्तुट्टो भाषाये च । नि० सू० प्र०
१२३ अ ।

(१७२)

आ० ८०२ । आरक्षिकाः । आवा० ३०७ । आदिगजेनाऽऽ
रक्षकत्वेन ये व्यवस्थापितास्तद्वद्वय । ठाणा० ३५८ । भग
वतो नाभेयस्य राज्यकाले ये आरक्षका आसन् । ठाणा०
११४ । आरक्षकादयः । उत० ४१८ । आदिदेवेनारक्षकस्यै
नियुक्तास्तद्वद्वय । भग० ४८१ ।

उगमकुले-उद्गमम् । आ० १०९ ।

उगमकुल-उद्गमस्य-कमेन तत्रोद्गमनं कृता । भग० १०७ ।

उगमतया-उत्पत्त्या-अप्रपञ्चानवनादिवात् । सूर्य० ४ ।
अण्मादि । ठाणा० २३३ । उम-उत्कटं दाहणे वा कर्मस्य
मृत्युं प्रति तप-अनवनादि । उत० ३६५ ।

उगमतिवृत्ति-उगते आदिष्वे वृत्तिरु जन्म सो, आदिष्व
सुतीए जन्म वृत्तिरु सो उगमतिवृत्ति । नि० चू० प्र० ३०८ आ ।

उगमतेय-उपतेजा-तीव्रप्रभाव, तीव्रविष । प्रथ० १०७ ।

उगमपुत्तो-उत्पत्तु, क्षत्रियविशेषजातीय । सूत्र० २३६ ।

उगम-उद्गम योडाविध आधार्कमादिशेष । प्रथ० १५५ ।

आधार्कमादिशेषविशेष । आ० ५०६ । उद्गमनमुद्गम-
गिरादे प्रभवः । ठाणा० १५९ ।

उगमम्-आगच्छति । आ० ४२२ ।

उगमकोडी-उद्गमकोटि-उद्गमनोपस्था । फिट०
१९७ ।

उगममिते-उद्गममितम् । आ० ८०९ ।

उगमोपघाते-उद्गमोपघात-उद्गमगोपराधाकर्मादिभि
योडाप्रकारैर्भक्त्यानोपकरणालयानामनुद्धता । ठाणा० ३२७ ।

उगमय-उद्गम-निष्काशित । औप० ५८ । ऊर्ध्वं गता
उद्गता-उभयदिशता । ज्ञाता० १४ । ध्यूता । ज्ञाता०
२३ । उद्गता-सरिता । ज० प्र० ७१ । निरुण ।

भग० ४७८ । उपरिवृत्तिनी । ज० प्र० २९२ ।

उगमयमुत्ती-सर्वाद्गममात्रं परं प्रतिभ्रयावप्रहादु वरि
प्रचारणचरुरीरत्वात् । सू० तृ० १०९ अ । मुत्ति-शरीरं
त उगम प्रतिभ्रयावप्रहादु उरिते आह्वयं गतिनिमित्तं प्रगादे
करोति सो । नि० चू० प्र० ३०८ आ ।

उगमयवृत्ति-उगमय इति वा उद्गमोति, वर्गने गति, ।
उगमय मृष्टि जन्म वृत्तिरु सो । नि० चू० प्र० ३०९ आ ।

उगमवर्ह-उत्पत्ती, रात्रितिथिनाम । ज० प्र० ४९१ ।

उगमवृत्ती-उत्पत्ती, रात्रितिथिनाम । सूर्य० १४८ ।

उगमिसं-उत्पत्तिवृत्ति । भग० ६७२ ।

उगमिसा-उत्पत्तिरु यैरां ते उत्पत्तिरा । प्रजा० ४६ ।
उत्पत्तिरुपरिगणित । जीरा० ३९ ।

उगमसेण-उत्पत्ति, द्वारिकाया गता । आ० १४ । मृग
विशेष । सू० प्र० ३० अ । मयुगवृत्ति, रमणिता । उत०
४९० । राजमुत्पत्ति । अन्न० २ ।

उगमह-योनित्वादे तद्वत्प्रमा । सू० द्वि० २५१ आ ।

उगमह-अप्रह । औप० १५७ । प्रमात्राभगनम् । दश०

१६७ । अव-ईयन् मामाग्यं कृत्वाति । विज्ञे० १९० ।

आप्रय । रिपा० ३३ । जौतिदुकाग्यं मामद्विती संज्ञा

उगमह इति । नि० चू० प्र० १७९ आ । उ०

प्रथम-अप्रथमम् । औप० १५४ । एतदप्रहम् । औप०

१७१ । प्रथमपरिच्छेदन अंगेयविशेषनिरपेक्षानिर्देश्यम् ।

देवप्रहणम् । ठाणा० ५१ । अवयुपत्ते-स्वामिना कर्तृनिपत्ते

य मोडवप्रह । भग० ७०० । मामान्यार्थस्य-असेयवि

यनिरपेक्षाम्यानिर्देश्य रूपं अह इति प्रथमनो प्रहणे-

परिच्छेदनमवप्रह । भग० ३४४ । अवप्रह-अप्रथम

परिच्छेद । प्रजा० ३११ । अप्रधारणम् । मुद्रा० १०८

वधारणम् । उत० १४५ । अवप्रह-परिप्रह । मृ०

१७९ । अतिविशितासेयस्य सामान्यरूपम्यानिर्देश्यस्य रूपा

देवप्रहणमवप्रह । रा० १३० । पट्टिमणौ । नि० चू०

द्वि० ११६ अ । अवप्रह-आभवनस्येवप्रह । द्व्य० द्वि०

९३ अ । अवप्रहणमवप्रह-अनिर्देश्यमामान्यमात्ररूपार्थ

प्रहणम् । नदी १६८ । आवाग । निरय० २ । अवप्रहण-

मन्त्रव्यमानस्य द्वाष्ट्याणिगृह्यार्थेह्याव्यक्तस्य परिच्छेद ।

नदी १६८ ।

उगमहजायणे-अप्रहयाना-वर्गतिभ्यामनुज्ञा । आ०
६५८ ।

उगमहणतय-योनित्वागमार्थं वषम् । सू० द्वि० २५१ आ ।

उगमहणमेधावी-अवप्रहमेधावी, मुद्रार्थद्वयद्वयदान ।

सू० प्र० १०५ आ ।

उगमहपडिमा-अवगणन इत्यवप्रहणे-वर्गतिभ्यामनुज्ञा-

अभिपदा अवप्रहणमेधा । ठाणा० ३८७ । आवागम्य

योडासमवयनम् । उत० ६१७ । आवा० ४०३ । मय०

४४ । आवागम्ये द्वितीयपुनरव्यवस्थं मन्त्रमवयनम् ।

प्रथ० १८५ । आवागम्यस्य योडासो मेद । आ० ६०३ ।

उगमहिमा-अवगृहीता-पथवी फिट० १७१ । आ० १०७ ।

उगग्रहिए-अवग्रहीत-परिवेपणार्थमुपाटितम् । ठाणा० ४६५ ।

उगग्रहियं - अवग्रहीतम् । आव० २८८ । बद्ध । भग०

४५९ । अवग्रहाति-आदत्ते हस्तेन दायस्तद् । ठाणा०

१४८ । अवग्रहीता-भोक्तनकृते अवादिपूषहतमेव भोज

नपात ग्रहतो रुहत् । ठाणा० ३८६ । यद् अवग्रहाति

यश्च सहस्रति यश्च आस्यते प्रक्षिपति । ऋ० द्वि० ३५४ ।।

परिवेपणार्थमुपाटितम् । औप० ३७ । अवग्रहोऽस्यास्तीति

अवग्रहितं-व्यतिपीठकलादिक । औपग्रहितं-दण्डवादिक्-

मुपधिजातम् । औप० ३७ ।

उगग्रहियप-अवग्रहीतक-बद्ध । राज० ४४ ।

उगग्रहिया-ज परिवेपणेन परिवेपणाए परस्म कङ्कुडुतादिणा

उगग्रहिय आणियति घुत्त भवति, तेज य त पडिमिद्ध त

तद्गुणित्त चेत साधुस देति एवा उगग्रहिया) नि०

बू० तू० १२ अ ।

उग्रा-आरक्षिका । वृ० द्वि० १७१ आ । बुलार्थप्रभवमेव ।

प्रज्ञा० ५६ । स्वपक्षिणेव । ज० प्र० ११८ । आग्नेया

व्यापिता । राज० १२१ । प्रमुणा आरक्षस्त्वेन निवृ

त्वास्ते उग्रा । ज० प्र० १४९ ।

उग्राढो-प्रगुण । बू० प्र० २७ अ ।

उग्रादो-उद्गिरण उग्राणी । नि० बू० प्र० ३१५ अ ।

उग्रादिवासो-दामविशेष । नि० बू० द्वि० ४० अ ।

उग्राले-उद्गालयेत्-उद्गमनिष्ठोवन् इत्यादि । औप० १८६ ।

उग्रालो-उद्गिरण उग्राणी । नि० बू० प्र० ३१५ अ ।

उग्राहिरुणं-उद्ग्राह्य । आव० ३९९ ।

उग्राहियण-उद्ग्राहितेन-पात्रवन्धनदेन पात्रकेय । औप०

१२२ ।

उग्राहितं-उद्ग्राहितम्-ग्रहीतम् । आव० ६१८ । उक्षिप्त,

उपकरणम् । औप० ७७ ।

उग्राहिमं-अवग्राहिमं यथाच खण्डयायाति । प्रज्ञा० १६३ ।

उग्राहिय-उद्ग्राहितं-ग्रहीत पात्रकम् । औप० १४९ ।

उग्राहे-उद्ग्राहयति-मद्ग्रहितेनास्ते । औप० १८४ ।

उग्राहेउ-उद्ग्राह्य-सम्प्रयिया । औप० ७४ ।

उग्राहेउण-उद्ग्राह्य । उत० १०० ।

उगिरिउण-उद्ग्राह्य । आव० ७०८ ।

उगुंडया-उद्ग्राहितम् । भग० ३०८ ।

उगोवणा-उद्गोपनम्-विवक्षितस्य पदार्थस्य अनपेक्ष्य

विविष्य । विण्ड० २९ ।

उगोवेति-उपाएति । नि० बू० प्र० २३४ अ ।

उग्यडयं-अनुवर्णनम्, अनुकरणम् । आव० ५५१ ।

उग्याइए-उद्ग्राह्य-उद्ग्राहित, विनाशितं विनाशयित्वा

त्वेनोपचारात् । ठाणा० ५०२ ।

उग्याहम-उद्ग्राहितम्-उद्ग्रातो-आगपातस्तेन निर्गतम्,

तद्यु । ठाणा० १६३ ।

उग्याह-उद्ग्राह-अदत्तार्थलमीपरव्यगिन वा । आव० ५७५ ।

उग्याहक्याहउग्याहणा-उद्ग्राह्यपादोद्धान्ता, उद्ग्राह्य

पादम्-अदत्तार्थलमीपरव्यगिन वा कपाट तस्योद्ग्राह्य-घुनय

अरण्य तदेव । धानवत्सदात्तकनकद्वया । आव० ५७५ ।

उग्याहणक्याह-उद्ग्राह्यपादम्-अदत्तार्थलम् । आव०

१६६ ।

उग्याहाए पोतिसिय-उद्ग्राह्यपादोद्धान्ताम् । आव० ८३८ ।

उग्यादितो-उद्ग्राहित । आव० ३१७, ३१८ ।

उग्याडिया-उद्ग्राह्यता । आव० २९२ ।

उग्याह-उद्ग्राह्य मागपात । ठाणा० १६१, ३१५ ।

उग्याहणसधण । ठाणा० ३११ ।

उग्यातिते-उद्ग्राह्य-आगपातो यत्राहित तद्ग्राह्यनिर्गति

लक्ष्य । ठाणा० ३२५ ।

उग्याह-आचारोद्ग्राह्य पङ्क्तिशानितममध्यमम् । उत०

१७७ । आचारप्रकल्पस्य पङ्क्तिशानितमी भेद । आव०

६६० ।

उग्याह-तत्त्व । बू० प्र० ३४५ अ ।

उग्याहणाद्विणीया-उद्गोपणाम्भानीया । आव० ३८५ ।

उग्रतेजा-आचारमैव एव अग्रतेजाया पदाति । नि०

७१ ।

उग्रसेन-आगराया, राजसीया विना । दश० ९५ ।

उग्रसेनतनय-तम मेनुयार । विश० ६१४ ।

उग्रसिमा । नि० बू० प्र० १०९ आ ।

उग्रसेहि । नि० बू० प्र० ३४४ आ ।

उग्रित-जित अग्रहता वा । आव० ५९४ ।

उग्रुलयालय-अथ क्षियम् उग्रि गारस्य ११३४ बोड

भाकर्यम् । विपा० ७० ।

उग्र-उग्र-पुत्र । भग० १९४ ।

उच्येती-उचिन्वती-अवचये कुर्वती । दश० ४१ ।

उच्ये-अथा-सुरवेन्द्रवाहनं हयः । जं० प्र० २३५ ।

उच्योदय-उच्योदयः, ब्रह्मदास्य प्रधानं प्रथमः प्राभादः ।

उत० ३८५ ।

उच्चोलपहि-उच्चुलकै, छंशमिः चुलकै । भाष० ६०८ ।

उच्छंग-उत्तङ्गः-पृष्ठदेशः । जं० प्र० २६५ । पृष्ठदेशः ।

औप० ७१ । भग० ४८० ।

उच्छृण्वं-उच्छिन्नम्, क्षोषम् । भाष० ६७०, ६७१ ।

उच्छृण्वति-बोल करोति । औप० १५३ ।

उच्छृङ्गे-अपराध-विरुधं छर्षं-स्वरोषाणां परगुणाणां वाऽऽ-

वरणसंपच्छर्षं । उत्पत्तं, न्यूनावे वा, द्वितीयाधमैक्षारस्य

चतुर्दश नाम । प्रश्न० २६ ।

उच्छृङ्गानां - उच्छृङ्गानां-वापराधकिञ्चिन्नामिज्ञायां ।

प्रश्न० ४६१ ।

उच्छृङ्ग-उच्छृङ्ग-व्य.प्तम् । भाष० १८४ ।

उच्छृङ्गंत-उच्छृङ्गन्तः-उद्वलन्तः । प्रश्न० ६२ ।

उच्छृ(ण्व)ल-उत्-उत्तानि स्थलानि-धूम्युच्छृङ्गपाण्डु-

(व्य)लानि । भग० ३०७ ।

उच्छृङ्गिभ्यो-उच्छृङ्गितः-निर्गतः । भाष० ४०२ ।

उच्छृङ्गो-उत्तमः-शम्भस्तवादि । प्रश्न० १५५ । इन्द्रोत्त-

वादिः । प्रश्न० १४० ।

उच्छृङ्ग्या-उत्तहन्-अर्थोऽश्मवान् । दश० २५३ । ३८

उच्छ्रा-उच्छ्रा, रिता । (गणि०) ।

उच्छ्राद्भ्यो-उत्तमादितः । भाष० ३९८ ।

उच्छ्रापद्-आप्रादयति । भाष० ६२४ ।

उच्छ्राडणं । नि० चू० प्र० १२१ अ ।

उच्छ्रायणयाप-उच्छ्रादनतार्थं, मयिनाचितनदगापय-

प्रादनाय । भग० ६८४ ।

उच्छ्राद्-उत्तमादः-वीर्यं । भग० ११८ ।

उच्छृङ्गव-अव-उच्छृङ्ग-चौराभिः । प्रश्न० ४७ । ६

उच्छृङ्गणं - उच्छृङ्गणं-ब्रह्मपात्राभ्यादीनामाकर्षणम् ।

प्रश्न० २२ ।

उच्छृङ्गणं । नि० चू० द्वि० १४४ अ ।

उच्छृङ्गगीतागारं-उच्छृङ्गगीतागारम्, उच्छृङ्गगीतागारं-

नारायणवेदपथं अथ गतः । भग० २०० ।

उच्छृङ्गसामिय-उच्छृङ्गस्वामिरुम्, नि सत्तादीभूतस्वामि-

रुम् । भग० २०० ।

उच्छृङ्गसेउय-उच्छृङ्गसेउयम् लक्ष्म्यादम् । भग० २०० ।

उच्छृङ्गा-निर्गष्टताका । ठण्ण० २९४ ।

उच्छृ-उच्छृ । दश० २२६ । भाष० ८५४ ।

उच्छृकिओ-उच्छृकितः । वृ० द्वि० २५५भा ।

उच्छृखण्ड-उच्छृखण्डः । दश० ११६ ।

उच्छृगंडिय-उच्छृगण्डियं-मण्डपशालम् । आचा० ३५४ ।

उच्छृगर्-उच्छृगर् । व्य० द्वि० ३१९ अ । भाष० ३०१ ।

नि० चू० द्वि० १०९ अ । विशेषे १००० ।

उच्छृजंत-उच्छृजन्तम् । भाष० ८२९ ।

उच्छृङ्गो-उत्तमः । विशेषे ५१५ ।

उच्छृङ्ग-विश्विप्तम् । औप० १५० । परिलक्षं । वृ० द्वि०

१३३ आ । रोपाप्रातः । वृ० वृ० २२ आ ।

उच्छृङ्ग-आधिक्येन क्षिप्रं, प्रवेष्टव्येति । प्रश्न० २० ।

उच्छृङ्ग-विश्विप्तव्येति । भग० ६८५ ।

उच्छृङ्ग-अपनीतव्यमिष्टगण्डिका । आचा० ३४८ ।

उच्छृङ्ग-अपठन्तानि, विपरीतस्यं । ज्ञाता० ६८ ।

उच्छृङ्ग-उज्ज्वल सस्कारागम्यागम् । व्य० ५ । उज्ज्वल-

तम् । भग० १२ । राज० ५७ । रिता० ३४ । औप०

८४ । जं० प्र० १६ ।

उच्छृङ्ग-विभूतः । व्य० १२ । अश्विस्त-अर्गलाभान-

क्षिप्तमितः । जीवा० २७९ । इत्थानाश्वक्षिप्तो-विष्णो-

क्षितः । जं० प्र० १११ । प्रश्न० ८१ ।

उच्छृङ्गसरीरे-उच्छृङ्गसरीरः-उज्ज्वलमिष्टगण्डिका तस्येति-

रत्नागारं शरीरे केन वा । भग० १२ ।

उच्छृङ्ग-उच्छृङ्ग । वृ० प्र० ५० अ ।

उच्छृङ्ग-औप० २१६ ।

उच्छृङ्गायस्या-विनष्टाभ्या । जीवा० १०७ ।

उच्छृङ्ग-अवपम् । औप० १४८ ।

उच्छृङ्ग-अवपम् । वृ० द्वि० ३५६ भा ।

उच्छृङ्ग-उच्छृङ्ग नाम वप पतितुमाप्य तस्येति-

मग्यापम् । व्य० द्वि० ७ अ ।

उच्छृङ्ग-उच्छृङ्ग । भाष० ३९९ ।

उच्छृङ्गवेदपथं-उच्छृङ्ग वेदपथमथो वेदं त्रयमित्य-

निमीरियाए तिविहेणं एवं उच्छोभं दर्णय । नि० चू० डि० १३ अ ।

उच्छोभो-आलः, बल्क । आच० ४०१ ।

उच्छोलणं - एवमि धोण उच्छोलण । नि० चू० डि० ११८ आ । तेषाणि पायुगअपायुणं देसे उच्छोलणं । नि० चू० डि० ८९ अ । उच्छोलने-अयतनया सीतोदकादिना हस्तपादादिप्रक्षालनम् । सूच० १८१ ।

उच्छोलणा-उच्छोलना-पुरीषमुमुज्य प्रभुतेन पयसा क्षा रणम् । ओष० ५५ । ओष० १०० । एवमि उच्छोलणा । नि० चू० प्र० १८८ अ ।

उच्छोलणापहोअ-उच्छोलनया - उदकायतनया प्रर्येण धावति-पादादिशुद्धिं करोति य स उत्सोलनाप्रणवी । दश० १६० ।

उच्छोलिति-प्रक्षालयन्ति । गण० ।

उच्छोलेइ-अमतो मुखा चपेया ददाति । भग० १७५ ।

उच्छोलेज्ज-ईपइ उच्छोलने विख्यात । आचा० ३६३ । सहृदुकेन प्रक्षालनं कुर्यात् । आचा० ३४२ ।

उच्छोलेति-सहृदुकेन प्रक्षालनम् । नि० चू० प्र० ११६ आ ।

उज्ज-ऊज्ज-साधारहित संयमवान् वा । दश० ९६० ।

उज्जुं-दृष्टिवाचे मन्त्रमेद । तम० १०८ ।

उज्जुमइ-ऊज्जुमति, ऊज्जुवी-प्रायो ॥ विनामान्यमानया हिणी मति । विदो० ३८० ।

उज्जुयालिभा-ऊज्जुयालिभा, वीरस्य केरलोपनिष्ठाणम् । आच० १३९ ।

उज्ज-आर्परादुद्रोतगततीति उद्रोथो । त्त० ३८ ।

उज्जमंतो-मृष्टपरगुणेन विमुक्तो विविक्तो । नि० चू० डि० २५ अ ।

उज्जम-उद्यम-यथाशक्ति अनुष्ठानम् । आचा० १५० । अना ल्यम् । औप० ४८ ।

उज्जममाणो-उज्जम-उद्यम वर्धय । आच० १३४ ।

उज्जयनी-नगरीविशेष । नंदी १७५ ।

उज्जयन्त-पर्यनविशेष । अ० प्र० १६८ । क्रीडापर्यनवि शेष । भग० ३०६ । रैवतकम् । उत० ४९२ । अज्जमल वास्तव्यनगरम् । द्य० डि० ३५७ अ ।

उज्जयिनी-चण्डप्रयानाज्जयानी । प्रथ० ९० । नगरीविशेष ।

आचा० २४८ । चू० तृ० २१८ आ । निसे० ४०६ । पुण- लम्य विदूषा नगरी । निसे० ४०९ ।

उज्जयिनीराजपुत्र-उज्जयिनीया राजपुत्र । आना० २४८ ।

उज्जारा-प्रवाहा । आच० ६२० ।

उज्जल-उज्ज्वल-निपक्षलेनोपायफलहित । भग० ४८६, २३१ । निर्मल । जीवा० २२७ । प्राता० २०१ । बहि- येतवर्ण । अ० प्र० ५२८ । उज्जलम्-मगधेनपितम् । प्रथ० १५१ । शुद्धम् । जीवा० १८८ ।

उज्जला-उज्ज्वला-आच० १९७ । निपक्षलेनोपायफलहिता । प्रथ० १७ । उज्ज-प्राचत्येन मन्त्रिणागी अल्पमुपाय्या- दाथ । चू० डि० ४० अ ।

उज्ज-ऊर्गा-बलम् । द्य० प्र० १४४ आ ।

उज्जान-जल्प लोभो उज्जाणिवाए वचति । जेवा ईमि गग रस्म उवर्त्तं ठिय ते । नि० चू० प्र० २६५ अ । पुणादिमद- कसत्तुलादी उत्तवादी बहुजनभोग्यम् । प्रथ० १०७ । ऊर्ध्वं यानमस्तिमिति उधानम्-उद्वङ्गम् । आच० ७९७ । पुण- विद्वद्भगवत्तुल्यमुत्तवादी बहुजनोपभोग्यम् । जीवा० २५८ । आच० १९७ । ऊर्ध्वं यानमुत्तानं-मार्गशीर्षतो भाग, उद्वङ्ग इत्यर्थः । सूच० ८८ । पुणादिमदभगवत्तुल्यमुत्तवादी बहु- जनभोग्यम् । प्रथ० १२७ । औप० ३ । क्रीडापर्यन- नाना प्रयोजनाभावेनोत्थितविरचितयानराहणाधायमूर्तं तद- रणम् । अ० प्र० ३८८ । पुण्यकलेपेतादिमदभगवत्तुल्य- रणम् । औप० ४९१ । जनक्रीडाव्यनम् । दश० २१८ । पुणादिमदभगवत्तुल्यमुत्तवादी बहुजनभोग्यम् । भग० २३८ । पुणादिमदभगवत्तुल्यमुत्तवादी बहुजनभोग्यम् । राज० ११२ । ऊर्ध्वं विरचितानि प्रयोजनाभावात् यानानि यत्र तदुत्तान-नगण्यश्रयवर्धनी यानवाहनरीडाप्रहाया धरन्तव्यम् । राज० २३ । व्यपकृतापुपयोभिनमिति । ठाण० ३१० । औपनिषदा निर्गते जने यत्र श्रुक्ते । द्य० डि० ३६० अ । यथाभगणदिमद- रकृतविप्रा सज्जितानाशाहाहमदनोदवादिषु क्रीडार्थं लेवा उधानि यत्र तत्तत्प्रवृत्तिदिमदकृतमज्जितम् । अनु० २४ । पत्रपुण्यकृत्योपमनम्भोग्योभित, निप- वेणोत्तमानाथ बहुजनो यत्र भोतार्था यातीति । मन्० ११७ । पुण्यकृतादिमदभगवत्तुल्यानि उत्तवादी वृत्-

ऋतु - अयं श्रुतमस्येति । अनु० २६५ । स्वर्ग्यं संपानं
न यन्तु नान्यदित्युपगमपरः । ऋतु वा - अतीतानाग-
तवयपरिलोपाद्दर्शनं वस्तुसूत्रगति - यमयतीति ऋतुपुत्रः ।
टाणा० १५२ ।

उज्जुसुयं - ऋतुपुत्रं - नययनी भेदः । प्रज्ञा० ३२७ । ऋतु-
अतीतानागतपरिहारेण प्राञ्जल वस्तु सूत्रयति - अभ्युपगच्छ-
तीति ऋतुपुत्रः । अनु० १८८ ।

उज्जुसेदीपसे - ऋतुप्रेषिणाप्तः - ऋतु - अवस्था प्रेषि -
आशयप्रदेशसंकिप्ता प्राप्ता । अनुप्रेषिणमः । उत० ५५७ ।

उज्जुहिता - प्रययं । उत० ५५१ ।

उज्जु - ऋतु - यति, अतिरेष धरमायनः ऋतुः । आचा०
१७६ ।

उज्जुहिता - गानीओ उज्जुहिताओ अडिहिताओ उज्जुहि-
उज्जित अह्वा गोमुसहि उज्जुहिता । नि० सू० द्वि० ७१ अ ।

उज्जुतै - रैवस्य । सू० द्वि० १०६ अ । उज्जयन्त - परित-
क्षेप । आय० ८२७ । परदारगमने परितगिक्षेप । आय०
८२३ ।

उज्जोणय - उज्जयिनी । आय० ६३६ ।

उज्जोणा - उपयोजना - सप्तधा । सू० द्वि० १४६ अ ।

उज्जोणि - उज्जयिनी, गुरिप्रहविषये पुरी । आय० ८३३ ।
सर्वकामविरचताविषये नगरी । आय० ७१६ । अज्ञानोदा-
हारे पञ्चोत्तराजधानी । आय० ८५९ । मालवदेशे नगरी ।
वरा० ५७ । निम्पसिद्धप्रान्ते पुरी । आय० ४१० ।
शायददोहादहारे नगरीविशेष । आय० ७७७ । भद्रगुप्त
अधिरनिर्माणस्थानम् । आय० ३०३ ।

उज्जोणिमाओ - औजयिण्या । आय० ६४ ।

उज्जोणिमा - उज्जयिण्या । आय० २१० ।

उज्जोणी - उज्जयिनी, लवणबोधादहारे नगरी । आय० ७२१ ।

गुणविषये पुरी । आय० ८१५ । विनयप्रान्ते पुरी ।

आय० ७०८ । मित्रकर्मविषये नगरी । आय० ४०९ ।

मित्रीरपोदाहारे नगरी । दश० १०३ । योगसप्तहोत्रि-

प्रियोपमानदण्डान्ते नगरी । आय० ६८८ । पितृगुप्ताज-

धानी । उत० २१३, १९० । अस्तिपितृदण्डान्ते नगरी ।

आय० ४१५ । भद्रगुप्ताचार्यस्थानम् । आय० ७९२ । नग-

रीविशेष । सू० प्र० १५१ अ, १९० आ । योगसप्तहोत्रिप्रा-

प्रान्ते नगरी । आय० ६७२ । प्रथमे आलोचनायोगे नगरी ।

आय० ६६६ । योगसप्तहोत्रे आपन्म दृष्टधर्मप्रान्ते नग-

रीविशेष । आय० ६६३ । हस्तिमित्रगाथापनिष्ठा नम् ।

उत० ८५ । देवतागणितारागननगरी । उत० २१८ ।

उज्जयिनी - नगरीविशेष । उत० ९९, २९४, १०७, ८१ ।

प्रचीतनराजधानी । उत० ९६ । चैत्रिपुत्राणां भागगापु-

स्थानम् । सू० प्र० १७३ आ । सू० प्र० ३९, अ । नगरी-

विशेष । नि० सू० प्र० २६३ अ । नि० सू० द्वि० ७३

आ । सू० प्र० १९१ अ । सू० द्वि० २६७ अ । कालहा-

चार्यविहारभूमि । नि० सू० प्र० ३३९ आ । सू० प्र०

४७ अ । सू० तृ० १४९ अ ।

उज्जोणीनयरी - अवन्तीजनपदे नगरी । उत० ४९ ।

उज्जोणीसायगसुतो - उज्जयिनीप्रायश्चित्तपुत्र - उज्जयिण्या

प्रायश्चित्त । उत० २९४ ।

उज्जोभो - उद्योत - प्रभावमूह । जीवा० ७६७ । अनुष्ण-

प्रायश्चित्त । जी० प्र० ४३३ । दीव्यमानता । जीवा० १०९ ।

उद्योतं - चान्द्रप्रकाशम् । जी० प्र० २२९ ।

उज्जोडिति - उद्योतयन्ति । नग० ३२७ ।

उज्जोप्रह - उद्योतयन्ति - वृक्ष प्रकाशयति । भग० ३८ ।

उज्जोपमाण - उद्योतयन् । आय० ५० ।

उज्जोभो - उद्योत - रत्नादिप्रकाश । उत० ५६१ ।

उज्जोयगरे - उद्योतगर - केवललोकेन तत्पुत्रैश्चयन-

क्षेत्रेण वा नगरीप्रकाशकरवृक्षैः । आय० ४९४ ।

उज्जोयणामि - बहुदुष्याज्जुमुदगीण्यनुष्णप्रकाशकपुष्पयुक्तं

कुण्डलिनं यथा यद्विदेशोत्तरदिक्चयनप्रकाशप्रतिमानमस्ती-

त्ययस्तदुद्योतयामि । प्रज्ञा० ४७६ ।

उज्जोयणं - माणिक्य पमर्ण । नि० सू० प्र० १०७ अ ।

उज्जोनेति - उद्योतयन्ति । सू० ६३ । उद्योतयन् - ऋतु

प्रकाशयत । प्र० प्र० ४६१ ।

उज्जोवेमाणा - उद्योतयमानं स्थापयन्त्ययन । टाणा०

४२१ ।

उज्जतागं - उज्जितवक, पात्रयम् । आय० ६६८ ।

उज्जता - उपयन्त । अनु० १३१ ।

उज्जसिधो - निष्कृत । आय० २०४ ।

उज्जकल्पिण्या - पञ्चप्रेषिता उदकविद्या । सू० द्वि०

७८ आ ।

उज्जयिणी-दगवातो सीतभरो सा य उज्जयिणी भणति ।
नि० च० प्र० २३२ आ ।

उज्जयणं-बहिनंयन । वि० १००९ ।

उज्जयनं-परिशाटः । आव० ५७६ ।

उज्जयमज्जी-उद्घाटनम् । आव० ६६५ ।

उज्जयारैमि-उपकरोमि । ६० प्र० ४६ आ ।

उज्जय-अवहारः-पर्यन्तदादुक्कस्यापःपतनम् । भग० २३८ ।
प्रवाहः । (तं०) । उज्जयः-प्रवाहः । नदी ४७ । गिरि-
सदादुक्कस्यापःपतनामि । जं० प्र० ६६ । गिरिष्वम्भमां
प्रवशाः । प्रज्ञा० ७२ । निज्जयः । ज्ञाता० २६ ।

उज्जयरवो-निर्गमश्चः । ज्ञाता० १६३ ।

उज्जया-उज्जा-उपयोगपुरस्सरं ध्यानकर्तारः । वि० १२२९ ।
अयोध्या, मगरराजधानी । आव० १६१ । अजितनाथ-
जन्मभूमि । आव० १६० । उ इत्येवदक्षरं उपयोगकरमे
वर्तते, उज इति चेदं ध्यानस्य अथवा निर्देशे, ततश्च प्राह-
तत्रैव्या उज्जा, उपयोगपुरस्सरं ध्यानकर्तार इत्यर्थः ।
आष० ४४९ । अनन्तनाथजन्मभूमिः । आव० १६० ।

उज्जाहो-विष्णुः । ६० दि० २४१ अ ।

उज्जाहर्ग-उज्ज्या । ६० दि० २२९ आ ।

उज्जाहर्तं-विष्णुः । ६० दि० २०९ आ ।

उज्जातो-उपाध्यायः । उ० १८९ ।

उज्जादि-उज्जाः । आव० २१० ।

उज्जिभा-उज्जिता-गर्दभेश्वरशय्या । मृग० १२ ।

उज्जिणिक्का-पारिष्ठापनिष्ठा । ६० तृ० १०३अ । ६० दि०
२४० आ ।

उज्जितं-छादितं, रोगम् । वि० ११९ ।

उज्जितक-विजयमार्गश्चतुष्टयः । टाण० ५०७ । दृग्विशा-
यानां विजयमार्गश्चतुष्टयः । टाण० ५०७ ।

उज्जितप - उज्जितं-मर्षणा देशविशेषरागेन । प्रज्ञा०
१३६ ।

उज्जितप-उज्जित-गंगतापनी, गंगयो निर्दिष्टपत्ता । आव०
५०३ । उज्जितपानी । आव० ५६८ ।

उज्जितप-उज्जितप-मगधविजयविजयपत्ता । मृग०
११० । ४६ । मार्गशतपुत्र, अज्जितपत्ता दृग्विजयकर्म
विजयमार्गश्चतुष्टयः । वि० ११५ ।

उज्जितपानी-उज्जित-पत्ता । आव० ८३१ ।

उज्जियधम्मा-चतुर्थी वक्ष्यपत्ता । आचा० २७७ । यन्त्रि-
त्यागार्हं भोजनजातमन्वे च द्विपदादयो नापकाश्चान्ति
तद्वत्सकं वा गृह्यत इति, सप्तमी विष्णुपत्ता । टाण०
३८७ । आव० ५६८, ५७२ ।

उज्जियधम्मिय-उज्जितधम्मियं-उज्जितं-परित्याग. मएव
धर्मः-पर्यायो यस्यास्ति तद् । अन्त० ३ । उज्जितधम्मिय-
मत्तमी निर्दिष्टपत्ता । आचा० ३५७ । जं अतनादिने गिदी
उज्जिकामो साहृ य उवट्ठिनी तं तरस देति ण य तं थोद
अणो दुपदादि अभिलसति एसा उज्जियधम्मिया । नि० ६०
तृ० १२ अ । नि० ६० दि० १६३ आ ।

उज्जियधम्मि-उज्जितधम्मि धर्मः-एवभावो यस्व तद् उज्जि
तधर्म-परित्यागार्हम् । ६० प्र० ९७आ ।

उट्ट-उट्टः । प्रज्ञा० २५२ । उट्टः-द्विगुणमुत्पदविशेषः ।
प्रज्ञा० ४५ । जीवा० ३८ । म्हेरछविशेषः । प्रज्ञा० ७९ ।

उट्टण-आवर्तनम्-भक्तीभवनम् । भव० प्र० २०३ आ ।

उट्टयामा-उट्टी । आव० ४१८ ।

उट्टिय-उट्टिगामिदम् औट्टिकम् । भगु० ३५ । उट्टि-
गृहसूच्यभाषणम् । उता० ४ ।

उट्टिते-उट्टिलोममयम् । टाण० ३३८ ।

उट्टितो-उट्टिमिओ । नि० ६० प्र० १७८ आ ।

उट्टिये-उट्टिमेनु उट्टिये । नि० ६० प्र० १७६ अ ।

उट्टिया-उट्टिया-महाशम्भयो भाजनविशेषः । अँग०
१०६ । मृगयो महाभाजनविशेषः । उता० १११ । मृग-
महाभाजनविशेषः । उता० ४० । उट्टिगामिदम् । नि०
६० तृ० ५९, अ, ९१ अ ।

उट्टियाममणा-उट्टिया-महाशम्भयो भाजनविशेषः ।
प्रज्ञा० १०६ । उट्टियामि-मृगयन्ती । उट्टियाममणा । अँग०
१०६ ।

उट्टि-ओट्ट-कम् । ओप० ३११ ।

उट्टिमिया-अवध-व-आवधय । आव० ३१२ ।

उट्टण-उट्टि । ६० दि० ७० अ ।

उट्टिये-उट्टिये । प्रज्ञा० ९० ।

उट्टि-उट्टि-कामशोभेभाषणम् । अँग० ८१ । उट्टि-कामशो-
भेभाषणम् । अँग० १८१ । प्रज्ञा० ११३ ।

उट्टि(हा)-उट्टि-उपकारिणी । मृग० ११० ।

उडुयालग.- कोटपालकः । आच० २०४ । आरक्षकः ।
आच० २०४ ।

उडुग-पलालं । नि० चू० द्वि० ६१ अ ।

उडुच्छे-उडुघोषिते । नि० चू० द्वि० १३२ अ ।

उडुणकं-प्रपवः । नि० चू० तृ० २६ आ ।

उडु(इ)ति । नि० चू० प्र० २३२ आ ।

उडुमरं-उत्पाणे । नि० चू० प्र० १९४ आ ।

उडुमादी-लितिलान्तो उडुमादी । नि० चू० द्वि० ४४ आ ।

उडुहणं-व्यवहणयोर्द्वयोरनवस्थाप्यः । घृ० प्र० ३०८ अ ।

उडुह-उपपातः । ओष० ८९ । प्रवचनहीला । ओष०
४८ । विना । पिण्ड० १०९ । अपवादः । आच० ८०० ।

उपपातः । ओष० १४९ । आच० १९५ ।

उडुहितो-निर्मलितः । उत० १३९ ।

उडुओ-अवतारितः । आच० ३९६ ।

उडुयाओ-अवतारिता । दश० ५० ।

उडुयं-उद्गारितम् । आच० ७७९ ।

उडुयरो-यः समुद्रिणः सङ्गां वा व्युत्पन्नं वपलतया
हस्तादीन्यपि लेपयति । घृ० प्र० १७२ अ ।

उडुयालेउं-मधितुम्-मन्थनं कर्तुम् । दश० ६० ।

उडुति-छोति । नि० चू० प्र० २९० अ ।

उडुह-धरय । नि० चू० प्र० २३७ अ ।

उडु-वमनं । नि० चू० प्र० ३१५ आ । नि० चू० ५८ अ ।

घृ० प्र० ७५ अ । णीए समुद्रं वा वेलापाणियस्त प्रति-
वृत्त उडुं । नि० चू० तृ० ६३ आ ।

उडुउडास्त-ऊर्ध्वस्थितस्वैकमपरं, निर्यवृत्तितम्याभ्यात्, शुणो-
भितिरुप, तत्रेतरापोहेनोर्ध्वदिक्कस्य यदुत्थल तदूर्ध्वोत्थलम् ।
ठाणा० ३९ ।

उडुकपरेतु-ऊर्ध्वं कल्पेयु-ऊर्ध्वं कल्पोपरिवर्तिषु प्रवेयकादि-
निमानकेषु कल्पेयु-लोपमार्दिषु, ऊर्ध्वं वा उपरिक्त्वन्त्ये
विदाशुष्यभजामवदिवतिविपयतयेति सौषमर्दयो प्रवेयक-
न्यथ-सर्वेऽपि कल्पा एव तेषु । उत० १८६ ।

उडुजाणू-शुद्धयुष्मिन्मानवज्ज्ञानं औपमदिविषयाभावाच्च
उत्कृष्टात्मनः सज्जपदिश्यते ऊर्ध्वं जानुनी यम् स ऊर्ध्वजानुः ।
माता० २ ।

उडु-ऊर्ध्व-कर्णः । ओष०-१९८ । सुगोपरिदिक्कनम् । उत०

२६८ । अनाच्छादितमाल्लग्नम् । ठाणा० १५७ । ऊर्ध्वं
नंरी १५४ ।

उडुकवाडे-ऊर्ध्वमपि लोकान्तं स्पृष्टे ते अथोऽपि व लोकान्तं
स्पृष्टे ते ऊर्ध्वकपाटे । प्रज्ञा० ७५ ।

उडुकाएदि-ऊर्ध्वकयैः-द्रोणैः कावैर्वैक्रियैः । सूत० १३७ ।

उडुगो । ठाणा० १५८ ।

उडुघट्टणा-ऊर्ध्वघट्टना-मुसलीद्वितीयमेदः । ऊर्ध्वं कुट्टिका-
दिपट्टलानि घट्टयति । ओष० १०९ ।

उडुचरा-ऊर्ध्वचरा-गृध्रादयः । आच० ३९१ ।

उडुठाण-ऊर्ध्वस्थानम्-कायोत्सर्गादि । उत० ६९९ ।
कायोत्सर्गं, ऊर्ध्वतया स्थानम्-अवस्थानं पुरुषस्य ऊर्ध्व-
स्थानम् । ठाणा० ३१ ।

उडुसा-मुष्यता । भग० २५४ । ऊर्ध्वता-लघुपरिणामता ।
प्रज्ञा० ५०४ । भग० २३ ।

उडुमंतो-उडुमन्-अपस्तनमध्यमत्रिभागगतवातसङ्क्षोभ-
वशाजलमूर्ध्वमुत्तिष्ठन् । जीवा० ३०८ ।

उडुरेण-ऊर्ध्वरेण-ऊर्ध्ववर्तित्यव्यक्चलनधर्मोपलभ्यो रेणुः ।
भग० २७७ ।

उडुरेण-ऊर्ध्वरेण-स्वतः परतो वा ऊर्ध्वधिरित्यव्यक्चलनधर्मं
रेणुः । अनु० १६३ ।

उडुदलोप-तिर्यग्लोकस्वोपरिद्राव्युर्ध्वलोकः । प्रज्ञा० १४४ ।

उडुदलोपतिरियलोप-ऊर्ध्वलोकस्य यदपस्तनमाकाशप्र-
देशप्रतरं यच्च तिर्यग्लोकस्य सर्वोपरितनमाकाशप्रदेशप्रतरमेव
ऊर्ध्वलोकवतिर्यग्लोकः । प्रज्ञा० १४४ ।

उडुलोपपरं-ऊर्ध्वलोकप्रतरं-तिर्यग्लोकस्य चोपरि यदेकं
प्रादेशिकमाकाशप्रतरं तत् । प्रज्ञा० १४४ ।

उडुवाए-ऊर्ध्वमुदगच्छन् यो वाति वातः स ऊर्ध्व-
वातः । जीवा० ३६ । ऊर्ध्वमुदगच्छन् यो वाति वातः
स ऊर्ध्ववातः । प्रज्ञा० ३० ।

उडुवियडं-मातरदितं छापरदितं परं पार्श्वतः पृथगुक्तं
तदूर्ध्वविकृतं भवति । नृ० द्वि० १८९ अ ।

उडुवेया-ऊर्ध्ववेदिका, यय जानोरपरि हस्तौ हृदयो
प्रतिश्रिण्वते सा । ओष० ११० ।

उडुदस्तासो-ऊर्ध्ववेदास । आच० ६२९ ।

उडु-ऊर्ध्व-वमनम् । घृ० प्र० ७५ अ ।

उडुह-ऊर्ध्व-उर्ध्वदि-उर्ध्वनाडितोप । ओष०-११९ ।

उद्दिष्टा-ऊर्ध्वकृता । आब० २२३ ।

उद्दोषवधगा-ऊर्ध्वलोकस्तत्रोपपन्नः-उत्पन्ना ऊर्ध्वोप-
पन्नाः । ठाणा० ५७ । सौधमार्दिभ्यो द्वादशभ्यः कल्पेभ्य
ऊर्ध्वमुपपन्नाः ऊर्ध्वोपपन्नाः । जीवा० ३४६ ।

उणादि-उणप्रभृतिप्रत्ययान्तं पदम् । प्रश्न० ११७ ।

उण्यस्ता-स्थिता । आब० २७२ ।

उण्डा-पिप्पली । ज्ञाता० ९१ ।

उण्णय-उच्छिन्नं नतं-द्वयप्रद्वैतं नमनमभिमानादुन्नतम्,
उच्छिन्नो वा नवो-नीतिरभिमानादेवोन्नयो नयामाव इत्यर्थः ।
भग० ५७२ ।

उण्णार्णं । नि० सू० प्र० १२४ अ ।

उण्णमणी-उच्चाभिनी-विद्याविशेषः । दश० ४१ ।

उण्णय-उन्नतः-प्रधानजातिकः । आब० २४० ।

उण्णयविसालकुलवंसा-उन्नताः प्रधानजातिस्वात् वि-
शालाः-पितामहपितृभ्यामनेकसमाकुलाः कुलान्येव वंशाः-
अभ्यया देशं ते उन्नतविशालकुलवंशाः । आब० २४० ।

उण्णया-उन्नतानि-गुणवन्ति, उच्चानि । औप० ३ ।

उण्णयासर्ण-उन्नतासर्ण-उच्चासनम् । जीवा० २०० ।

उण्णार्ण-उर्णकं, ग्रामविशेषः । आब० २११ ।

उण्णिप-अविलोममयम् । ठाणा० ३३८ । उर्णया इदम्
और्णिकम् । अनु० ३५ ।

उण्णिप-ऊरणो रोमेसु उण्णिपः । नि० सू० प्र० १२६ अ ।

उण्णेज्ज-उपनेयम् । दश० ८६ ।

उण्ह-उण्णं, उण्णकः । सूर्य० १७२ । उपति-दहति जन्तु-
मिति उण्णम् । उक्त० २८ । चतुर्थः परीपहः । आब०
६५६ । उण्णः-धर्मः । ठाणा० ३४५ ।

उण्हकालो-उण्णकालः-प्रीत्यः । औप० २१२ ।

उण्हय-उण्णम् । आब० ८५८ ।

उण्हवर्ण-उण्णापनम्-उण्णीकरणम् । पिण्ड० ८२ ।

उण्हा-उण्णा । आब० ३८९ ।

उण्होदय-उणोदकं-स्वभावात् एव क्वचिच्छिज्जरादावुण-
परिणामम् । जीवा० २५ ।

उण्होदय-उणोदकः । आब० ८५५ ।

उण्होला-घृतेणि । आब० २१७ ।

उत्-प्राचल्येन, अपुनर्भनरूपतया वा । प्रज्ञा० ११२ ।
प्राचल्ये । प्रज्ञा० ५५९ ।

उत्कम्पनदीपाः-ऊर्ध्वदण्डवन्तः । ज्ञाता० ४४ ।

उत्करिफामेदः-समुत्थर्ममाणप्रत्यक्षस्येति । ठाणा० ४५५ ।

उत्कर्षण । ठाणा० १२२ । आवा० २७७ ।

उत्कुहित-विचनकादिः । भ्य० प्र० २८ अ ।

उत्कुरटिकादि-आसनविशेषः । औप० ४१ । तुपरादयादि ।
औप० ४१ ।

उत्क्षिप्तचरका-उत्क्षिप्तं-पाकपित्ररात् पूर्वमेव दायकेनो-
दृतं तत्र चरन्ति-गवेयन्ति ते । सू० प्र० २५७ अ ।
उत्क्षिप्यते । औप० २१५ ।

उत्तइया-उत्तेजिता-अधिकं दीपिता । दश० ११५ ।

उत्तर्ण-उत्तृणम्-उदगतवृणम् । प्रश्न० १४ ।

उत्तर्णा-दीर्घं(त्रि)णा । नि० सू० प्र० ३३६ अ ।

उत्तर्णाणि-उत्तृणानि-ऊर्ध्वोभूतानि सुगमि दीर्घाणिनियत-
वत् तानि यत्र मार्गे भवन्ति । सू० द्वि० ७९ आ ।

उत्तत्तकणमवशा-उत्तत्तकनकवर्णाः-ईषद्रक्तवर्णाः ।
प्रज्ञा० ९५ ।

उत्तम-उत्तमो गिरिषु सर्वतोऽप्यधिकममुन्नतत्वात्, मेरोध-
तुर्दशे नाम । जं० प्र० ३७५ । गिरिगामुत्तम इति उत्तमः ।
मन्दरस्य चतुर्दशे नाम । सूर्य० ७८ । मिष्यावमोहनीय-
ज्ञानावरणचारित्र्यमोहादिभिषिधतमसः उन्मुका इति उत्तमाः ।
आब० ५०८ । उपरिवर्ति । देवलोकाद्यपेक्षया प्रधानम् ।
उत्त० ३१९ । ऊर्ध्वं तमसः-अज्ञानाद्यतत्वा, अज्ञानरहित
इत्यर्थः । ज्ञाता० ७६ ।

उत्तमकट्ट-उत्तमकाष्ठा-प्रहृष्टावस्था । जं० प्र० ९८ । उत्तम-
काष्ठा-परमकाष्ठा, उत्तमावस्था परमकष्टो वा । भग० ३०५ ।
उत्तमकट्टपत्त-उत्तमकाष्ठापत्तं-परमप्रकर्षणम् । सूर्य०
११ ।

उत्तमकट्टपत्ता-परमकाष्ठापत्ता, उत्तमावस्थायाः गता,
परमकष्टपत्ता वा । भग० ३०५ ।

उत्तमद्व-अनग्रनाय । (आउ०) । उत्तमार्थ-अनग्रनम् ।
औप० १४ । उत्तमः-प्रधानोऽर्थः-प्रबोधनं स उत्तमार्थः-
मोक्ष । उत्त० ३५३ । पर्यन्त्यमयाराधनाभ्यः । उत्त०
४७५ । मोक्षः । उत्त० ५२३ ।

उत्तमद्वकालमि-उत्तमार्थकाले-अनग्रन काले । औप० २२७
उत्तमद्वयवेम-उत्तमार्थवेदकः-उत्तमः-प्रधानोऽर्थः-प्रबो-

जन उत्तमार्थं, स च मोक्ष एव ते श्रवयेयति-अन्वेषयतीति । उक्तं ३५३ ।

उत्तमद्वयपञ्चा - उत्तमार्थप्राप्ता, उत्तमान् तत्कालपेभ्यो लब्धानर्थान्-आयुष्यकालीन् प्राप्ता उत्तमार्थप्राप्ता, उत्तमकाशा प्राप्ता वा-प्रकृष्टावस्था यता । भग० २७७ ।

उत्तमसाहवेहिं-उत्तमसाधुभिः । पठ० १-१० ।

उत्तमा-उत्तमा-प्रधाना, ऊर्ध्वं वा तमस इति उत्तमस । भाष० ५०४ । पूज्यभद्रस्य तृतीयाग्रमहिषी । भग० ५०४ । ठाणा० २०४ । प्रथमरात्रिनाम । सूर्य० १४७ । ज० प्र० ४९१ ।

उत्तमार्धम्-परार्धं, महार्धं वा । दश० २२१ ।

उत्तमुत्तम-उत्तमोत्तम-अतिशयप्रधानम् । उक्तं ३१९ ।

उत्तमेण-ऊर्ध्वं तमस-अज्ञानायक्तम् तथा तेन ज्ञानयुक्तेन । उत्तमपुरुषासेवितराहोत्तमेन । भग० १२० ।

उत्तर्यते-उत्तुद्यमान-ऊर्ध्वं व्यध्यमानम् । विषा० ७४ ।

उत्तर-वातकम्पकवली । नि० पू० प्र० ३५३ आ ।

उत्तरम्-उत्तरात् । जीवा० ३५९ । उत्तरङ्ग-द्वारस्थोपरि ति र्गम्यवदिष्टं काष्ठम् । जीवा० २०४ । ज० प्र० ४८ ।

उत्तर-उत्तरत-उत्तरदिश्वर्ता सर्वेभ्यो भरतादिवर्षेभ्य इति, मेरुनाम । ज० प्र० ३७६ । ऐरावते द्वाविंशतितमतीर्थकर । मम० १५४ । अप्रवर्ती । विशादिशकलभावेऽनुब्रूयतीति । ज० प्र० ४६२ । भक्षधारणीयशरीरापेक्षया कार्योपात्तकालापेक्षया चोत्तरमात्रभावि । ज० प्र० ४०२ । कार्यम् । मूत्र० २८७ ।

उत्तरभरतीर्था - उत्तरमा त्रिषि यऽन्तरहतीषा । भग० ४९२ ।

उत्तरउत्तरा-उत्तरीतगविमानवासिन, उत्तरो वा उपरितन स्थानवर्ती, उत्तर-प्रधाना येषु ते उत्तमेतत् । उक्तं १८७ ।

उत्तरकुण्ड-उत्तरकुण्ड - तनुप्राणविशेष । विषा० ४१ ।

उत्तरकुण्ड उत्तरकुण्ड - तनुप्राणविशेष । विषा० ४३ ।

उत्तरकरण - मूलतः स्थितुम् उपपन्नस्य पुनस्तत्कालविशेषाधानात्मकं करणम् । ज० प्र० १५४ । औदारिकवै । क्याहारपु । तैत्तिरीयसंहितायां औदारिकवै । ग्यामि । ज० प्र० १९७ ।

उत्तरकिरियं-उत्तरक्रियम्-उत्तरा-उत्तरशरीराश्रया क्रिया-गतिरुत्तराया यत्र गमने वस्तुत्तरक्रियम् । भग० २१० ।

उत्तरकुरा-उत्तरपूर्वतत्किरियेतस्य श्रद्धामायामीशानदेन्दुस्व रामाराख्या राजधानी । जीवा० ३६५ । ठाणा० २३१ । नेमनाथशिबिकानाम । सम० १५१ । उत्तरकुण्ड । भाष० ११६ । मेरोर्मन्वृद्धीपगत उत्तरत उत्तरपुरेणामा विवेह । ज० प्र० ३१० ।

उत्तरकुत-कुरविशेष । ग्रीवा० ३६६ । वापीनाम । ज० प्र० ३७० । नेमनाथस्य शिबिका । उक्तं ४९२ । साक्षैः नगरे उद्यानम् । विषा० ९५ । भाष० ११५ । क्षेत्रविशेष । ठाणा० ९८ । अकर्मभूमिविशेष । प्रज्ञा० ५० ।

उत्तरकुण्ड-उत्तरकुण्ड-उत्तर । ज० प्र० ३३७ ।

उत्तरकुण्ड-उत्तरपुरी महाग्रह । ठाणा० ३२६ । उत्तरकुण्ड इति विशेष । ज० प्र० ३३० ।

उत्तरकुण्ड-उत्तरकुण्ड-उत्तरकुण्ड-उत्तरकुण्ड । भग० ३७९ ।

उत्तरकुण्ड-उत्तरकुण्ड । पठ० ३१-८ ।

उत्तरकुण्ड-उत्तरकुण्ड-गन्धमादनपर्वते वस्तुर्गुण । ज० प्र० ३१३ ।

उत्तरकुलम्-गङ्गाया उत्तरकुलं तत्र वास्तव्यम् । भग० ५१९ । औप० ९० ।

उत्तरकुला-उत्तरकुलगा-गङ्गात्तरकुलवास्तव्यास्तापना । निरय० ८५ ।

उत्तरखलियकुडपुर-नगरविशेष । आचा० ४२१ ।

उत्तरगंधारा-उत्तरगन्धारा-गन्धारस्वरस्य पश्चमी मूर्धना । जीवा० १९३ । गन्धारप्रामस्य पश्चमी मूर्धना । ठाणा० ३९३ ।

उत्तरगजभो-उत्तरगर्भभ-वातविशेष । भाष० ३८४ ।

उत्तरगुण-उत्तरगुण, शीर्षगुणमार्थकामनकोपवादिता रूप । विशेष १-१६६ ।

उत्तरगुणनिर्मित - पुण्यशयोध्याकारवनि द्रव्याणि । भाष० ३७३ ।

उत्तरगुणनिर्वर्तित - वस्तु राश्यान्वयवदिध्वान्निमित्तम् । वृ० प्र० १५३ अ ।

उत्तरगुणपञ्चक्याण - उत्तरगुणप्रस्ताव्यानाम् । भाष० ४३९ ।

उत्तरगुणलङ्घि - उत्तरगुणाः-विषयविशुद्धपादयस्तेषु चेद
प्रमातायो दृष्टाने गणय उत्तरगुणलङ्घि-तपोन्विषम् ।
अथ० ७१५ ।

उत्तरगुणा-दशविधप्रत्याख्यानरूपाः । अथ० ८९४ । नि०
५० डि० १९६ अ । मूलगुणापेक्षया स्यान्त्यामीन । उत्त०
५१६ ।

उत्तरगुणे-उत्तरगुणविपर्य-प्रोक्तकृतादि । आथ० ३२५ ।
उत्तरचलिये-उत्तरचुडम्, यद् नन्दन इत्या पयान्महता
शब्देन मन्तकेन बन्द् इति भवति, कृतिवर्मेणि एकेनवि-
शतमो गुणः । आथ० ५४४ ।

उत्तरजम्-उत्तराध्वः-उत्तराध्वनम् । नृगीया नियुक्तिः ।
आथ० ६१ ।

उत्तरज्जयणा-उत्तराध्वयनानि । आथ० ७५५ ।
उत्तरज्जयणाई - उत्तराध्वयनानि-मनौण्यि चाध्वयनानि
प्रानान्येव तथाऽध्वयन्येव ऋषयोऽध्वयनमन्त्रद्वयान्येव
प्रतिद्वानि । नैरी २५६ ।

उत्तरज्जाप-उत्तराध्यायाः-उत्तराः-प्राना अर्थावन्त द्य-
ध्याया-अध्वयनानि तत् उत्तराध्व ते अध्यायाध । उत्त०
७१२ ।

उत्तरहृभरदकूड - उत्तरार्धभरतनाम्नो द्वेष्य निवास-
भूतं कूटं उत्तरार्धभरतकूडम् । जे० प्र० ७७ ।

उत्तरणं-निरतरे । नि० ५० डि० ७७ अ । एवाए चेद आणो
य गण्डा मे उत्तरणं । नि० ५० डि० ७७ आ । मुंवीडुपादिभि-
नीचजितैर्द उतीर्यते तद् उत्तरणम् । वृ० वृ० १९१ अ ।
जय तरणो जले संप्रेक्षितं तं मध्य उत्तरणं भवति । नि०
५० डि० ७८ आ ।

उत्तरहारिता-उत्तराहारिका । ठाणा० ४०८ ।

उत्तरजे-उत्तरार्ध-उत्तरभागे । जे० प्र० ४८२ ।

उत्तरप्रयोगकरणे-उत्तरप्रयोगकरणं, श्रीषयोमकण्डितिय-
भेदः । आथ० ८५८ ।

उत्तरपट्टो-उत्तरपट्टः । ओष० २१७ । उत्तरपट्टः । ओष०
८३ ।

उत्तरपद्व्याहृतं-गव्यामन्त्रिदशने द्वितीये भेदः । अथ०
२८१ ।

उत्तरपरिकर्मक्रियते-उद्विष्यते । आथ० ७६५ ।

उत्तरपासो-उत्तरपार्श्वः । श्रीवा० २०४, ३५० ।

उत्तरपुरच्छिमिहामो-उत्तरपूर्वम्, उत्तरपूर्वमां शिति ।
जैना० १४४ ।

उत्तरपुरच्छिमे-औत्तरपूरः, उत्तरपूर्वको शिखिभग-
ईमान्तोयः । हर्ष० २ ।

उत्तरपुरस्त्रिमोहं-उत्तरपूर्व, ईमाने चोने इत्यर्थः । हर्ष०
२१ ।

उत्तरपुण्या-ईमानचोपः । आथ० ६३० ।

उत्तरपुण्णी-उत्तरपुण्णी, इन्द्रोष्ण । आथ० २५५ ।

उत्तरपल्लिस्त्रहण्ये-गर्गविशेषः । ठाणा० ४५१ ।

उत्तरमद्रपद्मः-प्रोत्तराः । हर्ष० ११४ ।

उत्तरमंदा-उत्तरमन्दानिवा गान्धारस्वरगान्धारी गान्धरी
मूर्तना । जे० प्र० ३८ । मन्त्रमन्त्राण्य प्रपन्ना मूर्तना ।
ठाणा० ३९३ । गान्धारस्वरगान्धारी मूर्तना । श्रीवा०
१९३ ।

उत्तरमहुर-वर्गविशेषः । नि० ५० प्र० ३१० अ ।

उत्तरपाप-उत्तरपादः-उत्तरपाद । आथा० १४३ ।

उत्तरवेउत्थिये-उत्तरवैथियम् । प्रभा० २५८ ।

उत्तरवेउत्थियं-उत्तरवैथियम्, उत्तरमुत्तरावन्तिमन्त्रम
तिमन्त्रमादिचमिष्यं, वैद्विदि विद्विषं तेन विद्वि
वैथियम् । तिसिष्टकम् तिसिष्टामगामुचिद्वन्मन्त्रिधानम-
मीवीनतुष्टमागुत्तेन जनिमन्त्रिमनोहारिमगीयकम् । अथ०
प्र० १९५ आ । उत्तरवैथियम्-वैथिय्यादौप्रयोगवान्-
आदि वैथियम् । अथ० ७७ ।

उत्तरवेउत्थिया-उत्तरवैथिया, नदप्रयोगवान् कर्ममा-
धिर वा विद्यते वा । अनु० १९३ ।

उत्तरसत्तासुमो-उत्तरमन्त्रासुम्, उत्तरपूरमन्त्रासुम् ।
आथ० ३६६ ।

उत्तरसादा - उत्तरगण्डा, अकर्मितज्जमनशयम् । आथ०
२५५ ।

उत्तरसाला - अथनिकार्थिद्वयो दयमान वा साला -
उत्तरमाला । नि० ५० प्र० २६५ अ ।

उत्तरा-उत्तरमपुरा । अथ० ६८८ । उत्तरावाला । आथ०
१०५ । उत्तराभादपदा-उत्तराभाजुनी "उत्तराभा" । हर्ष०
१३० । उत्तराभाजुनी, उत्तरगण्डा, उत्तरमदपदा । जे०
प्र० ५०२ । उत्तरमपुरा । अथ० ३५६ । केद्विहित-

भूतेर्मणिनी । आष० ३२४ । शिवभूतेर्मणिनी । विंशे०
१०२२ । मध्यमग्रामस्य तृतीया मूर्छा । ठाणा० ३९३ ।

उत्तरार्धम् । अग० २६८ ।

उत्तरापथे-देशविशेषः । नि० चू० तु० ४४ अ ।

उत्तरावक्रमणं-उत्तरस्यां दिश्यपक्रमणं-अन्तरणं यस्माद्
उत्तरापक्रमणम्-उत्तराभिमुखं पूर्वं तु पूर्वाभिमुखमापीदिति ।
अग० ४७७ । उत्तरस्यां दिश्यपक्रमणं-अन्तरणं यस्मात्तदु-
त्तरापक्रमणं-उत्तराभिमुखम् । ज्ञाता० ५६ ।

उत्तरापथ-उत्तरापथः, उत्तरदिशिभागः । आष० ९९ ।
नि० चू० प्र० ९६ आ । उत्तरदिशता देशाः । विंशे० ६२४ ।
उत्तरदिक्षुसम्बन्धी देशः । आष० ८३०, २९५ । वृ०
द्वि० २२७ अ । नि० चू० प्र० १६ अ ।

उत्तरासंग-उत्तरासङ्गः, वक्षसि निर्धमिदस्तारितवञ्चविशेषः ।
ज० प्र० १८७ । उत्तरीयस्य देहे व्यासविशेषः । अग०
१३८ ।

उत्तासनगं-उत्तासनकं-भयंकरम् । ज्ञाता० १३३ ।

उत्तरासमा-मध्यमग्रामस्य चतुर्थी मूर्छा । ठाणा० ३९३ ।

उत्तरासाढा-उत्तरापाढानां-उत्तरापाडापर्यन्तानां नक्षत्रा-
णाम् । सूर्ये ११४ ।

उत्तरासाढाणक्षत्ते-उत्तरापाढानक्षत्रम् । सूर्ये १३० ।

उत्तरिक्तम्-उत्तरीय-लक्षयितुम् । ठाणा० ३०९ ।

उत्तरिज-उत्तरीयम्-उत्तरासङ्गः । ज० प्र० १८९ । अग०
३९९ । वसनविशेषः । अग० ४६८ । उपस्किायाच्छादनम् ।
ज्ञाता० २७ ।

उत्तरिज्य-उत्तरीयकं-उपरितनवसनम् । उपा० ५० ।

उत्तरीकरणं-उत्तरकरणं पुनः संस्काराद्वारिणोपरिकरणम्
व्यति, उत्तरं च तत्करणं च इत्युत्तरकरणं, अनुत्तरमुत्तरं
क्रियत इत्युत्तरीकरणम् । आष० ७७९ ।

उत्तरीयं-प्रावरणं प्रच्छदपटीत्यर्थः । उत्तरीयं पुनर्यत् तदु-
परि प्रतीर्यते । वृ० प्र० ९८ अ ।

उत्तरोट्टोमा-दादियाओ । नि० चू० प्र० १९० अ ।

उत्तरो-उत्तरप्रज्ञानं सज्जतसम्मतिद्विगमनं । नि० चू०
प्र० ६३ अ ।

उत्ताणग-उत्ताणः । आष० ६४८ । उत्ताणकाः-ऊर्ध्वमुख-
आयिनः । ज० प्र० २३९ ।

उत्ताणतो-उत्ताणकः । उपा० २४४ ।

उत्ताणयं-उत्ताणकं-उत्ताणीकृतम् । प्रज्ञा० १०७ । उत्ताण-
कम्-ऊर्ध्वमुखम् । उपा० ६८५ । अग० १२५ ।

उत्ताणसेजम् । निरव० ३४ ।

उत्ताणा-उत्ताणा । ठाणा० २९९ ।

उत्ताणं-स्पष्टम् । प्रज्ञा० ५९९ । प्रतलम् । ठाणा० २७८ ।

स्वच्छतयोपलभ्यमध्यस्वरूपत्वम् । ठाणा० २७८ ।

उत्ताणीकृतं । सूर्ये ३६ ।

उत्ताण्ती-अन्तरायन्ती । आष० ६७६ ।

उत्तारो-उत्तारः-अधस्तादन्तरणम् । जीवा० २६९ ।

जलमध्याद्बहिर्दिशिगमनम् । जीवा० १७७ ।

उत्ताल-उत्-प्राबल्यार्थे इत्यन्तितालमस्थानतालं वा । ठाणा०
३९६ । अनु० १३२ । उत्-प्राबल्येन अतितालं अस्थान-
तालं वा । ज० प्र० ४० । जीवा० १९४ ।

उत्तालिजंताणं-आलपनम् । राज० ४६ ।

उत्तासणओ-उद्देशजनकः । ठाणा० ४६९ ।

उत्तासणयं-उत्तासणिका-स्मरणं तापुद्देशजनिका । अग०
१७५ ।

उत्तासिया-उत्तासिता-आस्फालिता । अग० १५४ ।

उत्तिग-उत्तिगः-पिपीलिकसन्तानकः । आषा० २८५ ।

तृणमः । आषा० ३२३ । रज्जुम् । आषा० ३७९ ।

उदयं हस्तादिना पितृते । नि० चू० तु० ६३ अ । कृष्टिका-

नगरम् । दश० १७५ । सर्वच्छत्रादिः । दश० २२९ ।

गर्भभाकृतिरीकविशेषः, कीटिगनगरं वा । आष० ५७३ ।

कीटिगवासे । नि० चू० प्र० २५५ आ । कीटिगनगरम् ।

उत्तिगो, फण्डगो वा । नि० चू० द्वि० ८३ अ । कीटिगन-

गरम् । वृ० तु० १६६ अ । छिद्रं । नि० चू० तु० ६३ अ ।

कीटिगनगरं । दश० चू० ८० ।

उत्तिगसुदुग्म-उत्तिगसूर्य-कीटिगनगरम् । दश० ३३० ।

उत्तिणो-उत्तीर्ण-अवतीर्णः । औप० २० ।

उत्तिघ्न-अवतीर्णः । दश० १९५ ।

उत्तिमं-उत्तमम्-श्रेष्ठम् । आष० ४८७ ।

उत्तिमद्वो-उत्तमार्थ-अनशनम् । वृ० द्वि० १०० अ । उत-

मार्थ-कास्तम्यम् । आष० ६९६ । भक्तप्रत्याख्यानम् ।

आष० ५६३ ।

उत्ती-उत्ति, इच्छकरणम् । आष० ४६४ ।

उत्तुवणा-उत्तेजना । वृ० द्वि० ७२ आ ।

उत्तुङ्ग- (देवी०) मय्यं० प्र० २१० आ ।

उत्तुङ्गा-उपेक्षिता । वृ० तु० २७ आ ।

उत्तुङ्गियाह-राज्यादि । आव० ५५५ ।

उत्तुपियं-उत्पत्ति-स्नेहितम् । प्रथ० ५९ ।

उत्तेड-विन्दुः । विण्ड० १० ।

उत्तेस्ता-अपवर्त्य । आव० ६२४ ।

उत्थरंत-आस्तृणन्-आच्छाद्यन् । प्रथ० ४७ ।

उत्थरमाणी-अभिभवन् । आव० ५६७ ।

उत्थल - उन्नतानि-स्फाति धूर्तुष्वृषणि । ऊ० प्र० १६८ ।

उत्थलं । ओष० १९२ ।

उत्था-उत्थानं-मूलोत्पत्तिम् । उता० ४७५ ।

उत्थाण-अतिसारः । व्य० द्वि० २७४ अ ।

उत्थिय-दुर्ध-सह्यान्तरं, तीक्ष्णतरमिल्यर्थः । उपा० १३ ।

उत्थितयादः-उत्थितस्तद्वादः । आचा० २०३ ।

उत्थिय-उत्थियः-वृषिकः । भग० ३२४ ।

उत्थुमण-अवस्तोभनम्, अनिष्टोपशान्तये निष्ठीवनेन युक्त-रणम् । वृ० प्र० ३१५ अ ।

उत्पला-हस्तिनागपुरे भीमस्य भार्या । ठाणा० ५०७ ।

उत्पलिनीकन्द-पद्मनीकन्दः । प्रज्ञा० ३७ ।

उत्पातनिपातप्रसक्तसंकुचितप्रसारितरेकरचित-
भ्रान्तसभ्रान्तः-एकविकृतयो नाव्यविधिः । जीवा० २४७ ।

उत्पादपूर्व-प्रथमपूर्वनाम । उता० ३८२ ।

उत्पादसभा-उत्पादभवनविमानभाविनीसभा । प्रथ० १३५ ।

उत्पादिताच्छिन्नकौ-तुल-स्वविषये धोतुणां जलितम्-
विच्छिन्न कौतुक येन तत्तथा । पदविशिततमो वचनातिशयः ।
सम० ६३ ।

उत्प्रासनं । उता० ४३४ ।

उत्प्रासयेत्-आचा० १२९ ।

उत्प्रासयचनं । नि० पू० प्र० १०८ आ ।

उत्प्रास्यमान-उन्नतमाना-मर्वाभ्यातो महता चारित्र्यमोहेन
मुपनि ससारमोहेन बोधत इति । आचा० २१६ ।

उत्प्लुत-भीतः । शाता० १६१ ।

उत्प्लुत्य-पुद्गला गत्वा । सूत्रं ४७ ।

उत्पल्लय-अनुजानीह । ओष० ६८ ।

उत्सर्गसमितिः-स्पष्टिते स्यावरजस्रमन्नुपगते निरीक्ष्य
प्रमुञ्च्य च मृत्पुगीपादीनामुत्सर्गः । तरगा० ९-५ ।

उत्सर्गसूत्रं । वृ० प्र० ५१ आ ।

उत्सर्गविवादसूत्रं । वृ० प्र० ५१ आ ।

उत्सर्पण-धियाविरोधः । आचा० ३६४ ।

उत्सादितं । उता० ६५ ।

उत्साहः-सुशार्परावर्तनायामभियोगः । वृ० प्र० ११३ आ ।

उत्सिक्तं-काञ्चिकस्य मीढिरिणीतो यद् भित्काशनं तद् । वृ०
प्र० २७५ अ ।

उत्सिका । उता० ३१९ ।

उत्सूर वेलातिमयः । पिण्ड० ७१ । विद्रो० ६१७ ।

उत्सृजति-मुपति, निमुजति । विज्ञे० २०९ ।

उत्सृज्य-कृत्तम्-प्रासादादि । आव० ८९६ ।

उत्सृष्टम्-उत्सर्जनम्-स्वायः । आचा० ३६२ ।

उत्सेधयहुलं-उत्सेपाख्यो नामेरधस्तनो देहभागो मृष्टते,
ततः सह आदिना-नामेरधस्तनभागेन यथोक्तप्रमाणल-
क्षणैर्न वर्तत इति नादि, उत्सेधयहुलमिति भावः । जीवा०
४२ ।

उर्दक-उदङ्को-येनोदकमुद्वहते । ऊ० प्र० १०१ । जीवा०
२६६ ।

उर्दखसम्-अर्धदृष्टीनिवहादिभिक्षुनेषनम् । उता० ५९९ ।
पिण्ड० १५३ ।

उर्दस्त-सरीरवृद्धाणी, वृत्ता । नि० पू० तु० १३३ अ ।

उर्दस्तः-वृत्तान्तः । आव० ६९९ ।

उर्दस्तवाहको-उर्दस्तवाहकः, वृत्तान्तवाहकः । आव० ५३९ ।

उर्दस्तवाहतो-उर्दस्तवाहकः-दूतः । उता० १०८ ।

उर्द्वय-उर्द्वयः-धर्मणां विपाकः स एदीदयिक-क्रियामात्रं,
उर्द्वेन निष्पन्न-औदयिकः । भग० ६४९, ७१२ । औद-
यिक-ज्ञानावरणादीनामध्यानां प्रवृत्तीनामात्मीयात्मीयस्वरू-
पेण विपाकतोऽनुभवमुदयः स एव, यथोक्तैर्न केद्वेन
निष्पन्नः । अनु० ११८ ।

उर्द्वै-उर्द्वयः-अनुक्रमोदिनस्मरेति । भग० ५१२ । अनुक-
मगतानामुदयः । भग० ९०३ ।

उर्द्वुल्ल-उर्द्वकाई, यद् विन्दुमहितं भाजनादि गलद्विन्दु-
रिति । ओष० १७० । स्फण्डिल-यगान्नत्रयस्युर्ग, अन्धा-

यस्यक्षितानुर्थमेद । पिण्ड० १४० । उन्वेनाई । अ० १६० । ग३दमिदु । आचा० ३४६, ३७९ ।

उद०ह्लादि-उदकादि । आव० ५२ ।

उदप-पर्वगवनस्पतिविशेष । प्रज्ञा० ३३ । उदय । ओष० ११३ । उदक-अन्ययुक्त । भग० ३२३ । पेडाळपुत्रो निर्मन्य । सू० ४०९ । षष्ठ आजीविकोपासक । भग० ३६९ । जलरहचनस्पतिविशेष । प्रज्ञा० ३१, ३३ । जम्बूद्वीपभरते आगामिसप्तमतीर्थकर । सम० १५३ । तृतीयतीर्थरूपवर्भवनाम । सम० १५४ । उदय-जीवगतो ह्यस्यापिप्रिणाम, पर्वप्रदानाभिमुख्यवर्णनं कम् । उत० ३५ । उदय-विपाकवेदनानुभवइव । पिण्ड० ४१ । उदक । प्रश्न० २० । निर्मन्यविशेष । सू० ४०७ ।

उदपचरा-उदकचरा-उदक चरन्तीति उदकचरा-पुतरक चरन्तकलोपकनसा मस्यवच्छपादय । आचा० २३८ । उदक-पर्वकविशेष । आचा० २६ । जलरहमेद । आचा० ५७ ।

उदकगृहम्-उदकभवनम् । आचा० ३४१, २३८ ।

उदकप्रतिष्ठापनमात्रक-उपकरणभावोदकप्रतिष्ठानम् । आचा० ३४१ ।

उदकरज-उदकरैरुत्तमम् । औप० ४७ । आचा० १९१ ।

उदकार्द्र-विदुस्तुति । सू० २० २८२ आ ।

उदग-उदक । सू० ३०७ । भगवत्पर्व । दश० सू० १२० । नि० सू० द्वि० ७९ अ । उदकम्-अनन्तवनस्पति विशेष । दश० ७९९ । नगरपरिखाजलम् । ज्ञाता० १० । जलाधयमानम् । भग० ९२ । जनपदसत्ये पय उद कार्द्रव्यम् । दश० २०८ । एतदुद्देश्यमात्रं ह्यन्वयः नमुपभोग्यम् । माधोरुपमानम् । दश० १९ । शिराया नीयम् । दश० १५३ ।

उदगागमे-उदकागमे-वागन्तरेण जलप्रवर्णनम् । भग० १३३ ।

उदगजोगिया-उदकस्य यानय-पणिनामकारणभूता उद कयोमय त एवोदकयोनिना-उदकजननस्यभावा । ठाणा० १४२ ।

उदगणाथ-पठान्न द्वादशे ज्ञातम् । उत० ६१४ । उदक-नगरपरिखाजलं तदेव नात-उदाहरण उक्तंज्ञातम् । नाता०

१० । सम० ३९ । ज्ञाताया द्वादशमध्ययनम् । आ० ५५३ ।

उदगतीर-उदगागाराता तस्य निजति उदगं त उदगतीरं दूषि गजति उदगं तस्माद्वा होइ त उदगतीरं, तो जपिय गरीपूरेण भवमति त उदगतीरं अहवा जहि ठिएहि जल बीमति अहवा गरीए नदीए उदगतीर अहवा जहि ठितो जलद्विएण सिंचति सिंधुगंगादिना तं जन्तीरं, अहवा जावतिय विविभो फुसति अहवा जावतिय जलेण फा त उदगतीरं । नि० सू० १६ अ ।

उदगताभा-गीतमोगोशतरमेद । ठाणा० ३९० ।

उदगद्रोणी-उदगद्रोणी वा अरहहस भवति नीए उवरी यदीओ पाणिय पावैति । अहवा परंगणए कट्टमया अपोदएम देसेसु कीरइ तरथ मणुस्मा ष्ठावात । दश० सू० ११० । जलभाचनं यत्र तप्तं लोहं शीतलीकरणाय सिध्यते । भग० ६९७ । उदकद्रोणि-अर्हहजलधारिका । दश० २१८ आ ।

उदगपउरो-उदकप्रचुर-देशविशेष मिन्धुविषयकर । द० सू० १३८ आ ।

उदगपहण-उदकपननम् । आव० १७३ ।

उदगबिदु उदकविन्दु । अ० १६१ ।

उदगभाविषा-ज्ञा उक्ते छत्रपुष्पा मा । नि० सू० २० ४६ अ ।

उदगभासो-उदकभास-पर्वकभुजगेद्रस्यावामपयत । आचा० ३११ ।

उदगमच्छ-उदकमस्य-इन्द्रधनु लण्डम् । भग० १९६ । इन्द्रधनु लण्डम् । जीवा० २८३ । इन्द्रधनु मणानि । अनु० १९१ ।

उदगमाला-उदकमाला-ममपानीयोपरिभूता माला । जीवा० ३९४ । उदकशिव्या केलार्थ । ठाणा० ४८० ।

उदगवलणी । नि० सू० २० २४ अ ।

उदगजारसमाण-उदकचारकसमान-रघुपानीयपत्रममा मम् । जीवा० १२२ ।

उदगावस-उदगावसाद्वय-नेम य अवगाप निष्ठद्वित्यर्थ । अनु० १६१ ।

उदग-उदग-उदगनपयवगायेन उत्तरातरं वृद्धिमान् । भग० १२० । उदं ममुत्तिष्ठति इत्यर्थं प्रधानं महि । जीवा०

३४३। उदग्रः-उग्रः। ज्ञाता० ६६। उदग्रः-तीव्रः।
ज्ञाता० ७६।

उद्दृढे-रत्नप्रभाया अपम्रान्तमहानरकः। ठाणा० ३६५।

उदतण-उदयणं-उदयगामि, प्रवृत्तमानं। ठाणा० ३४२।

उदत्त-तुदयम् भूमिस्तोदनशक्तविशेषः। आव० ८२९।

उदात्तः-उत्ततभाववान्। भग० १२५।

उदधि-जलनिचयः। ठाणा० १७७।

उदधियनं। जीवा० १९१।

उदयानं-दृष्य। सू० प्र० १८३ अ।

उदप्यील-उदकीपीलः-तटाणादिषु जलसमूहः। भग०
१९९।

उदग्मेया-उदकोद्मेदः-गिरितटादिभ्यो जलोद्भवः। भग०
१९९।

उदय-उदीरणावलिग्रगततत्पुद्गलोद्भूतसामर्थ्यता। आव०
७७। आयामः। भग० १८७। पनाका। भग० १८७।
पैतालपुत्रः। पाश्चिजिनशिष्यः। ठाणा० ४५७। भाविवा।
नि० सू० प्र० २६४ आ।

उदयद्वी-उदयार्थी, सामार्थी। सूत्र० ३९४।

उदयण-उदयनः-वीणावसरराजः। उक्त० १४२।

उदयणकुमारं-उदयनकुमारं, शृंगावतीपुत्रः। आव० ६७।

उदयणमाया-उदयनमाता, भावप्रतिक्रमदृष्टान्ते शृंगा-
वती आर्या। आव० ४८५।

उदयनिष्पन्ने-औदयिकभावस्य द्वितीयमेदः। भग० ७२२।

उदयपहो-उदकपथः, लोकानां जलानयनमार्गः। आव०
६४०।

उदयभासे-बेलन्धरनागराजस्यावासः। ठाणा० २२६।

उदयवहलं-उदकवहलं भाविरेणुसन्तापोपशान्तये। आव०
३३०।

उदयवर्षित्वं-समुद्रयः, समुद्रायो वा। प्रश्न० ६३।

उदयास्ताम्रतं-तापक्षेत्रम्। जं० प्र० ४४२। प्रकाशक्षेत्रं,
तापक्षेत्रम्। जं० प्र० ४५५।

उदरं। आवा० ३८।

उदरपोष्यं-उदरमर्शनम्। आव० ६६।

उदरवलिमंसं-उदरवलिमांसं, उदरोपरि या वलयाकारा
मांसरेखा तस्या मांसं। आव० ६७८।

उदरि-वा-पितादिमसुन्धमद्योदरं तदस्यास्तीत्युदरी। आवा०
२३५। उदरी-जलेदरी। प्रश्न० १६१।

उदवाहा-उदकवाहाः-अपकृष्टान्यल्पानुदकवहनानि। भग०
१९९।

उदसि-उदस्वि। नि० सू० प्र० ६ अ।

उदहिकुमारः-उदधिकुमारः-वृक्षगणशोपपातवचननिर्देश-
वर्त्तिनो देवाः। भग० १९९। भुवनपतिदेवविशेषः।
प्रश्ना० ६९।

उदहिकुमारीभो-उदधिकुमार्यः-वृक्षगणशोपपातवचन-
निर्देशवर्त्तिनो देव्यः। भग० १९९।

उदहिनामार्णं-उदधिमार्गम्-अग्न्यसमुद्राणाम्। आवा०
२६२।

उदहीसरिसनामार्णं-उदधिः-समुद्रस्तेन सह-सदृशी
नाय-अभिधानमेपामुदधिसहगन्तमानि-सागरोपमाणि गत०
६४७।

उदाह-उदायी-कृणिकराज्ञो हस्ती। भग० ३१७। वृष-
विशेषः। आव० ६८७। भग० ६७३, ६७५।

उदाहजा। भग० १८३।

उदाहमारक-साधुवैषधारकः। नि० सू० प्र० २९३ आ।

उदाहमारय-अग्रणवैषधारको विनयरत्नमुनिः। नि० सू०
तु० २३ आ।

उदाहयाय-असिबं उदाहयाय अभितुतः। नि० सू० प्र०
९७ अ।

उदात्तं-उदात्तार्थं-उच्चैर्गतिता। द्वितीयो वचनातिशयः। सम०
६३।

उदायण-वीतमयराजः। भग० ६१८। नि० सू० द्वि०
१४५ अ। शतानीकुराजपुत्रः। विवा० ६८। भग० ५५६।

अन्तिमराजपि। ठाणा० ४३०। उदायनः-विगतद्वारे
वीतमयनगराधिपतिः। आव० ५३७। आव० २९८।

सौवीरराजद्वयभ्यो राज्ञा। उक्त० ४४८। प्रद्योतराज्ये गान्ध-
र्वविद्याप्रधानः। आव० ६७३। विदर्भकनगराधिपतिः।

प्रश्न० ८९। अन्तिमराजपि। सू० प्र० १६६ अ।

उदायितकुमारो-उदायिकुमारः-पद्मावतीपुत्रः। आव०
६८३।

उदायिनृपः-यः क्रत्रिमसाधुभिर्मारितः। सूत्र० २५०।
आव० ५२९। सूत्र० ३६५। आवा० ९५।

उदायिनुपमारक — भ्रमणवेषधारको मुनिः । वृ० प्र० २०४ अ । वि० १३५५ । ठाणा० १८५ ।

उदायिमारको — उदायिमारकः — भ्रमणवेषधारको मुनिः । नि० वृ० दि० ३९ अ, ४१ अ ।

उदायी — कृणिकराजस्य हस्तिराजः । भग० ७२० । कोणि-
कपुरः । ठाणा० ४५६ ।

उदार — उदारः — उदुत्तम् । जं० प्र० २०३ । उदारत्वं — अभि-
धेयार्थस्यानुच्छलं गुम्फगुणविशेषो वा । द्वाविंशतितमो वचना-
तिशयः । सम० ६३ । शोभनं । ठाणा० २३३ । प्रधा-
नम् । प्रज्ञा० २६९ । ठाणा० २९५ । तीर्थकरणपरश-
रीरापेक्षया श्रेयशरीरेभ्यः प्रधानं, सातिरेक्योजनसहस्रमा-
नत्वाच्छेषशरीरेभ्यो महाप्रमाणं वा । अनु० १९६ ।
औदार्यवान् । भग० १२५ ।

उदाला — उदालाः — महान्तः । उत० ४१९ ।

उदाह — भगिन्या । नि० वृ० तृ० ४९ आ ।

उदाहरण — चरितकल्पितमेदम् । आच० ५९७ । कवनम् ।
उत० ३२२ । उदाहरणम् — साध्यसाधनान्वयव्यतिरेकप्रदर्श-
नमुदाहरणं, दृष्टान्तः । द्वा० ३३ ।

उदाहरे — उदाहरेत् — उदाहृतवान् । उत० २४१ ।

उदाह — उताहो निपातो विकल्पार्थः । भग० १७ । भग०
२३७ । उक्तवान् । आच० १२८ । आहोर्ध्व । उपा०
३८ ।

उद्दिष्ट — उदितः — उद्यं प्राप्तः, स्थित इत्यर्थः । जं० प्र० ५२८ ।

उद्दिष्टोदय — उदितोदयः, कायोरसर्गदृष्टान्ते राजा । आच०
५९९ । पारिणामिकीशुद्धी पुरिमताल्लपुरे राजा । आच०
४३० । उदितोदितः — पुरिमताल्लनगराधिपतिः । विषा० ५८ ।
श्रीकान्तापतिः । मंथी १९९ ।

उद्दिक्वन्ते — प्रतीक्षमाणः । वृ० तृ० ११६ आ ।

उद्दिगण — उदीर्गम् — पीडितम् । आच० ८६३ । विषाक्षोदय-
मागतम् । प्रज्ञा० ४०३ ।

उद्दिग् — उदीर्गम् — दयत उदीर्गणरणेन कोदितम् । भग० ९० ।

उद्दिप्रमोह — उदीर्गमोहः — उत्कटप्रेदमोहनीयः । भग० ९२३ ।

उदीणवाहण — उदगेव उदीचीर्षं प्रागेव प्राचीर्षं उदीचीर्षं च
तदुदीच्या आगमत्वात् प्राचीर्षं च तदुदीच्याः प्रयाससत्त्वाद्
उदीचीर्षप्राचीर्षम् । दिग्मन्त्रं क्षेत्रदिग्पेक्षया पूर्वोत्तरदिगित्यर्थः ।

भग० २०७ । उदीचीर्षं च तदुदीच्या आगमत्वात् प्राचीर्षं
च प्राच्याः प्रत्यासन्नत्वादिति । जं० प्र० ४८० ।

उदीणवाह — यः उदीच्या दिशः समागच्छति वातः स उदी-
चीर्षवातः । जीवा० २९ । यः उदीच्या दिशः समागच्छति
वातः, स उदीचीर्षवातः । प्रज्ञा० ३० ।

उदीर — उदीरिषु उदयप्राप्ते दक्षिते अनुदितास्ताव आह-
स्य करणेन वेदिनयन्तः ३ । ठाणा० १८९ । उदीरितवन्तः —
अध्यवसायवशेनानुशीर्षोदयप्रवेशनतः । ठाणा० १७९ ।

उदीरिह — उदीरयति — प्राक्कल्पेन प्रेरयति, पदार्थान्तरं प्रतिपा-
दयति वा । भग० १८३ ।

उदीरण — अनुदयप्राप्तस्य कारणेनाकृष्योदये प्रक्षेपणमिति ।
ठाणा० १०१, १९५ । उदीरणम् — अनुदितस्य कारणविशे-
षादुदयप्रवेशनम् । भग० ५३ । उदीरणाकरणवशातः कर्म-
पुद्गलानामनुदयप्राप्तानामुदयावलिकार्या प्रवेशनम् । प्रज्ञा०
२९२ । करणेनाकृष्य दक्षिणस्थोदये दानम् । ठाणा० ४१७ ।

उदीरणा — अश्राप्तसमये उदयप्रापणं तैव उदीरणा । जं०
प्र० १६८ । अश्राप्तकालफलानां कर्मणामुदये प्रवेशनम् ।
ठाणा० २२१ ।

उदीरणाभिव्ययं — उदीरणाभविकम् — तत्र अभिव्ययतीति भवा
तैव भविका, 'उदीरणा भविका यत्येति, उदीरणायां वा
भञ्जं — योग्यमुदीरणमभ्यमिति । भग० ५८ ।

उदीरिष्य — उदीरणम् — स्थिरस्य सतः प्रेरणम् । भग० १८ ।
उदीरणा — उदीरणा नाम अनुदयप्राप्ते विरेणाऽऽगमिना कालेन
यदेदमित्यर्थे कर्मदक्षिते तस्य विदिदाध्यवसायलक्षणेन कर-
णेनाकृष्योदये प्रक्षेपणं । भग० १५ ।

उदीरिय — उद् — प्राक्कल्पेनेरितं — प्रेरितं उदीरितं । जीवा० १९९ ।

उदीरिया — उदीरिता — स्वभावतोऽनुदितां पुद्गलानुदय-
प्राप्ते कर्मदक्षिते कारणविशेषेण प्रसिध्य याव वेदयते ।
भग० २४ । उदीरिता — उदयमुपनीता, वैरिता । भग०
१८५ ।

उदीरितं — उदीरयन्तं — वसवन्तरं प्रेरयन्तम् । ठाणा० १८५ ।

उदीरेह — उदीरयति — भगवि, प्रवर्णयति । ठाणा० १९७ ।

उदुम्बर — द्वितीयं महावृक्षम् । प्रज्ञा० १५१ । महावृक्षेण ।
आच० २३५ । कर्मविषाक्षव्याप्तमभ्यवनम् । ठाणा०
५०८ । स्वापशुविशेषः । आच० ८२८ ।

उदुम्बरदक्ष — सागरदक्षार्थदक्षः । ठाणा० ५०८ ।

उदुलसेज्जा-रघ्वेत । नि० सू० द्वि० ४९ आ ।
 उदुलसुह-ऋतुसुह, ऋतुशुभ वा-कालोचितम् । प्रश्न० १४१ ।
 उदू, उडू-द्विमासप्रमाणकालविशेष ऋतु । ठाणा० ३६९ ।
 उदूखल-काष्ठनिमित्त खण्डनोपयोगि शालम् । भग० २३३ ।
 आचा० ३४४ ।
 उदूकूढो-पाहनियतो । नि० सू० प्र० १८४ अ ।
 उदू-उद-म्लेच्छविशेष । चित्ततदेक्षणिकासी । प्रश्न० १४ ।
 उद्गमनप्रविभक्ति-चन्द्रसूर्योद्गमन-उदयन तत्प्रवि-
 भक्ती-रचना तादन्तियनमे यथा उदये सूर्यचन्द्रयोर्मण्डल-
 मर्ध्ण प्राचया चारुण प्रकाशस्तथा यथाभिनीयते तदुदय-
 मनप्रविभक्ति । पद्यो नाव्यविधि । ज० प्र० ४१६ ।
 उदूगीर्णं वास्तम् । उक्त० ३३९ ।
 उद्ग्राहित-मेष्टितम् । टी १५९ ।
 उद्घाटित-प्रकाशित, प्रकटित । ठाणा० ४१२ ।
 उद्घाटितक-प्रथमो विधेय । प्रज्ञा० ४२५ ।
 उद्देहका-उद्देहका । दृ० द्वि० ६० आ ।
 उद्दगा-ऊर्ध्वकृतदण्डा ये सञ्चरन्ति । भग० ५१९ ।
 उद्दपुर-नगरनाम । भग० ६७५ ।
 उद्दडा ऊर्ध्वकृतदण्डा ये सञ्चरन्ति । निरय० २५ ।
 उद्दुको-जनोपहास । दृ० द्वि० २४२ अ ।
 उद्दस-नीन्द्रियजीवमेव । उक्त० ६१५ ।
 उद्दसा-नीन्द्रियविशेष । प्रज्ञा० ४२ ।
 उद्दसे-उद्दस । भाव० २१७ ।
 उदय मारणसिद्ध-उदये मारणान्तिके वेदगोदये मारणा-
 गितकेऽपि न शोभं कार्य । योगसमूहे एकोनविंशतमो योग ।
 भाव० ६६४ ।
 उद्दर-सुभिक्ष । नि० सू० प्र० ८९ आ सुभिक्ष । नि०
 सू० प्र० ३१५ अ । ऊर्ध्वदरं ते दया ऊर्ध्वं यत्र पूर्वन्ते
 सद्दुद्वदाम् । दृ० द्वि० १०० अ । दुविषा दय-वर्णदया
 य पोद्दरा य, ते ऊर्ध्वं पूरति जत्य ॥ उद्दर-सुभिक्ष ।
 नि० सू० प्र० २२६ अ ।
 उद्दयण-उत्थान-नाश । दृ० द्वि० ७९ अ ।
 उद्दयण - अपद्रावणम्-अतिपातविर्वाहिता पीडा । पिण्ड-
 ३७ ।
 उद्दयणकर - मारणात्तत्वेदनाकारि धनहण्युपद्रवकारि-
 वा । औप० ४२ ।

उद्दयणया-कृष्णात्पारणता । भग० ६३ । विज्जाए सप्यो
 अन्यत्र नीयते । नि० सू० प्र० ३३५ अ ।
 उद्दयणा-उपद्रवणमपद्रवण वा । प्राणवधस्य नवमं पर्याय ।
 प्रश्न० ५ ।
 उद्दयान्तगणे-मगविशेष । ठाणा० ४५१ ।
 उद्दयिया-अवदाविता - उदरासिता । भाव० ५७४ ।
 मारिता । भग० ७६६ ।
 उद्दयति - अपद्रावयति-नीविताद् व्यपरोपयति । प्रज्ञा०
 ५९३ ।
 उद्दयेउ-अपद्राव्य । उक्त० २०७ ।
 उद्दयेह-विनाशयत । उपा० ४९ ।
 उद्दयेहिह - अपद्रावयिष्यति-उपद्रवाद् करिष्यति । भग०
 ६९१ ।
 उद्दयिता-जोषमाना । ज्ञाता० २७ ।
 उद्दयि उद्दयति-रचयति । भग० ६३ । उद्दयति-जलस्योपरि
 यति । भग० १८४ । अपद्रवति-म्रियते । भग० १११ ।
 उद्दयिमा-उपद्राविका, उपद्रवकारिणी । औप० १७ । उप-
 द्रोही । औप० १५ ।
 उद्दयिमा-अपद्राव-मृवा । भग० १११ । अपद्राव-मृवा ।
 ठाणा० ४७१ । अपद्राव-मृवा । जीवा० २६३ । ज०
 प्र० ४२५ ।
 उद्दयण-उदयण, वैषम्यम् । भाव० ४३७ ।
 उद्दयण-भूतकम् । भाव० ७०० ।
 उद्दयणमसाय-अपद्रावमलुका, भगारेण परिद्विता । नि०
 सू० प्र० १०९ आ ।
 उद्दयि - उद्द - सिद्धविषये मरस्यान्त-सूदनचर्मनिषेधानि
 उद्दयि । आचा० ३१४ ।
 उद्दाम - दहाम - चरणविनाशकीकोपमर्मनिर्देशत्वाद् द्रुत-
 चारी । अनु० २६ ।
 उद्दामिया-उद्दामिता-अपनीनबन्धन, प्रलभिता । विषा०
 ४९ ।
 उद्दयति-अपद्रावित-अपैर्निमुच्यन्ते । उपा० १७७ ।
 उद्दयण वीतमयणपरे राया । नि० सू० प्र० ३४६ आ ।
 उद्दाल - अवदाल, म्दिलनं, पादादिग्रन्थे अधोगमनम् ।
 म्दिलनम् । जीवा० २३२ । राज० ९१ ।
 उद्दालक-एकोऽकद्वीपे दृष्टविशेष । जीवा० १४५ ।

उद्दाला-उद्दालाः, हुमविशेषः । जं० प्र० १८१ ।

उद्दालिथो-उद्दालितः-बलादुद्धीतः । भाष० ७१७ । अप-
हृतः । उक्त० ३०१ ।

उद्दावणया-उद्दासनम् । भग० १८४ ।

उद्दायो - उद्दावः-स्थानान्तरेष्वद्याप्यसङ्कामितः । जीवा०
३५५ ।

उद्दाह-प्रकृते दाहः । ठाणा० ५०८ ।

उद्दिक्खाहि-प्रतीक्षस्व । नि० चू० प्र० ३२२ अ ।

उद्दिष्ट-भावदर्शिकाः फलपेडनः धमणान्-साधून् उद्दिश्य
दुर्भिक्षापगमादौ यद्भिभावितरणं तदौद्देशिकमुद्दिष्टम् । प्रथ०
१५३ । उद्दिष्टम्-स्वार्थमेव निष्पन्नमनानादिकं-मिह्वाचरणं
दानाय यद् वृषकल्पितं तत् । पिण्ड० ७७ । उद्दिष्टोद्देशेन
भाषासंज्ञे । नि० चू० द्वि० १६३ अ । भाषति । नि० चू०
द्वि० १६३ अ । वक्ष्यमाणायः प्रथमो भेदः । भाषा० ३५७ ।
उद्दिष्टा-अमावास्या । भग० १३५ ।

उद्दिष्टभावेसं-समगा निगमं सङ्गं तावत्ता मेदय आजीव
एतेषु उद्दिष्टभावेसं भणति । नि० चू० प्र० २३० आ ।

उद्दिष्टमसं-उद्दिष्टमसं-दानाय परिकल्पितं यद्भक्षणानादिकं
तत् । द्वय० ३९९ ।

उद्दिष्टमपरिणपाय - उद्दिष्टं-तमेव भावकमुद्दिष्टं कृतं
भक्तं-ओदनदि उद्दिष्टभक्तं तत्परिणपायं केनास्युद्दिष्टभक्त-
परिणतः, धमगोपासकस्य दशमी प्रतिमा । सम० १९ ।
उद्दिष्टवज्रप-उद्दिष्टवर्जकः, भावकस्य दशमी प्रतिमा । भाष०
६४६ ।

उद्दिष्टसमावेसं-निगमेषा-साह । नि० चू० प्र० २३० आ ।

उद्दिष्टा-उद्दिष्टा-यस्याः स्थापनायाः उद्दिष्टा आरोपणा हांनु-
मिष्टा सा ईदितता । द्य० प्र० ७५ आ । अमावास्या ।
जीवा० ३०५ । ठाणा० २३७ । राज० १२३ । उपदिष्टा ।
औप० १०० । विषा० ९३ । कथिताः । उक्त० २२९ ।

उद्दिष्टाभो-उद्दिष्टा-सामान्यतोऽभिहितः । ठाणा० ३०८ ।

उद्दिष्टो-उद्दिष्टः-प्रतिपादितः । सूत्र० १०६ ।

उद्दिष्टा-प्रगुह्यतः । दृ० द्वि० ६१ आ ।

उद्दिष्टं । दृ० प्र० ८३ अ ।

उद्दिष्टति-उद्देशपञ्चे इत्यर्थः । नि० चू० प्र० २९१ आ ।

उद्दिष्टिययस्य-गुरुसमक्षं उद्दिष्टं-प्रतिपातं वक्षं उद्दिष्टयम् ।

दृ० प्र० ९७ आ ।

उद्दिष्ट-उद्दिष्ट, उद्दिष्टति । भाषा० ३२५ ।

उद्दिष्टसपविमसगती-उद्दिष्टप्रविमसगतिः-प्रविमसं प्रति-
नियतमाचार्यादिकमुद्दिष्टं यत्तत्पार्श्वं गच्छति सा । विद्यायो-
गोत्तमोदसो भेदः । प्रज्ञा० ३२७ ।

उद्दिष्टामि-वाचयामि । विष्टे० १२९५ ।

उद्दिष्टं-उद्दिष्टम्, (देखे०) । दृ० द्वि० १०५ अ । नि०
चू० प्र० २२७ अ ।

उद्दिष्टसेस-अं छुं गेहिं, अप्यगृह्णा वाहिं गिणीतं तं मौं
सेतं छुविं । नि० चू० द्वि० २० आ ।

उद्देश-उद्देश-अध्ययनेकदेशभूतम् । दश० ७ । उद्देशं
उद्देश-वस्तुनः सामान्याभिधानं । विशे० ६३९ । राज-
नायकप्रदानम् । द्य० प्र० २६ अ । उद्दिष्टस्ये इति उप-
देशः, सद्वर्तकसंन्यादेव । नारकादिभ्योऽपदेशः उद्दावचगोप्रा-
दिभ्योऽपदेशो वा । भाषा० १२४ । गुरुवचनविशेषः । अतु०
४ । यावदर्थिकादिप्रतिधानम् । पिण्ड० ३५ । उद्देशानु-
द्देश-सामान्याभिधानरूपः । अतु० २५७ । उद्देशाः-
द्वीत्समुद्देशादुद्देशावयवविशेषः । भग० ७६९ । अध्ययनार्थ-
देशाभिधायी अध्ययनविभागः । भग० ५ । सामान्याभि-
धानमध्ययनम् । भाष० १०४ । गुरोः सामान्याभिधायि-
वचनम् । उक्त० ७३ । उद्देशो अभिनवस्त । नि० चू०
प्र० २२३ आ । वाचयामीति गुरुमतिहास्यः उद्देशः । विशे०
१२९६ । अविवेतिभो उद्देशो । नि० चू० द्वि० १०८ अ ।
क्षेत्राद्यविभागः । दृ० द्वि० २६९ अ ।

उद्देश-उद्देशकः-श्रीश्रियजन्मुविशेषः । जीवा० ३२ ।

उद्देशणतेवासी-उद्देशनान्तेवासी । ठाणा० २४० ।

उद्देशणकाला-उद्देशनकालः-उद्देशावसराः श्रुतोपचार-
रूपाः । सम० ४६ ।

उद्देशणायरिय-उद्देशनान्तर्यामि, आचार्यविशेषः । दश०
३१ ।

उद्देशणायरिय-उद्देशनम्-आशुदेः पठनेऽपि कारित्वकालं
तत्र तेन वाऽऽचार्यः-गुरु-उद्देशनान्तर्यामि । ठाणा० २४० ।

उद्देशिअ-उद्दिष्टं यद् यत् औद्देशिकम्-उद्दिष्टकर्मणि-
भेदम् । दश० १७४ ।

उद्देशिअचरिमतिग-उद्देशाचारमतिगतम्, औद्देशिकस्य
पामोऽध्ययनप्रत्ययविषयम् । दश० १६० ।

उद्गाह्या-उद्गायिताः । उत० १०० । कोन प्रमृताः । उत० ३६४ ।

उद्गाह्या-उद्गायिताः सप्तययताः । उत० १७९ ।

उद्गायमाणो-उत्तिष्ठन् । प्रश्न० ६२ । उद्गायमाणः-प्रत्येमानः । ज्ञाता० ५० ।

उद्गारपल्लोचने -- तत्र चक्षुष्याणस्त्वक्पलायप्रणां तत्त्व-
/ण्डानां वा तद्द्वारेण द्वीपममुद्राणां वा प्रतिसममुद्राण-
अपोद्गारमपहरणमुद्गारः तद्विषये सप्तप्रधानं वा पल्लोपम-
मुद्गारपल्लोपमम् । अत्र० १८० ।

उद्गाद्यर्ण-कार्पस्य निष्पादनम् । अत्र० प्र० १७२ अ ।

उद्दिष्ट-उद्भूतः-वेदादिप्रतिवेदितः । जं० प्र० २७७ ।

उद्दिष्ट-उद्भूता-निष्काशनम् । ठाणा० ४६३ ।

उद्गी-उद्भिः । जं० प्र० ४५४ । भेदितुं पण्डितो च लणे
विन्धारिण्य बाहिरभो । उल्लसत्य एवो बाहिरउद्गी मुणे-
यको । अंगुष्ठे मेरुवित् विन्धारिय पण्डितो बाहिरु । ठाण-
मार्ग एवो भणितो अर्द्धभूतवदिति । आष० ७९८ ।

उद्गीमुल्लङ्घनमुद्रा-ऊर्ध्वमुल्लङ्घनमुद्रा-
सुरिभता-ऊर्ध्वमुखस्य कलमुद्रा-पुष्पस्येव-नालिकापुष्पस्येव
संस्थित-संस्थानं यस्याः सा । सर्व० ६७ ।

उद्गुह-उत्पन्नतो विप्रसृतः । जं० प्र० ५१ । जीवा०
१६०, २०६ ।

उद्गुताप-उद्गतया-द्वर्णातिशयेन । भग० ५२७ ।

उद्गुह्यमाण-उपाद्यमानम् । औप० ४७१ ।

उद्गुह्य-उद्गतः-उद्भूतः । औप० ५ । इतस्ततो विप्रसृतः ।
सर्व० २१३ । उद्गुह्यतः । भग० ५४० । उद्गुह्यता-तायुना ।
ज्ञाता० ८० ।

उद्गुहाप-उद्गतया-कलादीनामुद्भूतत्वेन, उद्गतया वा
सदृश्या । भग० १६७ ।

उद्गुह्यमाण-उपाद्यमानम् । औप० ४७१ ।

उद्गुह्य-उपाद्यमानम् । उद्गुह्यतः । नि० चू० प्र० ३१५ आ ।

उद्गुह्य-उद्गतः । आष० ५२० ।

उद्गुह्यता-मार्ग्या । नि० चू० प्र० ३२४ आ ।

उद्गुह्यतः-मार्ग्यतः । ठाणा० ११४ ।

उद्गुह्यतः-उपाद्यमानम् । अत्र० प्र० १६८ अ ।

उद्गुह्यतः-उपाद्यमानम् । अत्र० प्र० २०६ आ ।

उद्गुह्यतः-उत्तिष्ठन् । प्रश्न० १५४ । पामिज्जं, मिश्रादीपः ।
आ वा० ३२९ ।

उद्गुह्यतः-उत्तिष्ठन् । अत्र० ५८७ ।

उद्गुह्यतः-उत्तिष्ठन् । अत्र० प्र० २९ आ ।

उद्गुह्यतः-उत्तिष्ठन् । अत्र० ५८७ ।

उद्गुह्यतः-उत्तिष्ठन् । अत्र० प्र० २९ आ ।

उद्गुह्यतः-उत्तिष्ठन् । अत्र० प्र० २९ आ ।

उद्गुह्यतः-उत्तिष्ठन् । अत्र० प्र० २९ आ ।

उद्गुह्यतः-उत्तिष्ठन् । अत्र० प्र० २९ आ ।

उद्गुह्यतः-उत्तिष्ठन् । अत्र० प्र० २९ आ ।

उद्गुह्यतः-उत्तिष्ठन् । अत्र० प्र० २९ आ ।

उद्गुह्यतः-उत्तिष्ठन् । अत्र० प्र० २९ आ ।

उद्गुह्यतः-उत्तिष्ठन् । अत्र० प्र० २९ आ ।

उद्गुह्यतः-उत्तिष्ठन् । अत्र० प्र० २९ आ ।

उद्गुह्यतः-उत्तिष्ठन् । अत्र० प्र० २९ आ ।

उद्गुह्यतः-उत्तिष्ठन् । अत्र० प्र० २९ आ ।

उद्गुह्यतः-उत्तिष्ठन् । अत्र० प्र० २९ आ ।

उद्गुह्यतः-उत्तिष्ठन् । अत्र० प्र० २९ आ ।

उद्गुह्यतः-उत्तिष्ठन् । अत्र० प्र० २९ आ ।

उद्गुह्यतः-उत्तिष्ठन् । अत्र० प्र० २९ आ ।

उद्गुह्यतः-उत्तिष्ठन् । अत्र० प्र० २९ आ ।

उद्गुह्यतः-उत्तिष्ठन् । अत्र० प्र० २९ आ ।

उद्गुह्यतः-उत्तिष्ठन् । अत्र० प्र० २९ आ ।

उद्गुह्यतः-उत्तिष्ठन् । अत्र० प्र० २९ आ ।

उद्गुह्यतः-उत्तिष्ठन् । अत्र० प्र० २९ आ ।

उन्नामिज्जर(ए) - उन्नामिन् - उत्खिन्, प्रमिदि यन् इति-
यावत् । अनु० १४३ ।

उग्रिद्रीकृतं - भेषितम् । जीरा० २७१ ।

उग्रिय - औषिकम् । टाण्ड० ३३० ।

उन्मशजटा - मरीचिकेशः । टाण्ड० ७१ ।

उन्माधितः । आर० १५६ ।

उपकारिका - राजधानीस्थासितस्त्रप्रस्तादावनमकारीनां पी-
ठिता । जीरा० ७३२ ।

उपकार्यैकारिका - राजासुपराजोपकारिका । अ० प्र०
३२१ । जीवा० २२० ।

उपगतस्त्रार्थ - उपगतभाष्यत्वं - उपगतयोगाश्चानुपायता ।
चतुर्विधितमो मयनामिश्रयः । सम० ६३ ।

उपगृह्णन् - परिव्रजन् । नि० चू० प्र० २५६ आ ।

उपघत्तन् - निर्दमन् । औष० १६२ ।

उपचपद्रव्यमन्दा - य पतिस्थितरजरीरतया ममनादि
व्यापारं कर्तुं न शक्नोति । सू० प्र० ११२ अ ।

उपचपभायमन्दा - यो बुद्धेरपचयेन यत्कृतः कार्यं कर्तुं
नोक्तवत् । सू० प्र० ११३ अ ।

उपचारोपेत - उपचारोपेतत्वं - अभावात् । मृतीयो वचनाति-
त्य । सम० ६३ ।

उपचयमन्तो - वलियमरीशेः । नि० चू० प्र० २६६ आ ।

उपदर्शना - लब्धदर्शनीयवर्णपरपेते नवमन् । टाण्ड०
७३ ।

उपदिष्टा - महाकल्याणरुग्मन्धितया पुण्यतिथिबेन प्र-
ख्याता, तथा धीर्मातीषु च निरुपेयानि ननुमामकनि
थिचिरार्थं । सू० ४०८ ।

उपदेशः - भुतस्य पदार्थः । विश० ४१६ ।

उपधानकं - द्रव्योपधानम् । आर० ६६८ । विष्णुवेद्या ।
विन्दोमहा, तपनीयमार्थो भण्डोपधानकः । पीला० २३१ ।

उपनीतवार्य - उपनीतवार्यत्वं - मालकोभादिधामगणपुनरुत्ता ।
मालो वचनातिशयः । सम० ८२ ।

उपपत्तिः । भग० १५ ।

उपशृङ्खन् - अनुदधन् । ज्ञावा० १८ ।

उपयोगपरिभोगः - अग्रजानिहान्तानां बहुसम्पत्तानां
वर्षनसम्पदावधानमपि परिभोगम् । तन्वा० ७-५६ ।

उपमानं - हणन् । औष० १७१ । भृगुपरिभाष्यम्
समानार्थोपमाने मन्त्रमन्त्रिगन्धर्वज्ञानमुपमानम् । टाण्ड०
२६७ ।

उपयुक्तद्रव्यसम्पत् - यदुत्पन्नं - अल्पद्वयं श्रेयं सन् -
ममाधानाय प्रयानि हरः । आर० १५६ ।

उपरतकापिर्वी - अल्पमन्त्रदत्तयोगात्तया मावदयेतेनो
निगम्य विद्या । द्वाद्विद्विद्यागान्धर्वीनो मेरः । आर०
६११ ।

उपरिगन्तुल्लङ्घनतरा - तत्र निर्युक्तोऽसम्पत्तिः नृ-
ल्लङ्घनप्रमाणं ल्लङ्घनप्रमाणं यावन्मो नर मोच-
नयतानि तावन्मो रत्नमन्त्राणि बुधिमो नै द्रव्यो मे त-
रितनृल्लङ्घनतरा । मेरी ११० ।

उपरिमाण - उपरितना । आय० ६४१ ।

उपर्यविभ्रमः । आर० १०६ ।

उपलिपति - पदचुम्बन्य तत्किमप्ययं च मोमपतिना
रुग्मं भजन्ति । ज्ञावा० ११० ।

उपयस्तुं - उपतपाय कर्तुम् । निग० १६३ ।

उपयैतो - उपागच्छन्, आयच्छन् । आय० ४१४ ।

उपशान्तिपक्षः - उपशान्तिकोश इत्यादि उदुपागवत्पक्ष-
आत्मपरिणाम इति भावना । टाण्ड० ३७६ ।

उपशान्ता - प्रवेशतोऽप्यवैद्यमाना कथाया । टाण्ड० ५ ।

उपक्षा - द्वेषः । अ० प्र० ३ अ ।

उपसंघ - उपागच्छन् - उपसंगतिः । भग० १०४ ।

उपसंघदातोचना - भानोपनाया द्वितीयो मेरः । सम० प्र०
४८ आ ।

उपसङ्घात - भनिएष्टवत्पुनरुत्ता । मेरी १११ ।

उपसर्ध - उपस्यत् । अ० प्र० २२० आ ।

उपस्थापनं - पुनर्दीप्तं पुनरुत्तं पुनरुत्तारोपणम् । तन्वा०
५-२० ।

उपस्थापयितुं - अन्वयान्तरकृतम् । सम० प्र० २१० अ ।

उपसृजति - चप्रापि प्रशान्तयति । आय० ४२४ ।

उपहित - भोजनमन्त्रे नैविन भजयिषि भाषः । टाण्ड०
१४८ ।

उपादानकारणं - मुदादि । टाण्ड० ८१ ।

उपाधिः - उपाधानमुपाधि - दक्षिणः । भग० ४ ।

उपाया - व्याख्याज्ञानि । आर० ८२ ।

उपायोपेयभावलक्षणः—वचनरूपायत्तं प्रकरणमुपायः तत्प-

रिक्तान् गोपेयम् । प्रज्ञा० २१

उपाद्वैभाग—पोषचतुर्धभागः । आचा० ३२६ ।

उपालम्भ—उपाालम्भः विनयेत्यपि द्वित्वविधायिनः । ज्ञाता० ५७ ।

उपालक—निर्व्यूहः, गवाक्षः । दण० प्र० १३३ अ ।

उपैति—करोति । आचा० २१७ ।

उपोद्घातनिर्युक्तिः—विर्युक्तिमेव । ठाणा० ६ ।

उपपश्यं—उत्पत्तिर्ह—उद्भूतम् । ज्ञा० ११९ ।

उपपञ्जते—उपपद्यते, एतदभावात् रक्षासिद्धयन्ति । ज० प्र० २५६ ।

उपपञ्जमाणकालं—उपपद्यमानकालं—आद्यसमयादारभ्यो-
त्पन्नवन्तसमयं यावदुत्पन्नमानस्यैष्टव्याद् वृत्तमानभविष्य-
त्कालविषयं द्रव्यम् । भग० १८ ।

उपपट्टा—श्रीश्रियविशेषः । प्रज्ञा० ४२ ।

उपपण—उत्पन्न—विधिना प्राप्तम् । दण० १८१ ।

उपपणमिद्विस्तया—उत्पन्नमिधित्वा—उत्पन्ना मिधित्वा अनु-
त्पन्नं सह सहक्या पूरणार्थं यत्र सा । सत्यामुपाभावाभा-
वप्रयोगे मेवः । प्रज्ञा० २५६ ।

उपपत्ति—उत्पत्ति—निदानम् । दण० प्र० ११ अ ।

उपपत्तिअं—पर्वतिथिमतश्चैकान्तिकं ओज्यम् । दृ० डि० १९२ अ ।

उपपत्तिभा—उत्पत्तिरेव न शास्त्राभ्यासकर्मपरिशीलनादिकं
प्रयोजनं—कारणं यस्याः सा औत्पत्तिकी । नदी १४४ ।

उपपत्तिकसाय—द्रव्यादेर्वाहात् क्वायग्रभवः तदेव क्वाय-
मिति तत्वात् उत्पत्तिकसायः । आच० २१० । शरीरं पृथि-
क्नेत्रवास्तुम्यावाद्यो यदाद्रियं तेषामुत्पत्तिः । आचा० ११ ।

उपपत्तिया—औत्पत्तिकी—उत्पत्तिरेव प्रयोजनं यस्याः सा,
बुद्धिविशेषः । आच० ४१४ । उत्पत्तिकी—अवस्थाप्राप्तव-
भूतविययास्माद्रसनशीला । राज० ११६ ।

उपपत्ती—उत्पत्तिरः स्वस्वकामादिपरिनिर्मितं दातव्यकादि ।
आच० ४५१ । आरम्भमानम् । ठाणा० २८५२ मासा-
न्वयो या न विधेयत । ठाणा० ४४९ ।

उपपन्न—उत्पन्नविषय—सत्यामुपाभावाभेदः । दण० २५९ ।

उपपन्नमीसते—उत्पन्नविषयं मिश्रं—सत्यामुपा उत्पन्नमिधं
तदेतत्तन्निमित्तम् । ठाणा० ४६९ ।

उपपन्ते—भूतव्यवृत्ततः । ज्ञाता० ४६ ।

उपपयनिषय—उत्पातः—आकाशे उपलब्धं निपात—तस्माद-
वपतनं उत्पातपूर्वो निपातो यस्मिन् तदुत्पातनिषयम् ।

दिव्यनाथविधिः । ज० प्र० ४१२ ।

उपपाउ—उपरितः—उपरिष्ठात् । दण० ३८ ।

उपपामुहो—उपरिमुखः । भाव० १६१ ।

उपपाहुसो—उपरिभूतः । भाव० ५०२ ।

उपपलं—उत्पल—नीलोत्पलादि । भावा० १४८ । चतुरशीति-
दत्तकान्तगतसहस्राणि । जीवा० ३४५ । गर्दभकम् ।

राज० ८ । जीवा० १७७ । उत्पलउष्ट्रं, नीलोत्पलं वा ।

जीवा० २७७ । उत्पलं । प्रज्ञा० ३७ । जलरुहविशेषः ।

प्रज्ञा० २३ । कालविशेषः । भग० २७५ । उत्पलं—चतु-

रशीत्या सत्सत्पलकः । अनु० १०० । उत्पलार्धं—एका

दशवर्ते प्रथम उद्देशः । भग० ५११ । कालविशेषः । भा०

८८८ । भग० २१० । कालविशेषः । सूर्य० ९१ । नीलो-

त्पलमुत्पलउष्ट्रं वा । सम० ६१ । औप० १६ । आर्यकन्ये

विमालविशेषः । सम० ३८ । उत्पलकुष्ठं—गन्धद्रव्यविशेषः ।

ज्ञाता० १२९ । उत्पलं—नीलोत्पलादि । दण० १८५ ।

उत्पलं—कुष्ठम् । ज० प्र० ११५ ।

उत्पलंग—उत्पलार्धं—चतुरशीतिर्हुकगतसहस्राणि । जीवा०
३४५ । कालविशेषः । ठाणा० ८६ । उत्पलान्नं, कालवि-
शेषः । सूर्य० ९१ । भग० ८८८ । उत्पलार्धं चतुरशीत्या
लक्षेर्हुकं । अनु० १०० ।

उत्पलगुप्ता—उत्पलगुप्ता, पुष्करिणीनाम । ज० प्र० ३१५,
३६० ।

उत्पलनालं—उत्पलनाल—उत्पलं—नीलोत्पलादि नालं—तार्यै-
वाधारः । आचा० ३४८ ।

उत्पलपउमोपसोमिता—उत्पलपद्योपसोमिता । भाव०
८१९ ।

उत्पलवेष्टिया—उत्पलवेष्ट्यानि निम्नमन्त्रिणान् प्राशस्त्या
मैक्ष्वेत्येन-येषां सन्ति ते उत्पलवेष्टिकाः । औप० १०९ ।

उत्पलयं—उत्पलक—वर्धनकम् । जीवा० १८२ ।

उत्पलहृत्थया—उत्पलहृत्थयजलजमुमुक्षुमृद्विधेयाः । ज०
प्र० ४४ । उत्पलहृत्थयजलजमुमुक्षुमृद्विधेयाः । राज० ८ ।

उत्पलहृत्थय—उत्पलहृत्थकः—उत्पलहृत्थयजलजमुमुक्षुमृद्वि-
धेयः । जीवा० १९१ ।

उष्णला-पिशचेन्द्रकालस्य स्तीथान्नमहिषी । ठाणा० २०४ ।

पुष्परिणीविशेषः । जे० प्र० ३६० ।

उष्णलाई-गर्भकानि ईष्यतीकानि वा । जे० प्र० २६ ।

उष्णलावय-उत्प्लावयति । दश० २०५ ।

उष्णलुज्जला-उत्प्लोज्ज्वला, पुष्परिणीनाम । जे० प्र० ३३५, ३६० ।

उष्णलुहस्य-उत्प्लोहस्यक-एकादशशते प्रथमः । भग० १६६ ।

उष्णह-उत्पय-उन्मार्ग । उता० ५४८ । परममयः । ठाणा० २४१ ।

उष्णा-उत्पाद । ठाणा० १९ ।

उष्णाहभो-उत्पातः । भाव० १९८ ।

उष्णाहसा-उत्पादयितुं-सम्पादनाय, अथवाऽनुपचाना भोगा-
नामुत्पादयिता-उत्पादकः । ठाणा० २६४ । सम्पादनशीलः ।
ठाणा० ३८६ ।

उष्णाह्या-उत्पाता-अनिष्टसूचका धिररह्यादयस्तुते-
का येनप्राप्ते औत्पातिका । सम० ६२ ।

उष्णा-उत्पात-सहजधिररह्यादिलक्ष्णोत्पातफलनिष्पन्न-
निमित्तज्ञम् । सम० ४९ । उत्पादः । भाव० ६६२ ।

उष्णापति-उत्-आमत्येन वाक्यति । नि० बृ० प्र०
२५२ आ ।

उष्णाएमाणे-उत्पादयन् । उता० १५७ ।

उष्णाभो-उत्पाद-उत्पत्तिरेतुभूतः क्रियालक्षण । विशेषे
२४१ ।

उष्णासै-उत्पाद-सहजधिररह्यादिः । ठाणा० ४२७ ।

उष्णाय-उत्पातपूर्व-प्रथमपूर्वनाम । ठाणा० ४८४ । उत्पात-
प्रवृत्तिविकारी रक्तप्रवादि । प्रथ० १०९ । उत्कृष्टातद्विरदा-
दादिष्वम् । अनु० २१९ । उत्पाद-यतो नामुत्पन्नं यस्तु
सदृश्यते अतोऽयमपि वस्तुलक्षणम् । भाव० २८२ । उत्पा-
त-सहजधिररह्यादिकम् । भाव० ६६० । उत्पान-वपि
हस्तितादि । सूत्र० २१८ । प्रथमपूर्वम् । नदी ५२ । ठाणा०
१९९ ।

उष्णायण-उत्पादक-ने भूमि भित्वा समुत्तिष्ठन्ति ते । ब्य०
टि० २८८ आ ।

उष्णायण-उत्पादना-सम्पादने, गृहस्थातिपन्नादेशपानेन-
मिलनं । ठाणा० १५९ ।

उष्णायणा-उत्पादना-भाष्यादिका योऽन्यथा । प्रथ० १५५ ।

भाष्यादिलक्ष्णदोषविशेषः । भाव० ५७६ ।

उष्णायणोद्यताते-उत्पादनया-उत्पादनाद्ये, उत्पात-
अशुद्धता उत्पादनोपपातः । ठाणा० ३२० ।

उष्णायणव्यय-उत्पातपूर्वतः । सम० ३३ । त्रिगुणोद्योग-
नाय यत्रायत्योस्तति सः । भाव० १५४ ।

उष्णायणव्ययया-उत्पातपूर्वता-यत्रागल बहवः स्वार्थमपि-
मानवायिनो वैमानिका देवा देव्यथ त्रिविधरीडानिमित्तं
वैक्रियशरीरमारचयन्ति । राज० ७९ ।

उष्णायणव्ययया-यत्रागल बहवो व्यन्तरदेवा देव्यथ त्रिवि-
धरीडानिमित्तं वैक्रियशरीरमारचयन्ति । जे० प्र० ४४ ।
जीवा० १९९ ।

उष्णायणव्यय-उत्पादपूर्वम्, तस्य मध्यद्वयार्ण पञ्चवाम य
उष्णायणगीकांते पण्यवणा कया । नदी २४१ । यत्रोत्पाद-
माश्रित इव्ययवर्षाणां प्रत्यक्षा कृता तद् । सम० २६ ।

उष्णाया-त्रीन्द्रियविशेषः । प्रता० ४२ ।

उष्णाल-प्रहरणयोगविशेषः । जीवा० २३२ । प्रहरणबीदा-
प्रहरणस्थानम् । राज० ९३ । मलवारणम् । जीवा० २७५ ।

उष्णालसंतिभो-उत्पादसंतिभ-मलवारणसंतिभ । जीवा०
२७९ ।

उष्णासितो-उत्पासित-अभ्युत्थितः । भाव० १०१ ।

उष्णासिया-हमिता । नि० बृ० प्र० ६९ अ ।

उष्णि-उपरि । भग० ८२ । ठाणा० ४३२ ।

उष्णिजल-उष्णजल-आकुलकम् । राज० ५२ ।

उष्णिकु-श्यामयुक्तम् । जे० प्र० ४० । श्यामयुक्तं, त्वरि-
तम् । ठाणा० ३९६ । अनु० १३७ । आकुल रोपमूर्तं
योग्यते । श्यामयुक्तं वा । जीवा० १९४ । भेती । जाला०
१६१ ।

उष्णिष्टणयं-उत्पिष्टनयं-कुट्टनोत्पिष्टना । उता० ८ ।

उष्णिष्टणा-उत्-आमत्येन चिदना उत्पिष्टना । उता० ८ ।

उष्णित्यं-श्यामयुक्तम् ।

उष्णित्यं-उत्पिष्टनयं-आवादनयनः । प्रथ० ६३ ।

उष्णित्यं-मुहुः श्वननम् । ब्य० टि० ५२ आ ।

उष्णित्यं-मुहुः श्वननम् । ब्य० टि० ५२ अ ।

उष्णिला-उत्पिष्टनयं-आवादनयनं प्यावनम् । ब्य० टि०
१० अ ।

उप्पील-उत्पील-समूहः । प्रश्न० ५० ।
 उप्पील-उत्पील-प्रावत्येन वाधते । शीवा० ३२६ ।
 उप्पीलिय-उत्पीलित्वा प्रत्ययारोपणेन, चाह्वी बद्धा । भग० १९३ ।
 गादोक्ता । रात्रि० ११८ । भग० ३१७ । ज्ञाना० २२१ ।
 जीवा० २५१ । उत्पीडितः-मादं बद्धः । प्रश्न० ४७ । उत्पी-
 डित्वा-गुणसारणेन कृतावमीडा, शरी बद्धा वा । भग०
 ३१८ । कृत्प्रत्ययारोपणा । विपा० ४७ । आरोपितप्रत्ययाः ।
 औप० ७१ । आश्रान्ता गुणेन । ज्ञाता० ८५ ।
 उप्पीलेज्जा । भग० ७६६ ।
 उप्पुया-उत्प्लुता-उत्प्लुका । प्रश्न० ५२ ।
 उप्पूर-उत्पूर-प्राचुर्यम् । प्रश्न० ४३ । जलप्लव । प्रश्न०
 ७६ ।
 उपेक्षेज्ज-उपेक्षयते । भाव० ६४० ।
 उपेक्षति-उत्स्पन्दते-प्रविवृति । उत० ३५५ ।
 उपेक्षन्तं । औप० १५५ ।
 उपेक्षितु-साधयेथाताम् दत्तवन्तः । आचा० ३४३ ।
 उपेक्षणा-अपेक्षारूपेण असह्यकारितं तन्मणोत्तारणम् ।
 वृ० द्वि० ६१ आ ।
 उपेक्षणा-उत्प्रासवम् । उत० ६५६ ।
 उपेक्षित-मण्डकवापसते । उत० ५५१ ।
 उपेक्षित-विगणितं द्वितीयमारी रमणादि वा निजसा-
 यम् । दत्त० वृ० ७७ । उपेक्षित-विगणितलोचनम् ।
 दत्त० १६८ । निष्पुणः । नि० वृ० प्र० २०१ आ ।
 उपेक्षामोक्षणीयं-सकरोष्मवर्णं यथा भवति । विपा०
 ८३ ।
 उपेक्ष-सुष्ठुम् । औप० ३० । शिरोवेष्टनम् । आचा०
 १८० । प्रमा० ८७ ।
 उपेक्षि-शिरोवेष्टनं, शेषक इत्यर्थः । टाण० ३०४ ।
 उपेक्षित-उत्तरीय छेदनम् । वृ० प्र० ३८५ आ ।
 उपेक्षित-किञ्चिद्विशेषः । नि० वृ० द्वि० १६६ आ ।
 उपेक्षित-जलमण्डल । नि० वृ० द्वि० १३ आ ।
 उपेक्षित-उत्प्रेर । नि० वृ० प्र० १८६ आ ।
 उपेक्षित-निष्पुणः । औप० ९७ ।
 उपेक्षित-अवबद्ध । भाव० २९९ ।
 उपेक्षित-उत्प्रेर । भाव० ४५३ ।
 उपेक्षित-उत्प्रेर । भाव० ६०७ ।

उप्पुह-अन्तःप्रवेष्टितम् । अनुत० ७१ ।
 उप्पुहनिबुद्धं-उन्मत्तमनसम् । प्रश्न० ६३ ।
 उप्पुह-तव । उत० १४७ ।
 उप्पुह-असंश्रुतपरिधानादि । वृ० वृ० २२५ आ ।
 उप्पुह-उत्प्रेर । उत० १९२ ।
 उप्पुह-अपेक्षितम् । पिण्ड० ९० ।
 उप्पुह-उत्प्रेर-विकृतम् । जं० प्र० १५० । अनुत० ७१ ।
 भग० ३०८ । स्पष्टम् । भग० ३०८ ।
 उप्पुह-उत्प्रेर-प्रावत्येन भ्रमयन्ति उद्गमाः-भिक्षाचरा । भग०
 प्र० १५३ आ ।
 उप्पुह-उत्प्रेर-याचात् । आचा० २९१ ।
 उप्पुह-उत्प्रेर-मम्मवः । ज्ञाता० ५० । सम्भूति । भग०
 ४७० ।
 उप्पुह-निष्ठावर्णं । नि० वृ० प्र० ५३ आ ।
 उप्पुह-उत्प्रेर-उत्प्रेरति । भाव० ३४२ ।
 उप्पुह-निष्ठावर्णः । नि० वृ० प्र० ३५ आ ।
 उप्पुह-भिक्षाचरप्रमः । द्य० प्र० २५० आ ।
 उप्पुह-उत्प्रेर-उत्प्रेरति । द्य० द्वि० ११ आ ।
 उप्पुह-उत्प्रेर-उत्प्रेरति । जारः । पिण्ड० १२३ । पारदा-
 रिकः । औप० ९२ । वृ० वृ० ४८ आ ।
 उप्पुह-भिक्षाचरप्रमः । नि० वृ० प्र० ७७ आ । नि०
 वृ० प्र० ३६ आ । पारदारिकाः । औप० ७५ । वृ० द्वि०
 २६ आ । पारदारिको । नि० वृ० प्र० १०७ आ । सपा-
 द्यो । नि० वृ० द्वि० ९४ आ ।
 उप्पुह-उत्प्रेर-उत्प्रेरति । प्रमः । द्य० प्र०
 १५३ आ ।
 उप्पुह-उत्प्रेर-उत्प्रेरति । द्य० द्वि० १५० आ । उप्पुह-
 मित्र-मनोपुष्टिस्थाने धेष्टुवृत्तभाष्यजितशान्ताया । भाव०
 ५७८ । अगती । दत्त० ५७३ ।
 उप्पुह-उत्प्रेर-उत्प्रेरति । वृ० वृ० ११७ आ ।
 उप्पुह-उत्प्रेर-उत्प्रेरति । वृ० द्वि० २६४ आ । उप्पुह-उत्प्रेर-
 उत्प्रेरति । भाव० ४२१ ।
 उप्पुह-उत्प्रेर-उत्प्रेरति । नि० वृ० प्र० ११३ आ ।
 मित्र-प्रमम् । टाण० २६६ ।
 उप्पुह-उत्प्रेर-उत्प्रेरति । महर्षिनामाचार्येण दत्तम् । वृ०
 वृ० ९३ आ । पारदारिका । औप० १४८ ।

उच्चायणा—उद्गावना—उद्देशना । अथ० ४८९ । उद्गेषणाति ।
शाता० १७७ । उद्गावना । दश० ४४ । प्रकाशनम् ।
मं० ५३ । अपघातना । उत० १६९ ।

उग्भिगा—उद्भिरो—भूमिमेदाज्जाता उद्भिजाः—राजनवाद्यः ।
ठाणा० ३८९ ।

उग्भिज । नि० ५० प्र० ३३५ आ ।

उग्भिज — उद्देशा — पञ्चलप्रवृत्तिशाकमजिवा । पिण्ड०
१९८ । उद्भिध भुवं आना उद्भिजा गजनवादिः । प्रभ०
९० ।

उग्भिजमाण—उद्भिदमान—उद्गादमानम् । जीवा० १९१ ।

उग्भिज—उद्भिदं उद्भिजं साधुभ्यो घृतादिशानिमित्तं द्रुतगते-
सुख्य गोमयादिभ्यमित्तक्षेद्यात् तयोर्गार्हपत्यं घृतादि
उद्भिजम् । द्वाप्तं उद्भुतमदोषः । पिण्ड० ३८ ।

उग्भिय—उद्भिदमुद्भिज उद्भिजम् येषां ते उद्भिजाः—पतत्र-
तक्षरीशारिणवाद्यः । दश० १४३ । उद्भिज—लघुवाच-
राष्ट्रपत्नम् । आचा० ३५५ ।

उग्भुतिया—आभ्युदयिनी, देवतापरिहृता गोवीर्यवन्दन-
मयी मेरी । आच० ९७ ।

उग्भुयायेड । दश० ५० ८० ।

उग्भिति—उग्भुवति । आच० ३५२ । ऊर्ध्वगति । उत०
१२७ ।

उग्भेदम्—उद्देशं—मासुरादि । अथामुग्भु । दश० १९८ ।

उग्भो—उगयत—उग्भो—विरोद्धतापानताकाधिल । ज्ञाता०
१५ ।

उग्भय—उग्भय—संयमार्थमवस्थेन धावत्येवयोगि । दश०
१५८ । संपादनात्, संज्ञासंज्ञाकरण, गत्यं सचक्रोदाह-
रणम् । आच० ४६९ ।

उग्भयभागा—उग्भयभागा—चन्द्रगोमयतः—उग्भयभागाभ्यां
पूर्वतः पश्चात्पक्षयोः मध्यन्ते—भुजवन्ते याति तानि उग्भय-
भागानि, चन्द्रस्य पूर्वतः पृष्ठतश्च भ्रममुपगच्छन्तीत्यर्थः ।
ठाणा० ३६८ । उग्भयभागानि—उग्भय—दिवनरात्री तस्य-
दिवस रात्रौत्यर्थः, चन्द्रगोमयादिमधिकृत्य भागो येषां
ताति । सु० १०४ ।

उग्भयभो—उग्भयतः, उग्भयो—पार्श्वयोः । सु० २९३ ।

उग्भयकण्डिय—उग्भयकण्डिय—यो द्वावि सुवार्धं दुग्भय-
मदीं ममर्थः । दश० ५० ६३ आ ।

उग्भयकाला—दिया रात्रौ यः । नि० ५० सु० ३१३ आ ।

उग्भयकिकुम्भम्—उग्भयकिकुम्भम्—गन्दम् । भो० ३३ ।

उग्भयजं—गुणनिष्पन्नं, समयमिदम् । पिण्ड० ४ ।

उग्भयतरो—तं च तर्कं करंते आपरिधादनेषाकर्मणि करेणि
तालद्वितयमेव एव उग्भयतरो । नि० ५० सु० १२३ आ ।

उग्भयनितेहो—उग्भयनितेह, महापारिगातशय्ये, पक्ष ५५-
गोदाहरणम् । आच० ४६३ ।

उग्भयपंता—उग्भयपंता—अमर्दिता, भोगोपेत्यर्थः । भो०
१५ ।

उग्भयपद्भिः—उग्भयपद्भिः—आमयपद्भिः । ठाणा०
१९३ ।

उग्भयपद्भ्यादृतं—गत्यागमित्तक्षणे मेरः । आच० ३८३ ।

उग्भयपद्भ्यादृतं—गत्यागमित्तक्षणे मेरः । आच० ३८३ ।

उग्भयमयिप—उग्भयमयिप—उद्गातक्षणाद्योर्मरयोः वस्तुना-
मित्तया वर्गते तदुत्तममयिपम् । अथ० ३३ ।

उग्भयामया—पमविधायापरिज्ञानकरयोगेन गुणैर्दिनात्तन्म-
याकणालक्षणया शुद्धरानीकद्रव्यमित्तप्रधानमेव प्रथमवर्गं गुण-
योगैर्विहायेत्यर्थः । अथ० ११३ ।

उग्भयान्तिकः । अथ० ४२ ।

उग्भयधन—अवर्धयमपोमुग्भु । अथ० ३३३ आ ।

उग्भयधनतपोसे—उग्भयधनतपोसे गोपम् । सु० १५० ।

उग्भय—प्रयोदशपान्यामुग्भयन्यां गमिका । आच० ९८६ ।

उग्भय—प्रयोदशपान्यामुग्भयन्यां गमिका । आच० ९८६ ।

उग्भय—प्रयोदशपान्यामुग्भयन्यां गमिका । आच० ९८६ ।

उग्भय—प्रयोदशपान्यामुग्भयन्यां गमिका । आच० ९८६ ।

उग्भय—प्रयोदशपान्यामुग्भयन्यां गमिका । आच० ९८६ ।

उग्भय—प्रयोदशपान्यामुग्भयन्यां गमिका । आच० ९८६ ।

उग्भय—प्रयोदशपान्यामुग्भयन्यां गमिका । आच० ९८६ ।

उग्भय—प्रयोदशपान्यामुग्भयन्यां गमिका । आच० ९८६ ।

उग्भय—प्रयोदशपान्यामुग्भयन्यां गमिका । आच० ९८६ ।

उग्भय—प्रयोदशपान्यामुग्भयन्यां गमिका । आच० ९८६ ।

उग्भय—प्रयोदशपान्यामुग्भयन्यां गमिका । आच० ९८६ ।

उग्भय—प्रयोदशपान्यामुग्भयन्यां गमिका । आच० ९८६ ।

उग्भय—प्रयोदशपान्यामुग्भयन्यां गमिका । आच० ९८६ ।

उम्भगदेसणाय—उम्भगदेसनाया—मम्यदशनादिरुपभाव-
मार्गातिक्रान्तधर्मप्रत्येन । ठाणा० २७५ ।

उम्भगनिम्भगो—उम्भगनिम्भं—ऊर्ध्वार्धोच्चलमनम् ।
प्रश्न० ६३ ।

उम्भजगा—उम्भजनमात्रेण ये स्नान्ति । तापसविशेषाः ।
निरय० २५ । भग० ५१९ ।

उम्भजगो—उम्भजकाः—उम्भजनमात्रेण यः स्नान्ति । औप०
९० ।

उम्भजगिमज्जिय—उम्भजनमिमिका—उत्पत्तिनपता । ठाणा०
१९१ ।

उम्भजति—स्फुरति । नि० सू० प्र० ११५ अ ।

उम्भजा—उम्भजनमुम्भजा—नरकतिर्यग्गतिनिर्गमवातिमका ।
उत्त० २८० ।

उम्भसज्जला—रम्यद्विजये महानदी । जं० प्र० ३५२ ।
नदीविशेषः । ठाणा० ८० ।

उम्भना—मन्मयोन्मादयुक्ताः, विटाः । वृ० डि० १३८ आ ।

उम्भसिणा—उम्भसाः । आब० ४०० ।

उम्भत्तो—उत्त-प्रावत्येन म्रौ उम्भो, दरमणौ वा उम्भतो ।
नि० सू० प्र० २७६ आ ।

उम्भरीय—उम्भरीयः—प्रायदुम्भरं रूपको दातव्य द्रव्यैर्लक्षणः ।
वृ० तृ० ५१ अ ।

उम्भो—उम्भादः—क्षिप्तचितादिकः । आब० ७५९ ।

उम्भाणो—उम्भाने—तुलापेठितस्यार्द्धभारप्रमाणता । प्रश्न० ७४ ।
जं० प्र० २५२ । ठाणा० ४६१ । कण्डगुडादि धरिमम् ।

ठाणा० ४४९ । तुलाकपादि तद्विषयम् । ठाणा० ४४९ ।

नाराचादिः । आबा० ४१३ । तुलाकपादि । ठाणा० १९८ ।

तुलारूपम् । भग० ५४४ । कर्षणलादि कण्डगुडादिद्रव्यमा-

नष्टैः । जं० प्र० २३० । अर्द्धभारमानता । भग० ११९ ।

अर्द्धभारप्रमाणता । जाता० ११ ।

उम्भाणुत्तो—जद तुलाए आरोविओ अद्भारं तुलति तो

उम्भाणुत्तो । नि० सू० तृ० ६१ अ । पुरिमो तुलारेविनो

अद्भारं तुलमाणो उम्भाणुत्तो । नि० सू० द्वि० ८५ आ ।

उम्भाणा—उम्भानानि—मुलायाः कर्षणीनी । ठाणा० ८६ ।

उम्भाद्—चतुर्दशशते द्वितीय उर्ध्वः । उम्भानायांविषयकवा-

हुमादो द्वितीयः । भग० ६३० ।

उम्भाय—उम्भादः—नष्टचित्तया भालजालभाषणम् । अश्व-
प्राप्तकाममेदः । दश० १९४ । चित्तविक्षमः । ठाणा० १५० ।

महाभिध्यात्त्वलक्षणः तीर्थकरादीनामवर्णं वदतो भवत्येव
तीर्थकरायवर्णवदनकुपितप्रवचनदेवतातो—वा यत् । ठाणा०

३६० । सप्तह्रस्वम् । ठाणा० ३६० । प्रहो सुदिविचलवः ।

ठाणा० ४७ ।

उम्भिमालिणीओ—नदीविशेषः । ठाणा० ८० ।

उम्भिल्लिजंते—उम्भीत्यमाने । आब० ६३ ।

उम्भी—ऊर्मयः—महाच्छेलाः । भग० ७११ । कर्मि-

संवाचः । औप० ५७ । विविः, तरङ्गः । आब० ६०१ ।

कर्मिः—संवाचः । भग० ४६३ । कक्षोलः । ठाणा० ५०९ ।

संवाचः, तरङ्गः, कक्षोलकादौ वा जनसमुदायः । भग०

११५ ।

उम्भीलिभा—उम्भितस्तोचनाः । जं० प्र० ५४, ७९८ ।

बहिष्कृता । जं० प्र० २९७, ५४ ।

उम्भीलिय—उम्भीकितं—बहिष्कृतम् । सूर्य० २६४ । प्रज्ञा०

९१ । जीवा० २०९ ।

उम्भीसं—उन्मिष-शब्दलीभूतम् । आबा० ३२१ । आगासु-

कनरवर्षवर्षिर्ल मल्लुकादि । आबा० ३९२ । एकीकृतः ।

ओप० १९९ । पुष्पादिपमिमम्, सप्तम एषणादोषः ।

पिण्ड० १४७ ।

उम्भुजो—उम्भुकः—प्रावत्येन मुक्तः, वृषभूतः । आब० ५०८ ।

उम्भुरगा—उम्भगा—नदीविशेषः । आब० १५० ।

उम्भुय—औत्सुकः । प्रश्न० ७३ ।

उम्भूला—सरीराओ—उम्भलना सरीराए, निष्कारानं

जीवस्य देहादिति । प्राणवषस्य द्वितीयः वर्षावः । प्रश्न० ५ ।

उम्भू—उम्भा—परितापः । वृ० द्वि० १९४ अ ।

उयट्टी—कटी, जहा । उत्त० ११८ ।

उयत्ति—उयत्ति-सो । नि० सू० प्र० ३०१ आ ।

उयत्तिया—अपणलः । आबा० ३४६ ।

उयरे—उल्लोयरे । नि० सू० प्र० ५८ आ ।

उयहा—युता । आब० २७२ ।

उयविय—विशिष्टे परिफलितम् । भग० ११ ।

उययति—एतद्वद्मे तत्र मयुरशाब्दे उत्यर्थः । भग० ११० ।

४५२ अ ।

उयारं—उयकारः । (मदायः) ।

उल्लोहभा-उल्लोहमिव उल्लोह च मेदिनादिना वृज्यानि
धवलम् । उ० प्र० ७६ ।

उल्लोहयन्-मेदिनादिना वृज्याना धवलम् । भग० ५८० ।
वृज्याना मालम् च मेदिनादिभिः समशीकरणम् । जीवा०
१६० । राज० ३६ । मग० १३८ । वृज्यामालाना मेदि-
नादिभिः समशीकरणम् । औप० ५ । वृज्याना मालम्
च मेदिनादिभिः समशीकरणम् । जीवा० २७७ । प्रज्ञा० ८६ ।

उल्लोह-उल्लोह, उल्लोहः । भग० ६४० । उपरिभाग ।
उ० प्र० १९, ४०० । जीवा० २०५ । उल्लोह-नन्द्शो-
दय । भृग० २९३ । उल्लोह-उपरितनभाग । जीवा०
१०९, ३६० ।

उल्लोह-उल्लोह-उपरिभाग । मग० ५४० । उद्देश ।
मग० ६९१ । ऐश्वर्येण । वृ० प्र० २५० आ ।

उल्लोहयन्-उल्लोहम् । आ० १०४ ।

उल्लोलिया-मलमुद्रितम् । गुप्तिः । आ० ६८० ।

उल्लोह-उल्लोहयन् । आचा० ४२३ ।

उल्लुखिल्लन्तो-रियापित । आ० ३८४ ।

उर्गमा-उपज्ञानि । निष्ठादियद्विधैर्प्रवचनपर । प्ररन्धा ।
उ० प्र० ११४ । निष्ठादियद्विधैर्प्रवचनपर । आनु० ३२ ।

उर्वगाह-उपज्ञानि-अज्ञावयवभेदान्तराणां नाम । प्रज्ञा०
४६९ ।

उय-उप-मासीयार्थ । प्रज्ञा० ४ । दण० १४५ । भग०
३० । उपमेतिपराभावेऽपि दृश्यते । उ० २३५ । सङ्ग्रहं,
अन्तर्वचन । आ० ८०८ । अन्तर्धिर पुन पुन ।
उ० ६४४ ।

उयइह-उपचिन्ता, उच्यते, औपचिन्ता, उच्यते, अकपतिनी,
मनेण हीयमानोपचयी । उ० प्र० ११२ ।

उयइह-उच्यते । नि० वृ० प्र० ७७ आ ।

उयइह-अवपत्तेर, आभावे । आचा० ३६५ ।

उयइह-उपचिन्ता-धोनुभावापेक्षया मासीयेन रूपेण ।
दण० ११० ।

उयउमाहकरो-क्रियावागे । नि० वृ० प्र० २६६ अ ।

उयउत्त-उपयुक्त-अनन्तचित । दण० १०६ । अवहित ।

मग० ८९ । गमोद्गमप्रवचनी । नि० वृ० प्र० ४७३ । उप-

पुन-अभिप्रेतज्ञान । भग० १०५ । व्यापृत, निष्ठा गत ।

नि० १०४ । गत्यादत्तम् । आचा० १७९ ।

उयएस-उपदेश-आदेश । द्य० प्र० १० आ । गुप्ता-
अज्ञान । औप० १५१ । हिताहितप्रतिभिर्युक्ति-
नामुपदेश । अनु० ३८ । अन्यतरात्रियाया प्ररत्ने-लो-
त्पादनं उपदेश । वचनविभक्तौ द्वितीयो मेद । अनु० १३४ ।
यथा आत्मा न च्यत इत्यादिपरिचय । दण० १२० ।
उपदेश-गुरादिना वस्तुतत्त्वचरनम् । प्रज्ञा० ५८ । धृतम्
पर्याय । विश्वे० ८२३ । उच्यते । आ० ६०४, २६५ ।

उयएसद्वयमूल-उपदेशद्वयमूल-व्यक्तिमत्ता । गेयप्रति-
धानमर्थ मूलमुपदिशस्तानुराधेति । आचा० ८८ ।

उयएसर-उपदेशो-गुरादिना वस्तुतत्त्वचरनं तेन रवि-
जिनप्रणीततत्त्वामित्यापन्ना रव्य स उपदेशमिति । प्रज्ञा०
५८ ।

उयस्यार-उप-मासीयेन उच्यते उपदेशिना । आ०
६० ।

उयशोभ-उपशोभ-स्वस्वविषये लब्धनुसारोत्पन्न परि-
च्छेदव्यापार । जीवा० १६ । उपशोभनमुपयोग-विषयित-
रूपमिति मननोपनिवेश । मदी १६४ । ज्ञान, मीरित्तं,
प्रज्ञा । विश्वे० ३६ । सारागनाकारमेद चैतन्यम् । दण०
३३४ । उच्यते यो रूपो व्यापार । अनु० १६ । भरहित
त्वम् । उ० ५६१ । भावेतिप्रत्यय द्वितीयो मेद । मग० ८७ ।

मति । आ० ११६ । उपयोग-लब्धिनिमित्त आत्मनो
मनसमाश्रित्यादृ अर्थग्रहण प्रति व्यापार । आचा० १०४ ।

उपयोग-आत्मन मुनपरिणाम । विश्वे० २९७ । चैतना-
विशेष । भग० १४९ । चैतन्य माकागलानामेवम् ।

भग० १४८ । उपशोभनमुपयोग-निरक्षिते कर्मणि मननो
अतिविशेष । आ० ४२६ । विप्रास्तानुवचनम् । दण०

८६ । धानुस्तद्विसृजना । आ० ३४९ । मावधानता ।
औप० ४८ । स्वाभाव्यानुवचनता । उ० १६५ । स्वस्व

विषये लब्धनुसारोत्पन्नो व्यापार प्रणिधानम् । प्रज्ञा०
२९४ । प्रमाणाना लब्धेन निष्ठाया परम् । प्रज्ञा० ६ ।

उपशोभन उपशोभ भावे च, यदा उपयुक्तं-चरनुभा-
वेऽपि प्रति व्यापार्यते जीवोपनिवेशेन उपशोभ, 'पुनरिति च' इति

करणे धरात्ययो यो रूपो जीवस्य तत्त्वभूतो व्यापार । प्रज्ञा०
५०६ । दण० १०८ ।

उयकल्पिया-उपकल्पिता । उ० २८७ ।

उचकरण—उचकरण—अज्ञानाख्य । बृ० सू० १८अ । उचकरण—अज्ञानाख्यस्यामान्येनोपकरणम् । प्रश्न० ११९ । उपपि । परिग्रहस्य पञ्चदश नभः । प्रश्न० १२ । अहम् । भग० २२४ ।

उचकरणप्रणिधाने—उचकरणस्य लोकिन्लोकोत्तरूपस्य वस्त्रपात्रादेः सम्यगस्यमोपकराय प्रणिधान—प्रयोग उपकरणप्रणिधानम् । ठाण० ११६ ।

उचकरणसंघरे—उचकरणसंघर—अश्रितनियताकर्मसमीपवत्त्वाद्यप्रवृत्त्युपेक्षया विप्रकीर्णस्य वस्त्रागुपकरणस्य संघरणम् । ठाण० ४४३ ।

उचकरिंसु—अवकीर्ण्यन्त । आचा० ३११ ।

उचकरिज—उपकुर्गात्—डौकयेत् । आचा० ३५१ ।

उचकरेड—उपकरोतु । उपा० १५ ।

उचकरणे—उपकरणे । बृ० द्वि० २८१ अ ।

उचकुलं—कुलस्य समीप उपकुलम् । ज० प्र० ५०६ ।

उचकुला—उपकुलानि । सूर्य० १११ ।

उचकोसा—कोशायां लब्धी भगिनी उपकोसा । आव० ६९५ । आव० ४२९ ।

उचक्रम—उचक्रमण—आयु पुद्गलानां स्वर्त्तनं समुपरिधनं तत् । आचा० २९१ । उचक्रमणमुपक्रम, उपक्रम्यतेऽनेनास्मादेशमिति बोधकम्—व्याचिख्यानितशास्त्रस्य समीपानयनम् । आचा० ३ । उचक्रमण उपक्रम—दीर्घनालभा विभ्यो स्थिते स्वरपल्लवाऽऽपादनम् । उता० ३२१ ।

उपेति—सामीप्येन क्रमण उपक्रम—दूरस्थस्य समीपपादनम् । ओष० १ । उपायेन पठितानम् । ठाण० १५८ । उपायपूर्वक आरम्भ । ठाण० १५८ । प्रकृतादिवेन पुद्गलानां परिणमनसमर्थ जीववीर्यम् । ठाण० २०१ । अभिप्रेतार्थसामीप्यान्वयनलक्षण । आव० २५७ । कालगमनम् । बृ० द्वि० १३० अ । नाश । (आठ०) । उप—सामीप्यं 'कसुपाद्विक्षेपे' उपक्रमण दूरस्थस्य शाखादिवस्तुनस्तैस्तै प्रतिपादनप्रकारे समीपीकरणं न्यासदेशनयनं निक्षेपयोग्यताकरणमित्युपक्रम । विशेष० ४३० । कर्मवेदनोपाय । भग० ६५ ।

स्वयमेव समीपे भजनसुदीरणकरणेन वा समीपानयनम् । प्रज्ञा० ५५७ । उपक्रम—दूरस्थस्य वस्तुनस्तैस्तै प्रतिपादनप्रकारे समीपमानीय निक्षेपयोग्यताकरण, उपक्रम्यते—निक्षेपयोग्यं कियतेऽनेन गुरुवायोगेनेति, उपक्रम्यते

ऽस्मिन् शिष्यधरणभावे मतीति, उपक्रम्यतेऽस्माद्विनीनविनेय विनयादिति वा । अनु० ४५ । विशेष० ४३० । उपक्रमजमुपक्रम इति भावमाधनं व्याचिख्यासितताख्यस्य समीपानयनेन निक्षेपात्मनः प्रापव, उपक्रम्यते वाऽनेन गुरुवायोगेनेत्युपक्रम इति वरणसाधनं, उपक्रम्यतेऽस्मिन्निति वा शिष्यधरणभावे मतीत्युपक्रम इत्यधिकरणसाधनं, उपक्रम्यतेऽस्मादिति वा विनेयविनयादित्युपक्रम इत्युपादानसाधनं इति । ज० प्र० ५ । उपक्रम्यते—कियतेऽनेनेत्युपक्रम—रमणो बद्धरोहीरीतः कानि परिगमनहेतुर्ज्ञास्यं शक्तिरिशयो ऽस्मिन् करणमिति रूपं, वचनानीनात्मम् । ठाण० २०१ । वस्तुपरिष्कारम् । ठाण० २०१ । अशस्यस्य निर्माणम् । भग० ७१० । आनुरूप्यं । सम० ११५ । निरुक्तिस्तु उपक्रमण उपक्रम इति भावमाधनं, शास्त्रस्य स्वाभाविकसमीपीकरणं, उपक्रम्यते वाऽनेन वा वायोगेनेत्युपक्रम इति वरणसाधनं, उपक्रम्यतेऽस्मिन्निति वा शिष्यधरणभावे समीपमुपक्रम इत्यधिकरणसाधनं, उपक्रम्यतेऽस्मादिति वा विनीनविनेयादित्युपक्रम इत्युपादानं इति । ठाण० ४ । कर्मोदीरणकारणम् । ठाण० २१ ।

उचक्रमकाल—उचक्रमकाल—अभिप्रेताधनसमीपानयनलक्षण । विशेष० ८३७ । अभिप्रेतार्थसमीप्यान्वयनलक्षणं सामाचार्योपक्रमेदभिध । दश० १ ।

उचक्रमिधो—औपवर्त्मिक—वृत्तकृताज्ञानाऽपानवेनीयादयापादक । सूत्र० ७८ ।

उचक्रमिध—उचक्रममुपक्रम—स्वयमेव समीपे भजनसुदीरणकरणेन वा समीपानयनं तेन निर्गता आपकमिति । प्रज्ञा० ५५७ । औपवर्त्मिका । सम० १४६ । प्रा० ५५४ । उपक्रमेण—कर्मोदीरणकरणेन निर्गता तत्र वा भवा औपवर्त्मिका—उचरातीतारादिजन्वा । ठाण० ८१ । कर्मवेदनोपाय इत्यत्र भवा औपवर्त्मिका स्वयमुदीर्गोदीरणात्प्रयत्नं चान्नयमुपनीतस्य कर्मोऽनुभवः । भग० ६५ । स्वयमुदीर्गोदीरणात्प्रयत्नं चोदयमुपनीतस्य वेद्यस्यानुभवात् औपवर्त्मिका । भग० ४९७ ।

उचक्रम—उपक्रम्य—आगत्य । सूत्र० ३१६ ।

उचकर्य—उपकृत—निदुक्कम् । जीवा० २६८ ।

उचकस—उपदेश—वृत्तिगुणान्वयादिज्याद्यनुप्रदानमुनापठितजनगर्हिता श्रीतोषणभद्रादया धृतद्वयगणिनाद

गद्य । दश० २७३ । उपनिषद्-संघसंश्लेषादिः । भग०
१२५ ।

उचयखड - उपभूत - उपभूतमाख्यम् । पिण्ड० १५।

उपहरणमुपस्कृतं-पाकः । आणा० २०० । लक्षणमेगसागदि-
संस्कृतम् । उता० ३६० ।

उपकृतं दुष्साक्षा-महाशयो । नि० चू० प्र० २७२ भा ।

उपसखडामे-तहा नयनादीण उपसखडियाण जे क निजानि
ते करुया न उपसखडियास भण्णनि । नि= वृत्ति=

उद्यमवृद्धि । ओप १६० ।

उपकथ्येति-उपहृयेति । आप० २९१ ।

उपकल्लहे-उपमृत्तानि-निशुत्तानि । अ० प्र० १०५ ।

उपस्थडेउ-उपसगीनु-गभयनु । उगा० १५ ।

उपमल्लहेजा-तद्वजनादि पद्येन । आगा १५१ ।

उपभ्रमरो-मर्षादि । नि. पु० प्र० १५६ अ० उपभ्र-
रणम् । (मर०) । उपभ्रमतेऽनेनेति उपभ्रम -द्विष्मादि ।
ठाणा० ३३० ।

उद्यम-वर्त्ता । वृ० द्वि० ३१ अ ।

उद्योगभौ-उद्योगतः । आ० १०० । मायीयेन कर्मरिगम
उद्योगेन प्राप्त । आ० ३८६ ।

उपगच्छत्या-वक्ष्या । नि० खु० प्र० २५५, अ ।

उपगत-उपगतः । आशु ३०८ । उपगत-आश्रितः ।
उत्तः १०८ ।

उचगमं-उपगच्छति-माहुर्येन प्राप्नोति । उत० २३५ ।

उद्योगमण-उद्योगमन-अवस्थानम् । सम० ३५ । अग्र्यम्
तथाऽवस्थानम् । भग० १३० ।

उद्यगायं-उपगत-सामीप्येनात्मनि साक्षाद्विज्ञानं परिणतम्।
नदी १८०। मृतम्। शिष्टं १३४। उपगमनं-ज्ञानम्।
आय० ८१०।

उपकरण-मोलप्रद्वं रत्नोत्पन्नं भण्डादयैर्निर्मुक्तविक्रमः
उपलक्षणवार्द्धाणि कर्मप्रियै न कल्प्यै । वृ० प्र० २९९ अ ।
द्वन्द्वं रत्नोत्पन्नं न । वृ० प्र० ७७ अ । उपकरण-औपपत्ति-
कम् । प्र० १०६ । उपकरण-उपपत्तिः । आव० ५९८ ।
आवरणवर्द्धाणि । भग० ५४ । लोहिकचक्रमुत्पत्तिः ।
भग० २३८ । वृद्धादिकम् । भग० ३२२ । व्यसन्नचक्रः ।

कलशार्णलादिः आवा० ६० । शङ्खगीर्णः शङ्खाम् ।
 ओष० २०७ । वस्त्रादिः अग० ७०० । धर्मशर्णिगोपमहेतुः ।

३५८। अनेकविधं यत्प्राप्यह्यप्यधिकम् । भव० १५९।

गजोदरगण्डकादि । ओषः १३८ । इष्टं हि यम्य विनीतो मेः ।

ममः ६७। द्वाः २३। गङ्गातीराया वापनिर्दिष्टा

महाराष्ट्रस्य राजधानी च । महाराष्ट्रस्य राजधानी च । महाराष्ट्रस्य राजधानी च ।

निर्गन्तिमास्याः द्वाविमिदेषः । अंशः १६ । इत्युपनिषत्सु-

मन्त्रस्यदि । आना० १०० । औषधद्वयम् । जल० ३'८ ।

ग्रन्थस्य नाम - उपनिषद्ग्रन्थस्य नाम - उपनिषद्ग्रन्थस्य नाम : ममा-
ग्रन्थस्य नाम - उपनिषद्ग्रन्थस्य नाम - उपनिषद्ग्रन्थस्य नाम : ममा-

यगरणसंज्ञमे-उपकरणायम-महागुप्तव्यादिपिशाङ्गः,
यस्तद्वत्तुगन्ममनापिशाङ्गो वा। ठाणा० ३३३।

यगरयं(ग्रह)-अपदकम् । भा० ६६ ।

यगसिन्नापणं-उपसंख्य, मर्मगमाग ४। मृद० १०५।

घगहिओ~उपगृहीत-उपहनः । भा० ७६८ । उपघ-
हनः । भा० ७९१ ।

यगा-उपयाः-श्रुता । प्रजा० ७० । इगगाश्रुति-संस्कृत-
संस्कृतया तत्प्राप्तयो वर्णनम् । ईगा० ३६० ।

वर्गाद्वय-उपहास-यत्पूर्वोक्तस्य शिखरतोऽनुकम्प्य च
विमलवर्णस्यैव शब्दे तद । भाषा ३१६ ।

व्याख्यलेखाह - श्रीव्याख्यलेखनानि-व्याख्यलेखाह.

गान। भग० ६११।
गान्धिया-साधनादीशानिगन्धमादावर्तनकार्दन्तुः
दि. गान्धियादीशानिगन्धमादावर्तनकार्दन्तुः

११-उपपृष्ठातीति उपसांख्य-संज्ञाभाष्यविशेषप्रमाणं।

१।

गुह्यम् - उपगृह्णितं-परिपाकम् । मन्त्रमन्त्रमन्त्रा यदो

१०४।

गो-भयगन्तव्यं गन्तुं । ३० न० २१० भ । गृह
गो वा । वि० प्र० ५३ ६६ भ ।

सर्ग-उपाय-मर्मणिभूम्भु । अत्र- ४०३ ।

गङ्गाया-प्रवासः । मूलं १५ ।
साह-सम्राट् - विद्यागामेत् सत्तासि मन्त्रिणां

- उवचिष**-उपशोभित-वृत् । जं० प्र० २९२ । उपचिष- । पञ्चोतिष्ठा-अभिप्रेतार्थान्वितो महानिगिरा कन्तिवो वा । ममूढ । ज्ञाना० ९८ ।
- उवचिषो** - उपभित - निवेष्टित । प्रज्ञा० ८६ । जीवा० २७७, १६० ।
- उवचिज्जन्ति**-निपेक्षचनन निरचननो वा उपनीयन्ते । भग० २५३ ।
- उवचिद्विज्ञा**-उपतिष्ठन्-विनयेन मेनेन । दृष्टा० २४० ।
- उवचिष** - उपचिनवन्त - परिपोषणत । ठाणा० १७९ । उपचयन-चिनस्यावाधाकाल मुमुखा ज्ञानावरणीयादितया निषेक । ठाणा० ११५ । परिपोषणम् । ठाणा० ४१७ ।
- उवचिणाह** - प्रदणनप्रापेक्षया निरचननपेक्षया वेति । भग० १०२ ।
- उवचिणिस्तु**-उपचितवन्त । ठाणा० २८९ ।
- उवचिय**-उपचित-नेजितम् । प्रज्ञा० ९१ । उपचिन-परि कर्मितम् । राज० ३७ । जीवा० २१० । युक्तम् । जीवा० २०४ । मासलम् । जीवा० २७१ । समानजातीयप्रवृत्त्यन्त रत्निकमङ्गलनेपोपचय नीत । प्रज्ञा० ४०९ । वृत् । जं० प्र० ८० । परिचर्मितम् । भग० ५४० । विनिष्ठ परिचर्मितम् । राज० ९३ । उपचय-चौन पुन्येन प्रदेना तुभागादेर्धनम् । भग० ५३ । औपचयिह - उपचयनिष्ठ औपचिको वा-उचिन । प्रध० ८१ । निर्दिष्ट । औप० ५ । बहुवच प्रदेतामाभीष्येन धारिरे चित्ता एवेति । भग० २४ । युक्ता । जं० प्र० ४८ ।
- उवचीयह** - उपचीयते-उपचयमायाति । जीवा० ३२२, ३०६ । उपचयमुपगच्छति । जीवा० ४०० ।
- उवच्छगो**-रम्भो । नि० चू० प्र० २११ अ ।
- उवच्छुमे** । आब० १८० ।
- उवजाइय**-उपवाचिते देशनाराधने भव औपवाचितक । ठाणा० ५१६ ।
- उवजीचह**-उपजीवति-अनुभवति । भग० ११२ ।
- उवजीवति** - उपजीवति-जीवनाधमाधयते । व्य० प्र० १६३ आ ।
- उवजीविओ**-उपजीवित । ठाणा० ३७७ ।
- उवजेमणा**-रत्नरत्नी । नि० चू० प्र० ३४५ आ ।
- उवजोइया**-उपोजिप समीपे येन उपउपोजिपयन् त्वो
- उवज्योतिष्ठा**-अभिप्रेतार्थान्वितो महानिगिरा कन्तिवो वा । उत० ३६४ ।
- उवज्जाप**-उपायाय । प्रज्ञा० ३७७ । अभ्यास । आ० ३१३ ।
- उवज्जाओ** - उपयोगार्थं पापपरिवर्जनार्थं ध्यानार्थमेव र्माध्ययनयमीति उपायाय । आ० ४४९ ।
- उवज्जाय**-उपायाय-उप-मर्मापमागल्य अर्थायते-पटपते यस्य स, उप अधि-आधिक्येन गम्यते स, उप अधि-आधिक्येन स्मर्यते मृदनी जिनप्रवचनं यस्मात् स, उपाधि - गतिविशेषेन सप्र ता भाव-लाभ धुनस्य यस्य, उपा-धोनो-विशेषणाना आधो-लाभ यस्मात् स, उपाधिरेव-गतिविशेषे आर्थ-उद्यत्तं देवजलितरत्न आयाना-उद्यत्त-जाना गमस्मन्नेकहेतुताय यस्य, आधीना-मन पीडना आधो-लाभ आध्याय, अधिवा-उपुदीना आयोऽध्याय, कुर्यान् वाऽध्याय, उपवत्त आध्यायो वा अध्यायो वेत्त स । भग० ३ । सूत्रज्ञाना । ठाणा० २९९ । आचार्योचरविनय स्वाध्याय वा आचार्याद्विभु तस्मान् पा शीयते मद्रहोपग्रहातुप्रदायं वा । तत्त्वा० ९-२४ । उप-गन्धोपेय यतो येऽधीयते पठति शिष्यात्क उपाध्याया, यश्च यस्मादुप-मर्मापे गन-यार्थं शिष्यमाध्याययति तत् उपाध्याया, यस्माच्च स्वपरहितस्योपाध्यायायका उपायसि ज्ञकास्तत्तन् उपाध्याया । विशेषे १०३० । सूत्रायनदु-भयविद ज्ञानवर्धनचारित्र्यगुणका-उपगुक्तान्धा शिष्याणा मृत्वाचनार्थशान्तिनिष्ठाया एतासां भवति । व्य० प्र० १७१ आ ।
- उवट्टगा** । नि० चू० प्र० २३२ आ ।
- उवट्टण**-गहृत् उवट्टण । नि० चू० प्र० १९० आ ।
- उवट्टित्ता**-उद्वृत्त-तत्परिहासोन्मावृत्त मया । उत० २१६ ।
- उवट्टिय**-उपस्थापित । आब० २८८ ।
- उवट्टवेनि**-उपस्थापयति, उपट्टीकयति, प्रामूनीकमेति । पं० प्र० २४४ ।
- उवट्टाह**-उत्तपठे । आ० ३१८ ।
- उवट्टापज्जा**-उपतिष्ठत्, उपस्थानम्-परलोकनिवासव्युत्प-गम उद्योगि र्थ । भग० ६४ ।
- उवट्टाणं**-गोपादिठाण । नि० चू० डि० ५० अ । उपस्थान-धर्मवचनानामावोपमेन वर्तते इति उपस्थान । आचा० २२१ ।

उपलिपिज्ञ-उपलिप्पनम् । आचा० १३० ।

उपलिप्ता-जातिहृमितामेओ । नि० चू० द्वि० ४३आ ।

उपलेद्धा-समुद्धा । उक्त० १९२ ।

उपलेखण-उपलेखेन छगणदिना । अनु० २६ । छगण-
मडियाए दिवण । नि० चू० प्र० ३३१अ ।

उपलेखणकप्रोद्ययारो-वृत्तोपलेखनोपचार । आच० ४१६ ।

उपल्लिप्यंती-उपलीयन्ते-आध्रयणि । व्य० द्वि० २७८आ ।

उपल्लिसामि-उपल्लिष्ये-व्यव्यामि । आचा० ४०६ ।

उपपज्जति-उपपज्जे । जीरा० ११० ।

उपपज्जऊण-उपपुज्ज-उपपोज्ज दृष्ट्या । ओष० ११६ ।

उपपज्जन्ना-उपपाद्या-राजादिपञ्चमा । औपपाद्या-राजादि
पञ्चमाना समकरा इति । दृष्ट० २४८ ।

उपपवणो-उपपव । जीरा० ९७ ।

उपपत्तारो-वचनव्यव्यापारुपपा भवति इति । टाण० ४२० ।

उपपत्तो-उपपत्त-आभित । मूयं० २८१ ।

उपपाद्य-उपपात-श्रुतार्थो जन्मान्तरमवाप्तिः, उप-
पाते भव औपपातिह । आचा० १५ । उपपादुक-
भगवत्तत्त्वव्याप्तिभाह । आचा० २० ।

उपपाद्य-उपपातेन निरुक्त औपपातिह-भवाद्भवाभार-
गामीणि । सूत्र० २० । उपपात्यन्ते-मृगयते स्म यत्तु उप-
पाचिन-हीयित वस्तु । ज्ञाता० ८८ ।

उपपाद्या-उपपाताज्जाता उपपातजा-अथवा उपपाते
भरा औपपातिका-देवा नारायण । दृष्ट० १८१ ।

उपपाद्य-उपपात-उपपातभिमुत्थितापातारत्नविशेषे
कार्ये । भग० १६३ । वेदपञ्च । टाण० ४१९ । वादकापु-
पातार्थे, द्वादशशते षडशैश्च । भग० ५९६ । उपपात-
श्रुतार्थ । प्रज्ञा० ३९८ ।

उपपापर्ण-उपपातसुपात, वादपुष्पव्रीकाधिराना पर्वी-
पाना यद्वत्तरुसुक् स्थान तस्यालामिमुस्यमिति भाव-
नेतोपातेन, उपपातमतीत्यर्थः । प्रज्ञा० ७३ ।

उपपात-उपपाते-नारकदेवानां उन्म । टाण० ४६२ ।
उपपात-गमनमात्रम् । टाण० ३३६ ।

उपपातसभा-उपातसभा-व्यवस्थापयन्ते सा । टाण०
३९० ।

उपपातो-व्यवस्थापयन् । नि० चू० प्र० २४१अ ।

उपपायो-उपपाते-उन्म । आचा० १६३ । भयनपरिप-
स्थानकपमिमुस्यम् । भग० १४३ । उपपातेन निरुक्त
औपातिहम् । आच० ७३१ । उप-गमये पतन-मार्गे
उपपात दृष्टवानपरिपरेणमार्गः । उक्त० ४४ । उप-
पात-मोहा । भग० १६८ ।

उपपायवर्ग-उपपातो-उपादाय समनं मा उपातगति ।
भग० ३८१ ।

उपपायगती-उपपात गत गति उपपातगति । गति-
प्रधानस्य चतुर्थो मेघ । प्रज्ञा० ३३६ ।

उपपायसभा-निदायतनस्थोत्तरपूर्वार्ण गता उपपातसभा ।
गीता० २३६ ।

उपपात-उपपात, अभिपार्थक्यम् । टाण० १२६ ।

उपपूह-उपपूहण-समानधार्मिकाणां सद्वृत्तप्रवर्धनेन तदु-
पदिशरणम् । दृष्ट० १०२ । उपपूहणमुपपूहा-दृष्टमादि-
गुणान्तिना मुलव्यवस्थानो युषं मुने च भगवन्नामि-
हमियादिव्यामिन्तद्वृत्तपुणपरिवर्धने सा । उक्त० ७६७ ।
समानधार्मिकाणां सद्वृत्तप्रवर्धनेन तदुपदिशरणम् । प्रज्ञा०
५६ ।

उपपूह-उपपूहणे-समर्थयति । दृष्ट० ४४ ।

उपपेओ-उपपेन इति लोचनवचनपुण्योपपेन । टाण०
४११ ।

उपपेय-उपपेन-पुक्त । जीरा० २७४ । भग० ११४ ।
उप भव इव इति शब्दप्रत्यय लाने भवन्ति निरुक्तानि
पेते-पुक्त । ज्ञाता० ११ ।

उपसंकमिस्ता-उपसङ्गम्य । मूयं० ११ ।

उपसंकमिस्तु-उपसङ्गम्य आगन्तुं । आचा० ३३१ ।
उपसङ्गम्य-उपेय । आचा० २७१ ।

उपसंखा-उपसङ्गा-सङ्गम्यगतिविषयार्थविज्ञानम् । मूयं०
२१४ ।

उपमन-उपमान-अनादृत्यम् । ओष० ११६ । यत् केन
यतायामनुवर्तयन् वर्तते तदु । विचित्रिमोदसमुत्पन्नमिदं
हमने च । विद्वे० २८६ । किञ्चित्मिथ्यान्वयनामपनीय
सम्यक्त्वव्यवस्था परिचय विविदिमिथ्यात्वस्यमेव । सू-
त्र० २१३ । रणद्वेषावकीर्णमना उपमान् । आचा०
१०० । व्यालोक्षानाश्लेषकसाधन । अनु० १८० ।
अनर्पेया उपमान् । भग० ४९० । विचित्रिमो-

दयमपनीतमिध्यास्वभाव च । विष्कम्भितोदयमिलयै ।
ठाणा० ४८ । उपशान्त-न सर्वाऽभावमापन्नं, निवावि
ताद्यस्वोद्रेकरहितं वा । प्रज्ञा० ४०३ । औप० ३५ ।
ज० प्र० १४६ । ज० प्र० ३८९ । जम्बूद्वीपैरवते तीर्थं
करनाम । सम० १५३ । पञ्चापरिणत । नि० ब० दि०
२८अ । उपशान्त-उपरत । दश० २०६ । सूत्र० ४१७ ।
अपगतसन्देहं सरत इति । सूत्र० ४०९ । अनुदयावस्थ ।
प्रज्ञा० २९९ ।

उचसंतकसातो उपशान्तकषाय । उत० २५७ ।

उचसंतजीवी - अन्तर्दृश्यपेक्षया उपशान्तजीवी । प्रक्ष०
१०६ ।

उचसंतमोह - उपशान्तमोह - अनुत्पद्यवेदमोहनीय । भग०
२२३ । श्रेयिपरिसमाप्तावन्तमुहूर्तं मानदुपशान्तवीतराग ।
भूतप्राप्त्यैकादश गुणस्थानम् । आच० ६३० ।

उचसंतमोहनिजो - उपशान्तमोहनीय - उपशान्त-अनु
दय प्राप्त मोहनीय दर्शनमोहनीय यस्यासौ । उत० ३०६ ।

उचसंपञ्जहण - उचसंपदं उपसम्पद् - अन्तरूपप्रतिपत्ति,
सा च हान च स्वरूपपरिणाम उपसम्पद्भानम् । उत० ४७० ।

उचसंपञ्जह - उपसम्पद्यते । आच० ८२५ ।

उचसंपञ्जणा - उपसम्पद्य । दश० १०५ ।

उचसंपञ्जमागति - उपसंप्रवमानगति - यदन्यमुपसम्पद्य-
आश्रित्य तद्वत्प्रमेन गमनम् । विहायोगनेस्तृतीयो मेद ।
प्रज्ञा० ३२७ ।

उचसंपञ्जसेणियपरिकम्मे - पञ्चम परिकर्म । सम० १२८ ।

उचसंपञ्जज्ञा - उपसम्पद्य-सामीप्येनाङ्गीकृत्य । दश० १५० ।

उचसंपञ्ज - उपसम्पत्त-निजवाच्योदितम् । दश० २१९ ।

उचसंपया - उपसंपत्-सामीप्येनाङ्गीकरणं यदेतदुपपन्नम् ।
दश० २०३ । सामाचार्या दशमो मेद । उपसम्पत्-इतो
भवदीयोऽहमित्यनुपगम । ठाणा ४९९ । उपसम्पत् । आच०
२५९ । सामाचार्या दशमो मेद । उपसम्पत्-ज्ञानादि
निमित्तमाचार्यान्तराधयणम् । भग० ९२० । उपसंप्रतिपत्त
संपत्-ज्ञानार्थं भवदीयोऽहमित्यनुपगम । ठाणा १४० ।
त्वरीयाऽहमित्येतं धुतायर्षमन्यदीयमन्त्राऽनुपगम । अनु०
१०३ । उपसंपत्त उपसम्पत्-अन्तरूपप्रतिपत्ति । उत०
४१० ।

उचसंहार - उपसंहार - उपनय । दश० १२ । वृ० तृ०
१३६आ ।

उचसम्भ - उपसृज्यते-धातुमर्षि नियुज्यते इति उपसर्ग ।
प्रश्न० ११७ । बाधाविशेषा । ठाणा० २८७ । राजादि
जनित । ओष० १९० । उप-सामीप्येन मर्जनम्,
उपसृज्यतेऽनेनेति वा करणमाधन, उपसृज्यतेऽसाविति
वा कर्ममाधन । आच० ४०४ । प्रजयामहणे निवारणम् ।
पिण्ड० १३९ । देवादिकृतोपद्रवा । ठाणा० ५०३ ।
राजस्वजनादिकृतो देवमनुष्यवर्तिर्यङ्कृतो वा । पिण्ड० १५० ।
उप-सामीप्येन सृज्यते तिर्यग्मनुष्यामरं कर्मवशेनात्मना
क्रियत इति उपसर्ग । उत० १०९ । उपसर्ग - उप
सर्जन, धर्मव्रतनम् । दिव्यादय । भग० १०१ ।

उचसम्गपरिणामा - उपसर्गपरिणाम, सूत्रहृताङ्गाद्यधुतरकम्पे
तृतीयमध्ययनम् । आच० ६५१ । उत० ६१४ ।

उचसम्गपरिष्ठा - सूत्रकृताङ्गे तृतीयमध्ययनम् । सम० ३१ ।

उचसम्गसहो - उपसर्गसह । आच० ६४८ ।

उचसत्तो - उपगत्-सादमानगत् । उत० ६३२ ।

उचसमंति - उपशाम्यन्ति - सर्वतन्त्राद्युपवर्णनाच्चित्तंते,
सर्वतन्त्रातविपुर्नमुपसहरन्तीति भाव । राज० २३ ।

उचसम - उपसममिति औपशमिकम् । विपाकोदयाद्यवस्थमण
लक्षण । दश० ४३ । उपशम विपाकोदयाद्यवस्थमणलक्षण ।
नदी ७७ । श्रोत्रागुदयाभावे भवति । आच० १५० ।
सान्तिरूप । दश० २३४ । पञ्चसविधनानाम् । ज० प्र०
४९० । सूत्र० १४७ । क्षायेपञ्चमिक । सूत्र० ६ । विंशति
तमो मुहूर्तनाम । ज० प्र० ४९१ । मध्यस्थपरिणाम ।
आच० ८१९ । उदीयमानं भग्नं भवतीत्येव च उपसमं
प्रदेशतश्चानुभवमनम् । सर्वेषु विष्कम्भितोदयावस्थि यर्थ ।
भग० ५९ । गमा । दश० बृ० १२४ । उदयनिरोधोदय
प्राप्तापन्त्यकरणम् । दश० २३४ ।

उचसमणा - उपसमना - उदयोरीरणनिघणनिकाचनारण
नामगम्यत्वेन कर्मणोऽवस्थापनम् । ठाणा० २२१ ।

उचसमविवेयसंर - उपसमविवेकमवगम्, विलासस्य प
रेण । आच० ३७१ ।

उचसमिण उपशम - उदीयमानं कर्मणोऽनुदीयैव विप
म्भितोदयार्त्तं स सर्वपञ्चमिक विनामात्र उपशमेन वा

निर्गत औपशमिक - सम्प्रदर्शनादि । भग० ६५९ । औप-
शमिक - उपसमनमुपशम - कर्मणोऽनुदाधीनावस्था मरु-
पटलावच्छादितवत् ॥ अथ, तत्र वा निर्गत । अनु०
११४ ।

उवसामिभ - उपसमित - भस्मछात्राधिक्यपता प्रापितम् ।
आश० ५९ ।

उवसामेमाण - शुद्ध-यन्त्राविहित समयप्रतिष्ठविधिनोपशम
यन्त्र इति । ठाणा० ३५३ ।

उवसाहिञ्जसि - पश्यताम् । नि० चू० प्र० ३४९आ ।

उवसित - उपाधित - भङ्गीकृत । वैद्याश्रयवृत्तवादिना प्रत्या
मन्त्रतः । द्वेप । शिष्यप्रतीच्छात्रकुलपक्षेसा । भग० ३८५ ।

उवस्सग - उपाधय । प्रश्न० १०७ ।

उवस्सओ - उपाधय - वसति । प्रश्न० १०७ ।

उवस्सग - उपाधय - वसति । आप० १०३ ।

उवस्सता - उपाधया । वृ० द्वि० १८३अ ।

उवस्सते - उपाधय - नित्य । प्रश्न० १२८ ।

उवस्सय - उपाधय - वसति । औष० ६५, १०३ ।
दश० २१८ । न० प्र० १२१ । उपाधय - गृहणतिशब्दा
दिम् । ठाणा० ३१९ । वसतेर्गुणपरिचित, परेणामना
लोकवत् इत्यर्थः । जाता० २०५ । उपाधया - उपा
धीयन्ते - भवन्ते स्तीतादिनामर्थे ये ते उपाधया - वस
न्त्य । ठाणा० १५७ । पट्टिमयो । मध्यम वा आसय ।

दश० चू० १११ ।
उवस्सयमङ्गिलेसे - द्वितीय सङ्ख्या । उपाधयो - वसतिस्तदु-
त्पत्तिपथ मङ्गले - अगताधि उपाधयमङ्गल । ठाणा०
६८९ ।

उवस्सित - उपाधित - रूप । निष्पृक्तावपेक्षा । ठाणा०
६४१ । द्वेप, शिष्यप्रतीच्छात्रकुलपक्षेसा । ठाणा० ३१९ ।

उवहटे - उपहत - भोजनस्थाने गीर्णित भवमिति भाव ।
ठाणा० १४८ ।

उवहतो - भविसुदा । नि० चू० द्वि० ११६अ ।

उवहय - उपहति । उत० १४५ । यनेम । नि० चू० वृ०
८१आ ।

उवहयपरिणामो - उपपत्तिपरिणाम । भाष० ५९३ ।

उवहार - उपहार - विनाशयति । जाता० १९२ ।

उवहाण - उपाधान - तप । सूत्र० ६५, ६९, ५९ । तप

धरणम् । सूत्र० २५१ । अनजनादि तप । सूत्र०
५८ । आगमोपचाररूपाचारमादि । उत० १२८ ।
मुणोपपन्नकारि । प्रश्न० १५७ । उच्छीर्षम् । वृ० द्वि०
२००अ । उपाधान - तरणम् । न्य० प्र० ५०आ । व्यगमम् । व्य०
द्वि० १आ । प्रायश्चित्तम् । न्य० द्वि० १९५अ । सिद्धि-

शास्त्रोपचार । उत० ६५६ । तप । ठाणा० ४४० ।
उपाधान - तप । सम० ५७ । ठाणा० ६५, १५५ । उप
धीयते - उपहयते धुतमनेनेति उपधान - धुतविपवस्तपउप
चार । ठाणा० १८१ । विधानम् । सम० १२७ ।

उपधाती - उपधान - उपकरोतीत्यर्थः । औष० १११ । अन्ता-
नन्तायवनादी यथायोगमात्राचारमादितपोविशेष । उत० ३४७ ।

उवहाणग - पश्यान्तिस्म मिगवहाण । नि० चू० द्वि०
६१अ । उपधानम् । ठाण० ४३४ । उपधानम् - भ्रष्टति
लेखितद्वयपञ्चक द्वितीया भेद । भाष० ६५२ ।

उवहाणपडिमा - उपधान - तपस्तपस्तिमोपधानप्रतिमा, ॥
दश मिधुप्रतिमा एकादशापानकप्रतिमाद्येत्येवम् । ठाणा०
६५ । सम० १६ ।

उवहाणवीरिप - उपधान - तपस्तपस्तीर्य वस्य स उपधान
वीर्य - तपस्तपस्तिमोपधानवीर्य । सूत्र० ६५ ।

उवहाणसुय - उपधानधुत - आचाररूपाष्टममव्ययम् ।
उत० ६१६ । सम० ४४ । उपधानधुत, आचारप्रवरूपे
प्रथमधुतस्कन्धस्याष्टममव्ययम् । भाष० ६६० । प्रश्न०
१४१ ।

उवहार - उपहार । भाष० १९० । वसि । भाष० ६९८ ।

उवहार - वसिमादवा । नि० चू० प्र० २६९अ ।

उवहारि - अवधारित - निर्णीतम् । भाष० ६३५ ।

उवहि - उपधातीति उपधि - उप - सामान्येन समय धार
यति गोपयति त्वेवम् । स च पात्रादिषु । औष० १२ ।
उपस्तरणम् । उत० ५८८ । वर्षाकादि । उत०
३५० । उपकाणमाभरणदिश्र-यनो, भावनस्तु छत्रादि
यन्त्रमा नरक उपधीयते । उत० ४६३ । उपधि - वस्ता
रकादि । आप० ८० । रजोहरणादि । ठाणा० ३१७ ।

उपधीयते - वद्वेषत इति उपधि । आचा० १८० । आग-
मोक्त वस्त्रादि । दश० ११९ । पात्रनिधोपादि । व्य० प्र०
२३७अ । उपधि - वस्त्रादि । प्रश्न० १२४ । उप

धीयते - त्रीकृते दुर्गति प्रत्यात्मा येनामातुपधि - माया, अष्ट

प्रकार वा कर्म । सूत्र० ६८ । उपहरणम् । आव० ५६८ ।
 प्रश्ना० २९१ । प्रश्न० ३९ । उपदधातीति उपधि । ओष०
 २०७ । माया । प्रश्न० २८ । औषिह । प्रश्न० १५६ ।
 माया । सूत्र० १०३ । उपदधातीति उपधि — उप-सामी
 प्येन सयम धारयति पोषयति चेति पात्रादिरूप । ओष० १२ ।
 आव० ६६१ । उपपीयते सेनासाधुषि — चयनीयतमीप
 तमनहेतुभाष । अग० ५७२ । उपधि — उपकरणम् । पिण्ड०
 १२ । कषाय । दश० ७६ । उचकरण । नि० चू० प्र० ६४ आ ।
 उचहिअसुद्धं—उपधिना—मायया अशुद्धं—सान्ध्य उपध्यञ्ज्य,
 अपमदारस्यैकोनत्रिंशत्तम नाम । प्रश्न० २६ ।
 उचहिह—उपधिक—माथित्वेन प्रच्छन्नचारी । ज्ञाता० ८१ ।
 उपहित — प्रक्षिप्त — प्राप्त । अग० १०० । उपहितानि—शुभे
 राहाचार्य कौकितानि । विशे० ४४० ।
 उचहिभो—अधिकज्ञानाद्यर्थक सन् शुरुषु बहुमानपर । व्य०
 प्र० २३६ अ ।
 उचहिय—उपहित — क्षिप्त । विशे० ९४३ । औषधिक —
 मायत्वाचारी । प्रश्न० ३० ।
 उचहिलक्षिते—प्रथमतः क्लेश । उपजीयते — उपपद्यते
 सयम सयमरीर वा येन स उपधि — वलादिस्तद्विषय सङ्-
 क्लेश — असमाधि । ठाणा० ४८९ ।
 उचहिसमाग—उपधे समोप उपधिसमाग । व्य० द्वि०
 ११९ आ ।
 उचही—उचधि—परवचनाभिप्राय । सू० सू० ४६ आ । नि०
 चू० प्र० २८९ आ ।
 उचाह—उचाहप्रधाना विद्या । विशे० ९८२ ।
 उचाहकर्म—उचाहिसम्पन्न—सम्पन्न बरिहृत् । आचा० ३५६ ।
 उचाहणावित्तम् — उपानामितु सभापतिम् । सू० सू०
 ११४ आ । उपादापयितु प्राहयितुमित्यर्थ । ज्ञाता० १७० ।
 उचाहणावित्ता—उपादापय—अपय । अग० २९२ ।
 उचाहणित्ता—उपनीय—अतिवाह । आचा० ३६५ ।
 उचाहिति—उपयाचते । आव० ४०४ ।
 उचाह्य—उपादित—उपयुक्तम् । आचा० १०८ ।
 उचाह्यसेसेण—उपादित—उपयुक्तम्, तस्य सेपयुक्तमुक्तम् ।
 आचा० १०८ ।
 उचाह—उपाय — अतिहृत्यामकारणम् । ज्ञाता० ३४ ।
 उचायो—अवपात । यत्ते । आचा० ३३८ । उपाय ।

आव० ४१४ ।
 उचागच्छति—पविमति । नि० चू० प्र० २२० अ ।
 उचागच्छिज्जा—उपागच्छेयु—अतिथी २ वैयु । आचा० ४०३ ।
 उचागमण—उपागमन—स्नानम् । आचा० ३७५ ।
 उचात—अवपात । सेवा । अग० १२९, ५१६ । ज्ञाता० ४ ।
 उचातिणा—नयति । नि० चू० द्वि० २२ आ ।
 उचातिय । नि० चू० द्वि० १४४ अ ।
 उचानिया—उपयाचितम् । नि० चू० प्र० ३५१ आ ।
 उचाते—उपाय — उपेय प्रति शुरुषु व्यापारादिका साधनसामग्री
 स यत्र द्रव्यादावुपेय अस्तीत्यभिधीयते यथेत्यु द्रव्याणि
 विरूपेण साधनीयेवस्तुपाय, उपादेयता वाऽस्य यनाभि
 धीयते तदाहरणमुपाय । आहारस्य द्वितीयो भेद । ठाणा०
 २५३ ।
 उचातो—आणानिदेवी । दश० चू० १३९ ।
 उचादान—उपादान—आय, हेतु । विशे० ५४३ ।
 उचादिणावेष्टा—उपादाय—दहीत्वा, आकम्प्य । सूत्र० २३४ ।
 उचादीयमाणा—उपादीयन्ते—कर्ममा बध्यते । अचा० ७८ ।
 उचाय—खा । दश० चू० ७८ । उपाय — उदाहरणस्य
 द्वितीयो भेद । ३५ । एकान्तसुद्रुमपनादिलक्षण । दश०
 २४७ । उप सामीप्येन (आय) लब्धवस्तुनोऽविरुद्धाभ
 हेतुत्वाद्दस्तुतो साभ एवोपाय — अमिलापतवस्तुवाप्तये—वापा
 रावोप । दश० ४० । उचातेन हेतु । दश० ६३१ ।
 उचायकारी—उपायकारी—सुशोभंदाप्रवर्तक । सूत्र० २३४ ।
 उचायकिरिया—उपायक्रिया—चद्रूप येनोपायेन क्रियते सा ।
 सूत्र० ३०४ ।
 उचायकं—अवपातयतो प्रगतोऽशुर्वत् । व्य० प्र० २९ अ ।
 उचायकं—अवपातवान्—बन्धनक्षील, निकृष्टता । दश०
 २५३ ।
 उचारियालेणे — चमरवषट्कलीचक्षामिषानराजधान्योर्मध्य
 आगे तद्भक्षणयोर्मध्योऽक्षतऽवतरत्पादपीठस्ये अवतारिकत
 येन । अग० ३१ ।
 उचालंभ—उपात्तभन उपात्तम्भो—भक्ष्य-तरणानुसामनमेव स
 यनाभिधीयते स । आहरणतद्देश द्वितीयो भेद । ठाणा०
 २५३ । उपात्तम्भ — द्रव्यमेवानोक्त्वित्युक्तिरुपात्तम्भो ।
 ठाणा० १७५ । सपिपासविषाण्य उपात्तम्भ । सू० प्र०
 १५० आ । मानुनयोपेक्षप्रमाणम् । व्य० प्र० ११७ अ ।

उपालम्भः-उपालम्भ -भंगवैध विचित्र भग्नम् । दश० ४६ ।

उवाहियह-उवाहियते । आचा० ३६५ ।

उवासंतर-अवशान्तर-आकाशविशेष, अवकाशरूपान्तराल वा । भग० ७७ ।

उवासंतराति । ठाणा० ८६ ।

उवासतरे-द्वयोरन्तरमवकाशान्तरम् । भग० २७२ । ठाणा० ४३२ ।

उवासग-उपासन -प्राधन्य । आव० ६४६ । नि० चू० द्वि० २०४ । सम० ११९ । साधू चेत् वा पोषह उवासतो उवासगो भवति । नि० चू० द्वि० १२१आ । उवासते-सेवन्ते यतोनि-पुरासना -प्राधन्य । उत० ६१३ ।

उवासगदसा-उपासकाना-धर्मगोपासकाना सम्बन्धिनोऽमुहानस्य प्रतिपादिता दशा -दशाध्ययनरूपा उपासकदशा । उपा० १ । दश० ४७ ।

उवासणा-उपासना-नामितकर्म । आव० १२९ ।

उवासमाणा-रात्रिनागरात्तदुपासना विदधाना । ठाणा० ३५३ ।

उवास्य-उपासक । दश० ४७ ।

उवास्य-उपासन् । आव० ३०५, ३४१ ।

उवाही-उपाधीयते -व्यपदिश्यते केनियुपाधि -विशेषण स उपाधि । आचा० १५६ ।

उविह-उपेक्ष स्वप्नस्या । उत० ३९१ ।

उविहो-अवग्रह । आव० ३५१ ।

उविय परिक्रमिन् । ज्ञाता० २३ ।

उवील्लगो-आलोचय गृह्यते नो मधुरादिवयन्पआदि तदा भगद तदा तस्म आल्लगति सो उवील्लगो । नि० चू० ए० १२८आ ।

उवील्लग-निश्चयम् । नि० चू० प्र० १४२अ । अवपीडना, वन्धननिग्रह । ज्ञाता० २३२ ।

उवील्लगो-उवील्लयन्-वाचयन् । निगा० ३९ ।

उवेक्ष्यज्ञा-उपेक्षे-अधीर्येण । उत० ११२ ।

उवेक्ष्य-उपेक्ष-उपेक्षितव्य । आव० ६४१ ।

उवेक्ष-उपेक्ष, आदृष्टिकया । चू० द्वि० १३९आ ।

उवेक्षमाण-उपेक्षमाण -अनुमेष । आचा० १५६ । वरी पक्षोपमर्गान् महानां दृष्टान्तिविषयेषु उपेक्षमाणो माध्यस्थ्य

मवगम्यमान । आचा० ४३० । उपेक्षमाण -अवगच्छन् ।

आचा० २१२ । पर्वलोचयन् । आचा० २२४ ।

उवेहा-उपेक्षा-उप -सामीप्येना, अधीरणां वर्तते । ओष० ११४ ।

उवेहे-उपेक्षे-अधीर्येण परयेत् । उत० ९१ ।

उवद्वंते-अवपतन् । आव० २०३ ।

उवद्वद्व-उद्वर्तयति-प्रतिवर्ततेऽपनयन करोति । जं० प्र० ३९४ ।

उवद्वद्व-उद्वर्तन-तत्प्रथमतया वामपार्श्वेन सुप्तस्य दक्षिणपार्श्वेन वर्तनम् । आव० ५७४ । अववर्तना । विशे० १००६ ।

उवर्तना-वारकस्तिर्यगेर्निर्देशो निर्गम । आव० ५१३ ।

उवर्तन-लोटनम् । पिण्ड० १६४ । पञ्चापनयनरक्षणम् ।

दश० ११७ ।

उवद्वद्व-उद्वर्तनार्थ-उद्वर्तननिमित्तम् । दश० २०६ ।

उवद्वद्व-उद्वर्तक-वृत्तिपिडम् । जं० प्र० ३९४ ।

उवद्वद्व-उद्वृत्ता । ज्ञाता० ३१७ ।

उवद्वद्व-उद्वर्तितानि । आव० ९८ ।

उवद्वद्व-उद्वर्तित-व्याख्या । पिण्ड० १२३ ।

उवद्वद्व-एकसि उवद्वद्वति । नि० चू० प्र० ११६आ ।

उवद्वद्व-उद्वृत्त । आव० १५३ ।

उवद्वद्व-उववेष । ओष० १४६ ।

उवद्वद्वो उववति । इय० द्वि० २०३आ ।

उवद्वद्वतो-उद्वर्तयन् । आव० ३१३ । ओष० ८४ ।

उवद्वद्वतो-उद्वर्तन्-मार्गपरावर्तन । दृ० सु० १२१आ ।

उवद्वद्वतो-उद्वर्तयन्-पारिपत्यम् । नि० चू० प्र० २११अ । उद्वर्तते-यतो व्रजस्ततो याति । ओष० ४७ ।

उवद्वद्वतो-परावर्तणानुपपन्नसारणा वायव्या । नि० चू० प्र० ६०अ ।

उवद्वद्वतो-अपवर्तयन् । आचा० ३३३ ।

उवद्वद्वतो-उपाह्वारियन्विज तं । नि० चू० प्र० २२५आ ।

उवद्वद्वतो-उपेक्ष अवगतिनिश्चित ओषतेऽय एवपातेन देति ।

दश० चू० ८० ।

उवद्वद्वतो-उद्वर्तयन् । आव० ३५८ ।

उवद्वद्वतो-अतिप्रशस्तम् । वय० द्वि० ४२१आ ।

उवद्वद्वतो-दृ० द्वि० ६२अ ।

उवद्वद्वतो-अपवर्तयन् । आव० ६२२ । नि० चू० प्र० १७४अ ।

उच्चरति-उद्धरति । आच० ८५९ ।

उच्चरयं-अपहरकम् । आच० ५६१ ।

उच्चरिञ्च-उद्धरिते । गद्यश्चि जानम् । ओष० १८८ ।
अतिरिक्तम् । ओष० १८६ ।

उच्चरियं-उद्धरितम् । पिण्ड ७९ । अगनादे शेषभाग ।
आच० ८५९ ।

उच्चरो-उद्धर-धर्मोपताय । बृ० द्वि० २९३अ ।

उच्चलणं-उद्धलणं, अभ्यङ्गनम् । बृ० द्वि० २९९अ ।

उच्चलणेहि-उद्धलेनानि-देहोपलेपनविशेष । ज्ञाता० १८३ ।

उच्चसिप-उद्धसित-उत्थित । ओष० ४९ ।

उच्चसिप-उद्धस्य (उद्धुष्य) । आच० ७१ ।

उच्चवाओ-धाम्ना । नि० नृ० प्र० १६०अ ।

उच्चवाण-उद्धानं-किञ्चित्सस्मिन् । ओष० १७१ ।

उच्चवाता-परिधाम्ना । बृ० द्वि० ८०आ । व्य० द्वि० १५७अ ।

उच्चवाया-उद्वाता । अतीवपरिधाम्ना । बृ० प्र० २४३आ ।
परिधाम्नाः । व्य० द्वि० २०३आ ।

उच्चवालना-उद्वालना, निष्काशना । बृ० द्वि० २५०अ ।

उच्चवासिभ-उद्वाप्त-क्षोपित । ओष० १७४ ।

उच्चवासेह-उद्धसति । आच० ६६९ ।

उच्चिग्न-उद्भिग्न-क्षिप्तम् । अग० १६६ । सजातमय ।
विषा० ४१ । उद्भिग्न-अथ पुनर्नित सार्द्धं मुद्रणामहे
इत्युन कणाशयवन्त । जं० प्र० २३९ । उद्भिग्नान् । प्रश्न०
५२ ।

उच्चिद्ध-उद्भिद्ध-ऊर्ध्वम् । औप० ३ । उद्भिद्ध-उण्डम् ।
ज्ञाता० २ । ऊर्ध्वगत । जं० प्र० १४४ । उच्चा । आच०
१८४ । उन्निता, उच्चैस्त्वेन वा । अनु० १५८ । उद्भिद्ध-
अव्यर्थमुच्यते । औप० ९ । उच्च । राज० ५ ।

उच्चिहृताई-उत्पतन्ति । ज्ञाता० २३२ ।

उच्चिहृद्-ऊर्ध्वं विजहाति, ऊर्ध्वं क्षिपति । मग० २३० । उद्भि
जहाति-ऊर्ध्वं क्षिपति । ज्ञाता० १६८ ।

उच्चिहृति-उत्पादति । नि० नृ० प्र० २५६आ ।

उच्चिहृमि-नयामि । ज्ञाता० १३९ ।

उच्चिहृपि-उद्धृप्य-उद्देश्यम् । मग० ६२८ ।

उच्चीलप-अपवीटङ्ग-रत्नाग्रनोदरो यथा परं मुखमालोक्य
यतीति । टाण० ४८६ ।

उच्चीलणं-अपवर्गनम् । उप० मा० मा० ७७ ।

उच्चिहृमि-उच्चेष्यामि । नि० नृ० प्र० २०१अ ।

उच्चवेग-उद्देग-इष्टप्रयोगादियज्य उद्देग, उद्देजको वा
लोमेद्देगकरी चौरादिव । मग० १९८ ।

उच्चवेण-उद्देजन-चलनम् । मग० ४७१ ।

उच्चवेणओ-उद्देजनक-निक्षिप्तविलस्यारी, उद्देगकर । प्रश्न०
५ ।

उच्चवेणयं-उद्देगवृत् । महाप्र० ।

उच्चवेला-उद्देला । आच० ५१४ ।

उच्चवेलियं-उद्देलित, उत्सारितम् । बृ० द्वि० २५५आ ।

उच्चवेलेति-उद्देलयन्ति । आच० १८९ ।

उच्चवेलेउं-उद्देलयितु, उद्देलयितुम् । बृ० द्वि० २५७अ ।

उच्चवेह-उद्देव । अनु० १०१ । वीणा० ३२२ । उच्चवेहम् ।
३२५, ३४३, २२७ । राज० ९१ । जं० प्र० २८४ ।

सम० ९७ । टाण० ५२५ । बाह्व्यम् । जं० प्र०

३२७ । मुवि प्रवेश । टाण० ६९ । भूरातत्वम् । जं०

प्र० २८२ । भूरातवमाह । टाण० ४७९ । भूमिप्रवेश ।

जं० प्र० ७२ ।

उच्चवेहलिया-वनस्पतिविशेष । मग० ८०४ ।

उच्चवेह-स्पर्शस्याप्तमो मेद । प्रश्न० ४७३ ।

उच्चवेह-मोनिमेद । आच० २४ ।

उच्च-अवस्था । विशेष १०२९ ।

उच्च-रंधियपु-वस्तु उच्चकण करेज । नि० नृ० प्र० १४२आ ।

उच्चकायेउ-उच्चवप्य, अध प्राप्य । आच० ६२१ ।

उच्चको-उच्चकुल । नि० नृ० प्र० ३६५ ।

उच्चकार-उच्चविशेष । पश्चा० ८४ ।

उच्चडा-उच्चता-उच्च । जं० प्र० ४८ ।

उच्चण-उच्च-प्रतिपुल । टाण० ४४४ ।

उच्चणं-लोअग्रपरिग्रोय उच्चण मण्ड । नि० नृ० द्वि०
१५१अ ।

उच्चणहसिहृआओ-अतिशयेन प्राययेन न अहसिहृ
का उच्चणहसिहृका । अनु० १६३ ।

उच्चभ-उच्चभ, पददम कुलकरनाम । जं० प्र० १३० ।

भरतपक्षिपिता । आच० १६२ । सम० १५२ । प्रथम-

भूषणविधिविशेष । जीवा० २६९ । मद्रदत्तपन्था शिलाया

पिता । उच० ३७९ । उच्चमययभाराद्वहनाद् प्रथम ।

आग्निनि । आच० ७०० । मद्रदागमय इतिपव

सं० प्र० १०७। ५६ । सम० १४९। परिवेष्टनपट्ट । ठाणा० ३५७ । प्रज्ञा० ४७२ ।

उसभकण्डो—उपभरुण्ड—उपभरुण्डप्रमाणो रत्नविशेष । जीवा० २३४ ।

उसभकूड—अपभट्ट, जम्बूद्वीपे उत्तरार्द्धभारते पर्वत । ज० प्र० ८७। आब० १५१ ।

उसभज्जया—उपभञ्जना—अपभञ्जिहोवेता भञ्जा । जीवा० २१५ ।

उसभनाराय—अपभनाराय—यत्पुन कीलिकारहित सहनन तत् । प्रज्ञा० ४७२ ।

उसभदत्त—नामविशेष । भग० ६२०, ५३३, ५४९, ५५६, ५५७। आचा० ४२९। नवमद्यते त्रयनिगतमोक्षकेऽभिहित । भग० ४७५। ऋषभदत्त इयुकारनगरे गोधापति । विषा० ९५ । जम्बूस्वामिनि पिता । नि० चू० दि० २९३।

उसभपुरं—अपभपुर, द्वितीयनिहकोषतिष्ठानम् । विसे० ९३४ । धनचहुराजधानी । विषा० ९४ । राजगृहस्था परनाम । भाव० ३१५ । नगरविशेष । उत० १०४ । राजगृहम् । ठाणा० ४१४ । जीयप्रदेशप्रपरनिज्जकोषतिष्ठानम् । आब० ३१९ ।

उसभसिरि—धीरुपभ । सम० १०६ ।

उसभसेण—सुमिसुव्रतजिनस्य भिक्षुश्रुता । सम० १५१ । अपभस्वामिन प्रथमनगर । सम० १५२ । वृ० प्र० २०४४ । ऋषभमेन—भरतपुत्र । आब० १४९ ।

उसभा—अपभा—दाधृतप्रथमप्रतिमानाम् । जीवा० २१८ ।

उसभियं—उरगामिय । नि० चू० प्र० २९४४ ।

उसह—अपभ, सयममारीद्वहनादपभ इव अपभ, उपभो वा इति संस्कार, तत्र उपभ इव अपभ इति वा, उपेण भातीति वा उपभ । व० प्र० १३५ ।

उसहकूडपमाई—अपभट्टप्रमाणि, अपभट्टकाराणि । ज० प्र० ८८ ।

उसहकूडे—अपभट्ट । ज० प्र० २५० ।

उसहकाया—उपभकाया—छायाया गततो मेने । प्रज्ञा० ३०७ ।

उसहपुरं—अपभपुरं—नगरविशेष । उत० १०५ ।

उसा—मेने । नि० चू० दि० ८३३ ।

उमिण—तामिर् तं चैव धवगयजीव, एवमि धोवण । नि०

चू० दि० ११८३। निदापादितापात्मम् । उत० ८३ ।

उष्ण—धर्म । ठाणा० २८७। आहारपादादिकारणं वदया धनुगत । अनु० ११०। उष्णो मार्हपाकटम् । ठाणा० २६।

उष्ण—अग्रमुकम् । दश० २०६ ।

उसिणपरितावे—उष्णपरिताप—उष्ण—उष्णस्पर्शवद् भूति-कादि तेन परिताप । उत० ८९ ।

उसिणधूप—अस्वाभाविस्मीप्य प्राप्त । भग० १७५ ।

उसिणोद्व—उष्णोद्व—स्वाभावत एव क्वचित्तिर्गताकापुण्य-पारिणामम् । बाद्राप्तायमेद । प्रज्ञा० २८ ।

उसिणोद्व—उष्णोद्व—क्वचित्थोद्वम् । दश० २२८ । उद्व-उत्पन्नोद्वम् । पिण्ड० १७ ।

उसिणोद्वविषयेण—उष्णोद्वविषयेण—उष्णोद्वेनप्राप्तये जनिद्रुद्रोद्वेन पथाढा सचितीभूतेन । भाषा० ३४७ ।

उसिय—उत्स्यतानि—उत्स्यमानानि । राज० ६४ ।

उसीर—उशीरं—वीरणीमूलम् । ज्ञाता० २३२ । जीवा० १९१।

राज० ३४ । मूलविशेष । जीवा० १३६ । ओशीरं—वीरणी मूलम् । प्रश्न० १९२ ।

उसीसद्वृषणं—सीमस्स समीव उवमीस, सीमस्स वा उक्कमणं उमीस द्वृषण—शिकम्बेन । नि० चू० प्र० २४७४ ।

उसु—इपु—बाण । भग० ९३, २३० । धारप्रकलादिमसु दाय । भग० २३० ।

उसुअ—इपुअ—इपुआकारमभरण, तिष्क वा । पिण्ड० १३४ ।

उसुभार—इपुकार—राजपुत्रविशेष । उत० ३९४ ।

उसुभारपुर—इपुकारपुर—नगरविशेष । उत० ३७५ ।

उसुकारिज्जं—इपुकारीय—उत्तराययने चतुर्गममध्ययनम् । उत० ३९३ ।

उसुकाल—उक्कल, उक्कल । नि० चू० दि० ८३३।

उसुमारपव्वय—पर्वतविशेष । ठाणा० ८० ।

उसुत्तियल्लयं—लेण वा कट्ठाद सचालेति त गमिष उर्यात्त यत्थ । नि० चू० प्र० ११६३।

उसुदसरीरो—मल्लकियसरीरो उसुदसरीरो भञ्जति । नि० चू० दि० ६५३ ।

उसुमहिता—इडिया पुणो महियाण मह इडिज्जति णम् । नि० चू० नृ० ६४३ ।

उसुयार—इपुकार—नगरविशेष, अपभट्टताप्रापतिस्थानम् । विषा० ९५ । उपुकारपुरावृत्ति । उत० ३९५ ।

उभयारपुरं-द्वयारपुरं, कुरुजनपदेनगरं, द्युकारराजधानी ।
उत्त० ३९५ ।

उभयारिजं-उत्तराश्वयने चतुर्दशमश्वयनम् । सम० ६४ ।

उभू-द्वयः-शरः । सिद्धिमने दृष्टान्तः । आव० ४४२ ।
तिलगे । नि० चू० द्वि० ९५अ ।

उभूपालं-उद्वलम् । आचा० ३९७ ।

उभे-उभयः-पशुक्षारः । दश० १७० ।

उभसओ-उच्छ्रयः भावोन्नतत्वम् । अहिमायाः पञ्चवर्षारि-
शतम् नाम । प्रश्न० ९९ ।

उभसकई-उत्प्लवक-तदाकारभावमात्रधारणसत्प्रतिबिम्ब-
मात्रधारणतो योत्सर्पतीत्यर्थः, कृष्णलेखातो हि नीललेखा
विशुद्धा तत्तत्तदाकारभावं ताप्रतिबिम्बमात्रं वा दधाना मती
मनाद् विशुद्धा भवतीत्युत्सर्पतीति । प्रज्ञा० ३७२ ।

उभसकण-उत्प्लवक-परतः करणम् । पिण्ड० ९९ ।

उभसगनिवाह्याण-उत्सर्गपातिनासुत्सर्गं सयममनुपादे-
यतां यासाम् । द्य० द्वि० ४२९अ ।

उभसगो-उत्सर्ग-उपयोगः । ओष० १५५ । परिष्ठापनम् ।
ओष० १३८ । फोयोत्सर्गः । आय० ७८२ । उवओगं,
फाउत्सर्गो । नि० चू० द्वि० १६४अ । पङ्कणकहा । नि०
चू० प्र० २४०अ । कारणनिरपेक्षं सामान्यस्वरूपम् । द्य०
दृ० ९७आ ।

उभसणं-लोभगपरिभोगं उत्सर्गं भण्ड । नि० चू० द्वि०
१५९अ । उत्सर्गं एकान्तेनैव अलक्षणयुक्ता बोधि सतीरमित्यर्थः ।
नि० चू० द्वि० ८५आ । उत्सर्ग-बाहुल्यतः । औप० ८६ ।
उत्सर्ग-अनुपगतम् । आव० ५९० ।

उभसणदीप्त-उत्सर्गदीपः-अनुपगतं बाहुल्येन प्रवर्तते इति ।
आव० ५९० ।

उभसणपद-उत्सर्गपदे-प्रभूतपदे । द्य० प्र० ९३अ ।

उभसण्णा-अवमन्ताः-पङ्क द्वय निमग्नाः । प्रश्न० ६९ ।

उभसणो-बहुतरगुणावराही । नि० चू० द्वि० ९०आ ।

उभसणहसणिह-उत्तरप्रमाणपेक्षया उत्-प्राबल्येन शृङ्ग-
शृङ्गिता उत्प्लवकशृङ्गिता । जै० प्र० ९४ ।

उभसणहसणिहया-व्यावहारिकवरमाणुद्वयसंज्ञां समु-
दायाः-द्वयादिवसुदायास्तेषां समितयो-मीलनानि तासां सम्या-
गमः-परिणामवशादेदीभवन् समुदयममितिसमागमरतेन या
पणिगममाधेनि गम्यते, मा एकाऽत्यन्तं शृङ्गा शृङ्गाशृङ्गा

नैव शृङ्गशृङ्गिका उत्-प्राबल्येन शृङ्गशृङ्गिका उत्प्ल-
वकशृङ्गिका । भग० २७५ ।

उत्सर्ग-प्रायशः । आव० ५६८ । अविरुद्धं । नि० चू० द्वि०
७०अ ।

उत्सर्गकयाहारो-प्रायशोऽकृताहारः । आव० ५६८ ।

उत्सर्गपिञ्ज-उत्सर्गिता वस्तुत्सर्गेण । जै० प्र० १०२ ।

उत्सर्गिणी-सागरोपमाणां दशशेटीश्रेष्ठ एव दुष्पमदुष्पमा-
शरकमैत्रेयोत्सर्गिणी । औष० ३४५ । उत्सर्पति-वर्धते
आरकापेक्षया वर्धयति (वा) ममेणसुरादीन् भावानित्युत्सर्गिणी ।

जै० प्र० ८९ । उत्सर्गिणी-दशसागरोपमकोटशेडिमाना ।

अनु० १०० । ठाणा० ८६ । उत्सर्पति-वर्धतेऽरकापेक्षया

उत्सर्पयति वा भावानांशुष्कादीन् वर्धयतीति । ठाणा० २७ ।

उत्सर्ग-यस्मिंश्च सत्यर्थं भवति ज्ञात्यादिना दपमातः पुरुष
उत्तानीभवति सः उत्सर्गः-मानः । सूत्र० १८० ।

उत्सर्गति-उत्सर्पति । आव० ३०३ ।

उत्सर्विच्चा-उद्बुद्बुत्तणि काऊणः । दश० चू० ८० ।

उत्सर्विया-सत्याशोचचावच्यैर्विधम्भजनरालापैर्विधम्भो
पातयित्वा । सूत्र० १०६ ।

उत्सा-अवद्याय-श्रेहः । अर्क्यायमेहः । प्रज्ञा० २८ ।
रजन्त्यां यक्षेहः पतति । आचा० ४० ।

उत्साग-यन्निर्विशेषेण क्रियते । उप० मा० गा० ४०० ।

उत्सागिन्दुधिबुगो-अवद्यायबिन्दुः । आय० ८४५ ।

उत्सारिता-उत्सारिता-नदीपमागता । आव० ८४९ ।

उत्सासनाम-उच्छ्वासनाम-यदुदयवशादात्मन उच्छ्वास-
निःश्वासरूपरूपजायते तत् । उच्छ्वासनिःश्वासयोग्यदुग्धज-
ग्रहणमोक्षविषया त्वच्चरूपजायते तत् । प्रज्ञा० ४७३ ।

उत्सासविषा-उच्छ्वासो विषं शेषा ॥ उच्छ्वासनिषाः ।
प्रज्ञा० ४६ ।

उत्सासा-उच्छ्वासः-सुरादिना वायुग्रहणम् । भग० ४७० ।

उत्सासो-उच्छ्वासः । आव० ८४५ ।

उत्साहि-उत्साहः-ध्रुवणविषये मनस उन्मत्तिना विशेष । गर्भ०
२९६ ।

उत्सिंचद-उत्सिंचप्रति, जिप्रति । आव० ९०४ ।

उत्सिंचणा-उद्ग्रामणम् । आव० ४२४ ।

उत्सिंचण-उत्सर्ग-सेवनं उत्सर्चनं-कृपापदेः पोशादिनोभे
पणम् । आचा० ४२ । इती धातव्य प्राबल्येन पूरणम् । आचा०

५४, ३७९ ।

उद्दिष्टचणाय-उत्तरोचनेन-अरघट्टघटीनिवहादिभिरुच्येन ।

उत्ता० ५९९ ।

उद्दिष्टचमाणे-उत्तिष्ठन्-आक्षिपन् । आचा० ३४३ ।

उद्दिष्टचिया-उत्तिष्ठन्-अतिश्रुतादुज्ज्वलमयेन ततो वा वा
भायं सीमनासीनि दद्यात् । दश० १७५ ।

उद्दिष्टउद्दिष्टो-उत्तिष्ठतोच्छ्रित । आव० ७७९ ।

उद्दिष्टोद्दिष्ट-उत्तिष्ठतोच्छ्रित - ऊर्ध्वगदिगजल । भग०
७८९ ।

उद्दिष्टा-उत्तमा-प्रबलतया सर्वांस्तु विष्णु प्रकृता । प्रज्ञा० ९९ ।

उद्दिष्टं-उत्तिष्ठन्-अत्यर्थं जलाभिषेचनम् । प्रज्ञा० १२७ ।

उद्दिष्ट-अक्षिपन्-वस्तुद्वयोर्गोचरानापादितविकागन्तरम् ।

दश० १८५ । उत्तिष्ठन्-मुष्टेरकादि । धृ० प्र० २६७ आ ।

उद्दिष्ट-उत्तम-प्रख्यातम् । मृत्० ४०८ । उत्तिष्ठन् उत्तमम् ।

सू० २६२ । उत्तमा, उत्तिष्ठन्-उत्तिष्ठन्-उत्तमोत्तमस्य

नाभापया तामुच्छ्रितामिषं कृत्वा वा । उत्ता० ३४१ । उत्तम -
भयगत । ज्ञाता० १०९ ।

उद्दिष्टनित्यज्ञो-उत्तमनिष्ठा । आव० ७७२ ।

उद्दिष्टपञ्चान-उत्तिष्ठन्पञ्चानम् । आव० ७०३ ।

उद्दिष्टफलहि-उत्तिष्ठन्-रूपनिमित्तं रूपनिर्ग-अन्तं करण
यस्य न । ज्ञाता० १७९ ।

उद्दिष्टेत्ता-उत्तम-आव० ४२१ ।

उद्दिष्ट-उत्तम-अक्षिपन्प्रकृतप्रहणम् । रिपा० ६३ ।

उत्तम-उत्तम-उत्तम-भग० ५४४ । ज्ञाता० ४० ।

उद्दिष्टो-उत्तम-आव० ३०१ ।

उद्दिष्ट-उत्तम-नि० ५७९ । आव० ७७८ ।

उद्दिष्ट-उत्तम-ज्ञाता० १६१ ।

उद्दिष्ट-अकाल । नि० ५७९ । आव० १३६ आ । ओष० ९८ ।

उद्दिष्ट-उत्तम-आव० ८४३ ।

उद्दिष्ट-उत्तम-आव० ८५२ ।

उद्दिष्ट-उत्तम-आव० ८५२ ।

उद्दिष्ट-उत्तम-आव० ८५२ ।

उद्दिष्ट-उत्तम-आव० ८५२ ।

उद्दिष्ट-उत्तम-आव० ८५२ ।

उद्दिष्टेतिमां-जहा पिट्टं पुढविकायमायण आउगायस्य
भरेता मीमा अद्विजनि सुदं मे वथेग उद्दिष्टजति, ताहे
पिट्टवयस्य रोहस्य भरेता ताहे तीमे घालीए जलमरियाए
उवरि उन्निजति ताहे अहोछिन्ने तं मे ओसजति हेट्टाहुत्त ना
ठिजति तस्य ज आम त उन्नेतिमां भण्णति । नि०
५०० डि० १२५ अ ।

उद्दिष्टेतिमे-उत्तवेदिम निर्गमं उत्तवेदिम-येन योधादिपि म
रायर्थं उत्तवेदि तत् । ठाणा० १४७ ।

उद्दिष्टेहगुल-उत्तमगुल-अनुस्य द्वितीयो मेद । प्रज्ञा० २९९ ।

अनन्त्याना सस्यपरमाणुपुद्गलानामित्यादिमेषां गुणयो वृद्धि-
नयन तस्माज्जातं तदं । उत्तमो-नारकादिभारीराणां गुणस्य
नस्वरूपनिष्ठाकार्यस्य गुलमुत्तमगुलम् । अनु० १५९, १६० ।

उद्दिष्टेह-उत्तम-उत्तमम् । मय० ११४ । उत्तम-जिह्वा

रम् । जीवा० २०४, ३६० । सर्वाप्रम् । जीवा० २०५ ।

उत्तम-क्षिपन् । राज० ६२ ।

उद्दिष्टपरिबुद्धी-उत्तमपरिबुद्धि - सर्वापरिबुद्धि । जीवा०
३२३ ।

उद्दिष्टो-उत्तम-अयोधवा । ध्य० प्र० १६८ अ ।

उद्दिष्ट-उत्तम-अयोधवा । ध्य० प्र० १६८ अ ।
उद्दिष्ट-उत्तम-अयोधवा । ध्य० प्र० १६८ अ ।
उद्दिष्ट-उत्तम-अयोधवा । ध्य० प्र० १६८ अ ।

उद्दिष्ट-अपहृत । आर० २१९ ।

(ऊ)

ऊखा-ऊष्मी । प्रज्ञा० १७ ।

ऊर्ण-ऊर्ण-वर्षादिभिर्मानम् । मृत्तपिप्पिसे । आव० १७४ ।

यद् व्यञ्जनाभिलाषावयकैरमृष्टं वन्दते, कृत्तिकैर्नि
अप्रादिगतिमतो रोप । आव० ५४४ ।

ऊर्णसयमायो-ऊर्णसतभाग - सतभागोऽपि न पूर्वत
इत्यर्थः । आव० ५२२ ।

ऊर्णोदरिमा-ऊर्णोदरस्य भाग ऊर्णोदरता । दश० २७ ।

ऊर्णोदरिया-अथमस्य-ऊर्णोदरस्य कारणमपेक्षारिका ।
भग० ९२१ ।

ऊर्ण-अक्षरपदादिभिरेव टीकमूलम् । हेतुप्रान्ताभ्यामेव हीन
मूलम् । अनु० २६१ ।

ऊर्णरिगिया । नि० ५० प्र० ६१ आ ।

ऊर्णय-ऊर्णय । आव० ६२३ ।

ऊरणिषा-ऊरणिषा । आच० ६२३ ।

ऊरणी-अविला । पिण्ड० ७१ ।

ऊर । आचा० ३८ ।

ऊरगं-ऊर । ओष० १२५ ।

ऊरुघंटा-जङ्घाघण्टा । ज्ञाता० २३९ ।

ऊरुयाल-ऊरुदार-ऊर्यो-ऊरुयोदोरो-दारणं उगालो वा
उगालन य स । प्रश्न० ५७ ।

ऊरुयाघल-ऊरुयोरुयाघलन ऊरुयाघल । प्रश्न० ५७ ।

ऊर्ध्वलोक-धुमलोक । ज० प्र० २४९ ।

ऊर्ध्ववेदिका-यत्र जानुनोरुपरि हस्तौ कृत्वा प्रत्युपेक्षते । वेदि
काया प्रथममेद । ठाणा० ३६२ ।

ऊर्ध्वस्थितः । आचा० २५४ ।

ऊर्ध्वोपविष्टा । पिण्ड० १०५ ।

ऊल्लेऊण-आर्द्राकर्तुं, जलेन भेज्जुम् । विशे० ६२७ ।

ऊस-उषो-यद्रसादपर क्षेत्रम् । प्रश्न० २७ । ऊसरादिक्षेत्रोद्-
भवो लवणमसम्मिश्रो रजोविशेष । पिण्ड० ८ । क्षारसृ-
ष्टिका । उप्त० ६८९ । ओष०-क्षारसृष्टिका । आचा०
३४२ । अवद्याय । ओष० १३० ।

ऊसङ्घ-उत्सृज्य, उत्सृज्य । जीषा० २०० ।

ऊसदं-उत्सृज्य घर्णादिगुणोपेत । आचा० ३३९ । उत्सृज्य-
नक्षत्रमाकुलम् । दश० १८६ । घर्णगन्धरमस्फोपपेतम् ।
आच० ७०६ । उत्सृज्य घर्णगन्धाणुपेतम् । आचा० ३९० ।
उत्सृज्यम् । व्य० द्वि० १८९ अ । उत्सृज्य । दश० चू०
८७ ।

ऊसस्त-उत्सृज्य-उपरिलम्बन । ज० प्र० ७६ । ऊर्ध्वमत्त
उत्सृज्य-उल्लेखतले उपरिखण्ड । प्रश्न० ६ । जीषा १६०,
२२७ ।

ऊसभूमि-मिथुविषये भूमि । नि० चू० प्र० १६१ अ ।

ऊसरणं-उत्सरण-आरोहणम् । विशे० ५३८ ।

ऊसरदेस-ऊसरदेश । आच० ८३९ ।

ऊसविष्ट-उत्सर्प्य-ऊर्मिभिरुज्ज्वल्य, ऊर्ध्वार्ध्वकृत्य वा ।
भग० ९३ ।

ऊसविय-उत्सृज्यानि । भग० ५४१ । उत्सृज्य-ऊर्ध्वार्ध्वकृतम् ।
ज्ञाना० १३९ ।

ऊसवेष्ट-उत्सृज्य करोति । भग० १७५ ।

ऊसयो-जल मागन्धमविसेनो यस्मिन् नो उगरो । नि० चू०

द्वि० १६० अ । जलं न च उवमाहिउज्जति जगो य अलत्रिय
विभूमितो उज्जगणादिम मित्तादिजणपरिवुजो सज्जपेउज्जगणिना
उगललति । नि० चू० वृ० १४ आ । उत्सृज्य-ऊर्ध्वोत्सृज्यवादि ।
आच० १२९ ।

ऊससंति-उत्सृज्यसंति-उत्सृज्यवादि उवंगति । प्रश्न० २१९ ।

ऊससिन्ध-उत्सृज्यसिन्ध-उत्सृज्य-ऊर्ध्व प्रवलय वा ध्वमितम् ।
आच० ७७९ ।

ऊससिय-उत्सृज्यसनमुत्सृज्यमितम् । अनक्षरभुतमेद । विशे०
२७४ । उत्सृज्यसिता-उत्सृज्य । उप्त० ४८१ ।

ऊससियरोमकृत्यो-उत्सृज्यसितरोमकृत्य-उत्सृज्यसिता द्रवो
ऊर्ध्वसिता-उत्सृज्यो रोमकृत्य-रोमरन्ध्राणि यस्यासौ । उप्त०
४८१ ।

ऊसासनीसासे-उत्सृज्यसेन युक्तो निश्चाम उत्सृज्यसामि
श्वास-प्राण । जै० प्र० ९० ।

ऊसासपण्य-उत्सृज्यपण्य, प्रज्ञापनाया मत्तमे पदम् ।
भग० १९ ।

ऊसासा-यावद्धि समर्थे पादो दृष्टस्य नीयते तावत्स
मया उत्सृज्यसा । ठाणा० ३९३ । उत्सृज्यसा । प्रश्न०
२४६ । सट्स्थेया आबलिका उत्सृज्यसा । जीषा० ३४४ ।
प्रज्ञापनाया सप्तम पदम् । प्रश्न० ६ । सट्स्थेया आपलिषा
उत्सृज्यसाम-अन्तर्मुखा पवन । जै० प्र० ९० ।

ऊसासेहि-उत्सृज्यस्य-मारय । आच० ८१९

ऊसिञ्ज-उत्सृज्यानि-लम्बमानानि । ज० प्र० ५० । प्रवलय-
तया सर्वायु दिक्षु प्रवृत्ता उत्सृज्य । ज० प्र० ५३ । जीषा०
१७५ । उत्सृज्य-उत्सृज्यम् । ज० प्र० ५२२ ।

ऊसिष्ट-उत्सृज्य-लम्बमानम् । जीषा० ३६१ ।

ऊसिभोदयं-उत्सृज्य-ऊर्ध्व उदय-आयामो यत्र गमने तदु-
च्छिन्नोदयं, ऊर्ध्वोत्सृज्यमित्यर्थ । भग० १८७ ।

ऊसिता-उत्सृज्य-प्रवलयतया सर्वायु दिक्षु प्रवृत्ता । जीषा०
३७९ । सर्व० २६३ ।

ऊसितोदय-उत्सृज्योदय-उत्सृज्यमुदय यस्मिन् ग ।
जीषा० ३७१ ।

ऊसित्तो-उत्सृज्य, अपरतोत्पादनमामर्ग्यविरल, निर्वाण ।
वृ० वृ० ९७आ । णो नस्म अवर्ध उपपन्नानि निष्पीभो गो ।
नि० चू० द्वि० ३१अ ।

उत्थित-उत्थित-उत्थितम् । अगं ५४१ । उत्थितः-
कर्षाङ्कतः, उद्यमो वा अपगतः । राज्ञे १२३ । उत्थित-कर्ष
नीतम् । ज्ञाताः १९ । उत्थिता-प्रवृत्तया रात्रिम् दिक्षु
प्रश्लास्यते १३९ । उत्थितः-उत्थितः । जीवाः २४९
उत्थितः । भावः ७०२ । उत्थित-उत्थमानम् । जीवाः २०५ ।
उत्थितम्-उत्थितम् । कर्षाङ्कतः, अपगतः, अपनीतः । अगं
११५ । संज्ञा ४६ । उत्थित-उत्थितम् । अगं १८७ ।

रुसियपञ्चांगे-उल्लिखितवत्सकम् । भाष० १०० ।

असिपफलिह-उत्थितरहादिकाः-उत्थितमुक्तं रहदिकमिव
रहादिकं चित्ते येषां ते । मीनीन्द्रप्रवचनावाप्या परितृप्तमानना
हृत्पर्यः । उत्थितः-अर्गलास्थानादपनीतयोद्धर्त्तानां न तिर-
धीनः कपाटपथाङ्गादपनीत हृत्पर्यः परिधः-अर्गला येषां ते
उत्थितपरिधाः, उत्थितः-भ्रूङ्गादाराहृत्पर्यः परिधो येषां ते
उत्थितपरिधाः । भग० १३५ । उत्थितं रहादिकमिव रहा-
दिकं-अग्नःकरणं यद्यत्तु । राज० १३३ ।

ऊसिहं-गीवाध्रयस्थानमिदं । नि० सू० द्वि० १० भा० ।

ऊत्पीसयं-३-छीरकम् । भाष० १२४ ।

असुरं-बैलातिव्रमः । ओष० १४२ ।

ऊत्तरभो-उत्तर । भाष० १०३ ।

ऊह - सम्भवतः दार्थविशेषादिनात्वावयवमाय ऊहस्तर्कः—एवमेव
वैतस्यात् । भाषा० १३७ ।

ऊदा-मुद्रिः । दश० १२१ । आषवाग्रमहा । विसे० २८१ ।
 म्पतर्षमुद्रिः । भाव० ३२५ । स्ववितर्कमिका । उत०
 १८१ ।

ऊर्ध्व-ऊर्ध्व-कांतः । भावः ७२१ ।

系

प्रश्नाः-अध्या. १ जीवान् ३६ ।

कशुप्रहृत्यै-मधुमजिनयतीना विदेवगम् १, भाष० ७२ ।

श्रुत्युक्तं । आय- ७६ ।

अनुधेनिप्रतिपत्तः—यो भवोपपत्तिरुर्मज्जार्म अपमिन्वाऽप्यु
नदुगाया गिद्वनीति : आय० ४४१ :

१-३५ ।

क्रडवी-सस्यामेकां दिशमभिरुणोपाधपाद विगतः प्राप्तिव
 एषा समधेणिसवधिनगुणकृष्णौ मिहो यभिन्नमन् नावद

यानि यावत्पृथ्वी चरमगृहं, ततो मिथ्यामृच्छोदापर्वाने-
ऽपि प्राज्ञत्वमेव गत्या प्रतिनिवर्तने सा क्षमसी । वृ० प्र०
३५७ भा ।

कृष्ण-पाठम् । प्रथ० ७ ।

पुष्पाद्या-अर्पणं-समं तदस्या । आशु ५९५ ।

शतं-दुर्ग, कीर्तिनम् । आता० १८८ । दु.कम् । भाष०
१८४ । कीर्तिनः । अण० १६० । दु.गण्यमावापी ।
उत० ६०५ ।

अन्तर्बन्धः—अथप्रहस्य द्वितीयं नेदः । मम० ११ ।

व्रतुमासः—कर्ममाणः, स त्रिगिरिवप्रमाणः । ५० प्र०
१८६ आ ।

■ **संयोजक:-** मानस साहस । ठाणा • १४५ ।

पुनः-भयनादिभिर्हृदिमुपगता । ज्ञाता ० १ ।

अथर्ववेदः-पञ्चमोऽंशः । अध्या. १३९ ।

अपममङ्गलप्रविभक्तिः-एकादशो मासविधिः । श्रीवा-
३५६ ।

अवकाशः—संस्थानमोप्राप्त्यवधिः । भाष० १३८ ।

प्रपञ्चसूत्रमी-प्रथमटीका: । अ०- वि०- २ भा ।

अनितः—मोक्षमार्गं नीतः । अथ० द्वि० १२४ आ ।

अध्यायिकाः-गण्डर्वमेहनिघ्नः । प्रजा० ७० ।

॥

प्रती-अमरुन्ती । ५० दि० ११० भा ।

इतो भाग्यदुःख । भावः ६२० ।

असतो-आमलान्न । भार० ११६ ।

४-वाक्यालंकारैः । अनु० १३६ । अलङ्कारैः । भग० १०५ ।

वाक्यान्तरादि । अथ० ८३ । आत्मन्त्रणार्थः, भलद्वारा-

श्रीऽव। । भग० ३५ ।

ईस-आतवन्तोऽनुभूतवन्तः । भग० १११ ।

हरणा-अनेन । मृ० दि० ११०५ ।

ई-दयनी : आव० ५१३ ।

हृत्काः-भष्ययनविशेषः । दाया १८७ ।

काजुर-भभगोहमिन्मिहादयः । सम० ११५ ।

कृतश्चक्रवर्त्तः-एकस्योदिति नयानं यमद्वयकालेन नतः

नम् । प्र० प्र० ४१५ ।

एकतोषकद्विधातोषकएकतश्चकालद्विधातश्चकया
'लचकाद्वैचक्रयालाभिनयात्मक -चतुर्थी नाव्यविधि ।

जीवा० २४६ । ज० प्र० ४१५ ।

एकतोषक-एतोरुक्तं नाम भटागं एकस्मादिशि घनुषा
कारधेय्या नर्तनम् । ज० प्र० ४१५ ।

एकतोषेदिका एक जानु पाहोरन्तरे कृषेति । ठाणा०
३९२ ।

एकतचियर्क-एकस्ववितर्कम् । भाव० ३२७ । -

एकस्ववितर्कमविचारै - शृङ्खलानदितोषमेद । भाव०
६०३ ।

एकधार्-शालविशेष । दश० २०१ ।

एकभधिक-तन एरिमन् भवे तस्मिन्नेवातिमान्ते भावी ।
एकभधिक -योऽन्तर एव भवे इन्द्रतयोऽपश्यत इति । ठाणा०
१०३ ।

एकभार्थ-एकवत् । उत० ५८० ।

एकमुखं । ओष० ९९ ।

एकह्रओ-एकाकी । भाव० ३०६ ।

एकह्रडादिक-एकदशक । ओष० ४३ ।

एकविहारप्रतिमा-पञ्चमी प्रतिमा । सम० १६ ।

एकस्थीकृतं-न एकस्थमनेकरव अनेकस्थमेकस्थमिव कृत
मेकस्थीकृतम् । भावा० ६३ ।

एका-एका-धृष्टः सञ्ज्ञाशब्दत्वात् सर्वादिबन्धम् । ज० प्र०
१११ ।

एकाए-एक । ऋ० डि० ४१७ अ ।

एका त-एक एवाह्मिल्यन्तो-निधय । उत० ३०७ ।

एकान्तर-अनन्तरसमय । भाव० १४ ।

एकान्तवित्-एकांतेन विदितसमस्तस्वभावतया मीनोन्त्र
मेव शारान तथ्य नाम्यदिष्टेयं केति । छत्र० २६५ ।

एकापतन - एक-अद्वितीय आयतन-ज्ञानादिनयम् ।
भावा० २०७ ।

एकारुह-भूगविधिविशेष । जीवा० २६८ ।

एकावली-विविधमणिकरुणा एतद्विधा । ज० प्र० १०५ ।
विविधमणिका । ज्ञाता० ४३ । कनकावल्याभिनयैव ।
ओष० ३० ।

एवाशीतिपदवास्तुन्यासः । ज० प्र० २०८ ।

एकिका-प्रवरणम् । भावा० ४०९ ।

एकई-एकैक्य-योगपथेन । ओष० १११ ।

एकगमा-एकगमा -तुल्योभिलषा । ठाणा० ५८ ।

एकगमे-एकगम -पञ्चभ्योऽप्यन्तेऽप्य एव पाठ । अन्त० ४ ।

एकदे-पर्वगविशेष । प्रज्ञा० ३३ ।

एकमुहा-जेति एकोऽनो नात्वाप मुहा ते एकतोमुहा । नि०
बृ० प्र० १६१ अ ।

एकह्रओ-एकाकी । भाव० १९३ ।

एकवारिमा । ओष० ९७ ।

एकसंकलितयद्धा-एकमुखलायद्धा । भाव० ६३ ।

एकसरा-सर्व । भाव० ३६७ ।

एकसि-एकश । भाव० ८१३ ।

एकसेल-एकशैल -वक्षस्कारपर्वत । ज० प्र० ३४७ ।

एकानिया-एकानिनी । भाव० ५६० ।

एकह्रसी-एकादशी तिथि । ज्ञाता० १५३ ।

एकह्रिजा-अनन्तरविशेषा । नि० बृ० प्र० ३०४ अ ।

पगमिओ सधातिमासधानिमो एगमिओ भवति । नि० बृ०
हि० ७९ अ ।

पगमियं-एकानिकं तज्जातदधिकं सप्तैकिकम्बलीकृत
निष्पादितम् । ओष० २१४ । य एकैक कल्पादिना कृत ।

बृ० तृ० १६२ अ । एकाग्रिक-तज्जातदधिकं न वा द्वयादि
लोकनिष्पद्यम् । बृ० हि० २२९ अ ।

पगत-एकान्त-विजयम् । ज्ञाता० ८८ । निवम । उत०
२४१ । एक-अद्वितीय, कर्मणामन्तो यस्मिन्किं, मोक्ष ।

उत० ३०७ । एकनिधय । भग० २९० । एकात-
अनुपपातक स्थानम् । दश० १५६ । निधय । उत०

५८७ । इतरव्यातप्रपरिहारात्मकम् । उत० ६२२ । मोक्ष ।
दश० १६५ । विजयम् । सम० ३२३ । योगमण्डला

दन्त्यद्र । ज० प्र० ३८८ ।

पगतचरित्र-एकान्तचरित्र-द्रव्यभेदकालभावेयत्तद्वत् ।
दश० ११५ ।

पंगतदिष्टी-एकान्तदिष्टि - एकोऽन्तो-निधयो यस्या सा
तया, सा चासी दिष्टि, अनन्यादिष्टि । उत० ४५७ । एता

न्तदिष्टि - एकान्तेन तद्विषय-जीवादिषु पदार्थेषु दिष्टिरेवासी ।
बृ० २३४ । एकोऽन्तो-निधयो यस्या सा एकान्ता सा

दिष्टि - बुद्धिर्ब्रह्मण एकातदिष्टिः । ज्ञाता० ५१ । गता-मा

परमार्थसिद्धिमुपलक्ष्यः—सर्ववर्धनपट्टम् । अनु० १११ ।
 परमार्थसिद्धिमुपलक्ष्यः—सर्ववर्धनपट्टम् । अनु० १११ ।
 परमार्थसिद्धिमुपलक्ष्यः—सर्ववर्धनपट्टम् । अनु० १११ ।

पद्मगच्छित-एकाग्रचित्त-एकाग्रसंनतः । दश० ५७ ।

पद्मगच्छितो-एकाग्रमनः-अवहितचित्तः । उक्त० ५९९ ।

पद्मगच्छित-एकप्रहणेन-एकशब्देन । भग० १४९ ।

पद्मगच्छितगहिया-एकप्रहणगह्रीता-एकप्रहणेन-एकशब्देन-
पर्यास्तिकय इत्येवंलक्षणेन गृहीता ये ते तथा, एकश-
ब्दाभिधेया उत्तरार्थः । भग० १४९ ।

पद्मचर-एकचरा-एकाकिनः । आचा० ३०८ ।

पद्मचर-अतिशयवध भूतलानां विषयतो विमलित इति
एकचरः, चरुरिन्द्रियापेक्षया । एकं चरुरस्येति । ठाण०
१७१ ।

पद्मचर-विणिहय-एकचरविनिहत-एकं चरुवि-
निहतं यस्य सः । प्रश्न० २५ ।

पद्मचरिया-एकचरा-एकाकिविहारप्रतिमाऽभ्युपगमः ।
आचा० २४३ ।

पद्मचरो-एकचोरः-य एकासी सन् हरति सः । प्रश्न० ४६ ।

पद्मचर-एकाचरा-अद्वितीयपूज्याः सर्वमाशुभां वा अमदशी
अर्वा-शरीरं येषां ते एकाचराः । उक्त० २९ ।

पद्मचर-एकचरा-एकं चरु-भूतलचिद्रमस्मादिति, अवि-
द्यमानक्षिणीयभूतः । उक्त० ४४८ ।

पद्मजं-बल्लकतीरं वैद्यविशेषः । भग० ७०५ ।

पद्मज-एकज-एकाशीतितमो प्रहः । जं० प्र० ५३५ ।

पद्मज-अशीतितमो प्रहः । ठाण० ७९ ।

पद्मज-एकचर-एकचरयतया सप्रभार्थः । आचा० २३० ।

पद्मज-एकचर-एकचर । आन० ७१० । एकार्य-अनन्य
विषयं एवप्रयोजनं वा । भग० १७ ।

पद्मजमागमुद्धतेहि-मुहूर्तवपट्टिमागम्याम् । सूर्य० १२ ।

पद्मज-एकचर-एकचर-यथा अक्षोपाकृतापि तेन तथा-
न्यतेनैव समुद्धृत्यम् । आन० ८५३ ।

पद्मज-एकचर-नि० च० प्र० ५६ आ ।

पद्मजमागमुद्धतेहि-एकचरावर्ष-अभिधेयो जीवदि स
देवमति त एकाधिक-अन्यदानीन्त्युगोलत्वधनमित्यर्थः ।
ठाण० ४८१ ।

पद्मज-एकचरावर्ष-अभिधेयः एकार्यं य यस्यान्ति स
एकाधिक, एकार्यवाचक इत्यर्थः । ठाण० ४९० ।

पद्मजमागमुद्धतेहि-मुहूर्तवपट्टिमागम्याम् । सूर्य० १२ ।

पद्मजमाग-एवपट्टिमागम् । सूर्य० २५ ।

पद्मज-एकचर-एकचर-यथा अक्षोपाकृतापि तेन तथा-
न्यतेनैव समुद्धृत्यम् । आन० ८५३ ।

पद्मज-एकचर-एकचर-यथा अक्षोपाकृतापि तेन तथा-
न्यतेनैव समुद्धृत्यम् । आन० ८५३ ।

पद्मज-एकचर-एकचर-यथा अक्षोपाकृतापि तेन तथा-
न्यतेनैव समुद्धृत्यम् । आन० ८५३ ।

पद्मज-एकचर-एकचर-यथा अक्षोपाकृतापि तेन तथा-
न्यतेनैव समुद्धृत्यम् । आन० ८५३ ।

पद्मज-एकचर-एकचर-यथा अक्षोपाकृतापि तेन तथा-
न्यतेनैव समुद्धृत्यम् । आन० ८५३ ।

पद्मज-एकचर-एकचर-यथा अक्षोपाकृतापि तेन तथा-
न्यतेनैव समुद्धृत्यम् । आन० ८५३ ।

पद्मज-एकचर-एकचर-यथा अक्षोपाकृतापि तेन तथा-
न्यतेनैव समुद्धृत्यम् । आन० ८५३ ।

पद्मज-एकचर-एकचर-यथा अक्षोपाकृतापि तेन तथा-
न्यतेनैव समुद्धृत्यम् । आन० ८५३ ।

पद्मज-एकचर-एकचर-यथा अक्षोपाकृतापि तेन तथा-
न्यतेनैव समुद्धृत्यम् । आन० ८५३ ।

पद्मज-एकचर-एकचर-यथा अक्षोपाकृतापि तेन तथा-
न्यतेनैव समुद्धृत्यम् । आन० ८५३ ।

पद्मज-एकचर-एकचर-यथा अक्षोपाकृतापि तेन तथा-
न्यतेनैव समुद्धृत्यम् । आन० ८५३ ।

पद्मज-एकचर-एकचर-यथा अक्षोपाकृतापि तेन तथा-
न्यतेनैव समुद्धृत्यम् । आन० ८५३ ।

पद्मज-एकचर-एकचर-यथा अक्षोपाकृतापि तेन तथा-
न्यतेनैव समुद्धृत्यम् । आन० ८५३ ।

पद्मज-एकचर-एकचर-यथा अक्षोपाकृतापि तेन तथा-
न्यतेनैव समुद्धृत्यम् । आन० ८५३ ।

पद्मज-एकचर-एकचर-यथा अक्षोपाकृतापि तेन तथा-
न्यतेनैव समुद्धृत्यम् । आन० ८५३ ।

पद्मज-एकचर-एकचर-यथा अक्षोपाकृतापि तेन तथा-
न्यतेनैव समुद्धृत्यम् । आन० ८५३ ।

पद्मज-एकचर-एकचर-यथा अक्षोपाकृतापि तेन तथा-
न्यतेनैव समुद्धृत्यम् । आन० ८५३ ।

पद्मज-एकचर-एकचर-यथा अक्षोपाकृतापि तेन तथा-
न्यतेनैव समुद्धृत्यम् । आन० ८५३ ।

पद्मज-एकचर-एकचर-यथा अक्षोपाकृतापि तेन तथा-
न्यतेनैव समुद्धृत्यम् । आन० ८५३ ।

पद्मज-एकचर-एकचर-यथा अक्षोपाकृतापि तेन तथा-
न्यतेनैव समुद्धृत्यम् । आन० ८५३ ।

पद्मज-एकचर-एकचर-यथा अक्षोपाकृतापि तेन तथा-
न्यतेनैव समुद्धृत्यम् । आन० ८५३ ।

पद्मज-एकचर-एकचर-यथा अक्षोपाकृतापि तेन तथा-
न्यतेनैव समुद्धृत्यम् । आन० ८५३ ।

पद्मज-एकचर-एकचर-यथा अक्षोपाकृतापि तेन तथा-
न्यतेनैव समुद्धृत्यम् । आन० ८५३ ।

पद्मज-एकचर-एकचर-यथा अक्षोपाकृतापि तेन तथा-
न्यतेनैव समुद्धृत्यम् । आन० ८५३ ।

पद्मज-एकचर-एकचर-यथा अक्षोपाकृतापि तेन तथा-
न्यतेनैव समुद्धृत्यम् । आन० ८५३ ।

पद्मज-एकचर-एकचर-यथा अक्षोपाकृतापि तेन तथा-
न्यतेनैव समुद्धृत्यम् । आन० ८५३ ।

पद्मज-एकचर-एकचर-यथा अक्षोपाकृतापि तेन तथा-
न्यतेनैव समुद्धृत्यम् । आन० ८५३ ।

पद्मज-एकचर-एकचर-यथा अक्षोपाकृतापि तेन तथा-
न्यतेनैव समुद्धृत्यम् । आन० ८५३ ।

पद्मज-एकचर-एकचर-यथा अक्षोपाकृतापि तेन तथा-
न्यतेनैव समुद्धृत्यम् । आन० ८५३ ।

पद्मज-एकचर-एकचर-यथा अक्षोपाकृतापि तेन तथा-
न्यतेनैव समुद्धृत्यम् । आन० ८५३ ।

पद्मज-एकचर-एकचर-यथा अक्षोपाकृतापि तेन तथा-
न्यतेनैव समुद्धृत्यम् । आन० ८५३ ।

पद्मज-एकचर-एकचर-यथा अक्षोपाकृतापि तेन तथा-
न्यतेनैव समुद्धृत्यम् । आन० ८५३ ।

एगपक्की—एकपक्षि—एकपक्षि, एककुलवर्ती। अय० प्र०

२१२ अ। एकपक्षि अर्थात्। अय० प्र० २१२ अ।

गुरुप्राता—प्राता गुरुगुरुं श्रुत्वा समानकृत्य समानधृतौ वा।

ब० नृ० १३६ आ।

एगपत्नी—एकपत्नी। अय० ९०।

एगपयेलोमदं—एगपयेलोमदं—जीवापेयया कमदस्या

पेयया च ये एके प्रदेमास्तेष्ववगात्रम्। अय० २३।

एगभयिय—एकभयि—नोआगमत प्रयदुमस्य प्रथम

प्रकार, च एकेन भवेनानन्तरं दुमेप्रपश्यते। अय० १०।

एगभायणो—समर्पण। नि० ब० नृ० ६० अ।

एगभाय—एगो भाय—भासातिरययविषयवात् भाभायि

सुप्रसूयो यस्यामभिरभाव। अय० ६४०। अय० ११३।

एगभूर—एकभूत एकत्व—आलोचन। टाणा० २१। अय०

प्र० ६४०।

एगमद्वये—एगमद्वय नाम वस्तु निवेगस्य सर्वासि सिद्धि विविध

च नामि सोऽयस्यो ग्रामो नगरं वा नोमिजमस्ये।

अय० टि० १६ अ।

एगमना—एग दगनात्तगकतजीवाजीवभिकतायगत्येन मन

विन येरा ते एकमम—धृष्टानवन्त। उता० ६३१।

एगमणो—एगमना एकामपिता। अय० ७७०।

एगमना—एगम एकत्र प्रस्तुते वस्तुन्यभिनिविष्ट येन मनो

वस्याती एगमना। अय० ५९९।

एगमेग—एगमेग। अय० ३३।

एगयभो—एगय एकत्र वस्तुन्यया। अय० १०४। एगय

एगयभय, सयज्येवथ। अय० ७७६। एकत्र। टाणा०

३१४।

एगयद—एगय, अयनमन्। अय० ३३। एकत्र

अनुकूल। अय० ७७०।

एगगदियाग—एगगदी एकत्रमावति। अय० ३३।

एगगदिया—एगगदिया—अपान्तरादे वगाम तत्र मातुलाती

प्रतुगारागदिल्लादेऽपि प्रतिबन्धमयवेना कारणमन्तरैर्यवर्त

गतमेव वस्तुन्य नापयसि यस्यापेनाभिप्रेत। अय० प्र०

१३२ आ। एगगदिया। उता० ५३१। अय० २१२।

एगगदियाभिकगुण्डिम—एगगदिया भिकगुण्डिम

निमा। अय० ११।

एगगदिया—एगगदिया। अय० ६४०।

एगगदिया—एगगदिया तत्र एगगदिया। एगगदिया यावत्

तत्र। उता० ११०।

एगगदिया—य एग प्रधान विग्रहमात्मना लभते गृह्णाति

येनाम्नाचार्यस्य समर्पण, न एकलाभेन यन्तीति एग

लभित। अय० प्र० २३२ आ।

एगगदिया—एगगदिया। टाणा० ६१२।

एगगदिया—एगगदिया। अय० ३६०।

एगगदिया—एगगदिया। अय० प्र० १०१ आ।

एगगदिया—एगगदिया एगगदिया एगगदिया एगगदिया, न

मे एगदिया दु एगगदिया एगगदिया एगगदिया एगगदिया। एगगदिया

एगगदिया एगगदिया एगगदिया एगगदिया एगगदिया। एगगदिया

एगगदिया एगगदिया एगगदिया एगगदिया एगगदिया। एगगदिया

एगगदिया एगगदिया एगगदिया एगगदिया एगगदिया। एगगदिया

एगगदिया एगगदिया एगगदिया एगगदिया एगगदिया। एगगदिया

एगगदिया एगगदिया एगगदिया एगगदिया एगगदिया। एगगदिया

एगगदिया एगगदिया एगगदिया एगगदिया एगगदिया। एगगदिया

एगगदिया एगगदिया एगगदिया एगगदिया एगगदिया। एगगदिया

एगगदिया एगगदिया एगगदिया एगगदिया एगगदिया। एगगदिया

एगगदिया एगगदिया एगगदिया एगगदिया एगगदिया। एगगदिया

एगगदिया एगगदिया एगगदिया एगगदिया एगगदिया। एगगदिया

एगगदिया एगगदिया एगगदिया एगगदिया एगगदिया। एगगदिया

एगगदिया एगगदिया एगगदिया एगगदिया एगगदिया। एगगदिया

एगगदिया एगगदिया एगगदिया एगगदिया एगगदिया। एगगदिया

एगगदिया एगगदिया एगगदिया एगगदिया एगगदिया। एगगदिया

एगगदिया एगगदिया एगगदिया एगगदिया एगगदिया। एगगदिया

एगगदिया एगगदिया एगगदिया एगगदिया एगगदिया। एगगदिया

एगगदिया एगगदिया एगगदिया एगगदिया एगगदिया। एगगदिया

एगगदिया एगगदिया एगगदिया एगगदिया एगगदिया। एगगदिया

एगगदिया एगगदिया एगगदिया एगगदिया एगगदिया। एगगदिया

एगगदिया एगगदिया एगगदिया एगगदिया एगगदिया। एगगदिया

एगगदिया एगगदिया एगगदिया एगगदिया एगगदिया। एगगदिया

एगगदिया एगगदिया एगगदिया एगगदिया एगगदिया। एगगदिया

एगगदिया एगगदिया एगगदिया एगगदिया एगगदिया। एगगदिया

एगगदिया एगगदिया एगगदिया एगगदिया एगगदिया। एगगदिया

पद्मगारो-एकाकारः एकस्वरूपः । जीवा १४३ ।

पद्मगामिसुहृदिसगा-वे न मण्डल्युपभूतिनः । ओष ८७ ।

पद्मगिओ-एकाकी । आष ५५८ ।

पद्मगुण्येहा-एकस्य-एककिने असद्व्यवस्थाप्रक्षेप-भावना
एकावृत्तिः । ठाणा १९० ।

पद्मगिमुहा-एकं भगवन्तं अभिमुखं येषां ते एकामि-
मुखाः । शाता ४५ ।

पद्मगोभो-एवा योगो भणति । नि० च० प्र० ४४ अ ।

पद्मगोमुर-श्रिभिरंशुलीभिर्वा यदृष्टोत्तमं तदेकस्यै
गृहति सा, मध्ये गृहोत्था हस्ताभ्यां वक्त्रं पृथक् त्रिनाग-
वक्षोर्ध्वं यावत्तयति द्वाभ्यां वा पार्श्वोभ्यां यावद् ग्रहणा ।
ओष ११० । एकावर्तनं एकामर्शः । तत्त० ५४१ ।

पद्मग-एकविनः । सुप्र० १८० ।

पद्मगालमी-एकलामी-यः प्रधानः शिष्यः तमेकं यो न
ददाति भवशोधादनु सर्वाणि प्रवृत्तिान् गुरुणां प्रवृच्छति ।
येषामेक एव सामो-यथा यदि भक्तं लभन्ते ततो वक्ता-
हीनि न, यथा वक्ताहीनि लभन्ते तर्हि न भक्तमपि,
एकमेव लभन्ते इत्येवोक्ता एकलामिनः । क्य० प्र०
२३९ आ ।

पद्मगलि-तपविशेषः । आषा० ४२३ । एकापली-नानामणिक-
मयी माला । शीप० ५५ । विविन्नमणिका । शाता ४३ ।
विविन्नमणिकमयी । भग० ४७७ ।

पद्मगलिस्तिष्ठते-एकावलिस्तिष्ठतः-अनुराधानक्षत्रसेस्थानम् ।
सू० १३० ।

पद्मगली-एकावलिका-जपन्यमुष्णपञ्चम्यातकसमयानां मनु-
दायः । जीवा० ३४४ । विविन्नमणिकमयी । भग० ४५९ ।

पद्मगाती-एकवापी-तत्रैक एवागमादिरर्थ इत्येवं वदतीति ।
ठाणा ४२५ ।

पद्मगार्श-पद्मगार्शं नाम सङ्गुप्तपिष्टपुताचालनेन भोजनम् ।
आष० ८५३ ।

पद्मगार्ह-गार्हपत्यं पद्मगार्हपत्यम् । जीवा १०९ । दिने दिने गन्वा
नोदयति, एकान्नमिति वा । च० सू० १४२ आ । पद्मगार्ह-अध-
वसार्थम् । क्य० द्वि० ३८६ अ ।

पद्मगार्हो-एका हन्वा-हनने-ग्रहारे सत्र जीविनव्यपरोपणे
नदीराह्वयम् । भग० ३०३ । पद्मा एव आहत्या-आहनं

ग्रहारे यत्र भस्मीकरणे तदेकाह्वयम् । भग० ६७० ।
एकं घातं, एकेन घातेनेति भावः । राज० १३४ ।

पद्मगार्हाजता-एकगार्हाजता एकदिशमोक्षताः । आष० ११६ ।

पद्मगार्हागिरि-एरस्मिन् सध्यातरे पिण्डादावधिकृतशेषे-
नालोचिते एव यानि शेषशेषसमुत्थितानि प्रापयित्वा तानि
एकाधिकारिकाणि, एकाधिकारे भवान् एकाधिकारिकाणि ।
व्य० प्र० ३० अ ।

पद्मगार्ह-उपविशेषः । भग० १५४ ।

पद्मगार्ह-एतेकः-अन्तरहीनविशेषः । जीवा० १४४ ।

पद्मगार्हा । ठाणा० २२५ ।

पद्मगार्हदीवे-भन्तर्होरे प्रथमः । ठाणा० २०५ ।

पद्मगार्ह-एकं मन्त्रं । शाता० ११० ।

पद्मगार्ह-एतेकं, सर्वोत्तमोदकावितम् । जीवा० ३६६ ।

पद्मगार्ह-अन्तरहीनविशेषः । प्रज्ञा० ५० ।

पद्मगारेण-इयता । ओष० ६५ ।

पद्मगार्ह-एतनीति एजः-वायुः कृष्णशीलत्वात् । आषा० ७५ ।

पद्मगार्ह-आवाप्तमागच्छन्तम् । तत्त० ३५८ । आमान्तम् ।
आष० २८४ ।

पद्मगार्ह-एवातां-समापन्त्यताम् । सू० सू० १४१ अ ।

पद्मगार्ह-इयत्, आगच्छत् । ज० प्र० २३३ । प्रत्यागच्छत् ।
शाता० १३८ । एवमार्तं-अग्न्यमानम् । जीवा० १८१ ।

पद्मगार्ह-आपच्छेत् । सू० द्वि० १८७ अ ।

पद्मगार्हो-एकाम् । आष० ४१७ ।

पद्मगार्ह-एडपन्ति-अपत्यति । ज० प्र० ३८८ ।

पद्मगार्ह-उदयति, तीरे प्रक्षिति । ज० प्र० ३१० ।

पद्मगार्ह-अपनयति । भग० ६६५ ।

पद्मगार्ह-उदयति । शाता० ९९ ।

पद्मगार्ह-स्नायुः । प्रज्ञा० ८० । हरिणी । ज० प्र० ११० ।

जीवा० २७० । एव-स्नायवः । ज० प्र० ११० ।

पद्मगार्ह-पद्म-हरिणी मृगप्रद्वानार्थं चारयति-प्रापयति
ये ते । प्रज्ञा० १४ ।

पद्मगार्ह-योगात्पद्मप्राप्त्यायम् । भग० ६७४ ।

पद्म-एवम्-एवम् । प्रज्ञा० १५ ।

पद्मसङ्क-एवं-पुद्गलानामपरापरपरिष्कारभगवत्तमम् । शाता०
१७० ।

एसणोवघाते-एषणया तस्यैवैश्वर्याभि शक्तितादिभि तस्यो
पघात-अश्रम्यता । ठाण० ३०० ।

एसि-एषणीय-शुद्धम् । णिण्ड० १८८ ।

एनिआ गोष्ठा । आषा० ३२७ ।

एसिज्जा-एययन्-पर्यवसितत्रया कुर्वात् । उता० ४६ ।

एसिये-एषणीय-आधारमदिनेपरहितम् । आषा० ३३१ ।

एषणीय-गणेषणाविशुद्धया मयैकितम् । अग० २९३ ।

एसिया-एषितु शीलमेषाणि एषिका-मृगलुब्धया हरित
तापनाश्च मानहेतोर्मृगान् हरन्तिनश्च एषयति, ये चान्ते पात्र
ण्डिका लानादिधैर्यास्यैश्चमेषन्त्यन्यानि वा विषयमाध
मानि ते । सूत्र० १७७ ।

एसु-एष्याम । ओष० ७० ।

एसुद्धम-एताकसुद्धम् । प्रज्ञा० ६०१ । जीवा० ३७५ ।

एसै-एष्यति-आगमिष्यति । णिण्ड० १६७ ।

एससा-एष्या-अविध्यन्त । आष० ६८७ ।

एसुद्धुमो-एतन्मूत्रम् । औष० १०१ ।

एहता-एषयन्त-अनुभवन्त । दश० २४६ ।

एहति-एषते-प्राप्नोति । उता० ३१४ ।

एहा-एषा-ममिषीयकभिराग्नि प्रज्वालयेत् । उता० ३७२ ।

एषा-समिध, काष्ठानि । आषा० १०९ ।

एहामो-एष्याम । ओष० ६५ ।

एहि-अशकालित । इषानीम् । नि० चू० छि० १०९ अ ।

एहिअगुणा-एहिकगुणा-इहलोअगुणा अक्षयानादय ।

ओष० १९ ।

एहिइ-एषति । उता० ४० ।

ते

पेर्यापधिक-केवलशेषप्रत्यय कर्मवच । प्रश्न० १४३ ।

पेरावणाएदम् । ठाणा० ४९९ ।

पेरावती-शिवतामि वर्णपदे दशम कृत् । ठाणा० ७२ ।

परावतीया-आतिशेय । जीवा० ६० ।

ओ

ओअ-आज मानमाडग्गम् । औष० ३३ ।

ओअसो-आजस्वी-आजमा जीवधिक । ज० प्र० २१९ ।

ओअट्टण-उद्धतम् । माडतसुद्धतयमि । वृ० लृ० ५१ अ ।

ओअधिअ-परिक्रमिषुम् । ज० प्र० ५५ ।

ओअधिआ-आगेतिनामि । ज० प्र० २९७ ।

ओअवेहि-साधय अस्मदाश्रयवर्तनेनास्मद्विज्ञानं कुट । ज० प्र० २१८ ।

ओआलिन्-द्रवितम् । आन० ३५० ।

ओइधइ-उत्तरयति । पठ० ३४-१५ ।

ओइणोसु-उत्तिण्णो-अवर्तार्णवु नियन्त्रयपि शक्ति मन्थे
स्थित प्रयाति । आष० ३२ ।

ओए-ओज-तैजसम् । सूत्र० ३४३ । एक-अमहाय
। सूत्र० १०८ । विषम, पथमत्तृतीयपथमसप्तमा । पिण्ड० १६९ ।

एको रागादिविहन्तु । आषा० २५६ । एकोऽयमलकलङ्का-
इहति । आषा० २३१ ।

ओओ-ओज-आरोहान्तिकगुणता । उ० प्र० ३०९ अ ।

ओकच्छिआ । ओष० २०९ ।

ओकसण-एकपत्रस्यो एरिरसणम् । वृ० लृ० ९२९ अ ।

ओकुरडो-उत्तुड-इषातामर्वा आयातिनर उपाध्याय
विशेष । आष० ४६५ ।

ओगसण-नामनम् । महाय० ।

ओगाठ-अवधीर्णा अवगाडा वा प्रत्येष्टासम् । ठाण० ३९९ ।

आत्मस्तेन सह एकस्तेनावस्थायि अमगाडम् । प्रज्ञा० ७०२ ।

भग० २१ । लेलीभार वत । अग० ८३ । अट्टभूत । नि० चू०
प्र० ३२४ अ । मायुक्तामसीभूत । ठाणा० १९० ।

ओगाठरइ-आगाठनमचयाइ-इन्द्रावागावगाहो विहता
क्षिमतस्तेन हवि, अथवा ओगाठ-साधुप्रयासोभूतस्तेन
साधुपदेशाव रचिरवगाडइति । अग० ९२६ ।

ओगाठरती-अवगाहनमचयाइ-इन्द्रावागावगाहो विह-
राधिमस्तेन हवि सम्भा-यते तेन हवि, अथवा ओगाठति-
साधुप्रयासोभूतस्तेन साधुपदेशादु रति । ठाणा० १९० ।

ओगाडा-अधिग । ताता० १३७ ।

ओगालीफल्लम-अर्पक(प्रयक)ववृत्तीनामावचा समायन
व्यवपशुदिवत्तम । अग० छि० १०७ अ ।

ओगास-एडिहमास्तेमदेमो । नि० चू० प्र० ८३ अ । अव
कास-स्थानम् । आष० ५३५ । मागे । आष० ६७८ ।

ओगाहती-अवगाहन्ती-आगच्छन्ती । आष० ३३२ ।

ओगाहणगा-ययस्य इच्छयावस्तादवगाड तन्वगाहनाप्रम् ।
आषा० ३१८ ।

ओगाहणनामनिष्ठाउप- अवगाहनानामनिष्ठायु-
अवगाहते इय्या जीव साऽऽवगाहना-परीसोदरिकदि

तस्य-नाम औदारिकगरीरनामकम् तेन मह निषत्तमायु
। प्रज्ञा० २९७ ।

ओगाहणवर्गणाओ-अवगाहना एतेभ्यः भाषाद्वयस्या
 भागभूता अमहत्त्वेयप्रदेशात्मकक्षेत्रविभागरूपस्तामामवगा
 हनाता वर्गणा-समुदाया अवगाहनावर्गणा । प्रज्ञा० २६५ ।
 ओगाहणसंडाण-प्रतापनायामेकविंशतितमपदम् । भग० ३९९
 ४९५, ८४२ । अवगाहनास्थानम् । प्रज्ञापनाया गृहविंशतितम
 पदम् । प्रज्ञा० ६ ।
 ओगाहणसेगियापरिकस्मे परिकम चतुर्थमेद । भग० १२८ ।
 ओगाहणा-अवगाहना-तनु, तदाधारभूतं वा क्षेत्रम् ।
 भग० ७१ । नियतपरिमाणक्षेत्रावगाहित्वम् । भग० २३६ ।
 पञ्चवीनिकायाना पादसङ्घटनम् । पिण्ड० १६१ । अव-
 गाहन्तेऽस्यामवस्थायांमिति अवगाहना-स्वावस्थैव । आध०
 ४४४ । प्रज्ञा० १०८ । अवग्रहण-परि-तेव । प्रज्ञा० ३०९
 अवगाहन्ते क्षेत्रं यस्या रिपता जन्तव साऽवगाहना-तनु-रि-
 त्वर्थे । नदी ९१ । अवगाहते यस्या जीव सा अवगाहना
 शरीर औदारिकादि । प्रज्ञा० २१८ । ज्ञाता० २५० ।
 ओगाहिर्म-आग्निं जे क्षिप्रि घाणा पयति ते चलवर्तेत,
 तेन ते चलवत् ओगाहिर्म भणति । नि० चू० प्र० १९७ अ ।
 ओगाहिमरां-पक्षाजम् । वृ० प्र० ३१२ आ । अवगाहिमम्
 । आब० ८५४ ।
 ओगाहिमतो-अवगाहक । उक्त० १९८ ।
 ओगाहिमाह-अवगाहिमादि-पक्षाजमण्डकप्रभृति ।
 सिन्ध० १५२ ।
 ओगाहे-भागच्छति । आध० १०८ । अवगाह-शरीरोच्छ्रय ।
 प्रज्ञा० १८१ ।
 ओगाहेक्षा-अवगाहत-आश्रयेत । भग० २३३ ।
 ओगाहेत्ता-प्रविश्य । सुम० ८८ ।
 ओगाहो-पतदग्रह । वृ० दि० २५० आ ।
 ओगिज्झय-अवश्य-आश्रय । आचा० ४०३ ।
 ओगिपहणयाते-अवग्रहणतायैमनोविषयकारणाय ।
 ठाणा० ४४९ ।
 ओगुद्धि-ज्जिमा, निम्नम् । पठ० ५६-१५ ।
 ओगुडिया-मन्त्रिधरेन्द्र । वृ० प्र० २७८ आ ।
 ओगोपहणया-अवग्रहणनेनेति अवग्रहण, करणेऽनट्, प्रथम
 ममयप्रविश-दादिपुदगगदानपणिम, तत्प्राप्तोऽनग्रहणता ।
 नदी १७४ ।

ओगाह-अवधारण अवग्रह । आब० ३४१ ।
 ओघ-औघिक, अशुभकर्मप्रवृत्तिजनितो भागोपसर्ग । मृ० ७८
 ओघ-सामान्यम् । आब० २५८, ४५८, ४८० । रिशे०
 ८४२ ४५० ।
 ओघजीवितं नारकाविकीर्षितयुर्देव्यमान सामान्य जीवितम्
 ठाणा० ७ ।
 ओघनिष्पन्नः-ओघ-सामान्यमन्यनारिर्लक्ष्यतामिधान तेन
 निष्पन्न । अनु० २११ । सामान्यशास्त्रनिष्पन्न । आब० ५८ ।
 ओघनिष्पन्ननिक्षेपः । ठाणा० ६ ।
 ओघरूपा-सामाचारीविशेष । उक्त० ५४७ ।
 ओघसामाचारी-सामाचार्या प्रथममेद । भग० प्र० १९ आ ।
 ओघनियुक्ति । आध० १ ।
 ओघसामाचार्युपक्रमकालः-सामाचार्युपक्रमकालस्य
 प्रथमो मेद । आध० १ ।
 ओघस्तरा । ज० प्र० ४०४ ।
 ओघा-रन्मुया निगिहमाणा । भग० प्र० १३० ॥ ।
 ओघाडिङ्ग-उत्पन्नाब्दे-वाय त्रियते । आब० ६९७ ।
 ओघादेसेण-सामान्यत । भग० ८५३ ।
 ओघाययण-आधायितनानि यानि प्रवाहते एव पूज्य
 स्थानानि तडागजलप्रवेशोपमाया वा । आब० ४११ ।
 ओघार-अपचारि-पीर्यनरधान्यमोष्टाकारविशेष । अनु० १५१
 ओजिया-आगेतिता । जीवा० १९९ ।
 ओचूल-अवचूला-प्रत्यमगुच्छा । ज० प्र० २६५ । प्रत्यम
 मान्युठ । औष० ७० । भग० ४८० । ज० प्र० ५३० ।
 ओचूलग-अवचूलर-अधोमुखाग्र, मुक्कलाग्रम् ।
 ज० प्र० २४७ ।
 ओच्छर्ग-वहन, आलिङ्गनम् । आब० ६८२ ।
 ओच्छन्नपरिच्छन्न-अवच्छन्नपरि-छन्न-अन्तमच्छा
 त्त । पीता० १८८ ।
 ओच्छाविय-अवच्छादितम् । ज्ञाता० २८ ।
 ओच्छाहय-आच्छादित-निरद ३ प्र० १३४ । अवच्छा
 दित ३ ज्ञाता० २८ ।
 ओच्छाहिओ-उत्साहित-लक्ष्मण । पिण्ड० १३४ ।
 ओज-ओज-उत्तम । प्र० ११६ । आहारि । भग० २० ।

ओषधपिंडितो-अवधदण्डिकः । उक्त० २१५ ।

ओथारं-अवधारम् । आध० ३४९ ।

ओथोलेउ-उद्बुद्धयितुम् । आध० १९७ ।

ओभाचणा-उवाचणा-परिभवः । ओष० १३१ । अप-
भाचना-लाघवम् । सू० प्र० २७९ अ ।

ओभासंति-अवभासयन्ति-सप्रकाशा अवन्ति । भग० ३२७ ।
अवभासयन्ति । सूर्य० ६३ ।

ओभासंते-अवभासयन् । ईषदुद्योतयन् । जं० प्र० ४६१ ।

ओभास-अवभासः-प्रभा । ज्ञाता० ४ । अवभासः, प्रभा-
विनिर्गमः । प्रज्ञा० ८० । प्रतिभाविनिर्गमः । जीवा० १०७ ।
पञ्चपण्डितो प्रहः । जं० प्र० ५३५ । सप्तपण्डितो महाप्रह-
विशेषः । ठाणा० ७९ ।

ओभासई-अवभासते । आभिर्भवति, प्राप्यते इति ।
सूत्र० २१४ । अवभासयति-प्रकाशयति । सूर्य० ६ ।

ओभासणता । नि० सू० प्र० २४७ अ ।

ओभासिज्ज-अवभासेत-दातारं याचन् । आचा० ३४० ।

ओभासिज्जा-अवभासेत-याचेत् । आचा० ३५३ ।

ओभासितं-अवभाषितं-याचितं याचनं वा । सू० द्वि० १४३ अ ।

ओभासी-अवभासने-प्रतिभाति, अवभाषते-याचत इत्येवं-
शीलोऽवभासी । ठाणा० २०७ ।

ओभासेई-अवभासयति-ईषत्प्रकाशयति । भग० ७८ ।

ओभुग्ग-अवभुग्नं-वक्रम् । ज्ञाता० १३८ ।

ओमंघ-पायमवाङ्मुखम् । सू० प्र० १०७ आ ।

ओमंघिये-अधोमुखीकृतम् । विपा० ४९ । निरय० ६ ।

ज्ञाता० १२१ । अक्षद्वयम् । सू० तृ० ११८ आ । ठाणा० २११ ।

ओम-पालः । ओष० १५१ । लघुपदार्थः । ओष० १८५ ।

अवं-दुग्धम् । ओष० ११, १८, ६३ । पिण्ड० ५७ । आच०

५३९ । न्यूनम् । आच० १३० । दुग्धम् । नि० सू० प्र०

१८३ आ । नि० सू० प्र० ५४ आ । अवमानि-असारणि ।

उक्त० ३५९ । अवमरानिकः । सू० द्वि० १९ आ । दुग्धम् ।

व्य० प्र० १९८ आ । अवमं-हीनम् । अक्षा० १६४ । उर्णः ।

दवा० सू० १६३ । ऊनम् । उक्त० ६०४ । अवगां-न्यूना ।

उक्त० ५३७ । पदयितव्यः । ओष० १५० । अवमम् ।

न्यूनम् । दवा० २७२ ।

ओमचरमो-ओमत्ति-अवमसुरलक्षणत्वादवमीदर्यं चरने-

असेवते अवमचरकः-न्यूनत्वानेवकः । उक्त० ६०६ ।

ओमचेलिप-अवमचेलिकः, असारवन्धारी । आचा० ३१७ ।

ओमच्छगरयहरणं-उन्मस्तकरजोहरणम् । आच० ६३८ ।

ओमज्जायणं-अवमज्जायनं, पुष्ट्यगोप्रविशेषः । जं० प्र० ५०० ।

ओमत्तं-अवमत्तं-ऊनता । भग० ७४२ । अवमता-हीन-
त्वम् । प्रज्ञा० ३०३ ।

ओमत्थिअ-उद्घाटनमस्तकः, प्रच्छन्न इति । ओष० १५ ।

ओमत्थिय-ओमत्थितः, अधोमुखीकृतः । ओष० १४१ ।

ओमद्विया-उन्मद्विका-बहुमदनकारिका । भग० ५४८ ।

ओमथा-पराजयः, पथप्रवणम् । सू० द्वि० ७९ अ ।

ओमरत्तं-अहोरात्रम् । ओष० ११९ । अवमा-हीना
रात्रिरवमरात्रो-दिनक्षयः । ठाणा० ३६९ ।

ओमराइणिओ-अवमरात्रिनिकः । ओष० १५० ।

ओमराइणिय-अवमरात्रिनिकः । आच० ७९१ ।

ओमरायणिको-अवमरात्रिनिकः । ओष० ११९ ।

ओमार्ण-प्रवेतः । उक्त० ५५९ । अवमानम् । सू० तृ० ११० अ ।

समवधिम् । नि० सू० प्र० ३०५ आ । अवमानानि-क्षेत्रादीनां

प्रमाणानि हस्तादीनि । ठाणा० ८९ । अवमानं-स्वपक्षपरपक्ष-

प्राभृत्यं लोकावहुमानादि । दश० २८० ।

ओमार्नं-अवमानं-अवमम् । सू० प्र० २९० आ ।

ओसुयं-उत्सुकम् । ओष० ११२ ।

ओमोअं-अवमोचकः, आभरणम् । जं० प्र० १८८ । अव-

सृत्यते-परिधीयते यस्मोऽवमोचकः-आभरणम् । जं० प्र० १८८ ।

ओमोअर-अवनं-न्यूनसुरं-उत्तरमस्तकावमोअरस्तकम्-

अवमोदर्यं-न्यूनोदरता । उक्त० ६०४ । अष्टपादाराधयम् ।

उक्त० ६०४ ।

ओमोदरिता-दुग्धियम् । नि० सू० प्र० ७५ अ ।

ओमोहरिप-अवमोदरिका, धर्मधर्मिणोऽमेदाद् ध । अवमोद-

रिका-साधुः । भग० २९३ ।

ओमोयं-अवमयन्ते-परिधीयते यः । ओमोयमो-आभरणम्

। भग० ५४३ ।

ओमोयरणं-अवमं च तदुदरं चावमोदरं तरमाः क्रोरुषं

निचि वृत्ति चावमोदरणं, अवमोदकरणम् । उक्त० ६०४ ।

ओमोयरिय-अवमौदर्य-दुर्गतिम् । आव० ६२६ । अवम-
मूनमुदरं-जठरमस्यापायमौदरस्तद्भावं अवमौदर्य-यू-
मौदरता । उत० ६०४ ।

ओमोयरिया-अवम ऊनमुदरं-जठरं अवमौदरं तस्य करण
मवमौदरिया । ठाण० ३६४ । अवम-ऊनमुदरं-जठरं
यस्य स, अवम मौदरं अवमौदर तद्भावेऽवमौदरता, अव
मौदरस्य वा करणमवमौदरिका । ठाण० १४८ ।

ओस्मिनालिणी-ओस्मिनालिनी-नारीविशेष । ज० प्र० ३५७ ।

ओय-रसम् । (त०)

ओयंसी-ओजश्चित्त-मानसावपम्भयुक्ता । भग० ११६ ।

ओय-मानमोऽवष्टम्भस्तद्भावं ओजस्वी । राज० ११८ ।
निरय० २ । ज्ञाता० ७ । ओजश्चित्त-मानमवलोपयत्वात्
। सम० ११६ ।

ओय-ओज-आहारग्रहणे प्रथमो भेद । ठाण० ५३ । ओज
-आर्तवम् । ठाण० १४५ । ओज-प्रकाश । सूर्य० ७ ।
वियम० । सूर्य० १५६ । उत्पत्तिदेशे आहारयोग्यवृत्तसमूह
प्रज्ञा० ५१० ।

ओयद्-पदगति । विश० ३७४ ।

ओयर्ण-ओदन । सूर्य० २९३ । पूर । प्रभ० १५३ ।
पूरादि । ओय० १३३ । ओदन-वाश्नीशनादि । आप्ता०
३१३ ।

ओयत्तण-व्यापात । विण्ड० १६२ ।

ओयत्ति-परावर्तते । वश० १०८ ।

ओयत्ते-ज्ञाताया सप्तदशमवयवम् । आव० ६५१ ।

ओयपपत्त-वियममवयवप्रदेष्ट । भग० ८६१ ।

ओयरद्-अवतरत । आव० ३५२ ।

ओयरिन्ना-ओदरिक्तानाम-यत्र गता तत्र रूपकात्मिका प्र
क्षिप्य समुद्रिगच्छति, समुद्रमग्नान्तरे भूयोऽप्यगच्छति
। वृ० द्वि० १२५५ ।

ओयरिया-ओदरिका-उदरसरणैक्यता । ओप० ७१ ।

ओयवण सायनम् । ज० प्र० ०४८ ।

ओयविशं-अल्पसागरिण-धावक, खेदस्तम् । ओप० ५१ ।

ओयविष-प्रकाशिते । व्य० द्वि० १७०५ ।

ओयविय-सुरकिर्मितम् । सूर्य० २९३ । तेजितम् । जीवा-
१६४ । विशिष्ट परिकर्मितम् । जीवा० २३२ । परिकर्मितम् ।

जीवा० ०२ । परिर्मितम् । प्रभ० ८१ ।

ओयविषा-उत्तमा । वृ० वृ० ५८५ ।

ओयवेष्ट-उपैति । आव० १५० ।

ओयस्तिती-ओजस्य-प्रसारण्य मरिचि-अवगणनम् ।
सूर्य० ७९ ।

ओया-ओज-प्रकाश । सूर्य० ७९ ।

ओयाप-उपापात-उपागत । भग० ३१९ । मन्त्राग ।

निरय० ६ । उपापात-उपागत । ज्ञाता० १६७ ।

ओयमा-साहायनयवार्थिप्रकाशप्रकाशना । ज्ञाता० १७० ।

ओयामेष्टि-अनुष्ठेतोपासिनी, पानीयानुपासिनी । नि०
वृ० प्र० ४८ भा ।

ओयारिया-अवगतिता । आव० ६८० । अवगतिता ।
आन० ३५० ।

ओयारी-अवगता-जलमध्यवेगनम् । जीवा० ११७ ।

ओयाहारे-ओय-उत्पत्तिदेशे अहारावोग्यवृत्तसमूह,
ओज आहारयोग्य वृत्त ओजआहार । प्रज्ञा० ५१० । संप्रगम
काम्येन न सूर्यरीपादिकादिचरीरादिप्रेतसिंधेय न य
आहार म सवाऽपि आहार, औदारिकादिगर्भ
पराप्या पवा-नचोऽपीन्द्रियानामानामान पदातिमि
वर्तितवर्तितेनाहारयन् ओयाहार । मृ० ३५३ ।

ओयो-सन्धो । नि० वृ० प्र० २१७ भा ।

ओरस्य-ओरस-उत्तराधयवेत्तु गतमध्ययनम् । उत० ९ ।

ओरस-आन्तर । भग० ६३१ ।

ओरस्स-उर्गा मर्ष-ओरस्स-परिष्कारम् । मृ० १६६ ।

ओरस्सवली-महापरिष्कार । वृ० वृ० १७८ भा ।

भोराल-स्तिरवयव, समवयविराजयव माणा वयववायव
वदम् । प्रज्ञा० २६९ । भाषापरिष्कारावयववदम् । ठाण०
२५५ । उदार-अवयवतम् । सूर्य० २९४ । उदार-प्रधान ।

जीम । जीव० ८४ । आरा-आशयारहितया प्रधानम् ।

भग० १२५ । उदार-प्रधान । भग० १२ । जीम-अवयव ।

ज्ञाता० ७ । उदारका । राज० ११९ । जीम, उपाति

विशेषविनिर्णयन करणत पार्श्वस्थानावयवका मयावयव ।

ज० प्र० १६ । मय० १२ । सूर्य० ५१ । उदार । जीवा० ३०० ।

एरेन्डिवापेक्षया प्राय स्थूला इन्द्रियवयव इति । ज० ६०३ ।

ओराततसा-उत्सवे तेओवायुध्वषि प्रसिद्धं अतस्तद्व्य-
वच्छेदेन द्वीन्द्रयादिप्रतिपत्त्यर्थमोरातप्रहणम् । टाणा० ३३५।

ओरात्ता तसा-औदारिकतसाः-स्थूरतसाः । जीवा० २८ ।
ओरातवणकित्सहा-उदारवणेनीतिशब्दाः । आव०
२९३ ।

ओरातसरीरे-उदारसरीरः । उत० ३२५ ।

ओरात्ताई-मनोहराणि । टाणा० २९४ । उदारानि-आर्क्षसा-
दोषरहिततयोदारचित्तपुणानि । टाणा० २४७ ।

ओरातिय-उदार-प्रधानं, विस्तरवत्, उरल-विरलप्रदेशं न
तु घनं, ओरालं-सम्यक्प्रमाणया मांसास्थिस्नाय्याद्यवयवै-
स्तदेव शरीरे, उदारमेव औदारिकम् । प्रहा० २६८ ।

ओरातिय-औदारिकम् । प्रहा० ४६९ । उदारमेव-प्रधानमेव
वृद्धेव वा औदारिकम् । जीवा० १४ । उदार-प्रधानं
उदारमेव औदारिकम् । टाणा० २९५ ।

ओरातियसरीरानाम-अमुदमादौदारिकशरीरप्राप्तोभवात् पु-
द्गलानादाय औदारिकशरीररूपतया परिणमयति परिणम्य
थ जीवप्रदेशे सह परस्परानुगमनवतया सम्पद्ययति तत्तौ-
दारिकशरीरानाम् । प्रहा० ४६९ ।

ओरातियशरीरा-औदारिकशरीराः । आव० ७९९ ।

ओरुह-अवतरति । आव० १८९ ।

ओरोह-अवरोधः, अन्तपुरम् । उत० ३०७ । अतुर् ।
नि० सू० प्र० ८०अ । विपा० ८२ । अवरोध-प्रतोलिद्वारे-
ष्ववान्तराकारः । ओष० ३ । प्रतौलीद्वारेष्वन्तः प्रकारः ।
राज० ३ । अवरोधः-अन्तपुरम् । उत० १२० ।
अवरोधः । भाष० १५५ । प्रतौलीद्वारेष्ववान्तराकारः ।
ज्ञाता० २ ।

ओलंडैति-उलङ्घयति । ज्ञाता० ९२ ।

ओलंडेह-उलङ्घयत । दत्ता० ९९ । आव० ३५० ।

ओलेंध-अवलम्बे-अवलम्बनस्थानम् । जं० प्र० ५२९ ।

ओलेंधणदीय-शृङ्गलाघटद्वीपः । भग० ५४७ ।

ओलेंधितो-अवलम्बितः । उत० १२५ ।

ओल्टरओ-अवलम्बितः । आव० २९७ ।

ओल्टरये-अवलम्बित-गोत्रियम् । उत० ११६ ।

ओल्टर-उल्लगयति । भाष० २९७ ।

ओलमिडे-अवलम्बितम् । उत० ३०० ।

ओलुगय-अवलम्बः । आव० १७६ ।

ओलुगति-अवलम्बित-अनुसरति । उत० ८७ ।

ओलुगयमणूसो-अवलम्बकमनुष्यः । आव० ९२ ।

ओलुगा-सेवा । परिचर्या । दत्ता० ९७ । जीर्ण । ज्ञाता०
२८ ।

ओलुगाप-अवलम्बनया । भाष० ९० ।

ओलुगिजं-अवलम्बितम् । आव० ७९६ ।

ओलुगिऊ-अवलम्बितम् । दत्ता० ९७ ।

ओलुगिज्जामि-अवलगाप्ति । आव० ३५६ ।

ओलुगिज्ञा-सिन्धुमारुखा । आव० ८९८ ।

ओलुगिय-अवलम्बित । भाष० ४०१ ।

ओलिति-अवलीयन्ते-प्रलम्बयन्ति । विशे० ८५२ ।

ओलिकापातः । ओष० २०७ ।

ओलित्त-अवलम्बितः । भग० २७४ । आव० ५५९ ।

ओलित्ता-द्वारदेशे विधानेन सह गोमयादिना अवलिताः

। टाणा० १२४ ।

ओलिहति । नि० सू० प्र० १९०अ

ओलुगसरीरा-भ्रमदेहाः । विपा० ४९ । निरय० ९ ।

अवलम्बनवि-जीर्णवि शरीरे यस्याः सा, अवलम्बा वा चेतसा

अवलम्बसरीरा । ज्ञाता० २८ ।

ओलुगा-अवलम्बा-सम्प्रमनोष्ठित । विपा० ४९ । निरय० ९।

दीपा । आव० ७९६ । जीर्ण । ज्ञाता० २३ ।

ओलुहति-अवरोधति । भाष० १८९ ।

ओलेति-प्रीतिप्रगति । भाष० २७४ ।

ओलेता-आर्द्रविषा । भाष० ३०९ ।

ओलोयण-अवलम्बनम् । आर० २२४, ३७८ ।

ओलोयणमाप-अवलम्बनमप्यतम् । उत० ९९ ।

ओलोयणट्टिओ-अवलम्बनमप्यतम् । भाष० १०५ ।

ओलोयणे । नि० सू० प्र० १९०अ ।

ओल्या-पत्रे वा आगन्तुकान्तनुद्वये कांम एव ओल्याम् ।

टाणा० ३२८ ।

ओलु-वामः । नि० सू० प्र० १०अ ।

ओलि । नि० सू० प्र० १२१अ ।

ओषध्या-तैन्द्रियकर्माद्यः । दत्ता० ४२ ।

ओचक्रमिय-उपमम्यतेऽनेनायुक्तियुक्तमो ज्वरातीसारदिस्तन भवा या सा औपक्रमिकी । ठाणा० २७ ।
ओचस्त्रुडित-उपस्कृतम् । आष० ३५३ ।
ओचग्गहिओ औपग्रहिक । उरम्महित - गच्छमाहारणो । ओष० १२ ।
ओघज्झण-प्रवाहे बहन । वृ० लृ० २२९अ ।
ओघट्टणा-वालना पथादानयनम् । वृ० द्वि० ८५आ ।
ओचणिहिप्-उपनिहितं यथा कथञ्चित् प्रत्यासत्तीभूतं तेन चरति य म औपनिहितम्, उपनिधिना वा चरतीति ता औपनिधिक । औष० ३९ ।
ओरतिडं-अवपतितु-जैतुम् । दण० ५० ।
ओरत्तिया अवपत्तये-अभिनिक्षिप्तेन भावनेगान्धेन वा दद्यात् । दण० १७५ ।
ओषमिप्-उपमया निर्गतमौषमिः, उपमानमन्तरेण यत्काल प्रमाणमनतिशायिना ग्रहीतु न शक्यते तदौषमिम् । ज० प्र० ९२ । उपमया निर्गतमौषमिक, उपमानमन्तरेण यत्कालप्रमाणमनतिशायिना ग्रहीतु न शक्यते तदौषमिम् । अनु० १८१ ।
ओषमिय-उपमया निर्गत औषमिम्, उपमान तरेण यत् कालप्रमाणमनतिशायिना ग्रहीतु न शक्यते तदौषमिम् । भग० १७६ ।
ओषम्म-औषम्य-उपमा । उत० ३२१ । उपमानमुपमा सैवौषम्य-सदृश । ठाणा० २६२ ।
ओषम्मसत्ता-औषम्यसत्ता - पर्याप्तिकमत्ताभाषाया दशमो भेद । प्रज्ञा० २९६ । उपमैवीषम्य तेन सत्य औषम्यसदृशम् । सत्ताभाषाया दशमो भेद । ठाणा० ४८९ । औषम्यसत्ता नाम समुद्रवत्तटाग । सत्ताभाषाया दशमो भेद । दश० २०५ । उपमीयते-गच्छतया गृह्यते नस्त्वनयेयुष्मा सैव औषम्यम् । भग० २२२ । उपमानमुपमा सैवौषम्य अनन गमयेन सदृशोऽगौ गौरिति सादृश्यप्रतिपत्तिरूपम् । ठाणा० २५४ ।
ओषयइ-उत्पतति-ऊर्ध्वं गच्छति । भग० १७९ ।
ओषयण-अवपदन-प्रोह्वनकम् । ज्ञाता० ४२ ।
ओषयमाण-अवपत्तौ-क्रीडाभाङ्गादवतरत । ज्ञाता० ४६ । अनपत्तं । ज्ञाता० १६६ ।

ओचयारिअणिणय । औपचारिः ऋणिय - विनयस्य द्वितीयो भेद । दश० ३१ ।
ओचरणं-अपवरकम् । भाव० ५६० ।
ओचरिऊण-अवतीर्थ । उत० ११९ ।
ओचसमिप् कसोपसमेन निर्गुत औपसामिन् रमोनुदयलक्षण । सूत्र० २३० ।
ओचहिप्-औपधिः - उपधिना-छद्मना चरती-औपधिक । उत० ६५६ ।
ओघहिया-औपधिका-मायाप्रयोजना-रूपायप्रलया, उपकरणप्रयोजना वा । औष० १०७ ।
ओघाणिणसप्-उपादानु-ग्रहीतु, प्रवेष्टुम् । ठाणा० १५७ ।
ओघाइय-उपयाचितम् । विपा० ७७ । याचितस्य-प्राप्ति-स्य प्राप्त्येपरि देवैर्मो देवम् । उत० १३८ । उपया-चितम् । भाव० ७०९ ।
ओघाई-ओलावयप्रधाना विद्या । भाव० ३१९ ।
ओचाय-उपाये-यदुपरुपाभाषणादौ भव औपाय, उपपत्तनुपपान-समीपभवन् तत्र भव औपपात-गुरुसन्तारोत्तरण विधायकादिकूलम् । उत० ५८ । विग्रम् (मर०) अवपात-निर्देश । सूत्र० ३४२ । अवपान-प्रपातस्थान, यत्र चक्षन् जन सप्रकाशेऽपि पतति । ज० प्र० १९४ । अवपात-गतादिरूपम् । दश० १६४ । अवपात-गता-विशेष । प्रध० २२ ।
ओचायकारी-उपपातकारी-आचार्यनिर्देशकारी, यथोपदेशं क्रियामु प्रजत सूत्रोपदेशप्रवर्तक । सूत्र० ३३४ । अवपातो-निर्देशस्तत्कार्यवपातकारी-वचननिर्देशकारी सदा भाङ्गा विधायी । सूत्र० २४२ ।
ओवासी-अवकाश । दश० ५८ ।
ओवाही विशेषेण उपाधीयन् इति बोधापि । भावा० १७४ ।
ओविअ-आपिन-परिकर्मितम् । भग० ४७८ । ओपिन - उज्ज्वलित । ज० प्र० २००, ४६ ।
ओविय-परिकर्मितम् । औष० २४, ६६ । राज० ४८ । उज्ज्वलित । ज्ञाता० २२२ । ओपिन - परिकर्मितम् । प्रध० ७६ । ज्ञाता० १९ ।
ओविद्या-आरोपिता । ज० प्र० ४३ ।
ओवील-अवपीड-क्षुब्धं, उपपीडा वा वेदना । विपा० ७२ ।

ओवीलप-अपठयति विलज्जीकरोति यो लज्जया सम्य-
गनालोचयन्त सर्वे यथा सम्यगालोचयति तथा करोतील-
पवोऽङ्कः । ठाणा० ४४ ।

ओष्वत्तिऊण-अपत्यम् । ओष० २१ ।

ओष्विगमणो-उद्दिग्मनोः । आब० २२० ।

ओष्ठः-दन्तच्छदः । आचा० ३० ।

ओस्-अवश्यायः, शरत्कालभावी श्लक्ष्णवर्णः । उक्त० ३१४ ।

अपाजलम् । ठाणा० ७८७ । अवश्यायः-त्रैरः । दश० १७१ ।

अवश्यायः-शरदादिषु प्रभातिकसूक्ष्मवर्णः । उक्त० ६९१ ।

ओसक्कहासा-उष्वक्कम्-उत्थल लम्बावसरतगोत्थकीभूयः ।

अवष्वक्कम्-अपमत्तावसरलाभाय वातहरणं कृत्वा यो

विपीयते न तथा । ठाणा० ३६५ । अवमर्ष्य, प्राप्य वा ।

आब० १९ ।

ओसक्कणं-रन्ध्रमथेना । ओष० १४८ । अवष्वक्कणम्,

विचक्षितविष्वंसनादिकालस्य ह्रासकरणम्, अर्वाक्करणम् ।

वृ० प्र० २६१आ । अवष्वक्कणं-स्वयोगप्रवृत्तनियतकालव-

धेराद्वारणम् । पिण्ड० ६१ ।

ओसक्किय-प्रशयय । आचा० ३४५ ।

ओसक्किया-अवसर्प्य, अनिदाहयबाहुन्मुकान्मुकामर्ष्यत्वम् ।

दश० १७५ ।

ओसद्ध-उत्थुन-उपवर्तिभ्यो निर्गमः । दश० २१९ ।

एगंगितं । नि० चू० द्वि० १८आ ।

ओसरण-चिरायणं अपरिभोगद्वयम् । नि० चू० प्र० १९३अ ।

ओमर्ष-बाहुल्यम् । प्रज्ञा० ५०३ । बाहुल्येन । भग० ३०८ ।

अवसन्ना-प्रान्ता । भग० ५०२ । ओ ओ वा संभो

तमि मणो ओमणो । नि० चू० प्र० २१७अ ।

ओसत्तद्धो-अपसमदः । उत्समदः । आब० ७१२ ।

ओसत्तमल्लदामा । आचा० ४२३ ।

ओसत्तो-उत्सफः-उपरिबंधः । औष० ५ । ज्ञाता० ४ ।

ओसत्ती-वण्णादृष्टा अंशदिया । नि० चू० द्वि० १५७अ ।

ओसत्तीओ । ठाणा० ८० ।

ओसत्त-उत्सध-प्रयेग । विशे० ९२६ । अवसन्तः-विपक्षिता-

उशानालतः, आवश्यकद्वयध्यायप्रपुषेधनाप्यानादीनामसम्य-

गारीत्यर्थः । ज्ञाना० ११३ । बाहुल्यलक्षणम् । भग० २१ ।

प्रायः । भग० १०९ । प्रत्येः प्रातुर्वा बाहुल्यं, बाहुल्ये-

नानुपरतत्वेन । ठाणा० १८९ । प्रायसः । आब० २८५ ।

उत्सवर्णः-प्रातुर्वा । प्रज्ञा० २२ । अवसन्नः-सामाचार्यसेव-

नेऽस्तजवत् अवसन्नः । आब० ५० । एकान्तः । वृ० प्र०

११आ ।

ओसन्नकारण-बाहुल्यं, वाशकारणम् । प्रज्ञा० २२३ ।

बाहुल्यकारणम् । प्रज्ञा० ५०३ ।

ओसन्नदोसे-बाहुल्येनानुपरतत्वेन दोषो हिंसापीनां चतुर्णां-

मन्यतर ओसन्नदोषः । ठाणा० १८९ ।

ओसन्नया-पगमवः । उप० मा० गा० ३०० ।

ओसन्नविहारी-अवमर्षानां विहारी यस्मिन् विनामि यावत्तथा

वर्तनं अस्यास्तीति अवसन्नविहारी । ज्ञाता० १११ ।

ओसत्पिणि-अवमर्षेनि हीयमानारक्तयाऽवमर्षयति वा-ममे-

णायु शरीरादिभावात् हापयतीत्यवसर्पिणी । जे० प्र० ८५ ।

दशमोटीशेव्यः सागरोपमाणां सुयमसुयमाद्यरक्त्वमेव अव-

सर्पिणी । जीवा० ३८५ ।

ओसत्पिणी-अवसर्पन्ति-प्रतिसमयं कालप्रमाणं जन्तूनां

वा शरीराद्युपमाणादिक्रमपेक्षया ह्यनमनुसन्धन्यवयवमिति अव-

सर्पिण्यः, दश सागरोपमकोटिकोटीपरिमाणाः । उक्त० ६९७ ।

अवसर्पिणी-अवसर्पति हीयमानारक्तया अवसर्पयति वा-

ऽऽनुष्कशरीरादिभावात् हापयतीति, सागरोपमकोटीकोटीवयव-

प्रमाणः कालविशेषः । ठाणा० ३७ । अवसर्पिणी-दश-

सागरोपमकोटीकोटिमाना । अनु० ९९ । कालविशेषः । आब०

१२०, भग० ८८८ । दशसागरोपमकोटीकोट्यः प्रमाणाः ।

ठाणा० ८६ ।

ओसमण-व्यवसामणम् । वृ० द्वि० ७७अ ।

ओसरद्ध-अवसर्पति । उक्त० ५३ । अपसरति । उक्त० १०२ ।

आब० ६४०, ३५९ ।

ओसरणं-मृदूनां साधूनामेकप्रमीलनम् । वृ० द्वि० २१८आ ।

गमवसरणम् । वृ० प्र० २७७आ । चउ० । व्याख्यानधवणादि ।

वृ० द्वि० २५२आ । अवसरणं-प्रातुममुदायः । पिण्ड० ९२ ।

ओसरणा-आर्यिकाणामुपकरणविशेषः । ओष० २०९ ।

ओसरिऊण-अपत्यम् । आब० २९२ ।

ओसरिओ-अमृतः । आब० ४०५ ।

ओसरिस्ता-अपत्यम् । आब० ९१३ । शुययय । आउ० ।

ओसरे-अवमर्षन्ति । आब० ६१८ ।

ओसवर्ण-प्रथमनम् । नि० चू० प्र० २०७ अ ।
 ओसह-ओषयः । अन्तरपुण्यते । ओष० १३४ । एवा-
 प्रम् । प्र० १५३ । महातिकनष्टतादि । भग० ३२६ । केव-
 लहरीतक्यादि, अन्तरपयोषि वा । पिण्ड० १९ । एकद्रव्यरूपम् ।
 विपा० ४१ । ज्ञाता० १८१ । त्रिकटुकृदि । ज्ञाता० १३६ ।
 आव० ११५ । उत० १४२ । हरितक्यादि । ओष० ६८ ।
 एलायचूर्णादि । नि० चू० प्र० ७६ अ । बहुद्रव्यसमुदायः ।
 नि० चू० प्र० १४४ आ । एकद्रव्याश्रयं, त्रिफलादि । ओष० १०० ।
 ओसहङ्ग-ओषधाङ्गम् । ओषधकारणम् । उत० १४२ ।
 ओसहजुत्ती - ओषधयुक्ति - ओषधारीनां - अयुक्तुमादीनां
 सज्जिकाराजिकादीनां च युक्तिः - योजनं समविषयविभाग-
 नीतिर्था । उत० ३० ।
 ओसहाह-ओषधादि - अयुक्तुमादि सज्जिकाराजिकादि च ।
 उत० ३० ।
 ओसहि-ओषधयः, फलवान्ताः, से च शान्त्यादयः । प्रज्ञा०
 ३० । औषधि - शान्त्यादि । भग० ३०६ । आचा० ३० ।
 ओसहिपत्ता - सर्वरोगापहारिवाचपध्वरप्रभवो लक्ष्मिविशेषः ।
 प्र० १०५ ।
 ओसही-औषधि - जयात्रिजयद्विजयादयः । उत० ४९० ।
 फलवान्ताः । उत० ६९२ । औषधी राजधानीनाम् ।
 ज० प्र० ३४७ । औषधि - फलवान्ताः, शान्त्यादि ।
 जीना० २६ ।
 ओसहीओ-औषधयः, शान्त्यादिकाः । ज० प्र० १६८ ।
 शान्तिमातिवाओ । नि० चू० प्र० १५५ आ ।
 ओसही तिणा-औषधितृणानि - शान्त्यादीनि । उत० ६९२ ।
 ओसा-अवदाय - जलविशेषः । आव० ५७३ । नेदः । जीवा०
 २५ । स्थानविशेषः । उत० ३७९ । रात्रिबलम् । भग०
 ६१४ ।
 ओसारिय-अवसारिते - अवलंबितम् । भग० ३१८ । ज्ञाता०
 २२१ । प्रलम्बीकृता । ज्ञाता० २२९ ।
 ओसारिजा-अपसारयेत् - पाटयेत् । अउ० १७६ ।
 ओसावणि । नि० चू० प्र० ७६ अ ।
 ओसारियव्यो-परित्यागः । नि० चू० प्र० ३४७ अ ।
 ओसास्त्रिभ-आवर्तनी । वृ० द्वि० २१७ आ ।
 ओसिचं - अवसिचं, आसीकृतम् । आचा० ३२१ ।
 ओसीरं - ओसीरं - वीरणीमूलम् । प्र० १६३ । चन्दनम् ।

उत० १४२ । ओसीरं - वीरणी मूलम् । ज० प्र० ३१ ।
 वीरणीमूलम् । ज्ञाता० २३२ ।
 ओसीरपुड-पुण्यजानिरीशेयः । ज्ञाता० २३२ ।
 ओसीसं - उन्नीर्यम् । आव० ४५३ ।
 ओसीसओ - उन्नीर्यकः । आव० ३१४ ।
 ओसीसा - सीमरुण ममीरं वरमीमं । नि० चू० प्र० २४७ अ ।
 ओसुरो - उन्नीर्यः । आव० ४१६ ।
 ओसोषणि - अरस्वापिनीम् । आव० ३७१ ।
 ओस्सट्टो - उरमाहः । नि० चू० प्र० २८४ आ ।
 ओस्ससं - बाहुव्येन - अनुपगतत्वेन । भग० ९२६ ।
 ओस्सादेह - उन्नीर्यत - पारयत । उत० १७८ ।
 ओहंजलिया - चतुरिन्द्रियजन्मिरीशेयः । जीना० ३२ । प्रज्ञा०
 ४२ ।
 ओह-ओषोषि - उपपिः प्रथमो मेदः यो निमनं मृगम् ।
 ओष० २०८ । मत्तैप । नि० चू० प्र० १७९ अ । ओष -
 प्रमाह । जीवा० २०७ । सामान्यं, स्वररूपविभागान्ता-
 मारूपः । पिण्ड० ७७३ । प्रमाह । उत० २४१ । ज० प्र० ५३,
 ११७ । ओष - सामान्यं धुनाभिधानम् । दत्त० १५ । मरीप,
 समार, अष्टप्रारं कर्म वा । मृग० २९ । अरिच्छेद,
 अविद्रुतित्वम् । प्र० ८२ । मृगारमृग । मृग० १४५ ।
 प्रमाहेणाविच्छिद्यम् । प्र० ७४ । सामान्यम् । पिण्ड०
 १४७ । सामान्यम् । आव० ३३६ । प्रमाही । जीना० २७३ ।
 सामान्यम् । ज० प्र० ७ । उन्नीर्यो - नष्टमृगं काटयितुं
 आचरति त मृगं ओदो मृगनि । वेदिवा निरीक्षयेत् ।
 नि० चू० प्र० ९७ आ । मुने मुने ज उन्नीर्यमृगं न ओदो,
 जो पुण अविद्रुत आचरणी गो ओदो । नि० चू० प्र० १४५ आ ।
 सामान्यमर्थयनादि नाम । डाता० ५ । ओष - नष्टमृग-
 लभ्यमानं मृगारमृग । दत्त० १५५ । मत्तैपः । ओष०
 ८८ ।
 ओहजीय - ओषधीय, मृगजीव्य द्वयो मेदः । दत्त० १२ ।
 ओहद्वं - मृगिणम् । ओष० ६७ । याविन । नि० चू० प्र०
 १६५ अ ।
 ओहनिष्कृण्ण - ओषधिन्यवः । निमनमेदः । दत्त० १५ ।
 अन्नाययनादि सामान्याभिधानान्ताः । आचा० ३ ।
 ओहवले - ओषधलः । अद्वयः - उन्नतलः । औ० १७८ ।

ओहय-उपहतः-विनाशितः । जं० प्र० २७७ । राज्यापहरा-
उपहताः । ठाणा० ४६३ । विनाशनेनोपहता । ज्ञाता०
५११ ।

ओहयमगसंकल्प-उपहतः-ध्वस्तो मनसः संकल्पो दर्पहरा-
दिप्रमनो विकल्पो यस्य सः । अर्थ० १८० । ज्ञाता० २९१ ।
उपहतमनःसंकल्पः । आव० ६८१ ।

ओहयहय-उपहतहयः । आव० ६५० ।

ओहरति-उपहरति-विनाशयति । ज्ञाता० १९२ ।

ओहरति-विनाशयति । ज्ञाता० १९० ।

ओहरितभारो-उत्तारितभारः । ओप० २२७ ।

ओहरित-आश्रितयोपरि व्यस्यति पितृस्त्रादिकमाहारभा-
जनमपत्य । आच० २४५ । तिरस्त्रो भूत्वा ।
आच० २४४ । पार्थसौ मुक्तः । उप० भा० गा० ४९९ ।

ओहसंमोग-ओपसंमोगः, उपच्यविद्वत्सप्रकारः । व्यं०
टि० ११९भा ।

ओहसण्या-मतिज्ञानायातरणक्षयोगशामच्छब्दादर्शनेष्वरा-
सामान्यावबोधकियैव सञ्जायतेऽनैकोपसंमोगः । ठाणा० ५०५ ।

ओहसञ्जा-ओपसञ्जा-मतिज्ञानावरणवैमोक्षयोगशामच्छब्दा-
दर्शनेष्वरा सामान्यावबोधकिया, दर्शनेष्वयोग इति, सामान्य-
प्रवृत्तियैवा वक्ष्या दृष्टयारोहणं वा । प्रज्ञा० २२२ । मति-
ज्ञानावरणक्षयोगशामच्छब्दादर्शनेष्वरा सामान्यावबोधकियैव
सञ्जायते यस्त्वनयति ओपसञ्जाः दर्शनेष्वयोगः । सामान्य-
प्रवृत्तिरोच्यते । अर्थ० २३४ ।

ओहसामाचारी-ओपसामाचारी-सामान्येन संज्ञितः साधु-
समाचारमिधानरुपा । विशेष० ८४२ ।

ओहसिद्धि-अवधर्षणमवधर्षितं भूलादिना निमज्जनम् ।
जीवा० १११ ।

ओहस्वर-ओपस्वर-चमरेद्रव्य ण्य । जं० प्र० ४०७ ।
ओपेन-प्रवाहेण स्त्रो यासो तत्र ओपस्वरः । जीवा० १०७ ।

ओहा-अपञ्चाना । वृ० प्र० १९भा ।

ओहाड्या-उदाविताः । आव० ६६ ।

ओहाडणी-अवपादिनी-आच्छादनदेवकन्दोहरिस्थव्यमान-
महाप्रमाणकित्यस्थानीया । जीवा० १८० । जं० प्र० २१ ।

ओहाडिअ-अवपाटित-आच्छादितः । जं० प्र० ७३ ।

ओहाडिओ-आपाटी । आव० २०५ । विन्यासितः । आव०
१५८ ।

ओहाडियं-स्मृतिम् । आव० ८८८ । स्फुटितम् । आव० २०५ ।
ओहाडिया-उग्रयिता । आव० ५१४ । अपस्फुटिता ।
आव० ३६८ ।

ओहाडेह-आच्छादयति । आव० ३७० ।

ओहाडेति । दश० वृ० ८८ ।

ओहाण-उपयोगी । नि० वृ० दि० ५८भा । विहायी, धावणेन
स्त्रियो धावणेन वा । नि० वृ० तु० ३५ अ । अवधानम्-अप-
सरणम् । दश० १७१ । अवधावधानाः । ओप० ६९ ।
अवधानम् । ठाणा० २११ ।

ओहाणपेदी-छिद् अलममाणो रातो समद्विपरिद्वन्लक्षण
ओहावेरजा । नि० वृ० प्र० १९४भा ।

ओहाणुपेदी-अवधानलुपेदी । दश० १४ ।

ओहासेजा-उपहन्त्या । ठाणा० ३२८ ।

ओहामिप-अपक्रान्तः । आव० ६६५ ।

ओहामिओ-अपक्रान्तः, हसितः । आव० ६९४ । अप-
क्रान्तः, तिरस्कृतः । ओप० ५३ ।

ओहामिउज्ज-अवधानवत् । आव० २१५ ।

ओहार-अथो जले नावो मेता मत्स्यविशेष । वृ० तु० १११भा ।
जलजन्तुविशेष । प्रज्ञ० ५१ । कच्छपः । पिड्ड० १०२ ।
मच्छो । नि० वृ० दि० ७८भा ।

ओहारपिस्ता-अवधारयिता-सहितस्याप्यर्थस्य नि शङ्कितस्ते-
ष्वर्थवापमिवैव स्वता, अवधारयितान्परगुणानामपहारकारी ।
सर्ग० ३८ ।

ओहारसंखड । नि० वृ० दि० १०७ अ १

ओहारिणी-अवधारणी-अवधारणामिका । उक्त० ५१ ।
अवधार्यते-अवगम्यतेऽर्थोऽवधेति अवधारणी-अवधोषधीन-
भूता । प्रज्ञा० २४६-२४७ । एकवा । दश० वृ० १४० ।

अवधारणी-अवधोषधीनभूता । अर्थ० १४२ ।

ओहारितं-अवहृतं-ग्रहीतम् । आव० ८५९ ।

ओहारमाणीओ-ओपवन्तः । जीवा० २१३ ।

ओहारवंत-अवधारवन्ते, अवधर्षन्ति । ओप० ६२ ।

ओहारय-अवधारयति । उक्त० १३३ ।

ओहार्यण-अपमाननं, अपमानं, निन्दा वा । पिड्ड० १४० ।

अवधारण-पार्थस्यादिविहारधनम् । वृ० दि० १६१भा ।

दिगविनेत्रपुद्गल गमनम् । व्यं० प्र० २४७अ । अपमानन-
साधना । आव० ५३७ । अपमानना । आव० २१९, १६५ ।

मलना । ओष० १३ । शुद्धस्वीयवनम् । वृ० वृ० १४४ अ ।
अपञ्जना । उत० १९२ । परिभ्र । ओष० १४८ । हीलना ।
ओष० ७४ ।

ओहाधिभ-अवधारित-अवयुत । दश० २४४ ।

ओहाविउकामो अवधाविनुकाम । उमिष्मिन्नुकाम । उत०
१३१ ।

ओहावेज्जा-अवधावेत् । व्य० प्र० १६६ आ ।

ओहासणं-समवपरिभाषया विविष्टद्वययाचनम् । आव०
५७६ ।

ओहासणभिक्षा-ओहासणभिक्षा-विशिष्टद्वययाचन स
मवपरिभाषया ओहासणं तत्प्रधाना या भिक्षा । आव० ५७६ ।

ओहास्त्रिभ-ओमासिभ-पाथित । ओष० ७०० । सूत्र० ३८६ ।

ओहिंजलिपा-चतुरिभिर्दयसीवभेद । उत० ६९६ ।

ओहि-अधि । अवधीयतेऽनेनास्मादस्मिन्वेति । ठाण० ३४७ ।

रुपिमयादा, कर्णनिरूपेणो बोधहय । ठाण० ४४८ ।

अवधीयतेऽनेनेति, अवधीयत इति, अपोऽधोविस्तृत परि-
च्छिद्यते मयादाया वेति, अवधीयतेऽस्माद् अस्मिन् वा,

अवधाना वा विषयपरिच्छेदनम् । आव० ८ । अथे० ओष० २०८ ।

अपोऽधो विस्तृतविषयवेदकम् । पारच्छद । मयादा । उत०
५५७ । अव-अधोऽधो विस्तृत वस्तु धीयते-परिच्छिद्यतेऽने

नेत्यवधि, अथवा अवधिमयादा रूपिष्वेव द्रव्येषु परिच्छेद

कृतया प्रवृत्तिरूपं तदुपलक्षितं ज्ञानमप्यवधि, यदा अवधान

-आत्मनोऽप्यवधानात्करणव्यापारोऽवधि । त्रीदीक्षया अवधि-

अवशब्दोऽथ शब्दार्थं, तत्तथाप्य इत्यवशब्दादावति अपोऽधो

विस्तृतविषयवेदकतयेत्यवधि, औणादिको डि, यदा 'अवे'

त्यथ एव धानं धातुनामनेकार्कवात् परिच्छेदोऽवधि, 'उप

सर्गं यो क्रिरिति (या ३-३-८२) क्रि, अध्याऽवधि-

मयादा रूपिष्वेव द्रव्येषु परिच्छेदकतया प्रवृत्तिरित्येव

तदुपलक्षितं ज्ञानमप्यवधि । तृतीयं ज्ञानम् । उत० ५५७ ।

औचिक-विशेषगरहित । प्रज्ञा० ३४२ ।

ओहिर्दृसणं-अवधिदर्शनं अवधिरेव दर्शनं-रूपिसामान्यग्रह-

णम् । जीवा० १८ ।

ओहिर्मरणं-अवधिमरणं सप्तदशमरणमेवेद्वितीय । उत० २३० ।

पञ्चविधमरणे द्वितीय । भग० ६९४ । अवधि-मयादा तेन

मरणं अवधिमरणं, यानि हि नारकदिग्भवनित्यन्वयतयाऽऽयु-

यमेरुलका-वस्तुभ्यः सिधते यदि पुनस्तान्येषावस्तुभ्यः मरिष्यति

तदा तत् । सम० ३३ ।

ओहिर्यं-ओपिर्यम् । ओष० ७१७, १९९ । ओपिर्यम्-निर्वि-

शेषणं नरवम् । भग० ४९ ।

ओहियमसर्गं-प्रथममाश्रयम् । नि० वृ० १३० आ ।

ओहिया-ओपिरी-निर्वन्त्री । जीवा० ५९ ।

ओही-अवधि-प्रज्ञापनायाश्चयश्चिदात्म पदम् । प्रज्ञा० ६ ।

अव-अधो विस्तृत वस्तु धीयते परिच्छिद्यतेऽनेनेति अवधि

मयादा वा रूपिष्वेव द्रव्येषु परिच्छेदकतया प्रवृत्तिरूपं

तदुपलक्षितं ज्ञानमप्यवधि । प्रज्ञा० ५३७ ।

ओहीपदं-प्रज्ञापनाया प्रवृत्तिशामं पदम् । भग० ७१९ ।

ओहीरमाणी-प्रचलायमाना । भग० ५४० । कर्तारं

ईपनिदां गच्छन्तीत्यर्थ । ज्ञाता० १५ ।

ओहृय-अवयुत उर्ध्ववि । वृ० ३० ६१ अ ।

ओहे-ओषमरण सामान्यत सर्वपाणिनां प्राणपरित्यागात्म

कम् । उत० ३२० ।

ओहेणं-ओषेण-संक्षेपेण । ओष० ८८ ।

ओहोयधी-ओह-संक्षेपः, स्तोत्रः, लिङ्गकारक, अवश्य-

प्राणः । उपधेमेदः । नि० वृ० प्र० १७९ अ ।

ओहोयही-ओषोपधि-उपधेमेदः । उत० ५३७ । ओषोपधि-

नित्यमेव यो गृह्यते ओषोपधि । ओष० २०८ ।

औदारिक-चक्रिकम् । ओष० ९० । उपादानाद्यभ्युत्ति अत्र

समयबुद्धच्छति वर्धते जीयते दीयते । तत्त्वा० २-४९ ।

औदारिकयन्धनं-यदुदयवशाद् औदारिकपुद्गलानां गृही

तानां गृहमाणानां च परस्परं सैनसाधियुद्गलैश्च सह

सम्बन्ध उपजायते तत् । प्रज्ञा० ४७० ।

औदारिकसहातनाम-यदुदयवशादीदारिकगरीरचनाऽनु-

कारिसहयतया जायते तत् । प्रज्ञा० ४७० ।

औदारिकाहोपाङ्गनाम-यदुदयवशादीदारिकगरीरत्वेन प-

रिणताना पुद्गलानामाहोपाङ्गविभाषपरिणतित्वप्रायते तत् ।

प्रज्ञा० ४७० ।

औदार्यं दक्षिणम् । ज० प्र० १८४ ।

औदितिक-शालस्य पृष्ठो मेद । प्रश्न० १४४ । आवाकनं ।

सूत्र० १९१ ।

औद्भुतिकी-द्वितीयमेरीनाम । विज्ञे० ६१९ ।

औपसगिक-पदस्य लुगीभो भेद । आव० २७९ । परीति

औपसगिकम् । श्रुत० ११३ ।

औत्कर्म्यं-मतविशेष । उत० ३३०

इति प्रथमो विभागः समाप्तः ।

शागमवाचनादातु - यहुश्रुत-गुगप्रधानसदश - देवसूतपागच्छसामाचापी-
सरक्षणकटिवद्ध-श्रेष्ठिदेवचन्द्रलालभाईजैनपुस्तकोद्वार-
श्रीजैनानन्दपुस्तकालयाद्यनेरसंस्थासंस्थापक
अनेकग्रन्थप्रणेतु - श्रीवर्धमानजैनागममंदिर-
(सिद्धक्षेत्र) श्रीवर्धमानजैनताम्रपत्रागममंदिर
(सूर्यपुर) संस्थापक-आगमोद्वारक-ध्यानस्थस्वर्गत-

चाप्रीश्रीअज्ञानन्दमागरसूरीश्वरसङ्कलितः

श्रीअल्पपरिचितसैद्धान्तिकशब्दकोषः

(समस्तस्वरस्वरूपः प्रथमो विभागः)

श्रेष्ठि देवचन्द्रलालभाई-जैनपुस्तकोद्वारे ग्रन्थाङ्क १०१ ॥

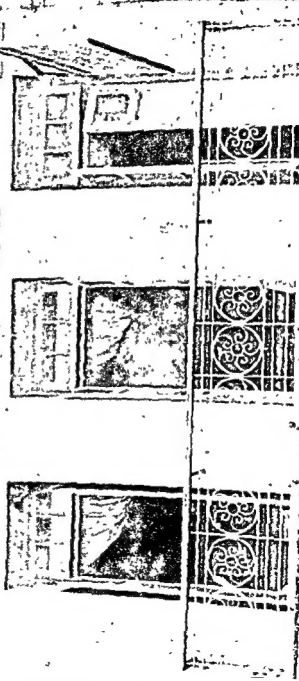
आ मकान

शेठ देवचंद लालभाई जैन पुस्तकोदर फहर्ती कायमी रकमथी खरीदनामां आवेषुं छे-

रु-१,१०,०००. एक लाख दस हजार.

शेठ देवचंद लालभाई जैन पुस्तकोदर फहर्ती कायमी रकमथी खरीदनामां आवेषुं छे-

रु-१,१०,०००. एक लाख दस हजार.

कालचिदेवी ने १६६६ आ खतान छे. तेमां भोक्तथिए सयानी पित्रय योहिमा रु. पहिले मोटे-
एल. वारिनाथ चकर चीले मोटे- जादवजी प्रेमजी गंधी ना कोने छे.

હાલમાં મળતા નવીન, મથો, . .

૯૩	જાન કુમારસંભવ	૨-૮૦
૯૪	મિહલેમલાદાનુશાસન બ્રહ્મદૃષ્ટ્યસૂત્રી	
	નવપાઠ અવચૂરણિકાર શ્રીમદ્ અમરચંદ્ર	૫-૦૦
૯૫	વીનરાગરતોત અવચૂરણ વ્યવરણ	
	અને ભાગ્યાંતર સંગ્રહ	૧-૮૦
૯૮	પંચપ્રતિક્રમણ વિધિ મહિત	૧-૪૦
૯૯	અમણસૂતાદિ અવચૂર	૧-૦૦
૧૦૦	વહન પ્રતિક્રમણ અવચૂર	૧-૮-૦૦
૧૦૪	ઉત્તરાધ્યયન અવચૂર	પ્રેસમાં
૧૦૫	પિંડનિયુક્તિ અવચૂર	,,
૧૦૬	આદ્યવિધિ	,,
૧૦૭	નાંદિ અવચૂર	,,
૧૦૮	સુયગંગા દીપીકા	,,
૧૧૦	જ્યુદ્ધિપ સૂત્રી	,,
૧૧૧	ચંદ્રપ્રગપ્તી	,,

૫૫	નર્મદા ગાથાવંકારાદિ સુતો (અખસર)	વિધાનક્રમ ૨-૦૦
૫૬	આવશ્યક મહાપ્રશિક્ષિત ટીકા યુક્ત પૂર્વભાગ	૪-૦૦
૫૭	લોકપ્રકાશ પ્રથમભિભાગ, ક્રમલોક ૧ થી ૧૧	આધાર ૩ ૮૦
૫૮	મુદ્રિતગીતિકા ગિરનારદ મુદ્રિત મેકવિજ્યૂત	આધાર સમેત ૬-૦૦
૬૦	આવશ્યક અવગણિતકેટ ટીકા યુક્ત	બીજો ભાગ ૨-૮-૦
૬૧	લોકપ્રકાશ દ્વિતીય વિભાગ સ્વલોક સંગ	૧૦ થી ૨૦ ૩-૮-૦